

*N*A ÚSVITU
DĚJIN

*N*A ÚSVITU
DĚJIN

ELLEN GOULD WHITEOVÁ

Číslování v závorkách označuje stránkování v originálním anglickém textu.

Název a logo Advent-Orion je ochranná známka, která je zapsána do rejstříku ochranných známek Úřadu průmyslového vlastnictví pod číslem zápisu 198705.

Přeloženo z anglického originálu *From Eternity Past* vydaného v roce 1983 vydavatelstvím Pacific Press Publishing Association, Mountain View, CA, USA.

© Ellen G. White Estate Incorp., Silver Spring, MD, USA
Translation © Advent-Orion Praha, 2001

ISBN 80-7172-696-6

PŘEDMLUVA

Každý přemýšlivý člověk chce znát své kořeny, přeje si vědět, odkud pochází. Zákonitě se ptá, co bylo před ním. Chce rozumět dějinám. Kniha „Na úsvitu dějin“ dává odpověď na tyto základní otázky života a nabízí jiný pohled do minulosti, než na jaký je čtenář zvyklý. Popisuje kořeny lidstva a naší civilizace z Božího úhlu pohledu. Jedná se o perspektivu, která bere vážně Bibli a promýšlí na základě Božího zjevení život a klíčové události na naší zemi. Líčí, jak zde život začal, jak hřích narušil vztahy, zničil to, co bylo krásné, přinesl násilí, neštěstí, zlo, nepokoje, nenávisť a smrt. Přibližuje následné události a ukazuje, jak Bůh reaguje na lidské utrpení a co dělá, aby naši tragickou situaci zvrátil.

Tato kniha je prvním dílem série pěti knih, která nese název Drama věků. V tomto prvním díle se odкрývá Boží původní záměr s naší planetou i to, jak se naše země stala dějištěm velkého zápasu mezi dobrem a zlem. Autorka Ellen Whiteová na stránkách této knihy velmi poutavě, srozumitelně a jednoduchým,

avšak vytríbeným jazykem vysvětluje, jak probíhalo toto drama od počátku lidstva, tj. od stvoření světa, až po vládu slavného krále Davida, který žil v 10. století před Kristem. Tento jedinečný vhled do dějin pravěku a starověku si nemůže nechat ujít ten, kdo se zajímá o svět a svou minulost. Tato kniha představuje jedinečný přístup k životu na základě geniálního kosmického konceptu boje mezi pravdou a lží. Čtenář si ostatně může o této filozofii dějin udělat obrázek sám.

„Na úsvitu dějin“ není v posledu jen knihou o našich dějinách, i když je místrně líčí. Je to publikace, která nám přibližuje Boha a říká nám, kdo je, jaký je a jak v dějinách jedná. Pisatelka doznává, že je Bohem lásky a pravdy a že jen on je garantem opravdové svobody a nastolení spravedlnosti.

Přeji každému čtenáři hluboké zážitky při četbě této knihy a přeji si, aby byl obohacen aspoň tak, jak jsem byl obohacen já při jejím překladu.

Dr. Jiří Moskala

1

PŮVOD ZLA

*Boj dobra se zlem je věčným předmětem úvah člověka,
málokdo si však uvědomuje, že jeho kořeny nejsou pozemské.*

„Bůh je láska.“ (1 J 4,8) Jeho přirozeností, jeho zákonem je láska. Vždy tomu tak bylo a vždy tomu tak bude. Každý projev stvořitelské moci je výrazem nekonečné lásky. I dějiny velkého sporu mezi dobrem a zlem jsou od první chvíle, kdy vznikl v nebi, důkazem Boží neměnné lásky.

Vládce vesmíru netvořil své dobré dílo sám. Měl společníka, který mohl ocenit jeho záměr a sdílet s ním radost ze štěstí stvořených bytostí. „Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha.“ (J 1,1.2)

Kristus, Slovo, byl jedno s věčným Otcem. Měl stejnou přirozenost, stejný charakter a stejný úmysl. „A bude mu dáno jméno: »Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje.«“ (Iz 9,5) Jeho „původ je odpradávná, ode dnů věčných“ (Mi 5,1).

Otec spolu se svým Synem stvořili všechny nebeské bytosti. „V něm bylo stvořeno všechno..., jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a mocnosti.“ (Ko 1,16) Andělé jsou Boží služebníci, kteří vykonávají jeho vůli, ale Syn, „odlesk Boží slávy a výraz Boží podstaty“, který

„nese všechno svým mocným slovem“ (Žd 1,3), je svrchovaným vládcem nade všemi.

Bůh si přeje, aby mu všechny bytosti sloužily z lásky. Touží po službě, která prýští z ocenění jeho charakteru. Netěší ho vynucená poslušnost. Všem dává svobodnou vůli, aby mu mohli dobrovolně sloužit.

Dokud všechny stvořené bytosti opětovaly jeho oddanou lásku, vládl v celém Božím vesmíru naprostý soulad. Žádný disharmonický tón nekalil dokonalou jednotu.

Tyto šťastné poměry se však změnily. Našel se někdo, kdo zneužil svobodu, kterou Bůh daroval stvořeným bytostem. V mysli toho, koho Bůh hned po Kristu nejvíce poctil a kdo měl nejvyšší postavení mezi obyvateli nebe, se zrodil hřích. Lucifer, „jitřenky syn“ (Iz 14,12), byl svatý a neposkvrněný. „Toto praví Panovník Hospodin: Byl jsi věrným obrazem pravzoru, plný moudrosti a dokonale krásný. Byl jsi zářivý cherub ochránce, k tomu jsem tě určil, pobýval jsi na svaté hoře Boží, procházel ses uprostřed ohnivých kamenů, na svých cestách jsi byl bezúhonný ode

dne svého stvoření, dokud se v tobě nenašla podlost.“ (Ez 28,12.14.15)

Kousek po kousku popouštěl Lucifer uzdu své touze po sebepovýšení. „Pro tvou krásu se stalo tvé srdce domýšlivým, pro svou skvělost jsi zkalil svoji moudrost.“ (Ez 28,17) „A v srdci sis říkal: »Vystoupím na nebesa, vyvýším svůj trůn nad Boží hvězdy..., s Nejvyšším se budu měřit.«“ (Iz 14,13.14) Ačkoli byl poctěn víc než ostatní andělé, opovážil se toužit po poctě, která náležela pouze Stvořiteli. Tento kníže andělů bažil po moci, která byla výsadním právem samotného Krista.

Dokonalý soulad nebes byl nyní narušen. Andělé v nebeské radě na Lucifera naléhali, aby se podřídil Bohu. Boží Syn mu představil dobrotu a spravedlnost Stvořitele a neměnný charakter jeho zákona. Kdyby se Lucifer od těchto principů odchýlil, zneuctil by tím svého Tvůrce a zničil by sám sebe. Avšak varování, daná v nekonečné lásce a milosti, vzbudila jen vzdor. Lucifer dovolil, aby jeho žárlivost na Krista nabyla vrchu, a stal se ještě rozhodnějším.

Král vesmíru k sobě svolal nebeské zástupy, aby v jejich přítomnosti vysvětlil skutečné postavení svého Syna a ukázal jeho vztah ke všem stvořeným bytostem. Boží Syn sdílel Otcův trůn a oba obklopovala sláva věčného Bytí. Svátí andělé se shromáždili okolo trůnu, „bylo jich na tisíce a na statisíce“ (Zj 5,11). Král před obyvateli nebe prohlásil, že nikdo jiný než Kristus nemůže plně pochopit jeho záměry a provádět pozoruhodné úmysly jeho vůle. Kristus měl rovněž použít Boží moc při stvoření země a jejich obyvatel.

BOJ V LUCIFEROVĚ SRDCI

Andělé radostně uznali Kristovu vládu a vyjadřovali mu svou lásku a hluboký obdiv. Lucifer se sklonil s nimi. Avšak v jeho srdci byl neznámý, krutý konflikt. Pravda a věrnost bojovaly se závistí a žárlivostí. Po určitou dobu se zdálo, že ho vliv svatých andělů strhl. Když vzhůru stoupaly písně chval, jako by duch zla mizel. Celou jeho bytostí prostupovala nevypravitelná láska. Jeho nitro se v lásce harmonicky spojilo s bezhříšnými bytostmi k uctívání Otce a Syna. Avšak jeho touha po nadvládě se opět vrátila a Lucifer se ještě více oddával své žárlivosti na Krista. Velké pocty, jichž se mu dostalo, v něm nevzbuzovaly žádnou vděčnost vůči jeho Stvořiteli. Byl hrdý na svou náheru a toužil být rovný Bohu. Andělé si ho vážili a byl zahrnut slávou jako žádný z nich. Pouze Boží Syn měl vyšší postavení než on. Tento mocný anděl se však ptal: „Proč by měl mít Kristus nejvyšší moc?“

Lucifer zaséval ducha nespokojenosti mezi anděly. Po určitou dobu skrýval své záměry pod rouškou úcty k Bohu. Nenápadně zpochybňoval zákony, jimž byly podřízeny nebeské bytosti. Naznačoval, že andělé nepotřebují taková omezení, protože jejich vlastní moudrost je dostatečným vůdcem. Všechny jejich myšlenky jsou svaté, proto není možné, aby se mýlili, podobně jako se nemůže mýlit Bůh. Povýšení Božího Syna na stejnou úroveň s Otcem představil jako nespravedlnost vůči sobě. Kdyby se mu prý dostalo jeho oprávněného vysokého postavení, vzešlo by

z toho velké dobro pro všechny nebešťany, protože jeho záměrem je zajistit všem svobodu. Luciferovy zákeřné a lstivé svody se u obyvatel nebe brzy setkaly s odezvou.

Přirozené postavení Božího Syna bylo od samého počátku vždy stejné. Mnohé anděly však zaslepily Luciferovy lži. Svou vlastní nedůvěru a nespokojenost vštěpoval do jejich myslí tak mistrně, že nepostřehli jeho záměry. Aby vzbudil rozkol a nespokojenost, představil Lucifer Boží úmysly ve falešném světle. Zatímco tvrdil, že je dokonale věrný Bohu, nabádal ke změnám, které je prý nutno udělat, aby byla zachována stabilita Boží vlády. Ačkoli tajně podněcoval neshody a vzpouru, snažil se vzbuzovat dojem, že jeho jediným cílem je prohloubit věrnost a chránit soulad a pokoj.

Přestože ještě nedošlo k otevřené vzpouře, mezi anděly nepostřehnutelně vzrůstal rozpor v pocitech. Někteří pohlíželi na Luciferova nařknutí příznivě. Byli rozmrzelí a nešťastní, nespokojení s Božím záměrem vyvyšovat Krista. Ale věrní andělé obhajovali moudrost a spravedlnost Božího rozhodnutí. Kristus byl Božím Synem, jedno s Otcem, dříve než byli stvořeni andělé. Vždy stál po Otcově pravici. Proč by tedy nyní mělo dojít k neshodě?

Bůh Lucifera dlouho snášel. Duch nespokojenosti byl novým, cizím, nevypočitatelným prvkem. Ani sám Lucifer nechápal, kam ho to táhne. Bůh se ho ve své nekonečné lásce a moudrosti snažil přesvědčit o jeho omylu. Ukázal mu, jaké důsledky by mělo setrvávání v odporu. Lucifer uznal, že není v právu. Viděl, že

„Hospodin je spravedlivý ve všech svých cestách, milosrdný ve všech svých skutcích“ (Ž 145,17). Pochopil, že Boží zákony jsou spravedlivé a že je má jako takové uznat před celým vesmírem. Kdyby to byl udělal, zachránil by sebe i mnohé anděly. Kdyby se byl ochotně vrátil k Bohu a spokojil se s postavením, které mu bylo v Božím velkolepém plánu určeno, byl by znovu dosazen do svého úřadu. Nadešel čas k definitivnímu rozhodnutí. Musí se podřídít Boží svrchované autoritě, anebo se postavit do otevřené vzpoury. Téměř se rozhodl k návratu, ale pýcha mu v tom zabránila. Přiznat, že se mýlil, to byla příliš velká oběť pro toho, kdo byl tak vysoce ctěn.

Lucifer poukazoval na Boží shovívavost jako na důkaz své vlastní převahy, známku toho, že Král vesmíru ještě přistoupí na jeho požadavky. Prohlašoval, že kdyby andělé pevně stáli na jeho straně, mohli by získat všechno, po čem touží. Oddal se cele široce koncipovanému odboji proti svému Tvůrci. Tak se stalo, že Lucifer, „nositel světla“, se změnil v satana, „nepřítele“ Boha a svatých bytostí.

S pohrdáním odmítl snažné prosby věrných andělů a označil je za podvedené otroky. On už nikdy neuzná Kristovu svrchovanost. Rozhodl se, že se domůže cti, která by mu měla být dána. Těm, kdo se s ním spojí, slíbil novou, lepší vládu, za níž se budou všichni těšit svobodě. Velký počet andělů dal najevo svůj záměr přijmout ho za svého vůdce. Doufal, že získá na svou stranu všechny anděly, stane se rovný samotnému Bohu a všichni obyvatelé nebe ho budou poslouchat.

Věrní andělé naléhavě vyzývali satana a jeho stoupence, aby se podřídili Bohu. Upozorňovali je na to, že jejich odpor bude mít osudové důsledky. Varovali všechny, aby nedopřávali sluchu Lucifеровým lstivým argumentům, a naléhali na něho i na jeho přívržence, aby bezodkladně vyhledali Boží přítomnost a uznali, že se dopustili omylu, když zpochybňovali Boží moudrost a autoritu.

Mnozí byli připraveni činit pokání ze své nespokojenosti a prosit Otce a jeho Syna, aby je znovu zahrnuli svou přízní. Lucifer však nyní prohlásil, že andělé, kteří se s ním spojili, zašli příliš daleko, než aby se mohli vrátit. Bůh by jim neodpustil. Pokud jde o něj, je rozhodnut už nikdy neuznat Kristovu autoritu. Zbyla jim jediná možnost: hájit svou svobodu a násilím získat práva, která jim nebyla přiznána.

VYHOŠTĚN Z NEBE

Bůh satanovi dovolil, aby pokračoval ve svém díle, dokud duch nespokojenosti neuzrál do aktivní vzpoury. Bylo nutné, aby se jeho plány plně rozvinuly, aby všichni mohli vidět jejich pravou podstatu. Boží vláda nezahrnovala pouze obyvatele nebe, nýbrž i všechny světy, které stvořil. Lucifer soudil, že kdyby se mu podařilo strhnout do vzpoury anděly, mohl by do ní vtáhnout také všechny světy. Všechny jeho činy byly tak záhadné, že se dala stěží rozpoznat skutečná povaha jeho působení. Dokonce ani věrní andělé nebyli s to plně prohlédnout Luciferův charakter či pochopit, kam vede jeho činnost. Všechno jednoduché obestřel tajemstvím

a i ty nejsrozumitelnější Boží výroky mistrně překroutil. A jeho vysoké postavení dodávalo jeho výkladům na účinnosti.

PROČ JEJ BŮH NEZNIČIL?

Bůh mohl použít jen takové prostředky, které se shodují s pravdou a spravedlností. Satan mohl používat to, co Bůh nemohl – pochlebování a klam. Proto bylo nutné před obyvateli nebe a všech světů prokázat, že Boží vláda je spravedlivá a jeho zákon dokonalý. Satan předstíral, že mu jde o dobro vesmíru. Všichni musí poznat pravou povahu uchvatitele. Musí mu být dán čas, aby se sám představil svými zlými skutky.

Satan prohlašoval, že veškeré zlo je výsledkem Boží správy. Jeho záměrem je zdokonalit Boží zákony. Proto mu Bůh dovolil, aby předvedl povahu svých požadavků a ukázal, jak budou fungovat změny v Božím zákoně, které navrhl. Jeho vlastní dílo ho musí odsoudit. Celý vesmír musí vidět podvodníka bez masky.

Nekonečná Moudrost nezničila satana dokonce ani poté, co byl vyhoštěn z nebe. Oddanost stvořených bytostí musí vyvérat z přesvědčení, že Bůh je spravedlivý a laskavý. Obyvatelé nebe a světů by tenkrát v záhubě satana nerozpoznali Boží spravedlnost. Kdyby byl okamžitě zahlazen, někteří by mohli sloužit Bohu ze strachu místo z lásky. Vliv podvodníka by nebyl zcela zlikvidován a ani duch vzpoury by nebyl úplně vykořeněn. Pro věčné dobro celého vesmíru musí satan plněji rozvinout své principy, aby bylo možno

vidět jeho útoky proti Boží vládě v pravém světle a aby už nikdy nemohla vzniknout pochybnost o Boží spravedlnosti a neměnnosti jeho zákona.

Satanova revolta měla být navždy ponaučením pro vesmír - stálým svědectvím o povaze hříchu a jeho strašných následcích. Dějiny tohoto pokusu

o vzpouře tak měly být pro všechny svaté bytosti trvalou zárukou, že budou uchráněny před nepochopením pravé podstaty přestoupení.

„Jeho dílo je dokonalé, na všech jeho cestách je právo. Bůh je věrný a bez podlosti, je spravedlivý a přímý.“ (Dt 32,4)

NA ÚSVITU DĚJIN

*Adam a Eva v zabradě Eden -
první obyvatelé Země.*

„Nebesa byla učiněna Hospodinovým slovem, dechem jeho úst pak všechny jejich zástup. Co on řekl, to se stalo, jak jejich příkázal, tak vše stojí.“ (Ž 33,6.9)

Když země vyšla z rukou svého Mistra, byla nesmírně krásná. Úrodná půda vydávala všude bujnou zeleň. Nikde nebyly odporné bažiny ani neúrodné pouště.

Kam oko pohlédlo, zdravily ho nádherné keře a líbezné květiny. Vzduch byl čistý a svěží. Celá krajina byla obestřena krásou, půda posetá květy vypadala jako nejhonosnější palác.

Když byla stvořená země oživena spoustou živočichů a rostlin, byl na scénu přiveden člověk, korunní dílo Stvořitele. „I řekl Bůh: »Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad... zemí.« Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem... jako muže a ženu je stvořil.“ (Gn 1,26.27)

Zde je jasně uveden původ lidského pokolení. Bůh stvořil člověka ke svému vlastnímu obrazu. Není důvod k domněnce, že se člověk postupně vyvíjel z nižších forem živočišného nebo rostlinného života. Podle inspirace nemá

naš rod původ ve vývojové řadě mikroorganismů, měkkýšů a čtvernožců, nýbrž ve velkém Stvořiteli. Ačkoli vytvořen z prachu, byl Adam „synem Božím“ (L 3,38).

Nižší druhy tvorů nemohou chápat Boží svrchovanost, avšak jsou schopny vytvořit úzký vztah k člověku a sloužit mu. „Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš..., polní zvířata a ptactvo nebeské.“ (Ž 8, 7-9)

Pouze Kristus je „výraz Boží podstaty“ (Žd 1,3), jedno s Otcem. Člověk však byl vytvořen k Božímu obrazu. Jeho přirozenost byla v souladu s Boží vůlí. Jeho mysl byla s to pochopit Boží věci. Měl čisté city. Své chutě a vášně ovládal rozumem. Byl svatý a šťastný, že je Božím obrazem, a dokonale se podřizoval Boží vůli.

Když člověk vyšel z ruky svého Stvořitele, jeho tvář zářila světlem života a radosti. Adam byl mnohem vyšší, než jsou dnešní lidé. Eva byla o něco menší, ale měla vznešenou a překrásnou postavu. Bezhrášný pár na sobě neměl umělé oděvy. Byli oděni rouchem slávy, jaké nosí i andělé.

PRVNÍ MANŽELSTVÍ

Když byl stvořen Adam, Bůh řekl: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou.“ (Gn 2,18) Bůh dal Adamovi společníci, „pomoc jemu rovnou“, ženu, která pro něj byla vhodnou partnerkou a která s ním vytvoří úzký vztah lásky a vzájemné náklonnosti. Eva byla stvořena z žebra vyňatého z Adamova boku. Neměla mu vládnout jako hlava ani neměla být pošlapávána jako osoba podřízená, ale měla mu stát po boku jako rovnocenná, jím milovaná a chráněná bytost. Byla jeho druhým já, což ukazuje na těsné spojení, jaké má existovat v tomto vztahu. „Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale živí je a stará se o ně.“ (Ef 5,29) „Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.“ (Gn 2,24)

„Manželství ať mají všichni v úctě.“ (Žd 13,4) Manželství je jednou ze dvou institucí, které si Adam po pádu do hříchu přinesl s sebou za brány ráje. Když lidé poznají a uplatňují Boží zásady, je manželství požehnáním. Střeží čistotu a štěstí lidského pokolení a povznáší fyzické, intelektuální a morální vlastnosti.

„Hospodin Bůh vysadil zahradu v Ede- nu na východě a postavil tam člověka, kterého vytvořil.“ (Gn 2,8) V této zahradě rostly stromy všech druhů. Mnohé z nich byly obtěžkány lahodným ovocem. Půvabné keře vinné révy se pnuly vzhůru a jejich větve se prohýbaly pod nákladem lákavých plodů. Adam s Evou dostali za úkol vytvarovat výhonky vinné révy do podoby altánek,

a tak si pro sebe vytvořit obydlí z živých stromů obalených listím a ovocem. Uprostřed zahrady stál strom života, který svou nádherou předčil všechny ostatní stromy. Jeho plody prodlužovaly život.

„Tak byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy.“ (Gn 2,1) „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré.“ (Gn 1,31) Krásné stvoření nehyzdila žádná skvrna hříchu ani stín smrti. „Jižní hvězdy společně plesaly a všichni synové Boží propukli v hlahol.“ (Jb 38,7)

SEDMÝ DEN

Velkolepé dílo stvoření bylo uskutečněno během šesti dnů. „Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo. A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo.“ (Gn 2,2,3) Všechno bylo dokonalé, hodno svého božského Tvůrce. A Bůh odpočinul. Ne proto, že by byl unaven, ale aby se těšil z výsledků své moudrosti a dobroty.

Bůh sedmého dne odpočinul a poté ho oddělil jako den odpočinku. Člověk měl po vzoru Stvořitele v tento svatý den odpočinout a uvažovat o Božím díle stvoření, aby bylo jeho srdce naplněno láskou a úctou k jeho Tvůrci.

Sobota byla dána celému lidstvu, aby lidé jejím zachováváním vděčně uznávali, že Bůh je jejich Stvořitelem a právoplatným Vládcem. Jsou dílem jeho rukou, podřízeni jeho autoritě.

Bůh věděl, že sobota je pro člověka nezbytná, a to dokonce i v ráji. Člověk

potřeboval v jeden ze sedmi dnů odložit své vlastní zájmy. Potřeboval sobotu, aby mu připomínala Boha a probouzela v něm vděčnost, neboť všechno, z čeho se radoval, pocházelo z ruky Stvořitele.

Podle Božího úmyslu má sobota usměrňovat mysl lidí k jeho stvořitel-skému dílu. Krása, která obestírá zemi, je důkazem Boží lásky. Věčné pahorky, stromy pnoucí se do výše, rozvíjející se poupata a křehké květy – to vše k nám promlouvá o Bohu. Sobota, která ukazuje na Toho, kdo to vše stvořil, vybízí lidi, aby otevřeli knihu přírody a hledali v ní moudrost, moc a lásku Stvořitele.

STROM POZNÁNÍ

Ačkoli byli naši prarodiče stvořeni jako nevinní a svatí, měli možnost dopustit se zla. Bůh je stvořil jako svobodné morální bytosti, které se mohly svobodně rozhodnout, zda se mu podřídí, nebo mu odeprou poslušnost. Avšak než mohli být věčně v bezpečí, musela být vyzkoušena jejich věrnost. Na počátku lidské existence byla položena zábrana proti sobeckému uspokojování sebe sama, které bylo základem satanova pádu. Strom poznání měl být zkouškou poslušnosti, víry a lásky našich prarodičů. Pod pohrůžkou smrti jim bylo zakázáno ochutnat jeho ovoce. Měli být vystaveni satanovým pokušením. Když ve zkoušce obstojí, budou umístěni mimo dosah jeho moci, aby se věčně radovali z Boží přízně.

Bůh postavil člověka pod zákon, který je základem Boží vlády. Mohl stvořit

člověka bez schopnosti zhřešit. Mohl Adamovi zabránit, aby se dotkl zakázaného ovoce, avšak v tomto případě by člověk byl pouhým automatem. Bez svobody volby by byla jeho poslušnost vynucená. Takové opatření by bylo v rozporu s Božím plánem, nehodno člověka jako inteligentní bytosti a podpořilo by satanovo obvinění, že Bůh vládne despoticky.

Bůh stvořil člověka bezúhonného, bez sklonů ke zlu. Představil mu nejsilnější pohnutky k tomu, aby mu zůstal věrný. Poslušnost byla podmínkou věčného štěstí a přístupu ke stromu života.

EDEN

Domov našich prarodičů měl být vzorem pro ostatní rodiny, až jejich děti vyjdou, aby obydly zemi. Lidé si ve své pýše libují v honosných a nákladných stavbách a v oslavování děl svých vlastních rukou, ale Bůh postavil Adama do zahrady. To je lekce pro každou dobu. Právě štěstí nespočívá v oddávání se pýše a přepychu, nýbrž ve společenství s Bohem prostřednictvím jeho stvořitelského díla. Pýcha a ctižádost nejsou nikdy uspokojeny. Skutečně moudří lidé najdou zalíbení v radostech, které dal Bůh v přírodě na dosah všem.

Obyvatelům Edenu byla svěřena péče o zahradu, aby ji „obdělávali a střežili“ (Gn 2,15). Bůh určil člověku práci jako požehnání, aby zaměstnávala jeho mysl, posilovala jeho tělo a rozvíjela jeho schopnosti. Dokud byl bezúhonný, náležel Adam v duševní a tělesné činnosti

jedno ze svých největších potěšení. Přestože je práce doprovázena únavou a bolestí, jsou na omylu ti, kdo ji považují za zlořečenství. Bohatí se často dívají na pracující třídu spatra, ale to odporuje Božímu záměru, s nímž tvořil člověka. Adam neměl zahálet. Náš Stvořitel, který ví, v čem spočívá lidské štěstí, stanovil Adamovi práci. Pravou životní radost nacházejí jen pracující muži a ženy.

Adam a Eva nebyli jen dětmi v Boží otcovské péči, ale i studenty přijímajícími naučení od vševědoucího Stvořitele. Navštěvovali je andělé a mohli se přímo stýkat se svým Tvůrcem. Byli plní síly, kterou jim dodával strom života. Jejich intelektuální schopnosti byly jen o málo menší než rozumové schopnosti

andělů. Sám věčný Tvůrce a Udržovatel všeho odhaloval jejich myslí přírodní zákony. Adam byl důvěrně obeznámen s každým živým tvorem, od obrovského leviatana, žijícího ve vodách, po drobný hmyz, který poletuje v slunečních paprscích. Každému z nich dal jméno a znal jejich přirozenost a zvyky. Na každém lístku v lese, na každé zářící hvězdě, na zemi, ve vzduchu, na obloze bylo napsáno Boží jméno. Řád a soulad stvoření mluvily o nekonečné moudrosti a moci.

Kdyby byli Adam s Evou zůstali věrní Božímu zákonu, neustále by odhalovali nové poklady poznání, odkrývali svěží prameny štěstí a získávali jasnější představy o Boží nezměrné a nehybnoucí lásce.

NEDŮVĚRA A JEJÍ DŮSLEDKY

Poselství starodávného příběhu prvního lidského pokušení a pádu je živé a má nám co říci i dnes.

Když už satan nemohl rozdmýchat vzpuru v nebi, našel nové pole působnosti v intrikách, jimiž zamýšlel zničit lidi. Závídel jim, a tak se rozhodl, že na ně přenese vinu a trest za hřích. Změní jejich lásku v nedůvěru a jejich chvalozpěvy ve výtky vůči jejich Tvůrci. Tím nejenže uvrhne tyto nevinné bytosti do neštěstí, ale také zneuctí Boha a způsobí zármutek v nebi.

Nebeští poslové odhalili našim prarodičům historii satanova pádu a jeho intriky, jimiž je hodlá zničit. Vysvětlili jim podstatu Boží vlády, kterou se kníže zla snažil svrhnout.

Boží zákon je zjevením jeho vůle, odrazem jeho charakteru, vyjádřením Boží lásky a moudrosti. Soulad stvoření závisí na dokonalém podřízení se zákonu Stvořitele. Všechno se řídí neměnnými zákony, které nelze přehlížet. Ze všech tvorů obývajících zemi pouze člověk podléhá morálnímu zákonu. Člověku dal Bůh schopnost pochopit spravedlnost a blahodárnost svého zákona. Proto se od člověka vyžaduje neochvějná poslušnost.

Obyvatelé Edenu byli stejně jako andělé podrobena zkoušce. Mohli

poslouchat a žít, nebo neposlouchat a zahynout. Ten, který neušetřil anděly, když zhřešili, by nemohl ušetřit ani je. Přestoupení by jim přineslo utrpení a zkázu.

Andělé je varovali, aby byli na stráži před satanovými úklady. Odrazí-li pevně jeho první útoky, budou žít v bezpečí. Jestliže však jednou podlehnou pokušení, jejich přirozenost se tak zkaží, že sami nebudou mít sílu a nebudou schopni satanu odolávat.

Zkouškou jejich poslušnosti a lásky k Bohu se stal strom poznání. Jestliže budou přehlížet Boží vůli v této maličkosti, proviní se. Satan je nemohl pronásledovat pokušeními neustále. Měl k nim přístup jen u zakázaného stromu. Aby nepozorovaně dosáhl svého cíle, použil přestrojení. Had byl jedním z nejkrásnějších a nejmoudřejších tvorů. Svou oslnivou nádherou upoutával pozornost a byl pastvou pro oči, když odpočíval na zakázaném stromě a pochutnával si na lahodném ovoci. Tak číhal zhoubece v zahradě pokoje.

Andělé varovali Evu, aby si dávala pozor a neoddělovala se od svého manžela. S ním bude v menším nebezpečí,

než kdyby byla sama. Ale ona se od něj nevědomky odloučila. Nedbala na varování a brzy se zvědavě a s obdivem zadívala na zakázaný strom. Ovoce bylo krásné a ona se v duchu ptala, proč jim ho Bůh odepřel.

POKUŠENÍ A PÁD

Teď měl pokušitel příležitost. „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ (Gn 3,1) Eva byla překvapená, když uslyšela ozvěnu svých myšlenek. Had pokračoval s rafinovanou chválou její mimořádné krásy a jeho slova nebyla nepříjemná. Místo aby z tohoto místa utekla, zaváhala. Vůbec ji nenapadlo, že by okouzlující had mohl být médiem padlého nepřítele.

Odpověděla: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: ‘Nejezte z něho ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.’« Had ženu ujišťoval: »Nikoli, nepropadnete smrti. Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojedíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.« (Gn 3,2-5)

Satan prohlásil, že kdyby jedli z tohoto stromu, dosáhli by vyššího stupně své existence. On sám jedl a získal schopnost mluvit. Naznačil, že jim to Bůh odepřel ze žárlivosti, protože by se mu stali rovnými. Poněvadž strom propůjčuje moudrost a schopnosti, Bůh jim zakázal z něj ochutnat nebo se ho dotknout. Boží varování je mělo jen zastrážit. Jak by mohli zemřít? Copak nejedli ze stromu života? Bůh se jim snažil zabránit v dosažení vyšší úrovně rozvoje a nalezení většího štěstí.

Takové je satanovo dílo od Adamových dnů až podnes. Svádí lidi k tomu, aby nedůvěřovali Boží lásce a pochybovali o jeho moudrosti. Ve snaze přijít na kloub tomu, co jim Bůh nezjevil, přehlížejí mnozí pravdy, které jsou nezbytné ke spasení. Satan svádí lidi k neposlušnosti a k přesvědčení, že tím vstupují na úžasné pole poznání. Ale to vše je podvod. Lidé se tak vydávají po stezce, která vede k úpadku a smrti.

Satan nevinnému páru tvrdil, že přestoupením Božího zákona by získali. Dnes mnozí mluví o úzkoprsosti těch, kdo se řídí Božími příkázáními, zatímco oni se prý těší větší svobodě. Co je to však jiného než ozvěna hlasu z ráje? „V den, kdy z něho pojedíte,“ - přestoupení Božího požadavku - „budete jako Bůh.“ Satan zamlčel, že se stal vyvrhelem nebe. Ukrýval svou vlastní bídu, aby jiné zatáhl do stejného postavení. Tak i dnes přestupník zastírá svou pravou povahu, pošlapává Boží zákon a vede ostatní do věčné záhuby.

Eva nevěřila Božím slovům a to ji přivedlo k pádu. Na soudu nebudou lidé odsouzeni za to, že vědomě věřili lži, ale za to, že nevěřili pravdě. Potřebujeme důkladně poznat, co je pravda. Cokoli protirečí Božímu slovu, pochází od satana.

Had utrlh ovoce ze zakázaného stromu a vložil je do rukou váhající Evy. Potom jí připomněl její vlastní slova, že jim Bůh zakázal dotknout se ovoce, aby nezemřeli. Eva nepocítovala žádné zlé následky, a tak se stala smělejší. Když „viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševedoucnost, vzala...

z jeho plodů a jedla“ (Gn 3,6). Zatímco jedla, představovala si, že vstupuje do vyššího stadia svého bytí.

A teď, když sama zhřešila, stala se satanovým nástrojem ke svedení svého manžela. Ve stavu zvláštního, nepřirozeného vzrušení, s rukama plnými zakázaného ovoce ho hledala.

Adam byl překvapen a vyděšen. Na Evina slova odpověděl, že to musel být nepřítel, před nímž byli varováni. Podle Božího výroku Eva musí zemřít. „Jez,“ naléhala na něj a opakovala hadova slova, že určitě nezemřou. Nepocítovala žádnou známku Boží nelibosti. Naopak, cítila skvělý, osvěžující účinek, který naplňoval každou její schopnost novým životem.

Adam pochopil, že jeho partnerka přestoupila Boží přikázání. V jeho mysli se odehrával hrozný boj. Litoval, že Evě dovolil, aby se od něj vzdálila. Jenže skutek už byl vykonán. Bude se muset odloučit od té, jejíž společnost mu přinášela radost.

Jak by to mohl snést? Adam se těšil ze společenství s Bohem a svatými anděly. Chápal, že před lidstvem se otevírá úžasná perspektiva, když zůstane věrné Bohu. Avšak v obavě, že přijde o ten jedinečný dar, který v jeho očích převyšoval vše ostatní, pustil všechna tato požehnání ze zřetele. Láska k Evě převážila nad láskou, vděčností a věrností ke Stvořiteli. Eva byla jeho součástí a nedokázal snést pomýšlení na odloučení. Musí-li zemřít, zemře s ní. Nemohla by být slova moudrého hada pravdivá? Na Evě nebyly patrné žádné známky smrti. Rozhodl se čelit důsledkům. Uchopil ovoce a chvatně jedl.

Po svém přestoupení si Adam nejprve představoval, že vstupuje do vyššího stadia své existence. Ale brzy ho myšlenka na jeho hřích naplnila hrůzou. Láska a pokoj, které až dosud pocítovali, je opustily a místo toho cítili svou hříšnost, strach z budoucnosti a nahotu nitra. Světelný oděv, který je obklopoval, se ztratil. Snažili se ho něčím nahradit, protože se před Bohem a svatými anděly nemohli ukázat neoblečení. Teď začali chápat pravou povahu hříchu. Adam vyčítal své manželce, že od něj odešla a dala se svést hadem. Avšak oba si namlouvali, že Ten, který jim dal tolik důkazů o své lásce, jim odpustí toto jediné přestoupení a že nebudou podrobena tak krutému trestu, jakého se obávali. Satan jásal. Svedl ženu, aby nedůvěřovala Boží lásce, pochybovala o jeho moudrosti a přestoupila jeho zákon. A jejím prostřednictvím přivodil pád Adama.

DŮSLEDKY NEDŮVĚRY

Velký Zákonodárce se chystal seznámit Adama a Evu s následky jejich přestoupení. Dokud byli nevinní a svatí, radostně vítali příchod svého Stvořitele. Teď v hrůze utekli. Ale „Hospodin Bůh zavolal na člověka: »Kde jsi?« On odpověděl: »Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.« Bůh mu řekl: »Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?« (Gn 3,9-11) Adam svalil vinu na svou ženu, a tím na samotného Boha: „Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.“

(Gn 3,12) Z lásky k Evě se dobrovolně rozhodl, že ztratí Boží přízeň a věčný život v radosti. Nyní se snažil učinit zodpovědnou za své přestoupení svou manželku, ba i samotného Stvořitele.

Když se Bůh zeptal ženy: „Cos to učinila?“ odpověděla: „Had mě podvedl a já jsem jedla.“ (Gn 3,13) Její první výmluva zahrnovala otázky: „Proč jsi stvořil hada? Proč jsi dopustil, aby se dostal do zahrady Eden?“ Jen co se naši prarodiče poddali satanovu vlivu, dali průchod sebeospravedlňování a tentýž sklon se projevuje u všech Adamových synů a dcer.

Poté Hospodin vynesl rozsudek nad hadem: „Protože to učinil, buď proklet, vyvržen ode všech zvířat a ode vši polní zvěře. Polezeš po břiše, po všechny dny svého života žrát budeš prach.“ (Gn 3,14) Z nejkrásnějšího polního tvora se měl stát plaz, kterého si budou všichni ošklivit. Budou se ho bát a nenávidět ho jak lidé, tak zvířata. Další slova určená hadovi se vztahovala přímo na satana a ukazovala na jeho konečnou porážku a zničení: „Mezi tebe a ženu položím nepřítelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn 3,15)

Evě bylo oznámeno, že bude muset snášet zármutek a bolest: „Budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“ (Gn 3,16) Bůh ji učinil rovnocennou s Adamem. Avšak hřích přinesl nesoulad a teď se dá zachovat jejich jednota a uchránit jejich harmonie jedině tehdy, když se jeden nebo druhý podřídí. Eva se provinila jako první. Adam zhřešil na její naléhavou prosbu, proto bude od nynějška podřízena svému

manželovi. Autorita, která byla takto muži dána, je zneužívána a často se stává, že úděl nejeďné ženy je proto hořký a život se pro ni stal břemenem.

Eva byla po boku svého manžela šťastná. Dějala si však naděje, že vstoupí do vyšší sféry, než jí Bůh určil. Pokoušela se dostat nad své původní postavení, a místo toho spadla hluboko pod ně. Ve snaze získat postavení, pro něž je Bůh neuschopnil, opouštějí mnozí své místo, kde mohli být požehnáním.

Adamovi Bůh řekl: „Uposlechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny. V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat.“ (Gn 3,17-19)

Bůh je z lásky zahrnul dobrem a zatajil před nimi zlo. Oni však jedli ze zakázaného stromu a teď budou po všechny dny svého života zakoušet zlo. Místo radostné práce bude jejich údělem úzkost a dřina. Budou prožívat zklamání, zármutek, bolest a nakonec smrt.

Bůh ustanovil člověka pánem nad zemí i nad všemi živočichy. Ale když se vzepřel proti Božímu zákonu, nižší tvorové se proti jeho vládě postavili. Tak Hospodin ve své milosti lidem ukáže posvátnost svého zákona a povede je k pochopení, jakému nebezpečí se vystavují, jestliže se od něj byt jen nepatrně odchýlí.

Rozhodnutí, že lidským údělem bude nadále život dřiny a starostí, bylo motivováno láskou. Hříšný člověk potřeboval určitý výchovný prostředek,

aby bylo drženo na uzdě požitkářství a vášně a aby se rozvinuly zvyky sebeovládání. To bylo součástí Božího velkého plánu k obnovení člověka.

Varování, které bylo dáno našim prarodičům - „V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti“ (Gn 2,17) -, znamená, že měli zemřít v den, kdy jedli zakázané ovoce. V tento den však byl vynesena neodvolatelný rozsudek, byli odsouzeni k smrti.

Aby mohl člověk věčně žít, musel by dále jíst ze stromu života. Bude-li této možnosti zbaven, bude mu postupně ubývat životních sil, až nakonec zemře. Satan si představoval, že Adam s Evou budou nadále jíst ze stromu života, a tak bude věčně existovat hřích a utrpení. Avšak svatí andělé dostali příkaz, aby strážili strom života. Kolem těchto andělů se blýskaly jakoby zářící meče. Nikdo z Adamovy rodiny nesměl překročit tuto hranici. Proto žádný hříšník není nesmrtelný.

Lidé považují příval bled, které vyplynuly z přestoupení našich prarodičů, za příliš krutý následek za tak malý hřích. Kdyby však důkladně promysleli tento problém, poznali by, že se mýlí. Bůh ve své velké milosti neuložil Adamovi těžkou zkoušku. Protože dodržet tento zákaz bylo tak snadné, jednalo se o nesmírně závažný hřích. Kdyby byl býval Adam podroben nějaké velice náročné zkoušce, pak by se ti, jejichž srdce tíhne ke zlu, mohli vymlouvat: „To moje přestoupení je maličkost. Bohu nezáleží na takových detailech.“ Mnozí, kteří učí, že Boží zákon není pro člověka závazný, tvrdí, že je nemožné řídit se jeho příkazy. Kdyby to však byla

pravda, proč byl Adam za své přestoupení potrestán? Hřích našich prarodičů přinesl na svět vinu a zármutek, a ne být Boží dobroty a milosti, utopilo by se lidstvo v beznadějném zoufalství. Ať nikdo sám sebe nesvádí. „Mzdou hříchu je smrt.“ (Ř 6,23)

Po svém přestupku Adam a Eva upřímně a snažně prosili, aby směli zůstat v domově, kde prožili dobu své nevinnosti a radosti. Zapřísahali se, že v budoucnu budou pečlivě poslouchat Boha. Bylo jim však řečeno, že jejich přirozenost se hříchem zkazila. Oslabili svou moc odolávat zlu. Ve stavu vědomé viny budou mít teď méně síly k uhájení své bezúhonnosti.

Smutně se loučili se svým krásným domovem a vyšli osídlit zemi, na níž spočívalo prokletí hříchu. Podnebí se teď výrazně změnilo a soucitný Hospodin jim opatřil kožený oděv jako ochranu před chladem.

Při pohledu na vadnou květinu a padající list cítili Adam a jeho žena nad těmito prvními známkami rozkladu hlubší lítost, než jakou dnes lidé pociťují nad svými mrtvými. Když košaté stromy shazovaly své listí, uvědomili si strašnou skutečnost, že smrt je údělem všeho živého.

Zahrada Eden zůstala na zemi ještě dlouho po tom, co byl člověk vyhnán z jejího příjemného prostředí. Avšak když bezbožnost lidí rozhodla o tom, že budou zahubeni potopou, ruka, která Eden založila, ho vzala ze země. Při konečné obnově, když zde bude „nové nebe a nová země“ (Zj 21,1), má být znovu založen v mnohem nádhernější podobě než na začátku.

ZASLÍBENÍ ZÁCHRANY

I když první lidé museli nést nepříjemné důsledky svého rozhodnutí, získali novou naději.

Pád člověka naplnil celé nebe smutkem. Zdálo se, že pro ty, kdo přestoupili zákon, neexistuje žádná možnost záchrany. Andělé přestali zpívat své chvalo zpěvy.

Boží Syn byl pohnut lítostí nad padlým lidstvem, když před ním vyvstaly strasti ztraceného světa. Boží láska vymyslela plán, pomocí něhož by člověk mohl být zachráněn. Porušený Boží zákon si žádal hříšníkům život. Jen Ten, který je rovný Bohu, mohl vykonat smíření za toto přestoupení. Nikdo jiný než Kristus nemohl vykoupit padlého člověka z prokletí zákona a uvést ho opět do souladu s nebesy. Kristus vezme na sebe vinu a hanbu hříchu, aby zachránil ztracené lidstvo.

Plán spasení byl připraven, ještě než byl stvořen svět, neboť Kristus je zabitým Beránkem od stvoření světa (viz Zj 13,8). Přesto Král vesmíru zápasil sám v sobě, zda má svého Syna vydat na smrt za provinilé lidstvo. Avšak „Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3,16). To je tajemství vykoupení! Taková je Boží láska k světu, který ho neměl rád!

Bůh se měl zjevit v Kristu, aby „usmířil svět se sebou“ (2 K 5,19). Člověk byl hříchem tak porušen, že se sám nemohl dostat do souladu s Bohem, jehož přirozeností je čistota a dobrota. Ale Kristus mohl udělit Boží moc a spojit ji s lidským úsilím. Tak se Adamovy padlé děti mohou prostřednictvím pokání před Bohem a víry v Krista znovu stát „Božími dětmi“ (1 J 3,2).

Andělé se nemohli radovat, když jim Kristus odhalil plán vykoupení. Smutně a užasle naslouchali, když jim líčil, jak bude muset vejít do styku se zemí porušenou hříchem a snášet utrpení, hanbu a smrt. Poníží se na úroveň člověka a zakusí strasti a pokušení, s nimiž se musí potýkat člověk, aby byl schopen přispěchat na pomoc těm, kdo budou pokoušeni (viz Žd 2,18). Až skončí své poslání jako učitel, musí se podrobit všem urážkám a mučení, jaké satan vymyslí. Musí zemřít nejkrutější smrtí jako provinilý hříšník. Musí vytrpět nevýslovnou duševní úzkost, až před ním Otec skryje svou tvář, zatímco na něm budou spočívat hříchy celého světa.

Andělé se nabízeli, že se sami obětují za člověka. Ale jen Ten, který člověka

stvořil, měl moc ho vykoupit. Kristus musí být „postaven níže než andělé“ (Žd 2,9), aby okusil utrpení smrti. Když na sebe přijme lidskou přirozenost, nebude mít takovou sílu jako andělé a oni ho budou v jeho utrpení posilovat. Budou také chránit lidi, kteří jsou pod milostí, před mocí padlých andělů.

Až budou andělé svědky smrtelného zápasu a pokoření svého Pána, budou si přát ho osvobodit z moci jeho vrahů, ale nebudou smět zasáhnout. Bylo součástí plánu, že Kristus bude snášet výsměch a týrání bezbožných lidí.

Kristus anděly ujistil, že svou smrtí mnohé vykoupí a obnoví království, které člověk přestoupením ztratil. Vykoupení je zdědí spolu s ním. Hřích a hříšníci budou vyhlazeni a už nikdy nebudou narušovat pokoj nebe a země.

Nato naplnila nebe nepopsatelná radost. Nebeskými dvory se ozývaly první verše písně, která zazní nad betlémskými pahorky: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.“ (L 2,14) „Jitřní hvězdy společně plesaly a všichni synové Boží propukli v hlahol.“ (Jb 38,7)

NADĚJE PRO ADAMA A ĚVU

V rozsudku vyneseném v zahradě nad satanem Bůh prohlásil: „Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn 3,15) To bylo zaslíbení o tom, že moc velkého nepřitele bude nakonec zlomena. Adam a Eva stáli před spravedlivým soudcem jako zločinci. Avšak než uslyšeli o lopotě a zármutku, které se stanou jejich údělem,

nebo o tom, že se obrátí v prach, uslyšeli slova, která jim dala naději. Mohli hledět do budoucnosti ke konečnému vítězství.

Satan věděl, že jeho dílo ničení lidské přirozenosti bude přerušeno, že člověku bude nějakým způsobem umožněno odolávat jeho moci. Přesto satana a jeho anděly těšilo, že způsobil pád člověka, a proto může svrhnout Božího Syna z jeho vysokého postavení. Až na sebe Kristus vezme lidskou přirozenost, bude moci být také přemožen.

Nebeští andělé odhalili našim prarodičům plněji plán na jejich záchranu. Adam a jeho manželka neměli být ponecháni napospas satanovi. Pokáním a vírou v Krista se mohou opět stát Božími dětmi.

Adam a Eva pochopili vinu za hřích a jeho následky jako nikdy předtím. Prosili, aby trest nedopadl na Toho, jehož láska byla zdrojem veškeré jejich radosti. Ať raději stihne je a jejich potomky.

Bylo jim řečeno, že jelikož Hospodinův zákon je základem jeho vlády, nemůže být jako oběť za přestoupení přijat ani život anděla. Ale Boží Syn, který člověka stvořil, může za něj vykonat smíření. Tak jako Adamovo přestoupení přineslo neštěstí a smrt, tak Kristova oběť přinese život a nesmrtelnost.

Když byl Adam stvořen, byla mu svěřena vláda nad zemí. Když však podlehl pokušení, stal se satanovým zajatcem. Vláda přešla na jeho přemožitele. Satan se stal „bohem tohoto světa“ (2 K 4,4). Avšak Kristus svou obětí nejenže člověka vykoupí, ale obnoví i vládu, o kterou přišel. Vše, co bylo

prvním Adamem ztraceno, bude druhým obnoveno. „Ty, věži stáda, návrší dcery sijónské, tobě připadne, k tobě se navrátí dřívější vladařství, království dcery jeruzalémské.“ (Mi 4,8).

Bůh stvořil zemi, aby byla domovem svatých a šťastných bytostí. Tento zámeř bude naplněn, až se země obnovena Boží mocí a osvobozená od hříchu a zármutku stane věčným příbytkem vykoupených.

TEMNÉ DŮSLEDKY

Hřích přinesl odloučení člověka od Boha a pouze Kristova smířící oběť mohla tuto propast překlenout. Bůh se bude stýkat s člověkem prostřednictvím Krista a andělů.

Adamovi bylo ukázáno, že ačkoli Kristova oběť bude dostatečná ke spasení celého světa, mnozí zvolí raději život v hříchu, než by činili pokání a poslouchali. Z generace na generaci bude přibývat zločinnosti. Kletba hříchu se bude projevat čím dál víc na lidech i na zemi. Lidský věk se v důsledku hříšného životního stylu zkrátí. Lidstvo bude zeslabovat své tělesné, mravní a rozumové síly tak dlouho, až bude svět naplněn utrpením. Lidé se budou oddávat chuti a vášním a nebudou schopni ocenit velké pravdy plánu spasení. Přesto Kristus naplní potřeby všech, kdo k němu ve víře přijdou. Vždy zde bude hrstka těch, kdo si uchovají poznání Boha a zůstanou ryzi.

Bylo nařízeno přinášet oběti jako projev kajícího přiznání hříchu a vyznání víry v zaslíbeného Vykupitele. První oběť byla pro Adama bolestná.

Musel vztáhnout svou ruku a vzít život, který může dát jenom Bůh. Poprvé byl svědkem smrti. Věděl, že kdyby byl poslechl Boha, smrt by neexistovala. Zachvěl se při pomyslení, že kvůli jeho hříchu musí být prolita krev nevinného Božího Beránka. To mu dalo pronikavé vědomí velikosti jeho přestoupení, které nemůže usmířit nic než smrt milovaného Božího Syna. Temnou budoucnost ozářila hvězda naděje.

ŠIRŠÍ VÝZNAM VYKOUPENÍ

Plán vykoupení měl však ještě širší a hlubší význam než jen spasení člověka. Nebyli to jen obyvatelé tohoto malého světa, kdo měl získat správný pohled na Boží zákon, ale Boží charakter měl být obhájen před celým vesmírem. To měl Spasitel na zřeteli, když těsně před svým ukřižováním řekl: „Nyní je soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vyvržen ven. A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnu všechny k sobě.“ (J 12,31.32) Tím, že zemře za spasení člověka, ospravedlní Kristus Boha a jeho Syna, pokud jde o jejich postup vůči satanově vzpouře, upevní Boží zákon a zjeví povahu a následky hříchu.

Velký spor se od začátku týkal Božího zákona. Satan se snažil dokázat, že Bůh je nespravedlivý, jeho zákon nedokonalý a že pro dobro vesmíru je nutné jej změnit. Útokem na zákon zamýšlel svrhnout autoritu jeho Tvůrce.

Když satan zvítězil nad Adamem a Evou, domníval se, že si tím zajistil vlastnictví tohoto světa, protože, jak tvrdil, si ho lidé vybrali za svého vládce.

Prohlašoval, že není možné udělit milost. Padlí lidé jsou jeho zákonnými poddanými a svět mu patří. Ale Bůh dal svého vlastního Syna, aby vzal na sebe trest za přestoupení. Takto mohou být lidé navraceni do jeho přízně a přivedeni zpět do svého rajskeho domova. Velký spor, který začal v nebi, se měl rozhodnout zde na světě, tedy na území, které satan prohlásil za své.

Celý vesmír žasl nad tím, že se Kristus pokoří, aby spasil padlého člověka. Když Kristus přišel v lidské podobě na náš svět, všichni s velkým zájmem sledovali jeho krví potřísněnou cestu od jesliček ke Kalvárii.

Nebesa zaznamenala urážky a posměch, jichž se mu dostalo, a poznala, že to bylo ze satanova podnětu. Přihlížela stupňujícímu se zápasu mezi světlem a temnotou. A když Ježíš na kříži zvolal: „Dokonáno jest!“ (J 19,30), po všech světech i samotným nebem zněl

výkřik triumfu. Velký zápas byl nyní rozhodnut a Kristus byl vítězem. Jeho smrt byla odpovědí na otázku, zda Otec a Syn mají dost lásky k člověku, aby se ponížili a projevíli ducha obětavosti. Satan ukázal svou pravou povahu lháře a vraha. Věrný vesmír se spojil a jedním hlasem chválil Boží vládu.

Kdyby však byl Boží zákon Kristovou smrtí na kříži zrušen, jak mnozí tvrdí, potom by Boží milovaný Syn vytrpěl bolest a smrt jen proto, aby potvrdil oprávněnost satanových požadavků na změnu zákona. Pak by ovšem triumfoval kníže zla a jeho útoky na Boží vládu by byly opodstatněné. Skutečnost, že Kristus na sebe vzal trest určený člověku za přestoupení Božího zákona, je mocným důkazem toho, že zákon je neměnný, že Bůh je spravedlivý, milosrdný a nesobecký a že v uplatňování jeho vlády se pojí nekonečná spravedlnost s laskavostí.

KAIN A ÁBEL

*Smutný příběh těchto dvou bratrů může být poučením
pro každého z nás.*

Adamovi synové Kain a Ábel měli velmi rozdílné povahy. Ábel uznával, že Stvořitel jedná s padlým lidstvem spravedlivě a milosrdně, a vděčně přijal naději na vykoupění. Kain však dovolil své mysli, aby se ubírala touž cestou, která vedla k satanovu pádu – zpochybňoval Boží spravedlnost a autoritu.

Tito bratři byli podrobeni zkoušce, aby se ukázalo, zda věří Božímu slovu a poslouchají ho. Pochopili obětní řád, který Bůh ustanovil. Věděli, že mají vyjádřit víru ve Spasitele, jehož znázorňovaly oběti, a zároveň uznat, že jsou na něm cele závislí, pokud jde o odpuštění. Bez prolití krve nemůže být hřích odpuštěn, proto svou víru v Kristovu krev měli projevit obětováním prvorozeného ze stáda.

Každý z bratrů postavil svůj oltář a přinesl oběť. Ábel obětoval ze stáda. „I shlédli Hospodin na Ábela a na jeho obětní dar.“ (Gn 4,4) Z nebe vyšlehl oheň a strávil oběť. Ale Kain nedbal na přímé Boží nařízení a obětoval jen plodiny. Nebe nedalo najevo, že by jeho oběť přijalo. Ábel prosil svého bratra, aby předstoupil před Boha způsobem, který Bůh předepsal, ale jeho naléhavé

prosby vedly Kaina k ještě rozhodnějším prosazování své vlastní vůle. Jako starší pohrdal bratrovou radou.

Kain předstoupil před Boha s reptáním v srdci. Jeho dar nevyjadřoval kajícínost, protože by bylo přiznáním slabosti, kdyby jednal přesně podle plánu daného Bohem, a spoléhal v otázce svého spasení cele na smírcí oběť zaslíbeného Spasitele. Přišel se svými vlastními zásluhami. Nepřinesl jehňátko a nesmlsil jeho krev se svou obětí, ale nabídl své plody, výsledek své práce, jako projev přízně prokázané Bohu. Kain uposlechl v tom, že vybudoval oltář. Uposlechl také v tom, že přinesl oběť. Projevil však jen částečnou poslušnost. Neuznal, že potřebuje Vykupitele.

VELIKÝ ROZDÍL

Tito bratři byli oba hříšníci a oba uznávali Boží nárok na úctu a bohoslužbu. Navenek byl jejich náboženský projev až do určitého okamžiku stejný. V pozadí však byl mezi nimi hluboký rozdíl. „Ábel věřil, a proto přinesl Bohu lepší oběť než Kain.“ (Žd 11,4) Ábel se považoval za hříšníka. Chápal, že mezi ním

a Bohem stojí hřích a že odplatou za něj je smrt. Přinesl zabitou oběť, čímž uznal požadavky zákona, který byl přestoupen. Prolitím krve vzhlížel ke Kristu, který zemře na kříži. Protože důvěřoval ve smírčí oběť, která bude vykonána, dostalo se mu svědectví, že je spravedlivý a jeho oběť byla přijata.

Kain měl stejnou příležitost přijmout tyto pravdy, jakou měl Ábel. Bůh nevyvolil jednoho z bratrů k přijetí, a druhého k zavržení. Ábel si vybral víru a poslušnost, Kain nevěru a vzpouru.

Kain a Ábel představují dvě třídy lidí, které budou existovat až do konce času. Jedni spoléhají na ustanovenou oběť za hřích, druzí stavějí na svých vlastních zásluhách. Ti, kdo necítí potřebu Kristovy krve a myslí si, že si mohou zajistit Boží přízeň svými vlastními skutky, dělají stejnou chybu, jaké se dopustil Kain.

Téměř každé falešné náboženství je založeno na stejném principu, a sice že si člověk může zajistit spasení svým vlastním úsilím. Někteří tvrdí, že se lidstvo může očistit, povznést a obnovit samo. Tak jako Kain byl přesvědčen, že si zajistí Boží náklonnost obětí, které chyběla obětní krev, tak si tito lidé představují, že pozvednou lidstvo na Bohem požadovanou úroveň nezávisle na díle smíření. Kainův příběh ukazuje, že lidstvo nemá sklon směřovat vzhůru k Bohu, nýbrž dolů k satanu. Naši jedinou naději je Kristus. „V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni.“ (Sk 4,12)

Pravá víra se projevuje poslušností všech Božích požadavků. Ode dnů Adamových až podnes se velký spor

týkal poslušnosti Božího zákona. Ve všech dobách žili lidé, kteří si činili nárok na Boží přízeň, přestože přehlíželi některé jeho příkazy. Ale „ve skutečích došla víra dokonalosti“ a „víra, není-li spojena se skutky, je sama o sobě mrtvá“ (Jk 2,22.17). Ten, kdo vyznává, že zná Boha, „a jeho přikázání nezachovává, je lhář a není v něm pravdy“ (1 J 2,4).

ZLOČIN A TREST

Když Kain viděl, že jeho oběť byla odmítnuta, rozhněval se, že Bůh nepřijal lidskou náhražku namísto oběti předepsané Bohem. Zlobil se na svého bratra, že si zvolil poslušnost Boha, místo aby se s ním spojil ve vzpouře proti němu.

Bůh ho neponechal sobě samému. Sestoupil, aby domluvil tomuto muži, který si počínal tak nerozumně. „Proč jsi tak vzplanul? A proč máš tak sinanou tvář? Což nepřijmu i tebe, budeš-li konat dobro? Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dveřích.“ (Gn 4,6.7) Kdyby spoléhal na zásluhy zaslíbeného Spasitele a podrobil se Božím požadavkům, těšil by se Boží přízni. Bude-li ovšem pokračovat v nevěře a hřešení, nebude si moci stěžovat, když ho Hospodin zavrhne.

Místo aby uznal svůj hřích, pokračoval Kain ve stěžování si na Boží nespravedlnost a živil v sobě žárlivost a nenávisť vůči Ábelovi. Ábel jemně, ale pevně obhajoval Boží spravedlnost a dobrotu. Poukázal na Kainův omyl a pokusil se ho přesvědčit, že chyba je v něm. Ukázal na Boží milosrdenství, které se projevilo tím, že zachoval jejich rodiče při

životě, i když je mohl potrestat okamžitou smrtí, a zdůraznil, že Bůh je miluje, protože jinak by nedal svého vlastního Syna, nevinného a svatého, aby vytrpěl trest, který na sebe sami uvalili. To všechno způsobilo, že se Kainův hněv ještě vystupňoval. Rozum a svědomí mu říkaly, že Ábel má pravdu, ale byl rozzuřen, že nezískal pochopení pro svou vzpouru. V návalu vzteku svého bratra zabil.

Tak ve všech dobách bezbožní nenáviděli ty, kdo byli lepší než oni. „Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo.“ (J 3,20) Zavraždění Ábela bylo první ukázkou nenávisti mezi hadem a semenem ženy, mezi satanem a jeho přívrženci a Kristem a jeho následovníky. Kdykoli se ve víře v Božího Beránka člověk zřídá hříchu, vzplane satanův hněv.

Ábelův bohobojný život svědčil proti satanovu tvrzení, že člověk nemůže zachovávat Boží zákon. Když Kain viděl, že nemůže Ábela ovládat, byl tak rozlícen, že ho připravil o život. A kdekoli někdo povstane, aby obhajoval Boží zákon, projeví se tentýž duch. Avšak každý Ježíšův mučedník zemřel jako vítěz. „A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé. Oni nad ním zvítězili pro krev Beránkovu a pro slovo svého svědectví. Nemilovali svůj život tak, aby se zalekli smrti.“ (Zj 12, 9.11)

Vrah Kain byl brzy volán k zodpovědnosti za svůj zločin. „Hospodin řekl Kainovi: »Kde je tvůj bratr Ábel?« Odvětil: »Nevím. Cožpak jsem strážcem

svého bratra?« (Gn 4,9) Aby utajil svou vinu, uchýlil se ke lži.

Hospodin opět řekl Kainovi: „Cos to učinil! Slyš, prolitá krev tvého bratra křičí ke mně ze země.“ (Gn 4,10) Kain měl čas k přemýšlení. Znal obudnost činu, který spáchal, i lež, kterou vyslovil, aby ho utajil. Byl však stále vzpurný, a tak nebylo možno déle odkládat trest. Boží hlas vyřkl hrozná slova: „Budeš nyní proklet a vyvržen ze země, která rozevřela svá ústa, aby z tvé ruky přijala krev tvého bratra. Budeš-li obdělávat půdu, už ti nedá svou sílu. -Budeš na zemi psancem a štvancem.“ (Gn 4,11.12)

Milosrdný Stvořitel mu stále ještě dával život a poskytoval mu příležitost k pokání. Kain však žil, jen aby zatvrdil své srdce, podněcoval vzpouru proti Boží autoritě a stal se hlavou rodu opovážlivých hříšníků. Jeho vliv působil demoralizující silou, až byla země tak zkažená a plná násilí, že si říkala o zničení.

KAINŮV PŘÍKLAD

Chmurný příběh Kaina a jeho potomků byl názorným příkladem toho, jak by to dopadlo, kdyby bylo hříšníkovi dovoleno žít navěky a přivést vzpouru proti Bohu ke zdárnému konci. Boží trpělivost vedla bezbožné jen k ještě větší opovážlivosti a vzdoru. Patnáct století poté, co Bůh vynesl svůj rozsudek nad Kainem, zaplavil zemi zločin a nemravnost. Ukázalo se, že rozsudek smrti nad padlým lidstvem byl spravedlivý a milosrdný. Čím déle lidé žili v hříchu, tím byli horší.

Satan neustává ve svém úsilí postavit Boží charakter a vládu do falešného světa a držet obyvatele světa v zajetí svých klamů. Bůh vidí konec od počátku. Jeho plány jsou dalekosáhlé a celistvé. Nejde mu jen o potlačení vzpoury, ale o představení její povahy celému vesmíru i o dokonalé obhájení své moudrosti a spravedlnosti v jednání se zlem.

Obyvatelé jiných světů sledovali s nejhlubším zájmem stav světa před potopou. Viděli výsledky správy, jakou se Lucifer snažil zavést v nebi, když usiloval o odstranění Božího zákona. Každý výtvar lidské mysli a srdce byl „v každé chvíli jen zlý“ (Gn 6,5) a odporoval

Božím principům čistoty, pokoje a lásky. Byl to příklad hrozné mravní zkaženosti.

Důkazy, které se ve velkém sporu odhalují, si Bůh získává sympatie celého vesmíru, jak se krok za krokem uskutečňuje jeho velký plán na definitivní vymýcení vzpoury.

Ukáže se, že všichni, kdo se vzdali Božích přikázání, se přidali na stranu satana a bojovali proti Kristu. Až bude kníže tohoto světa odsouzen a všichni, kdo se s ním spojili, budou sdílet jeho úděl, celý vesmír prohlásí: „Spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů.“ (Zj 15,3)

6

ŠÉT A HENOCH

*Adamovi synové byli stejní jako dnešní děti -
dělalí svým rodičům někdy radost, někdy starosti.*

Adamovi byl dán jiný syn, který měl být dědicem duchovního prvorozenství. Dostal jméno Šét, což znamená „Ustanovený“ nebo „Náhrada“. Jeho maminka řekla: „Bůh mi vložil do klína jiného potomka místo Ábela, kterého zabil Kain.“ (Gn 4,26)

Šét se svou bohabojnou povahou podobal Adamovi víc než jeho ostatní synové. Šel v Ábelových stopách. Nezdědil však víc přirozené dobroty než Kain. Stejně jako on zdědil hříšnou přirozenost svých rodičů. Přijal ovšem také poznání o Vykupiteli a poučení o spravedlnosti. Snažil se tak jako Ábel obrátit mysl hříšných lidí k úctě a poslušnosti Stvořitele.

„Šétovi se narodil syn; dal mu jméno Enóš. Tehdy se začalo vzývat jméno Hospodinovo.“ (Gn 4,26) Rozdíl mezi oběma skupinami lidí byl čím dál zřetelnější. Jedni otevřeně vyznávali věrnost Bohu, druzí jím opovrhovali a neposlouchali ho.

Před pádem do hříchu zachovávali naši prarodiče sobotu, která byla ustanovena v Edenu. Když byli z ráje vyhnáni, pokračovali v jejím svěcení. Uvědomili si to, co si dříve nebo později

uvědomí každý, totiž že Boží přikázání jsou svatá a neměnná a že odplata za přestoupení jistě přijde. Sobotu respektovali všichni, kdo zůstali věrní Bohu. Ovšem Kain a jeho potomci nedbali na den, v němž Bůh odpočinul.

Kain založil město, které pojmenoval po svém nejstarším synovi. Jako vůdce oné velké třídy lidí, která uctívala boha tohoto světa, odešel z Hospodinovy přítomnosti hledat bohatství a radost na zemi. Jeho potomci se vyznačovali tím, že se zabývali jen pozemským a materiálním pokrokem. Jednali však v rozporu s Božími záměry s člověkem. Ke zločinu vraždy přidal Lámech, pátý v rodokmenu, mnohoženství. Ábel vedl pastevecký život a Šétovi potomci pokračovali v této životní dráze. Považovali se za „cizince a přistěhovalce“ na zemi, kteří touží „po lepší vlasti, po vlasti nebeské“ (Žd 11,13.16).

Po určitou dobu zůstaly tyto dvě skupiny lidí odděleny. Kainovo pokolení se ze svého původního sídliště začalo roztahovat do rovin a údolí, kde bydleli Šétovi potomci. Ti, aby unikli jejich špatnému vlivu, se stáhli do hor a tam věrně uctívali Boha. Jak však plynul

čas, odvažovali se mísit se s obyvateli údolí. „Viděli synové božští, jak půvabné jsou dcery lidské.“ (Gn 6,1.2) Šétovi potomci vzbudili Boží nelibost, protože s nimi uzavírali sňatky. Mnozí Boží ctitelé byli svedeni do hříchu lákadly, která jim byla neustále předkládána, a ztratili svůj svatý charakter. Spolčili se se zkaženými lidmi a žili stejně jako oni. Přehlíželi omezení sedmého přikázání a „brali si za ženy všechny, jichž se jim zachtělo“ (Gn 6,2). Šétovi potomci „se dali cestou Kainovou“ (Ju 11). Zaměřili se na pozemský blahobyt a radovánky a přehlíželi Hospodinova přikázání. Hřích se rozšířil po celé zemi.

ADAM A JEHO POTOMCI

Po dobu téměř tisíce let se Adam snažil zadržet příval zla. Bylo mu nařízeno, aby své potomky vyučoval Hospodinově cestě, a on si nesmírně vážil toho, co mu Bůh zjevil, a opakoval to dalším generacím. Devíti pokolením líčil svatý a šťastný život člověka v ráji a stále znovu vyprávěl příběh svého pádu. Řekl jim o utrpeních, jejichž prostřednictvím ho Bůh poučoval o nutnosti věrně dodržovat jeho zákon, a objasňoval jim Boží milosrdné opatření pro jejich spasení. Přesto se často setkával s hořkou výčitkou, že svým hříchem uvrhl své potomky do takové bídy.

Když Adam opustil Eden, trásl se hrůzou při pomyslení, že musí zemřít. Trápily ho výčitky svědomí za jeho vlastní hřích. Byl zdrcen úzkostí, protože byl dvojnásobně oloupen – jednak zavražděním Ábela, jednak odvržením Kaina. Ačkoli se rozsudek smrti zdál

být zprvu hrozný, poté – co se téměř tisíc let díval na následky hříchu – cítil, že je to z Boží strany projev milosrdenství, jestliže ukončí život utrpení a zármutku.

Předpotopní věk nebyl, jak se často předpokládá, dobou nevědomosti a barbarství. Lidé měli úžasné tělesné a rozumové schopnosti a jejich přednosti se nedají s ničím srovnat. Jejich duševní schopnosti se rozvíjely od malíčka a ti, kdo měli v úctě Boha, rostli v poznání a moudrosti po celý život. Vynikající učenci naší doby by se v porovnání s nimi jevíli jako trpaslíci, což se týká jak mentální, tak fyzické síly. Jak se zkracoval věk člověka a ubývalo mu tělesné síly, zmenšovaly se i jeho rozumové schopnosti.

Je pravda, že lidé v moderní době mají prospěch ze znalostí svých předchůdců. Vynikající myslitelé zanechali své dílo těm, kdo přicházejí po nich. Ale oč větší byly přednosti lidí oné doby! Měli mezi sebou po stovky let toho, kdo byl stvořen k Božímu obrazu. Sám Stvořitel Adama seznámil s průběhem stvoření. Adam sám byl svědkem událostí devíti staletí. Předpotopní lidé měli výbornou paměť. Pamatovali si, co jim bylo řečeno, a předávali to neporušené svým potomkům. Po stovky let žilo na zemi současně sedm generací, které těžily z poznání a zkušeností všech.

Nebyla to zdaleka doba náboženské temnoty, nýbrž období velkého světla. Celý svět měl příležitost přijímat naučení od Adama a ti, kdo se báli Hospodina, měli za své učitele také Krista a anděly. Tichým svědectvím o pravdě jim byla

rovněž Boží zahrada, která po mnohá staletí zůstávala mezi lidmi. Eden stál přímo na dohled. Jeho vchod byl chráněn anděly, kteří ho střežili. Existence zahrady a historie jejích dvou stromů byly neoddiskutovatelnými skutečnostmi. A Boží jsoucnost a nejvyšší autorita byly pravdami, které lidé nemohli zpochybnit, dokud mezi nimi žil Adam.

Navzdory převládající nepravosti žil rod zbožných lidí jako ve společenství nebes. Byli to lidé mimořádného intelektu a úžasných znalostí. Měli velké poslání – rozvíjet spravedlivý charakter a učit zbožnosti, a to nejen lidi své doby, ale i budoucí generace. V Bibli je zmínka jen o několika z nich, ale ve všech dobách měl Bůh věrné svědky, své pravé ctitele.

HENOCHŮV PŘÍKLAD

Henoch žil šedesát pět let a zplodil syna. Potom chodil s Bohem tři sta let. Byl jedním z ochránců pravé víry, předků zaslíbeného semene. Z Adamových úst se dověděl příběh o pádu do hříchu a o Boží milosti, jak se zjevuje v zaslíbení o příchodu Vykupitele. Na tohoto Spasitele spoléhal.

Avšak po narození svého prvorozeného syna prožil Henoch ještě hlubší zkušenost. Když viděl lásku dítěte k jeho otci, jeho naprostou důvěru v tatínkovu ochranu, když ve svém vlastním srdci pocítil něhu k tomuto prvorozenému synovi, pochopil vzácnou lekci o nádherné Boží lásce v daru jeho Syna. Ve dne v noci uvažoval o této nezměrné Boží lásce v Kristu a snažil se ji zjevit lidem, mezi nimiž žil.

Henoch nechodil s Bohem ve stavu jakéhosi vytržení či extáze, ale ve všech povinnostech všedního života. Jako manžel a otec, přítel a občan byl neochvějným Hospodinovým služebníkem.

Jeho srdce bylo v souladu s Boží vůlí. Vždyt „půjdou spolu dva, jestliže se nedohodli?“ (Am 3,3) A toto bohabojné chození pokračovalo po tři sta let. Jak plynula staletí, Henochova víra sílila a jeho láska byla čím dál vřelejší.

Henoch byl mužem rozsáhlých vědomostí, neboť ho Bůh poctil zvláštními zjeveními. Přesto byl jedním z nejkornějších lidí. Očekával na Hospodina. Modlitba byla pro něj dýcháním nitra. Žil vpravdě v nebeském ovzduší.

Prostřednictvím svatých andělů Bůh Henochovi zjevil svůj záměr zničit svět potopou. Také mu plněji představil plán vykoupení a ukázal mu mimořádné události spojené s druhým Kristovým příchodem a koncem světa.

Henocha trápil problém smrti. Zdálo se mu, že spravedliví se mění v prach stejně jako bezbožní a že je to jejich konec. Nedokázal vidět život spravedlivých za hrobem. V prorockém vidění byl poučen o Kristově smrti a jeho příchodu ve slávě, kdy za doprovodu všech svatých andělů vyvede svůj lid z hrobu. Viděl také, jak zkažený bude svět, až se Kristus zjeví podruhé – že zde bude generace pyšných, zatvrzelých lidí, pošlapávajících zákon a pohrdajících smířením. Spatřil spravedlivé korunované slávou a ctí, a bezbožné zničené ohněm.

Henoch se stal kazatelem spravedlnosti. Seznamoval s Božím poselstvím všechny, kdo mu naslouchali. V zemi,

kde se Kain snažil utéct z Boží přítomnosti, prorok představoval nádherné scény, které mu byly ukázány ve vidění. Prohlašoval: „Hle, přichází Pán s desetitisíci svých svatých, aby vykonal soud nade všemi a usvědčil všechny bezbožné z jejich skutků, které kdy ve své bezbožnosti spáchali.“ (Ju 14.15)

I když kázal o Boží lásce v Kristu, káral panující bezbožnost a varoval, že přestupníky určitě stihne soud. Svati muži neříkají jen příjemné věci. Bůh vkládá do úst svých poslušů pravdy, které jsou ostré a zasáhnou jako dvojsečný meč.

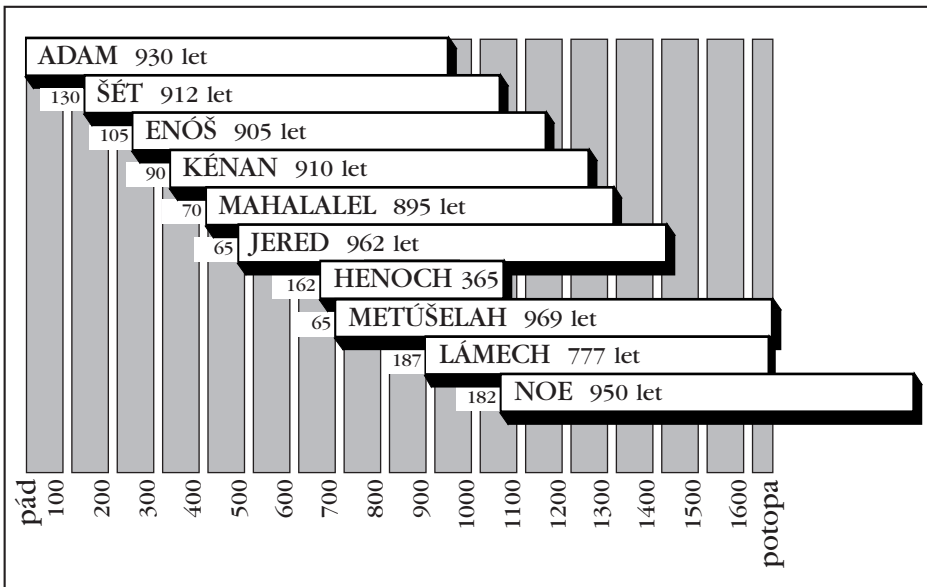
Někteří vzali jeho varování vážně, ale většina si na svých zlých cestách počínala ještě troufaleji. Tak bude také poslední generace zlehčovat varování Božích poslušů.

Uprostřed života aktivní práce Henoch vytrvale udržoval své společenství

s Bohem. Po určité době prožité mezi lidmi trávil nějaký čas o samotě, neboť lačnil a žíznil po Božím poznání. Henoch rozmlouval s Bohem a stále více a více odrážel Boží obraz. Jeho tvář vyzařovala světlo, které se skví v Ježíšově tváři. Příliv lidské viny rok od roku stoupal a nad světem se stále hrozivěji stahovala temná mračna Božího soudu.

Avšak Henoch vytrval na své cestě, varoval, prosil a snažil se zastavit příval nepravostí. Ačkoli milovníci hříšných zábav jeho varování přehlíželi, měl svědectví, že Bůh jeho jednání schvaluje. Pokračoval v zápase se zlem, až ho Bůh vzal z hříšného světa do čisté radosti nebes.

Jeho současníci se mu vysmívali, že se nesnaží získat pozemské bohatství. Avšak jeho srdce toužilo po věčných pokladech. Viděl Krále v jeho slávě

Chronologie biblických postav od Adama až po Noema. Když začala potopa, bylo podle Bible Noemovi 600 let.

uprostřed Sijónu. Jeho myšlenky a rozhovory se týkaly nebe. Čím větší byla nepravost, tím palčivější byla jeho touha po Božím domově.

Tři sta let chodil Henoch s Bohem. Den co den usiloval o těsnější spojení s ním. Toto společenství bylo stále užší a užší, až si ho Bůh vzal k sobě. Jeho chození s Bohem na zemi pokračovalo tak dlouho, až prošel branami svatého města. Byl prvním z lidí, kdo tam vstoupil. Na zemi pociťovali jeho ztrátu. Někteří, a to jak spravedliví, tak bezbožní, byli svědky jeho odchodu. Ti, kdo ho měli rádi, provedli důkladný průzkum, ale nebylo to nic platné. Oznámili, že „nebyl nalezen“ (Žd 11,5), protože ho Bůh vzal.

Henochovým nanebevzetím Bůh zamýšlel dát významnou lekci. Hrozilo nebezpečí, že kvůli strašným následkům Adamova hříchu lidé propadnou malomyslnosti. Mnozí byli hotovi zvolat: „Jaký užitek máme z toho, že se bojíme Hospodina a zachováváme jeho nařízení, když na lidstvu spočívá těžké zlořečenství a údělem nás všech je smrt?“ Satan sváděl lidi k víře, že neexistuje žádná odměna pro spravedlivé ani trest pro bezbožné a že lidé nejsou s to poslouchat Boží přikázání. Avšak v Henochově případě Bůh ukázal, co udělá pro ty, kdo zachovávají jeho přikázání. Lidé byli poučeni, že je možné poslouchat Boží zákon, že jsou schopni prostřednictvím milosti odolat pokušení a stát se čistými a svatými. Jeho nanebevzetí bylo důkazem pravdivosti jeho

prorocství o budoucnosti, kdy bude poslušný odměněn věčným životem, a přestupník odsouzen a potrestán smrtí.

„Hench věřil, a proto nespátral smrt, ale Bůh ho vzal k sobě... Ještě než ho přijal, dostalo se Henochovi svědectví, že v něm Bůh našel zalíbení.“ (Žd 11,5) Zbožný charakter tohoto proroka představuje úroveň svatosti, kterou musí získat ti z obyvatel země, kteří budou vykoupeni při druhém Kristově příchodu (Zj 14,3). Tehdy bude tak jako před potopou převládat nepravost. Lidé se budou stavět proti autoritě nebe. Avšak Boží lid bude - podobně jako Henoch - hledat čistotu srdce a soulad s Boží vůlí, aby odrazil Kristův charakter. Jako Henoch bude varovat svět před Ježíšovým druhým příchodem a svým svatým chováním odsoudí hříchy bezbožných. Jako Henoch byl proměněn a vzat do nebe, tak budou žijící spravedliví přeneseni z této země před jejím zničením ohněm. „Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živí proměněni.“ (1 K 15,51.52) „Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem. Těmito slovy se vzájemně potěšujte.“ (1 Te 4,16-18)

POTOPA

*Největší světová katastrofa znamenala konec,
ale také nový začátek.*

V Noemově době spočívalo na zemi v důsledku Adamova přestoupení a vraždy, již se dopustil Kain, dvojí zlořečenství. Přesto byla země stále ještě krásná. Pahorky zdobily majestátné stromy a nížiny plnila líbezná vůně tisíců květin. Plodů země bylo takřka bezpočtu. Stromy svou velikostí a dokonalými tvary daleko předčily ty, které nacházíme dnes. Jejich dřevo bylo velice kvalitní a pevné, tvrdé jako kámen a úžasně trvanlivé. Zlata, stříbra a drahých kamenů byly spousty.

Lidstvo si dosud uchovalo hodně ze své dřívější vitality. Žilo mnoho velikánů, kteří byli známí svou moudrostí a byli šikovní ve vynalézání těch nejnápaditějších a nejobdivuhodnějších výtvorů. Popouštěli však uzdu nepravosti.

Bůh tyto předpotopní lidi zahrnul bohatými dary. Oni je však používali k oslavování sebe a obrátili je ve zlořečenství, neboť si zamilovali dary místo Dárce. Za pomoci zručných řemeslníků přehnaně zkrášlovali své domy, a tak se snažili vyniknout jeden nad druhého. Oddávali se rozkošim a bezbožnosti. Nechtěli ve svém poznání počítat

s Bohem a brzy začali popírat jeho existenci. Uctívali lidského génia, vyvyšovali dílo svých vlastních rukou a učili své děti klanět se modlám.

Žalmista popisuje, jaký vliv mělo na lidi uctívání model: „Jim jsou podobní ti, kdo je zhotovují, každý, kdo v ně doufá.“ (Ž 115,8) Existuje zákon lidské mysli, že se měníme v to, co uctíváme. Jestliže se mysl nikdy nepovznese nad úroveň lidství, nepozvedne-li se k přemýšlení o nekonečné moudrosti a lásce, bude člověk upadat stále hlouběji a hlouběji. „A viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvor jeho mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý... Země... byla před Bohem zkažená a plná násilí.“ (Gn 6, 5.11) Boží zákon byl přestupován a výsledkem byly všemožné hříchy. Spravedlnost byla zašlapávána do prachu a křik utlačovaných pronikl do nebe.

Brzy bylo zavedeno mnohoženství, což bylo v rozporu s Božím ustanovením. Hospodin dal Adamovi jednu manželku. Ale po pádu do hříchu se lidé rozhodli žít podle svých vlastních hříšných tužeb. Výsledkem bylo, že se rychle rozrostla zločinnost a špatnost.

Nebylo respektováno ani manželství ani vlastnická práva. Lidé si libovali v násilí. S rozkoší zabíjeli zvířata a požívání masa je činilo ještě krutějšími a krvelačnými, až se stali lhostejnými i k lidskému životu.

Přestože byl svět dosud v plenkách, nepravost tak vzrostla a zevšeobecněla, že Bůh řekl: „Člověka, kterého jsem stvořil, smetu z povrchu země.“ (Gn 6,7) Prohlásil, že jeho duch se nebude ustavičně potýkat s hříšným lidstvem. Jestliže lidé nepřestanou hřešit, vyhladí je a spolu s nimi smete ze zemského povrchu všechna zvířata a vegetaci, která poskytovala tak hojnou zásobu potravy, a krásnou zemi promění v jeden velký obraz zkázy.

KORÁB K ZÁCHRANĚ ŽIVOTA

Sto dvacet let před potopou oznámil Hospodin Noemovi svůj záměr a nařídil mu, aby postavil koráb. Měl hlásat, že Bůh zaplaví zemi vodami potopy. Ti, kdo tomuto poselství uvěří a připraví se tím, že budou litovat svých hříchů a změní svůj život, dosáhnou odpuštění a budou zachráněni. Metušelach a jeho synové, kteří dosud žili a slyšeli Noemovo kázání, pomáhali při stavbě korábu.

Bůh sdělil Noemovi přesné rozměry korábu a dal mu směrnice k jeho sestavení. Lidská moudrost by nedokázala vymyslet tak úžasně pevnou a odolnou stavbu. Bůh byl projektantem a Noe mistrem stavitelem. Koráb měl tři podlaží, ovšem pouze jedny dveře v boku. Světlo přicházelo shora a jednotlivá oddělení byla uspořádána tak, že byla všechna

osvětlena. Koráb byl vybudován z cypřišového a goferového dřeva, které bude odolávat zkáze po stovky let. Stavba této mohutné konstrukce probíhala pomalu. Vzhledem k velikosti stromů a přirozeným vlastnostem dřeva vyžadovala příprava trámů tehdy mnohem víc práce než dnes. Všechno, co mohl člověk udělat, bylo provedeno dokonale. Přesto koráb sám o sobě nemohl odolat bouři. Bůh sám chránil Noema a jeho rodinu na rozbořených vodách.

„Noe věřil, a proto pokorně přijal, co mu Bůh oznámil a co ještě nebylo vidět, a připravil koráb k záchraně své rodiny. Svou vírou vynesl soud nad světem a získal podíl na spravedlnosti založené ve víře.“ (Žd 11,7) Zatímco předával varovné poselství, jeho víra se prohlubovala a stala se svědectvím a příkladem bezpodmínečné důvěry v to, co Bůh říká. Noe investoval do archy veškerý svůj majetek. Když začal stavět tuto obrovskou loď, ze všech stran přicházely zástupy lidí dychtivých spatřit neobvyklou podívanou a poslechnout si vážná slova kazatele.

Zprvu se zdálo, že mnozí přijímají varování, přesto se neobrátili k Bohu s opravdovým pokáním. Dali se strhnout převládající nevírou a nakonec se spojili se svými dřívějšími přáteli v odmítnutí závažného poselství. Někteří byli přesvědčeni a vzali varování vážně, ale mnozí se jim vysmívali, takže zaujali stejný postoj, odmítli pozvání milosti a brzy patřili k nejzarytějším posměvačům. Nikdo nezapadne do hříchu tak hluboko jako ti, kdo jednou přijali světlo, avšak odmítli přesvědčování Božího Ducha.

Ne všichni lidé oné generace byli modláři. Mnozí vyznávali, že jsou Božími ctiteli. Tvrdili, že jejich modly představují Boha a že jejich prostřednictvím mohou lidé získat jasnější představu o Boží existenci. Tato třída lidí jako první odmítla Noemovo kázání a nakonec prohlašovali, že Boží zákon už neplatí a že trestat přestoupení je v rozporu s Božím charakterem. Odmítnutím světla se jejich mysl stala tak zaslepenou, že opravdu věřili, že Noemovo poselství je podvod.

Svět se postavil proti Boží spravedlnosti a jeho zákonům. Noe byl považován za fanatika. Velcí mužové, znalí světa, vážení a moudří, řekli: „Účelem Božích výhrůžek je zastrašit. Nikdy se neuskuteční. Bůh nikdy nezničí svět, který učinil, a nepotrestá lidi, které stvořil. Nebojte se, Noe je potřeštěný fanatik.“ Pokračovali ve své neposlušnosti a bezbožnosti, jako by Bůh prostřednictvím svého služebníka nepromluvil.

Avšak Noe stál jako skála uprostřed bouře. Spojení s Bohem ho činilo silným, protože získával sílu od Nekonečného. Po sto dvacet let doléhal jeho vážný hlas k uším generace, která podle úsudku lidské moudrosti považovala předpověděné události za neuskutečnitelné.

Dosud ještě nikdy nepršelo. Země byla zavlažována oparem nebo rosou. Řeky zatím nikdy nevystoupily z břehů, ale vždy své vody přivedly bezpečně do moře. Pevné zákonitosti zadržovaly vodu, aby se nevylila z břehů. „Kdo sevřel moře vraty, když se valilo z mateřského lůna země, když jsem mu

stanovil meze, položil závory a vrata?“ (Jb 38,8.10)

Čas však běžel. Lidé, jejichž srdce se v určité době chvěla strachem, se začali uklidňovat. Usoudili, že příroda je nad Bohem přírody. Kdyby bylo Noemovo poselství pravdivé, příroda by musela změnit své zákonitosti. Dávali najevo své pohrdání Božím varováním a žili stejně jako předtím, než je slyšeli. Pokračovali ve svých slavnostech a nezřízených hostinách. Jedli a pili, štěpovali a stavěli, plánovali svou budoucnost. Prohlašovali, že kdyby na tom, co říká Noe, bylo něco pravdy, věhlasní lidé, moudří, rozumní a velcí mužové, by pro tuto záležitost měli pochopení.

Doba jejich zkoušky téměř vypršela. Koráb byl dokončen do všech podrobností, jak Hospodin přikázal, a byl naplněn potravou pro lidi i zvířata. A nyní Boží služebník učinil poslední vážnou výzvu k lidem. Snažně je prosil, aby vyhledali záchranu, dokud může být nalezena. Znovu jeho slova odmítli, pozvedli své hlasy a posmívali se mu.

Pojednou bylo vidět, jak z hor a lesů přicházejí zvířata všech druhů a tiše si razí cestu ke korábu. Ze všech směrů se shromažďovali ptáci a v dokonalém pořádku vlétali do korábu. Nečistá zvířata vcházela do Noemovy archy „po páru“, čistá „po sedmi párech“ (Gn 7,2). Byli povoláni učenci, aby vysvětlili tento ojedinelý úkaz, avšak bezvýsledně. Lidstvo odsouzené k záhubě ze sebe veselím setřásl rostoucí obavy a zdálo se, že na sebe přivolává propukající Boží hněv.

Bůh Noemovi nařídil: „Vejdí ty a celý tvůj dům do archy, neboť vidím, že ty jsi v tomto pokolení jediný můj

spravedlivý.“ (Gn 7,1) Jeho vliv a příklad se projevil v požehnání jeho rodině. Bůh spolu s ním zachránil všechny členy jeho rodiny.

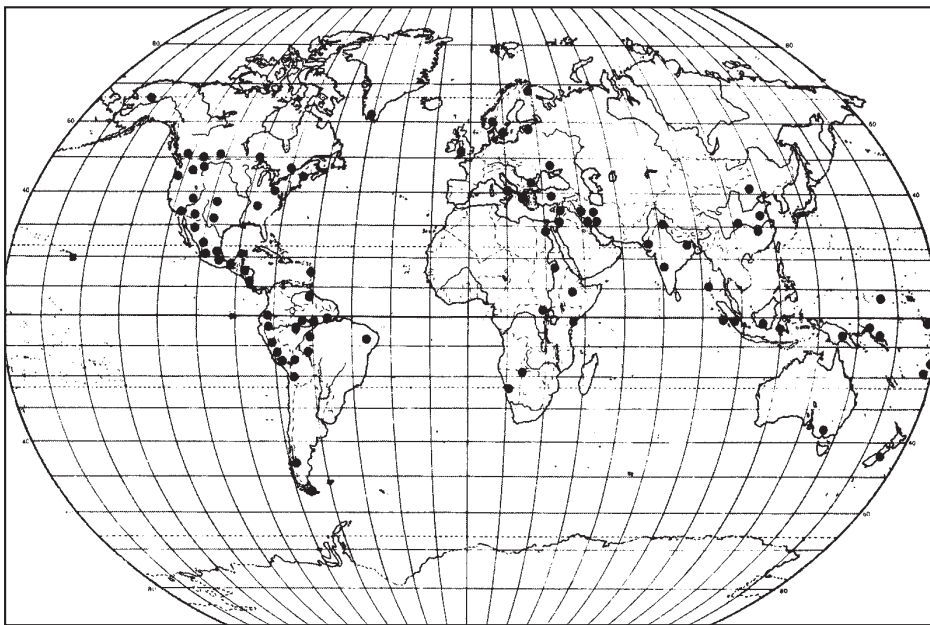
BOUŘE

Zvěř a ptáci našli své útočiště. Noe a jeho rodina byli v korábu. „A Hospodin za ním zavřel.“ (Gn 7,16) Masivní dveře, které ti, kdo byli uvnitř, nemohli zavřít, se posouvány neviditelnými rukama pomalu dostávaly na své místo. Noe byl zavřen uvnitř a ti, kdo odmítli Boží milosrdenství, zůstali venku. Podobně se zavřou dveře milosti, až Kristus před svým příchodem na nebeských oblacích ukončí svou přímluvnou službu za hříšníky. Pak už Boží milost nebude

krotit bezbožníky a satan bude mít plnou nadvládu nad těmi, kdo odmítli milosrdenství. Budou se snažit zničit Boží lid. Avšak tak jako byl Noe ukryt v korábu, tak budou spravedliví zaštiťeni Boží mocí.

Po sedm dní od chvíle, kdy Noe a jeho rodina vešli do korábu, se neobjevil žádný náznak přicházející bouře. Během tohoto času byla zkoušena jejich víra. Pro lidi venku to byla doba triumfu. Pokračovali v žertování o projevech Boží moci. V zástupech se shromáždili kolem archy a s opovážlivou hrubostí, jakou předtím ještě nikdy neprojevili, se vysmívali jejím obyvatelům.

Avšak osmého dne se nebe zatáhlo temnými mraky. Hrom burácel a oblohu protínaly blesky. Brzy začaly padat velké

Příběh o potopě lze nalézt v různých kulturách všech kontinentů. Někteří etnografové dokládají až devadesát míst výskytu, jak je znázorňuje tato mapka.

kapky deště. Svět dosud nikdy nic takového nezažil a srdce lidí zachvátil strach. Všichni se v duchu ptali: „Je možné, že měl Noe pravdu a že je svět odsouzen k záhubě?“ Zvířata pobíhala sem a tam šílená hrůzou. Potom „se provalily všechny prameny obrovské propastné tůně a nebeské propusti se otevřely“ (Gn 7,11). Zdálo se, že voda padá z oblaků v mohutných vodopádech. Řeky vystoupily ze svých koryt a zatopily údolí. Ze země vytryskly s nepopsatelnou silou proudy vody.

Lidé se nejdříve dívali na své nádherné domy, překrásné zahrady a háje, kam umístili své modly, které teď byly ničeny blesky z nebe. Oltáře, na nichž byly přinášeny lidské oběti, se rozpadly a modláři se chvěli před mocí živého Boha.

Jak bouře nabírala na síle, hrůza lidí a zvířat byla nepopsatelná. Nad burácením hromobití bylo slyšet nárek lidí, kteří pohrdli Boží autoritou. I samotný satan, donucený zůstat uprostřed valících se přívalů, se bál o svůj vlastní život. Nyní proklínal Boha. Mnozí lidé se stejně jako satan rouhali Bohu. Jiní byli šílení strachem, spínali své ruce ke korábu a úpěnlivě prosili, aby do něj byli vpuštěni. Svědomí konečně procitlo k poznání, že existuje Bůh, který vládne na nebesích.

Upřímně k němu volali, avšak jeho ucho zůstalo k jejich křiku hluché. V této hrozně hodině poznali, že přestupování Božího zákona způsobilo jejich zkázu. Přesto necítili pravou lítost. Neoškličili si zlo. Kdyby byl býval od nich soud odvrácen, byli by se vrátili zpět ke svému vzdoru vůči nebi.

Někteří se křečovitě drželi korábu, dokud nebyli smeteni vzdouvajícími se vlnami nebo dokud je od něj neodtrhl náraz na skálu či strom. Každá částička masivní archy se chvěla, jak se do ní opíral nemilosrdný víchř. Ryk zvířat uvnitř vyjadřoval jejich strach a bolest. Ale koráb pokračoval bezpečně ve své plavbě. Andělé měli nařizeno jej chránit.

Někteří lidé přivázali své děti a sebe na silná zvířata, protože věděli, že se vyšplhají na nejvyšší místa, aby utekla před stoupající vodou. Jiní se připoutali k vysokým stromům na pahorcích a horách, ale stromy byly vykořeny a vrženy do vzdouvajících se vln. Když voda stoupala stále výš, lidé prchali do nejvyšších hor, aby tam hledali útočiště. Člověk a zvíře spolu často zápasili o záchytný bod, dokud nebyli oba smeteni ze zemského povrchu.

Z nejvyšších vrcholů lidé široko daleko viděli jen bezbřehý oceán. Vážná varování Božího služebníka už nebyla předmětem jejich posměchu. Tito odsouzení hříšníci úpěnlivě prosili o jedinou hodinu zkušební lhůty, o ještě jednu výzvu z Noemových úst! Avšak láska stejně jako spravedlnost vyžadovaly, aby Boží soudy učinily přítrž hříchu. Ti, kdo opovrhovali Bohem, zahynuli v černých hlubinách.

PŘED POTOPOU A DNES

Hříchy, které vyžadovaly zničení předpotopního světa, existují i dnes. Z lidských srdcí vymizela Boží bázeň. Lidé jsou lhostejní k Božímu zákonu a opovrhují jím. „Jako tehdy před potopou hodovali a pili, ženili se a vdávaly až do

dne, kdy Noe vešel do korábu, a nic nepoznali, až přišla potopa a zachvátila všechny – takový bude i příchod Syna člověka.“ (Mt 24,38.39) Bůh nezatratil lidi žijící před potopou kvůli jídlu a pití. Dal jim plody země, aby naplnil jejich tělesné potřeby. Jejich hřích spočíval v tom, že tyto dary přijímali bez vděčnosti vůči Dárci a že bez zábran ukájeli svou chuť. Bylo oprávněné se oženit. Bůh vydal ohledně manželského svazku zvláštní směrnice, aby byl posvátný a krásný. Avšak manželství bylo zneužíváno a stalo se služkou vášně.

Dnes panují podobné poměry. Lidé neomezeně hoví chuti. Ti, kdo se prohlašují za Kristovy následovníky, jedí a opíjejí se s opilci. Nestřídmost otupuje morální a duchovní síly a vede k oddávání se nízkým vášním. Mnozí lidé se stávají otroky smyslnosti. Žijí jen pro ukájení svých žádostí. Ve společnosti převládá výstřednost. Poctivost je obětována přepychu a okázalosti. Podvody, úplatkářství a krádeže zůstávají nepotrestány. V novinách se to hemží zprávami o zločinech tak chladnokrevných, že se zdá, jako by vymizel každý projev lidskosti. Tyto krutosti se staly tak běžnými, že stěží vzbudí údiv. Když se potlačované projevy bezzákonnosti jednou vymknou kontrole, naplní zemi strastmi a zpustošením. Předpotopní svět představuje situaci, do níž se řítí dnešní společnost.

Bůh poslal Noema varovat svět, aby lidé mohli být přivedeni k pokání a uniknout hrozící zkáze. Jak se blíží doba Kristova druhého příchodu, Hospodin posílá své služebníky s varováním, aby připravili lidi na tuto slavnou událost.

Mnoho lidí přestupuje Boží zákon. Bůh je nyní ve své milosti volá k poslušnosti svých svatých přikázání. Všichni, kdo budou činit pokání a uvěří Kristu, aby se zbavili svých hříchů, získají odpuštění. Avšak mnozí odmítají Boží varování a popírají autoritu jeho zákona.

Z obrovského počtu obyvatel světa před potopou pouze osm lidí uvěřilo Božímu slovu, které zvěstoval Noe, a uposlechlo ho. Tak jsou i dnes přestupníci varování a vyzývání k pokání, dříve než přijde Zákonodárce potrestat neposlušné. Avšak většina těchto varování přijde nazmar. „Především vám chci říci, že ke konci dnů přijdou posměvači, kteří žijí, jak se jim zachce, a budou se posmívat: »Kde je ten jeho zaslíbený příchod? Od té doby, co zesnuli otcové, všechno zůstává tak, jak to bylo od počátku stvoření.«“ (2 Pt 3,3.4)

Ježíš položil významnou otázku: „Ale nalezne Syn člověka víru na zemi, až přijde?“ (L 18,8) „Duch výslovně praví, že v posledních dobách někteří odpadnou od víry a přidrží se těch, kteří svádějí démonskými naukami.“ (1 Tm 4,1) „Věz, že v posledních dnech nastanou zlé časy.“ (2 Tm 3,1)

Když končila doba milosti, předpotopní lidé se oddávali vzrušujícím zábavám, zcela ponořeni do veselí a rozkoše. V naší době je svět pohroužen do požitkářství. Stálý kolotoč vzrušení brání lidem v tom, aby byli osloveni pravdou, která jediná je může zachránit před přicházející zkázou.

V Noemově době učenci prohlásili, že je nemožné, aby byl svět zničen vodou. Zrovna tak se dnes mužové vědy snaží dokázat, že svět nemůže být zničen

ohněm. Avšak když všichni považovali Noemovo svědectví za podvod, právě tehdy nadešel Boží čas. Zákonodárce je větší než přírodní zákony. „Jako bylo za dnů Noe..., právě tak bude v den, kdy se zjeví Syn člověka.“ (L 17,26.30) „Den Páně přijde, jako přichází zloděj. Tehdy nebesa s rachotem zaniknou, vesmír se žářem roztaví a země se všemi lidskými

činy bude postavena před soud.“ (2 Pt 3,10) Když náboženští učitelé představují budoucnost jako období pokoje a blahobytu a svět je zcela zaměstnán svým pěstováním a budováním, hodováním a zábavami, když lidé odmítají Boží varování a vysmívají se jeho poslům, „tu je náhle přepadne zhouba..., a neuniknou“ (1 Te 5,3).

NOVÝ ZAČÁTEK

*Po potopě se na obloze objevila duha -
znamení nové éry lidstva.*

Voda vystoupila nad nejvyšší hory. Rodině v korábu se často zdálo, že musí zahynout, když byla jejich loď po dlouhých pět měsíců zmítána sem a tam. Byla to tvrdá zkouška, avšak Noemova víra se nezachvěla.

Když voda začala opadat, Hospodin způsobil, že koráb přistál na místě chráněném skupinou hor, které svou mocí uchoval. Tyto hory byly jen v malé vzdálenosti od sebe a koráb vplul do tohoto tichého přístavu. To přineslo unaveným, bouří zmítaným cestujícím velkou úlevu.

Noe a jeho rodina toužili vyjít opět na pevninu. Čtyřicet dnů poté, co se objevily vrcholky hor, vyslali krkavce, aby zjistili, zda již země oschla. Když pták nenašel nic než vodu, opakovaně se vracel do archy a zase odlétal. O sedm dní později vypustili holubici. Ani ona nenašla místečko, kde by její noha mohla spočinout, a vrátila se do korábu.

Noe čekal dalších sedm dní a znovu vypustil holubici. To bylo radosti, když se večer vrátila s olivovým lístečkem v zobáku! Noe stále ještě trpělivě čekal na zvláštní pokyn k odchodu.

Konečně anděl otevřel masivní dveře a vyzval patriarchu a jeho rodinu, aby vyšli na zemi a vzali s sebou všechno živé. Noe nezapomněl na Boha, který je svou milostivou péčí chránil. Jeho prvním činem bylo, že vybudoval oltář a přinesl obět.

Tak projevil svou vděčnost Bohu za vysvobození a svou víru v Krista, onu velkou obět. Noemova obět se Hospodinu zalíbila. Požehnání okusil nejen patriarcha a jeho rodina, ale všichni, kdo budou žít na zemi. „I ucítil Hospodin líbou vůni a řekl si v srdci: »Už nikdy nebudu zlořčit zemi kvůli člověku, přestože každý výtvar lidského srdce je od mládí zlý, už nikdy nezhubím všechno živé, jako jsem učinil. Setba i žně a chlad i žár, léto i zima a den i noc nikdy nepřestanou po všechny dny země.«“ (Gn 8,21.22)

Noe vystoupil na pustou zemi. Ale než si vybudoval dům pro sebe, postavil oltář Bohu. Jeho stádo dobytka bylo malé, avšak radostně dal část Hospodinu jako výraz uznání, že všechno patří Bohu. Podobně bychom i my měli svou oddaností a dary pro jeho věc uznat Boží milosrdenství.

DUHA - ZNAMENÍ BOŽÍ DOBROTY

Aby se lidé nebáli další potopy, Hospodin povzbudil Noemovu rodinu zaslíbením: „Hle, já ustavuji svou smlouvu s vámi a s vaším potomstvem... Už nebude vyhlazeno všechno tvorstvo vodami potopy a nedojde již k potopě, která by zahladila zemi... Položil jsem na oblak svou duhu, aby byla znamením smlouvy mezi mnou a zemí. Kdykoli zahalím zemi oblakem a na oblaku se ukáže duha, rozpomenou se na svou smlouvu mezi mnou a vámi i veškerým živým tvorstvem, a vody již nikdy nepůsobí potopy ke zkáze všeho tvorstva. Ukáže-li se na oblaku duha, pohlednu na ni a rozpomenou se na věčnou smlouvu mezi Bohem a veškerým živým tvorstvem, které je na zemi.“ (Gn 9,8-16)

Jak velká je Boží blahosklonnost k mýlícím se a chybným lidem! Jak úžasné je jeho slitování!

To neznamena, že by Bůh na svou smlouvu zapomněl, ale mluví k nám naším vlastním jazykem. Když se děti ptají na význam duhy, která se klene na obloze, měli by jim rodiče vyprávět příběh o potopě a říct jim, že Nejvyšší ji umístil na oblacích jako ujištění, že zemi už nikdy nezaplaví vody potopy. Duha svědčí o Boží lásce k člověku a posiluje jeho důvěru v Boha.

Boží trůn v nebi obklopuje záře v podobě duhy a klene se nad Kristovou hlavou. „Vypadalo to jako duha, která bývá na mračnu za deštivého dne, tak vypadala ta záře dokola; byl to vzhled a podoba Hospodinovy slávy.“ (Ez 1,28) „A hle, trůn v nebi, a na

tom trůnu někdo, kdo byl na pohled jako jaspis a karneol; a kolem trůnu duha jako smaragdová.“ (Zj 4,2.3) Když člověk svou velkou bezbožností přivolává Boží soudy, Spasitel, který se za něj u Otce přimlouvá, ukazuje na duhu na oblacích, na duhu okolo trůnu jako na znamení milosrdenství ke kajícímu hříšníkovi.

„Je to pro mě jako za dnů Noeho, kdy jsem se přísahou zavázal, že už nikdy vody Noeho zemi nezatopí. Právě tak jsem se přísežně odřekl rozlícení i pohrůzek vůči tobě. I kdyby ustoupily hory a pohnuly se pahorky, moje milosrdenství od tebe neodstoupí a smlouva mého pokoje se nepohne, praví Hospodin, tvůj slitovník.“ (Iz 54,9.10)

Když se Noe díval na silné šelmy, které vycházely z korábu, Hospodin poslal anděla s uklidňujícím poselstvím: „Bázeň před vámi a děs z vás padnou na všechnu zemskou zvěř i na všechno nebeské ptactvo; se vším, co se hýbe na zemi, i se všemi mořskými rybami jsou vám vydáni do rukou. Každý pohybuující se živočich vám bude za pokrm; jako zelenou bylinu vám dávám i toto všechno.“ (Gn 9,2.3) Do této doby Bůh nedal povolení k jedení živočišné potravy, ale teď, když byla všechna zeleň zničena, dovolil lidem jíst maso čistých zvířat, která byla zachráněna v korábu.

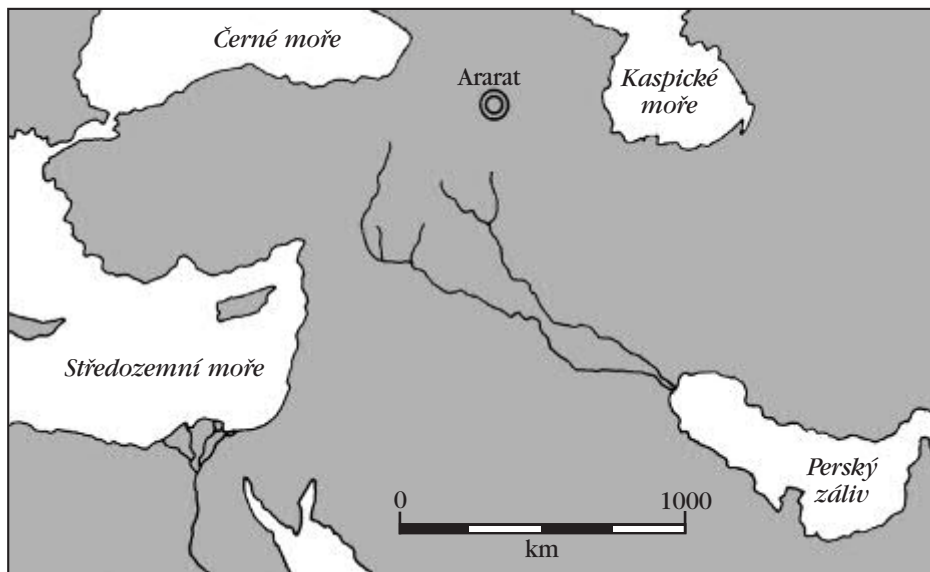
Potopa změnila celý povrch země. Všude byla roztroušena mrtvá těla. Hospodin by nepřipustil, aby se tyto zbytky rozložily a zamořily ovzduší. Vysušil vodu prudkým větrem, který je s velkou silou odvál, odnášeje přitom v některých případech dokonce vrcholky hor,

a navršil nad mrtvými těly stromy, skály a hlínu. Stejným způsobem bylo ukryto stříbro a zlato, prvotřídní dřevo a drahokamy, jimiž byl ozdoben svět před potopou. Pustošivé působení vod nakupilo na tyto poklady půdu a skály a dokonce nad nimi zformovalo hory. Bůh viděl, že čím větší bohatství a prospěch by hříšným lidem dal, tím více by se mu svým chováním zpronevěřovali.

Dříve překrásná pohoří byla nyní nesouvislá a nesouměrná. Zemský povrch byl poset výčnělky a špičatými skalami. Kde se kdysi vyskytovala nejbohatší naleziště zlata, stříbra a vzácných kamenů na zemi, tam se projevovaly nejdrsnější známky zlořečenství. A na územích, která nebyla obydlena a kde bylo méně zločinnosti, spočívalo menší zlořečenství.

Mnohem strašnější projevy, než jaké svět dosud spatřil, se odehrají při Kristově druhém příchodu. Když se blesky z nebe spojí s ohněm v zemi, budou hory hořet jako pec a vychrlí hrůzostrašné proudy lávy, která zaplaví zahrady a pole, vesnice a města. Všude budou strašlivá zemětřesení a sopečné výbuchy.

Tak Bůh vyhladí bezbožné ze země. Ale spravedliví budou ochráněni, tak jako byl zachráněn Noe v korábu. Žalmista říká: „Máš-li útočiště v Hospodinu, u Nejvyššího svůj domov, nestane se ti nic zlého, pohroma se k tvému stanu nepřiblíží. Dám mu vyváznout, neboť je mi oddán, budu jeho hradem, on zná moje jméno.“ (Ž 91,9.10.14) „On mě ve zlý den schová ve svém stánku, ukryje mě v skryši svého stanu, na skálu mě zvedne.“ (Ž 27,5)

Ararat, pohoří, kde přistál koráb, leží v Arménii, mezi Černým a Kaspickým mořem.

STVOŘENÍ A VĚDA

Biblická zpráva a věda si neodporují.

Týden má stejně jako sobota svůj původ ve stvoření a zůstal zachován po celé biblické dějiny. První týden vyměřil sám Bůh. Sestával ze sedmi doslovných dnů. Šest dnů bylo využito pro stvořitelské dílo. Sedmého dne Bůh odpočinul a pak jej oddělil jako den odpočinku pro člověka. „Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočnutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách. V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý.“ (Ex 20,8-11)

Smysl tohoto ustanovení se krásně a přesvědčivě ukáže, jestliže dny stvoření chápeme jako doslovné dny. Prvních šest dnů každého týdne je lidem dáno k práci. Sedmého dne má člověk na památku Stvořitelova odpočinku práce zanechat.

Avšak domněnka, že k událostem prvního týdne bylo zapotřebí tisíce a tisíce

let, je nejzákeřnější a nejnebezpečnější forma nevěry. Její skutečná povaha je tak zamaskována, že ji zastávají a vyučují mnozí, kdo vyznávají, že věří Bibli. „Nebesa byla učiněna Hospodinovým slovem, dechem jeho úst pak všechen jejich zástup.“ (Ž 33,6) Bible nemluví o dlouhých epochách, během nichž se země postupně vyvíjela z chaosu. Písmo svaté prohlašuje, že každý následující stvořitelský den se skládal z večera a rána, tak jako všechny ostatní dny, které následovaly.

Geologové tvrdí, že našli v zemi důkazy o tom, že země je podstatně starší, než udává Mojžíšova zpráva o stvoření. Byly objeveny mnohem větší kostry lidí a zvířat, než jaké existují v současné době, z čehož se usuzuje, že země byla obydlena daleko dříve, než říká biblický záznam o stvoření. Takové zdůvodňování vedlo mnohé lidi, kteří vyznávají, že věří Bibli, k přijetí názoru, že stvořitelské dny byly velmi dlouhými, neurčitými časovými údobími.

Avšak geologie nemůže dokázat nic než to, co je obsaženo v biblické zprávě. Pozůstatky nalezené v zemi vydávají svědectví o poměrech, které byly v mnohém ohledu odlišné od nynějších. Ovšem

o době, v níž tyto podmínky existovaly, se můžeme dovědět pouze z inspirovaného záznamu. Ve zprávě o potopě inspirace vysvětlila to, na co geologie sama o sobě nemůže nikdy přijít. V Noemově době byli lidé, zvířata i stromy mnohem větší, než je tomu dnes. Byli ukryti v zemi, a tak uchování jako důkaz pro další generace, že starý svět byl zničen potopou. Podle Božího záměru měly objevy těchto pozůstatků potvrdit víru v inspirované svědectví. Jenže lidé ve svém domýšlivém uvažování upadli do stejného omylu jako lidstvo před potopou. Věci, které jim Bůh dal k užtku, obrátili ve zlořečenství, protože je špatně používali.

Lidé se neustále snaží vysvětlit stvoření jako důsledek přirozených příčin a lidské zdůvodnění, které je v rozporu s údaji Písma, přijímají dokonce i takzvaní křesťané. Mnozí se stavějí proti zkoumání proroctví, zvláště knih Daniel a Zjevení, a tvrdí, že jim nemůžeme porozumět. Nicméně titíž lidé dychtivě přijímají domněnky geologů, které jsou v rozporu s Mojžíšovou zprávou. Způsob, jak uskutečnil dílo stvoření, Bůh lidem nikdy nezjevil. Lidská věda nemůže odhalit tajemství Nejvyššího. „Skryté věci patří Hospodinu, našemu Bohu, zjevné však patří navěky nám a našim synům, abychom dodržovali všechna slova tohoto zákona.“ (Dt 29,28)

Ti, kdo opouštějí Boží slovo, aby objasnili jeho stvořitelské dílo na základě vědeckých principů, se plaví bez mapy nebo kompasu po neznámém oceánu. Největší mozky, nejsou-li při svém výzkumu vedeny Božím slovem, se při svých pokusech vysledovat vztah mezi vědou a zjevením dostávají na scestí.

Ti, kdo zpochybňují záznamy Starého a Nového zákona, budou připraveni jít o krok dál a pochybovat o samotné Boží existenci. Pak, když ztratili pevnou půdu pod nohama, jsou ponecháni, aby se zmítali v nevěrectví.

Bible nemá být prověřována lidskými vědeckými představami. Skeptikové při svém nedokonalém chápání jak vědy, tak zjevení tvrdí, že mezi nimi našli rozpory. Avšak při správném pochopení jsou věda a zjevení v dokonalé shodě. Mojžíš psal pod vedením Božího Ducha a správná geologická teorie nebude objevy nikdy vykládat tak, aby to bylo v rozporu s jeho výroky.

V Božím slově nacházíme mnoho otázek, na které vědci nikdy nebudou moci dát vědeckou odpověď. V běžném každodenním životě je mnoho věcí, kterým omezená mysl při vší moudrosti, již se pyšní, nemůže plně porozumět.

Přesto si mužové vědy myslí, že mohou pochopit Boží moudrost. Převládá myšlenka, že Bůh je omezen svými vlastními zákony. Lidé buď popírají či přehlížejí jeho existenci, nebo si myslí, že dokážou vysvětlit všechno, dokonce i působení Božího Ducha na lidské srdce. Nemají už žádnou úctu k Bohu.

Mnozí učí, že běh přírody je řízen v souladu s pevně stanovenými zákony, do nichž ani sám Bůh nemůže zasáhnout. To je falešná věda. Příroda je sluhou svého Stvořitele. Bůh neruší své zákony, ale neustále je používá jako své nástroje. Otec a Syn ustavičně působí v přírodě. Kristus říká: „Můj Otec pracuje bez přestání, proto i já pracuji.“ (J 5,17)

Pokud jde o tento svět, je Boží stvořitelké dílo dokončeno. „Dokonána jsou díla od ustanovení světa.“ (Žd 4,3) Boží činorodost se však dosud uplatňuje při udržování všeho, co Bůh stvořil. Každý vdech a výdech, každý tep srdce je svědectvím o všezahrnující péči Toho, v němž „žijeme, pohybujeme se, jsme“ (Sk 17,28). Boží ruka řídí planety a udržuje je v oběhu. „K výšině zvedněte zrak a hledte: Kdo stvořil toto všechno? Ten, který v plném počtu vyvádí zástupy hvězd a všechny volá jménem; má obrovskou sílu a úžasnou moc, nechybí mu ani jedna.“ (Iz 40,26) Jeho mocí vyrůstá rostlinstvo, raší listí a rozkvétají květiny. On „zahaluje nebe mračny..., připravuje zemi deště, dává na horách růst trávě“ (Ž 147,8) a zúrodnuje údolí. „Celý les se hemží zvěří..., na Bohu se dožadují stravy“ (Ž 104,20.21) a každý živý tvor od nejmenšího hmyzu po

člověka je denně závislý na jeho prozřetelné péči.

Pravá věda je v souladu s Božím dílem. Pravá výchova vede k podřízení se jeho vládě. Věda odhaluje našemu zraku nové divy, zkoumá nové výšiny a hlubiny, avšak svým bádáním neodhaluje nic, co je v rozporu s Božím zjevením. Kniha přírody a psané slovo se vzájemně osvětlují.

Lidé mohou stále zkoumat, stále se učit – a stále je před nimi nekonečno. Dílo stvoření svědčí o Boží moci a velikosti. „Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou.“ (Ž 19,2) Ti, kdo přijímají Boží slovo za svého rádce, naleznou ve vědě pomoc k pochopení Boha. „Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu.“ (Ř 1,20)

BABYLONSKÁ VĚŽ

Kdo a proč ji stavěl?

Aby se pustá země zalidnila, Bůh zachránil aspoň jednu rodinu – Noemova domácnost. Řekl mu: „Nebot vidím, že ty jsi v tomto pokolení jediný můj spravedlivý.“ (Gn 7,1) Už v Noemových třech synech – Šémovi, Chámovi a Jefetovi – byly naznačeny charaktery jejich potomků.

Z Božího vnuknutí Noe předpověděl dějiny tří velkých ras, které povstanou z těchto otců lidstva. Když spíše prostřednictvím syna než otce načrtával budoucnost Chámových potomků, prohlásil: „Proklet buď Kenaan, ať je nejbídnějším otrokem svých bratří!“ (Gn 9,25) Chámův ošklivý hřích zjevil nemravnost jeho charakteru. Tyto špatné vlastnosti se trvale projevovaly u Kenaana a jeho potomků.

Na druhé straně úcta k Božím nařízením, kterou projevili Šém a Jefet, slibovala skvělejší budoucnost pro jejich potomky. O těchto synech bylo řečeno: „Požehnan buď Hospodin, Bůh Šémův. Ať je Kenaan jejich otrokem! Kéž Bůh Jefetovi dopřeje bydlet ve stanech Šémových. Ať je Kenaan jejich otrokem!“ (Gn 9,26.27) Šémův rodokmen měl být linií vyvoleného lidu. Z něho vyjde Abraham a izraelský národ, z kterého přijde

Kristus. A Jefet bude „bydlet ve stanech Šémových“ (Gn 9,27). Jefetovo potomstvo mělo mít zvláštní podíl na požehnáních evangelia.

Kenaanovi potomci upadli do nejhrubších forem pohanství. Ačkoli je prorocká kletba odsoudila k otroctví, Bůh snášel jejich zkaženost, dokud nepřekročili meze Boží shovívavosti. Pak se stali otroky Šémových a Jefetových potomků.

Noemovo proroctví nepředurčilo povahu a úděl jeho synů. Jen ukázalo, jaký bude výsledek jednání, pro něž se rozhodli, a charakteru, který rozvíjeli. Děti zpravidla dědí temperament a sklony svých rodičů a napodobují jejich příklad. Tak se Chámova nemorálnost a neúcta rozmohla mezi jeho potomky a uvrhla na ně zlořečenství, které je provázelo po mnoho generací.

Na druhé straně, jak bohatě byla odměněna Šémova úcta k jeho otci a jaká vynikající řada zbožných mužů se objevila mezi jeho potomky!

Po nějaký čas se Noemovi potomci zdržovali v horách, kde přistál koráb. Jak vzrůstal jejich počet, odpadlictví vedlo k rozdělení. Ty, kdo se rozhodli, že zapomenou na svého Stvořitele,

a odhodili omezení jeho zákona, stále více obtěžovalo učení a příklad jejich bohabojných spolubližních. Po určité době se rozhodli, že se s nimi rozejdou. Přitahovala je krása polohy a úrodnost půdy v Šineáru na březích Eufratu, a tak tam odešli.

Zde se rozhodli vybudovat město a v něm věž tak vysokou, že by se stala divem světa. Bůh lidem nařídil, aby se rozešli po celé zemi. Avšak tito budovatelé Bábelu si umínili, že uchovají svou společnost jednotnou a založí království, které obsáhne celý svět. Tak by se jejich město stalo metropolí univerzální světové říše. Jeho sláva by vzbuzovala obdiv a hold celého světa. Velkolepá věž, sahající do nebe, se měla stát pomníkem moci a moudrosti jejich stavitelů.

Obyvatelé šineárské roviny nevěřili Božímu slibu, že už nezaplaví svět potopou. Jedním z účelů budování věže bylo zajistit si bezpečí v případě další potopy. Doufali, že když budou schopni vystoupit do oblak, zjistí příčinu potopy. Celá tato stavba měla zvýšit hrdost jejich projektantů a odvrátit budoucí generace od Boha.

Když byla věž zčásti hotova, bylo dílo, které tak úspěšně postupovalo, náhle překaženo. Byli posláni andělé, aby zmařili záměr stavitelů. Věž sahala do značné výšky. Na různých místech byli rozestavěni lidé, z nichž každý přijímal a předával příkazy o potřebném materiálu dalšímu, který stál pod ním. Když byly vzkazy předávány od jednoho k druhému, byl jazyk zmaten tak, že přijaté směrnice byly často opakem těch, které byly vydány. Celá práce se zastavila. Stavitelé byli kvůli hrozným vzájemným nedorozuměním

zcela neschopni pokračovat a ve svém hněvu a zklamání se navzájem obviňovali. Blesky z nebe jako důkaz Boží nelibosti zničily horní část věže a shodily ji na zem.

ZMATENÍ JAZYKŮ

Do té doby mluvili všichni lidé stejným jazykem. Teď se ti, kdo se navzájem mohli dorozumět, spojovali do společností. Jedni šli jednou cestou, jiní druhou. „Tam Hospodin zmátl řeč veskeré země a lid rozehnal po celé zemi.“ (Gn 11,9) Toto rozptýlení bylo prostředkem k obydlí země. A tak bylo Božího záměru dosaženo právě těmi prostředky, jichž lidé použili, aby zabránili jeho naplnění.

Ale za jakou cenu! Bůh chtěl, aby až se lidé rozejdou do různých částí světa, s sebou nesli světlo pravdy. Věrný hlasatel spravedlnosti Noe žil po potopě ještě tři sta padesát let a Šém pět set let. Takto měli jejich potomci příležitost seznámit se s Božími požadavky i s tím, jak Bůh v minulosti jednal s jejich otci. Ale oni vůbec netoužili udržovat poznání o Bohu. Zmatením jazyků jim byl do značné míry znemožněn styk s těmi, kteří by jim mohli předávat světlo.

Satan se snažil uvést v opovržení obětní systém, který znázorňoval Kristovu smrt. Jak se mysl lidí modlářstvím zatemňovala, vedl je k tomu, aby tyto oběti napodobovali a aby na oltářích svých bohů obětovali své vlastní děti. Když se lidé odvrátili od Boha, Boží vlastnosti – spravedlnost, čistota a láska – byly nahrazeny útlakem, násilím a brutalitou.

Obyvatelé Babelu se rozhodli ustavit vládu nezávislou na Bohu. Někteří z nich se však báli Hospodina. Kvůli těmto věrným Hospodin odkládal své soudy a dával lidem čas k pochopení jeho pravého charakteru. Boží synové se snažili odvrátit obyvatele Babelu od jejich záměrů, avšak lidé byli ve své troufalé činnosti namířené proti nebi zcela zajedno. Kdyby v tom mohli bez překážek pokračovat, zdemoralizovali by svět hned v jeho počátcích. Kdyby bylo toto spiknutí tolerováno, zrodila by se mocná síla, aby ze země smetla spravedlnost a s ní i pokoj, štěstí a bezpečí.

Ti, kdo uctívali Hospodina, k němu volali, aby zasáhl. „I sestoupil Hospodin, aby zhlédl město i věž, které synové lidští budovali.“ (Gn 11,5) Ve svém milosrdenství k světu zmařil záměry stavitelů věže. Z milosti zmátl jejich jazyk, a tak učinil přítrž jejich vzpouře. Bůh dlouho snáší zvrácenost lidí a dává jim příležitost k pokání. Čas od času se neviditelná ruka vztáhne, aby omezila nepravost. Je podáno neomylné svědectví o tom, že Stvořitel vesmíru je svrchovaným vládcem nebe a země. Nikdo se nemůže beztrestně vzpouzet jeho moci!

I v naší době existují stavitelé věže. Nevěřící se odvažují odsuzovat Boží

morální vládu. Pohrdají Božím zákonem a chvástají se soběstačností lidského rozumu. Potom, „poněvadž nad zločinem není hned vykonán rozsudek, tíhne srdce lidských synů k páchání zla“ (Kaz 8,11).

Mnozí se odvracejí od jasného učení Bible a stavějí své životní přesvědčení na lidských spekulacích a líbivých výmyslech. Poukazují na svou „věž“ jako na způsob, jak lze vystoupit do nebe. S velkou přesvědčivostí učí, že преступník nezemře, že spasení může být zajištěno bez poslušnosti Božího zákona. Kdyby ti, kdo o sobě tvrdí, že následují Krista, přijali Boží směrnice, přivedlo by je to k jednotě.

Ale dokud bude lidská moudrost povyšována nad Boží svaté slovo, bude existovat rozdělení a rozkol. Zmatek panující v protikladných vyznáních víry a sektách vhodně vystihuje termín „Babylon“, který proroctví aplikuje na církve posledních dnů, které milují svět. „Padl, padl veliký Babylon, který opojil všechny národy svým smilstvím a dal jim pít z poháru hněvu.“ (Zj 14,8; viz také Zj 18,2-8)

Doba Božího soudu se blíží. Boží suverénní moc bude zjevena. Skutky lidské pýchy budou pokořeny.

ABRAHAM

Otec národů - vzor věrnosti.

Po událostech kolem babylonské věže se modlářství opět téměř všeobecně rozšířilo a Hospodin nakonec ponechal zatvrzelé přestupníky, aby pokračovali ve svých zlých cestách, zatímco si vybral Abrahama z Šémovy linie a učinil ho opatrovníkem svého zákona pro budoucí generace. Bůh vždycky zachovával zbytek svých věrných, aby chránili vzácná zjevení jeho vůle. Terachův syn se stal dědicem této svaté víry. Neporušen převažujícím odpadnutím neoblomně uctíval Hospodina. Bůh Abrahamovi sdělil svou vůli a dal mu poznat svůj zákon a spasení v Kristu.

Bůh Abrahamovi slíbil: „Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnaním!“ (Gn 12,2) K tomu bylo přidáno ujištění, že z jeho potomků přijde vykupitel světa: „V tobě dojdou požehnaní veškeré čeledi země.“ (Gn 12,3) První podmínkou splnění tohoto slibu však byla zkouška víry. Bůh od něj vyžadoval obět.

K Abrahamovi zaznělo Boží poselství: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu.“ (Gn 12,1) Abraham musí být oddělen od vlivu svých

příbuzných a přátel. Jeho charakter musí být zvláštní, odlišný od celého světa. Nemohl dokonce ani vysvětlit svůj čin tak, aby mu jeho přátelé porozuměli. Modlářští příbuzní nechápali jeho pohnutky.

Abrahamova bezpodmínečná poslušnost je jedním z nejpozoruhodnějších svědectví víry. „Abraham věřil, a proto uposlechl, když byl povolán, aby šel do země, kterou měl dostat za úděl; a vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde.“ (Žd 11,8) Protože spoléhal na Boží zaslíbení, opustil domov, příbuzné a rodnou zem a vyšel tam, kam ho Bůh povede. „Věřil, a proto žil v zemi zaslíbené jako cizinec, bydlil ve stanech s Izákem a Jákobem.“ (Žd 11,9) K jeho zemi, k příbuzným a k domovu ho poutala silná pouta. On však neváhal uposlechnout Boží volání. Nepoložil žádnou otázku ve vztahu k zaslíbené zemi. Neptal se, zda je tam úrodná půda či zdravé podnebí. Za nejšťastnější místo na zemi pokládal místo, kde ho chtěl mít Bůh.

Také dnes jsou mnozí zkoušeni tak jako Abraham. Boží hlas k nim sice nemluví přímo z nebe, ale Bůh je volá prostřednictvím učení svého slova

a prostřednictvím událostí Prozřetelnosti. Jsou třeba požádáni, aby opustili svou kariéru, která slibuje bohatství a pocty, nebo aby odešli od příbuzných a nastoupili cestu, která se jeví jako cesta sebezapření a oběti. Bůh má pro ně určitou práci a vliv přátel a příbuzných by jí byl na překážku.

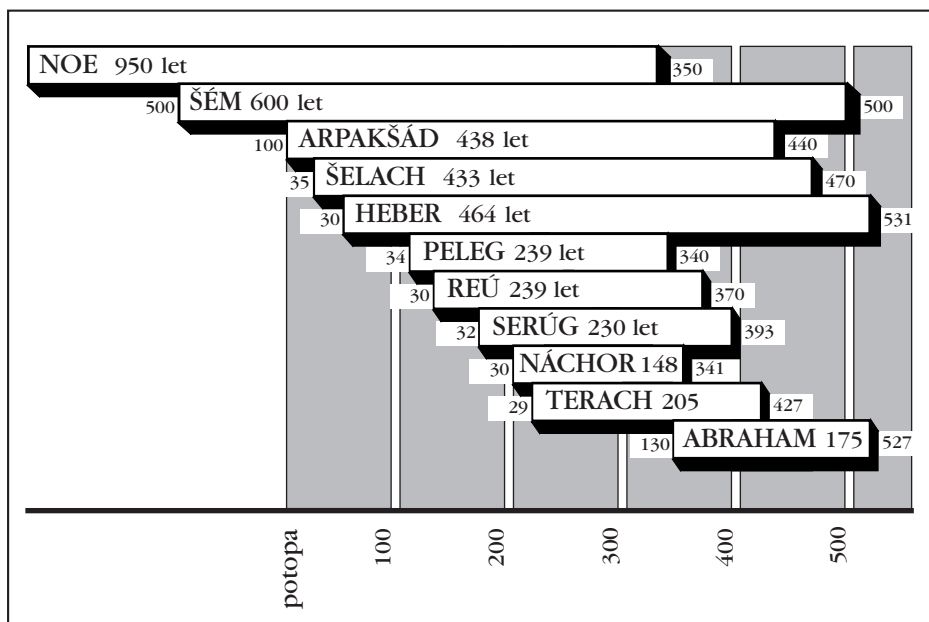
Kdo je připraven vzdát se na zavolání Prozřetelnosti vysněných plánů, přijmout nové povinnosti a vstoupit na neznámá pole? Ten, kdo to udělá, má Abrahamovu víru a bude se s ním podílet na „přenesmírné váze věčné slávy“ (2 K 4,17). „Soudím totiž, že utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena.“ (Ř 8,18)

Povolání z nebe zaznělo k Abrahamovi poprvé v Kaldejském Uru a Abraham se poslušně přestěhoval do Cháranu.

Až tam ho doprovázela rodina jeho otce. Abraham tu zůstal až do Terachovy smrti.

DO NEZNÁMA

Avšak Boží hlas ho vybídl, aby opustil otcův hrob a pokračoval dál. Kromě Abrahamovy manželky Sáry se pouze Lot rozhodl sdílet s patriarchou jeho poutnický život. Abraham vlastnil velká stáda a mnoho služebníků. Už nikdy se neměl vrátit zpět, a tak vzal s sebou Sáru a Lota, syna svého bratra, se vším jměním, jehož nabyli, i duše, které získali v Cháranu.“ (Gn 12,5) V Cháranu vedli Abraham i Sára ostatní k uctívání pravého Boha. Tito lidé je doprovázeli do zaslíbené země, do „země kenaan-ské“ (Gn 12,5).

Chronologie Šémovců až po Abrahama podle zprávy z Gn 11.

Prvním místem, kde se nějakou dobu zdrželi, byl Šekem. Abraham se utábořil v rozlehlém travnatém údolí s olivovými háji a bohatými prameny. Byla to krásná a dobrá země, „země s potoky plnými vody..., kde roste pšenice i ječmen, vinná réva, fíkoví a granátová jablka..., země olivového oleje a medu“ (Dt 8,7.8). Avšak na zalesněném pahorku a úrodné pláni spočíval těžký stín. V hájích stály oltáře zasvěcené cizím bohům a na okolních návrších byly přinášeny lidské oběti.

Tehdy se Abrahamovi ukázal Hospodin a řekl: „Tuto zemi dám tvému potomstvu.“ (Gn 12,7) Jeho víra byla tímto ujištěním posílena. „Proto tam Abram vybudoval oltář Hospodinu, který se mu ukázal.“ (Gn 12,7) Byl dosud poutníkem a brzy se přesunul k místu nedaleko Bét-elu, kde opět postavil oltář a vzýval Hospodinovo jméno.

Abraham nám dal cenný příklad. Jeho život byl životem modlitby. Kdekoli postavil svůj stan, tam v jeho blízkosti vybudoval oltář, k němuž svolával všechny obyvatele tábora k ranní a večerní oběti. Když svůj stan sbalil, oltář zůstal. Potulní Kenaanci přijímali od Abrahama naučení, a kdekoli některý z nich přišel k takovému oltáři, uctíval tam pravého Boha.

Abraham pokračoval v cestě směrem na jih a jeho víra byla opět zkoušena. Nebesa zadržela déšť a stáda nenašla žádnou pastvu. Celému táboru hrozila smrt hladem. Všichni pozorovali Abrahama, dychtívali vidět, jak se zachová, když přicházela těžkost za těžkostí. Dokud se jeho důvěra zdála být pevná, cítili, že je naděje. Byli si jisti tím, že Bůh je

jeho přítelem, který ho stále ještě vede. Abraham se pevně držel zaslíbení: „Požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním!“ (Gn 12,2) Nedomlouhal, aby okolnosti otrásly jeho vírou v Boží slovo. Aby unikl hladu, sestoupil do Egypta. Ve své nejvyšší nouzi se nevrátil do kaldejské země, odkud vyšel, ale hledal dočasné útočiště co možná nejbližší zaslíbené zemi.

Hospodin ve své prozřetelnosti prodělal s Abrahamem tuto zkoušku, aby ho naučil lekci, která bude prospěšná všem, kdo budou později povoláni snášet utrpení. Bůh nezapomíná na ty, kdo v něm složili svou důvěru, ani je nepouští. Zkoušky, které kladou největší nároky na naši víru a které jako by svědčily o tom, že nás Bůh opustil, nás vedou blíž ke Kristu. Můžeme všechna svá břemena položit k jeho nohám a zakusit pokoj, který nám výměnou za to dá.

Právě v žáru pece se struska odděluje od ryzího zlata křesťanského charakteru. Bůh vychovává své služebníky dobře uváženými prověřujícími zkouškami. Vidí, že někteří mají schopnosti, které mohou být použity k rozšíření jeho díla. Ve své prozřetelnosti je přivádí do situací, které prověřují jejich charakter, a odhaluje jim jejich slabosti, o nichž nevěděli. Dává jim příležitost k nápravě jejich nedostatků. Ukazuje jim jejich vlastní slabost a učí je spoléhat na něho. Tak jsou vychovávaní, cvičeni, ukáňováni a připravováni k tomu, aby mohli splnit velké poslání, kvůli němuž jim byly jejich schopnosti dány. Nebeští andělé se s nimi mohou spojit v díle, které má být vykonáno na zemi.

VYHOŠTĚNÍ Z EGYPTA

V Egyptě se prokázalo, že Abraham nebyl prost lidské slabosti. Sára byla „žena krásného vzhledu“ (Gn 12,11). Abraham nepochyboval o tom, že Egypťané budou po krásné cizince toužit a že zavraždí jejího manžela. Myslel si, že se neproviní lží, když představí Sáru jako svou sestru, neboť byla dcerou jeho otce, i když ne jeho matky.

Avšak to byl klam. Kvůli Abrahamovu nedostatku víry se Sára dostala do velkého nebezpečí. Egypťský král zařídil, aby byla vzata do jeho paláce a zamýšlel vzít si ji za ženu. Hospodin však ve svém velkém milosrdenství Sáru ochránil tím, že na faraonovu domácnost seslal soud. Takto se farao dověděl o podvodu, který byl na něm spáchán. Napomenul Abrahama: „Jak ses to ke mně zachoval? Proč jsi mi nepověděl, že to je tvá žena? Proč jsi říkal: »To je má sestra?« Vždyť já jsem si ji vzal za ženu. Tady ji máš, vezmi si ji a jdi!“ (Gn 12,18.19)

Faraonovo propuštění Abrahama bylo laskavé a velkorysé, ale přikázal mu opustit Egypt. Abraham způsobil, že se farao nevědomky málem dopustil velké křivdy, avšak Bůh faraona uchránil před vykonáním tak velkého hříchu. Farao viděl v tomto cizinci muže, kterého Bůh poctil. Kdyby Abraham zůstal v Egyptě, jeho vzrůstající bohatství a věhlas by zřejmě dráždily závist nebo žádostivost Egypťanů a mohlo by mu být učiněno bezpráví, které by opět přivedilo soudy na královu domácnost.

Tato záležitost se nedala udržet v tajnosti a bylo zřejmé, že Bůh, kterého Abraham uctívá, svého služebníka ochrání a že žádné bezpráví na něm spáchané nezůstane nepotrestáno. Je nebezpečné ublížit některému z dětí Krále nebes. Žalmista říká, že Bůh „nedovolil nikomu, aby je utlačoval, káral kvůli nim i krále: »Nesahejte na mé pomazané, ublížit mým prorokům se chraňte!«“ (Ž 105,14.15)

12

ABRAHAMŮV PŘÍKLAD

*Návrat do Kenaanu, záchrana Lota,
zaslíbení velkého potomstva.*

Abraham se vrátil do Kenaanu. „Byl velice zámožný, měl stáda, stříbro i zlato.“ (Gn 13,2) Lot byl s ním. Přišli do Bét-elu a postavili tu své stany. Uprostřed těžkostí a strádání spolu žili v harmonii, ale v jejich prosperitě se skrývalo nebezpečí nedorozumění. Pastviny nestačily pro stáda obou dvou. Bylo zřejmé, že se musí rozdělit.

Abraham přišel jako první s návrhem plánu na zachování pokoje. Ačkoli mu sám Bůh dal celou zemi, zdvořile se vzdal svých práv a navrhl: „Ať nejsou rozepře mezi mnou a tebou a mezi pastýři mými a tvými, vždyť jsme muži bratři. Zdalipak není před tebou celá země? Odděl se, prosím, ode mne. Dáš-li se nalevo, já se dám napravo. Dáš-li se ty napravo, já se dám nalevo.“ (Gn 13, 8.9)

Kolik lidí by v podobné situaci trvalo na svých osobních právech a nárocích! Kolik domácností, kolik sborů a církví se kvůli tomu rozdělilo a svým jednáním znevážilo a zostudilo pravdu! Boží děti na celém světě tvoří jednu rodinu a měl by mezi nimi vládnout stejný duch lásky a smíření. „Milujte se navzájem bratrskou láskou, v úctě dávejte

přednost jeden druhému.“ (Ř 12,10) Ochota dělat druhým to, co bychom si přáli, aby oni dělali nám, by odstranila polovinu nedorozumění v životě. Srdce, v němž je pěstována Boží láska, bude projevovat tuto laskavost, která pokládá „druhého za přednějšího než sebe“ a „má na mysli to, co slouží druhým, nejen jemu“ (Fp 2,3.4).

Lot neprojevil svému dobrodinci vděčnost. Místo toho se sobecky snažil získat výhody. „Lot se rozhlédl a spatřil celý okrsek Jordánu směrem k Sóaru, že je celý zavlažován, že je jako zahrada Hospodinova, jako země egyptská.“ (Gn 13,10) Nejúrodnějším údolím celé Palestiny bylo jordánské údolí, které pozorovatelům připomínalo ztracený ráj a bylo srovnáváno s krásou a úrodností rovin v povodí Nilu, které opustili. Byla tam bohatá a krásná města, která nabízela možnost výhodného obchodování. Okouzlen vidinou světského zisku, přehlédl Lot morální zlo, které ho tam bude obklopovat. „Proto si Lot vybral celý okrsek Jordánu“ a „stanoval až u Sodomy“ (Gn 13,11.12). Jak málo předvídal hrozná důsledky tohoto sobeckého rozhodnutí!

Brzy poté se Abraham přestěhoval do Chebrónu. Spokojeně přebýval ve volné přírodě této kopcovité krajiny s olivovými háji a vinicemi, s obilnými poli a rozlehlými pastvinami, pokrývanými pahorky, a Lotovi přenechal nebezpečný blahobyt Sodomy.

Abraham se neuzavíral před svými sousedy. Svým odlišným životem a charakterem výrazně ovlivňoval uctíváče model ve prospěch pravé víry. Jeho věrnost Bohu byla neochvějná, přitom však jeho laskavost a štědrost vzbuzovaly důvěru a přátelství.

Jestliže v srdci přebývá Kristus, není možné zastřít světlo jeho přítomnosti. Bude růst a bude stále jasnější, když bude mlha sobectví a hříchu, která obklopuje nitro, rozptýlena Sluncem spravedlnosti.

Boží děti jsou světlem v morální temnotě tohoto světa. Roztroušeny ve městech, městečkách a na vesnicích, jsou Božími nástroji, jejichž prostřednictvím Bůh promlouvá k nevěřícímu světu a seznamuje jej s divy své milosti. Podle jeho plánu mají být všichni, kdo okoušejí spasení, světlem, které vyzařuje z jejich charakteru a odhaluje kontrast mezi nimi a zaslepenou sobeckostí přirozeného srdce.

ABRAHAM OSVOBOZUJE LOTA

Abraham byl velmi moudrý diplomat a statečný a obratný bojovník. Tři královští bratři, vládcové emorejských rovin, v nichž pobýval, mu projevíli přátelství tím, že mu nabídli, aby s nimi uzavřel spojeneckou smlouvu pro zajištění větší bezpečnosti, neboť území

bylo plné násilí a útlaku. Brzy se mu naskytlá příležitost tohoto spojeneckví využít.

Před lety napadl élamský král Kedorlaómer Kenaan a podrobil si ho. Několik knížat se nyní vzbouřilo a élamský král znovu vstoupil na toto území, aby si je podmanil. Pět kenaanských králů se utkalo s vetřelcem, ale byli totálně poraženi. Vítězové zplundrovali města v nížině a odtáhli s bohatou kořistí a mnoha zajatci, mezi nimiž byl také Lot a jeho rodina.

Abraham se od jednoho z uprchlíků dověděl o neštěstí, které potkalo jeho synovce. Projevil mu svoji náklonnost a rozhodl se, že ho vysvobodí. Hledal Boží radu a zároveň se připravoval na válku. Z vlastního tábora shromáždil tři sta osmnáct vycvičených služebníků, mužů vytrénovaných v Boží bázní, ve službě svému pánu a v používání zbraní. Jeho spojenci Mamre, Eškól a Anér se k němu přidali a společně začali pronásledovat protivníka. Élamité se utábořili u Danu na severní hranici Kenaanu. Oporu vítězství, oddali se oslavám. Patriarcha se přiblížil k táboru v noci. Jeho energický a naprosto neočekávaný útok skončil rychlým vítězstvím. Élamský král byl zabit a jeho vojsko, zachvácené panikou, se obrátilo na útěk. Lot a jeho rodina spolu se všemi zajatci a jměním byli osvobozeni a do rukou vítězů padla bohatá kořist.

Abraham nejenže prokázal velkou službu zemi, ale projevil se jako udatný muž. Bylo vidět, že jeho náboženství ho učinilo odvážným v prosazování práva a při obhajobě utlačovaných. Když se vracel, vyšel sodomský král vítězi vstříc

s žádostí, aby byli propuštěni jen zajatci. Kořist patřila vítězům. Abraham však odmítl obohatit se na úkor nešťastných. Žádal pouze, aby jeho spojenci dostali podíl, který jim náležel.

Jen málokdo, kdyby byl vystaven takové zkoušce, by odolal pokušení obohatit se kořistí. Abrahamův příklad je výtka těm, kdo hledají jen svůj prospěch. Odpověděl: „Pozdvihl jsem ruku k přísaze Hospodinu, Bohu Nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země, že z ničeho, co je tvé, nevezmu nitku ani řemínek k opánkům, abys neřekl: »Já jsem učinil Abrahama bohatým.«“ (Gn 14,22.23) Bůh slíbil, že Abrahamovi požehná, a jen Bohu patří sláva.

Další, kdo přišel pozdravit vítězného patriarchu, byl šálemský král Malkísedek. Jako kněz Boha Nejvyššího Abrahamovi požehnal a děkoval Bohu, který způsobil vítězství svého služebníka. A Abraham mu dal „desátek ze všeho“ (Gn 14,20).

ZASLÍBENÍ POTOMSTVA

Abraham byl mírumilovný člověk, a pokud to jen bylo možné, vyhýbal se svárům. S hrůzou vzpomínal na krveprolití, jehož byl svědkem. Národy, jejichž vojska porazil, bezpochyby obnoví svou invazi a budou se mu chtít zvláště pomstít. Navíc ještě nedostal do vlastnictví Kanaan ani nemohl doufat v dědice, na němž by se mohlo naplnit zaslíbení.

V nočním vidění opět zazněl Boží hlas: „Nic se neboj, Abrame, já jsem tvůj štít, tvá přehojná odměna.“ (Gn 15,1) Avšak jak se má naplnit zaslíbení

smlouvy, když mu nebylo dopřáno mít syna? „Panovníku Hospodine, co mi chceš dát?“ zeptal se Abraham. „Jsem stále bezdětný. Nárok na můj dům bude mít damašský Eliezer... Ach, nedopřáls mi potomka. To má být mým dědicem správce mého domu?“ (Gn 15,2-4) Abraham přišel s návrhem, aby se jeho věrný sluha Eliezer stal jeho adoptivním synem. Byl však ujistěn, že bude mít vlastní dítě, které se stane dědicem. Pak byl vyzván, aby pohlédl na nespočetné hvězdy zářící na obloze, a byla vyřčena slova: „Tak tomu bude s tvým potomstvem.“ (Gn 15,5) „Abram Hospodinovi uvěřil a on mu to připočetl jako spravedlnost.“ (Gn 15,6; Ř 4,3)

Hospodin se snížil k tomu, aby uzavřel smlouvu se svým služebníkem. Bylo slyšet Boží hlas, který ho nabádal, aby neočekával, že okamžitě obdrží zaslíbenou zemi, a poukázal na útrapy, jimiž projde jeho potomstvo, dříve než se usadí v Kenaanu. Byl mu odhalen plán vykoupení – Kristova smrt, jeho velká oběť a jeho příchod v slávě. Abraham spatřil rovněž zemi obnovenou do edenské krásy, která mu bude dána do věčného vlastnictví jako konečné a úplné naplnění zaslíbení.

Když už žil Abraham v Kenaanu téměř dvacet pět let, zjevil se mu Hospodin a řekl: „Toto je má smlouva s tebou: Staneš se praotcem hlučícího davu pronárodů.“ (Gn 17,4) Na potvrzení naplnění této smlouvy bylo jeho jméno Abram změněno na Abraham – „praotec pronárodů“. Jméno jeho manželky Sárar bylo změněno na Sára – „kněžna“, protože se stane „matkou pronárodů a vzejdou z ní králové národů“ (Gn 17,16). V té době

bylo Abrahamovi dáno ustanovení obřizky, které mělo být patriarchou a jeho potomky dodržováno na znamení, že byli odděleni od modlářů a že je Bůh přijal za své zvláštní vlastnictví. Neměli uzavírat manželství s pohany, protože kdyby to dělali, byli by vystaveni pokušení podílet se na hříšných praktikách jiných národů a byli by svedeni k modlářství.

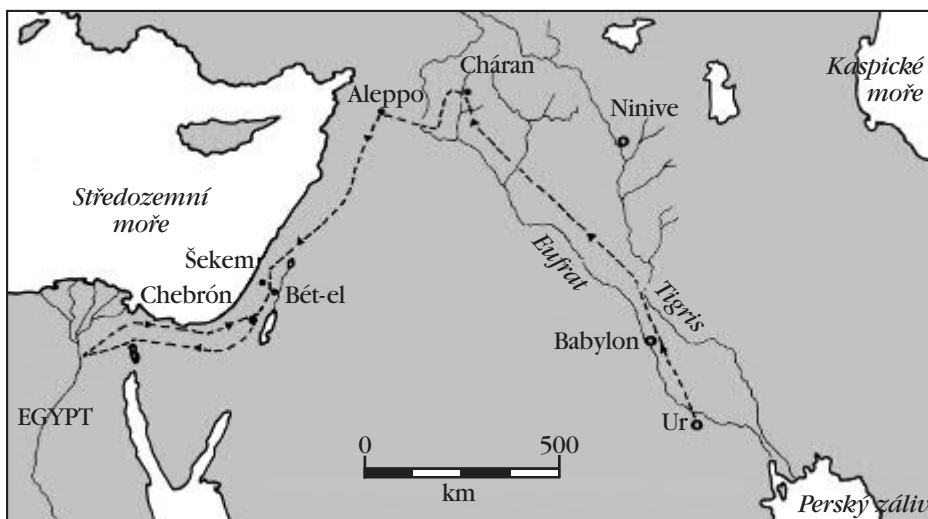
PROSBA ZA SODOMU

Bůh Abrahamovi prokázal velkou čest. Přišli andělé a hovořili s ním. Když měly na Sodomu dopadnout soudy, nebyla před ním tato skutečnost skryta a Abraham se stal přímělníkem před Bohem za hříšníky.

Za parného letního poledne seděl patriarcha ve vchodu svého stanu, když

tu v dálce spatřil tři poutníky. Ještě než přišli k jeho stanu, cizinci se zastavili. Aniž by si od toho sliboval nějaký prospěch, Abraham na ně co nejzdvořileji naléhal, aby mu prokázali čest a zastavili se u něj na malé občerstvení. Vlastníma rukama přinesl vodu, aby mohli po cestě spláchnout prach ze svých nohou. Vybral jídlo, a – zatímco odpočívali v chladivém stínu a užívali jeho pohostinnosti – stál uctivě po jejich boku. O mnoho let později se o tomto Abrahamově zdvořilém činu zmínil apoštol: „S láskou přijímejte i ty, kdo přicházejí odjinud – tak někteří, aniž to tušili, měli za hosty anděly.“ (Žd 13,2)

Abraham viděl ve svých hostech pouze tři unavené pocestné. Vůbec ho nenapadlo, že je mezi nimi Ten, jehož může uctívat, aniž by zhřešil. Avšak teď bylo odhaleno, kdo tito nebeští poslové

Abrahamova cesta do Kenaanu a dále do Egypta. Praotec vyšel z Ur a šel nejprve do Cháran, pak přišel do Palestiny, kde se utábořil mezi Bét-el a Šekem. Protože v zemi nastal hlad, vydal se do Egypta. Po návratu se odloučil od Lota a usadil se v oblasti Chebrónu.

ve skutečnosti jsou. Byli na cestě jako poslové hněvu, s Abrahamem však mluvili nejprve o požehnaní. Bůh si neřekne v trestání.

Abraham ctil Boha a Hospodin ho poctil tím, že mu zjevil své záměry. „Tu Hospodin řekl: »Mám Abrahamovi zamlčet, co hodlám učinit? ... Křik ze Sodomy a Gomory je tak silný a jejich hřích je tak těžký, že už musím sestoupit a podívat se. Jestliže si počínají tak, jak je patrné z křiku, který ke mně přichází, je po nich veta; zjistím si, jak tomu je.«“ (Gn 18, 17.20.21) Bůh znal vinu Sodomy, ale vyjadřoval se takovým způsobem, aby lidé pochopili, že jeho soudy jsou spravedlivé. Sám přichází, aby zjistil, jak jednají. Pokud nezašli za hranice Boží milosti, nabídnou jim ještě možnost pokání.

Dva z nebeských poslů odešli a zanechali Abrahama o samotě s Tím, o němž nyní věděl, že je Božím Synem. A muž víry se přimlouval za obyvatele Sodomy. Už jednou je zachránil svým mečem. Teď se je snažil zachránit svou modlitbou. Lot a jeho rodina tam stále bydleli a Abraham se je snažil vychvátit z bouře Božího soudu.

V hluboké pokoře naléhavě žádal: „Dovoluji si k Panovníkovi mluvit, ač jsem prach a popel.“ (Gn 18,27) Nedomáhal se přízně na základě své poslušnosti nebo obětí, které přinesl, když konal Boží vůli. Jako hříšník úpěnlivě prosil za hříšníky. Abraham však projevoval důvěru, jakou má dítě, když o něco prosí svého milovaného otce. Ačkoli Lot bydlel v Sodomě, nepodílel se na bezbožnosti jejích obyvatel. Abraham si myslel, že v tomto lidnatém městě musí být i jiní ctitelé pravého Boha.

Naléhal: „Přece bys neudělal něco takového a neusmrtil spolu se svévolníkem spravedlivého; pak by na tom byl spravedlivý stejně jako svévolník. To bys přece neudělal. Což Soudce vši země nejedná podle práva?“ (Gn 18,25) Protože Bůh postupně vyhověl jeho prosbám, Abraham nabyl jistoty, že město bude zachráněno, i kdyby se v něm našlo jen deset spravedlivých.

Abrahamovy modlitby za Sodomu ukazují, že máme chovat nenávisť k hříšci, ale s hříšníkem máme mít soucit a máme ho mít rádi. Všude kolem nás jsou lidé, kteří se řítí do záhuby. Každou hodinu někteří zacházejí za hranici, kde je už není možno zasáhnout Boží milostí. Kde jsou hlasy, které naléhavě vyzývají hříšníka, aby unikl tomuto hroznému údělu? Kde jsou ti, kdo za něj úpěnlivě prosí Boha?

ABRAHAMOVA DOMÁCNOST

Abraham měl stejného ducha jako Kristus, který je sám největším přimlucem za hříšníky. Kristus prokázal hříšníkovi takovou lásku, jakou může projevit jen nekonečná dobrota. V mukách způsobených ukřižováním, zatížen hrozným břemenem hříchů celého světa, prosil za své vrahy: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ (L 23,34)

Bůh vydal svědectví: „Abraham uposlechl mého hlasu a dbal na to, co jsem mu svěřil: na má přikázání, nařízení a zákony.“ (Gn 26,5) „Důvěrně jsem se s ním sblížil, aby přikazoval svým synům a všem, kteří přijdou po něm: »Dbejte na Hospodinovu cestu a jedněte podle spravedlnosti a práva, ať Hospodin

Abrahamovi splní, co mu přislíbil.« (Gn 18,19) Pro Abrahama to byla velká čest, že byl povolán, aby se stal otcem národa, který bude strážcem Boží pravdy pro svět. Jeho prostřednictvím budou v příchodu Mesiáše požehnány všechny národy. Abraham zachovával zákon a jednal správně a spravedlivě. Nejenže se sám bál Hospodina, ale vyučoval spravedlnosti také svou rodinu.

Abrahamova domácnost čítala více než tisíc osob. Tady se jim – jako ve škole – dostalo takového poučení, které je připraví k tomu, aby se stali představiteli pravé víry. Abraham vychovával hlavy rodin, a tak se jeho metody vedení přenesou do domácností, které tyto mužové povedou.

Bylo nutné spojit členy domácnosti dohromady a vytvořit tím hráz proti modlářství, které bylo velmi rozšířeno. Abraham se snažil chránit svůj tábor před smíšením s pohany a před modlářskými praktikami, jichž byl svědkem. Pečoval o to, aby si lidé uvědomovali majestát a slávu živého Boha, jenž má být předmětem jejich uctívání.

Bůh sám oddělil Abrahama od jeho modlářského příbuzenstva, aby mohl patriarcha vychovávat svou rodinu mimo dosah svůdných vlivů Mezopotámie, a aby tak mohli jeho potomci uchovávat pravou víru v její ryzosti.

Abraham učil své děti a ostatní členy domácnosti, že žijí pod vládou Boha nebes. Nesmí zde být žádný útlak ze strany rodičů ani neposlušnost ze strany dětí. Tichý vliv Abrahamova každodenního života byl neustálým ponaučením. Jeho život byl vůní. Ušlechtilost jeho charakteru zjevovala všem, že je spojen

s nebesy. Nezanedbával ani toho posledního služebníka. V jeho domácnosti neplatil jeden zákon pro pána a jiný pro sluhu. Se všemi jednal spravedlivě a soucitně jako se spoludědici života, který jim byl darován z milosti.

Jak málo lidí dnes jedná podle jeho příkladu! Mnozí rodiče jsou vedeni slepým a sobeckým sentimentalismem, opičí láskou, která nechává děti, aby si dělaly, co chtějí. To je krutost páchaná na mládeži a velké zlo pro svět. Rodičovská shovívavost utvrzuje mladé v následování jejich přirozených sklonů, místo aby se podřizovali Božím požadavkům. Taktó vyrůstají, aby svého bezbožného, nepoddajného ducha předali zase svým dětem a dětem svých dětí. Poslušnost vůči rodičovské autoritě má být představena jako první krok, který vede k poslušnosti vůči autoritě Boží.

Velmi rozšířené učení, že Boží přikázání už nejsou závazná, má na morálku lidí stejný vliv jako modlářství. Rodiče nevedou svou rodinu k zachovávání Hospodinovy cesty. Když pak děti založí své vlastní rodiny, necítí povinnost vyučovat své potomky tomu, k čemu nebyly samy nikdy vedeny. To je důvod, proč je zde tolik bezbožných rodin, proč se tak rozšířila nemravnost.

Je třeba důsledné a hluboké reformy. Rodiče i duchovní potřebují nápravu. Potřebují mít Boha ve svých domovech. Musí přinést Boží slovo do svých rodin a laskavě a neúnavně učit své děti, jak mají žít, aby se líbily Bohu. Děti z takových rodin mají základ, který nemůže být smeten přicházejícím přílivem skepticismu.

V mnohých domácnostech se rodiče domnívají, že nemohou strávit několik chvil děkováním Bohu za sluneční paprsky a déšť a za ochranu svatých andělů. Nemají čas se modlit. Jdou do práce jako vůl nebo kůň, bez jediné myšlenky na Boha nebo nebe. Boží Syn daroval svůj život, aby je vykoupil, ale oni si neváží jeho dobroty víc než zvířata, která zahynou.

Jestliže byla někdy doba, kdy by se měl každý domov stát domem modlitby, pak je to právě teď. Ať otec jako kněz rodiny obětuje na Božím oltáři ranní a večerní oběť, zatímco žena a děti se spojí v modlitbě a chvále. V takové rodině Ježíš rád přebývá.

Z každého domova má v ohleduplné laskavosti a v jemné a nesobecké zdvořilosti vyzařovat láska. Existují domovy, kde je Bůh uctíván a kde vládne opravdová láska. Jeho milosrdenství a požehnání sestupuje na prosebníky jako ranní rosa.

Dobře vedená domácnost je mocným argumentem ve prospěch křesťanství. Vliv práce v rodině má dopad na děti. Abrahamův Bůh je s nimi. Bůh říká každému věrnému rodiči: „Důvěrně jsem se s ním sblížil, aby přikazoval svým synům a všem, kteří přijdou po něm: »Dbejte na Hospodinovu cestu a jedněte podle spravedlnosti a práva.«“ (Gn 18,19)

NEJTĚŽŠÍ ZKOUŠKA

*Zaslíbený syn přinesl do Abrahamova života bodně radosti,
ale taky velké trápení.*

Abraham přijal zaslíbení, že se mu narodí syn, ale nečekal na Boha, až své slovo splní ve svůj čas a svým vlastním způsobem. Oddálení naplnění podrobilo jeho víru zkoušce, a on v ní neobstál.

Sára ve svém pokročilém věku navrhla plán, jehož prostřednictvím by se mohl Boží záměr naplnit. Abraham si měl vzít za svou druhou manželku jednu z jejích služek. Mnohoženství se přestalo považovat za hřích, bylo však přestoupením Božího zákona a stalo se osudným pro posvátnost a klid v rodině. Abrahamovo manželství s Hagar bylo neštěstím nejen pro jeho vlastní domácnost, ale i pro budoucí generace.

Hagar, polichocena svým novým postavením Abrahamovy manželky a v očekávání, že se stane matkou velkého národa, který z něj vzejde, zpyšněla. Vzájemná žárlivost narušila mír kdysi šťastného domova. Nucen naslouchat nářkům obou, marně se Abraham snažil obnovit soulad. Ačkoli se s Hagar oženil na Sářino naléhání, teď ho obviňovala z pochybení. Žádala, aby její sokyni vyhnal. To ovšem Abraham odmítl udělat, protože Hagar se měla stát matkou jeho dítěte, syna zaslíbení,

jak s hrdostí očekával. Avšak Hagar byla Sářinou služkou a Abraham ji ponechal pod nadvládou její paní. „Od té doby ji Sáraraj pokořovala tak, že Hagar od ní uprchla.“ (Gn 16,6)

Hagar zamířila na poušť. Když opouštěna a bez přátel odpočívala u studánky, zjevil se jí anděl. Oslovil ji: „Hagar, otrokyně Sáraraje.“ (Gn 16,8) Pak ji vyzval: „Navrať se ke své paní a pokoř se pod její ruku.“ (Gn 16,9) Avšak napomenutí bylo smíšeno se slovy útěchy: „Hospodin tě ve tvém pokoření slyšel.“ (Gn 16,11) „Velice rozmnožím tvé potomstvo, takže je nebude možno ani spočítat.“ (Gn 16,10) Byla vybidnuta, aby svého syna nazvala Izmael – „Bůh slyší“ (Gn 16,11).

Když bylo Abrahamovi téměř sto let, slib, že se mu narodí syn, byl zopakován: „A přece ti tvá žena Sára porodí syna a nazveš ho Izák (to je Smíšek). Svou smlouvu s ním ustavím pro jeho potomstvo jako smlouvu věčnou.“ (Gn 17,19) „A pokud jde o Izmaela,“ řekl Bůh, „požehnám mu... a učiním z něho veliký národ.“ (Gn 17,20)

Narození Izáka naplnilo Abrahamův a Sářin domov radostí. Pro Hagar však

byla tato událost zmařením jejich ctižádostivých nadějí. Izmaela považovali všichni za dědice Abrahamova majetku a nositele požehnání, zaslíbených jeho potomkům. Teď byl najednou odstrčen. Matka i syn Sárino dítě nenáviděli.

Všeobecná radost jejich žárlivost ještě umocnila, až se Izmael odvážil otevřeně se vysmívat dědici Božího zaslíbení. Sára viděla v Izmaelově nespoutané povaze neustálý zdroj svárů a naléhala na Abrahama, aby Hagar s Izmaelem poslal pryč.

Patriarcha se dostal do velkých nesnází. Jak by mohl vyhnat svého syna Izmaela, kterého stále vroucně miloval? Ve svém dilematu prosil o Boží vedení. Prostřednictvím svatého anděla dostal od Hospodina pokyn, aby Sárině žádosti vyhověl. Jen tak může ve své rodině obnovit soulad a štěstí. Anděl mu tlumočil zaslíbení, že Izmael nebude Bohem opuštěn a že se stane otcem velkého národa. Ačkoli cítil hlubokou bolest, Abraham uposlechl. S těžkým srdcem posílal otec pryč Hagar a svého syna.

Všem pokolením se mělo dostat poučení o posvátnosti manželského svazku. Práva a štěstí tohoto vztahu mají být pečlivě chráněna, a to i za cenu velkých obětí. Sára byla jedinou právoplatnou Abrahamovou manželkou. Na jejích právech se nemohla oprávněně podílet žádná jiná žena. Nechtěla, aby Abraham dal své city jiné, a Hospodin ji nenapomenul za žádost, aby byla její sokyně vyhnána.

Abraham se měl stát příkladem víry pro následující generace. Jeho víra však nebyla dokonalá. Ve svém manželství s Hagar projevil Bohu nedůvěru. Aby

mohl dosáhnout co nejvyšší úrovně, Bůh ho podrobil jiné zkoušce, nejtěžší, jaká kdy byla od člověka vyžadována. V nočním vidění byl vyzván, aby na hoře, která mu bude ukázána, obětoval jako zápalnou oběť svého syna.

OBĚTOVÁNÍ IZÁKA

Abrahamovi bylo už sto dvacet let. Síla mládí ho opustila. Těžkosti a překážky, s nimiž se člověk odvážně vyrovnává, dokud je v plné síle, se ve vyšším věku zvládají mnohem hůř. Avšak Bůh nechal Abrahama projít nejtěžší zkouškou v době, kdy byl obtížen břemenem let a toužil po odpočinku.

Patriarcha byl velmi bohatý a vládcové země ho ctili jako mocného knížete. Bylo zřejmé, že nebesa korunovala jeho život plný obětí a trpělivé vytrvalosti požehnáním.

V poslušnosti víry Abraham opustil svou rodnou zemi a jako cizinec putoval do země svého dědictví. Dlouho čekal na narození zaslíbeného dědice. Na Boží příkaz poslal pryč Izmaela. A teď, když mohl konečně vidět splnění svých nadějí, byl podroben těžší zkoušce, než byly všechny předešlé.

„Vezmi svého jediného syna Izáka, kterého miluješ, odejdi do země Mórija a tam ho obětuj jako oběť zápalnou na jedné hoře, o níž ti povím!“ (Gn 22,2) Tento příkaz musel bolestně zasáhnout otcovo srdce. Izák byl světlem jeho domova, útěchou jeho stáří, dědicem zaslíbeného požehnání. Bylo mu však přikázáno, aby vlastní rukou prolil krev svého syna. Zdálo se, že je to prostě nemožné.

Satan mu okamžitě namlouval, že byl určitě podveden, protože Boží zákon příkazuje: „Nezabiješ.“ Bůh přece nebude požadovat to, co zakázal. Abraham vyšel ze svého stanu a připomínal si zaslíbení, že jeho semeno bude tak početné jako hvězdy. Má-li se tento slib naplnit prostřednictvím Izáka, jak může být vydán na smrt? Abraham padl na zem a modlil se tak jako nikdy předtím o nějaké potvrzení tohoto příkazu, zda musí skutečně vykonat tuto hroznou povinnost. Vzpomněl si na anděly, kteří mu zjevili Boží záměr ohledně zničení Sodomy a přinesli mu zaslíbení o narození právě tohoto syna Izáka.

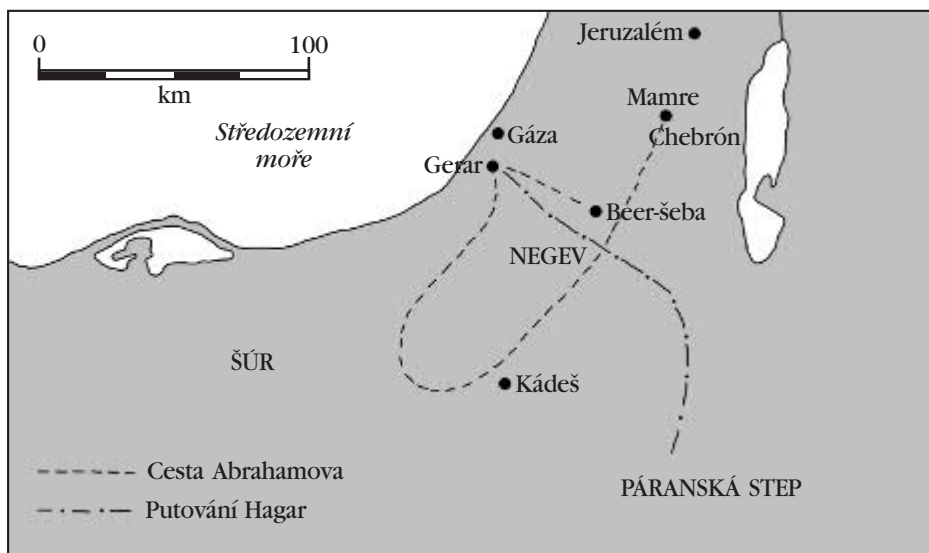
Odešel na místo, kde se setkal s nebeskými posly, a doufal, že dostane nějaké další pokyny. Avšak žádné nepřišly. V uších mu zněl Boží příkaz: „Vezmi svého jediného syna Izáka, kterého miluješ.“ Musí uposlechnout tohoto

příkazu. Nastává den. Musí se vydat na cestu.

Izák spal nerušeným spánkem mládí a nevinosti. Abraham se chvíli díval do tváře svého milovaného syna, pak se s chvěním odvrátil. Šel za Sárrou, která také spala. Má ji probudit? Toužil odlehčit svému srdci a podělit se s ní o tuto hroznou zodpovědnost. Ovládl se však. Izák byl její radostí a pýchou. Matčina láska by mohla tuto oběť odmítnout.

Abraham nakonec zavolal svého syna a řekl mu, že dostal příkaz, aby obětoval na vzdálené hoře. Izák chodil často s otcem obětovat, takže ho to vůbec nepřekvapilo. Připravili dříví a vložili je na osla. Pak se spolu se dvěma služebníky vydali na cestu.

Otec a syn putovali mlčky. Patriarcha přemýšlel o svém tíživém tajemství. Jeho myšlenky zalétaly k Izákově hrdé a milující matce. Myslel na den,

Abrahamovo putování z Mamre do Gerar a Beer-šeby. V Gerar se rozešel s Hagar a synem Izmaelem.

kdy se k ní bude muset vrátit sám. Věděl, že nůž, jímž vezme život jejímu synovi, probodne její srdce.

Den, nejdělsí, jaký kdy Abraham prožil, se pomalu schyloval k západu. Noc strávil na modlitbách. Stále doufal, že mu snad nějaký nebeský posel řekne, že se mladík může bez újmy vrátit ke své matce. Jeho zmučené nitro se však nedočkalo žádné úlevy.

Další dlouhý den. Další noc pokořování a modliteb. V uších mu zněl příkaz, který ho měl zanechat bezdětným. Satan byl nablízku. Našeptával mu pochybnosti a sváděl ho k nevěře. Avšak Abraham odolával jeho pokušením.

Když byli třetího dne připraveni vydat se na cestu, patriarcha spatřil zaslíbené znamení - oblak slávy vznášející se nad horou Mórija. Získal jistotu, že hlas, který k němu promluvil, pocházel z nebe.

Dokonce ani teď nereptal proti Bohu. Tento syn mu byl neočekávaně darován. Neměl Ten, který mu tento drahocenný dar svěřil, právo vzít si své vlastnictví zpět? Ve víře si opakoval zaslíbení: „Tvé potomstvo bude povoláno z Izáka.“ (Gn 21,12; Žd 11,18) Potomstvo nespočetné jako zrnka písku na břehu. Izák se narodil na základě zázraku. Nemohl by mu ho Mocný, který mu dal život, znovu vrátit? Abraham se chopil Božího slova: „Počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé.“ (Žd 11,19)

Jen Bůh mohl rozumět tomu, jak velkou obětí otec přináší, když vydává na smrt svého syna. Abraham si přál, aby scény rozloučení nebyl svědkem nikdo jiný než Bůh. Požádal své sluhy,

aby zůstali na místě: „Počkejte tu s oslem, já s chlapcem půjdeme dále, vzdáme poctu Bohu a pak se k vám vrátíme.“ (Gn 22,5)

NA VRCHOLU HORY

Abraham naložil dříví Izákovi na ramena, vzal nůž a oheň a společně vystupovali na vrchol hory. Mladý muž se konečně zeptal: „Otče..., hle, oheň a dříví je zde. Kde však je beránek k zápalné oběti?“ (Gn 22,7)

To byla hrozná zkouška. Jak toto milé oslovení „otče“ zasáhlo Abrahamovo srdce! Ještě ne. Ještě mu to nemůže říct. „Můj synu,“ odpověděl, „Bůh sám si vyhlédne beránka k oběti zápalné.“ (Gn 22,8)

Na stanoveném místě postavili oltář a položili na něj dříví. Potom Abraham chvějícím se hlasem vyjevil Boží poselství.

Izák byl překvapen a zděšen, když slyšel o svém údělu. Nekladl však odpor. Mohl by utéct, kdyby chtěl. Starý muž, vyčerpaný zápasem těchto tří hrozných dnů, by nemohl vzdorovat vůli silného mladíka. Avšak Izák byl od dětství vychováván k opravdové poslušnosti, a když mu byl sdělen Boží záměr, dobrovolně se podřídil. Sdílel Abrahamovu víru a cítil se být poctěn tím, že byl povolán k tomu, aby dal svůj život jako oběť Bohu.

Byla vyčtena poslední slova lásky, prolity poslední slzy. Naposledy se objali. Otec pozvedl nůž. Náhle anděl z nebe zavolal: „Abrahame, Abrahame!“ Rychle odpověděl: „Tu jsem.“ Bylo slyšet znovu hlas: „Nevztahuj na chlapce ruku, nic

mu nedělej! Právě teď jsem poznal, že jsi bohabojný, neboť jsi mi neodepřel svého jediného syna.“ (Gn 22,11.12)

Potom Abraham uviděl berana, který svými rohy uvízl v houští, a rychle ho obětoval „místo svého syna“ (Gn 22,13). Ve své radosti a vděčnosti dal Abraham tomuto místu nové jméno - „Hospodin vidí“ (Gn 22,14).

VÝZNAM ABRAHAMOVY OBĚTI

Slavnostní přísahou Bůh na hoře Mórija opět potvrdil své požehnání Abrahamovi a jeho potomstvu: „Protože jsi to učinil a neodepřel jsi mi svého jediného syna, jistotně ti požehnám a tvé potomstvo jistotně rozmnožím jako nebeské hvězdy a jako písek na mořském břehu. Tvé potomstvo obdrží bránu svých nepřátel a ve tvém potomstvu dojdou požehnání všechny pronárody země, protože jsi uposlechl mého hlasu.“ (Gn 22,16-18)

Abrahamův úžasný čin víry stojí jako zářící sloup, který osvěcuje stezku Božích služebníků ve všech následujících generacích. Během oněch tří dnů strávených na cestě měl Abraham dostatek času přít se s Bohem nebo o něm pochybovat. Mohl namítat, že když zabije svého syna, budou na něj pohlížet jako na vraha, jako na druhého Kaina. To zapříčiní, že odmítnou jeho učení a budou jím pohrdat. Tak bude zbaven možnosti prokazovat svým bližním dobro. Mohl prosit, aby byl pro svůj věk této povinnosti zproštěn. Ale patriarcha se neuchýlil k výmluvám. Abraham byl jen člověk. Měl stejné touhy a sklony jako my. Avšak neradil se se svým

rozbolavělým srdcem. Věděl, že všechny Boží požadavky jsou oprávněné a spravedlivé.

„Uvěřil Abraham Bohu a bylo mu to počítáno za spravedlnost« a byl nazván »přítelem Božím«.“ (Jk 2,23) Pavel napsal: „Pochopte tedy, že syny Abrahamovými jsou lidé víry.“ (Ga 3,7) Abrahamova víra se ovšem projevila jeho skutky. „Což nebyl náš otec Abraham ospravedlněn ze skutků, když položil na oltář svého syna Izáka? Nevidíš, že víra působila spolu s jeho skutky a že ve skutcích došla víra dokonalosti?“ (Jk 2,21.22)

Mnozí vůbec nechápou vztah mezi vírou a skutky. Říkají: „Jen věř v Krista, a budeš spasen. Vůbec nemusíš zachovávat Boží zákon.“ Avšak pravá víra se projevuje poslušností. O otci všech věřících Hospodin prohlásil: „Abraham uposlechl mého hlasu a dbal na to, co jsem mu svěřil: na má přikázání, nařízení a zákony.“ (Gn 26,5) Jakub říká: „Stejně tak i víra, není-li spojena se skutky, je sama o sobě mrtvá.“ (Jk 2,17) A Jan, který tolik zdůrazňoval lásku, nám říká: „V tom je totiž láska k Bohu, že zachováváme jeho přikázání.“ (1 J 5,3)

„Protože se v Písmu předvídá, že Bůh na základě víry ospravedlní pohanské národy, dostal už Abraham zaslíbení: »V tobě dojdou požehnání všechny národy.«“ (Ga 3,8) Patriarchova víra byla upřena na Vykupitele, který měl přijít. Kristus řekl: „Váš otec Abraham zajásal, že spatří můj den; spatřil jej a zaradoval se.“ (J 8,56) Beran obětovaný namísto Izáka představoval Božího Syna, který má být obětován za nás. Otec, když se díval na

svého Syna, řekl hříšníkovi: „Žij, našel jsem za tebe výkupné.“

Úzkost, kterou během ponurých dnů této hrozné zkoušky Abraham prožil, dopustil Bůh proto, aby mohl patriarcha pochopit něco z velké oběti, kterou přinese Bůh pro vykoupení lidstva. Žádná jiná zkouška nemohla Abrahamovi způsobit taková vnitřní muka jako obětování jeho syna. Bůh vydal svého Syna na hrůzyplnou a potupnou smrt. Andělům nebylo dovoleno zasáhnout jako v případě Izáka. Nebyl zde hlas, který by zavolal: „Už dost!“ Král slávy obětoval svůj život, aby zachránil padlé lidstvo. „On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všecko?“ (Ř 8,32)

Obět, která byla od Abrahama vyžadována, nepřinesla prospěch jen jemu a následujícím generacím. Měla být poučením také pro bezhříšné inteligentní nebeské bytosti a pro obyvatele ostatních světů. Plán vykoupení, který se uskutečňuje na naší zemi, je učebnicí

pro celý vesmír. Protože Abraham v minulosti projevil nedostatek víry, satan ho před anděly a Bohem osočil. Bůh chtěl před nebesy podat důkaz o věrnosti svého služebníka. Chtěl ukázat, že nemůže přijmout nic menšího než dokonalou poslušnost, a chtěl před celým vesmírem plněji vyjevit plán spasení.

Zkouška, která byla uložena Adamovi, neobsahovala žádné utrpení. Avšak na Abrahamovi byla vyžadována obět, která mu způsobovala největší muka. Celá nebesa se v úžasu a s obdivem dívala na Abrahamovu neochvějnou poslušnost. Obyvatelé nebes se radovali z jeho věrnosti. Satanova obvinění se ukázala jako falešná. Bůh jasně dosvědčil, že poslušnost bude odměněna.

Když byl Abrahamovi dán příkaz, aby obětoval svého syna, všechny nebeské bytosti s napětím a vážností sledovaly každý krok naplnění tohoto požadavku. Na tajemství vykoupení bylo vrženo světlo a dokonce i andělé lépe pochopili úžasné opatření, které Bůh učinil pro záchranu člověka (viz 1 Pt 1,12).

SODOMA

Proč byla zničena?

Mezi městy jordánského údolí byla Sodoma svou úrodností a krásou „jako zahrada Hospodinova“ (Gn 13,10). Pole skýtala hojnou úrodu a na úbočích obklopujících město se popásala velká stáda dobytka. Umění a obchod dávaly vzkvétat tomuto pyšnému městu. Jeho paláce zdobily poklady Východu a karavany přinášely na jeho tržiště různé drahocenné věci. Jeho obyvatelé mohli bez velkého úsilí a námahy uspokojit každé své přání.

Zahálčivost a bohatství zatvrzovaly srdce, která nebyla nikdy sužována nějakou potřebou nebo obtížena zármutkem. Lidé se oddávali smyslným touhám. „Hle, toto byla nepravost tvé sestry Sodomy; pýcha, sytost chleba a sebejistý klid, který měla i se svými dcerami. Ale ruku utištěného ubožáka neposilovala. Povyšovaly se, páchaly přede mnou ohavnost, a tak jsem je odstranil, jak jsem uznal za vhodné.“ (Ez 16,49.50) Satan není nikdy úspěšnější, než když přichází k lidem ve chvílích jejich zahálky.

Sodomu ovládaly zábavy, hýření, hohodování a opilství. Její obyvatelé se bez omezení oddávali divokým vášním. Otevřeně pohrdali Bohem a jeho zákonem

a libovali si v násilí. Ačkoli měli před sebou příklad předpotopního světa a věděli o jeho zničení, jednali stejně bezbožně.

V době, kdy se Lot nastěhoval do Sodomy, nebyla zkaženost ještě všeobecná a Bůh ve své milosti dovolil, aby uprostřed morální temnoty zazářily paprsky světla. Abraham nebyl obyvatelům Sodomy neznámý a jeho vítězství nad velkými spojeneckými armádami vyvolalo údiv a obdiv. Všeobecně vládlo přesvědčení, že se stal vítězem díky Boží moci. Jeho vznešený a nesobecký charakter, tak cizí sodomským obyvatelům, kteří vyhledávali jen vlastní prospěch, byl dalším důkazem svrchovanosti náboženství, které Abraham vyznával. Bůh ve své prozřetelnosti promlouval k lidem, ale poslední paprsky světla byly odmítnuty stejně jako všechny předchozí.

Nyní se blížila poslední noc Sodomy. Lidé to však vůbec nepostřehli. Zatímco se andělé přibližovali k místu zkázy, lidé snili o prosperitě a radovánkách. Poslední den byl jako každý jiný, který přišel a odešel. Krajina nesrovnatelné krásy byla zalita paprsky zapadajícího slunce. Lidé dychtící po zábavách bloumali

sem a tam a snažili se najít něco, co by je pobavilo.

Za soumraku přišli k městské bráně dva cizinci. Nikdo nemohl v těchto poutnících poznat mocné posly Božího soudu. Bezstarostný zástup vůbec netušil, že svým chováním k těmto nebeským vyslancům právě této noci završí svou vinu, a tak odsoudí celé město ke zkáze.

V LOTOVĚ DOMĚ

Pouze jeden člověk projevil laskavou pozornost vůči cizincům a pozval je do svého domu. Lot nevěděl, kdo tito muži ve skutečnosti jsou, ale měl ve zvyku být zdvořilý a pohostinný, jak se tomu naučil od Abrahama. Kdyby nepěstoval ducha zdvořilosti, byl by asi ponechán, aby zahynul se Sodomou. Mnohé rodiny tím, že zavřely své dveře hostům, uzavřely se před Božím poslem, který jim mohl přinést požehnání. Bohu se líbí každodenní neokázalé skutky, které vyžadují sebezapření, ale jsou konány v radostném a dobrovolném duchu.

Lot věděl, jakému hrubému zacházení jsou cizinci v Sodomě vystaveni. Považoval za svou povinnost chránit je tím, že jim nabídne pohostinství ve svém vlastním domě. Když poutníci přicházeli, seděl v bráně. Vstal ze svého místa, aby se s nimi setkal. Uctivě se poklonil a řekl: „Snažně prosím, moji páni, uchylte se do domu svého služebníka. Přenocujte.“ Zdálo se, že odmítli, protože řekli: „Nikoli, přenocujeme na tomto prostranství.“ (Gn 19,2) Jejich odpověď sledovala dvojí záměr: měla vyzkoušet Lotovu upřímnost a zároveň ukázat, že neznají skutečný charakter sodomských

mužů, když předpokládají, že mohou v noci bezpečně zůstat na ulici. Lot se svým pozváním naléhal tak dlouho, dokud se nepodrobili a nedoprovodili ho do jeho domu.

Váhání návštěvníků a Lotovo neustálé naléhání vzbudilo pozornost. Než se uložili k nočnímu odpočinku, před jeho domem se srotil bezbožný zástup, velké shromáždění mladých i starých lidí, kteří byli rozpáleni stejnými nemravnými vášněmi. Cizinci se vyptávali na život ve městě, když tu bylo slyšet hulákající a vysmívající se dav, který žádal, aby k nim ti muži byli vyvedeni.

Lot vyšel ven a pokoušel se je přesvědčit: „Bratři moji, nedělejte prosím nic zlého.“ (Gn 19,7) Oslovení „bratři“ použil ve významu „sousedé“. Doufal, že si je tak získá. Jejich vášeň se však rozpoutala jako bouře. Vysmívali se Lotovi a vyhrožovali mu, že s ním naloží hůř, než jak zamýšleli jednat s jeho hosty. Byli by ho roztrhali na kusy, kdyby ho Boží andělé nezachránili. Nebeští poslové „vlastníma rukama vtáhli Lota k sobě do domu a zavřeli dveře. Ale muži, kteří byli u vchodu do domu, malé i velké, ranili slepotou, takže nebyli schopni nalézt vchod.“ (Gn 19,10.11) Kdyby nebyli slepí i duchovně, kdyby neměli zatvrzelá srdce, Boží rána, která na ně dopadla, by způsobila, že by upustili od svého zlého záměru. Těto poslední noci nepáchali horší hříchy než mnohokrát předtím. Avšak milost, kterou tak dlouho pohrdali, se za ně nakonec přestala přimlouvat. Oheň Božího hněvu měl konečně vzplanout.

Andělé Lotovi odhalili účel svého příchodu: „My přinášíme tomuto místu

zkázu, protože křik z něho je před Hospodinem tak velký, že nás Hospodin poslal, abychom je zničili.“ (Gn 19,13) Cizinci, které se Lot snažil chránit, teď slíbili ochranu jemu a celé jeho rodině, pokud spolu s ním uteče ze zkaženého města. Po neúspěšných pokusech se dav posléze rozešel a Lot šel varovat své děti: „Vyjděte hned z tohoto místa, poněvadž Hospodin chystá tomuto městu zkázu.“ (Gn 19,14) Ale oni se vysmívali tomu, co nazývali pověrečným strachem. Jeho dcery byly ovlivněny svými manžely. Neviděly žádný důkaz, že jim hrozí nebezpečí. Měly velké majetky a nemohly uvěřit, že by bylo možné, aby byla překrásná Sodoma zničena.

LOTŮV VÁHAVÝ ÚTĚK

Lot se vrátil do svého domova smutný a vyprávěl o svém nezdaru. Andělé ho pak vybídli, aby vzal svou ženu a dvě dcery, které měl ještě doma, a odešel. Lot však otálel. Neměl správnou představu o odporých nepravostech páchaných v tomto bezbožném městě. Neuvědomoval si, jak nesmírně nutné jsou Boží soudy, aby byl zadržen příval hříchu.

Některé z jeho dětí přilnuly k Sodomě a Lot si myslel, že je nad jeho síly opustit ty, které považoval za nejdražší na světě. Bylo těžké zanechat zde přepychový dům a veškeré bohatství, které za svůj život nashromáždil, a vyjít jako nuzný tulák. Ochromen smutkem, váhal. Nebýt andělů, všichni by zahynuli. Nebeští poslové ho uchopili za ruku, stejně tak jeho manželku a dcery, a vedli je z města.

Ve všech městech jordánské roviny se nenašlo ani deset spravedlivých lidí. Ale v odpověď na Abrahamovu modlitbu byl ze zkázy vychvácen jeden muž, který se bál Boha. Příkaz byl dán s překvapivou naléhavostí: „Uteč, jde ti o život. Neohlížej se zpět a v celém tomto okrsku se nezastavuj. Uteč na horu, abys nezahynul.“ (Gn 19,17) Jediné ohlédnutí zpět, pouhé chvilkové zaváhání, zda mají opustit překrásný dům, by je stálo život. Bouře Božího soudu čekala pouze tak dlouho, aby tito ubozí uprchlíci mohli uniknout.

Zmatený a vyděšený Lot se však vymlouval, že nemůže udělat to, co se po něm žádá. Životem v tomto bezbožném městě jeho víra zeslábla. Přestože byl po jeho boku Kníže nebes, úpěnlivě prosil o svůj vlastní život, jako by se Bůh, který mu projevoval takovou lásku, o něj nepostaral. Měl celem důvěřovat Božímu poslu. „Hle, tamto město je blízko, tam bych se mohl utéci, je jen maličké. Smím tam utéci? Což není opravdu maličké? Tak zůstanu naživu.“ (Gn 19,20) Sóar bylo vzdáleno jen několik kilometrů od Sodomu a podobně jako ona bylo zkažené a odsouzené k zániku. Lot však žádal, aby bylo uchováno, a zdůrazňoval, že to je jen malá prosba. Jeho přání bylo vyhověno. Hospodin ho ujistil: „Vyhovím ti i v této věci; město, o kterém mluvíš, nepodvrátím.“ (Gn 19,21)

Znovu byl dán příkaz, aby pospíchali, protože ohnivá zkáza bude odložena jen nakrátko. Avšak jeden z uprchlíků se ohlédl zpět na odsouzené město. Lotova žena se stala památkou Božího soudu. Kdyby Lot sám bez váhání a bez jediného námitky utekl na horu, jeho žena

by se také zachránila. Jeho příklad by ji uchránil od hříchu, který zpečtil její osud. Jeho váhání však zapříčinilo, že brala Boží varování na lehkou váhu. Tělesně byla sice mimo město, ale svým srdcem přilnula k Sodomě tak, že zahynula spolu s ní. Vzbouřila se proti Bohu, protože jeho soudy zničily její majetek a nechaly zahynout její děti v ruinách. Cítila se hrozně, protože musela nechat zničit bohatství, které shromažďovala po mnoho let. Místo aby vděčně přijala záchranu, troufale se dívala zpět a toužila po životním stylu lidí, kteří odmítli Boží varování.

Někteří křesťané říkají: „Nezáleží mi na tom, zda budu spasen, pokud můj životní partner a děti nebudou spaseni.“ Myslí si, že nebe by nebylo nebem, kdyby tam nebyli ti, kteří jsou jim tak drazí. Nezapomněli však ti, kdo pěstují takové pocity, že jsou vázání silnějšími pouty lásky a věrnosti ke svému Stvořiteli a Vykupiteli? Odvrátíme se také od Boha, protože naši přátelé odmítli Spasitelovu lásku? Kristus zaplatil nekonečnou cenu za naše vykoupení a nikdo, kdo si je vědom jeho hodnoty, nepohrdne Božím milosrdenstvím, protože jiní se rozhodli tak učinit. Skutečnost, že druzí ignorují Boží požadavky, by nás měla vést k většímu odhodlání ctít Boha a vést všechny, které můžeme, k přijetí jeho lásky.

ZNIČENÍ SODOMY A JEHO POSELSTVÍ

„Slunce vycházelo nad zemí, když Lot vešel do Sóaru.“ (Gn 19,23) Zdálo se, že zářivé ranní paprsky promlouvají k městům jordánské roviny jen o prosperitě

a pokoji. Vulicích začal ruch aktivního života. Lidé vycházeli za svými obchody nebo zábavou. Lotovi zetové si tropili žerty ze strachu a varování slabomyslného starce.

Náhle a neočekávaně jako blesk z čistého nebe propukla bouře. Hospodin chrlil na města jordánské roviny síru a oheň. Paláce a chrámy, nákladné domy, zahrady, vinice a davy lidí dychtících po radovánkách, kteří předcházející noci uráželi nebeské posly, všechno to bylo zničeno. Vzhůru stoupal dým jako z obrovské pece. Překrásné údolí Siddim se stalo místem, které už nikdy nebude obnoveno a obydleno a které je pro všechny generace svědectvím o tom, že nad přestoupením bude jistojistě vynesena Boží soud.

Existují však ještě horší hříchy, než pro jaké byly zničeny Sodoma a Gomora. Ti, kdo slyší výzvu evangelia k pokání, a nedbají jí, mají větší vinu než obyvatelé údolí Siddim. Osud Sodomy je slavnostní výstrahou nejen pro ty, kdo bezostyšně hřeší, ale i pro ty, kdo berou na lehkou váhu světlo a přednosti, které jim nebesa posílají.

Spasitel čeká na odpověď na svou nabídku lásky a odpuštění s mnohem něžnějším slitováním, než jaké hýbe srdcem pozemských rodičů, když odpuštějí svému vzpurnému synovi. „Navratte se ke mně a já se navrátím k vám.“ (Mal 3,7) Jestliže však někdo tuto něžnou lásku neustále odmítá, bude nakonec ponechán v temnotě. Srdce, které po dlouhou dobu pohrdá Boží milostí, se hříchem zatvrzuje a stává se necitlivým k vlivu Božího milosrdenství. V den soudu na tom budou města

jordánského údolí lépe než ti, kdo poznali Kristovu lásku, a přesto se od něj odvrátili a zamilovali si hřích. V nebeských knihách je záznam o bezbožnosti národů, rodin i jednotlivců. Lidé jsou vyzýváni k pokání, je jim nabízeno odpuštění. Avšak přijde čas, kdy bude konečné zúčtování. Člověk se rozhodl. Jeho úděl bude takový, jaký si sám vybral. Pak bude dán pokyn k vykonání rozsudku.

V dnešním náboženském světě je Boží milost brána na lehkou váhu. Mnozí znevažují zákon. „Učí naukám, jež jsou jen příkazy lidskými.“ (Mt 15,9) V mnohých církvích převládá nevěra. Nevěra v širokém slova smyslu, to znamená otevřené popírání Bible, ale nevěra, která podřívá autoritu Bible jako Božího zjevení. Živá zbožnost byla nahrazena prázdňným formalismem. Výsledkem je, že převažuje odpadnutí a smyslnost. Kristus prohlásil: „Stejně tak bylo za dnů Lotových: Jedli, pili, kupovali, prodávali, sázeli a stavěli. Právě tak bude v den, kdy se zjeví Syn člověka.“ (L 17, 28.30) Svět velmi rychle dozrává ke zkáze.

Náš Spasitel řekl: „Mějte se na pozoru, aby vaše srdce nebyla zatížena nestřídmostí, opilstvím a starostmi o živobytí a aby vás onen den nepřekvapil jako past. Neboť přijde na všechny, kteří přebývají na zemi. Budte bdělí a prostě v každý čas, abyste měli sílu uniknout všemu tomu, co se bude dít, a mohli stanout před Synem člověka.“ (L 21, 34-36)

Před zničením Sodomy poslal Bůh Lotovi poselství: „Uteč, jde ti o život.“ (Gn 19,17) Tentýž varovný hlas bylo slyšet před zničením Jeruzaléma: „Když

uvidíte, že Jeruzalém obkličují vojska, tu poznáte, že se přiblížila jeho zkáza. Tehdy ti, kdo jsou v Judsku, ať uprchnou do hor, kteří jsou v Jeruzalémě, ať z něho odejdou.“ (L 21,20.21) Neměli otálet, ale měli utéct.

Bylo zde východisko: rozhodné oddělení se od bezbožných, prostředek k záchraně života. Tak tomu bylo v době Noemově, v případě Lota i učedníků před zničením Jeruzaléma a tak tomu bude i v posledních dnech. Znovu je slyšet Boží hlas, který nabádá svůj lid, aby se oddělil od převládající bezbožnosti.

Stav zkaženosti a odpadlictví, který se projeví v posledních dnech, byl představen proroku Janovi ve vidění o Babylonu, „velikém městě, panujícím nad králi země“ (Zj 17,18). Před jeho zkázou má zaznít Boží výzva: „Vyjdi, lide můj, z toho města, nemějte účast na jeho hříších, aby vás nestihly jeho pohromy.“ (Zj 18,4) Tak jako za dnů Noema a Lota nesmí být dělán žádný kompromis mezi Bohem a světem, žádné ohlížení se zpět po jistotě pozemských pokladů. „Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i majetku.“ (Mt 6,24)

Lidé sní o prosperitě a pokoji. Davy volají: „Je pokoj, nic nehrozí“ (1 Te 5,3), zatímco nebesa prohlašují, že na přestupníka přijde rychle zkáza. V noci před svým zničením se města jordánského údolí oddávala radovánkám a vysmívala se varováním Božího posla. Ale právě v tu noc se před bezstarostnými obyvateli Sodomy navždy zavřela brána

Boží milosti. Bohu se nelze navždy vysmívat.

Ohromné množství lidí odmítne Boží milost a bude vydáno náhlé a nezvratné záhubě. Avšak ti, kdo dbají varování, „budou bydlet v úkrytu Nejvyššího, přečkají noc ve stínu Všemocného“ (Ž 91,1).

Nedlouho poté byl Sóar zničen, tak jak to Bůh prohlásil. Lot odešel do hor a bydlel v jeskyni.

Ale zlořečenství Sodomy ho pronásledovalo i tam. Hříšné chování jeho dcer bylo výsledkem špatného vlivu tohoto zkaženého místa. Lot si vybral Sodomu pro její pohodlí a blahobyt, avšak uchoval si v srdci Boží bázeň. Nakonec byl zachráněn jako „oharek vyrvaný z ohně“ (Za 3,2). Nicméně přišel o majetek, ztratil ženu a děti, bydlel v jeskyni a na stará kolena byl zostuzen. Nepřivedl na svět pokolení spravedlivých mužů, ale dva modlářské národy, které se stavěly nepřátelsky k Bohu a bojovaly proti Božímu lidu tak dlouho, až pohár jejich bezbožnosti přetekl, a byly odsouzeny k záhubě. Jak hrozné následky vyplynuly z jednoho nemoudrého rozhodnutí! „Neštví se za bohatstvím, z vlastního rozumu toho zanech.“

(Př 23,4) „Kdo se žene za ziskem, rozvrací svůj dům.“ (Př 15,27) „Kdo chce být bohatý, upadá do osidel pokušení a do mnoha nerozumných a škodlivých tužeb, které strhují lidi do zkázy a záhuby.“ (1 Tm 6,9)

Lot vstupoval do Sodomy s pevným odhodláním, že se bude chránit před její bezbožností a přikáže své rodině, aby ho následovala. Selhal však. Výsledek známe.

Stejně jako Lot vidí mnozí zkázu svých dětí a stěží zachrání sami sebe. Jejich celoživotní práce vyšla nazmar. Jejich život je smutným selháním. Kdyby pěstovali pravou moudrost, jejich děti by měly méně světského blahobytu, ale jistě by získaly právo na nesmrtelné dědictví.

Dědictví, které Bůh zaslíbil, se netýká tohoto světa. Abraham „věřil, a proto žil v zemi zaslíbené jako cizinec, bydlil ve stanech s Izákem a Jákobem, pro které platilo totéž zaslíbení, a upínal naději k městu s pevnými základy, jehož stavitel a tvůrcem je sám Bůh“ (Žd 11, 9.10). Musíme zde žít jako poutníci a cizinci, abychom obdrželi „lepší vlast, vlast nebeskou“ (Žd 11,16).

IZÁKOVO MANŽELSTVÍ

*Až v dalekém Cháranu našel Abraham
vhodnou manželku pro svého syna.*

Abraham zestárl. Přesto měl před sebou ještě jeden úkol. Izák byl Bohem určen k tomu, aby se stal strážcem Božího zákona a otcem vyvoleného lidu. Byl však dosud svobodný.

Obyvatelé Kenaanu se oddávali modlářství a Bůh zakázal, aby s nimi jeho lid uzavíral manželství, protože věděl, že smíšená manželství by vedla k odpadnutí. Izák byl jemný a poddajný. Kdyby se spojil se ženou, která nectí Boha, byl by v nebezpečí, že kvůli zachování souladu obětuje zásady. Abraham byl přesvědčen, že výběr ženy pro jeho syna je nesmírně závažná záležitost. Velice si přál, aby se oženil se ženou, která by ho neodváděla od Boha.

Ve starověku dojednávali sňatek zpravidla rodiče a stejný zvyk zachovávali i ti, kdo uctívali Boha. Nikdo nebyl žádán, aby se oženil s dívkou, kterou by neměl rád, avšak mladí byli usměřováni úsudkem svých bohabojných rodičů. Bylo by znevážením rodičů, ba dokonce vážným přestupkem, kdyby šli za svým přáním proti vůli svých rodičů.

Izák důvěřoval svému otci a rád mu tuto záležitost svěřil. Věřil také, že Bůh

sám bude řídit toto rozhodnutí. Patriarchovy myšlenky zalétly do Mezopotámie k rodině jeho otce. Ačkoli nebyli zcela oproštěni od modlářství, udržovali poznání pravého Boha. Izák k nim nesmí jít, ale možná se mezi nimi najde dívka, která bude ochotna opustit svůj domov a spojit se s ním v prosazování pravého uctívání živého Boha.

Abraham pověřil tímto důležitým úkolem svého služebníka, který byl „správcem jeho domu“ (Gn 24,2). Byl to zkušený muž se zdravým úsudkem, který mu už dlouho věrně sloužil. Tohoto sluhu požádal, aby slavnostně přísahal, že Izákovi nevybere za manželku kenaanskou ženu, ale zvolí dívku z Náchorovy rodiny v Mezopotámii. Pokud nenajde mladou ženu, která by byla ochotna opustit svou rodinu, bude své přísahy zproštěn.

Patriarcha ho povzbudil ujištěním, že Bůh bude jeho poslání korunovat úspěchem: „Hospodin, Bůh nebes, který mě vzal z domu mého otce a z mé rodné země..., on sám vyšle před tebou svého posla, a ty budeš moci vzít odtamtud ženu pro mého syna.“ (Gn 24,7)

Posel se bezodkladně vydal na cestu. Vzal deset velbloudů pro svůj doprovod a pro nevěstu s družičkami, která se s ním snad vrátí, a také dary pro nastávající manželku a přátele a vydal se na dlouhou cestu za Damašek do rovin, které hraničí s velkou řekou Východu.

Když dorazili do Cháranu, „města Náchorova“ (Gn 24,10), zastavil se Abrahámův sluha před hradbami poblíž studny, k níž navečer přicházely ženy pro vodu. Prožíval chvíle úzkostného přemýšlení. Volba, kterou učiní, bude mít závažné důsledky nejen pro domácnost jeho pána, ale i pro budoucí generace. Měl na paměti, že Bůh s ním pošle svého anděla, a tak se modlil o přímé vedení. V rodině svého pána byl zvyklý na neustálé projevy laskavosti a pohostinnosti, a tak teď žádal, aby mohl dívku, kterou Bůh vyvolil, poznat podle zdvořilého skutku.

REBEKA

Ještě než dokončil svou modlitbu, dostal odpověď. Mezi ženami u studny byla jedna, jejíž zdvořilé chování upoutalo jeho pozornost. Když odcházela od studny, cizinec jí vyšel vstříc a požádal ji o trochu vody ze džbánů, který nesla na rameni. Žádost se setkala s laskavou odezvou a s nabídkou, že načerpá vodu i pro jeho velbloudy.

Tak se splnilo znamení, o něž prosil. Dívka byla „velmi půvabného vzhledu“ (Gn 24,16) a její ochotná zdvořilost byla známkou ušlechtilého srdce a živé a energické povahy. Uvědomoval si, že Boží ruka je s ním. Posel se jí

zeptal na její rodinu, a když zjistil, že je dcerou Abrahamova synovce Betúela, „padl na kolena a klaněl se Hospodinu“ (Gn 24,26). Sluha vyjevil svůj vztah k Abrahamovi. Když se dívka vrátila domů, vyprávěla o tom, co se přihodilo, a její bratr Lában okamžitě spěchal, aby cizince přivedl a nabídl mu své pohostinství.

Eliezer nechtěl jít, dokud nevyřídí svou záležitost. Vyprávěl jim o své modlitbě u studny a o všech okolnostech, které ji provázely. Pak řekl: „A teď mi povzte, chcete-li mému pánu prokázat milosrdenství a věrnost. Ne-li, povzte mi, a já se obrátím napravo nebo nalevo.“ (Gn 24,49) Odpověď zněla: „Toto vyšlo od Hospodina a my nemůžeme tobě říci ani zlé ani dobré. Hle, tady je Rebeka. Vezmi si ji a jdi, ať se stane ženou syna tvého pána, jak mluvil Hospodin.“ (Gn 24,50.51)

Zeptali se Rebeky, zda by chtěla jít tak daleko od otcovského domu a provdat se za Abrahamova syna. Uvěřila, že Bůh ji vybral za Izákovu manželku, a řekla: „Půjdu.“ (Gn 24,58)

Sluha, který už viděl, jakou radost bude mít jeho pán, se chtěl neprodleně vydat na cestu, a tak hned ráno vyrazili k domovu. Abraham bydlel v Beer-šebě a Izák, který dohlížel na stáda v přilehlé krajině, se vrátil do otcova tábora a čekal na návrat posla z Cháranu. Izák „vyšel totiž k večeru na pole a byl zamyšlen. Tu se rozhlédl a spatřil přicházet velbloudy. I Rebeka se rozhlédla a spatřila Izáka. Sesedla z velblouda a otázala se služebníka: »Kdo je ten muž, který nám jde po poli vstříc?« Služebník odvětil: »To je můj pán.« Vzala tedy roušku

a zahalila se. Služebník podal Izákovi zprávu o všem, co vykonal. Izák pak uvedl Rebeku do stanu své matky Sáry. Vzal si ji a stala se jeho ženou. A zamiloval si ji. Tak našel útěchu po smrti své matky.“ (Gn 24,63-67)

ZODPOVĚDNOST RODIČŮ

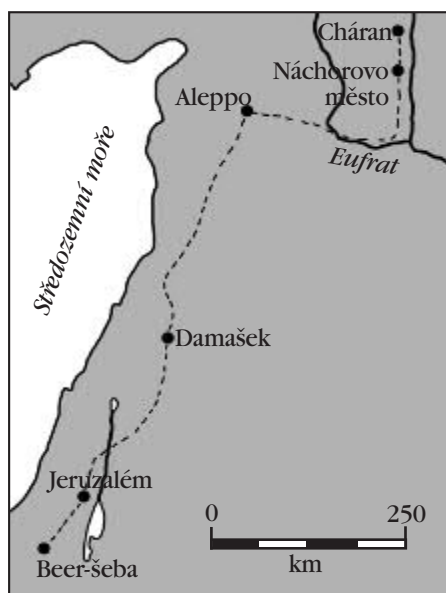
Abraham si všimal následků, které přineslo uzavírání sňatků těch, kdo se báli Boha, s těmi, kteří se Boha nebáli, ode dnů Kainových až do jeho doby. Měl před očima svůj vlastní svazek s Hagar a manželství Izmaela a Lota. Otcův vliv na syna Izmaela byl narušován působením matčina modlářského přibuzenstva a Izmaelovým stykem s pohanskými ženami. Žárlivost Hagar a žen, které pro Izmaela vybrala, byla takovou překážkou, že Abrahamův vliv na jeho rodinu vyšel naprázdno.

Abrahamova raná naučení nebyla bez účinku na Izmaela, avšak vliv jeho manželů způsobil, že se v jeho rodině zabydlelo modlářství. Odloučen od svého otce a zahořklý sváry a soupeřením o domov zbavený lásky a Boží bázně, byl Izmael puzen k tomu, aby si vybral divoký život loupeživého pouštního vůdce. „Jeho ruka bude proti všem a ruce všech budou proti němu.“ (Gn 16,12) Ve stáří činil pokání a navrátil se k Bohu svého otce, ale povahové rysy, které vtiskl svému potomstvu, přetrvávaly. Vzešel z něj mocný národ nezkrotných pohanů.

Lotova žena byla sobecká a nevěřící osoba. Svým působením se snažila oddělit svého manžela od Abrahama. Už kvůli ní neměl Lot zůstat v Sodomě. Nebýt věrných naučení, která dříve přijal od

Abrahama, přivedl by ho vliv jeho ženy a styky s obyvateli onoho zkaženého města k odpadnutí od Boha.

Nikdo, kdo se bojí Boha, se nemůže bez nebezpečí spojit s člověkem, který se Boha nebojí. „Půjdou spolu dva, jestliže se nedohodli?“ (Am 3,3) Štěstí a prospěch manželství závisí na jednotě obou partnerů. Věřící a nevěřící však mají podstatně rozdílné názory, náklonnosti a cíle. Ačkoli věřící člověk zastává čisté a správné zásady, vliv nevěřícího partnera bude směřovat k tomu, aby ho odvedl od Boha.

Cesta Abrahamova služebníka Eliezera, který dostal od svého pána úkol, aby přivedl ženu pro Izáka z Náchorovy rodiny bydlící v Mezopotámii. Cesta z Beer-šeby do Náchorova města byla dlouhá více než 800 kilometrů. Eliezer se ubíral na východ přes Jeruzalém a Damašek k Eufratu, až došel ke svému cíli.

Ten, kdo uzavřel manželství dříve, než uvěřil v Boha, má po svém obrácení ještě větší povinnost zůstat svému partnerovi věrný, přestože se odlišují ve svém náboženství. Boží nároky však musejí být postaveny nad jakýkoli pozemský svazek, i kdyby to přineslo zkoušky a pronásledování. Duch lásky a věrnosti může získat nevěřícího partnera. Ale uzavřít manželství s bezbožníkem je v Bibli zakázáno: „Nedejte se zapřáhnout do cizího jha spolu s nevěřícími.“ (2 K 6,14)

Izák byl dědicem zaslíbení, která měla být požehnáním pro svět. Přestože mu bylo už čtyřicet, dovolil svému otci, aby mu vybral manželku. A výsledkem tohoto sňatku byl něžný a krásný obraz rodinného štěstí. „Izák pak uvedl Rebevu do stanu své matky Sáry. Vzala si ji a stala se jeho ženou. A zamiloval si ji. Tak našel útěchu po smrti své matky.“ (Gn 24,67)

Mladí lidé se příliš často domnívají, že projevy jejich citového života jsou jejich vlastní záležitostí a že se nepotřebují s nikým radit. Myslí si, že jsou kompetentní udělat své osobní rozhodnutí bez pomoci svých rodičů. Několik let manželského života jim obvykle ukáže jejich omyl, avšak už je příliš pozdě. Tým nedostatek moudrosti a sebeovládání, který vedl k ukvapené volbě, tuto nešťastnou situaci ještě zhoršuje, až se nakonec manželství stává nesnesitelným břemenem. Mnozí si takto zničí své životní štěstí a svou naději na věčný život.

Jestliže se někdy potřebujeme radit s Bibli, jestliže bychom někdy měli hledat Boží vedení na modlitbě, pak je to před učiněním kroku, který spojí dva lidi na celý život.

Rodiče nesmějí nikdy ztratit ze zřetel, že jsou zodpovědní za budoucí štěstí svých dětí. Přestože Abraham vyžadoval od svých dětí úctu k rodičovské autoritě, jeho každodenní život svědčil o tom, že jeho požadavky nebyly sobecké nebo svévolné. Jeho autorita byla založena na lásce. Měl na zřeteli jejich dobro a štěstí.

Otcové a matky mají usměrňovat city mladých lidí, aby je věnovali vhodným společníkům. Mají utvářet charakter dětí od prvních let jejich života, aby byl čistý a ušlechtilý a aby je přitahovalo dobro a pravda. Ať je do jejich nitra brzy zasetá láska k pravdě, čistotě a dobrotě, aby mladí vyhledávali společnost těch, kdo se vyznačují těmito povahovými rysy.

Rodiče, snažte se zosobňovat lásku nebeského Otce. Ať je váš dům plný slunečního jasu. To bude pro vaše děti cennější než pozemky nebo peníze. Pěstujte v jejich srdci lásku k domovu, aby mohly na domov svého dětství vzpomínat jako na místo pokoje a štěstí, které se podobá nebi. Pravá láska je vznešený a svatý princip. Je to něco zcela jiného než láska vyvolaná náhlým popudem, která rychle zanikne, je-li vystavena náročným zkouškám. V domově svých rodičů se mají mladí lidé připravit pro život ve svých vlastních rodinách. Ať se tam naučí sebezapření, laskavosti, zdvořilosti a křesťanskému soucitu.

Ten, kdo odchází z takového domova, aby stanul v čele své rodiny, bude vědět, jak pěstovat štěstí té, kterou si vybral za svou životní partnerku. Pak manželství nebude koncem lásky, nýbrž jejím začátkem.

JÁKOB A EZAU

*Dva Izákovi synové -
dramatický příběh lhostejnosti a podvodu.*

Izákovi synové, dvojčata Jákob a Ezau, měli naprosto protikladné povahy a život. Tuto rozdílnost předpověděl Boží anděl už před jejich narozením. Vodpověď na Rebečinu naléhavou modlitbu jí oznámil, že bude mít dva syny. Odhalil jí jejich budoucí životní příběhy. Každý z nich se stane hlavou mocného národa, ale jeden bude větší než druhý a mladší bude mít přednostní postavení.

Z Ezaua vyrostl člověk, který rád uspokojoval sám sebe a všečen svůj zájem soustřeďoval na přítomnost. Nesnášel omezování. Měl zálibu v pronásledování zvěře a životě lovce. Přesto byl otco-
vým miláčkem. Tento starší syn se beze strachu potuloval po horách a pustinách a domů se vracel se zvěřinou a vzrušujícími příhodami svého dobrodružného života.

Přemýšlivý a příčinlivý Jákob, který vždy myslel víc na budoucnost než na přítomnost, se raději zdržoval doma, kde pečoval o stáda a obdělával půdu. Jeho trpělivou vytrvalost, hospodárnost a prozíravost matka oceňovala. Jeho milé pozornosti přispívaly k jejímu štěstí víc než Ezauovy bouřlivé příležitostné projevy lásky. Rebeka měla raději Jákoba.

Ezau a Jákob byli vedeni k tomu, aby na právo prvorozenství pohlíželi jako na velmi důležitou záležitost, protože zahrnovalo nejen dědictví pozemského bohatství, ale i duchovní přednosti. Ten, kdo ho získal, měl být knězem své rodiny a z linie jeho potomků měl přijít Spasitel světa.

Na druhé straně spočívaly na držitelích práva prvorozenství povinnosti. Ten, kdo měl zdědit jeho požehnání, musel svůj život zasvětit službě Bohu. V manželství, ve svých rodinných vztazích i ve veřejném životě se musel podřítit Boží vůli.

Izák své syny seznámil s těmito výsadami a podmínkami a otevřeně prohlásil, že Ezau je jako nejstarší oprávněn převzít prvorozenství. Jenže Ezau neměl zálibu ve zbožnosti. Náboženský život ho nepřitahoval. Požadavky, které byly spojeny s výsadou duchovního prvorozenství, byly pro něj nevídaným, ba dokonce nenáviděným omezením. Boží zákon, který byl podmínkou duchovní smlouvy s Abrahamem, Ezau považoval za otročké jho. Jeho sklon k sebeuspokojování ho vedl k tomu, že po ničem netoužil tak jako po svobodě,

aby si mohl dělat, co se mu zlíbí. Štěstí spatřoval v moci a bohatství, v hostinách a hlučných zábavách. Byl hrdý na nespoutanou volnost svého divokého potulného života.

Rebeka měla na paměti slova anděla a pronikla do povah svých synů lépe než její manžel. Protože byla přesvědčena, že dědictví Božího zaslíbení bylo určeno Jákobovi, připomínala Izákovi andělova slova. Avšak otcovy city byly soustředěny na staršího syna a nedal se ve svém úmyslu zvíkat.

Jákob se od své matky dověděl, že by právo prvorozenství mělo připadnout jemu. Byl naplněn touhou po přednostech, které se s tím pojily. Nebažil po otcově bohatství. Toužil po právu duchovního prvorozenství. Mít takové společenství s Bohem jako Abraham, přinášet smířící oběti, být praotcem vyvoleného lidu, z něhož přijde zaslíbený Mesiáš, a získat nesmrtelné dědictví zahrnuté ve smlouvě - to byly výsady a pocty, po nichž horoucně toužil.

Věnoval pozornost všemu, co o právu duchovního prvorozenství říkal jeho otec. Jako poklad střežil to, co se dověděl od své matky. Tento předmět se stal středem zájmu jeho života. Avšak Jákobovi scházelo osobní poznání Boha, kterého uctíval. Jeho srdce nebylo přetvořeno Boží milostí. Stále přemýšlel, jak to zařídit, aby si zajistil požehnání, které jeho bratr bral na lehkou váhu, které však pro něj bylo nesmírně vzácné.

Jednoho dne se Ezau vrátil domů zemdlený a unavený lovem. Požádal o jídlo, které Jákob připravoval. Jákob se chopil této příležitosti. Nabídl svému bratřovi, že ukojí jeho hlad za cenu práva na

prvorozenství. „Stejně mám blízko k smrti, k čemu je mi prvorozenství!“ (Gn 25,32) zvolal utmáčený lovec, toužící po uspokojení své momentální potřeby. Za trochu červeného pokrmu prodal své prvorozenství a tento obchod potvrdil přísahou. Aby ukojil svou touhu, lhostejně pohrdl slavným dědictvím, které sám Bůh zaslíbil jeho praotcům. Jeho veškerý zájem byl soustředěn na přítomnost. Byl ochoten obětovat nebeské hodnoty za hodnoty pozemské, vyměnit budoucí blaho za chvilkové potěšení.

„Tak Ezau pohrdl prvorozenstvím.“ (Gn 25,34) Když ho prodal, pocítil úlevu. Teď si může dělat, co se mu zlíbí. Za toto neomezené naplňování svých tužeb, které nesprávně nazývají svobodou, prodávají i dnes mnozí své prvorozenství, své právo na věčné dědictví v nebi.

Ezau se oženil se dvěma chetejskými ženami, které uctívaly falešné bohy. Jejich modlářství Izáka a Rebeku velice rmoutilo. Ezau tak porušil jednu z podmínek smlouvy, která zakazovala sňatky mezi vyvoleným lidem a pohany. Přesto byl Izák stále rozhodnut, že mu předá právo prvorozenství.

PODVOD

Léta plynula. Izák zestárl a oslepl. Domníval se, že brzy zemře, a tak se rozhodl už déle neotálet s předáním práva prvorozenství svému staršímu synovi. Protože věděl, že Rebeka a Jákob s tím nesouhlasí, rozhodl se vykonat tento slavnostní obřad tajně. Patriarcha přikázal Ezauovi: „Vyjdi na pole a něco

pro mě ulov. Připrav mi oblíbenou pochoutku a přines mi ji, ať se najím, abych ti mohl požehnat, dříve než umřu.“ (Gn 27,3.4)

Rebeka řekla Jákobovi, co se stalo, a naléhala na něj, aby neprodleně jednal a zabránil udělení požehnání Ezauovi. Ujistila svého syna, že pokud se bude řídit jejími pokyny, může získat to, co Bůh zaslíbil. Jákob nebyl hned ochoten přistoupit na její plán. Myšlenka, že podvede svého otce, mu působila velké starosti. Takový hřích přivodí spíše zlořečenství než požehnání.

Avšak jeho pochybnosti byly rozptýleny. Začal tedy jednat podle matčiny rady. Jeho záměrem nebylo přímo lhát. Jenže jakmile se octl v přítomnosti svého otce, nabyl přesvědčení, že zašel už příliš daleko, než aby mohl couvnout. A tak podvodem získal požehnání, po němž tak horoucně toužil.

Jákobovi a Rebece se jejich záměr zdařil. Podvodem však získali jen trápení a zármutek. Bůh prohlásil, že Jákob dostane právo prvorozenství, a jeho slovo by se naplnilo, kdyby byli ve víře čekali, až zakročí. Rebeka hořce litovala špatné rady, kterou dala svému synovi. Jákob byl naplněn hlubokým pocitem sebeodsouzení. Zhřešil proti svému otci a bratrovi, proti sobě samému i proti Bohu. V jediné krátké chvíli udělal něco, čeho bude litovat po celý život. Tato scéna před ním živě vyvstala po letech, když ho hluboce zraňovalo bezbožné chování jeho vlastních synů.

Sotva Jákob opustil otcův stan, vstoupil Ezau. Ačkoli své právo prvorozenství prodal, byl nyní rozhodnut, že si zajistí požehnání, která z něj vyplývají.

S duchovním prvorozenstvím se pojilo prvorozenství pozemské, které by mu vyneslo vedoucí postavení v rodině a dvojitý díl otcova majetku. Ezau řekl: „Nechť můj otec povstane a nají se z úlovku svého syna, aby mi mohl požehnat.“ (Gn 27,31)

Slepým starcem zalomcoval úžas a zděšení, když se dověděl o podvodu, který byl na něm spáchán. Zřetelně si uvědomil, jaké zklamání musí prožít jeho starší syn. Blesklo mu hlavou, že to byla Boží prozřetelnost, která způsobila, že se uskutečnilo to, čemu se on snažil zabránit. Vzpomněl si na slova, která řekl anděl Rebece, a viděl teď v Jákobovi toho, kdo se nejlépe hodí k naplnění Božího záměru. Když z jeho rtů plynula slova požehnání, cítil, že ho inspiroval Boží Duch. A nyní potvrdil požehnání, které nechtěně udělil Jákobovi: „Požehnal jsem mu! Požehnaný také zůstane.“ (Gn 27,33)

EZAUOVA LÍTOST

Dokud měl Ezau požehnání na dosah, bral ho na lehkou váhu. Ovšem teď, když bylo pryč, přepadl ho hrozný smutek a vztek: „Požehnej mně, také mně, otče! Pro mne už požehnání nemáš?“ (Gn 27,34.36) Avšak právo prvorozenství, kterého se tak lehkovážně zřekl, nemohl znovu získat. „Za jediný pokrm“ (Žd 12,16), za chvilkové uspokojení chuti, kterou nikdy nedokázal zkrotit, prodal Ezau své dědictví.

Když si uvědomil svou poštilost, bylo příliš pozdě. Nemohl již získat požehnání zpět. „Neměl už příležitost k nápravě, ačkoliv ji s pláčem hledal.“

(Žd 12,17) Ezauovi nebyla uzavřena cesta k hledání Boží přízně prostřednictvím pokání, ale za žádnou cenu nemohl znovu získat právo prvorozenství. Jeho zármutek nevytryskl z přesvědčení o hříchu. Netoužil být usmířen s Bohem. Rmoutil se nad následky svého hříchu, nelitoval však hříchu samotného.

Ezau je v Bibli označen za „nevěrného a bezbožného“ (Žd 12,16). Představuje ty, kdo si málo váží vykoupení, které pro ně vydobyl Kristus, a jsou ochotni obětovat své nebeské dědictví za pomíjivé věci tohoto světa. Mnozí lidé nemyslí na budoucnost a nestarají se o ni. Říkají jako Ezau: „Jezme a pijme, neboť

zítra zemřeme.“ (1 K 15,32) Podléhají své nezřízené chuti a Bohem a nebesy pohrdají. Když jsou nabádáni, aby se zbavili všech nečistot těla a ducha a žili svatým životem v Boží bázni, urážejí se.

Spousta lidí prodává své právo prvorozenství za uspokojování svých smyslných žádostí. Pro dočasná potěšení, která narušují a poskvřňují jejich charakter, obětují zdraví, oslabují své duševní a duchovní schopnosti a ztrácejí nebe. Ezau se probudil příliš pozdě, než aby mohl získat zpět to, co ztratil. Tak tomu bude v den druhého příchodu Pána Ježíše s těmi, kdo pohrdli nebeským dědictvím a zaměnili ho za uspokojování svých sobeckých žádostí.

ÚTĚK

*Jákob odešel do exilu,
kde se seznámil s Ráchel.*

Protože byl Ezauem ohrožován na životě, uprchl Jákob z otcovského domu. Odešel však s otcovým požehnáním. Izák mu znovu připomněl zaslíbení smlouvy a nabádal ho, aby si vybral ženu z matčiny rodiny v Mezopotámii.

S přetěžkým srdcem se Jákob vydal na svou osamělou pouť. Jen s holí v ruce musel ujít stovky kilometrů územím, které obývaly divoké kočovné kmeny. Sužován výčitkami svědomí a strachem, vyhýbal se lidem, aby ho nevystopoval jeho rozzlobený bratr. Obával se, že navždy ztratil požehnání, které mu Bůh chtěl dát. Satan byl nablízku a dorážel na něj se svými pokušeními.

Druhého dne večer byl už daleko od otcova tábora. Cítil se jako vyvrhel a věděl, že si všechny problémy způsobil sám svým nesprávným jednáním. Doléhala na něj beznaděj a stěžil se odvažoval modlit. Byl však tak osamělý, že cítil potřebu Boží ochrany tak jako nikdy předtím. S pláčem vyznával svůj hřích a toužil po nějakém důkazu, že není docela opuštěn. Ztratil veškerou sebedůvěru a obával se, že ho Bůh zavrhl.

Avšak Boží milosrdenství se stále rozprostíralo nad Božím chybným a malověrným služebníkem. Hospodin ve své milosti odpověděl na Jákobovu potřebu a zjevil se mu jako Spasitel. Jákob zhřešil, ale teď mu byla ukázána cesta, jak se může znovu dostat do souladu s Bohem.

Unavený poutník ulehl na zem a místo polštáře si dal pod hlavu kámen. Ve snu uviděl žebřík, jehož jeden konec stál na zemi a druhý dosahoval do nebe. Po tomto žebříku vystupovali a sestupovali andělé. Nad ním stál Hospodin slávy a z nebe bylo slyšet Boží hlas: „Já jsem Hospodin, Bůh tvého otce Abrahama a Bůh Izákův. Zemi, na níž ležíš, dám tobě a tvému potomstvu. Tvého potomstva bude jako prachu země. Rozmůžeš se na západ i na východ, na sever i na jih. V tobě a tvém potomstvu dojdou požehnání všechny čeledi země.“ (Gn 28,13.14) Toto zaslíbení bylo dáno Abrahamovi a Izákovi a nyní bylo zopakováno Jákobovi. Pak byla vyřčena slova útěchy a povzbuzení: „Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.“ (Gn 28,15)

Ve svém milosrdenství odhalil Hospodin před kajícím uprchlíkem budoucnost, aby byl připraven odolávat pokušením, která na něj dolehnou, až bude sám uprostřed modlářů a intrikánů. Vědomí, že jeho prostřednictvím se má naplnit Boží záměr, ho bude neustále pobízet k věrnosti.

V tomto vidění byly Jákobovi představeny ty části plánu vykoupení, které byly pro něj v té době podstatné. Tajemný žebřík, který viděl ve snu, byl totožný s tím, o němž mluvil Kristus s Natanaelem: „Amen, amen, pravím vám, uzříte nebesa otevřená a anděly Boží vystupovat a sestupovat na Syna člověka.“ (J 1,51) Hřích Adama a Evy oddělil zemi od nebe, takže lidé nemohli komunikovat se svým Tvůrcem. Přesto svět nebyl ponechán napospas beznaději. Žebřík představuje Ježíše, který byl určen jako prostředník ke spojení země s nebem. Kristus spojuje člověka v jeho slabosti a bezmocnosti se zdrojem nekonečné moci.

To vše bylo Jákobovi zjeveno v jeho snu. Ačkoli část tohoto zjevení pochopil okamžitě, jeho velké a tajuplné pravdy studoval po celý svůj život a rozuměl jim stále lépe a lépe.

Jákob se probudil v hlubokém tichu noci. Vidění zmizelo. Spatřil jen matné obrysy osamělých pahorků a jasné nebe poseté hvězdami. Ale měl slavnostní pocit, že Bůh je s ním. „Jistě je na tomto místě Hospodin,“ zvolal, „a já jsem to nevěděl!... Není to nic jiného než dům Boží, je to brána nebeská.“ (Gn 28,16.17)

„Za časného jitra vzal Jákob kámen, který měl v hlavách, a postavil jej jako

posvátný sloup; svrchu jej polil olejem. Tomu místu dal jméno Bét-el (to je Dům Boží).“ (Gn 28,18.19) Pak se zavázal slavnostním slibem: „Bude-li Bůh se mnou, bude-li mě střežit na cestě, na niž jsem se vydal, dá-li mi chléb k jídlu a šat k odívání a navrátím-li se v pokoji do domu svého otce, bude mi Hospodin Bohem. Tento kámen, který jsem postavil jako posvátný sloup, stane se domem Božím. A ze všeho, co mi dáš, odvedu ti poctivě desátky.“ (Gn 28,20-22)

Jákob se nepokoušel s Bohem smlouvat. Hospodin mu už zaslíbil prosperitu a tento slavnostní slib tryskal ze srdce naplněného vděčností za ujištění o Boží milosti. Jákob cítil, že zvláštní důkazy Boží přízně vyžadují odpověď.

Křesťan si má často s vděčností připomínat zvláštní okamžiky vysvobození, které mu Bůh dal prožít, když před ním otevřel cestu ve chvíli, kdy se všechno zdálo temné a neschůdné, když ho povzbudil v okamžiku, kdy malomyslně. V pohledu na nesčetná požehnání se má často ptát: „Jak se mám odvděčit Hospodinu, že se mne tolikrát zastal?“ (Ž 116,12)

Kdykoli Bůh mimořádně zasáhne v náš prospěch nebo je nám udělena nová neočekávaná přízeň, měli bychom projevit vděčnost za Boží dobrotu obětmi a dary na jeho dílo. Stále přijímáme Boží požehnání, proto máme rovněž stále dávat.

Jákob řekl: „A ze všeho, co mi dáš, odvedu ti poctivě desátky.“ (Gn 28,22) Spokojíme se my, kteří se radujeme z plného světla evangelia, s tím, že dáme Bohu méně, než dávali ti, kdo žili před námi a měli menší poznání? Není

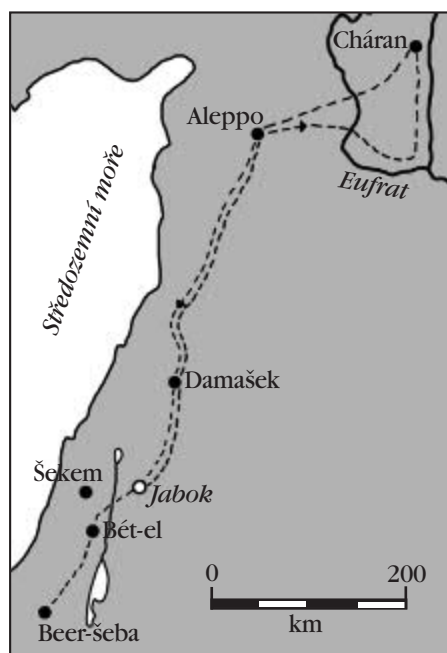
naše povinnost v porovnání s nimi větší? Boží nezměrnou lásku a jeho dar nesmírné hodnoty ovšem nelze měřit našimi matematickými výpočty, stráveným časem, vynaloženými prostředky nebo láskou. Desátky Kristu! Jak skrovná almužna! Jak nepatrná odplata za nevyčísitelný dar! Kristus z golgotského kříže nás volá k naprostému posvěcení všeho, co máme a co jsme.

RÁCHEL

S novou vírou a ujištěním o přítomnosti nebeských andělů se Jákob vydal na cestu „do země synů Východu“ (Gn 29,1). Jak se však lišil jeho příchod od příchodu Abrahamova posla před bezmála sto lety! Abrahamův sluha přijel s početným průvodem na velbloudech a s bohatými zlatými a stříbrnými dary. Izákův syn přišel sám, utrmácený chůzí, a jeho jediným bohatstvím byla hůl. Jákob se stejně jako Abrahamův sluha zdržel u studny a právě tam se setkal s Lábanovou mladší dcerou Ráchel. Když jí prozradil, že je její příbuzný, byl pozván do Lábanova domu. Během několika týdnů se ukázalo, jak je pilný a zručný, a Lában na něj naléhal, aby u něj zůstal. Domluvili se, že bude Lábanovi sloužit sedm let za ruku Ráchel.

V dávných dobách bylo zvykem, že ženich musel podle svých možností před zasnoubením zaplatit otci nevěsty určitou peněžitou částku nebo její hodnotu v jiném majetku. To se považovalo za záruku manželství. Otcové se domnívali, že není bezpečné svěřit štěstí svých dcer do rukou muže, který neopatřil

určitou částku na podporu rodiny. Obávali se, že život s mužem, který není šetrným a schopným hospodářem a nedokáže se postarat o dobytek a půdu, by nestál za nic. K vyzkoušení těch, kdo nebyli schopni zaplatit za nevěstu, však bylo učiněno jisté opatření. Takovým bylo dovoleno pracovat pro otce, jehož dceru milovali, přičemž délka služby

Jákobův útěk. Vyšel z Beer-šeby (kde žil Izák s rodinou) a přišel do Bét-el, kde měl zvláštní sen o žebříku a prožil ujištění o Božím vedení a pomoci. Cestoval dál přes Damašek k Eufratu a pak až do Cháran. Později, když utíkal od Lábana, šel přímo k Eufratu a dále cestoval zpět stejnou cestou jako kdysi - až k Jaboku. Zde strávil mimořádnou noc v zápase, který skončil tím, že obdržel požehmání a bylo mu změněno jeho jméno na Izrael.

se řídila hodnotou požadovaného věna. Když nápadník poctivě pracoval a prokázal své schopnosti, dostal dceru za manželku.

Věno, které otec obdržel, bylo obvykle v den svatby dáno dceři. Avšak v případě Ráchel a Ley si Lában sobecky ponechal věno, které jim měl dát. To měly na mysli, když těsně před odchodem z Mezopotámie řekly: „Cožpak pro něho nejsme jako cizí? Vždyť nás prodal a stříbro shrábl.“ (Gn 31,15)

Když se po nápadníkovi chtělo, aby si svou nevěstu zajistil službou, předešlo se tím ukvapenému sňatku. Byla to příležitost jak k vyzkoušení hloubky jeho citů, tak i jeho schopnosti zabezpečit rodinu.

V naší době se často stává, že snoubenci mají před svatbou málo příležitostí vzájemně se obeznámit se svými zvyky a sklony. Ve skutečnosti jsou si cizí, když před oltářem spojují své zájmy. Mnozí pak zjistí, žeel příliš pozdě, že se k sobě nehodí, a výsledkem je, že jsou celý život nešťastní. Manželka a děti často trpí lhotejností nebo špatnými návyky manžela a otce. Kdyby byl nápadníkův charakter vyzkoušen před uzavřením sňatku, tak jak to dělali za starodávna, mohlo by se zabránit velkému neštěstí.

Sedm let sloužil Jákob věrně za Ráchel, a tato léta služby byla „pro něho jako několik dní, protože ji miloval“ (Gn 29,20). Avšak sobecký Lában ho krutě podvedl, když mu místo Ráchel podstrčil Leu.

Skutečnost, že Lea sama byla součástí tohoto podvodu, způsobila, že Jákob cítil, že ji nemůže mít rád. Jeho hořká

výčitka Lábanovi se setkala s nabídkou, aby sloužil dalších sedm let za Ráchel. Avšak otec naléhal, aby Lea nebyla propuštěna.

Jákob tak byl postaven do velmi bolestné a obtížné situace. Nakonec se rozhodl, že si ponechá Leu a ožení se s Ráchel. Jákob vždy nejvroucněji miloval Ráchel, ale jeho život byl poznamenán hořkostí plynoucí z rivality mezi oběma sestrami, které byly jeho manželkami.

Dvacet let zůstal Jákob v Mezopotámii ve službách Lábanu, který se vzděky snažil zajistit si všechny výhody tohoto spojení pro sebe. Čtrnáct let služby vyžadoval za své dvě dcery a během dalších let desetkrát změnil Jákobovu mzdu.

PASTÝŘ

Přesto Jákob sloužil pilně a věrně. V určitých ročních obdobích bylo nutné, aby byl stále osobně u stád. V období sucha je chránil před uhynutím žízní a v nejchladnějších měsících je za velmi mrazivých nocí ochraňoval před nastydnutím. Jákob byl vrchním pastýřem. Ostatní pastýři byli v jeho službách a byli mu podřízeni. Když se nějaká ovce ztratila, škodu nesl vrchní pastýř, který volal tyto služebníky k přísné zodpovědnosti, jestliže shledal, že stádo neprosperuje.

Život pastýře, který se s péčí a soucitem stará o bezmocné tvory, představuje některé vzácné pravdy evangelia. Kristus je přirovnáván k pastýři. Viděl své ovce odsouzené k záhubě na temných cestách hříchu. Aby tyto zbloudilé

zachránil, opustil pocty a slávu Otcova domu. „Ztracenou vypátrám, zaběhlou přivedu zpět, polámanou ovážu a nemocnou posílím... Já zachráním své ovce a nikdo je už nebude loupit... Už se nestanou loupeží pronárodů a zemská zvěř je nebude požírat, ale budou sídlit v bezpečí a nikdo je nevyděsí.“ (Ez 34, 16.22.28) Je slyšet jeho hlas, který je svolává do jeho stáda, „stánku, který dá stín před denním horkem, do útočiště a úkrytu před přívalem i deštěm“ (Iz 4,6). Posiluje slabé, přináší úlevu trpícím, bere jehňátka na ruce a nosí je v náručí. „Za cizím však nepůjdou, ale utečou od něho, protože hlas cizích neznají.“ (J 10,5; viz celou pasáž J 10,1-15)

JÁKOB				
	Lea	Zilpa	Ráchel	Bilha
1	Rúben			
2	Šimeón			
3	Lévi			
4	Juda			
5				Dan
6				Neftalí
7		Gád		
8		Ašer		
9	Isachar			
10	Zabulón (Dína)			
11			Josef	
12			Ben-jamín	

Jákobův rod. Tabulka sestavená na základě informací knihy Genesis, ve které jsou seřazeny Jákobovy děti, které měl s Leou, Ráchel, Zilpou (služkou Ley) a Bilbou (služkou Ráchel) v pořadí, jak se narodily.

Kristova církev byla vykoupena jeho krví. Každý pastýř naplněný Kristovým duchem bude napodobovat Ježíšův příklad sebezapření. Bude neustále pracovat pro dobro těch, kdo mu byli svěřeni, a stádo bude pod jeho péčí prosperovat. Apoštol říká: „Když se pak ukáže nejvyšší pastýř, dostane se vám nevdanoucího vavřínu slávy.“ (1 Pt 5,4)

NÁVRAT

Jákob, kterého služba u Lábanu stále více unavovala, se rozhodl, že se vrátí do Kenaanu. Řekl svému tchánovi: „Propusť mě, abych mohl odejít do svého domova a do své země. Vydej mi mé ženy a děti, za něž jsem ti sloužil, a já půjdu. Sám přece víš, jakou službu jsem ti prokázal.“ (Gn 30,25.26) Avšak Lában na něj naléhal, aby zůstal: „Kéž bych získal tvoji přízeň! Zjistil jsem, že mi Hospodin kvůli tobě žehná.“ (Gn 30,27)

Jákob odpověděl: „Sám přece víš, jak jsem ti sloužil a jak prospívalo tvé stádo, když jsem byl při něm. Vždyť to byla hrstka, kterou jsi měl, než jsem přišel, a rozmnožila se nesmírně.“ (Gn 30, 29.30)

Jak plynul čas, Lában začal Jákobovi závidět jeho velkou prosperitu, když se „převelice vzmožil“ (Gn 30,42). Lábanovi synové zárlili stejně jako jejich otec a Jákobovi se donesly jejich zlomyslné řeči. „Jákob pobral všechno, co patřilo našemu otci, a z toho, co měl otec, získal takové postavení.“ Viděl i na Lábanovi, že se už k němu nemá jako dřív.“ (Gn 31,1.2)

Jákob by byl svého prohnaného příbuzného opustil už dávno, kdyby se nebál setkání s Ezauem. Nyní cítil, že se dostává do nebezpečí ze strany Lábanových synů. Protože pohlíželi na jeho bohatství jako na své vlastní, mohli by se pokusit zmocnit se ho násilím. Byl velmi zmaten a znepokojen. Měl však na paměti zaslíbení Boží milosti, které dostal v Bét-elu, a svěřil se se svou úzkostí Bohu.

Ve snu dostal odpověď na svou modlitbu: „Navrať se do země svých otců a do svého rodiště; já budu s tebou.“ (Gn 31,3)

Rychle shromáždil svá stáda a poslal je napřed. Jákob se svými ženami, dětmi a služebnictvem překročil řeku Eufrat a spěchal směrem ke Gileádu, aby se co nejdříve dostal do Kenaanu. Lában ho začal po třech dnech pronásledovat a sedmého dne ho na jeho cestě dostihl. Byl krajně rozzloben a rozhodnut, že je přinutí k návratu. Uprchlíci byli opravdu ve velkém nebezpečí.

Bůh sám zasáhl, aby ochránil svého služebníka. Lában řekl: „Bylo v mé moci naložit s vámi zle. Ale Bůh vašeho otce mi na dnešek řekl: »Měj se na pozor, mluv s Jákobem jen v dobrém, ne ve zlém.«“ (Gn 31,29) To znamená, že ho nesměl k návratu nutit ani na něj naléhat lichotkami.

Lában si ponechal svatební věno svých dcer a jednal s Jákobem lstivě a tvrdě. Teď mu však vyčítal, že odešel tajně a nedal otci příležitost, aby uspořádal hostinu, ba ani aby se se svými dcerami a jejich dětmi rozloučil.

Na to Jákob otevřeně poukázal na Lábanovo sobectví a hrabivost a prohlásil, že Lában sám může dosvědčit, že jednal věrně a čestně. „Kdyby se mnou nebyl Bůh mého otce, Bůh Abrahamův a Strach Izákův,“ řekl Jákob, „propustil bys mě teď s prázdnou. Bůh viděl mou trýzeň a námahu mých rukou a na dnešek sám rozsoudil.“ (Gn 31,42)

Lában tuto skutečnost nemohl popřít a navrhl teď, aby uzavřeli mírovou smlouvu. Jákob souhlasil. Na znamení smlouvy tedy postavili kamenný násep. Lában nazval tento památník „Mispá (to je Hlídka)“ a řekl: „»Hospodin ať je na hlídce mezi mnou a tebou, že už spolu nebudeme nic mít... Ať mezi námi soudí Bůh Abrahamův a bůh Náchorův, bůh jejich otce!« A Jákob se zapřísáhl při Strachu svého otce Izáka.“ (Gn 31,49.53)

Na stvrzení smlouvy uspořádali společnou hostinu. Noc strávili v přátelském rozhovoru a za svítání Lában se svým doprovodem odešel. Tímto odloučením ustaly veškeré styky mezi Abrahamovými potomky a obyvateli Mezopotámie.

JÁKOBŮV NOČNÍ ZÁPAS

Z Jákoba se stal Izrael a po dlouhé době se opět setkal se svým bratrem Ezauem.

S velkými obavami se Jákob znovu vydal na cestu, po níž se ubíral jako uprchlík před dvaceti lety. Stále myslel na to, jak podvedl otce. Věděl, že jeho dlouhý pobyt mimo domov byl přímým důsledkem tohoto hříchu. Přemítal o tom ve dne v noci a výčitky svědomí mu velmi ztrpčovaly cestu. Když se před ním v dálce objevila pohoří jeho rodné země, žilvě se před ním vynořila celá jeho minulost. Spolu se vzpomínkami na jeho selhání mu však na mysl přicházelo také zaslíbení Boží pomoci a vedení.

Myšlenka na Ezaua v něm vzbuzovala zlou předtuchu. Ezau by se na něm mohl dopustit násilí nejen z touhy po pomstě, ale také aby si zajistil majetek, který tam Jákob při svém útěku zanechal a který Ezau už dlouho považoval za své vlastnictví.

Hospodin Jákobovi znovu poskytl důkaz své péče. Jeho karavanu doprovázeli nebeští andělé, aby ji chránili. Jákob si vzpomněl na vidění, které měl před mnoha lety v Bét-elu, a jeho zmatomyslněnému srdci se ulevilo. Boží poslové, kteří mu přinesli naději a dodali mu odvalu, když utíkal z Kenaanu, ho střežili i při jeho návratu. „Jakmile

je Jákob spatřil, zvolal: »To je tábor Boží.« (Gn 32,3)

Přesto Jákob cítil, že musí pro zajištění vlastní bezpečnosti něco udělat. Vyslal tedy k Ezauovi posly s pozdravem, který ho měl usmířit. V tomto pozdravu označil Ezaua za svého pána. Sluhové, které poslal, k němu měli přijít s poselstvím: „Tvůj otrok Jákob vzkazuje.“ (Gn 32,5) Aby rozptýlil Ezauovy obavy, že se vrací proto, aby uplatnil svůj nárok na dědictví, Jákob pečlivě formuloval své poselství: „Mám voly a osly, ovce, služebníky a služby.“ (Gn 32,6)

Na své přátelské poselství však nedostal žádnou odpověď. Zdálo se, že Ezau se určitě přichází pomstít. Tábor zachvátila hrůza. „Tu padla na Jákoba veliká bázeň a tíseň.“ (Gn 32,8) Jeho neozbrojená a bezbranná karavana byla zcela nepřipravena na nepřátelský střet. Poslal Ezauovi štědré dary ze svých stád s přátelským poselstvím. Udělal všechno, co bylo v jeho silách, aby se se svým bratrem smířil a ukázal mu, že lituje zla, které mu způsobil, a aby odvrátil hrozící nebezpečí. Potom úpěnlivě prosil o Boží ochranu: „Nejsem hoden veškerého tvého milosrdenství a vši tvé

věrnosti, které jsi svému služebníku prokázal... Vytrhni mě prosím z ruky mého bratra, z ruky Ezauovy, neboť se ho bojím, aby nepřišel a nezabil mě i matky s jejich dětmi.“ (Gn 32,11.12)

Jákob se rozhodl, že stráví noc na modlitbách, sám s Bohem. Bůh může obměkčit Ezauovo srdce. V něho skládal patriarcha svou jedinou naději.

Byla to liduprázdná, hornatá krajina, oblíbené místo divoké zvěře, zlodějů a vrahů. Jákob byl zcela bez ochrany. V hluboké tísní padl na zem. Byla půlnoc. Vše, co mu bylo v životě drahé, bylo vystaveno nebezpečí a smrti. Nejtrpčí bylo pomýšlení, že toto ohrožení, do něhož se dostali nevinní, způsobil jeho vlastní hřích.

Náhle na sobě pocítil silnou ruku. Myslel si, že mu nějaký nepřítel usiluje o život. Ve tmě oba zápasili na život a na smrt. Nezaznělo jediné slovo, ale Jákob vynaložil veškerou svou sílu a nepolevil ani na okamžik. Zatímco zápasil o svůj život, jeho nitro sužoval pocit viny. Jeho hříchy ožily a hrozilo, že ho odloučí od Boha.

Vhrozně úzkosti si však vzpomněl na Boží zaslíbení. Zápas pokračoval téměř až do svítání, když tu cizinec položil svůj prst na Jákobovo stehno a v okamžiku ho ochromil. V tu chvíli patriarcha poznal, že zápasí s nebeským poslem. Proto mu jeho téměř nadlidské úsilí nepřineslo vítězství! Byl to Kristus, „posel smlouvy“ (Mal 3,1).

Poraněný Jákob trpěl palčivou bolestí, přesto však nepovolil své sevření. V pokání a úzkosti se přimkl k tomuto andělovi a v pláči naléhavě prosil o požeňování. Musí mít jistotu, že mu byl jeho

hřích odpuštěn. Anděl naléhal: „Pust mě, vzešla jitřenka.« Jákob však odpověděl: »Nepustím tě, dokud mi nepožeňováš.« (Gn 32,27) To byl projev důvěry člověka, který vyznává svou nehodnost, avšak pevně věří Bohu, který je věrný a dodržuje smlouvu.

Jákob „se jako kníže utkal s andělem a obstál“ (Oz 12,5). Tento hříšný, chybující pozemšťan zápasil s Majestátem nebes. Ve své úzkosti se pevně uchopil Božích zaslíbení a srdce nekonečné lásky se nemohlo odvrátit od hříšnickovy naléhavé prosby.

NOVÉ JMÉNO – IZRAEL

Jákob teď jasně viděl chybu, která ho přivedla k hříchu, jehož se dopustil, když získal právo prvorozenství podvodem. Nedůvěřoval Božím zaslíbením, ale chtěl svým vlastním úsilím uskutečnit to, co by Bůh vykonal v pravý čas a svým vlastním způsobem. Na důkaz, že mu bylo odpuštěno, dostal nové jméno, které mu bude připomínat jeho vítězství. Anděl mu řekl: „Nebudou tě už jmenovat Jákob (to je Úskočný), nýbrž Izrael (to je Zápasí Bůh), neboť jsi jako kníže zápasil s Bohem i s lidmi a obstáls.“ (Gn 32,29)

Krise jeho života byla minulostí. Pochybnosti, zmatek a výčitky svědomí mu ztrpčovaly život, ale teď se všechno změnilo. Pokoj plynoucí ze smíření s Bohem byl sladký. Jákob se už nebál setkat se svým bratrem. Bůh může ovlivnit Ezauovo srdce, aby přijal jeho ponížení a pokání.

Zatímco Jákob zápasil s andělem, jiný nebeský posel navštívil Ezaua. Ezau

spatřil ve snu život svého bratra v uplynulých dvaceti letech, kdy žil mimo domov. Byl svědkem jeho zármutku při zjištění, že jeho matka už nežije. Viděl ho obklopeného zástupem Božích andělů. Bůh jeho otce byl s ním.

Konečně se oba tábory k sobě přiblížily. Na jedné straně vládce pouště s ozbrojenými muži a na druhé straně Jákob se svými ženami a dětmi, následován početnými stády. Patriarcha, bledý a poraněný z nedávného zápasu, postupoval vpřed, opíraje se o hůl. Kráčel pomalu a namáhavě, avšak jeho tvář vyzařovala radost a pokoj.

Když Ezau uviděl kulhajícího a vyčerpaného Jákoba, „rozběhl se k němu a objal ho, padl mu kolem krku a políbil ho; oba zaplakali“ (Gn 33,4). Dokonce i srdce Ezauových drsných vojáků byla dotčena. Nemohli pochopit změnu, která se stala s jejich vůdcem.

Oné noci plné úzkosti byl Jákob poučen o tom, jak marné je spoléhání na lidskou pomoc, jak pochybná je důvěra v moc člověka. Bezmocný a s pocitem vlastní nehodnosti se úpěnlivě dovolával zaslíbení Boží milosti pro hříšníka činícího pokání. Toto zaslíbení bylo pro něj ujištěním, že mu Bůh odpustí a přijme ho.

ZÁVĚREČNÝ ZÁPAS

Jákobova zkušenost během oné noci zápasu a úzkosti představuje soužení, jímž bude muset projít Boží lid těsně před druhým příchodem Ježíše Krista. „Slyšeli jsme děsuplný hlas. Strach a nikde pokoj. Běda, bude to veliký den, bez obdoby, čas soužení pro

Jákoba, ale bude z něho zachráněn.“ (Jr 30,5.7)

Tento čas soužení začne, až Kristus ukončí své dílo prostředníka ve prospěch člověka. Tehdy již bude rozhodnut případ každého člověka a nebude už žádná smířící krev k očistění od hříchu. Bude učiněno slavnostní prohlášení: „Kdo křivdí, ať křivdí dál, kdo je pošpiněn, ať zůstane ve špíně – kdo je spravedlivý, ať zůstane spravedlivý, kdo je svatý, ať setrvá ve svatosti.“ (Zj 22,11) Tak jako Jákobovi hrozila smrt od rozhněvaného bratra, tak bude Boží lid v nebezpečí ze strany bezbožných. Spravedlivý bude ve dne v noci volat k Bohu o vysvobození. Satan Jákoba obvinil před Božími anděly. Tvrdil, že má právo ho zničit, protože zhřešil. Snažil se v něm posílit pocit viny, aby ho zmalomyslnil a zlomil jeho důvěru v Boha. Když Jákob v slzách prosil o slitování, nebeský posel, aby vyzkoušel jeho víru, mu také připomněl jeho hřích a snažil se od něj odejít. Avšak Jákob se naučil, že Bůh je milosrdný. Když se díval zpět na svůj život, málem propadl zoufalství, ale pevně se uchopil anděla a s upřímným a srdce-rvoucím pláčem předkládal svou prosbu, dokud nedosáhl vítězství.

Stejnou zkušenost prožije Boží lid ve svém závěrečném zápase s mocnostmi zla. Bůh vyzkouší jejich víru, vytrvalost a důvěru v Boží moc. Satan se je bude snažit zastrašit myšlenkou, že jejich hříchy jsou příliš velké, než aby mohly být odpuštěny. Když se ohlédnou zpět na svůj život, jejich naděje pohasne. U vědomí Boží milosti a svého upřímného pokání se však

budou dovolávat Božích zaslíbení. Jejich víra neztroskotá proto, že jejich modlitby nebudou okamžitě vyslyšeny. Z jejich nitra bude tryskat prosba: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš.“ (Gn 32,27)

Kdyby býval Jákob už dříve nečinil pokání ze svého hříchu, jehož se dopustil, když se podvodem zmocnil práva prvorozenství, Bůh by nemohl milostivě zachránit jeho život. Stejně tak i v době soužení: kdyby měl Boží lid nevyznané hříchy, které by před nimi vyzstaly a mučily je strachem a úzkostí, beznadějí by zničila jejich víru a nemohli by s důvěrou prosit Boha o vysvobození. Nebudou však muset vyjevovat hříchy, které předtím skrývali. Jejich hříchy byly vymazány Kristovou smírcí krví, a proto nemají být uchováány v paměti.

Všichni, kdo se snaží omlouvat nebo skrývat své hříchy a dovolují, aby nevyznané a neodpuštěné zůstávaly v nebeských knihách, budou satanem přemoženi. Čím vyšší je jejich povolání a čím

vznešenější postavení zastávají, tím jistější je triumf velkého nepřítele.

Jákobův příběh je ujištěním, že Bůh nezavrhne ty, kdo byli svedeni k hříchu, ale v upřímném pokání se k němu vrátili. Bůh svého služebníka poučil, že pouze Boží milost mu může dát požehnání, po němž prahne. Tak tomu bude i s těmi, kdo žijí v posledních dnech. Ve vsí své bezmocnosti a nicotě musíme důvěřovat v zásluhy ukřižovaného a zmrtvýchvstaleho Spasitele. Nikdo, kdo si bude takto počínat, nezahyne.

Jákobova zkušenost svědčí o moci neodbytné modlitby. Této lekci rozhodné víry se potřebujeme naučit právě teď. Největší vítězství nejsou ta, jichž bylo dosaženo talentem, výchovou, bohatstvím nebo lidskou přízní. Největší vítězství se dosahují v audienční síni Boha, když se upřímná, zápasící víra plně chopí Boží mocné ruky.

Všichni, kdo se jako Jákob budou pevně držet Božích zaslíbení a budou jako on upřímní a vytrvalí, uspějí, tak jak uspěl on.

NÁVRAT DOMŮ

*Jákobovo usmíření s Ezauem,
nejmilejší syn prodán do otroctví.*

Jákob překročil Jordán a přišel „pokojně k městu Šekemu, které je v zemi kenaanské. Utábořil se před městem a od synů Chamóra, otce Šekemova, koupil za sto kesít díl pole, na němž si postavil stan. I zřídil tam oltář.“ (Gn 33,18-20) Vykopal zde také studnu, k níž o sedmáct století později přišel Jákobův Syn a Spasitel, a když u ní za poledního žáru odpočíval, řekl překvapeně posluchače: „Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému.“ (J 4,14)

Pobyt Jákoba a jeho synů v Šekemu skončil krveprolitím. Jeho dcera Dína byla zhanobena a uvržena do zármutku. Dva z jejích bratrů se provinili zosnováním vraždy.

Vodvetu za bezbožný čin jednoho nerozvážného mladíka bylo zničeno a vyvražděno celé město. Počátkem těchto hrozných důsledků bylo riskantní jednání Jákobovy dcery, která se stýkala s bezbožníky.

Záludná krutost, spáchaná Šimeónem a Lévim na obyvatelích Šekemu, byla ohavným hříchem. Zpráva o jejich pomstě naplnila Jákoba hrůzou. Zarmoucen podvodným jednáním a násilností

svých synů, řekl: „Přivedete mě do zkázy, způsobili jste, že vzbuzuji nelibost u obyvatel země, u Kenaanců a Perizejců. Mám málo lidí. Seberou-li se proti mně, pobijí mě a budu vyhuben já i můj dům.“ (Gn 34,30)

Jákob cítil, že to je důvod k hlubokému pokoření se. V povaze jeho synů byla krutost a proradnost. Falešní bohové a modlářství do určité míry zakořenilo i v jeho domácnosti.

Hospodin přiměl zdrceného a utrpeného Jákoba k cestě na jihovýchod do Bét-elu. Toto místo v patriarchy vyvolávalo nejen vzpomínku na vidění o andělech a na zaslíbení Boží milosti, ale připomnělo mu i slib, jímž se tam zavázal, totiž že Hospodin bude jeho Bohem.

Rozhodnut, že dříve než přijdou na toto svaté místo, jeho domácnost se musí osvobodit od modlářství, všem nařídil: „Zbavte se cizích bohů, které máte mezi sebou! Očistěte se, převlékněte si šat, budeme putovat do Bét-elu. Chci tam udělat oltář Bohu, který mi odpověděl v den mého soužení a byl se mnou na cestě, kterou jsem šel.“ (Gn 35,2.3)

S hlubokým dojetím opakoval Jákob příběh o svém prvním pobytu v Bét-elu a o tom, jak se mu Hospodin zjevil v nočním vidění. Jeho vlastní srdce zjihlo. I jeho děti byly dotčeny podmanivou mocí. Zvolil ten neúčinnější způsob, jak je připravit k uctívání Boha, až přijdou do Bét-elu. „Odevzdali tedy Jákobovi všechny cizí bůžky, které u sebe měli, i všechny náušnice a Jákob je zakopal pod posvátným stromem u Šekemu.“ (Gn 35,4)

Bůh způsobil, že obyvatelé země se báli, takže se neodvážili pomstít se za vyvraždění šekemských mužů. Poutníci se bez obtíží dostali do Bét-elu. Zde se Hospodin Jákobovi znovu zjevil a obnovil zaslíbení smlouvy, které mu dal.

Z Bét-elu do Chebrónu to bylo jen dva dny cesty, ale Jákob během ní prožil hluboký zármutek nad ztrátou Ráchel. Sloužil za ni dvakrát sedm let a láska k ní mu ulehčovala dřinu. Miloval ji hluboce a trvale.

Než Ráchel zemřela, porodila druhého syna. V posledních okamžicích svého života pojmenovala dítě Ben-óni, to je „Syn mého trápení“. Ale jeho otec ho nazval Ben-jamín, to je „Syn mé pravice“ nebo „Syn mé síly“ (viz Gn 35,18).

Konečně se Jákob dostal k cíli své cesty. „Jákob přišel k svému otci Izákovi do Mamre, do Kirjat-arby, což je Chebrón.“ (Gn 35,27) Zde pobýval v posledních letech otcova života. Pro zesláblého a slepého Izáka byly milé pozornosti tohoto syna, který byl od něj tak dlouho odloučen, posilou v letech osamělosti a bolestné ztráty.

Jákob a Ezau se setkali u otcova smrtelného lůžka. City staršího bratra se

podstatně změnil. Jákob, zcela spokojen s duchovním požehnáním prvorozenství, se ve prospěch staršího bratra vzdal svého podílu na otcově majetku, jediným to dědictvím, po němž Ezau toužil a kterého si cenil. Když se rozcháze-li, už si nebyli cizí. Ezau se usadil v seírském pohoří. Bůh, který nešetří požehnáním, přidal Jákobovi pozemské bohatství k vyšším hodnotám, které vyhledával. Toto odloučení bylo v souladu s úmyslem, jaký měl Bůh s Jákobem. Protože tito bratři měli tak rozdílný vztah k náboženství, bylo pro ně lepší, aby bydleli odděleně.

Jak Ezau, tak Jákob si mohli svobodně vybrat, zda budou žít podle Božích přikázání a přijmou Hospodinovo požehnání. Avšak každý z bratrů se vydal jinou cestou a jejich stezky se budou čím dál víc rozcházet.

Nebylo to svévolné rozhodnutí z Boží strany, že Ezau neobdržel požehnání spasení. Každý si sám vybírá, zda zahyne, či nikoliv. Bůh ve svém slově představil podmínky, za nichž bude každý člověk vyvolen k věčnému životu. Touto podmínkou je poslušnost jeho přikázání skrze víru v Krista. Bůh vyvoluje člověka, jehož charakter je v souladu s jeho zákonem, a každý, kdo splňuje jeho požadavky, vstoupí do království slávy. Toto je jediná podmínka vyvolení, kterou v souvislosti s konečným spasením člověka představuje Boží slovo.

Vyvolen je každý, kdo „s bázní a chvěním uvádí ve skutek své spasení“ (Fp 2,12), kdo obleče zbroj a bojuje dobrý boj víry. Vyvolen je každý, kdo bdí na modlitbě, zkoumá Písmo, vyhýbá se pokušením, vytrvá ve víře a je poslušen

každého slova, které vychází z Božích úst. Dar vykoupení je nabízen zdarma všem. Z dobrých výsledků se však budou těšit ti, kdo se ztotožnili s Božími podmínkami.

Ezau pohrdal požehnáními smlouvy. Sám se svobodně rozhodl oddělit se od Božího lidu. Jákob si zvolil dědictví víry. Snažil se je získat lstivostí, podvodem a lží. Avšak Bůh dovolil, aby se ze svého hříchu poučil. Jákob se nikdy neodchýlil od svého cíle ani se nezřekl své volby. Z onoho nočního zápasu vyšel jako jiný člověk. Sebedůvěra byla vykořeněna. Jeho život už nebyl poznamenán lstivostí a klamem, ale od oné chvíle se vyznačoval jednoduchostí a pravdou. V ohnivé peci byly zničeny špatné charakterové rysy. Pravé zlato bylo přečištěno, až se u Jákoba projevovala Abrahamova a Izákova nezkalená víra.

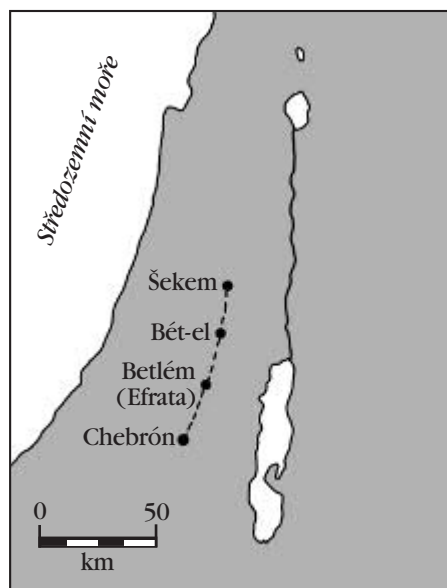
JÁKOBOVI SYNOVÉ

Jákobův hřích a sled událostí, které z něj vyplynuly, přinesly trpké ovoce v povahách jeho synů. Projevily se u nich závažné nedostatky. V rodině byly patrné důsledky mnohoženství. Toto hrozné zlo vede k vysychání zdrojů lásky a jeho vliv oslabuje nejposvátnější svazky. Žárlivost několika matek naplňovala rodinné vztahy hořkostí. Děti byly svárlivé, netrpělivé a nedokázaly se ovládat. Otcův život byl ztrpčován úzkostí o ně a zármutkem nad jejich chováním.

Přesto tu však byl někdo, kdo měl úplně jinou povahu – Ráchelin starší syn Josef, v jehož výjimečně krásném vnějším vzhledu se patrně zrcadlila

vnitřní krása mysli a srdce. Život tohoto čistého, bystrého a veselého chlapce svědčil o jeho mravní čestnosti a pevnosti. Dbal otcových příkazů a rád poslouchal Boha. Brzy se u něj začaly projevovat vlastnosti, jimiž se později vyznačoval v Egyptě, totiž jemnost, věrnost a opravdovost. Protože jeho matka byla už mrtvá, lpěl citově tím víc na otci. Jákob přilnul k tomuto dítěti svého stáří celým svým srdcem. „Josefa miloval ze všech svých synů nejvíce.“ (Gn 37,3)

Avšak tato náklonnost se později stala příčinou problémů a zármutku. Jákob nerozumně upřednostňoval Josefa, což vyvolalo žárlivost jeho ostat-

Jákob se vrací ke svému otci Izákovi. Ze Šekemu přes Bét-el se dostal do Efraty (Betlém). Tam se mu narodil syn Ben-jamín a zemřela manželka Ráchel. Po krátké zastávce v Efratě došel k otci Izákovi do Chebrónu.

ních synů. Josef si dovolil jim to jemně vytknout, ale vzbudil tím jen ještě větší nenávisť a odpor. Nemohl snést, že hřeší proti Bohu, a řekl o tom otci.

Jákob je s hlubokým pohnutím prošel, aby nedělali hanbu jeho jménu a hlavně aby nezneuctivali Boha neposlušností jeho nařízení. Zahanbeni tím, že jejich bezbožnost vyšla najevo, činili mladí muži naoko pokání, jen aby zastřeli své skutečné citění. Tímto prozrazením ještě více zahořkli.

NENÁVIST K JOSEFOVI

Když otec Josefovi daroval drahé roucho, které obvykle nosily významné osoby, vzbudilo to podezření, že má v úmyslu pominout své starší děti a dát právo prvorozenství Ráchelinu synovi.

Jednoho dne jim chlapec vyprávěl sen, který měl. „Vážeme na poli snopy. Tu povstane můj snop a zůstane stát. A hle, vaše snopy obcházejí kolem něho a klaněly se mému snopu.“ (Gn 37,7)

„To budeš nad námi kralovat jako král či mezi námi vládnout jako vladař?“ (Gn 37,8) protestovali jeho bratři v závistivém hněvu.

Brzy nato měl Josef další sen, který jim také vyprávěl: „Klanělo se mi slunce, měsíc a jedenáct hvězd.“ (Gn 37,9) Otec, který byl přítomen, káravě řekl: „Jaký žes to měl sen? Že i já, tvá matka a tvoji bratři přijdeme, abychom se před tebou skláněli k zemi?“ (Gn 37,10) Přestože se jeho slova zdála být přísná, Jákob věřil, že Hospodin odhalil Josefovi budoucnost.

Když hoch stál před svými bratry, jeho krásná tvář se rozzářila přítomností

Božího Ducha, který inspiroval jeho sen. Nemohli k němu necítit obdiv, avšak nenáviděli čistotu, která kárala jejich hříchy.

Abyste zajistili pastvu pro svá stáda, byli bratři nuceni přecházet z místa na místo. Po těchto událostech šli do Šekemu. Po určitou dobu od nich nepřišla žádná zpráva a otec si začal dělat starosti o jejich bezpečí kvůli jejich dřívější krutosti spáchané na obyvatelích Šekemu. Poslal tedy Josefa, aby je vyhledal. Kdyby Jákob věděl, jaké pocity vůči Josefovi jeho synové ve skutečnosti chovají, nikdy by ho za nimi neposlal samotného.

Josef opouštěl otce s veselou myslí a ani stařec ani mladík netušili, co všechno se odehraje, než se znovu setkají. Když Josef dorazil do Šekemu, nemohl své bratry se stády najít. Ptal se po nich a bylo mu řečeno, aby zamířil do Dótanu. Pospíchal. Touha zbavit otce obav a setkat se s bratry, které měl stále rád, mu dávala zapomenout na únavu.

Jeho bratři spatřili, jak se k nim přibližuje. Jejich rozhořčení a zášť se však nezmírnily ani pomyšlením na dlouhou cestu, kterou musel urazit, aby se s nimi setkal, na jeho únavu a hlad a na jeho nárok na pohostinství a bratrskou lásku. Pohled na jeho oděv, který byl znamením otcovy lásky, je naplnil zuřivostí. „Hle, mistr snů sem přichází!“ (Gn 37,19) Ovládla je žárlivost a pomstychtivost. „Pojďte, zabijme ho!“ řekli si. „Pak ho vhodíme do některé cisterny a řekneme: Sežrala ho divoká zvěř. A uvidíme, co bude z jeho snů!“ (Gn 37,20)

Avšak Rúben se zdráhal podílet se na vraždě svého bratra a navrhl, aby

Josefa hodili do studny živého a nechali ho tam zahynout. Měl ovšem v úmyslu ho tajně vysvobodit a přivést zpět k otci. Když se mu podařilo všechny přesvědčit, aby souhlasili s jeho plánem, odešel. Měl obavy, že by mohli odhalit jeho skutečný záměr.

Josef k nim přišel, aniž tušil nějaké nebezpečí. Zděsil se. Místo očekávaného pozdravu se setkal s hněvivými a pomstychtivými pohledy. Bratři ho chytili a strhli z něj jeho šat. Výsměch a výhrůžky svědčily o jejich vražedném úmyslu. Nebrali zřetel na jeho úpěnlivé prosby. Tito rozvzteklí muži ho bezcitně vlekli k hluboké studni. Hodili ho do ní a nechali ho tam, aby zahynul.

PRODÁN DO OTROCTVÍ

Zanedlouho spatřili skupinu pocestných, která se k nim blížila. Byla to karavana Izmaelců, putujících se zbožím do Egypta. Juda navrhl, aby svého bratra raději prodali, než aby ho nechali zemřít. Takto se ho úspěšně zbaví, a přitom se neposkvrní jeho krví. Naléhal: „Vždyť je to náš rodný bratr.“ (Gn 37,27) Všichni souhlasili. Rychle Josefa vytáhli ze studny.

Když uviděl obchodníky, bleskla mu hlavou hrozná skutečnost. Stát se otrokem bylo ještě horší než smrt. V hrozném úzkosti úpěnlivě prosil jednoho bratra po druhém, avšak marně. Někteří ho

litovali, ale všichni cítili, že zašli příliš daleko, než aby mohli couvnout. Josef by na ně otci žaloval. Jejich srdce ztvrdla jako ocel. Nevyslyšeli jeho naléhavé prosby a vydali ho do rukou pohan-ských kupců. Karavana se vydala na pochod a brzy jim zmizela z dohledu.

Rúben se vrátil ke studni, ale Josef tam už nebyl. Když se dověděl, co se s ním stalo, bratři ho přiměli, aby se s nimi spojil v pokusu utajit jejich provinění.

Zabili kůzle, omočili Josefův oděv v jeho krvi a přinesli ho svému otci. Řekli mu, že ho našli na poli. Tvrdili: „Tohle jsme našli. Pozorně si to prosím prohlédni: Je to suknice tvého syna, nebo není?“ (Gn 37,32) Nebyli připraveni na srdcervoucí zármutek a naprosté poddání se žalu, jemuž museli přihlížet. „Suknice mého syna!“ zvolal Jákob. „Sežrala ho divá zvěř! Rozsápán, rozsápán je Josef!“ (Gn 37,33) Nadarmo se ho jeho synové a dcery pokoušeli potěšit. „Roztrhl Jákob svůj šat, přes bedra přehodil zíněné roucho a truchlil pro syna mnoho dní... »Ve smutku sestoupím za synem do podsvětí,« nařikal zoufale (Gn 37,34.35).

Mladí muži byli zachvázeni hrůzou nad tím, co provedli. Obávali se však otcových káravých výčitek, a tak vědomí své viny, která se i jim samotným zdála být příliš velká, ukryli ve svých srdcích.

JOSEF V EGYPTĚ

*Úžasný příběh otroka,
který se stal správcem celé země.*

Josef byl zatím se svými vězňáky na cestě do Egypta. Chlapec mohl v dále rozeznat pahorky, mezi nimiž ležel otcův tábor. Hořce plakal, když ve svém osamění a zármutku pomyslel na svého milujícího otce. V uších mu zněla pichlavá a urážlivá slova, která slyšel v odpověď na své zoufalé úpěnlivé prosby v Dótanu. Díval se do budoucnosti s chvějícím se srdcem. Jaký bude jeho úděl v cizí zemi, kam je vlečen, v osamění a bez přátel? Na určitou dobu se Josef zcela poddal neovládanému zármutku a úzkosti.

Avšak i tato zkušenost se pro něj měla stát požehnáním. Během několika hodin se naučil tomu, čemu by se jinak nenaučil ani za léta. Jeho otec mu svým straněním a shovívavostí škodil. Toto nadřívání popuzovalo jeho bratry k hněvu a podnítilo je ke krutému činu, který ho odloučil od jeho domova. Podporovalo jeho povahové nedostatky. Stával se domyšlivým a náročným. Cítil, že není připraven vyrovnat se s těžkostmi, které ho čekají v hořkém životě otroka, na němž nikomu nezáleží.

Potom se jeho myšlenky obrátily k Bohu jeho otce. Často naslouchal

vyprávění o vidění, které měl Jákob, když jako vyhnanec a uprchlík utíkal ze svého domova. Slyšel o Hospodinových zaslíbeních daných Jákobovi i o tom, jak v hodině nouze přišli andělé, aby ho poučili, povzbudili a chránili. Byl poučen o Boží lásce, která poskytne Vykupitele. Pojednou před ním živě vyvstala všechna tato vzácná zaslíbení. Josef věřil, že Bůh jeho otců bude i jeho Bohem. Na této cestě se cele odevzdal Hospodinu a modlil se, aby s ním Ochránce Izraele byl v zajetí.

Pevně se rozhodl, že zůstane věrný Bohu a že bude jednat jako oddaný ctitel nebeského Krále. Vypořádá se statečně s těžkostmi svého údělu a splní věrně každou povinnost. Hrozné neštěstí, které prožil během jednoho dne, ho proměnilo ze zhýčkaného dítěte v přemýšlivého, odvážného a vyrovnaného muže.

Po příchodu do Egypta byl Josef prodán Potifarovi, veliteli faraonovy tělesné stráže. Po deset let tu byl vystaven pokušením, když žil uprostřed modlářství, obklopen vši královskou pompou, bohatstvím a kulturou tehdy nejcivilizovanějšího národa světa. Přesto Josef

zůstal věrný Bohu. Všude kolem sebe viděl neřest a slyšel nemorální řeči, avšak jednal, jako by neviděl a neslyšel. Nedovolil svým myšlenkám zabývat se zakázanými tématy. Netoužil získat si oblibu u Egyptanů za cenu porušení svých zásad. Nesnažil se zatajit skutečnost, že uctívá Hospodina.

„S Josefem však byl Hospodin, takže ho provázel zdar; byl v domě svého egyptského pána. Jeho pán viděl, že je s ním Hospodin a že všemu, co on činí, dopřává Hospodin zdar.“ (Gn 39,2.3) Potifárova důvěra k Josefovi denně rostla, až ho nakonec povýšil na správce nad celým svým majetkem. „Ponechal tedy všechno, co měl, v ruce Josefových. Nestaral se přitom o nic, leda o chléb, který jedl.“ (Gn 39,6) Josefova píle, péče a úsilí byly korunovány Božím požehnáním. Dokonce i jeho pán, který sloužil modlám, v tom viděl tajemství jeho úspěchu. Bůh byl oslaven věrností svého služebníka. Božím záměrem bylo, aby se ukázal výrazný rozdíl mezi jednáním člověka, který věří v Boha, a jednáním modloslužebníků. Takto mělo světlo nebeské milosti zářit uprostřed temnoty pohanství. Vrchní velitel jednal s Josefem spíše jako se synem než jako s otrokem. Mladý muž přicházel do styku s vysoce postavenými a vzdělanými lidmi a získal znalosti v oblasti vědy, jazyků a politiky. Tak se mu dostalo vzdělání nezbytného pro budoucího předsedu vlády v Egyptě.

TÉMĚŘ NEODOLATELNÉ POKUŠENÍ

Manželka Josefova pána se ovšem snažila svést mladého muže k přestoupení

Božího zákona. Zůstal nedotčen zkažeností, která bujela v této pohanské zemi. Jak se však může vypořádat s tak náhlým, silným a svůdným pokušením?

Josef dobře znal důsledky svého odmítnutí. Na jedné straně se mu nabízel utajování, přízeň a odměny, a na druhé straně mu hrozilo upadnutí v nemilost, vězení a možná i smrt. Celý jeho budoucí život závisel na okamžitém rozhodnutí. Zůstane Josef věrný Bohu? S nevýslovnou úzkostí hleděli andělé na tento výjev. Josefova odpověď zjevuje sílu náboženských zásad. Nezradí důvěru svého pána na zemi a bez ohledu na následky zůstane věrný svému Pánu v nebi. Josef myslel v první řadě na Boha. Řekl: „Jak bych se tedy mohl dopustit takové špatnosti a prohřešit se proti Bohu!“ (Gn 39,9)

Kéž mají mladí lidé vždy na paměti, že ať jsou kdekoliv a ať dělají cokoli, jsou v Boží přítomnosti. Nic z našeho jednání neunikne Boží pozornosti. Před Nejvyšším nemůžeme své cesty ukrýt. Každému činu je přítomen neviditelný svědek. Každý skutek, každé slovo, každá myšlenka jsou zaznamenány tak pečlivě, jako by na celém světě existoval pouze jediný člověk.

Josef pro svou poctivost trpěl. Jeho svůdnice se mu pomstila tím, že se postarala o to, aby byl uvržen do vězení. Kdyby Potifar uvěřil manželčiným obviněním proti Josefovi, mladý Hebrej by přišel o život. Avšak skromnost a bezúhonnost, kterou se vždy vyznačovalo jeho chování, byly důkazem jeho nevinnosti. Ale aby byla zachráněna čest pánova domu, byl ponechán v nemilosti a otroctví.

Jeho vězňitelé s ním zpočátku zacházeli velmi tvrdě. Žalmista říká: „Sevřeli mu nohy do okovů, do želez se dostal, až do chvíle, kdy došlo na jeho slovo, když řeč Hospodinova ho protříbila.“ (Ž 105,18.19)

VE VĚZENÍ

Avšak Josefův ryzí charakter zářil i v žaláři. Léta věrné služby byla oplacena krutostí. To ho však nevedlo ke vzdorovitosti nebo ztrátě víry. Navzdory své situaci měl v srdci pokoj a důvěřoval Bohu. Nepřemýšlel o krivdách, ale zapomínal na své trápení tím, že se snažil ulehčovat trápení druhým. Našel si práci dokonce i ve vězení. Bůh ho ve škole utrpení připravoval pro větší úkoly a Josef neodmítl potřebnou kázeň. Naučil se spravedlnosti, soucitu a milosrdenství, což ho uschopnilo k tomu, aby uplatňoval moc s moudrostí a milosrdenstvím.

Josef si postupně získával důvěru správce vězení, až mu byla nakonec svěřena péče o všechny vězně. Způsob, jakým jednal ve vězení, jeho bezúhonnost a soucit s těmi, kdo se nacházeli v těžkostech a zoufalství, mu otevřely cestu k budoucímu úspěchu a poctám. Každé vlídné slovo, pronesené k těm, kdo prožívají zármutek, každý čin, který přinese úlevu, i každý dar věnovaný potřebným, jsou-li poskytnuty ze správných pohnutek, přinesou dárci požehnání.

Kráľův nejvyšší číšník a nejvyšší pekař byli kvůli nějakému přechinu vzati do vazby a dostali se pod Josefův dozor. Jednoho rána si všiml, že vypadají velmi utrápeně. Laskavě se zeptal na

příčinu jejich smutku. Řekli mu, že měli oba pozoruhodný sen. Toužili poznat jejich význam. Josef jim řekl: „Což vykládat sny není věc Boží? Jen mi je vypravujte.“ (Gn 40,8)

Každý z nich vyprávěl svůj sen a Josef jim vyložil jejich význam. Číšníkovi bude po třech dnech vráceno jeho postavení a bude podávat do faraonových rukou pohár jako dřív. Avšak nejvyšší pekař bude na kráľův rozkaz popraven. Obě události se odehrály, jak bylo předpověděno.

Kráľův číšník projevoval Josefovi hlubokou vděčnost za povzbudivý výklad svého snu a za mnohé projevy laskavé pozornosti. Josef ho s odkazem na své nespravedlivé uvěznění na oplátku prosil, aby jeho případ přednesl králi. „Vzpomeneš-li si na mě, až se ti dobře povede,“ řekl, „prokaž mně milosrdenství: upozorni na mě faraona a vyvedeš mě z tohoto domu. Vždyť jsem byl ukraden z hebrejské země a zde jsem se nedo-pustil naprosto ničeho, zač by mě měli vsadit do jámy.“ (Gn 40,14.15)

Vrchní číšník viděl, že se sen do puntíku naplnil. Avšak když znovu získal kráľovu přízeň, nevzpomněl si na svého dobrodince. Josef zůstal vězněm po další dva roky. Naděje, která vzplála v jeho srdci, postupně vyhasla a ke všem ostatním těžkostem byl přidán hořký osten nevděku.

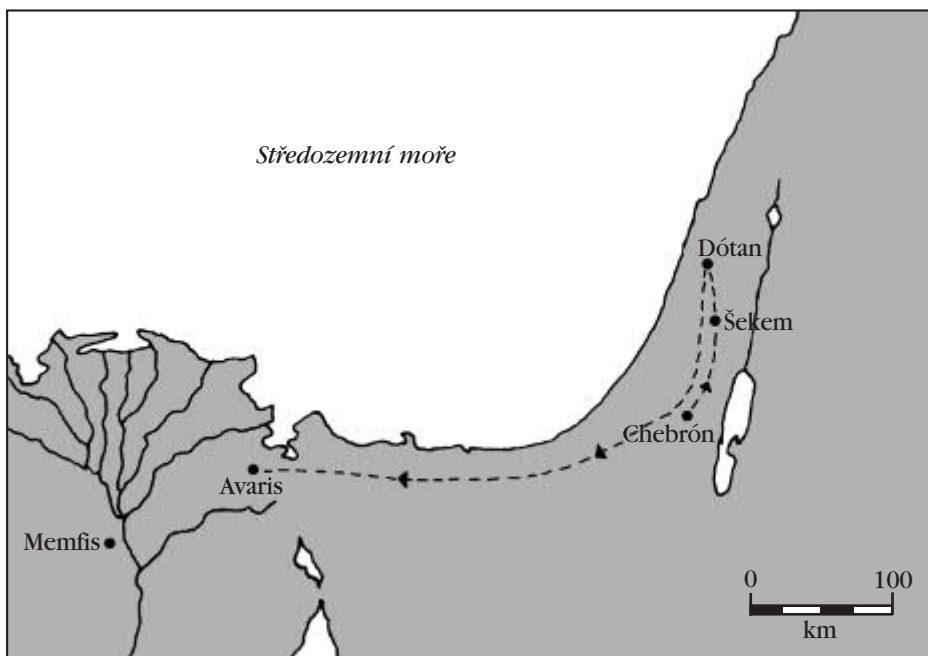
Avšak Boží ruka už byla připravena otevřít brány vězení. Egyptský král měl jedné noci dva sny, které patrně odkazovaly ke stejné události a zřejmě předpovídaly nějakou velkou pohromu. Věštcí a mudrci nemohli podat žádné uspokojivé vysvětlení. Kráľův zmatek

rostl a celý jeho palác zachvátil strach. Všeobecný rozruch připomněl vrchnímu číšníkovi jeho vlastní sen. Vzpomněl si na Josefa. Měl výčitky svědomí kvůli své zapomnětlivosti a nevděčnosti. Okamžitě informoval krále o tom, jak byl jeho vlastní sen a sen vrchního pekaře vysvětlen hebrejským zajatcem a jak se předpověď naplnila.

Pro faraona bylo ponižující radit se s otrokem, avšak odhodlal se k tomu, jen aby jeho ustaraná mysl mohla najít klid. Ihned poslal pro Josefa. Josef odložil vězeňský šat a byl předveden před krále.

„Farao Josefovi řekl: »Měl jsem sen a nikdo mi jej nedovede vyložit. Dolechl jsem se, že tobě stačí sen slyšet a už jej vyložíš.« Josef faraonovi odpověděl: »Ne já, ale Bůh dá faraonovi uspokojivou odpověď.« (Gn 41,15.16) Josef pokorně odmítl lichotku, že by sám vlastnil vyšší moudrost. Jedině Bůh může vysvětlit tato tajemství.

Potom faraο pokračoval a vyprávěl své sny: „Zdálo se mi, že stojím na břehu Nilu. Pojednou z Nilu vystupuje sedm krav vykrmených a krásného vzhledu a popásají se na říční trávě. A hle, za nimi vystupuje jiných sedm

Josefova cesta do Egypta. Z Chebrónu šel do Šekemu za svými bratry. Zde zjistil, že odešli do Dótanu, a proto putoval za nimi. Bratři ho však prodali midjánským obchodníkům, kteří cestovali do Egypta. V této době vládli v Egyptě Hyksové. Jejich hlavní město bylo Avaris, ačkoliv hlavním městem starého Egypta bylo Memfis. Protože Potifar byl velitelem faraonovy tělesné stráže, musel bydlet nedaleko od hlavního města.

krav, nevzhledných, velice bídného vzrůstu a vychrtlých. Něco tak šeredného jsem neviděl v celé egyptské zemi. A ty vychrtlé a šeredné krávy sežraly prvních sedm krav vykrmených. Ačkoli se dostaly do jejich útroch, nebylo znát, že tam jsou. Zůstaly nápadně šeredné jako předtím. Vtom jsem procítl. Pak jsem ve snu viděl: Z jednoho stébła vyrůstá sedm klasů plných a pěkných. A hle, za nimi vyráží sedm klasů jalových, hluchých a sežehých východním větrem. A ty hluché klasy pohltily sedm klasů pěkných. Řekl jsem to věštcům, ale nikdo mi nedovedl podat výklad.“ (Gn 41,17-24)

VÝKLAD FARAONOVÝCH SNŮ

Josef odpověděl: „Faraonův sen je jeden a týž. Bůh faraonovi oznámil, co učiní.“ (Gn 41,25) Nastane sedm let velké hojnosti. Pole a zahrady vydají mnohem hojnější úrodu než kdy jindy. Po tomto období přijde sedm let hladu „a všechna hojnost v egyptské zemi bude zapomenuta. Hlad zemi úplně zničí. V zemi nebude po hojnosti ani potuchy pro hlad, který potom nastane, neboť bude velmi krutý.“ (Gn 41,30,31) Josef pokračoval: „Ať se tedy farao nyní poohlédne po zkušeném a moudrém muži a dosadí ho za správce egyptské země. Necht farao ustanoví v zemi dohlážitěle a po sedm let hojnosti necht vybírá pětinu výnosu egyptské země. Ať po dobu příštích sedmi úrodných let shromažďují všechnu potravu a ve městech ať uskladňují pod faraonovu moc obilí a hlídají je. Tato potravu zabezpečí zemi na sedm let hladu, která přijdou na

egyptskou zemi. A země nezajde hladem.“ (Gn 41,33-36) Výklad byl rozumný a logický. Doporučený návrh zněl dobře a moudře. Kdo však má být pověřen provedením tohoto plánu? Na moudrosti tohoto výběru záviselo přežití národa.

Po nějakou dobu se zvažovalo, koho touto záležitostí pověřit. Od vrchního číšníka se vládce dověděl o moudrosti a prozíravosti, kterou Josef prokazoval při správě věznice. Bylo zřejmé, že má úžasné administrativní schopnosti. V celé říši byl Josef jediným mužem obdaraným takovou moudrostí, že byl schopen upozornit na nebezpečí, které ohrožuje království, a ukázat, jak se s ním vyrovnat. Nikdo z králových státních úředníků nebyl tak dobře kvalifikován, aby dokázal řídit národní záležitosti v této krizi. Král se svých poradců zeptal: „Zda najdeme podobného muže, v němž je duch Boží?“ (Gn 41,38)

SPRÁVCE ZEMĚ

Josefovi bylo sděleno překvapivé oznámení: „Když ti to vše dal Bůh poznat, nikdo nebude tak zkušený a moudrý jako ty. Budeš správcem mého domu a všechen můj lid bude poslouchat tvé rozkazy. Budu tě převyšovat jen trůnem.“ (Gn 41,39,40) „A farao sňal z ruky svůj prsten, dal jej na ruku Josefovi, oblékl ho do šatů z jemné látky a na šíji mu zavěsil zlatý řetěz. Dal ho vozit ve voze pro svého zástupce a volat před ním: »Na kolena!«“ (Gn 41,42,43)

Z vězení byl Josef povýšen na vládce nad celou egyptskou zemí. Byl vysoce poctěn, avšak bylo to spojeno s rizikem.

Nikdo nemůže stát ve vysokém postavení, aniž by byl vystaven nebezpečí. Bouře nechá bez škody nízkou květinu v údolí, kdežto statný strom na vrcholu hory vyvrátí. Tak i ti, kdo si zachovali svou bezúhonnost v těžkostech, mohou být smetení pokušeními, která přináší světský úspěch a uznání. Avšak Josefův charakter se osvědčil jak ve zkoušce pronásledování, tak v prověrce zdaru. Byl cizincem v pohanské zemi, odloučen od své rodiny, avšak plně věřil, že Boží ruka vedla jeho kroky. Ve stálé závislosti na Bohu věrně vykonával své povinnosti v každém postavení. Pozornost krále a velkých mužů Egypta byla obrácena k pravému Bohu a naučili se respektovat zásady zjevené vyznavačem Hospodina.

V raném věku se Josef neřídil vlastními sklony, nýbrž povinnostmi. A chlapcova

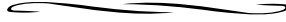
bezúhonnost, prostá důvěra a ušlechtilá povaha přinesly ovoce ve skutečích mužích.

Různé okolnosti, s nimiž se den co den setkáváme, mají za cíl vyzkoušet naši věrnost a uschopnit nás pro větší úkoly. Oddaností zásadám si mysl zvyká dávat přednost plnění povinností před zábavou a přirozenými sklony. Takto ukázněná mysl nekolísá mezi tím, co je správné a co špatné, jako třtina klátící se ve větru. Věrností v malých záležitostech získává člověk sílu být věrný ve větších věcech.

Ryzí charakter je mnohem cennější než zlato z Ofiru. Bez něj se nikdo nemůže stát vynikající osobností. Utváření ušlechtilé povahy je dílem celého života. Bůh dává příležitosti, avšak úspěch závisí na jejich využití.

JOSEF A JEHO BRATŘI

*Josef se usmířil se svými bratry a ti přijali jeho pozvání
k přestěbování do Egypta.*

Pod Josefovým vedením byly po celé egyptské zemi vybudovány obrovské sýpky k uskladnění přebytku obilí, který se očekával při žni. Během sedmi let hojnosti nashromáždili takové množství zrna, že se to nedalo ani spočítat.

A potom nastalo sedm let hladu, tak jak to Josef předpověděl. „Ve všech zemích byl hlad, ale v celé egyptské zemi měli chléb. Když všichni lid egyptské země začal hladovět a křičel k faraonovi o chléb, pravil faraon celému Egyptu: »Jděte k Josefovi a učňte, cokoli vám řekne.« Hlad byl po celé zemi. Tu Josef otevřel všechny sklady a prodával Egyptu obilí, neboť hlad tvrdě doléhal na egyptskou zemi. A všechny země přicházely do Egypta, aby nakupovaly u Josefa obilí, protože hlad tvrdě dolehl na celý svět.“ (Gn 41,54-57)

Hlad byl silně pociťován v zemi, kde přebýval Jákob. Když uslyšel o hojných zásobách, které si nadělal král Egypta, vydalo se deset Jákobových synů na cestu, aby tam nakoupili obilí. Byli zavedeni ke královi zmocněnci a přišli před vládce země. „Skláněli se před ním tváří k zemi. Josef spatřil své bratry a poznal je, ale sám se jim nedal

poznat.“ (Gn 42,6.7) Jeho hebrejské jméno bylo změněno a předseda vlády Egypta se pramálo podobal mladíčkovi, který byl prodán Izmaelcům. Když Josef spatřil své bratry, jak se před ním sklánějí a vzdávají mu hold, živě se mu vybavily jeho sny a scény z minulosti. Jeho bystré oko zjistilo, že mezi nimi není Benjamín. Stal se také obětí jejich zločinných intrik? Rozhodl se, že zjistí pravdu. Tvrdě řekl: „Jste vyzvědači! Přišli jste obhlédnout nechráněná místa země.“ (Gn 42,9)

Oni se ohradili: „Nikoli, pane; tvoji otroci přišli nakoupit potravu. Všichni jsme synové jednoho muže, jsme pociťiví lidé. Tvoji otroci nikdy nebyli vyzvědači.“ (Gn 42,10.11) Chtěl od nich získat nějaké informace o jejich domově. Věděl však, jak ošidné mohou být jejich výroky. Opakoval své nařčení a oni odpověděli: „Tvých otroků bylo dvanáct. Jsme bratři, synové jednoho muže z kenaanské země. Nejmladší je teď u otce a jeden - ten už není.“ (Gn 42,13)

Vládce předstíral, že pochybuje o tom, co říkají, a prohlásil, že bude požadovat, aby zůstali v Egyptě, dokud

jeden z nich nepůjde a nepřivede jejich nejmladšího bratra. Jestliže s tím nebudou svolní, budou považováni za vyzvědače. S takovým návrhem Jákobovi synové nemohli souhlasit. Vyžádalo by si to tolik času, že by jejich rodiny zatím trpěly hladem. A kdo z nich by podnikl takovou cestu sám a nechal své bratry ve vězení? Zdálo se, že budou buď usmrceni, nebo se stanou otroky. A kdyby přivedli Benjamína, zřejmě by ho stihl stejný osud. Rozhodli se raději zůstat a společně trpět, než aby ztrátou jediného syna, který mu zbyl, způsobili další bolest otci. Byli tedy uvrženi do žaláře.

Tito Jákobovi synové se povahově změnili. Bývali závistiví, bouřliví, prodraní, krutí a mstiví. Ale když teď byli podrobeni zkoušce, stali se nesobeckými, věrnými jeden druhému a oddanými svému otci, a přestože to byli muži středního věku, podřídili se otcově autoritě.

Tři dny strávené v egyptském vězení byly dny hořkého zármutku, když bratři uvažovali nad svými minulými hříchy. Pokud nebude přiveden Benjamín, budou jistě odsouzeni za vyzvědačství.

NÁVRAT K OTCI

Třetího dne dal Josef předvést bratry před sebe. Neodvažoval se je déle zdržovat. Jeho otec a jejich rodiny už mohli trpět hladem. Řekl jim: „Toto udělejte a zůstanete naživu. Bojím se Boha. Jestliže jste poctiví, zůstane jeden z vás spoutaný ve vězení; ostatní půjdete a donesete obilí, aby vaše rodiny

nehladověly. Svého nejmladšího bratra přiveďte ke mně; tak se prokáže pravdivost vašich výpovědí a nezemřete.“ (Gn 42,18-20)

Josef s nimi rozmlouval prostřednictvím tlumočnicka. Vůbec je nenapadlo, že by jim vládce mohl rozumět. Proto mezi sebou v jeho přítomnosti otevřeně mluvili. „Jisté jsme se provinili proti svému bratru; viděli jsme jeho tíseň, když nás prosil o smilování, ale nevyšly jsme ho. Proto jsme přišli do tísně teď my.“ (Gn 42,21) Rúben, který měl v plánu osvobodit Josefa v Dótanu, dodal: „Cožpak jsem vám neříkal, abyste se na tom hochovi neprohřešovali? Neposlechli jste, a teď jsme voláni za jeho krev k odpovědnosti.“ (Gn 42,22)

Když jim Josef naslouchal, nemohl ovládnout své city. Vyšel ven a plakal. Když se vrátil, rozkázal, aby byl Šimeón před nimi svázan a znovu vsazen do vězení. Šimeón byl osnovatelem a hlavním aktérem krutého zacházení s Josefem.

Dříve než dovolil svým bratrům odejít, vydal Josef instrukce, aby jim dali obilí a aby každému tajně vložili jeho peníze zpět do měchu. Když po cestě jeden z nich otevřel svůj pytel, byl překvapen, když v něm našel své stříbro. Ostatní se polekali a řekli: „Co nám to jen Bůh učinil?“ (Gn 42,28)

Jákob s úzkostí očekával návrat svých synů a po jejich příchodu se kolem nich dychtivě shromáždil celý tábor, když svému otci vyprávěli všechno, co se událo. Srdce všech se naplnila obavami. Chování egyptského vládce zřejmě věštilo nějaký zlý záměr a jejich strach se potvrdil, když otevřeli své pytle a našli v každém z nich své peníze.

Staříčkův otec ve své úzkosti zvolal: „Připravujete mě o děti. Nemám Josefa ani Šimeóna, a Benjamína mi chcete vzít. To všechno na mne dolehlo! Můj syn s vámi do Egypta nesestoupí. Jeho bratr je mrtev, zůstal sám. Kdyby na cestě, kterou se budete ubírat, přišel o život, uvalili byste na mé šediny žal a přivedli mě do podsvětí.“ (Gn 42,36.38)

Avšak období sucha pokračovalo a zásoby obilí přivezené z Egypta byly téměř spotřebovány. Stále víc a víc rostl stín blížícího se hladu. Vustaraných tvářích všech v táboře četl stařec jejich potřeby. Nakonec řekl: „Nakupte nám znovu trochu potravy.“ (Gn 43,2)

Juda odpověděl: „Ten muž nás důrazně varoval a prohlásil: »Mou tvář nespátříte, nebude-li s vámi váš bratr.« Jsi-li ochoten pustit s námi našeho bratra, sestoupíme do Egypta a nakoupíme ti potravu. Nejsi-li však ochoten ho pustit, nesestoupíme. Ten muž nám přece řekl: »Mou tvář nespátříte, nebude-li s vámi váš bratr.«“ (Gn 43,3-5) Když Juda viděl, že se otcovo rozhodnutí začíná viklat, řekl: „Pusť toho chlapce se mnou, ať můžeme jít. Tak zůstaneme naživu a nezemřeme – ani my ani ty ani naši maličci.“ (Gn 43,8) Nabídl se, že se za svého bratra zaručí a že navždy ponese vinu, jestliže Benjamína nepřivede zpět k otci.

ZNOVU V EGYPTĚ

Jákob se už déle nemohl zdráhat dát svůj souhlas. Vyzval své syny, aby vzali vládcovi dary, které nabízela hladem sužovaná země: „Vezměte si do nádob... trochu mastixu a trochu medu, ladanum

a masti, pistácie a mandle.“ (Gn 43,11) Měli s sebou vzít také dvojnásobnou částku peněz. Jákob řekl: „Vezměte i svého bratra a hned se navraťte k tomu muži.“ (Gn 43,13) Když byli jeho synové na odchodu na tuto pochybnou cestu, starý otec se postavil, vztáhl ruce k nebi a pronesl modlitbu: „Sám Bůh všemohoucí ať vás obdaří před tváří toho muže slitováním, aby propustil vašeho druhého bratra i Benjamína.“ (Gn 43,14)

Znovu cestovali do Egypta a předstoupili před Josefa. Když jeho oči padly na Benjamína, syna jeho vlastní matky, byl hluboce dojat. Avšak skryl své city a nařídil, aby je zavedli do jeho domu, aby s ním poobědvali. Bratři byli velmi znepokojeni. Báli se, že budou voláni k zodpovědnosti za peníze, které našli ve svých žocích. Mysleli si, že by to mohla být nastražená záminka, aby je zotročili. Aby podali důkaz o své nevině, informovali správce domu, že s sebou přinesli zpátky peníze, které našli ve svých pytlích, ale také peníze ke koupi potravin. Dodali: „Nevíme, kdo nám vložil naše stříbro do žoků.“ (Gn 43,22) Muž odpověděl: „Upokojte se, nic se nebojte. Bůh váš a Bůh vašeho otce vám dal do žoků ten skrytý poklad. Vaše stříbro jsem přece přijal.“ (Gn 43,23) Úzkost z nich spadla. A když se k nim připojil Šimeón, který byl propuštěn z vězení, cítili, že Bůh je jim opravdu milostiv.

Když se s nimi vládce znovu setkal, předali mu své dary a pokorně se mu „klaněli až k zemi“ (Gn 43,26). Opět mu přišly na mysl jeho sny a rychle se otázel: „Zdalipak se vede dobře vašemu

starému otci, o němž jste mluvili? Je ještě naživu?» Odpověděli: »Tvému otroku, našemu otci, se vede dobře, je dosud živ.« (Gn 43,27.28) Znovu se mu poklonili. Pak jeho oko spočinulo na Benjamínovi. Zeptal se: »Toto je váš nejmladší bratr, o kterém jste se mnou mluvili?« A dodal: »Bůh ti buď milostiv, můj synu!« (Gn 43,29) Avšak přemožen city něhy, nebyl schopen dalších slov. »Vešel proto do pokojíku a rozplakal se tam.« (Gn 43,30)

Když se zase uklidnil, vrátil se. Kastovnické zákony zakazovaly Egyptanům jíst společně s příslušníky nějakého jiného národa. Proto měli Jákobovi synové samostatný stůl, zatímco vládce jako vysoce postavená osoba jedl sám. Egyptané měli také oddělené stoly. Když všichni usedli, bratři byli překvapeni, když viděli, že byli posazeni v přesném pořadí podle svého věku. »Potom je Josef uctil ze svého stolu; nejvíce ze všech, pětkrát víc než ostatní, však uctil Benjamína.« (Gn 43,34) Doufal, že zjistí, jestli se budou na nejmladšího bratra dívat se závistí a nenávisť, kterou projevovali vůči němu. Protože stále předpokládali, že Josef nerozumí jejich jazyku, bratři spolu otevřeně rozmlouvali. Takto měl možnost poznat jejich skutečné pocity. Přesto je chtěl ještě důkladněji vyzkoušet. Než odcestovali, nařídil, aby byl jeho vlastní stříbrný kalich ukryt do vaku nejmladšího z bratrů.

POSLEDNÍ ZKOUŠKA

Radostně se vydali na zpáteční cestu. Šimeón a Benjamín byli s nimi, jejich zvířata nesla náklad obilí a všichni cítili, že

bezpečně unikli nebezpečím, která je, jak se zdálo, obklopovala. Avšak sotva vyšli z města, byli zastaveni vládcovým správcem, který na ně zhurta vyjel: »Proč jste se za dobro odvděčili zlém? Což jste nevzali to, z čeho můj pán pije a čeho používá k věštění? Zle jste se zachovali, že jste to udělali!« (Gn 44,4.5) Tento pohár měl údajně schopnost rozpoznat jakoukoli jedovatou látku, která do něj byla vložena. Takové poháry se těšily velké úctě jako ochrana proti úkladné vraždě pomocí jedu.

Na správcovo obvinění cestovatelé odpověděli: »Proč mluví můj pán taková slova? Tvoji otroci jsou daleci toho, aby udělali něco takového! Vždyť stříbro, které jsme našli navrchu ve svých žocích, jsme ti přinesli ze země kenanské zpět. Jak bychom mohli ukrást stříbro nebo zlato z domu tvého pána? U koho z tvých otroků se to najde, ten ať zemře a my se staneme otroky svého pána!« (Gn 44,7-9) »Dobře, ať je po vašem,« souhlasil správce. »Ten, u koho se to najde, se stane mým otrokem; vy budete bez viny.« (Gn 44,10)

Prohlídka hned začala. »Každý rychle složil svůj žok na zem a rozvázal jej.« (Gn 44,11) Správce prohledal každý pytel. Začal od Rúbenova a prohlížel je podle pořadí, až skončil u nejmladšího. Kalich se našel v Benjamínově vaku.

Bratři v úplné beznaději roztrhli svůj šat a pomalu se vraceli do města. Kvůli jejich vlastnímu slibu je Benjamín odsouzen do otroctví. Následovali správce do paláce, a když tam ještě našli vládcu, padli před ním tvářemi k zemi.

»Co jste to spáchali za čin!« rozkřikl se na ně. »Což nevíte, že muž jako já

všechno uhodne?“ (Gn 44,15) Josef měl v úmyslu přimět je k tomu, aby se přiznali ke svému hříchu.

Juda odpověděl: „Co můžeme svému pánu říci? Jak to omluvíme? Čím se ospravedlníme? Sám Bůh stíhá tvé otroky za jejich provinění. Teď jsme otroky svého pána, my i ten, u něhož se kalich našel.“ (Gn 44,16)

Vládce odvětil: „Takového jednání jsem dalek; mým otrokem se stane jen ten, u něhož se našel kalich, a vy odejděte v pokoji k svému otci.“ (Gn 44,17)

Ve svém zoufalství se Juda přiblížil k vládci. Výmluvně popsal zármutek svého otce nad ztrátou Josefa a jeho váhání, když měl dovolit, aby s nimi Benjamín šel do Egypta, protože Benjamín je jediným zbylým synem po své matce Ráchel, kterou Jákob tak vroucně miloval. Řekl: „Co teď, až přijdu k tvému otroku, svému otci, a chlapec, na němž lpí celou svou duší, s námi nebude? Jakmile spatří, že chlapec s námi není, umře. Tvoji otroci uvalí žal na šediny tvého otroka, našeho otce, a přivedou ho do podsvětí. Tvůj otrok se za toho chlapce, aby ho otec pustil, zaručil takto: »Nepřivedu-li ho k tobě, prohřeším se proti svému otci na celý život.« Proto dovol, aby tvůj otrok zůstal u svého pána v otroctví namísto tohoto chlapce, a chlapec ať smí se svými bratry odejít. Jak bych mohl k svému otci přijít, kdyby chlapec nebyl se mnou? Což bych se mohl dívat na utrpení, které by mého otce postihlo?“ (Gn 44, 30-34)

Josef byl uspokojen. Viděl ve svých bratrech ovoce opravdového pokání.

Rozkázal, aby se všichni kromě těchto mužů vzdálili. Potom se hlasitě rozplákal a volal: „Já jsem Josef. Můj otec vskutku ještě žije?“ (Gn 45,3)

USMÍŘENÍ

Jeho bratři stáli nepohnutě, oněměli strachem a úžasem. Vládce Egypta je jejich bratr Josef, kterému tak záviděli, že ho chtěli zavraždit, a nakonec ho prodali do Egypta! Vyvstalo před nimi veškeré jejich hanebné jednání s ním. Vzpomněli si, jak dlouho pohrdali jeho sny a jak se snažili zabránit jejich naplnění. Nicméně sehráli svou úlohu v naplnění těchto snů. Když jsou teď zcela v jeho moci, bezpochyby se jim pomstí za krivdy, které musel vytrpět.

Když viděl jejich zmatek, laskavě řekl: „Přistupte ke mně.“ (Gn 45,4) A když přišli blíž, pokračoval: „Já jsem váš bratr Josef, kterého jste prodali do Egypta. Avšak netrapte se teď a nevyčítejte si, že jste mě sem prodali, neboť mě před vámi vyslal Bůh pro zachování života.“ (Gn 45,4.5) Protože cítil, že už pro svou krutost vůči němu vytrpěli dost, šlechetně se snažil rozptýlit jejich strach a zmírnit hořkost jejich vlastních výčitek.

„Bůh mě poslal před vámi, aby zajistil vaše potomstvo na zemi a aby vás zachoval při životě pro veliké vysvobození. A tak jste mě sem neposlali vy, ale Bůh. On mě učinil otcem faraonovým, pánem celého jeho domu a vládařem v celé egyptské zemi. Putujte rychle k otci a řekněte mu: »Toto praví tvůj syn Josef: Bůh mě učinil pánem celého Egypta. Nerozpakuj se a sestup ke mně.

Budeš bydlet v zemi Gošenu, a tak mi budeš nablízku i se svými syny a vnuky, s bravem a skotem i se vším, co je tvé. Postarám se tam o tebe, neboť bude ještě pět let hladu, abys neměl nouzi ani ty ani tvůj dům ani nic z toho, co je tvé.« Padl svému bratru Benjamínovi kolem krku a rozplakal se a Benjamín plakal na jeho šíji. Políbil také všechny bratry, sklonil se k nim a plakal. Teprve potom se bratři rozhovořili.“ (Gn 45,7-11.14.15) Bratři pokorně vyznali svůj hřích a snažně ho prosili o odpuštění.

PŘESTĚHOVÁNÍ DO EGYPTA

Zpráva o tom, co se událo, se rychle donesla ke králi. Ten potvrdil vladařovo pozvání jeho rodiny a řekl: „Dám vám to nejlepší, co egyptská země má.“ (Gn 45,18) Bratři byli posláni zpět s přehojnými zásobami potravin a vším potřebným k přestěhování celých jejich rodin a služebnictva do Egypta.

Jákovovi synové se vrátili ke svému otci s radostnými zprávami: „Josef ještě žije, a dokonce je vladařem nad celou egyptskou zemí!“ (Gn 45,26) Starý muž byl nejdříve ohromen. Nemohl uvěřit tomu, co slyšel. Avšak když viděl dlouhý průvod povozů a zvířata obtěžkaná nákladem a když Benjamín byl opět s ním, byl přesvědčen. Nanejvyšš štasten zvolal: „Stačí, můj syn Josef žije! Půjdu, abych ho ještě před smrtí uviděl.“ (Gn 45,28)

Deset bratrů se teď muselo ještě jednou pokořit. Vyznali se svému otci z podvodu a krutosti, která jemu i jim po tolik let ztrpčovala život. Jákob je nepodezíral z tak podlého hříchu, ale

odpustil jim a požehnal svým chybujícím dětem.

Otec a jeho synové se spolu se svými rodinami, stády a množstvím služebnictva brzy vydali na cestu do Egypta. Bůh k Jákovovi promluvil v nočním vidění: „Neboj se sestoupit do Egypta; učiním tě tam velikým národem. Já sestoupím do Egypta s tebou a já tě také určitě vyvedu.“ (Gn 46,3.4)

Abrahamovi bylo dáno zaslíbení, že jeho potomků bude jako hvězd. Doposud se však vyvolený lid rozmnožoval pomalu. A kenaanská země byla pod vládou mocných pohanských kmenů, které neměly být vykořeněny dříve než až ve „čtvrtém pokolení“ (viz Gn 15,16). Kdyby se Izraelovi potomci měli stát početným národem, museli by buď vyhnat obyvatele země, nebo se mezi ně rozptýlit. Kdyby se spolčili s Kenaanci, byli by v nebezpečí, že budou svedeni k modlářství. Egypt však nabízel podmínky nutné k naplnění Božího záměru. Zde se před nimi rozprostírala dobře zavlažovaná a úrodná část země, která skýtala všechny výhody k jejich rychlému rozmnožení. A zůstanou odlišným a odděleným lidem, vyloučeným z účasti na modloslužebnictví Egypta.

Když karavana dorazila do Egypta, zamířila rovnou do země Gošen. Tam přijel Josef ve svém vladařském voze, doprovázen královskou družinou. Jeho mysl naplňovala jediná myšlenka, jeho srdce rozechvívala jediná touha. Když spatřil blížící se cestovatele, nemohl děle zadržet projevy lásky, kterou musel po tak dlouhá léta potlačovat. Seskočil z vozu a běžel vstříc svému otci, aby ho uvítal. „Padl mu kolem krku a na

jeho šíji se rozplakal. Izrael Josefovi řekl: »Teď už mohu zemřít, když jsem spatřil tvou tvář a vím, že jsi ještě živ.« (Gn 46,29.30)

Josef se snažil uchránit své bratry před pokušeními, jimž by byli vystaveni na pohanském dvoře. Proto jim radil, aby řekli faraonovi jasně, jaké je jejich zaměstnání. Jákobovi synové této rady uposlechli a opatrně také řekli, že přišli do země, aby tu pobývali, nikoli aby se v ní trvale usadili. Tak si ponechali právo odejít, když se k tomu rozhodnou.

Zanedlouho po jejich příchodu představil Josef svého otce vládci. Patriarcha byl v královských palácích cizincem. Avšak uprostřed nádherných přírodních výjevů se důvěrně stýkal s mocnějším vládcem. Nyní, vědom si své přednosti, vztáhl ruce a požehnal faraonovi.

JOSEFOVI SYNOVÉ

Když se Jákob poprvé zdravil s Josefem, mluvil, jako by po tomto radostném ukončení svého dlouhého strádání a žalu byl připraven zemřít. Avšak bylo mu dopřáno žít ještě sedmáct let v klidném prostředí Gošenu. Tyto šťastné roky se nápadně lišily od těch, které jim předcházely. Pozoroval u svých synů známky opravdového pokání. Viděl svou rodinu žít v takových podmínkách, které jsou nutné k rozvoji ve velký národ, a jeho víra se pevně chopila zaslíbení o jejich budoucím usazení v Kenaanu. On sám byl zahrnut všemožnými projevy lásky a přízně, které mu mohl poskytnout předseda vlády Egypta.

Ještě jedna záležitost si vyžadovala pozornost. Josefovi synové měli být formálně zařazeni mezi syny Izraele. Když se Josef dostavil k poslednímu rozhovoru se svým otcem, přivedl s sebou Efrajima a Manasesa. Tito mladíci byli prostřednictvím své matky spojeni s nejvyšším řádem egyptského kněžstva a postavení jejich otce jim otvíralo cestu k bohatství a poctám, kdyby se rozhodli spojit se s Egypťany. Josefovým přáním však bylo, aby se spojili se svým vlastním lidem. Projevil svou víru v zaslíbení smlouvy a dal přednost tomu, aby se jeho synové zařadili mezi pohrdané pastýřské kmeny, jimž Bůh svěčil svá zaslíbení, před poctami, které nabízel egyptský dvůr.

Jákob řekl: „Oba synové, kteří se ti v egyptské zemi narodili před mým příchodem do Egypta, budou nyní moji. Efrajim a Manases jsou moji jako Rúben a Šimeón.“ (Gn 48,5) Přijal je za své vlastní syny a stali se vůdci samostatných kmenů.

Když přišli blíž, patriarcha je objal a políbil. Slavnostně položil své ruce na jejich hlavy, aby jim požehnal. Potom pronesl modlitbu: „Bůh, před nímž ustavičně chodívali moji otcové Abraham a Izák, Bůh, Pastýř, který mě vodí od počátku až dodnes, Anděl, Vykupitel, jenž před vším zlým mě chránil, ať požehná těm chlapcům.“ (Gn 48, 15.16)

Nenaříkal nad minulými zlými dny. Dřívější těžkosti a žal už neviděl jako něco, co bylo namířeno proti němu. Patriarcha vzpomínal pouze na Boží milosrdenství a láskyplnou péči, které ho vždy provázely na jeho životní pouti.

Všichni Jákobovi synové se shromáždili u jeho smrtelného lože. Jákob je k sobě povolal a řekl jim: „Sejděte se, oznámím vám, co v budoucnu vás potká.“ (Gn 49,1)

JÁKOB PŘEDPOVÍDÁ BUDOUCNOST

Na Jákobovi spočinul Duch Inspirace a v prorockém vidění mu byla zjevena budoucnost jeho potomků. Vyslovoval jména svých synů jedno po druhém, popsal povahu každého z nich a krátce předpověděl budoucí dějiny každého kmene.

„Rúbene, tys můj prvorozený, síla má a prvotina mého mužství; povzneseností a mocí překypuješ.“ (Gn 49,3) Avšak Rúbenův hrozný hřích v Migdalederu způsobil, že nebyl hoden požehnání prvorozenství. „Přetekls jak vody; nebudeš však první.“ (Gn 49,4)

Kněžství bylo dáno Lévimu, království a mesiášské zaslíbení Judovi a dvojnásobný podíl na dědictví Josefovi. Rúbenův kmen nikdy nezaujal významné postavení v Izraeli. Nebyl tak početný jako rod Judův, Josefův nebo Danův a byl mezi prvními kmeny, které se dostaly do zajetí.

Dalšími v pořadí byli Šimeón a Lévi. Spolčili se v krutém činu spáchaném na obyvatelích Šekemu a nesli největší díl viny za prodání Josefa. „Rozdělím je v Jákobovi, rozptýlím je v Izraeli.“ (Gn 49,7)

Mojžíš ve svém posledním požehnání Izraeli před vstupem do Kenaanu neučinil jedinou zmínku o Šimeónovi. Při obsazování Kenaanu dostal tento kmen pouze malou část Judova podílu

a tyto rodiny, které se později staly mocnými, tvořily odlišnou kolonii a obsadily území mimo hranice Svaté země. Ani Léviovci neobdrželi žádné dědictví kromě čtyřiceti dvou měst. Avšak jejich věrnost ve chvíli, kdy ostatní kmeny odpadly od Boha, jim zajistila, že byli pověřeni svatou službou spojenou se svatyní. Takto se zlořečenství změnilo v požehnání.

Vrcholné požehnání prvorozenství bylo přeneseno na Judu. „Tobě, Judu, tobě vzdají čest tví bratři. Na šíji nepřátel dopadne tvá ruka; synové tvého otce se ti budou klanět. Juda nikdy nebude zbaven žezla ani palcátu, jenž u nohou mu leží, dokud nepřijde ten, který z něho vzejde; toho budou poslouchat lidská pokolení.“ (Gn 49, 8.10)

Lev, král lovišť, je vhodným symbolem tohoto kmene, z něhož vyšel David a Syn Davidův, Šílo, pravý „Lev z pokolení Judova“ (Zj 5,5), jemuž se nakonec poddá veškerá moc a jemuž vzdají poctu všechny národy.

Většině svých dětí Jákob předpověděl úspěšnou budoucnost. Nakonec dospěl k Josefovu jménu a otcovo srdce překypovalo, když prosil o požehnání pro „zasvěcence mezi bratry“.

„Josef, toť mladý plodonosný štěp, plodonosný štěp nad pramenem, přes zeď pnou se jeho ratolesti. Hořkostí ho naplnili, ohrožovali ho, střelci úklady mu nastavili. Jeho luk si zachová svou pružnost, jeho paže svoji svěžest. Z rukou Přesilného Jákobova vzejde pastýř, kámen Izraele, z rukou Boha tvého otce. Kěž pomáhá tobě... Požehnání tvého otce překonají požehnání horstev věčných, pahorků dávnověkých

dary vytoužené. Ať přijdou na hlavu Josefovu, na temeno zasvěcenice mezi bratry.“ (Gn 49,22-26)

Jákob byl mužem hlubokých citů. Jeho láska k synům byla silná a něžná. Všem odpustil a až do konce je miloval. Jeho otcovská něha by byla našla vyjádření pouze ve slovech povzbuzení a naděje. Avšak spočinula na něm Boží moc. Pod vlivem Inspirace byl nucen vyslovit pravdu, ať byla jakkoli bolestná.

Jákobova poslední léta byla jako večer klidu a odpočinku po dni plném starostí a únavy. Nad jeho stezkou se stáhly temné mraky, avšak vyšlo slunce a jeho poslední hodiny prosvětlovala nebeská záře. Písmo říká: „Za večerního času bude světlo.“ (Za 14,7) „Přidržuj se bezúhonného, hled' na přímého; pokojný muž bude mít potomstvo.“ (Ž 37,37)

Inspirace věrně zaznamenala chyby dobrých mužů, které Bůh poctil svou přízní. To dává nevěřícím příležitost, aby si z Bible tropili posměch. Avšak fakt, že skutečnosti nejsou záměrně přehlíženy a hříchy hlavních postav zamlčeny, je jedním z nejpádnejších důkazů o pravdivosti Písma. Kdyby Bibli psali neinspirovaní pisatelé, nepochybně by povahy těchto uznávaných mužů představili v mnohem lichotivějším světle.

Když pozorujeme, jak druzí zápasili s překážkami podobnými našim, jak podlehli pokušením jako my, a přesto se nevzdali a z Boží milosti zvítězili, jsme povzbuzeni ve svém zápase o spravedlnost. Tak jako oni byli někdy srazeni zpět, a přesto znovu dobyli své území a byli Bohem požeňnani, tak

i my můžeme v Ježíšově síle zvítězit. Na druhé straně může záznam o jejich životě sloužit jako varování. Bůh vidí hřích těch, které nejvíce zahrnuje svou milostí, a jedná s nimi přísněji než s těmi, jimž se dostalo méně světla a mají menší zodpovědnost.

Po Jákobově pohřbu naplnil srdce Josefových bratrů opět strach. Vědomí viny je učinilo nedůvěřivými a podezřívavými. Obávali se, že Josef je teď postihne dlouho odkládaným trestem za jejich zločin. Neodvážili se k němu přijít, ale poslali mu poselství: „Tvůj otec před smrtí přikázal: Josefovi řekněte toto: »Ach, odpusť prosím svým bratrům přestoupení a hřích, neboť se na tobě dopustili zlého činu. Odpusť prosím služebníkům Boha tvého otce to přestoupení.«“ (Gn 50,16.17)

Toto poselství Josefa došlo k slzám. Povzbuzení touto skutečností, jeho bratři přišli, padli před ním na kolena a řekli: „Tu jsme, měj nás za otroky!“ (Gn 50,18) Josefa bolelo, že se na něj dívají jako na člověka, který pěstuje ducha pomsty. Řekl: „Nebojte se. Což jsem Bůh? Vy jste proti mně zamýšleli zlo, Bůh však zamýšlel dobro; tím, co se stalo, jak dnes vidíme, zachoval naživu četný lid. Nebojte se už tedy; postarám se o vás i o vaše děti.“ (Gn 50,19-21)

MESIAŠ

Josefův život ilustruje život Krista. Závist vedla Josefovy bratry k tomu, že ho prodali do Egypta. Doufali, že tím zabrání tomu, aby se stal větším než oni. Libovali si, že se už nemusí obávat jeho snů, že zcela znemožnili jejich

naplnění. Avšak Bůh změnil jejich životní dráhu, aby se událo právě to, čemu se snažili zabránit. Podobně kněží a starší žárlili na Krista. Usmrtili ho, aby mu znemožnili stát se králem, přesto však tomu nemohli zabránit.

Josef se díky svému otroctví v Egyptě stal pro rodinu svého otce spasitelem. Tato skutečnost ovšem nezmenšila vinu jeho bratrů. Podobně Kristovo ukřižování jeho nepřáteli z něj učinilo Vykupitele lidstva, Spasitele padlého pokolení a Vládce nad celým světem. Avšak zločin jeho vrahů byl stejně odporný, jako kdyby Boží prozřetelná ruka neřídila události.

Josef byl pro svoji zásadnost falešně osočen a uvržen do vězení. Podobně Kristus byl kvůli své spravedlnosti opovržen a odmítnut, neboť jeho sebezapíravý život odsuzoval hříchy. A ačkoli se neprovinil žádným zlem, byl na základě svědectví falešných svědků odsouzen. Josefova trpělivost uprostřed nespravedlnosti, jeho pohotovost odpustit a šlechetná shovívavost vůči jeho krutým

bratrům představují Spasitelovu trpělivou vytrvalost tváří v tvář zášti a tupení bezbožných lidí i jeho odpuštění všem, kdo k němu přijdou s vyznáním svých hříchů a prosbou o odpuštění.

Josef byl svědkem početního růstu a prosperity svého lidu a jeho víra, že Bůh uvede Izrael do zaslíbené země, zůstala po všechna léta neotřesená.

Když viděl, že se blíží jeho konec, dal svým posledním činem najevo, že jeho úděl je spojen s Izraelem. Jeho poslední slova byla: „Bůh vás jistě navštíví a vyvede vás odtud do země, kterou přísězně slíbil Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi... Bůh vás jistě navštíví a pak odtud vynesete mé kosti.« I umřel Josef, když mu bylo sto deset let; nabalzamovali ho a položili do rakev v Egyptě.“ (Gn 50,24-26)

Po staletí dřiny, která následovala, dosvědčovala tato rakev Izraeli, že jsou v Egyptě jen dočasnými hosty, a vybízela je, aby své naděje upnuli k zaslíbené zemi, protože čas vysvobození určitě přijde.

MOJŽÍŠ

*Klidný život v Egyptě vystřídalo pronásledování,
uprostřed kterého se narodil zaslíbený vysvoboditel.*

Za služby, které Josef prokázal egyptskému národu, nejenže byla Jákobovým potomkům dána za domov část země, ale byli osvobozeni od placení daní a v době hladu hojně zásobováni potravou. Král veřejně uznal, že díky Josefovu Bohu se Egypt těšil hojnosti, zatímco jiné národy hynuly hladem. Viděl také, že Josefův způsob vlády velmi obohatil království, a z vděčnosti zahrnul Jákobovu rodinu královskou přízní.

Ale jak běžel čas, velký muž, jemuž Egypt za tolik vděčil, byl uložen do hrobu. „V Egyptě však nastoupil nový král, který o Josefovi nevěděl.“ (Ex 1,8) Ne že by nebyl obeznámen s tím, jaké služby Josef jeho národu prokázal, ale nechtěl to uznat a snažil se, aby se na to pokud možno zapomnělo. „Ten řekl svému lidu: »Hle, izraelský lid je početnější a zdatnější než my. Musíme s ním nakládat moudře, aby se nerozmnožil. Kdyby došlo k válce, jistě by se připojil k těm, kdo nás nenávidí, bojoval by proti nám a odtáhl by ze země.«“ (Ex 1,9.10)

Izraelci se již „rozplodili, až se to jimi hemžilo, převelice se rozmnožili

a byli velice zdatní; byla jich plná země“ (Ex 1,7). Avšak uchovávali si svou národní identitu, vůbec nepřijímali egyptské zvyky a náboženství a jejich stále vzrůstající počet nyní vzbudil u krále a jeho lidu strach.

Mnozí z Izraelců byli schopní a vzdělaní pracovníci a hodně se přičinili o bohatství národa. Král potřeboval takové dělníky při budování svých nádherných paláců a chrámů. Proto je postavil na stejnou úroveň s Egypťany, kteří se i se svým majetkem prodali království. Brzy byli nad nimi ustanoveni dozorcí, a tak se stali úplnými otroky. „Proto začali Egypťané Izraelce surově zotročovat. Ztrpčovali jim život tvrdou otročinou při výrobě cihel a všelijakou prací na poli. Všechnu otročinu, kterou na ně uvalili, jim ještě ztěžovali surovostí.“ (Ex 1,13.14) „Avšak jakkoli jej ujařmovali, množil se a rozmáhal dále.“ (Ex 1,12)

Král a jeho poradci doufali, že si Izraelce tvrdou prací podřídí, sníží jejich počet a potlačí jejich nezávislého ducha. Ženám, jimž to umožňovalo jejich zaměstnání, bylo vydáno nařízení, aby při narození usmrcovaly hebrejské

chlapečky. Satan věděl, že mezi Izraelci má vyrůst Vykupitel, a doufal, že zmaří Boží záměr, když povede krále k tomu, aby hubil hebrejské děti. Avšak porodní báby se bály Boha a neodvážily se plnit tento krutý příkaz.

Král, rozzloben tím, že jeho plán selhal, vydal ještě krutější a rozsáhlejší rozkaz. „Ale faraó všemu svému lidu rozkázal: »Každého syna, který se jim narodí, hodte do Nilu; každou dceru nechte naživu.«“ (Ex 1,22)

NAROZENÍ

V době, kdy toto nařízení dolehlo v plné síle, Amrámovi a Jókebedě, Izraelcům z Léviova kmene, se narodil syn. Rodiče věřili, že se přiblížil čas osvobození Izraele a že Bůh vzbudí z prostředku svého lidu vysvoboditele, a rozhodli se, že zabrání tomu, aby byl jejich maličký obětován. Víra v Boha je posilovala „a nezalekli se královského rozkazu“ (Žd 11,23).

Matka dítě schovávala po tři měsíce. Když zjistila, že už ho déle nemůže bezpečně ukrývat, upletla z rákosu košík ve tvaru lodičky a vymazala ho blátem a smolou, aby byl vodotěsný. Položila do něj děťátko a umístila ho do rákosí u břehu řeky. Jeho sestra Mirjam se zdržovala nablízku a starostlivě pozorovala, co se stane s jejím malým bratříčkem.

A byli tam i jiní ochránci. Matka své dítě svěřila do Boží péče a andělé, ač neviditelní, se vznášeli nad skromným místem, kde chlapec odpočíval. Andělé tam zavedli faraonovu dceru. Malý košík podnítl její zvědavost, a když

uvnitř spatřila malé děťátko, slzy nemluvněte vzbudily její soucit. Pociťovala sympatie k neznámé mamince, která se musela uchýlit k takovému prostředku, aby zachránila svého malého miláčka. Rozhodla se, že ho zachrání. Přijme ho za svého vlastního syna.

Mirjam poznala, že se s dítětem zachází laskavě. Odvážila se přijít blíž a nakonec se zeptala: „Mám jít a zavolat kojnou z hebrejských žen, aby ti dítě odkojila?“ (Ex 2,7) Princezna souhlasila.

Hošíkova sestra spěchala s radostnou novinou ke své matce a bezodkladně se s ní vrátila k faraonově dceři. „Odnes to dítě, odkoj mi je a já ti zaplatím,“ (Ex 2,9) řekla princezna.

VLIV MATKY

Bůh vyslyšel matčinu modlitbu. S hlubokou vděčností se chopila svého nyní bezpečného a šťastného úkolu vychovat své dítě pro Boha. Věděla, že ho bude muset brzy předat jeho královské matce, kde bude obklopen vlivy, které ho budou chtít odvést od Boha. Snažila se naplnit jeho mysl bázní Boží a láskou k pravdě a spravedlnosti. Odhalila mu, jak pošetilé a hříšné je modlářství, a velmi brzy ho naučila sklánět se před živým Bohem a modlit se k němu. Ten jediný ho může slyšet a pomoci mu v každé nouzi.

Měla chlapce u sebe tak dlouho, jak jen mohla, ale když mu bylo asi dvanáct let, musela se ho vzdát. Ze svého skromného domova v chaloupce byl vzat do královského paláce k faraonově dceři, která jej přijala za svého syna. Ani tam však nezapomněl na naučení,

kteřá získal od své maminky. Byla mu záštitou před pýchou, nevěřností a neřestmi, které kvetly uprostřed nádhery královského dvora.

Celý Mojžíšův budoucí život, velký úkol, který splnil jako vůdce Izraele, svědčí o důležitosti práce matky. Žádné jiné dílo se jí nevyrovná. Matka působí na rozvíjející se mysl a charakter. Nepracuje pouze pro časnost, ale pro věčnost. Zasévá semeno, které vzklíčí a přinese ovoce, ať už dobré, nebo zlé. Nemá namalovat krásnou podobiznu na plátno nebo ji vytesat z mramoru, nýbrž má vtisknout Boží obraz do lidského nitra. Dojmy vryté do mysli zůstanou po celý život. Děti jsou nám svěřeny do péče, abychom je vychovávali ne jako dědice trůnu pozemské říše, nýbrž jako Boží krále, kteří mají vládnout po nekonečné věky.

Ve slavném dni účtování vyjde najevo, že mnohé zločiny jsou výsledkem neznalosti a nedbalosti těch, jejichž povinností bylo vést dětské krůčky po správné cestě. Pak se ukáže, že mnozí, kteří obohatili svět světlem génia, pravdy a svatosti, vděčí za svůj úspěch matce, která se za ně modlila.

NA KRÁLOVSKÉM DVOŘE

Na faraonově dvoře se Mojžíšovi dostalo nejvyššího občanského a vojenského vzdělání. Vladař se rozhodl, že svého adoptivního vnuka učiní následníkem trůnu, a mladík byl vzděláván pro toto vysoké postavení. „Byl vychován ve vši egyptské moudrosti a byl mocný v slovech i činech.“ (Sk 7,22) Jako schopný vojevůdce se stal miláčkem egyptské

armády a byl všeobecně považován za pozoruhodnou osobnost. Satanův záměr byl zmařen. Týž výnos, který odsuzoval hebrejské děti k smrti, Bůh využil k tomu, aby se budoucímu vůdci jeho lidu dostalo vzdělání.

Izraelští starší byli anděly poučeni, že čas jejich vysvobození je blízko a že mužem, kterého k tomu Bůh použije, je Mojžíš. Andělé sdělili také Mojžíšovi, že ho Hospodin vybral, aby zlomil otroctví Božího lidu. Mojžíš předpokládal, že si svou svobodu mají vydobýt zbraněmi. Domníval se proto, že povede hebrejské vojsko proti egyptské armádě.

Podle egyptských zákonů se všichni, kdo se měli ujmout faraonova trůnu, museli stát členy kněžské kasty. Mojžíš jako korunní princ měl být zasvěcen do tajemství egyptského náboženství. Nedal se však přimět k účasti na uctívání bohů. Hrozili mu ztrátou koruny a varovali ho, že ho princezna vydědí, jestliže si ponechá víru Hebrejů. On však byl pevně rozhodnut, že nevzdá hold nikomu jinému než Bohu, Stvořiteli nebe a země. Diskutoval s kněžími a uctívači bohů a poukazoval jim na pošetilost jejich pověřčného klanění se nesmyslným předmětům. Po určitou dobu byla kvůli jeho postavení a přízni, kterou ho zahrnoval král i lid, jeho rozhodnost tolerována.

„Mojžíš věřil, a proto, když dospěl, odepřel nazývat se synem faraonovy dcery. Raději chtěl snášet příkoří s Božím lidem, než na čas žít příjemně v hříchu; a Kristovo pohanění pokládal za větší bohatství než všechny poklady Egypta, neboť upíral svou mysl

k budoucí odplatě.“ (Žd 11,24-26) Mojžíš měl takové schopnosti, že mohl zaujmout vynikající postavení mezi světovými velikány, zářit v palácích nejslavnějšího království a třímat žezlo jeho moci. Jako dějepisci, básníci, filozofovi, armádnímu generálovi a zákonodárci se mu nikdo nevyrovnal. Přestože měl před sebou tak skvělou světskou kariéru, měl morální sílu odmítnout bohatství, velikost, moc i slávu a „raději chtěl snášet příkoří s Božím lidem“ (Žd 11,25).

Jako lákadlo mu byl nabízen faraonův přepychový palác a trůn. Mojžíš však věděl, že na panských dvorech vládne hříšné pohodlí, které vede lidi k zapominání na Boha. Hleděl za palác a za královskou korunu k vyšší poctě, která bude v království, které není poskvrněno hříchem, udělena svatým Nejvyššího. Vírou viděl nepomíjející korunu, kterou Král nebes vloží na hlavu vítěze. Tato víra ho vedla k tomu, že se připojil k poníženému, chudému a pohrdanému národu, který se rozhodl raději poslouchat Boha než sloužit hříchu.

ÚTĚK

Mojžíš zůstal na dvoře až do svých čtyřiceti let. Navštěvoval své utlačované bratry, dodával jim odvalu a ujišťoval je, že Bůh bude pracovat pro jejich vysvobození. Jednoho dne spatřil, jak nějaký Egyptan bije Hebreje. Vrhle se na něj a Egyptana zabil. Kromě Izraelce tam nebyl žádný svědek tohoto činu. Mojžíš okamžitě zahrabal mrtvé tělo do písku. Teď ukázal, že je připraven

zasadit se o vysvobození svého lidu, a doufal, že povstanou, aby si vydobyli svobodu. „Myslel, že jeho bratři pochopí, že je chce Bůh skrze něho zachránit; ale oni to nepochopili.“ (Sk 7,25) Nebyli ještě připraveni na svobodu.

Následujícího dne Mojžíš viděl, jak se spolu perou dva Hebrejové, z nichž jeden byl očividně v nepravu. Mojžíš útočníka pokáral. Ten se proti napomenutí okamžitě ohradil s tím, že Mojžíš nemá právo mezi ně zasahovat, a hrubě ho nařkl ze zločinu. Opáčil: „Kdo tě ustanovil nad námi za velitele a soudce? Máš v úmyslu mě zavraždit, jako jsi zavraždil toho Egyptana?“ (Ex 2,14)

Celá záležitost se brzy donesla k faraonovu sluchu. Tento čin byl králi představen jako velice významný. Řekli mu, že Mojžíš má v úmyslu vést svůj lid proti Egyptanům, svrhnout vládu a sám usednout na trůn. Vladař okamžitě rozhodl, že Mojžíš musí zemřít. Mojžíš si však byl vědom nebezpečí, do něhož se dostal, a uprchl do Arábie.

Hospodin řídil jeho kroky a Mojžíš našel domov u midjánského kněze a vladaře Jitra, který uctíval Boha. Po nějaké době se Mojžíš oženil s jednou z Jitrových dcer a zůstal u něj jako pastýř jeho stád po čtyřicet let.

Bůh nechtěl osvobodit svůj lid bojem, jak si myslel Mojžíš, nýbrž svou vlastní majestátnou mocí, aby byla sláva připsána jen jemu samotnému. Mojžíš nebyl na svůj velký úkol připraven. Musel se ještě naučit stejné lekci víry, jakou si museli osvojit Abraham a Jákob – při naplňování Božích zaslíbení nespolehat na lidskou sílu nebo moudrost, nýbrž na Boží moc. Ve škole sebezapření

a těžkostí se měl naučit být trpělivý a ovládat svůj hněv. Jeho vlastní srdce musí být v dokonalém souladu s Bohem, než bude moci učit Izrael poznávat Boží vůli a než bude schopen projevat otcovskou péči všem, kdo budou potřebovat jeho pomoc.

Mojžíš se dříve naučil mnohému, co se bude muset odnaučit. Vlivy, které ho obklopovaly v Egyptě, zanechaly v jeho rozvíjející se mysli hluboké dojmy a do určité míry utvářely jeho zvyky a charakter. Čas mohl tyto dojmy vymazat. Z Mojžíšovy strany to bude vyžadovat osobní zápas jako o život, aby se dokázal vzdát omylů a přijmout pravdu. Bůh mu však pomůže, přestože boj bude nad lidské síly.

„Má-li kdo z vás nedostatek moudrosti, ať prosí Boha, který dává všem bez výhrad a bez výčitek, a bude mu dána.“ (Jk 1,5) Bůh však lidem nedá Boží světlo, když jsou spokojeni s temnotou a chtějí v ní zůstat. Aby člověk mohl přijmout Boží pomoc, musí si uvědomit svou slabost a nedostatečnost. Musí svou mysl připravit na velkou změnu, která se v něm má odehrát. Musí se upřímně a vytrvale modlit a usilovat o dobro.

Obklopen valem hor, byl Mojžíš sám s Bohem. Ve vznešené velkoleposti nekonečných hor spatřoval majestátnost Nejvyššího a v porovnání s ní pochopil, jak bezmocní jsou egyptští bohové. Tu byla smetena jeho pýcha a soběstačnost. Ovoce života v egyptském přepychu zmizelo. Mojžíš se stal trpělivým, uctivým a pokorným. „Mojžíš však byl nejpokornější ze všech lidí, kteří byli na zemi“ (Nu 12,3), a přesto pevný ve víře.

Jak plynula léta, jeho modlitby za Izrael vystupovaly dnem i nocí k Bohu. Zde, inspirován Duchem svatým, napsal knihu Genesis. Dlouhé roky strávené uprostřed samoty pouště přinesly bohaté požehnání pro svět ve všech dobách.

HOŘÍCÍ KEŘ

„Po mnoha letech egyptský král zemřel, ale Izraelci vzdychali a úpěli v otročině dál. Jejich volání o pomoc vystupovalo z té otročiny k Bohu. Bůh vyslyšel jejich sténání, Bůh se rozpomněl na svou smlouvu s Abrahamem, Izákem a Jákobem, Bůh na syny Izraele pohleděl, Bůh se k nim přiznal.“ (Ex 2,23-25) Čas vysvobození nadešel. Boží záměr se měl uskutečnit takovým způsobem, aby byla pokořena lidská pýcha. Vysvoboditel měl přijít jako pokorný pastýř pouze s holí v ruce. Bůh však tuto hůl učiní symbolem své moci.

Když Mojžíš jednoho dne pásal ovce blízko Chorébu, uviděl, jak hoří keř. Přesto neshořel. Šel blíž, když tu ho zprostředka plamene zavolal jménem nějaký hlas. Třesoucími se rty odpověděl: „Tu jsem.“ (Ex 3,4) Byl varován, aby se neuctivě nepřibližoval: „Zuj si opánky, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá... Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.“ Mojžíš si zakryl tvář, neboť se bál na Boha pohledět.“ (Ex 3,5.6)

Když Mojžíš stál v posvátné úctě před Bohem, slyšel další slova: „Dobře jsem viděl ujařmení svého lidu, který je v Egyptě. Slyšel jsem jeho úpění pro bezohlednost jeho poháněčů. Znam

jeho bolesti. Sestoupil jsem, abych jej vysvobodil z moci Egypta a vyvedl jej z oné země do země dobré a prostorné, do země oplývající mlékem a medem... Nuže pojď, pošlu tě k faraonovi a vyvedeš můj lid, Izraelce, z Egypta.“ (Ex 3,7-10)

Překvapen a vyděšen Mojžíš ucouvl a namítl: „Kdo jsem já, abych šel k faraonovi a vyvedl Izraelce z Egypta?“ (Ex 3,11)

Mojžíš myslel na zaslepenost, nevědomost a nevíru svého lidu. Mnozí Boha téměř neznali. Řekl: „Hle, já přijdu k Izraelcům a řeknu jim: Posílá mě k vám Bůh vašich otců. Až se mě však zeptají, jaké je jeho jméno, co jim odpovím?“ (Ex 3,13) Odpověď zněla: „JSEM, KTERÝ JSEM... JSEM posílá mě k vám.“ (Ex 3,14)

Mojžíš dostal příkaz, aby nejdříve shromáždil starší Izraele, kteří už dlouho naříkali kvůli svému otroctví, a vyřídil jim poselství od Boha. Potom měl předstoupit před krále a říct: „Potkal se s námi Hospodin, Bůh Hebrejů. Dovol nám nyní odejít do pouště na vzdálenost tří dnů cesty a přinést oběť Hospodinu, našemu Bohu.“ (Ex 3,18)

Mojžíš byl předem varován, že farao výzvu odmítne. Přesto Boží služebník nesmí ztratit odvalu. Hospodin projeví svou moc. „Proto vztáhnu ruku a budu bít Egypt všemožnými svými divy, které učiním uprostřed něho. Potom vás propustí.“ (Ex 3,20)

Hospodin prohlásil: „Zjednám tomuto lidu u Egyptanů přízeň. Až budete odcházet, nepůjete s prázdnou. Každá žena si vyžádá od sousedky a spolubydlící stříbrné a zlaté ozdoby a pláště.“

(Ex 3,21.22) Egyptané zbohatli z usilovné práce, kterou si nespravedlivě vynucovali na Izraelcích, a Hebrejové měli právo požadovat odměnu za léta své dřiny. Bůh jim dá přízeň v očích Egyptanů a požadavek otroků bude splněn.

Jaký důkaz mohl Mojžíš podat svému lidu, že ho opravdu poslal Hospodin? Namítl: „Nikoli, neuvěří mi a neuposlechnou mě, ale řeknou: Hospodin se ti neukázal.“ (Ex 4,1) Hospodin mu řekl, aby svou hůl hodil na zem. Když to udělal, „stal se z ní had. Mojžíš se dal před ním na útěk.“ (Ex 4,3) Bylo mu nařízeno, aby ho chytil, a v jeho ruce se proměnil v hůl. Bůh ho vyzval, aby svou ruku vložil za řadra a „když ruku vytáhl, byla malomocná, bílá jako sníh“ (Ex 4,6). Hospodin mu řekl, aby znovu vložil svou ruku za řadra, a když ji vytáhl, byla opět jako předtím. Těmito znameními bude jak jeho vlastní lid, tak farao přesvědčen, že se mezi nimi projevuje někdo mocnější než král Egypta.

VÝMLUVY A POVĚŘENÍ

Ve své úzkosti a strachu se však teď Boží služebník horlivě vymlouval na nedostatečnou výřečnost: „Prosím, Panovníku, nejsem člověk výmluvný; nebyl jsem dříve, nejsem ani nyní, když ke svému služebníkovi mluvím. Mám neobratná ústa a neobratný jazyk.“ (Ex 4,10) Velice dlouho žil odloučen od Egyptanů, a nebyl už tak zběhlý v používání jejich jazyka, jako když přebýval mezi nimi.

Mojžíš žádal, aby byla vybrána vhodnější osoba. Avšak poté, co Hospodin slíbil, že odstraní všechny těžkosti a dá mu

konečný úspěch, byly všechny další výmluvy na jeho neschopnost projevem nedůvěry k Bohu. Vyjadřovaly obavu, že Bůh ho nemůže uschopnit nebo že udělal chybu, když si vybral právě jeho.

Mojžíšův starší bratr Áron dokonale ovládal egyptský jazyk, protože ho denně používal. Bůh Mojžíšovi řekl, že Áron přichází, aby se s ním setkal. Poté Hospodin vydal bezpodmínečný příkaz: „Budeš k němu mluvit a vkládat mu slova do úst. Já budu s tvými ústy i s jeho ústy a budu vás poučovat, co máte činit. On bude mluvit k lidu za tebe, on bude tobě ústy a ty budeš jemu Bohem. A tuto hůl vezmi do ruky; budeš jí konat znamení.“ (Ex 4,15-17) Už déle nemohl vzdorovat, protože veškeré důvody k výmluvám byly odstraněny.

Jakmile Mojžíš úkol přijal, vložil se do něj celým srdcem a s plnou důvěrou v Hospodina. Bůh požehnal jeho oddanou poslušností a Mojžíš se stal výmluvným, doufanlivým a vyrovnaným, a dobře se hodil pro největší dílo, jaké kdy bylo člověku svěřeno.

Člověk získá sílu a schopnosti, když přijme zodpovědnost, které na něj Bůh vkládá. Ať je jeho postavení sebeškromnější nebo jeho schopnosti sebeomezenější, člověk, který se snaží věrně vykonat svou práci, získá pravou velikost. Skutečnost, že člověk cítí svou slabost, je přinejmenším důkazem, že si

uvědomuje velikost úkolu, jímž byl pověřen. Takový člověk se bude radit s Bohem a bude od něj čerpat sílu. Skrytá hrozba faraona a Egyptanů, jejichž hněv proti němu vzplanul před čtyřiceti lety, způsobila, že váhal s návratem do Egypta. Když se však rozhodl, že úspěchne Boží příkaz, Hospodin mu zjevil, že jeho nepřátelé jsou mrtví.

Cestou z Midjánu se Mojžíšovi zjevil anděl v tak výhrůžném postavení, jako by ho chtěl zničit. Mojžíš nedostal žádné vysvětlení, ale vzpomněl si, že bral na lehkou váhu jeden z Božích požadavků. Opomněl obřezat svého nejmladšího syna. Taková nedbalost ze strany muže, který byl vybrán za vůdce Izraele, by jen oslabil vliv Božích přikázání na lidi. Sípora se bála, že bude její manžel zabit, a tak vykonala obřad obřízky sama. Anděl pak Mojžíšovi dovolil pokračovat v cestě. Jeho život mohl být zachován jen tehdy, když ho budou chránit svatí andělé. Kdyby ovšem zanedbal povinnost, o které věděl, nebyl by v bezpečí, protože by ho Boží andělé nemohli chránit.

V době soužení těsně před Kristovým příchodem budou spravedliví ochraňováni anděly, kteří o ně budou pečovat, ale přestupníci zákona nebudou mít žádnou záštitu. Andělé nemohou chránit ty, kdo přehlížejí Boží přikázání.

EGYPTSKÉ RÁNY

Ani strašlivé rány, které postihly Egypt, nepřiměly jeho vládce k tomu, aby propustil izraelské otroky na svobodu.

Áron se na pokyn andělů vydal na cestu, aby se uprostřed pouštní samoty blízko Chorébu setkal se svým bratrem. Zde mu Mojžíš oznámil „všechna Hospodina slova, s nimiž ho poslal, a všechna znamení, kterými ho pověřil“ (Ex 4,28). Šli spolu do Egypta, aby shromáždili starší Izraele. „A lid uvěřil. Když slyšeli, že Hospodin navštívil Izraelce a že pohleděl na jejich ujařmení, padli na kolena a klaněli se.“ (Ex 4,31)

Jako vyslanci Krále králů vstoupili dva bratři do faraonova paláce s tímto poselstvím pro krále: „Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Propusť můj lid, ať mi v poušti slaví slavnost.“ (Ex 5,1)

Vládce se zeptal: „Kdo je Hospodin, že bych ho měl uposlechnout a propustit Izraele? Hospodina neznám a Izraele nepropustím!“ (Ex 5, 2)

Mojžíš a Áron odpověděli: „Potkal se s námi Bůh Hebrejů. Dovol nám nyní odejít do pouště na vzdálenost tří dnů cesty a přinést oběť Hospodinu, našemu Bohu, aby nás nenapadl morem nebo mečem.“ (Ex 5,3) Král vzplanul hněvem. „Proč, Mojžíši a Árone, odvádíte lid od jeho prací?“ řekl. „Jděte za svými robotami!“ (Ex 5,4) Zásahem těchto

cizinců už království utrpělo škodu. Když na to pomyslel, dodal: „Hle, lidu země je teď mnoho, a vy chcete, aby nechali svých robot?“ (Ex 5,5)

Izraelci ve svém otroctví do určité míry ztratili znalost Božího zákona a sobota byla všeobecně znevažována. Útlak jejich pánů patrně znemožňoval její zachování. Mojžíš však svému lidu ukázal, že poslušnost vůči Bohu je podmínkou vysvobození. Jejich utlačovatelé si všimli, že se snaží obnovit svěcení soboty.

Rozzlobený král podezříval Izraelce, že osnují vzpouru, aby se vymanili z jeho služby. Postará se tedy o to, aby jim nezbyl čas na takové nebezpečné pikle. Okamžitě přijal opatření, aby je ještě víc spoutal a potlačil jejich myšlenky o nezávislosti. Nejběžnějším stavebním materiálem byly cihly sušené na slunci a jejich výroba zaměstnávala velký počet otroků. Bylo zapotřebí obrovského množství nařezané slámy, která se spojovala s blátem, aby cihly držely pohromadě. Král nyní nařídil, aby se jim už nedodávala sláma. Dělníci si ji musí obstarat sami. Požadováno však bylo stejné množství cihel.

Egyptští poháněči ustanovili hebrejské dozorce, aby dohlíželi na práci. Když králův výnos vstoupil v platnost, lidé se rozběhli na strniště sbírat slámu, ale zjistili, že je nemožné podat obvyklý výkon. Izraelští dozorcí byli za toto selhání krutě bití.

Šli si stěžovat ke králi. Jejich protest se u faraona setkal s výsměchem: „Jste lenoši líní, proto říkáte: »Pojďme obětovat Hospodinu.«“ (Ex 5,17) Bylo jim přikázáno, aby se vrátili ke své práci. Jejich dřina nebude v žádném případě ulehčena. Když se vraceli, potkali Mojžíše a Árona a vyčítali jim: „Ať se nad vámi ukáže Hospodin a rozsoudí. Vy jste pokáleli naši pověst u faraona a jeho služebníků. Dali jste jim do ruky meč, aby nás povraždili.“ (Ex 5,21)

PRVNÍ TĚŽKOSTI

Mojžíš byl nešťastný. Utrpení lidu se zvětšilo. Po celé zemi se rozléhal zoufalý nárek mladých i starých. Všichni ho jednomyslně obviňovali z toho, že způsobil velké zhoršení jejich postavení. S hořkostí v srdci předstoupil před Boha a řekl: „Panovníku, proč jsi dopustil na tento lid zlo? Proč jsi mě vlastně poslal? Od chvíle, kdy jsem předstoupil před faraona, abych mluvil tvým jménem, nakládá s tímto lidem ještě hůře. A ty svůj lid stále nevysvobozuješ.“ (Ex 5,22,23)

Hospodin odpověděl: „Nyní uvidíš, co faraonovi udělám. Donutím ho, aby je propustil; donutím ho, aby je vypudil ze své země.“ (Ex 6,1)

Starší Izraele se snažili podepřít skomírající víru svých bratří opakováním

zaslíbení, která dal Bůh jejich otcům, a připomínáním Josefových prorockých slov, jimiž předpověděl jejich vysvobození z Egypta. Někteří naslouchali a uvěřili. Jiní odmítali doufat.

Egyptané, jimž se doneslo, co se po- vídá mezi jejich otroky, se jejich nadě- jím vysmívali a opovržlivě popírali moc jejich Boha. Posměšně říkali: „Je-li váš Bůh spravedlivý a laskavý a vládne nad egyptskými bohy, proč vás neosvobodí?“ Uctívali božstva, která Izraelci ozna- čovali za falešné bohy, přesto však byli bohatým a mocným národem. Jejich bohové jim bohatě požehnali a dali jim Izraelce za otroky. Faraó sám se vychlou- bal, že Bůh Hebrejů je nemůže vysvo- bodit z jeho ruky.

Taková slova připravovala mnohé Izraelce o naději. Pravda, byli otroky. Je- jich děti byly vražděny a jejich vlastní ži- voty jim byly břemenem. Nicméně uctí- vali Boha nebes. Jistě je takto nepone- chá v područí modlářů. Ti, kdo byli věr- ní Bohu, pochopili, že Hospodin dovo- lil, aby se stali otroky, protože Izrael odešel od Boha, protože byli ochotní uzavírat manželství s příslušníky po- hanských národů, a tak byli sváděni do modloslužby. S přesvědčením ujišťovali své bratry a sestry, že Hospodin brzy zlomí jařmo utlačovatele.

Hebrejové však ještě nebyli příprave- ni na vysvobození. Málo důvěřovali Bohu. Mnozí by raději zůstali v zajetí, než aby se potýkali s těžkostmi, které je potkají na cestě do neznámé země. Ně- kteří se ve svých zvycích tak přizpůso- bili Egyptanům, že dávali přednost živo- tu v Egyptě. Proto Hospodin vedl udá- losti tak, aby se plněji vyjevil tyranský

duch egyptského krále a zároveň aby sám sebe zjevil svému lidu. Mojžíšův úkol by byl mnohem snazší, kdyby mnozí Izraelci nebyli tak zkažení, že nechtěli opustit Egypt. Písmo říká, že Izraelci „nebyli pro malomyslnost a tvrdou otročinu s to Mojžíšovi naslouchat“ (Ex 6,9).

Bůh opět přišel k Mojžíšovi s poselstvím: „Předstup před faraona, krále egyptského, a vyříd' mu, ať propustí Izraelce ze své země.“ (Ex 6,11) Mojžíš sklíčeně namítl: „Když mi nenaslouchají Izraelci, jak by mě poslechl faraon!“ (Ex 6,12) Bylo mu řečeno, že má s sebou vzít Árona, předstoupit před faraona a znovu žádat, „aby propustil Izraelce ze své země“ (Ex 7,2).

ZÁZRAK A NAPODOBENINA

Mojžíš byl informován, že vládce se nepoddá, dokud Bůh nenavštíví Egypt soudy a nevyvede Izrael mimořádnými projevy své moci. Před sesláním každé rány měl Mojžíš popsat její povahu a důsledky, aby se před ní král mohl zachránit, kdyby chtěl. Každé odmítnutí s sebou přinese ještě horší trest, dokud se jeho pyšné srdce nepokoří a neuzná Stvořitele nebe a země za pravého a živého Boha. Hospodin potrestá egyptský lid za jejich modlářství a umlčí jejich vychloubání, aby se ostatní národy chvěly před mocnými Božími skutky a Boží lid mohl být odveden od modlářství a mohl Boha uctívat v čisté bohoslužbě.

Mojžíš a Áron opět vstoupili do přepychových síní egyptského krále. Tam, obklopeni mohutnými sloupy

a nádhernými ozdobami, bohatými malbami a sochami pohanských bohů, stáli dva představitelé zotročeného národa. Král žádal zázrak jako důkaz jejich božského pověření. Áron tedy vzal hůl a hodil ji na zem před faraona. Ta se proměnila v hada. Vladař povolal své „mudrce a čaroděje a egyptští věštcí učinili svými kejklemi totéž. Hodili každý svou hůl na zem a ony se staly draky. Ale Áronova hůl jejich hole pohltila.“ (Ex 7, 11.12) Král s ještě pevnějším rozhodnutím než dříve prohlásil, že jeho kouzelníci mají stejnou moc jako Mojžíš a Áron. Označil Hospodinovy služebníky za podvodníky, Bůh mu však svou mocí zabránil, aby jim ublížil.

Kouzelníci ve skutečnosti neproměnili své hole v hady, ale prostřednictvím triků a za pomoci velkého svůdce byli schopni vzbudit takový dojem. Kníže zla, ačkoli byl obdařen vší moudrostí a mocí padlého anděla, nemá moc stvořit nebo dát život. To je výsadní právo Boha samotného. Satan však vytváří napodobeniny.

Lidskému zraku se zdálo, že hole se změnilly v hady. Tak tomu věřil faraon a jeho dvůr. Ačkoli Hospodin způsobil, že pravý had spolkl ty domnělé, faraon to nepovažoval za dílo Boží moci, nýbrž za výsledek vyššího druhu magie.

Faraon hledal nějakou záminku k znevážení zázraků, které Bůh konal Mojžíšovým prostřednictvím. Satan mu dal právě to, co chtěl. Vyvolal zdání, že Mojžíš a Áron jsou pouze kouzelníci a čarodějové, a proto poselství, které přinášejí, nemusí být přikládána vážnost, jako by přicházelo od vyšší bytosti. Tak satanův padělek způsobil, že faraon zatvrdil své

srdce proti vnitřnímu přesvědčení. Satan také doufal, že otrese Mojžíšovou a Áronovou vírou.

Kníže zla dobře věděl, že Mojžíš je předobrazem Krista, který má zlomit nadvládu hříchu nad lidstvem. Věděl, že až se objeví Kristus, budou mocné zázraky pro svět důkazem, že ho poslal Bůh. Satan doufal, že napodobením díla, které Bůh konal prostřednictvím Mojžíše, nejenže zamezí osvobození Izraele, ale také do budoucna zničí víru v Kristovy zázraky - tím, že je bude označovat za výsledek lidské moci.

EGYPT JE ZASAŽEN RANAMI

Příštího rána zavedl Bůh Mojžíše a Árona na břeh řeky. Rozvodňující se Nil byl zdrojem potravy a bohatství pro celý Egypt. Řeka byla uctívána jako bůh a vladař se sem denně přicházel klanět. Oba bratři mu opět zopakovali Boží poselství a potom vztáhli hůl a udeřili jí o vodu. „Svatá“ řeka se proměnila v krev. Ryby zahynuly a řeka hrozně páchla. Stejně tak i voda v domácnostech a zásoby v cisternách se změnila v krev. „Ale totéž učinili egyptští věštcí svými kejklemi... Faraó se obrátil a vešel do svého domu, a ani toto si nevzal k srdci.“ (Ex 7, 22.23) Rána pokračovala sedm dnů, ale bez účinku.

Opět byla vztažena hůl a z řeky vystoupily žáby. Zaplavily domy. Nalezly do ložnic, ba dokonce i do pecí a díží. Egypťané považovali žáby za posvátné a nezabili by je. Jenže dokonce i ve faraonově paláci se to teď hemžilo těmito odpornými škůdci a král netrpělivě naléhal, aby byli odstraněni. Zdálo se,

že mágové jsou schopni žáby vytvořit, ale nemohli je odklidit.

Faraó byl tím, co viděl, poněkud pokořen. Poslal pro Mojžíše a Árona a řekl: „Proste Hospodina, aby mě i můj lid zbavil žab. Pak propustím lid, aby obětoval Hospodinu.“ (Ex 8,4) Požádali ho, aby stanovil dobu, kdy mají prosit o odstranění této pohromy. Faraó určil příští den, a přitom tajně doufal, že by žáby mohly zmizet samy od sebe. To by ho zachránilo před hořkým pokořením, že se musí podřídit Bohu Izraele. Avšak rána pokračovala až do stanoveného času, kdy v celém Egyptě žáby pozdechaly. Jejich rozkládající se těla ovšem zamořila vzduch.

Hospodin mohl způsobit, aby se žáby v okamžiku rozpadly v prach. Neučinil to však, aby to král a jeho lid nemohli prohlásit za výsledek čarů jako dílo kouzelníků. Žáby zdechly a byly smeteny na hromady. To bylo svědectvím, že toto dílo nebylo vykonáno pomocí kouzel, ale že to byl soud nebes.

„Když však faraó viděl, že nastala úleva, zůstal v srdci neoblomný.“ (Ex 8,11) Na Boží rozkaz vztáhl Áron ruku a po celé egyptské zemi se prach země změnil v komáry. Faraó povolal kouzelníky, aby učinili totéž, ale nebyli toho schopni. Mágové uznali, že „je to prst Boží“ (Ex 8,15), avšak král byl stále neoblomný.

Egypt byl postižen dalším soudem. Domy byly pojednou plné much, takže „země byla těmi mouchami zamořena“ (Ex 8,20). Šlo o obrovské jedovaté mouchy, jejichž štípnutí bylo mimořádně bolestivé. Jak bylo předpověděno, tato rána nepostihla zemi Gošen.

FARAO ZATVRZUJE SVÉ SRDCE

Farao nyní Izraelcům nabídl povolení k obětování v Egyptě, ale oni odmítli. „Nebylo by správné, abychom to učinili,“ řekl Mojžíš. „To, co máme obětovat Hospodinu, svému Bohu, je Egyptanům ohavností. Copak by nás neukamenovali, kdybychom před nimi obětovali, co je jim ohavností?“ (Ex 8,22) Zvířata, která měli Hebrejové přinést v oběť, patřila k těm, jež Egyptané považovali za posvátná. Zabit nějaké dokonce i neúmyslně se pokládalo za zločin, který se trestal smrtí.

Mojžíš znovu navrhl, že půjdou do pouště na vzdálenost tří dnů cesty. Panovník souhlasil a prosil Boží služebníky, aby se vroucně modlili za odnětí této rány. Slíbili, že tak učiní, ale varovali ho, aby s nimi nejednal úskočně. Rána byla zastavena, avšak královo srdce se stárou vzpourou stalo zatvrzelým, a tak se opět odmítl podvolit.

Následovala ještě strašnější rána. Všechny egyptský dobytek zachvátil mor. Zahynula jak posvátná zvířata, tak i tažný dobytek, krávy, býci, ovce, koně, velbloudi a osli. Bylo jasně řečeno, že Hebrejové budou z rány vyjmuti. Farao vyslal své posly do domů Izraelců a přesvědčil se, že je to pravda. „Z izraelských stád nepošel jediný kus.“ (Ex 9,7) Král byl přesto tvrdošíjný.

Dále bylo Mojžíšovi řečeno, aby vzal saze z pece a rozhazoval je „faraonovi před očima směrem k nebi“ (Ex 9,8). Jemné částice se rozptýlily po egyptské zemi a všude, kam dopadly, „na lidech i na dobytku se objevily vředy hnisavých neštovic“ (Ex 9,10). Kněží

a kouzelníci povzbuzovali faraona v jeho zatvrzelosti, ale teď soud postihl i je. Zasažení odpornou a bolestivou nemocí, nebyli už schopni bojovat proti Bohu Izraele. Mágové nedokázali ochránit dokonce ani sami sebe.

Faraonovo srdce se přesto dále zatvrzovalo. A Hospodin mu teď poslal toto poselství: „Tentokrát zasáhnu do srdce všemi svými údery tebe i tvé služebníky a tvůj lid, abys poznal, že na celé zemi není nikdo jako já. Avšak proto jsem tě zachoval, abych na tobě ukázal svou moc a aby se po celé zemi vypravovalo o mém jménu.“ (Ex 9,14.16) Boží prozřetelnost vedla události tak, aby usedl na trůn právě v době, která byla určena k vysvobození Izraele.

Ačkoli tento nadutý tyran pohrdl Božím milosrdenstvím, jeho život byl uchován, aby skrze jeho zatvrzelost mohl Hospodin v Egyptě projevit své divy. Bůh dovolil, aby jeho lid zakoušel od Egyptanů kruté zacházení, aby nebyl sveden přízemním vlivem modlářství. Ve svém jednání s faraonem Hospodin ukázal svou nenávist k modlářství a své odhodlání potrestat krutost a útlak.

Bůh o faraonovi prohlásil: „Já však zatvrdím jeho srdce a on lid nepustí.“ (Ex 4,21) K zatvrzení faraonova srdce nebylo použito žádné nadpřirozené moci. Avšak semena vzpoury, která zasel, když odmítl první zázrak, přinesla svou žeň. Jak krok za krokem pokračoval ve svém tvrdohlavém odporu, jeho srdce se stále více a více zatvrzovalo až do chvíle, kdy byl nucen pohledět do chladné, mrtvé tváře svého prvorozeného syna.

Bůh k lidem promlouvá prostřednictvím svých služebníků, kteří kárají hřích. Jestliže se někdo odmítá napravit, Boží moc nezasahuje, aby zvrátila důsledky jeho vlastního činu. Tak zatvrzuje své srdce proti působení Ducha svatého.

Kdo se už jednou poddal pokušení, podlehne mu podruhé mnohem snadněji. Každé opakování hříchu podlamuje sílu člověka k odporu, zaslepuje jeho oči a potlačuje vědomí provinění. Bůh neudělá zázrak, aby zabránil žni. „Co člověk zaseje, to také sklídí.“ (Ga 6,7) Tak se stává, že zástupy lidí naslouchají se stoickou lhostejností pravdám, které kdysi hýbaly jejich nitrem. Zaseli přehlížení pravdy a odpor k ní, a tak žnou, co zaseli.

Lidé, kteří umlčují své svědomí obtíženými vinou, se domnívají, že poté, co se svým vlivem postavili na stranu velkého rebela, když se dostanou do nebezpečí, změní vůdce. To se však nedá snadno provést. Život, v němž se oddávali hříchu, tak zformoval jejich povahu, že pak nemohou přijmout Ježíšovu podobu. Kdyby jejich cesta nebyla ozářena světlem, mohla by zasáhnout milost. Ale když někdo dlouho pohrdá světlem, bude mu nakonec odňato.

DALŠÍ RÁNY

Další ranou, která ohrožovala faraona, bylo krupobití. „Nuže, dej odvést do bezpečí svá stáda a všechno, co máš na poli. Všechny lidi i dobytek, vše, co bude zastíženo na poli a nebude shromážděno do domu, potluče krupobití, takže zemřou.“ (Ex 9,19) Lidé nikdy nezažili takové krupobití, jaké bylo předpověděno.

Zpráva se rychle šířila a všichni, kdo uvěřili Hospodinovu slovu, shromáždili svůj dobytek, kdežto ti, kteří varováním pohrdali, jej nechali na poli. Takto se uprostřed soudu projevila Boží milost a ukázalo se, kolik lidí bylo přivedeno k Boží bázni.

Strhla se bouře s hromy, krupobitím a ohněm. „Něco tak hrozného nebylo v zemi egyptské od dob, kdy se dostala do moci tohoto pronároda. Krupobití potlouklo v celé egyptské zemi všechno, co bylo na poli, od lidí po dobytek; krupobití potlouklo také všechny polní byliny a polámalo všechno polní stromoví.“ (Ex 9,24.25) Cestu anděla, který ničil, lemovaly trosky a zrušení. Pouze země Gošen zůstala uchráněna.

Celý Egypt se trásl před Božím soudem. Faraon rychle poslal pro oba bratry. „Opět jsem zhřešil. Hospodin je spravedlivý, a já i můj lid jsme svévolníci. Proste Hospodina. Božího hromobití a krupobití je už dost. Propustím vás, nemusíte tu už dál zůstat.“ (Ex 9, 27.28)

Mojžíš věděl, že spor neskončil. Faraonova vyznání a sliby nebyly zapříčiněny nějakou radikální změnou jeho smýšlení, ale byly vyřčeny v hrůze a mučivé úzkosti. Mojžíš přesto slíbil, že splní jeho žádost, protože mu nechtěl dát záminku k dalšímu zatvrzování se. Prorok vyšel z města, nevšímaje si běsnění vichřice, a faraon a všichni jeho dvořané byli svědky toho, že Hospodin má moc ochránit svého posla. Mojžíš „rozprostřel dlaně k Hospodinu. Hromobití a krupobití přestalo a dešť už nezaplavoval zemi.“ (Ex 9,33) Avšak jen co se

král vzpamatoval ze svého strachu, jeho srdce se vrátilo ke své zvrácenosti.

Nyní Hospodin podá jednoznačný důkaz, že činí rozdíl mezi Izraelem a Egypťany, a tak způsobí, že všechny národy poznají, že Hebrejové jsou pod ochranou Boha nebes. Mojžíš panovníka varoval, že bude seslána rána kobylek, které pokryjí celou zemi a sežerou všechnu zeleň, která zůstala. Naplní domy, a dokonce i samotný palác. Takové dopuštění, jak řekl Mojžíš, „neviděli tvoji otcové ani dědové od doby, kdy začali obdělávat půdu, až dodnes“ (Ex 10,6).

Faraonovi poradci se zděsili. Národ už utrpěl velkou ztrátu vyhynutím dobytka. Mnoho lidí bylo zabito krupobitím. Lesy byly zpustošeny a úroda zničena. Velmi rychle přicházeli o vše, co získali dřinou Hebrejů. Celé zemi hrozilo vyhladovění. Knížata a dvořané naléhali na krále a žádali: „Jak dlouho nám bude tento člověk léčkou? Propust ty muže, ať slouží Hospodinu, svému Bohu. Což jsi dosud nepoznal, že hrozí Egyptu zánik?“ (Ex 10,7)

Mojžíš s Áronem byli znovu předvoláni a vládce jim řekl: „Nuže, služte Hospodinu, svému Bohu. Kdo všechno má jít?“ (Ex 10,8)

Mojžíš odpověděl: „Půjdeme se svou mládeží i se starci, půjdeme se svými syny i dcerami, se svým bravem i skotem, neboť máme slavnost Hospodinu.“ (Ex 10,9)

Král se rozzuřil. Rozkřikl se: „To tak! Myslíte si, že Hospodin bude s vámi, když vás propustím s dětmi? To jste si zamlouvali špatnou věc. Kdepak! Vy muži si jděte a služte Hospodinu, když

o to tak stojíte.« A vyhnali je od faraona.“ (Ex 10,10.11) Farao předstíral, že má upřímný zájem o jejich blaho a že laskavě pečuje o jejich maličké, avšak jeho hlavním záměrem bylo ponechat si ženy a děti jako rukojmí, aby se muži vrátili.

KOBYLKY A TMA

Mojžíš nyní vztáhl svou hůl nad krajinu a východní vítr přihnul kobylky. „Kobylky přilétly na celou egyptskou zemi a spustily se na celé území Egypta v takovém množství, že tolik kobylek nebylo nikdy předtím ani potom.“ (Ex 10,14) Zaplnily oblohu, až se na zemi setmělo, a sežraly veškerou zeleň, která ještě zbyla. Farao ve spěchu poslal pro proroka a řekl: „Zhřešil jsem proti Hospodinu, vašemu Bohu, i proti vám. Sejmí prosím můj hřích ještě tentokrát a prostě Hospodina, svého Boha, aby jen odvrátil ode mne tuto smrt.“ (Ex 10,16.17) Mojžíš tak učinil a silný západní vítr odvál kobylky do Rudého moře. Král však zůstal ve své zatvřelosti stále neoblomný.

Egypťané si zoufali a byli naplněni strachem z budoucnosti. Národ uctíval faraona jako představitele svého boha. Nyní však byli mnozí přesvědčeni, že se sám staví proti Bohu, jehož vůli se podřizují všechny přírodní síly. Hebrejští otroci stále pevněji doufali ve své vysvobození. Po celém Egyptě se šířil strach, že ztotočený národ se vzbouří a pomstí se za své křivdy. Lidé se všude ptali, co bude následovat.

Náhle se na zemi snesla tak hustá tma, že se zdálo, „že se dá nahmatat“

(Ex 10,21). Těžko se dýchalo. „Lidé neviděli jeden druhého; po tři dny se nikdo neodvážil hnout ze svého místa. Ale všichni Izraelci měli ve svých obydlích světlo.“ (Ex 10,23) Slunce a měsíc byly předmětem uctívání Egypťanů. Touto tajuplnou temnotou byli pokořeni jak lidé, tak i jejich bohové. Jakkoli to bylo hrozné, tento soud byl důkazem Božího slitování a neochoty ničit. Hospodin dal lidem čas k přemýšlení a pokání, než na ně uvalí poslední a nejstrašnější ránu.

Na konci třetího dne temnoty farao povolal Mojžíše a souhlasil s odchodem lidu za podmínky, že jejich stáda zůstanou. „Ani pazneht tu nezůstane,“ (Ex

10,26) odpověděl s rozhodností Hebrej. Králův hněv neznal mezí. „Odejdi ode mne,“ křičel. „Dej si pozor, ať mi už nepříjdeš na oči. Neboť v den, kdy mi přijdeš na oči, zemřeš!“ (Ex 10,28)

Mojžíš odpověděl: „Jak jsi řekl. Už ti na oči nepříjdu.“ (Ex 10, 29)

„Také sám Mojžíš platil v egyptské zemi za velice významného v očích faraonových služebníků i v očích lidu.“ (Ex 11,3) Král se neodvážil mu ublížit, protože lid na něj pohlížel jako na toho, kdo jediný má moc odstranit rány. Přáli si, aby bylo Izraelcům dovoleno opustit Egypt. Byl to král a kněží, kdo se doposledka stavěli proti Mojžíšovým požadavkům.

PRVNÍ VELIKONOCE

*Teprve poslední, největší rána
přinesla Izraelcům vytouženou svobodu.*

Když byla králi Egypta poprvé přednesena žádost o propuštění Izraele, byl varován před nejstrašnější ranou. „Toto praví Hospodin: Izrael je můj prvorozený syn. Vzkázal jsem ti: Propusť mého syna, aby mi sloužil. Ale ty jsi jej propustit odmítl. Za to zabiji tvého prvorozeného syna.“ (Ex 4,22.23)

Bůh láskyplně pečuje o bytosti stvořené ke svému obrazu. Kdyby ztráta úrody a stád přivedla Egypt k pokání, nebyly by zahubeny děti. Avšak národ tvrdohlavě odporoval Božímu příkazu. Nyní měla dopadnout poslední rána.

Mojžíšovi bylo pod trestem smrti zakázáno znovu se objevit ve faraonově přítomnosti. Avšak Mojžíš před něj opět předstoupil s hrozným oznámením: „Toto praví Hospodin: O půlnoci projdu Egyptem. Všichni prvorození v egyptské zemi zemřou, od prvorozeného syna faraonova, který sedí na jeho trůnu, po prvorozeného syna otrokyně, která mele na mlýnku, i všechno prvorozené z dobytka. Po celé egyptské zemi se bude rozléhat veliký křik, jakého nebylo a už nebude. Ale na žádného Izraelce ani pes nezavrčí, ani na člověka ani na dobytče, abyste poznali, že Hospodin

podivuhodně rozlišuje mezi Egyptem a Izraelem.“ (Ex 11,4-7)

Než byl tento rozsudek vykonán, dal Hospodin Mojžíšovým prostřednictvím Izraelcům pokyny ohledně jejich odchodu z Egypta a jejich ochrany před přicházejícím soudem. Každá rodina měla buď sama nebo ve spojení s jinými zabít beránka či kůzle bez vady a svazkem yzopu omočeným v jeho krvi potřít obě veřeje a nadpraží domu, aby anděl zhouby o půlnoci nevesel do takto označeného příbytku. Té noci měli jíst pečené maso s nekvašeným chlebem a hořkými bylinami. „Budete mít přepásaná bedra, opánky na nohou a hůl v ruce,“ řekl jim Mojžíš. „Sníte jej ve chvatu. To bude Hospodinův hod beránka.“ (Ex 12,11)

Hospodin prohlásil: „Tu noc projdu egyptskou zemí a všechno prvorozené v egyptské zemi pobiji, od lidí až po dobytek. Všechna egyptská božstva postihnu svými soudy. Já jsem Hospodin. Na domech, v nichž budete, budete mít na znamení krev. Když tu krev uvidím, pomenu vás a nedolehne na vás zhoubný úder, až budu bít egyptskou zemi.“ (Ex 12,12.13)

Na památku tohoto slavného vysvobození se měla po všechny generace v Izraeli každoročně konat slavnost. „Až se vás pak vaši synové budou ptát, co pro vás tato služba znamená, odpovíte: »Je to velikonoční obětní hod Hospodinův. On v Egyptě pominul domy synů Izraele. Když udeřil na Egypt, naše domy vysvobodil.«“ (Ex 12, 26.27)

VÝZNAM VELIKONOC

Velikonoce měly být jak památkou, tak i předobrazem. Měly nejen odkazovat zpět k vysvobození z Egypta, ale i ukazovat dopředu na větší vysvobození, které má uskutečnit Kristus vysvobozením svého lidu z otroctví hříchu. Obětní beránek představoval „Beránka Božího“ (J 1,29), v němž je naše jediná naděje na spasení. Apoštol říká: „Byl obětován náš velikonoční beránek, Kristus.“ (1 K 5,7) Nestačilo, aby byl beránek zabit. Jeho kreví musely být potřeny veřeje dveří. Podobně musí člověk pro sebe přijmout zásluhy Kristovy krve. Musíme věřit nejen tomu, že Kristus zemřel za svět, ale také tomu, že zemřel za nás osobně.

Yzop byl symbolem očištění. „Zbav mě hříchu, očist' yzopem a budu čistý, umyj mě, budu bělejší nad sníh.“ (Ž 51,9)

Beránek měl být připraven celý, aniž by mu byla zlomena jediná kost. Tak podobně neměla být zlomena žádná kost Beránkovi Božímu, který za nás zemřel (viz J 19,36).

Maso mělo být snědono. Nestačí věřit, že nám Kristus může odpustit

hříchy. Musíme od něj vírou prostřednictvím Božího slova neustále přijímat duchovní výživu. Kristus řekl: „Amen, amen, pravím vám, nebudete-li jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den. Co dává život, je Duch, tělo samo nic neznámá. Slova, která jsem k vám mluvil, jsou Duch a jsou život.“ (J 6,53.54.63) Kristovi následovníci musí přijmout Boží slovo za své, aby se stalo hybnou silou jejich života a činů. Kristovou mocí musí být proměněni k jeho obrazu a odrazet Boží vlastnosti.

Beránek se měl jíst spolu s hořkými bylinami, které odkazují zpět na hořkost otroctví v Egyptě. Tak i my, když přijímáme život od Krista, máme to činit se zkroušeným srdcem u vědomí svých hříchů.

Také použití nekvašeného chleba mělo svůj význam. Ze všech, kdo přijímají život a pokrm od Krista, musí být odstraněn kvas hříchu. Proto Pavel píše korintskému sboru: „Odstraňte starý kvas, abyste byli novým těstem, vždyť vám nastal čas nekvašených chlebů... Proto slavme Velikonoce ne se starým kvasem, s kvasem zla a špatnosti, ale s nekvašeným chlebem upřímnosti a pravdy.“ (1 K 5,7.8)

Než získají svobodu, musí otroci prokázat svou víru ve velké vysvobození. Musí své domy pomazat krví a musí sebe i své rodiny oddělit od Egyptanů a shromáždit se ve svých příbytcích. Všichni, kdo nebudou dbát na Hospodinova nařízení, přijdou rukou zhoubce o své prvorozené.

Lidé měli podat důkaz své víry poslušností. Tak si všichni, kdo doufají, že budou spaseni Kristovou krví, musí uvědomit, že mají sami něco udělat, aby mohli s jistotou přijmout spasení. Musíme se odvrátit od hříchu a poslouchat Boha. Člověk je spasen vírou, ne na základě skutků. Přesto se jeho víra musí projevit v jeho skutcích. Člověk má ocenit a využít pomoc, kterou Bůh poskytuje. Musí Bohu věřit a musí být poslušen všech jeho požadavků.

Když Mojžíš Izraeli vysvětlil Boží opatření pro jejich vysvobození, „lid padl na kolena a klaněl se“ (Ex 12,27). Mnozí Egypťané byli přivedeni k poznání Boha Hebrejů jako jediného pravého Boha a ti nyní prosili, aby jim Izraelci poskytli útulek ve svých domovech, když bude země procházet anděl zhouby. Byli radostně vítáni. Slavnostně slíbili, že budou sloužit Bohu a vyjdou z Egypta spolu s jeho lidem.

Izraelci uposlechli nařízení, která Bůh dal. Jejich rodiny se shromáždily, byl zabit velikonoční beránek, maso bylo upečeno na ohni, byl připraven nekvašený chléb a hořké byliny. Otec a kněz domácnosti

potřel krví veřeje dveří. Velikonoční beránek byl jeden ve spěchu a mlčky. Otcové a matky svírali ve svých náručích své milované prvorozené, když mysleli na hroznou ránu, která měla této noci dopadnout. Na jejich dveřích bylo znamení krve – znamení Spasitelovy ochrany – a zhoubce do nich nevešel.

O půlnoci „v celém Egyptě nastal veliký křik, protože nebylo domu, kde by nebyl mrtvý“ (Ex 12,30). Všichni prvorození v zemi, „od prvorozeného syna faraonova, který seděl na jeho trůnu, až po prvorozeného syna zajatce v žalární kobce, i všechno prvorozené z dobytka“ (Ex 12,29), byli pobiti. Pýcha každé domácnosti byla zničena. Ovzduší se naplnilo křikem a nářkem. Král a dvořané se třásli. Stáli zděšeni a přemoženi hrůzou. Faraonova pýcha, která se opovážila postavit se proti nebi, ležela pokořena v prachu. „Ještě v noci povolal Mojžíše a Árona a řekl: »Seberte se a odejděte z mého lidu, vy i Izraelci. Jděte, služte Hospodinu, jak jste žádali. Vezměte také svůj brav i skot, jak jste žádali, a jděte. Vyprostete požehnání i pro mne.«“ (Ex 12,31.32)

ODCHOD Z EGYPTA

*Izraelský národ se vydal na cestu do zaslíbené země,
už její začátek však naznačil, že nebude lehká.*

Izraelský lid se vydal na cestu před rozedněním. Během ran se Izraelci postupně shromáždili v Gošenu. Byla již učiněna určitá opatření pro nezbytnou organizaci a řízení pochodu jících zástupů, které byly rozděleny do bojových útvarů, vedených jmenovanými veliteli.

Izraelci vyšli v počtu „kolem šesti set tisíc pěších mužů kromě dětí. Vyšlo s nimi také mnoho přimíšeného lidu.“ (Ex 12,37.38) Nebyli to jenom ti, které k tomu vedla víra Izraele, ale také mnohem větší množství těch, kdo chtěli pouze uniknout ranám. Tato skupina byla pro Izrael neustále překážkou a osidlem.

Lidé s sebou vzali také „obrovská stáda bravu a skotu“ (Ex 12,38). Než opustili Egypt, požadovali náhradu za svou nezaplacenou dřinu. A otroci vyšli obtěžkáni kořistí svých utlačovatelů.

„Když uplynulo čtyři sta třicet let, přesně na den vyšly všechny Hospodinovy zástupy z egyptské země.“ (Ex 12,41) Izraelci s sebou vzali Josefovy kosti, které byly během temných let otroctví připomínkou zaslíbeného vysvobození Izraele.

Místo aby šli do Kenaanu přímou cestou přes pelištejské území, vedl je

Hospodin směrem na jih k břehům Rudého moře. „Bůh totiž řekl: »Aby lid nelitoval, když uvidí, že mu hrozí válka, a nevrátil se do Egypta.«“ (Ex 13,17) Pelištejci by je považovali za otroky, kteří utekli svým pánům, a neváhali by na ně zaútočit.

Izraelci málo znali Boha a málo mu důvěřovali. Proto by se velice báli a zmalomyslněli by. Neměli zbraně a neuměli válčit. Byli dlouhým otroctvím skleslí na duchu a doprovázely je ženy, děti a stáda skotu a bravu. Tím, že je Hospodin vedl k Rudému moři, projevil se jako soucitný Bůh.

OBLAKOVÝ SLOUP

„I vytáhli ze Sukótu a utábořili se v Étamu na pokraji pouště. Hospodin šel před nimi ve dne v sloupu oblakovém, a tak je cestou vedl, v noci ve sloupu ohnivém, a tak jim svítil, že mohli jít ve dne i v noci. Sloup oblakový se nevzdálil od lidu ve dne, ani sloup ohnivý v noci.“ (Ex 13,20-22) Žalmista říká: „Jako závěs rozestíral oblak, ohněm svítil jim v noci.“ (Ž 105,39) Apoštol Pavel prohlásil: „Chtěl bych vám

připomenout, bratří, že naši praotcové byli všichni pod oblakovým sloupem, všichni prošli mořem, všichni byli křtem v oblaku a moři spojeni s Mojžíšem.“ (1 K 10,1.2) Oblakový sloup sloužil jako ochrana před spalujícím žářem a jeho chlad a vlhkost poskytovaly příjemné osvěžení ve vyprahlé a vyschlé poušti. V noci se stal hořícím sloupem, který osvětloval celý tábor a stále je ujišťoval o Boží přítomnosti.

Cestovali pustou pouštní krajinou. Pociťovali už únavu z namáhavé cesty a někteří se začali obávat, že je budou Egypťané pronásledovat. Ale oblak šel kupředu a oni ho následovali. Hospodin dal Mojžíšovi pokyn, aby odbočili do skalnaté soutěsky a utábořili se u moře. Zjevil mu, že faraó je bude pronásledovat, ale že se Bůh oslaví jejich vysvobozením.

PRONÁSLEDOVÁNÍ

Faraonovi poradci králi oznámili, že jejich otroci uprchli a už se nikdy nevrátí. Egypťští velmožové se vzpamatovali ze svého strachu a přičetli rány na vrub přírodních úkazů. S hořkostí volali: „Co jsme to udělali, že jsme Izraele propustili z otroctví?“ (Ex 14,5)

Faraó shromáždil svou armádu, „vzal též šest set vybraných vozů, totiž všechny vozy egyptské“ (Ex 14,7), jezdeckto, vojevůdce a pěší vojsko. Sám král se spolu s předními muži své říše postavil do čela útočící armády. Egypťané se obávali, aby se kvůli svému nucenému podřízení se Bohu nestali terčem posměchu jiných národů. Když teď vytáhnou s velikolepou ukázkou své moci a přivedou

uprchlíky zpět, zachrání svou slávu a jejich otroci jim budou znovu sloužit.

Hebrejové byli utábořeni u moře, které se před nimi rozprostíralo jako zdánlivě nepřekonatelná překážka, zatímco na jihu jim v dalším postupu bránily rozeklané hory. Tu spatřili v dálce třpytící se zbroj a pohybující se vozy. Izraelců se zmocnila hrůza. Většina z nich se obrátila se svými stížnostmi na Mojžíše. „Což nebylo v Egyptě dost hrobů, že jsi nás odvedl, abychom zemřeli na poušti?“ osopili se na něj. „Cos nám to udělal, že jsi nás vyvedl z Egypta? Došlo na to, o čem jsme s tebou mluvili v Egyptě: Nech nás být, ať sloužíme Egyptu. Vždyť pro nás bylo lépe sloužit Egyptu než zemřít na poušti.“ (Ex 14,11.12)

Záchrana by nebyla možná, kdyby sám Bůh nezasáhl a nevysvobodil je. Protože se však do této situace dostali díky uposlechnutí Božích nařízení, Mojžíš se nebál následků. Odpověděl lidu klidně a s jistotou: „Nebojte se! Vydržte a uvidíte, jak vás dnes Hospodin zachrání. Jak vidíte Egypťany dnes, tak je už nikdy neuvidíte. Hospodin bude bojovat za vás a vy budete mlčky přihlížet.“ (Ex 14,13.14)

Izraelské zástupy, jimž chyběl řád a disciplína, začaly jednat vášnivě a nerozumně. Lidé hlasitě a srdcervoucně nařikali a bědovali. Následovali nádherný oblakový sloup jako znamení od Boha, že mají jít kupředu. Nezavedl je však na špatnou stranu hory, do slepé uličky? Boží anděl se jejich zmateným myslím jevil jako posel zkázy.

Když se k nim egyptské vojsko přiblížilo, oblakový sloup se majestátně

vznesl k nebi, přešel nad Izraelci a snesl se mezi ně a egyptskou armádu. Egypťané už nemohli rozeznat tábor Hebrejů a byli přinuceni se zastavit. Avšak jak tma houstla, oblaková clona se pro Hebreje proměnila v jasné světlo.

Poté se do srdcí Izraelců vrátila nádeje. „Hospodin řekl Mojžíšovi: »Proč ke mně úpíš? Pobídní Izraelce, ať táhnou dál. Ty pak pozdvihni svou hůl, vztáhni ruku nad moře a rozpolťíš je, a tak Izraelci půjdou prostředkem moře po suchu.«“ (Ex 14,15.16)

Když Mojžíš vztáhl svou hůl, voda se rozdělila a Izrael šel prostředkem moře po suché zemi, zatímco voda stála po obou stranách jako zeď. Světlo z Božího ohnivého sloupu osvětlovalo cestu, vyoranou jako brázda uprostřed vod.

ZÁCHRANA

„Egypťané je pronásledovali a vešli za nimi doprostřed moře, všichni faraonovi koně, vozy i jízda. Za jitřního bdění vyhlédl Hospodin ze sloupu ohnivého a oblakového na egyptský tábor a vyvolal v egyptském táboře zmatek.“ (Ex 14,23.24)

Hromy burácely a šlehalý blesky. Egypťané propadli zmatku. Snažili se dostat stejnou cestou zpět, avšak Mojžíš vztáhl svou hůl a zadržaná voda se rychle zavřela a pohřbila egyptskou armádu ve svých temných hlubinách.

Za ranního rozbřesku spatřili Izraelci těla oblečená do brnění, která byla vyvržena na břeh. To bylo vše, co zbylo z jejich mocných nepřátel. Hospodin je dokonale vysvobodil z nejhroššího nebezpečí a jejich srdce se k němu

obrátila s vděčností a důvěrou. Na Mojžíšovi spočinul Boží Duch a on vedl lid ve vítězoslavném chvalo zpěvu vděčnosti, nejstarší a jedné z nejvznešenějších písní, které lidstvo zná.

Na to navázaly izraelské ženy, které pod vedením Mojžíšovy sestry Mirjam hrály na bubínky a tančily. Radostný refrén se nesl daleko nad poušť a moře a hory vracely ozvěnou slova jejich chval: „Zpívejte Hospodinu, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdcem.“ (Ex 15,21)

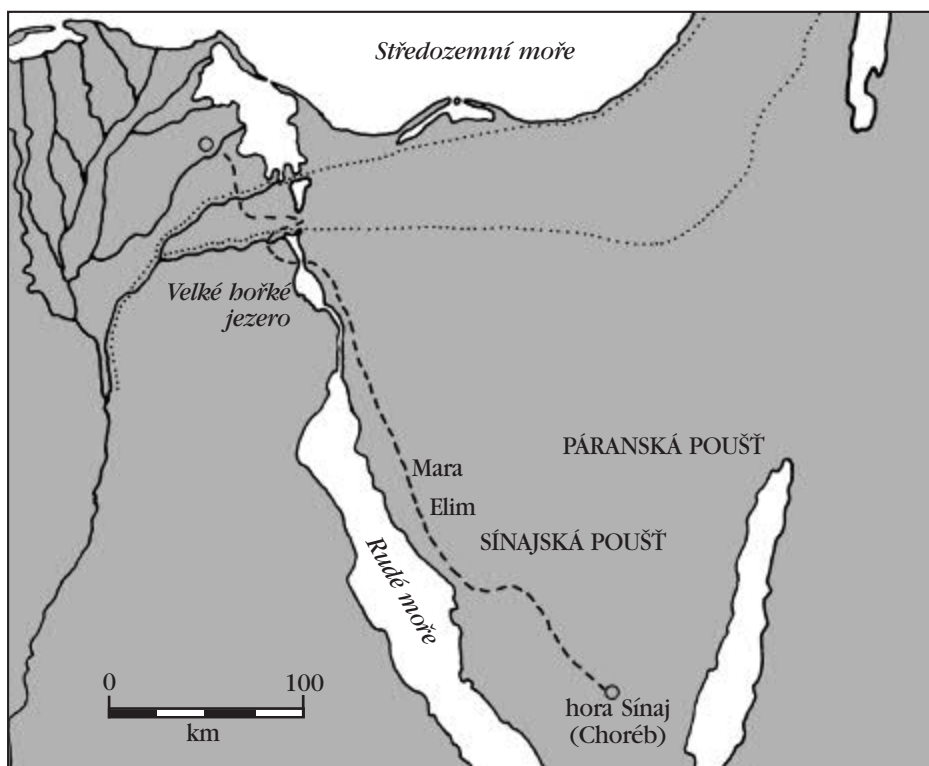
Tato píseň nepatří jen židovskému národu. Odkazuje na zničení všech nepřátel spravedlnosti a na konečné vítězství Božího Izraele. Prorok na ostrově Patmos viděl vítězný zástup oblečený do bílého roucha, který stál na jiskřícím moři. „Měli Boží loutny a zpívali píseň Božího služebníka Mojžíše a píseň Beránkovu.“ (Zj 15, 2.3)

Když nás Bůh vysvobozuje z otroctví hříchu, připravuje nám mnohem větší osvobození, než jaké způsobil Hebrejům u Rudého moře. I my bychom měli stejně jako izraelské zástupy srdcem i hlasem chválit Hospodina „za divy, jež pro lidi koná“ (Ž 107,8). Jaké milosrdenství, jakou nezměrnou lásku nám Bůh projevuje, když nás se sebou spojuje, abychom byli jeho zvláštním pokladem! Jakou obět přinesl náš Vykupitel, abychom mohli být nazváni Božími dětmi!

Stvořitel říká: „Mne oslaví ten, kdo přinese obět díky.“ (Ž 50,23) Všichni obyvatelé nebes společně oslavují Boha. Naučme se již nyní andělské písní, abychom ji mohli zpívat, až se připojíme k jejich oslnivému zástupu.

Bůh přivedl Hebreje do horské soutěsky u moře, aby mohl projevit svou moc a mimořádným způsobem pokořit pýchu jejich utlačovatelů. Zvolil tento postup, aby vyzkoušel jejich víru a upevnil jejich důvěru v něho. Kdyby se byl lid vrátil zpět, když je Mojžíš vybídl, aby šli vpřed, Bůh by jim neotevřel cestu. „Izraelští věřili, a proto prošli Rudým mořem jako po suché zemi.“ (Žd 11,29) Když sestoupili až do vody, ukázali, že věří Božímu slovu, vyslovenému Mojžíšem. Potom Mocný Izraele rozdělil moře a vytvořil cestu, po níž mohli jít.

Život je často provázen různými nebezpečími a zdá se, že je těžké splnit svou povinnost. Obrazotvornost vnucuje představu hrozící zkázy. Přesto Boží hlas jasně velí: „Jdi kupředu!“ Máme tento rozkaz uposlechnout, i když naše oči nedokážou proniknout tmou a cítíme, jak chladné vlny omývají naše nohy. Ti, kdo otálejí s uposlechnutím, dokud nezmizí každá nejistota a dokud nejsou odstraněna všechna rizika neúspěchu nebo porážky, neuposlechnou nikdy. Avšak víra odvážně pobízí vpřed. Cesta, kterou nás Bůh vede, může vést pouští nebo mořem, ale je to bezpečná cesta.

Není úplně jasné, kudy Izraelci putovali, když utíkali z Egypta. Předpokládá se však, že Rudé moře překročili nedaleko Velkého hořkého jezera, které bylo v té době zřejmě jeho součástí.

PUTOVÁNÍ POUŠTÍ

Velké těžkosti i velké zázraky provázely Izrael nejen v prvních měsících jeho putování.

Od Rudého moře se zástupy Izraele pod vedením oblakového sloupu opět vydaly na cestu. Vědomí svobody je naplňovalo radostí. Každá myšlenka na nespokojenost byla zaplašena.

Avšak když šli, nemohli po tři dny najít vodu. Zásoby, které si s sebou vzaly, byly vyčerpány. Neměli nic, čím by uhasili svou palčivou žízeň, když znaveně putovali po sluncem vyprahlých pláních. Mojžíš, který dobře znal tento kraj, věděl to, co ostatní nevěděli, totiž že v Maře, kam se ubírají, sice jsou prameny, ale voda není pitná. S pocitem sklíčenosti naslouchal radostným výkřikům, které všude zaznívaly jako ozvěnou: „Voda! Voda!“ Muži, ženy a děti ve se se spíchnuli a hrnuli se k prameni, když tu pojednou propukli ve zklamavý nářek. Voda byla hořká!

Ve svém zoufalství se pustili do Mojžíše. Neuvědomovali si, že Boží přítomnost v tajuplném oblaku vedla jeho stejně jako je. Mojžíš udělal to, na co oni zapomněli. Volal upřímně k Bohu o pomoc. „A Hospodin mu ukázal dřevo. Když je hodil do vody, voda zesládla.“ (Ex 15,25) Zde dal Bůh Izraeli zaslíbení: „Jestliže opravdu budeš poslouchat

Hospodina, svého Boha, dělat, co je v jeho očích správné, naslouchat jeho přikázáním a dbát na všechna jeho nařízení, nepostihnu tě žádnou nemocí, kterou jsem postihl Egypt. Neboť já jsem Hospodin, já tě uzdravuji.“ (Ex 15,26)

Z Maře putoval lid do Élimu, kde našli „dvanáct vodních pramenů a sedmdesát palem“ (Ex 15,27). Tady několik dní tábořili.

Za měsíc po jejich odchodu z Egypta se začaly ztenčovat jejich zásoby potravin. Jak obstarat potravu pro tak obrovské množství lidí? Dokonce i vedoucí a starší lidu se připojili k reptání proti vůdcům, které Bůh ustanovil: „Kéž bychom byli zemřeli Hospodinovou rukou v egyptské zemi, když jsme sedávali nad hrnci masa, když jsme jídávali chléb do sytosti. Vždyť jste nás vyvedli na tuto poušť, jen abyste celé toto shromáždění umořili hladem.“ (Ex 16,3)

Zatím ještě netrpěli hladem, ale měli strach o budoucnost. Ve své obrazotvornosti viděli své děti umírat hlady. Hospodin dovolil, aby je obklíčily těžkosti a aby se ztenčily jejich zásoby jídla, protože chtěl, aby se obrátili k Tomu, který

je jejich Vysvoboditelem. Kdyby ve své potřebě volali k němu, nepochybně by jim podal důkazy o své lásce a péči. Byla to z jejich strany hříšná nedůvěra, která počítala s tím, že by oni nebo jejich děti mohli zemřít hladu.

Bylo nutné, aby se setkali s těžkostmi a zakusili nedostatek. Bůh je vyvedl z ponížení, aby zaujali čestné místo mezi národy a přijali svaté poslání. Kdyby pamatovali na všechno, co pro ně vykonal, a věřili mu, ochotně by snášeli nesnáze, strádání, ba i skutečné utrpení. Ale oni zapomněli na Boží dobrotu a moc, které jim projevil tím, že je vysvobodil z otroctví. Zapomněli, jak byly jejich děti uchovány, když anděl zhouby pobil všechny prvorozené v Egyptě. Zapomněli na slavný projev Boží moci u Rudého moře. Zapomněli, že jejich nepřátelé, kteří se je pokusili pronásledovat, utonuli ve vodách moře.

Místo aby řekli: „Bůh pro nás učinil velké věci, byli jsme otroky a nyní z nás udělal velký národ“, hovořili o nesnážích cesty a ptali se, kdy jejich únavná pouť skončí.

Bůh si přeje, aby se jeho lid v dnešní době znovu zamýšlel nad těžkostmi, jimiž prošel starý Izrael, aby si z toho mohl vzít ponaučení ve své přípravě na nebeský Kanaan. Mnozí se dívají na Izraelce v minulosti, dívají se jejich nevěře a myslí si, že oni sami by nebyli tak nevděční. Když je však třeba jen malými těžkostmi zkoušena jejich víra, neprojevují větší důvěru nebo trpělivost než starý Izrael. Reptají na postup, jakým se je Bůh rozhodl pročistit. Ačkoli jsou jejich současné potřeby uspokojeny, žijí mnozí ve stálé úzkosti, že je

postihne chudoba a že jejich děti budou trpět. Místo aby je překážky vedly k hledání pomoci u Boha, oddělují je od něj, protože v nich vzbuzují neklid a nespokojenost.

Proč bychom měli být nevděční a nevěřiví? Ježíš je naším přítelem. Celé nebe má zájem na našem blahu. Úzkost a strach zarmucují svatého Božího Ducha. Bůh si nepřeje, aby byl jeho lid zma-lomyslně pečováním o tento život.

Náš Pán nám neříká, že na naší cestě nečihají žádná nebezpečí, ale nasměrovává nás k útočišti, které nikdy nezklame. Zve unavené a ustarané: „Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.“ (Mt 11,28) Odložte chomout úzkosti a starostí, který jste si sami pověsili na krk, a „vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším“ (Mt 11,29). Namísto reptání a stěžování by z našich srdcí měla plynout slova: „Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní!“ (Ž 103,2)

MANA

Bůh dbal o potřeby Izraele. Řekl jejich vůdci: „Já vám sešlu chléb jako déšť z nebe.“ (Ex 16,4) Lidem byl dán pokyn, aby si nasbírali zásobu potřebnou na jeden den. Šestého dne si měli nasbírat dvojitou dávku, aby mohla být zachována posvátnost soboty. Mojžíš ujistil shromáždění, že jejich potřeby budou naplněny: „Hospodin vám dá večer k jídlu maso a ráno k nasycení chléb.“ A dodal: „Co jsme my? Nereptáte

proti nám, ale proti Hospodinu.“ (Ex 16,8) Museli být poučeni, že jejich vůdcem je Nejvyšší, a ne pouze Mojžíš.

Za soumraku byl tábor obklopen obrovskými hejny křepelky. Bylo jich dost k nasycení celého tábora. Ráno leželo na zemi „cosi jemně šupinatého, jemného jako jíní“ (Ex 16,14). Pokrm „byl jako koriandrové semeno, bílý“ (Ex 16,31). Lidé ho nazvali manou. Mojžíš řekl: „To je chléb, který vám dal Hospodin za pokrm.“ (Ex 16,15) Lidé zjistili, že je many bohatě pro všechny. „Lid ji chodíval sbírat, pak ji mleli mlýnkem nebo drtili v hmoždíři, vařili v kotlíku nebo z ní připravovali podpopelné chleby; měla chuť jako pečivo zadělané olejem.“ (Nu 11,8) Tento nebeský chléb „chutnal jako medový koláč“ (Ex 16,31).

Bylo jim řečeno, aby si denně nasbírali jeden ómer [tj. 3,6 l – pozn. překl.] na osobu a neměli si nic nechávat do rána. Denní zásoba musela být nasbírána ráno, protože vše, co zůstalo ležet na zemi, se na slunci rozpustilo. „Ten, kdo nasbíral mnoho, neměl nadbytek, a kdo nasbíral málo, neměl nedostatek.“ (Ex 16,18)

Šestého dne lidé nasbírali dva ómery na hlavu. Předáci pospíchali k Mojžíšovi, aby ho informovali o tom, co se přihodilo. Mojžíš odpověděl: „Toto praví Hospodin: Zítřa je slavnost odpočínutí, Hospodinův svatý den odpočinku. Co je třeba napéci, napečte, a co je třeba uvařit, uvařte. A vše, co přebývá, uložte a opatrujte do rána.“ (Ex 16,23) Zařídili se podle toho a zjistili, že se potrava nezkažila. Mojžíš pak řekl: „Snězte to dnes, protože dnes je Hospodinův den odpočinku. Dnes nenajdete na poli nic. Šest

dní budete sbírat, ale sedmý den je den odpočinku. Ten den nebude nic padat.“ (Ex 16,25.26)

Bůh vyžaduje, aby byl dnes jeho svatý den zachováván se stejnou posvátností jako za časů Izraele. Den před sobotou má být dnem přípravy, aby bylo vše připraveno k správnému prožívání odděleného času. V žádném případě bychom si neměli dovolit využívat svatý čas k výdělečné činnosti. Bůh dal poučení, že je třeba pečovat o nemocné. Práce vynakládaná k jejich zaopatření je dílem milosrdenství a není přestupováním soboty. Avšak veškerá práce, která není nezbytná, má být odložena. Práci, kterou jsme neudělali do začátku soboty, máme odložit a vykonat ji až po jejím skončení.

Izraelci byli svědky trojnásobného zázraku, který měl v jejich myslích zvýraznit posvátnost soboty: šestého dne padalo dvojnásobné množství many, sedmého dne mana nepadala a mana, kterou nasbírali na sobotu, se nezkažila a zůstala čerstvá a neporušená.

V daru many máme zřetelný důkaz o tom, že sobota nebyla ustanovena při vydání zákona na Sínaji. Ještě než Izraelci přišli k Sínaji, věděli, že mají zachovávat sobotu. Tím, že museli v pátek nasbírat dvojnásobné množství many, a tak se připravit na sobotu, jim byla neustále vštěpována svatá povaha soboty. A když někteří lidé vyšli v sobotu sbírat manu, Hospodin se zeptal: „Jak dlouho se budete zpěčovat a nebudete dbát mých příkazů a řádů?“ (Ex 16,28)

„Izraelci jedli manu po čtyřicet let, dokud nepřišli do země, v níž se měli usadit; jedli manu, dokud nepřišli na

pokraj kenaanské země.“ (Ex 16,35) Po čtyřicet let jim byla denně připomínána Boží neustálá péče a něžná láska. Bůh „jako déšť spouštěl na ně mannu, aby jedli, nebeské obilí jim dával. Člověk jísti směl chléb mocných, stravu sesílal jim do sytosti.“ (Ž 78,24.25) Tento pokrm jim opatrovali andělé. Izraelci byli denně poučováni, že jejich potřeby jsou zajištěny tak, jako kdyby byli obklopeni vlnícími se lány obilí na úrodných rovinách Kenaanu.

Mana byla předobrazem Toho, který přišel od Boha, aby položil život za svět. Ježíš řekl: „Já jsem chléb života. Vaši otcové jedli na poušti mannu, a zemřeli. Toto je chléb, který sestupuje z nebe: kdo z něho jí, nezemře. Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe; kdo jí z tohoto chleba, živ bude navěky. A chléb, který já dám, je mé tělo, dané za život světa.“ (J 6,48-51)

VODA ZE SKÁLY

Když Izraelci odešli z pouště Sínu, utábořili se v Refidimu. Nebyla tam voda a oni opět nedůvěřovali Boží prozřetelnosti. Lidé přišli k Mojžíšovi se žádostí: „Dejte nám vodu, chceme pít!“ (Ex 17,2) Rozzlobeně křičeli: „Proto jsi nás vyvedl z Egypta, abys nás, naše syny a stáda umořil žízní?“ (Ex 17,3) Když byli bohatě zásobeni potravou, s pocitem studu vzpomínali na svou nevěru a slibovali, že budou v budoucnu důvěřovat Hospodinu. Avšak při první zkoušce jejich víra selhala. Zdálo se, že oblakový sloup, který je vede, skrývá nějaké hrozné tajemství. A Mojžíš – kdo to vlastně je? Jaký záměr asi

sleduje tím, že je vyvedl z Egypta? Jejich srdce naplnila podezřívavost a nedůvěra, a v návalu hněvu ho chtěli ukamenovat.

Mojžíš v úzkosti volal k Hospodinu: „Jak se mám vůči tomuto lidu zachovat?“ (Ex 17,4) Bylo mu řečeno, aby se sebou vzal starší Izraele a hůl, pomocí níž konal zázraky v Egyptě, a předstoupil před lid. A Hospodin mu řekl: „Já tam budu stát před tebou na skále na Chorébu. Udeříš do skály a vyjde z ní voda, aby lid mohl pít.“ (Ex 17,6) Mojžíš uposlechl a voda vytryskla mocným proudem a bohatě zásobila tábor. Hospodin ve své milosti použil hůl za svůj nástroj, aby je vysvobodil.

Byl to Boží Syn, kdo stál zahalen v oblakovém sloupu před Mojžíšem a dal vytrysknout životodárné vodě. Celá pospolitost viděla Hospodinovu slávu. Avšak kdyby byl oblak odstraněn, byli by usmrceni hrozným jasmem Toho, který se v něm skrýval.

Nevěra, kterou projevili, byla trestuhodná a Mojžíš se bál, že na nich spočine Boží soud. Nazval to místo „Massa a Meriba (to je Pokušení a Svár)“ (Ex 17,7) na památku jejich hříchu.

VÁLKA S AMÁLEKEM

Izraeli teď hrozilo nové nebezpečí. Protože reptali proti Hospodinu, dovolil, aby na ně zaútočili jejich nepřátelé. Vytáhli proti nim Amálekovci a zaútočili na zemdlené a unavené, kteří zůstali pozadu. Mojžíš nařídil Jozuovi, aby vybral z každého kmene skupinu bojovníků a vedl je proti nepříteli, zatímco on sám bude stát s Boží holí v ruce na

blízkém pahorku. Příkladného dne Jozue se svým vojskem zaútočil na protivníka, zatímco Mojžíš, Áron a Chúr stáli na kopci, odkud mohli přehlédnout bitevní pole. S rukama vztaženými k nebi a s Boží holí v pravé ruce se Mojžíš modlil za úspěch izraelského vojska. Všimli si, že pokud má ruce nahoře, Izrael vyhrává. Jakmile je však spustí, vítězí nepřítel. Když Mojžíš začal umdlévat, Áron a Chúr mu podpírali ruce až do západu slunce, kdy byl nepřítel zahánán na útěk.

Mojžíšův čin byl symbolický. Ukazoval, že Bůh drží úděl Izraele ve svých rukou. Budou-li mu důvěřovat, bude bojovat za ně a pokoří jejich nepřátele. Jestliže se však od něj odvrátí a budou důvěřovat ve svou vlastní sílu, budou slabí a jejich nepřátelé je porazí.

Boží síla se musí spojit s lidským úsilím. Mojžíš nevěřil, že Bůh přemůže jejich protivníky, když Izrael zůstane nečinný. Zatímco se velký vůdce úpěnlivě modlil k Hospodinu, Jozue a jeho udatní bojovníci vynakládali veškeré své úsilí, aby zahnali nepřátele Izraele a Boha.

Těsně před svou smrtí předal Mojžíš svému lidu slavnostní poselství: „Pamatuj, co ti učinil Amálek, když jste táhli z Egypta. Střetl se s tebou na cestě a zničil ti zadní voj, všechny churavé za tebou, když tys byl ochablý a unavený; a nebál se Boha. Proto až ti Hospodin, tvůj Bůh, dá odpočinutí ode všech tvých okolních nepřátel v zemi, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává do dědictví, abys ji obsadil, vymažeš památku Amálekovu zpod nebes. Nezapomeň!“ (Dt 25, 17-19) Hospodin o tomto bezbožném

lidu prohlásil: „Hospodin vyhlašuje boj proti Amálekovi do posledního pokolení.“ (Ex 17,16)

Ne že by Amálekovci nebyli obeznámeni s Božím charakterem nebo jeho svrchovaností, ale rozhodli se, že se vzeprou jeho moci. Tropili si posměch z divů, které Mojžíš vykonal před Egypťany. Zapřísáhli se při svých bozích, že Hebreje zničí, a chvástali se, že Bůh Izraele nemá moc jim odolat. Izraelci je neohrožovali. Jejich útok nebyl vyprovokován. Aby ukázali své pohrdání Bohem, snažili se zničit jeho lid. Amálekovci byli už dlouho zatvrzelými rebely. Přesto je Boží milost dosud vyzývala k pokání. Avšak když amálečtí bojovníci napadli unavené a bezbranné šiky Izraele, zpečetili tím osud svého národa. Nad všemi, kdo milují Boha a bojí se ho, je jako štít vztažena Boží ruka. Ať se lidé mají na pozoru, aby do této ruky neudeřili, neboť třímá meč spravedlnosti.

JITROVA MOUDRÁ RADA

Mojžíšův tchán Jitro se rozhodl, že navštíví Hebreje a přivede Mojžíšovi jeho ženu a dva syny. Velký vůdce je radostně uvítal a zavedl je do svého stanu.

Když Jitro pobýval v táboře, brzy upozoroval, jak těžká břemena spočívají na Mojžíšovi. Nejenže se staral o obecné záležitosti a povinnosti lidu, ale byly mu předkládány i spory, které mezi nimi vznikly. Mojžíš řekl: „Učím je znát Boží nařízení a řády.“ (Ex 18, 16) Ale Jitro namítl: „Není to dobrý způsob, jak to děláš. Úplně se vyčerpáš, stejně jako tento lid, který je s tebou. Je to pro tebe příliš obtížné. Sám to nezvládneš.“

(Ex 18,17.18) Poradil Mojžíšovi, aby ustanovil vhodné muže za správce nad tisíci, jiné za správce nad sty a jiné nad padesáti a deseti. Ti měli soudit všechny menší záležitosti, kdežto nejsložitější a nejdůležitější případy měly být i nadále přednášeny Mojžíšovi. Tato rada byla přijata a nejenže přinesla ulehčení Mojžíšovi, ale vnesla také dokonalý řád mezi lid.

Skutečnost, že byl vyvolen, aby vyučoval druhé, nevedla Mojžíše k závěru, že sám nepotřebuje žádné poučení. Vyvolený vůdce Izraele rád naslouchal návrhům bohobojného midjánského kněze a přijal jeho radu.

Lid se vydal z Refídimu na další cestu. Následovali pohyb oblakového sloupu. Jejich cesta vedla přes holé pláně, strmé výstupy a skalnatými průsmyky.

Pojednou se před nimi vynořil ve svém vznešeném majestátu masiv hory Sínaj. Oblakový sloup se zastavil na jejím vrcholu a lidé postavili své stany na pláni pod ní. Toto místo se mělo téměř na jeden rok stát jejich domovem. V noci je ohnivý sloup ujišťoval o Boží ochraně, a zatímco tvrdě spali, na tábor se jemně snášel chléb z nebe.

Tady měl Izrael přijmout nejpředivnější zjevení, jaké kdy Bůh lidem dal. Zde Hospodin shromáždil svůj lid, aby mu mohl vštípit posvátnost svých požadavků tím, že svým vlastním hlasem vyhlásí svůj svatý zákon. Měly se v nich odehrát významné změny. Přízemní vlivy otroctví a modloslužby zanechaly své stopy v jejich zvycích a povahách. Bůh je pozvedne na vyšší morální úroveň tím, že se jim dá sám poznat.

SÍNAJ

*Pod horou Sínaj uzavřel izraelský národ smlouvu,
která jej navždy ovlivnila.*

Brzy poté, co se utábořili pod Sínajem, byl Mojžíš povolán na horu, aby se setkal s Bohem. Izrael se měl nyní dostat do úzkého a mimořádného vztahu s Nejvyšším. Měli být legálně ustaveni jako církev a národ pod Boží vládou. „Vy sami jste viděli, co jsem učinil Egyptu. Nesl jsem vás na orlích křídlech a přivedl vás k sobě. Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země. Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým.“ (Ex 19,4-6)

Mojžíš se vrátil do tábora a zopakoval Boží poselství starším Izraele. Lid odpověděl: „Budeme dělat všechno, co nám Hospodin uložil.“ (Ex 19,8) Takto Izraelci vstoupili do závazné smlouvy s Bohem a slavnostně slíbili, že ho přijímají za svého vládce, čímž ve zvláštním smyslu podléhali jeho autoritě.

Bůh se rozhodl, že z příležitosti vyhlášení svého zákona učiní úžasné velkolepý výjev. Ke všemu, co je spojeno se službou Bohu, se musí přistupovat s největší uctivostí. Hospodin Mojžíšovi řekl: „Jdi k lidu a dnes i zítra je posvěcuj; ať si vyperou pláště a ať jsou

připraveni na třetí den, neboť třetího dne sestoupí Hospodin před zraky všeho lidu na horu Sínaj.“ (Ex 19,10.11) Všichni se měli po určitý čas předepsaným způsobem připravovat na setkání s Bohem. Oni sami i jejich oděv musí být zbaveni nečistoty. Musí se v pokoře, půstu a modlitbě odevzdat Bohu, aby jejich srdce mohla být očištěna od nepravosti.

Třetího dne ráno byl vrchol Sínaje pokryt hustým, těžkým, neproniknutelným oblakem, který sestupoval dolů, až byla celá hora zahalena do temnoty a tajemství. Pak bylo slyšet zvuk podobný troubení polnice, který svolával lid k setkání s Bohem. Z neproniknutelné temnoty šlehaly blesky a buráčení hromu se odráželo od okolních vrchů. „Celá hora Sínaj byla zahalena kouřem, protože Hospodin na ni sestoupil v ohni. Kouř z ní stoupal jako z hutě a celá hora se silně chvěla.“ (Ex 19,18) Izraelské zástupy se třásly strachem a lidé padli na své tváře před Hospodinem.

Dokonce i Mojžíš vyznal: „Třesu se hrůzou a děsem.“ (Žd 12,21) Pojednou hromobití ustalo. Zvuk polnice umkl.

Země ztichla. Nastala chvíle slavnostního ticha. Pak zazněl Boží hlas. Hospodin promlouval z neproniknutelné temnoty, když obklopen anděly prodléval na hoře. Tak dal ve známost svůj zákon.

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“ (Ex 20,2) Ten, který je vyvedl z Egypta, vytvořil jim cestu prostředkem moře a porazil faraona a jeho armádu, byl Tím, který nyní vyhlášoval svůj zákon.

DESATERO

Bůh poctil Izraelce tím, že je učinil strážci a ochránci svého zákona. Měli považovat za svou svatou povinnost sloužit takto celému světu. Příkazy Desatera mají být přijaty všemi lidmi. Byly dány k poučení všem. Všichni se podle nich mají řídit.

Těchto deset stručných, všeobsažných a směrodatných přikázání obsahuje povinnosti člověka k Bohu a k jeho bližním. Všechna jsou postavena na velkém principu lásky. „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí« a »miluj svého bližního jako sám sebe«.“ (L 10,27) V deseti přikázáních jsou tyto zásady konkretizovány do lidské situace.

(1) „Nebudeš mít jiného boha mimo mne.“ (Ex 20,3) Vše, co máme v takové oblibě, že to zmenšuje naši lásku k Bohu nebo nám to brání ve službě, která Bohu náleží, se nám stává bohem.

(2) „Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na

zemi nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit.“ (Ex 20,4.5)

Mnohé pohanské národy tvrdí, že jejich sochy jsou pouhými symboly, jejichž prostřednictvím uctívají Boha. Bůh však takovou bohoslužbu prohlašuje za hřích. Pokusy představit Věčného hmotnými předměty snižují Boha. Mysl je tak stále více přitahována ke stvoření než ke Stvořiteli. Nakolik je snížena představa člověka o Bohu, natolik je člověk sám připraven o svou důstojnost.

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující.“ (Ex 20,5) Úzký vztah Boha k svému lidu je představen obrazem manželství. Modlářství je duchovním cizoložstvím a Boží nelibost vůči němu je vhodně označena jako žárlivost.

„Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí.“ (Ex 20,5) Děti nejsou trestány za provinění rodičů, ledaže by samy pokračovaly v jejich hříších. Je tomu však obvykle tak, že vlivem dědičnosti a příkladu se synové stávají spoluúčastníky otcova hříchu. Špatné sklony, zvrácené chutě a snížená mravní úroveň, jakož i tělesné nemoci a degenerace se jako dědictví přenášejí z otce na syna do třetího a čtvrtého pokolení.

„Ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají.“ (Ex 20,6) Těm, kdo věrně slouží Bohu, je zaslíbeno milosrdenství, a to ne pouze do třetí až čtvrté generace, ale tisícům generací.

(3) „Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez

trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.“ (Ex 20,7)

Toto přikázání nám zakazuje používat Boží jméno lehkomyšlně nebo neuváženě. Bezmyšlenkovitým vyslovováním Božího jména v běžných rozhovorech nebo jeho častým, automatickým opakováním zneuctíváme Boha. „Svaté, bázeň budící je jeho jméno.“ (Ž 111,9) Má se vyslovovat s úctou a vážností.

(4) „Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočinutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách. Všesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý.“ (Ex 20,8-11)

Sobota nebyla na Sínaji ustavena jako nová instituce, protože byla dána už při stvoření. Odkazuje na Boha jako Stvořitele nebe a země, čímž odlišuje pravého Boha od falešných bohů. Takto je sobota znamením věrnosti člověka Bohu. Čtvrté přikázání je jediným z deseti, v němž se objevuje jak jméno, tak titul Zákonodárce, jediným, které ukazuje, kdo zákon vydává. Takto obsahuje Boží pečeť.

Bůh dává lidem šest dnů, v nichž mají pracovat, a vyžaduje, aby jejich vlastní dílo bylo vykonáno během šesti pracovních dnů. Nezbytná práce a skutky milosrdenství jsou v sobotu dovoleny. O nemocné a trpící je třeba se postarat v každé době. Ale práce, která není

nutná, se striktně zapovídá. Abychom zachovali sobotu svatou, nemáme ani své mysli dovolit zabývat se věcmi světského rázu. A přikázání zahrnuje všechny, kdo žijí v našich „branách“. Obyvatelé domu mají během svatých sobotních hodin odložit světské záležitosti. Ve svatý Boží den mají všichni společně uctívat Boha a dobrovolně mu sloužit.

(5) „Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.“ (Ex 20,12)

Rodiče mají právo na takovou lásku a úctu jako žádná jiná osoba. Ten, kdo odmítá oprávněnou autoritu svých rodičů, odmítá autoritu Boží. Páté přikázání vyžaduje od dětí nejen to, aby se ke svým rodičům chovaly uctivě, podřizovaly se jim a poslouchaly je, ale vede je i k tomu, aby jim věnovaly svou lásku a něhu, ulehčovaly jejich starosti, chránily jejich pověst, pomáhaly jim a potěšovaly je v jejich stáří. Toto přikázání rovněž zahrnuje úctu k duchovním a vládcům.

(6) „Nezabiješ.“ (Ex 20,13)

Všechny nespravedlivé činy, jejichž záměrem je zkrátit život, duch nenávisti a pomsty nebo oddávání se jakékoli vášni, která vede k ubližování druhým (dokonce i přání někomu ublížit, protože „kdokoliv nenávidí svého bratra, je vrah“ [1 J 3,15]), sobecké přehlížení péče o potřebné, nestřídmost nebo přemíra práce, které poškozují zdraví – to všechno je ve větší nebo menší míře přestupování šestého přikázání.

(7) „Nesesmilníš.“ (Ex 20,14)

Vyžaduje se čistota nejen ve vnějším chování, ale i v tajných záměrech a citech srdce. Kristus, který vysvětloval dalekosáhlé důsledky Božího zákona,

prohlásil, že špatná myšlenka nebo pohled jsou už skutečným hříchem tak jako sám nezákonný čin.

(8) „Nepokradeš.“ (Ex 20,15)

Tento zákaz odsuzuje únosy lidí, obchodování s otroky, dobovačné války, krádeže a loupeže. Vyžaduje důslednou poctivost v nejmenších detailech života. Zakazuje šizení v obchodě a požaduje poctivé splácení dluhů a vyplácení mezd. Každý pokus získat osobní výhodu na úkor neznalosti, slabosti nebo neštěstí druhého je v nebeských knihách zaznamenán jako podvod.

(9) „Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví.“ (Ex 20,16)

Lež spočívá v záměru oklamat. Může být vyjádřena pohledem, pohybem ruky, výrazem tváře stejně jako slovy. Lží je dokonce i výrok, který popisuje fakta, ale je vysloven takovým způsobem, že zavádí. Každá snaha ublížit pověsti našeho bližního špatným představením pravdy, pomluvou nebo roznášením klepů, záměrným zamlčením pravdy, které může mít za následek ublížení druhým, je přestoupením devátého přikázání.

(10) „Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.“ (Ex 20,17)

Desáté přikázání útočí na kořen všech hříchů. Zakazuje sobecké žádosti, z nichž vyvěrá hříšný skutek. Ten, kdo se zříká pěstování hříšných tužeb po tom, co patří druhému, se také neproviní špatným činem proti svým bližním.

Bůh vyhlásil svůj zákon za projevů své moci a slávy, aby jeho lid na tuto

scénu nikdy nezapomněl. Chtěl všem lidem ukázat posvátnost a trvalou platnost svého zákona.

ZÁKON LÁSKY

Když jim byl představen Boží úžasný zákon pravdy, lidé si uvědomili jako nikdy předtím odpornou povahu hříchu a svou vlastní vinu před tváří svatého Boha. Lid volal k Mojžíšovi: „Mluv s námi ty a budeme poslouchat. Bůh ať s námi nemluví, abychom nezemřeli.“ (Ex 20,19) Vůdce odpověděl: „Nebojte se! Bůh přišel proto, aby vás vyzkoušel, aby bylo zřejmé, že se ho budete bát a přestanete hřešit.“ (Ex 20,20)

Lid zaslepený a ponížený otroctvím a pohanstvím nebyl připraven plně ocenit dalekosáhlé zásady deseti Božích přikázání. Byly vydány další předpisy, které objasňovaly a uplatňovaly principy Desatera v praxi. Tyto zákony byly označeny jako „soudy“, protože podle nich měli soudit soudcové. Na rozdíl od deseti přikázání byly tyto zákony předány Mojžíšovi v soukromí.

První z nich se vztahuje na služebnίκy. Hebrej nemohl být prodán do otroctví na celý život. Jeho služba byla omezena na šest let. Sedmého roku mu musela být vrácena svoboda. Bylo dovoleno mít otroky neizraelského původu, ale jejich život a osoba byly přísně chráněny. Ten, kdo zavraždil otroka, měl být potrestán. Jestliže pán ublížil otrokovi třeba jen tím, že mu vyrazil zub, musel ho za to propustit na svobodu.

Izraelci si měli dávat pozor, aby nepěstovali ducha krutosti, jímž sami

trpěli pod nadvládou svých egyptských pánů. Vzpomínka na jejich vlastní těžkou dřinu jim měla umožnit, aby se uměli vcítit do postavení otroka a byli laskaví a milosrdní.

Obzvlášť bylo pamatováno na práva vdov a sirotků. Hospodin prohlásil: „Žádou vdovu a sirotka nebudete utiskovat. Jestliže je přece budeš utiskovat a oni budou ke mně úpět, jistě jejich úpění vyslyším. Vzplanu hněvem a pobiji vás mečem, takže z vašich žen budou vdovy a z vašich synů sirotci.“ (Ex 22,21-23) Cizinci, kteří se připojili k Izraeli, měli být chráněni před zlem nebo útlakem. „Nebudeš utlačovat hosta; víte přece, jak bývá hostu v duši, neboť jste byli hosty v egyptské zemi.“ (Ex 23,9)

Bylo zakázáno brát lichvářské úroky od chudých. Oděv nebo přikrývka chudého člověka, které byly vzaty do zástavy, musely být do západu slunce vráceny. Soudcové byli varováni před převrácením rozsudku, podáváním falešných důkazů nebo braním úplatků. Pomluva byla zakázána a skutky milosrdenství se měly prokazovat i osobním nepřátelům.

Lidem byla připomenuta posvátnost zachovávání soboty. Byly ustanoveny roční svátky, při nichž se měli všichni muži národa shromáždit před Hospodinem a přinést mu své dary vděčnosti a prvotiny ze své úrody. Všechna tato ustanovení byla dána pro dobro Izraele. Hospodin řekl: „Budte mými muži svatými.“ (Ex 22,30)

Mojžíš měl tyto zákony zaznamenat a měly být pečlivě stráženy jako základ národního práva a – spolu s Desaterem

– podmínkou naplnění Božích zaslíbení daných Izraeli.

Poté přišlo další poselství: „Hle, posílám před tebou posla, aby tě opatroval na cestě a aby tě uvedl na místo, které jsem připravil. Měj se před ním na pozoru a poslouvej ho, nevzdoruj mu, neboť přestupky vám nepromine, poněvadž v něm je mé jméno.“ (Ex 23, 20.21) Jejich vůdcem byl Kristus, přítomný v oblakovém a ohnivém sloupu. Tyto předobrazy ukazovaly na Spasitele, který přijde, a zároveň i na přítomného Spasitele, který dal Mojžíšovi příkázání pro lid a byl jim představen jako jediný zdroj požehnání.

UZAVŘENÍ SMLOUVY

Když Mojžíš sestoupil z hory, „přišel nazpět, vypravoval lidu všechna slova Hospodinova a předložil mu všechna právní ustanovení. Všechn lid odpověděl jako jedněmi ústy. Řekli: »Budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil.«“ (Ex 24,3)

Pak následovala ratifikace smlouvy. Na úpatí hory byl vybudován oltář a vedle něj bylo postaveno dvanáct sloupů „podle dvanácti izraelských kmenů“ (Ex 24,4) na svědectví, že uzavřeli smlouvu. Mojžíš „potom vzal Knihu smlouvy a předčítal lidu“ (Ex 24,7). Všichni si mohli svobodně vybrat, zda ji budou dodržovat. Slyšeli vyhlášení Božího zákona a jeho zásady byly podrobně vloženy, takže mohli vědět, co od nich tato smlouva vyžaduje. Lid opět jednohlasně odpověděl: „Poslušně budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil.“ (Ex 24,7) „Když Mojžíš všemu

lidu oznámil všechna přikázání podle zákona, vzal krev... a pokropil knihu Zákona i všechen lid. A řekl jim: »Toto je krev smlouvy, kterou s vámi uzavřel Bůh.« (Žd 9,19.20)

POVÝŠENÍ NÁRODA OTROKŮ

Mojžíš dostal příkaz: „Vystup k Hospodinu, ty i Áron, Nádab a Abihú a sedmdesát z izraelských starších.“ (Ex 24,1) Sedmdesát starších mělo Mojžíšovi pomáhat při vedení Izraele a Bůh jim dal svého Ducha. „Uviděli Boha Izraele. Pod jeho nohama bylo cosi jako průzračný safír, jako čisté nebe.“ (Ex 24,10) Nespatřili přímo Boha, ale viděli slávu jeho přítomnosti. Přemýšleli o jeho slávě, čistotě a milosti, až se k němu mohli přiblížit.

Poté byli k setkání s Bohem povoláni Mojžíš a „Jozue, který mu přisluhoval“ (Ex 24,13). Vůdce pověřil Árona a Chúra, aby ho zastupovali. Měli jim pomáhat starší. Mojžíš čekal na pozvání ke vstupu do audienčního sálu Nejvyššího. Ačkoli byla zkoušena jeho trpělivost a poslušnost, neopustil své místo. Dokonce ani tento Boží služebník, kterého Hospodin zahrnul svou přízní, nemohl vstoupit do Boží přítomnosti a snést Boží slávu. Šest dní musel strávit zasvěcováním sebe sama Bohu, když zpytoval své srdce, meditoval a modlil se.

Sedmého dne, jímž byla sobota, byl Mojžíš povolán ke vstupu do oblaku. „Mojžíš vstoupil doprostřed oblaku. Vystoupil na horu a byl na hoře čtyřicet dní a čtyřicet nocí.“ (Ex 24,18) Po celých těchto čtyřicet dní se postil.

Během svého pobytu na hoře Mojžíš přijal směrnic pro stavbu svatyně, v níž se zvláštním způsobem projeví Boží přítomnost. Bůh přikázal: „Ať mi udělají svatyni a já budu bydlet uprostřed nich.“ (Ex 25,8) Potřetí bylo zdůrazněno zachování soboty. Hospodin prohlásil: „Dbejte na mé dny odpočinku; to je znamení mezi mnou a vámi pro všechna vaše pokolení, abyste věděli, že já Hospodin vás posvěcuji. Budete dbát na den odpočinku; má být pro vás svatý. Kdo jej znesvědí, musí zemřít. Každý, kdo by v něm dělal nějakou práci, bude vyobcován ze společenství svého lidu. To je provždy platné znamení mezi mnou a syny Izraele. Všesti dnech totiž učinil Hospodin nebe a zemi, ale sedmého dne odpočinul a oddechl si.“ (Ex 31,13.14.17)

Od této chvíle měl být lid poctěn stálou přítomností svého Krále. „Budu se tam setkávat se syny Izraele a místo bude posvěceno mou slávou. Budu přebývat uprostřed Izraelců a budu jejich Bohem.“ (Ex 29,43.45)

Izraelci byli pozvednuti z národa otroků nad všechny národy, aby se stali zvláštním pokladem Krále králů. Bůh je oddělil od světa, pověřil je opatrováním svého zákona a jeho úmyslem bylo, aby jejich prostřednictvím uchoval mezi lidmi poznání o sobě.

Takto mělo uprostřed temnoty zářit světu nebeské světlo. Měl být slyšet hlas, vyzývající všechny národy, aby se odvrátily od modlářství a sloužily živému Bohu. Budou-li Izraelci věrně plnit svěřený úkol, Bůh bude jejich ochranou a vyvýší je nad všechny ostatní národy.

ZLATÉ TELE

*Izraelský lid velmi brzy porušil uzavřenou smlouvu.
Potvrdilo se, že zbavit se své minulosti není nikdy lehké.*

Zatímco byl Mojžíš pryč, Izrael na něj s úzkostlivým napětím čekal. Lidé toužebně vyhlíželi jeho návrat. V Egyptě byli zvyklí na hmotné zpodobení božstva. Proto pro ně bylo těžké důvěřovat neviditelnému Bohu. Stali se závislími na Mojžíšovi, který povzbuzoval jejich víru. Nyní byl od nich vzdálen. Ubíhal týden za týdnem, a Mojžíš se stále nevracel. Mnohým v táboře se zdálo, že je vůdce opustil, nebo že byl pohlcen spalujícím ohněm.

Během tohoto období čekání měli čas přemýšlet o Božím zákoně, který slyšeli, a připravit svá srdce k přijetí dalšího zjevení, které by jim Bůh mohl dát. Kdyby byli usilovali o jasnější pochopení Božích požadavků a pokořili svá srdce před Hospodinem, byli by uchráněni před pokušením. Brzy však upadli do nedbalosti a lhostejnosti a přestali se ohlížet na zákon. To platilo zvláště o těch, kteří se přidružili k Izraeli. Byli netrpěliví a chtěli už jít do země oplývající mlékem a medem. Dobrá země jim byla zaslíbena jen pod podmínkou poslušnosti. Oni to však pustili ze zřetele. Někteří navrhli, aby se vrátili do Egypta. Ať už půjdou vpřed

do Kenaanu, či zpět do Egypta, davy se rozhodly již déle nečekat na Mojžíše.

Tito „přimíšenci“ jako první popustili uzdu reptání a netrpělivosti a byli vůdci odpadnutí. Mezi předměty, které Egypťané považovali za symboly božství, patřil býk nebo tele. Ti, kdo v Egyptě provozovali modloslužbu, navrhli, aby bylo zhotoveno tele, které by uctívali. Lidé toužili po nějaké soše, která by představovala Boha a která by šla místo Mojžíše před nimi. Smyslem velkolepých zázraků v Egyptě a u Rudého moře bylo ustavit víru v Boha jako neviditelného, všemocného Pomocníka Izraele. Bůh vyšel vstříc jejich touze po nějakém viditelném projevu jeho moci tím, že je vedl v oblakovém a ohnivém sloupu a prostřednictvím zjevení své slávy na hoře Sínaj. Avšak přestože před sebou dosud měli oblak Boží přítomnosti, obrátili svá srdce k egyptskému modlářství.

Soudní pravomoci byly přeneseny na Árona a kolem jeho stanu se shromáždil obrovský zástup lidí. Řekli, že oblak teď stále zůstává na hoře a že už nebude usměřňovat jejich putování. Musí si místo něj udělat sochu. A kdy-

by se, jak bylo navrženo, vrátili do Egypta, získali by si přízeň Egyptanů, kdyby tuto sochu nesli před sebou jako svého boha.

Áron slabě protestoval, avšak jeho nerozhodné a nesmělé vystupování v kritické chvíli je ještě více utvrdilo v jejich záměrech. Zdálo se, že zástup ovládá slepé, nerozumné šílenství. Někteří zůstali věrní své smlouvě s Bohem, ale většina se přidala k odpadnutí. Někteří z těch, kdo se odvážili postavit se proti návrhu zhotovit sochu a uctívat ji, byli napadeni a nakonec přišli o život.

Áron se bál o svou vlastní bezpečnost, a místo aby se šlechetně postavil za Boží čest, podřídil se žádosti davu. Ochotně se vzdali svých ozdob a Áron z nich odlil tele, které znázorňovalo egyptské božstvo.

Lidé volali: „To je tvůj bůh, Izraeli, který tě vyvedl z egyptské země.“ (Ex 32,4) Áron zbaběle dovolil tuto urážku Hospodina. A když viděl, s jakým uspokojením byl zlatý bůh přijat, vybudoval před ním oltář a prohlásil: „Zítřka bude Hospodinova slavnost.« Nazítří za časného jitra obětovali oběti zápalné a přinesli oběti pokojné. Pak se lid usadil k jídlu a pití. Nakonec se dali do nevázaných her.“ (Ex 32,5.6) Oddali se obžerství a smyslným rozkoším.

Náboženství, které lidem dovoluje oddat se sobeckým a smyslným požitkům, je mezi lidmi oblíbeno stejně dnes, jako tomu bylo za dnů Izraele. Dodnes jsou v církvi přízpůsobiví Áronové, kteří se poddají přáním neposvěcených jedinců, a tak je podporují v hříchu.

Uběhlo teprve několik dní od chvíle, kdy Hebrejové stáli rozechvělí pod

horou a naslouchali Hospodinovým slovům: „Nebudeš mít jiného Boha mimo mne.“ (Ex 20,3) Na Sínaji před zrak celého společenství stále spočívala Hospodinova sláva. Ale oni „na Chorébu udělali býčka, klaněli se slité modle, zaměnili svoji Slávu za podobu býka, býložravce“ (Ž 106,19.20).

MOJŽÍŠOVY PŘÍMLUVY

Mojžíš byl na hoře upozorněn na odpadnutí v táboře. Bůh mu přikázal: „Sestup dolů. Tvůj lid, který jsi vyvedl z egyptské země, se vrhá do zkázy. Brzy uhnuli z cesty, kterou jsem jim přikázal.“ (Ex 32,7.8)

Boží smlouva s jeho lidem byla anulována a Hospodin Mojžíšovi řekl: „Teď mě nech, ať proti nim vzplane můj hněv a skončuji s nimi; z tebe však udělám veliký národ.“ (Ex 32,10) Izraelský lid, zvláště ti, kdo se k němu připojili, budou mít stále sklon se Bohu vzpouzet, reptat proti vůdci a zarmucovat ho svou nevěrou a tvrdohlavostí. Svými hříchy se tak připravili o Boží přízeň.

Kdyby Bůh zamýšlel zničit Izrael, kdo by se za něj mohl přimlouvat? Avšak Mojžíš poznal, že je naděje tam, kde byla vyjádřena jen pohrůžka a spravedlivé rozhořčení. Boží slova „Teď mě nech“ pochopil ne jako zákaz, nýbrž jako pobídku k přimlouvám. Bude-li prosit o milost, Bůh svůj lid zachová.

Bůh dal najevo, že svůj lid vyvlastnil. Výrokem „tvůj lid, který jsi vyvedl z egyptské země“ označil Izraelce za Mojžíšův lid. Mojžíš však odmítl své vedoucí postavení v Izraeli. Izraelci

nepatřili jemu, nýbrž Bohu. Řekl: „Hospodine, proč plane tvůj hněv proti tvému lidu, který jsi vyvedl velikou silou a pevnou rukou z egyptské země?“ (Ex 32,11) A naléhal: „Proč mají Egyptané říkat: »Vyvedl je se zlým úmyslem, aby je v horách povraždil a nadobro je smetl z povrchu země.«“ (Ex 32,12)

Během několika měsíců od doby, kdy Izrael odešel z Egypta, se zpráva o jejich předivném vysvobození roznesla do všech okolních národů. Na pohanech spočívala hrozná předtucha. Všichni chtěli vidět, co Bůh Izraele udělá pro svůj lid. Kdyby teď byli zničeni, jejich nepřátelé by triumfovali. Egyptané by tvrdili, že jejich nařčení byla pravdivá – místo aby je Bůh vedl na poušť, aby mu obětovali, způsobil, že se oni sami stali obětí. Zničení lidu, který vyznamenal, by přineslo pohanu Božímú jménu. Jak velká zodpovědnost spočívá na těch, které Bůh vysoko poctil, aby na zemi vyvýšili jeho jméno!

Když se Mojžíš přimlouval za Izrael, Hospodin věnoval pozornost jeho naléhavým prosbám a vyslyšel jeho nesobeckou modlitbu. Bůh zkoušel jeho lásku k tomuto nevděčnému lidu a Mojžíš v této zkoušce skvěle obstál. Prospěch Božího lidu mu byl milejší než možnost, že by se sám stal otcem mocného národa. Bůh byl potěšen jeho věrností a šlechetností a svěřil mu velký úkol vést Izrael do zaslíbené země. Když Mojžíš a Jozue sestoupili z hory a přiblížili se k táboru, spatřili, jak lid povykne a tančí kolem své modly. Byl to výjev jako při pohanském hýření, napodobenina modlářských slavností Egypta. Jak nepodobné vznešenému a zdvořilému

uctívání Boha! Mojžíš byl zdrcen. Právě se vrátil z přítomnosti Boží slávy a nebyl připraven na tuto hroznou podívanou nedůstojného ponížení Izraele. Aby ukázal, jak odporný je mu tento zločin, hodil kamenné desky na zem a ty se před zraky všeho lidu rozbily. Tím dal najevo, že tak jako oni porušili svou smlouvu s Bohem, tak Bůh zrušil svou smlouvu s nimi.

ÁRONOVA VINA

Mojžíš popadl modlu a hodil ji do ohně. Pak ji rozdrtil na prášek a vysypal ho do proudu, který stékal ze skály. Takto se ukázala naprostá bezmocnost boha, kterého lid uctíval.

Velký vůdce k sobě povolal svého provinilého bratra. Áron se snažil ospravedlnit. Líčil, jak se lid dožadoval modly, a tvrdil, že kdyby byl nevyhověl jejich přání, byl by usmrčen. „Řekli mi: »Udělej nám boha, který by šel před námi. Vždyť nevíme, co se stalo s Mojžíšem, s tím člověkem, který nás vyvedl z egyptské země.«“ Řekl jsem jim: Kdo má zlaté náušnice, ať si je strhne a donese mi je. Hodil jsem to do ohně, a tak vznikl tento býček.“ (Ex 32,23.24) Chtěl Mojžíše přesvědčit o tom, že se stal zázrak, že zlato bylo proměněno v tele nadpřirozenou mocí. Jeho výmluvy však neměly žádný účinek. Bylo s ním spravedlivě nakládáno jako s hlavním viníkem.

Byl to Áron, „Hospodinův svatý“ (Ž 106,16), kdo udělal modlu a vyhlásil slavnost. Selhal, protože se nepostavil proti modlářům, kteří se odvážili vzdorovat nebi. Nehnul ani brvou, když před

odlitou sochou slyšel provolávat: „To je tvůj bůh, Izraeli, který tě vyvedl z egyptské země.“ (Ex 32,8) Byl s Mojžíšem na hoře a tam viděl Hospodinovu slávu. Byl to on, kdo tuto slávu vyměnil za podobu býčka. Ten, jehož Bůh pověřil, aby v Mojžíšově nepřítomnosti vedl lid, schvaloval vzpouru. „Hospodin se velmi rozhněval i na Árona a chtěl ho zahladit.“ (Dt 9,20) Avšak v odpověď na Mojžíšovu přímluvnou modlitbu byl jeho život zachován. A když svého hrozného hříchu litoval, Bůh ho znovu zahrnul svou přízní.

Kdyby měl Áron odvahu postavit se za pravdu, mohl tomuto odpadnutí předjet. Kdyby zůstal nekompromisně oddaný Bohu a připomněl lidem jejich slavnostní smlouvu s Bohem, bylo by zlo zastaveno. Avšak jeho povolnost je povzbudila, aby ve svém hříchu zašli mnohem dál, než původně zamýšleli.

Aby se ospravedlnil, snažil se Áron svalit zodpovědnost za svou slabost na lid, že jen vyhověl jeho žádosti. Přesto ho lidé obdivovali pro jeho zdvořilost a trpělivost. Ovšem Áronův poddajný duch a touha zalíbit se zaslepily jeho oči tak, že neviděl, jak odporný je zločin, který schválil. Jeho jednání stálo tisíce lidí život. Zcela jinak jednal Mojžíš. Tím, že věrně vykonával Boží soudy, ukazoval, že mu víc záleží na blahu Izraele než na jeho osobním úspěchu, cti nebo životě.

Bůh chce, aby jeho služebníci prokazovali svou věrnost poctivým vytýkáním přestoupení, ať je to jakkoli bolestné. Ti, kdo jsou pocteni Božím pověřením, nemají usilovat o sebevyvýšení nebo odmítat nepříjemné úkoly, ale mají konat Boží dílo s neochvějnou věrností.

TREST

Kdyby vzpurnost, kterou Áron dovolil, nebyla rychle zastavena, přerostla by v neovládnutelný výbuch bezbožnosti a zavedla by národ do zkázy. Zlo musí být odstraněno s velkou přísností. Mojžíš vyzval lid: „Kdo je Hospodinův, ke mně!“ (Ex 32,26) Ti, kdo se nepřipojili k odpadnutí, se měli postavit na pravou stranu. Ti, kdo se provinili, avšak činili pokání, na levou. Zjistilo se, že kmen Lévioců se nezúčastnil modlářské bohoslužby. Z jiných kmenů nyní mnozí projevovali lítost. Ale velký dav, který sestával většinou z „přimíšenců“, setrval ve své vzpouře. Ve jménu Hospodina, Boha Izraele, Mojžíš nyní přikázal těm, kdo zůstali nedotčeni modloslužbou, aby se vyzbrojili meči a pobili všechny, kteří setrvávají ve vzpouře. „Toho dne padlo z lidu na tři tisíce mužů.“ (Ex 32,28) Vůdcové vzpouře proti Bohu byli zabiti, ale všichni, kdo činili pokání, byli ušetřeni.

Lidé si mají dávat pozor na to, jak soudí a odsuzují své bližní. Avšak když Izraelcům Bůh nařídil vykonat rozsudek nad bezbožností, bylo třeba, aby ho uposlechli. Ti, kdo provedli tento bolestný čin, tak projevili svůj odpor ke vzpouře a modlářství. Hospodin pocítil jejich věrnost tím, že kmeni Lévioců udělil zvláštní vysoké postavení ve společnosti. Aby se mohla prosadit Boží vláda, musí být nad zrádci vykonána spravedlnost. Avšak i zde se projevilo Boží milosrdenství. Bůh každému nabídl možnost svobodného rozhodnutí a poskytl příležitost k pokání. Zabiti byli pouze ti, kdo setrvali ve vzpouře.

Bylo nutné, aby byl tento hřích potrestán na svědectví okolním národům, že Bůh se staví proti modlářství. Když budou Izraelci později odsuzovat modlářství, jejich nepřátelé by jim opáčili, že lid, který tvrdí, že jejich Bohem je Hospodin, si pod Chorébem udělal tele a uctíval ho. Ačkoli budou nuceni uznat tuto ostudnou pravdu, Izrael bude moci poukázat na hrozný úděl přestupníků jako na důkaz, že jejich hřích nebyl omluven.

Jak láska, tak spravedlnost vyžadovaly, aby byl vykonán soud. Bůh odstraňuje ty, kdo se rozhodli mu odpírat, aby nemohli vést druhé do zkázy. Na Kainovi, který byl ponechán naživu, Bůh ukázal, jaké to má následky, když se dovolí, aby hřích zůstal nepotrestán. Jeho život a učení vedly k hrozné zkaženosti, která si vyžádala zničení celého světa potopou. Dějiny předpotopního světa svědčí o tom, že Bůh svou úžasnou trpělivostí nepřemohl jejich bezbožnost.

Stejně tomu bylo i na Sínaji. Kdyby bezbožnost nebyla rychle potrestána, mělo by to tytéž následky. Země by se stala tak zkaženou, jak tomu bylo v době Noemově. Příliv zla by se tak šířil v ještě větší míře, než když byl zachován Kainův život. Byl to projev Božího milosrdenství, že tisíce trpěly, aby se předešlo neodvratnému odsouzení milionů. Aby zachránil mnohé, musel potrestat nemnohé.

Navíc, když lidé ztratili Boží ochranu, celý národ byl vystaven moci jejich nepřátel. Brzy by se stali kořistí svých početných a silných protivníků. Pro dobro Izraele bylo nutné, aby byl tento hřích okamžitě potrestán.

A nemenší milost projevil Bůh k samotným hříšníkům, když je zastavil v jejich špatném jednání. Kdyby byly jejich životy zachovány, týž duch, který je vedl do vzpoury proti Bohu, by se projevil v jejich vzájemné nenávisti a potyčkách. Nakonec by zničili jeden druhého.

SLITOVÁNÍ

Když si lidé uvědomili velikost své viny, báli se, že bude zahuben každý přestupník. Mojžíš slíbil, že se za ně ještě jednou u Boha přimluví.

Řekl jim: „Dopustili jste se velikého hříchu; avšak nyní vystoupím k Hospodinu, snad jej za váš hřích usmírím.“ (Ex 32,30) Ve svém vyznání před Bohem řekl: „Ach, tento lid se dopustil velikého hříchu, udělali si zlatého boha. Můžeš jim ten hřích ještě odpustit? Ne-li, vymaž mě ze své knihy, kterou píšeš!“ (Ex 32,31.32)

Mojžíšova modlitba obrací naši mysl k nebeským záznamům, v nichž jsou zapsána jména všech lidí a zachyceny všechny jejich skutky, ať dobré či zlé. Kniha života obsahuje jména všech, kdo se odevzdali Bohu. Jestliže se někdo z nich svým stálým tvrdohlavým setrváním v hříchu nakonec stane zatvrzelejším vůči Božímu svatému Duchu, bude na soudu jeho jméno z knihy života vymazáno.

Kdyby Hospodin zavrhl izraelský národ, Mojžíš si přál, aby bylo spolu s jejich jmény vymazáno i jeho jméno. Nemohl by snést pohled na Boží soudy dopadající na ty, kteří byli milostivě osvobozeni. Mojžíšova přímluva za Izrael je

předobrazem Kristovy přimluvné služby za hříšné lidi. Avšak Hospodin nedovolil, aby Mojžíš nesl vinu hříšníků, tak jako ji nesl Kristus. Prohlásil: „Vymažu ze své knihy toho, kdo proti mně zhřešil.“ (Ex 32,33)

STAN SETKÁVÁNÍ

V hlubokém zármutku lid pohřbil své mrtvé. Tři tisíce lidí padlo mečem. Brzy nato v táboře propukla rána a Bůh jim oznámil, že už je na jejich cestách nebude doprovázet Boží přítomnost: „Já však nepůjdu uprostřed vás, abych vás cestou nevyhubil, neboť jste lid tvrdošíjný.“ (Ex 33,3) Byl dán příkaz: „Nyní však ze sebe složte své ozdoby, ať vím, jak mám s vámi naložit.“ (Ex 33,5) V pokání a pokore „od hory Chorébu se tedy Izraelci zbavili všech ozdob“ (Ex 33,6).

Na Boží pokyn byl stan, který sloužil jako dočasné místo bohoslužby, přemístěn za tábor (viz Ex 33,7). To byl další důkaz, že se od nich Bůh vzdálil. Ostře pocítovali pokárání a zástupům, jejichž svědomí bylo zasaženo, se to jevilo jako předzvěst většího neštěstí.

Avšak nebyli ponecháni bez naděje. Stan byl sice postaven mimo tábořiště, ale Mojžíš ho nazval „stanem setkávání“ (Ex 33,7). Všichni, kdo opravdově činili pokání a přáli si navrátit se k Hospodinu, byli vedeni k tomu, aby tam vyznali své hříchy a hledali Boží milosrdenství. Když se vrátili ke svým stanům, Mojžíš vstoupil do svatostánku. Lidé čekali na nějaké znamení, že jeho přimluvné modlitby za ně byly přijaty. Když oblakový sloup sestoupil a zůstal stát u vchodu do stanu setkávání, lid

plakal radostí, „povstával a klaněli se, každý u vchodu do svého stanu“ (Ex 33,10).

Mojžíš si uvědomil, že potřebuje Boží pomoc, aby byl schopen s lidem vycházet. Prosil o jistotu Boží přítomnosti: „Jestliže jsem tedy nyní u tebe našel milost, dej mi poznat svou cestu, abych poznal tebe a našel u tebe milost; pohleď, vždyť tento pronárod je tvůj lid.“ (Ex 33,13)

Bůh odpověděl: „Já sám půjdu s vámi a dám vám odpočinití.“ (Ex 33,14) Avšak Mojžíš ještě nebyl spokojen. Modlil se, aby se k jeho lidu navrátila Boží přízeň a aby je Boží přítomnost dále vedla na jejich cestách: „Kdyby s námi neměla být tvá přítomnost, pak nás odtud nevyváděj! Podle čeho jiného by se poznalo, že jsem u tebe našel milost já i tvůj lid, ne-li podle toho, že s námi půjdeš?“ (Ex 33,15.16)

A Hospodin odpověděl: „Učiním i tuto věc, o které mluvíš, protože jsi u mne našel milost a já tě znám jménem.“ (Ex 33,17) Ani zde se prorok ve svých úpěnlivých prosbách nezastavil. Teď požádal o něco, o co dosud žádný člověk nežádal: „Dovol mi spatřit tvou slávu!“ (Ex 33,18)

V BOŽÍ PŘÍTOMNOSTI

Bůh vlídně řekl: „Všechna má dobrota přejde před tebou.“ (Ex 33,19) Vyzval Mojžíše, aby vystoupil na vrchol hory. Potom ruka, která stvořila svět, ruka, která „přenáší hory, než by se kdo nadožal“ (Jb 9,5), uchopila tohoto lidského tvora stvořeného z prachu a postavila ho do skalní rozsedliny, zatímco před

ním přecházela Boží sláva a veškerá Boží dobrota. Tato zkušenost byla pro Mojžíše ujištěním, jemuž přikládal nekonečně větší cenu než vši egyptské učenosti nebo všem výsadám státníka či vojevůdce. Žádná pozemská moc ani získaná dovednost nemůže nahradit stálou Boží přítomnost.

Mojžíš stál sám v přítomnosti Věčného a nebál se, protože jeho nitro bylo v souladu s jeho Učinitelem. „Kdybych se snad upnul srdcem k ničemnosti, byl by mě Panovník nevyslyšel.“ (Ž 66,18) „Hospodinovo tajemství patří těm, kdo se ho bojí, ve známost jim uvádí svou smlouvu.“ (Ž 25,14)

Bůh o sobě prohlásil: „Hospodin, Hospodin! Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšš milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hříchy; avšak viníka nenechává bez trestu.“ (Ex 34,6.7)

„Mojžíš rychle padl na kolena tváří k zemi, klaněl se.“ (Ex 34,8) Hospodin milostivě slíbil, že Izraeli znovu věnuje svou přízeň a že vykoná takové divy, jaké dosud nikdy nebyly učiněny „na celé zemi ani mezi všemi pronárody“ (Ex 34,10). Po celou tuto dobu byl Mojžíš podobně jako poprvé zázračně sycen. Na Boží příkaz vytesal dvě kamenné desky a vzal je s sebou na vrchol hory. A Hospodin opět „psal na desky slova smlouvy, desatero přikázání“ (Ex 34,28).

Když Mojžíš sestoupil z hory, zářila jeho tvář oslnivým světlem. Áron i lid „se báli k němu přistoupit“ (Ex 34,30). Když Mojžíš viděl jejich hrůzu, ujistil je

o Božím smíření. V jeho hlase slyšeli jen lásku a naléhavou prosbu a nakonec se k němu odvážili přiblížit. Áron byl tak naplněn posvátnou bázní, že nebyl mocen slova. Mlčky ukázal na Mojžíšovu tvář a pak k nebi. Velký vůdce pochopil, co to znamená. Protože si lidé byli vědomi své viny, nemohli se dívat na nebeské světlo, které by je naplnilo radostí, kdyby bývali byli poslušni Boha.

Mojžíš si zastřel tvář závojem a dělal to od té doby pokaždé, když se po rozmluvě s Bohem vrátil do tábora.

Touto září chtěl Bůh Izraeli vštípit vědomí posvátnosti zákona a slávy poselství zjeveného prostřednictvím Krista. Když byl Mojžíš na hoře, Bůh mu nejen dal desky zákona, ale představil mu rovněž plán spasení. Viděl Kristovu oběť, představenou různými starozákonnými předobrazy a symboly. Mojžíšova tvář odrážela nebeské světlo, vycházející jak z Golgoty, tak ze slávy Božího zákona.

Sláva zračící se v Mojžíšově tváři svědčí o tom, že čím užší je naše společenství s Bohem a čím jasnější je naše poznání jeho požadavků, tím plněji odrážíme Boží charakter.

Podobně jako si přímluvece za Izrael zakryl svou tvář, tak i Kristus, Boží Prostředník, zahalil své božství lidstvím, když přišel na tuto zemi. Kdyby byl přišel v nebeském jasu, lidé by ve své hříšnosti nemohli snést slávu jeho přítomnosti. Proto se pokořil, vzal na sebe tělo, „jako má hříšný člověk“ (Ř 8,3), aby se mohl spojit s padlým lidstvem a pozvednout ho.

VELKÝ SPOR

Boj, který se odehrával v myslích Izraelců, byl důsledkem sporu, jenž začal mnohem dříve a poznamenává také dnešní svět.

Zdalo se, že satanův první pokus o svržení Božího zákona, který byl podniknut mezi bezhříšnými obyvateli nebes, byl korunován úspěchem. Bylo svedeno velké množství andělů. Avšak satanovo zdánlivé vítězství se změnilo v porážku a prohru, odloučení od Boha a vyloučení z nebe.

Když byl tento spor obnoven na zemi, satan opět získal zdánlivou výhodu. Tím, že člověk přestoupil zákon, stal se jeho zajatcem. Zdalo se, že se nyní před satanem otevírá možnost ustavit nezávislé království a vzdorovat autoritě Boha a jeho Syna. Avšak plán spasení člověku umožnil dostat se znovu do souladu s Bohem.

Satan byl poražen. Znovu se uchýlil ke klamu v naději, že změní porážku ve vítězství. Ted' označoval Boha za nespravedlivého, protože připustil, aby člověk přestoupil jeho zákon. „Když Bůh věděl, jaký bude výsledek,“ řekl pokušitel, „proč dovolil, aby byl člověk zkoušen a přiveden do neštěstí a smrti?“ Adamovi potomci naslouchali pokušiteli a reptali proti jediné Bytosti, která je mohla zachránit před satanovou zničující mocí.

Tisíce lidí dnes opakují stejnou vzpurnou stížnost proti Bohu. Nechápu, že kdyby byl člověk zbaven svobody volby, stal by se pouhým automatem. Jako obyvatelé všech jiných světů musí být člověk podroben zkoušce poslušnosti. Nikdy však není postaven do takové situace, aby poddání se zlu se stalo nutností. Bůh nedopustí žádné pokušení nebo zkoušku, jimž člověk není schopen odolat. Jak lidé přibývalo, téměř celý svět se postavil na stranu vzpoury. Opět se zdálo, že satan dosáhl vítězství, avšak svět byl od své morální zkaženosti očištěn potopou.

„Dává-li se milost svévolníku, spravedlnosti se nenaučí; v zemi správných řádů bude jednat podle, na Hospodinu důstojnost nebude hledět.“ (Iz 26,10) Tak tomu bylo po potopě. Obyvatelé země se opět vzbouřili proti Hospodinu. Svět dvakrát odmítl Boží smlouvu. Jak lidé před potopou, tak i potomci Noemovi pohrdli Boží autoritou. Potom Bůh vstoupil do smlouvy s Abrahamem a vyvolil izraelský národ, aby se stal opatrovníkem jeho zákona.

Satan okamžitě začal klást své nástrahy, aby tento lid svedl a zničil. Jákobovy

děti byly pokoušeny, aby uzavíraly manželství s pohany a uctívaly jejich modly. Avšak Josefova věrnost byla svědectvím pravé víry. Aby udusil toto světlo, satan podnítil jeho bratry, aby ho prodali za otroka. Bůh však zasáhl. Jak v Potífarově domě, tak v žaláři se Josefovi dostalo výchovy, která ho, spolu s bázní Boží, připravila pro jeho postavení předsedy vlády v Egyptě. Jeho vliv pociťovala celá země a poznání o Bohu se šířilo široko daleko. Modloslužební kněží bili na poplach. Inspirováni satanovým nepřítelstvím vůči Bohu nebes se rozhodli, že udusí světlo.

Po Mojžíšově útěku z Egypta se zdálo, že modlářství nabylo vrchu. Rok po roce naděje Izraelců pohasínaly. Jak král, tak lid se vysmívali Bohu Izraele. Tento odbojný duch se vzrůstal a vyvrcholil v postoji faraona, který se střetl s Mojžíšem. Když hebrejský vůdce předstoupil před faraona s poselstvím od Hospodina, Boha Izraele, nebyla to neznalost pravého Boha, ale vzdorovitý výsměch jeho moci, co ho vedlo k odpovědi: „Kdo je Hospodin, že bych ho měl uposlechnout a propustit Izraele? Hospodina neznám a Izraele nepropustím!“ (Ex 5,2) Faraonovo odmítání bylo od začátku až do konce výsledkem nenávisti a vzdoru.

V Josefově době se stal Egypt pro Izrael útočištěm. Bůh byl poctěn laskavostí, která byla prokázána jeho lidu. A nyní Ten, který je trpělivý a plný slitování, sesílal jednotlivé rány, které měly vyburcovat lid. Egyptanům se dostalo svědectví o Boží moci a všichni se mohli Bohu podřídit a uniknout jeho soudům. Králova zatvrzelost měla za následek, že se rozšířilo poznání Boha a mnozí

Egyptané byli přivedeni k odevzdání se do Božích služeb.

Odporné modlářství Egyptanů a jejich krutost v závěrečné etapě pobytu Hebrejů v Egyptě měly v Izraelcích vzbudit ošklivost k modlářství a přivést je k tomu, aby se uchýlili pod ochranu Boha svých otců. Jenže satan jim zatemnil mysl a vedl je k tomu, aby napodobovali praktiky svých pohanských pánů.

Když nadešel čas vysvobození Izraele, satan se rozhodl, že tento velký národ, jehož počet přesahoval dva miliony, bude držet v neznalosti, pověrách, temnotě a otroctví, aby mohl z jejich mysli odstranit vzpomínku na Boha.

Když byly před králem konány zázraky, satan napodoboval Boží dílo a faraon se odmítl podřídit Boží vůli. Jediným výsledkem bylo, že byla připravena cesta k ještě většímu projevu Boží moci a slávy.

Bůh „vyvedl svůj lid – a veselili se, svoje vyvolené – a plesali. Daroval jim země pronárodů, výsledek námahy národů obdrželi, aby dbali na jeho nařízení a zachovávali jeho zákony.“ (Ž 105, 43-45)

Během otroctví v Egyptě mnozí z Izraelců do velké míry ztratili znalost Božího zákona a smísili jeho požadavky s pohanskými zvyky a tradicemi. Bůh je přivedl na Sínaj a tam svým vlastním hlasem vyhlásil svůj zákon.

Dokonce i ve chvíli, kdy Hospodin vyhlašoval svému lidu svůj zákon, satan osnoval plán, jak je svést k hříchu. Kdyby je přivedl k modlářství, zničil by účinnost veškeré bohoslužby, protože jak může být člověk povznesen uctíváním něčeho, co sám vytvořil? Kdyby

lidé mohli při uctívání těchto ohavných a nesmyslných model zapomenout na svůj vztah s Bohem, pak by hříšné vášně srdce neměly žádnou zábranu a satan by je mohl zcela ukolébat.

Už na úpatí Sínaje začal satan plánovat, jak zničí Boží zákon. Pokračoval tak v tomtéž díle, které začal v nebi. Během čtyřiceti dnů, kdy byl Mojžíš na hoře s Bohem, satan podněcoval k pochybnostem, odpadnutí a vzpouře. Když se Mojžíš vrátil z přítomnosti Boží slávy se zákonem, který se zavázali poslouchat, zastihl lid Boží smlouvy, jak se sklání před zlatou sochou a uctívá ji.

Satan měl v úmyslu zapříčinit jejich zkázu. Věřil, že když lid zabředne tak hluboko do modlářství, Hospodin jej od sebe zapudí. Tak bude zajištěno zničení Abrahamova semene, které má uchovávat poznání živého Boha a z něž má přijít pravé Semeno, aby přemohlo satana. Avšak velký rebel byl opět poražen. Zatímco ti, kdo se tvrdohlavě stavěli na satanovu stranu, byli zničeni, lidu, který se pokořil a činil pokání, bylo milostivě odpuštěno. Celý vesmír byl svědkem scén na Sínaji. Všichni viděli velký kontrast mezi Boží vládou a vládou satanovou.

PAMÁTNÍK STVOŘENÍ

Boží požadavek, aby ho lidé ctili a klaněli se jemu místo pohanským bohům, je založen na skutečnosti, že je Stvořitelem. Prorok Jeremjáš říká: „Avšak Hospodin je Bůh pravý. On je Bůh živý a Král věčný. Před jeho rozlícením se chvěje země, pronárody neobstojí před jeho hrozným hněvem. Řekněte jim

toto: »Bohové, kteří neudělali nebe ani zemi, zmizí ze země i zpod nebes.« On svou silou učinil zemi, svou moudrostí upevnil svět, svým rozumem napjal nebesa. Každý člověk je tupec, neví-li, že se každý zlatník pro své modly dočká hanby. Vždyť jeho lité modly jsou klam, ducha v nich není. Jsou přelud, podvodný výtvar. V čase, kdy je budu trestat, zhynou.“ (Jr 10,10-12.14.15) Sobota jako památník Boží stvořitelké moci odkazuje na Boha – Stvořitele nebe a země. Je stálým svědectvím o jeho velikosti, moudrosti a lásce. Kdyby byla sobota vždy s posvátnou úctou zachovávána, nebylo by jediného ateisty nebo modloslužebníka.

Sobota, která má svůj původ v zahradě Eden, je stará jako svět. Zachovávali ji všichni patriarchové již od stvoření. Když byl na Sínaji vyhlášen zákon, první slova čtvrtého přikázání „Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý“ (Ex 20,8) ukazují, že sobota tenkrát nebyla zřízena. Jsme odkázáni zpět ke stvoření světa, kde je její počátek. Satan se snaží zbořit tento velký památník. Podaří-li se mu přivést lidi k tomu, aby zapomněli na svého Stvořitele, nebudou se pokoušet vzepřít se moci zla a satan si může být jist svou kořistí.

DALŠÍ ÚTOKY

Satanovo nepřátelství vůči Božímu zákonu ho přivedlo k tomu, že útočí na každé přikázání Desatera. Pohrdání rodičovskou autoritou povede brzy k opovržení autoritou Boží. Proto se satan snaží snížit závaznost pátého přikázání. V mnohých pohanských národech

byli rodiče opuštěni nebo usmrceni, jakmile nebyli schopni se o sebe postarat. Matce byla projevována malá úcta a po smrti svého manžela se musela podřídit autoritě svého nejstaršího syna. Mojžíš nařídil, aby synové a dcery poslouchali své rodiče, ale když Izraelci odešli od Hospodina, páté přikázání spolu s ostatními nebylo respektováno.

Satan „byl vrah od počátku“ (J 8,44). Jakmile získal moc nad lidstvem, nejenže lidi podněcoval k nenávisti a vzájemnému vraždění, nýbrž učinil přestupování šestého přikázání součástí jejich náboženství.

Pohanské národy byly přivedeny k víře, že mají-li si zajistit přízeň svých božstev, je nutné přinášet lidské oběti. A pod různými formami modlářství byla páchána nejhorší zvěrstva. Mezi ně patřil i zvyk, kdy své děti nutili procházet před svými modlami ohněm. Když dítě prošlo bez úhony, lidé věřili, že jejich oběti byly přijaty. Dítě, které bylo takto vysvobozeno, bylo považováno za zvláštního miláčka bohů, obdarováno různými dary a pak navždy vysoce ctěno. Ať se dopustilo sebezrádnějších zločinů, nebylo za ně nikdy potrestáno. Jestliže se však někdo při procházení ohněm popálil, byl jeho osud zpečetěn. Hněv bohů mohl být ukojen jen smrtí takové oběti. V dobách velkého odpadnutí se takové ohavnosti do určité míry provozovaly i mezi Izraelci.

Také sedmé přikázání se velmi záhy začalo přestupovat ve jméno náboženství. Smyslné a ohavné rity se staly součástí pohanské bohoslužby. Samotní bohové byli nečistí a jejich ctitelé se oddávali nejnižším vášním. Náboženské

slavnosti charakterizovala všeobecná a zjevná zvrhlost.

Mnohoženství bylo jedním z hříchů, které zapříčinily vylítí Božího hněvu na předpotopní svět. Přesto se i po potopě znovu velmi rozšířilo. Satan se cílevědomě snažil převrátit smysl manželství, oslabit jeho závaznost a snížit jeho posvátnost. Není jistější cesty jak znetvořit Boží obraz v člověku a otevřít dveře bídě a neřesti.

VÍTĚZSTVÍ

Zástupy naslouchají satanovým svodům a stavějí se proti Bohu. Avšak uprostřed díla zla se postupně prosazují a naplňují Boží záměry. Všem stvořeným bytostem Bůh zjevuje svou spravedlnost a dobrotu. Všichni lidé se stali přestupníky Božího zákona, avšak prostřednictvím oběti Božího Syna se mohou vrátit zpět k Bohu. Kristovou milostí mohou být uschopněni k poslušnosti Božího zákona. V každé době Bůh shromažďuje lid, „v jehož srdci je jeho zákon“ (Iz 51,7).

Boží postoj ke vzpouře skončí plným odmaskováním díla, které bylo tak dlouho drženo v skrytosti. Všem stvořeným bytostem bude otevřeně vyjeveno ovoce přestupování Božích přikázání. Boží zákon bude plně obhájen. Sám satan před celým vesmírem vyzná, že Boží vláda je moudrá a Hospodinův zákon spravedlivý.

Hrůzostrašné úkazy na Sínaji měly lidem znázornit scény soudu. Zvuk polnice volal Izrael k setkání s Bohem. Hlas archanděla a Boží trouba svolají živé i mrtvé z celého světa do přítomnosti

jejich Soudce. Ve velký den soudu Kristus „přijde v slávě svého Otce se svými svatými anděly“ (Mt 16,27). Budou před něj shromážděny všechny národy.

Když přijde Kristus v slávě se svými svatými anděly, celá země bude ozářena jasem jeho přítomnosti. „Přichází Bůh náš a nehodlá mlčet. Před ním jde oheň šířící, vichřice běsní kolem něho. Nebesa shůry i zemi volá, povede při se svým lidem.“ (Ž 50, 3.4) „A vás utiskované spolu s námi vysvobodí, až se zjeví Pán Ježíš z nebe se svými mocnými anděly, aby v plameni ohně vykonal trest na těch, kteří neznají Boha, a na těch, kteří odpírají poslušnost evangeliu našeho Pána Ježíše.“ (2 Te 1,7.8)

Když se Mojžíš vrátil z hory, kde byl v Boží přítomnosti, provinilý Izrael nemohl snést světlo, které vyzařovalo z jeho tváře. Tím méně se budou moci hříšníci dívat na Božího Syna, až se v doprovodu všech nebeských zástupů zjeví ve slávě svého Otce, aby vykonal soud nad přestupníky Božího zákona a nad těmi, kdo odmítli jeho smírcí oběť na Golgotě. „Králové země i velmoži a vojévůdci, boháči a mocní – jak otrok, tak svobodný, všichni prchali do hor, aby se ukryli v jeskyních a skalách, a volali k horám a skalám: »Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránkovým!«

Neboť přišel veliký den jeho hněvu; kdo bude moci obstát?“ (Zj 6, 15-17)

Satan se snažil lidem namluvit, že výsledkem přestoupení Božího zákona bude dobro, avšak ukáže se, že „mzdou hříchu je smrt“ (Ř 6, 23). „Hle, přichází ten den hořící jako pec; a všichni opovázlivci i všichni, kdo páchají svévolnosti, se stanou strništěm. A ten přicházející den je sežehne, praví Hospodin zástupů; nezůstane po nich kořen ani větev.“ (Mal 3,19)

Avšak Boží děti nebudou mít uprostřed bouře Božího soudu žádný důvod ke strachu. „Hospodin je útočiště svého lidu a zástita synů Izraele.“ (Jl 4,16)

Výsledkem velkého plánu vykoupení je plné navrácení světa zpět do Boží přízně. Všechno, co bylo hříchem zkaženo, je obnoveno. Nejen člověk, ale i země je vykoupena, aby se stala věčným domovem poslušných. Nyní se naplní původní Boží záměr s jeho stvořením. „Ale království se ujmou svatí Nejvyššího a budou mít království v držení až na věky, totiž až na věky věků.“ (Da 7,18)

Svatá přikázání, která satan nenáviděl a která se snažil zničit, budou ctěna v celém bezhříšném vesmíru. „Panovník Hospodin dá vzkličít spravedlnosti a chvále přede všemi pronárody.“ (Iz 61,11)

STAN SETKÁVÁNÍ

Izraelci postavili stan setkávání, který byl během jejich putování pouští místem, kde se setkávali se svým Bohem.

Když byl Mojžíš s Bohem na hoře, dostal příkaz: „Ať mi udělají svatyni a já budu bydlet uprostřed nich.“ (Ex 25,8) Byly vydány podrobné pokyny ke stavbě svatostánku. Izraelci svým odpadnutím ztratili Boží přítomnost, ale když je Bůh znovu přijal na milost, velký vůdce pokračoval ve vykonávání Božího příkazu.

Bůh sám dal Mojžíšovi plánec svatostánku, určil jeho rozměry a tvar, materiály, které mají být použity, a předměty, které mají být uvnitř. Svaté prostory vytvořené lidskýma rukama byly „náznakem nebeských věcí... Vždyť Kristus nevešel do svatyně, kterou lidské ruce udělaly jen jako napodobení té pravé, nýbrž vešel do samého nebe, aby se za nás postavil před Boží tvář.“ (Žd 9, 23.24) Byla to miniatura, která představovala nebeský chrám, kde měl Kristus, náš mocný Velekněz, sloužit v zájmu hříšníků. Bůh Mojžíšovi představil model nebeské svatyně a přikázal mu, aby všechno udělal podle vzoru, který mu ukázal.

Ke stavbě svatyně bylo zapotřebí velkého množství drahocenného materiálu. Hospodin však přijímal pouze

dobrovolné dary. Všechn lid reagoval kladně. „Každý, koho srdce pudilo a kdo byl ochotné mysli, přicházel a přinášel Hospodinovu oběť pozdvihování pro dílo na stanu setkávání a pro veškerou službu v něm i pro svatá roucha. Přicházeli muži i ženy a všichni ze srdce dobrovolně přinášeli spínadla, kroužky, prsteny a přívěsky, všelijaké zlaté předměty.“ (Ex 35, 21.22)

Dokud stavba svatyně pokračovala, muži, ženy i děti nepřestávali přinášet své dary, až ti, kdo byli odpovědní za práci, zjistili, že mají více, než mohou použít. Mojžíš dal tedy po celém táboře rozhlásit: „Muži a ženy, nechystejte už nic pro oběť pozdvihování ve prospěch svatyně.« Tak zabránili lidu, aby přinášel další dary.“ (Ex 36,6)

Odevzdání Izraelců, jejich horlivost a ochota dát jsou příkladem hodným následování. Všichni, kdo rádi uctívají Boha, projeví stejného ducha obětavosti při stavbě modlitebny, kde se s nimi může Bůh setkávat. Vše, co je třeba k vykonání tohoto díla, by mělo být věnováno dobrovolně, aby mohli dělníci říct podobně jako stavitelé stanu setkávání: „Nechystejte už nic.“

Vlastní stan setkávání byl malý. Nebyl delší než 16 metrů a jeho šířka a výška byla okolo 5 metrů. Přesto vypadal velkolepě. K jeho stavbě bylo použito akáciové dřevo, které nepodléhá zkáze tak snadno jako dřevo ze Sínajského poloostrova. Stěny byly vytvořeny z hladkých desek, které byly spojeny stříbrným kováním a pevně podpírány sloupy a spojovacími trámy. Vše bylo potaženo zlatem, takže to vzbuzovalo dojem, že vše je zhotoveno z ryzího zlata.

Stavba byla nádherným závěsem rozdělena na dvě části a podobný závěs uzavíral vchod do jejího prvního oddělení. Závěsy byly překrásně zbarveny – modře, červenofialově a červeně – a na vnitřní oponě byli zlatými a stříbrnými nitěmi vyšiti cherubové jako představitelé andělských zástupů.

Svatostánek obklopovalo ohrazené volné prostranství zvané nádvoří. Vchod na ně byl z východní strany a byl uzavřen závěsy, které byly krásným uměleckým dílem, přestože se nevyrovnaly závěsům samotné svatyně. Na nádvoří stál bronzový oltář pro zápalnou oběť. Na tomto oltáři se spalovaly všechny zápalné oběti pro Hospodina a jeho rohy byly kropeny smířčí krví. Mezi oltářem a vchodem do stanu setkávání bylo umístěno bronzové umyvadlo na měděném podstavci, zhotoveném ze zrcadel, která dobrovolně věnovaly izraelské ženy. V umyvadle si kněží měli mýt ruce a nohy, kdykoli vcházel do svatostánku nebo přistupovali k oltáři, aby přinesli zápalnou oběť Hospodinu.

V prvním oddělení stanu setkávání neboli svatyni byl stůl na předkladný chléb, svícen a kadidlový oltář. Stůl na

předkladný chléb stál na severní straně a byl pokryt čistým zlatem. Na tento stůl měli kněží každou sobotu položit dvanáct chlebů, vyrovnaných do dvou sloupců. Na jižní straně byl umístěn sedmiramenný svícen, jehož ramena byla přehojně ozdobena květinami. Byl zhotoven z jednoho kusu ryzího zlata. Jeho světlo mělo svítit ve dne v noci a nemělo nikdy zhasnout.

Těsně před závěsem, který odděloval svatyni od svatyně svatých, kde byla stála Boží přítomnost, stál zlatý kadidlový oltář. Na tomto oltáři kněz každé ráno a každý večer pátil kadidlo. Jeho rohy byly potírány krví obětí za hřích a kropeny krví v Den smíření. Oheň na tomto oltáři zapálil sám Bůh. Svaté kadidlo vydávalo ve dne v noci vůni, která se šířila po celém svatostánku i do jeho okolí.

Za vnitřní oponou byla svatyně svatých, centrum symbolické služby smíření a přímlyvných modliteb, spojovací článek mezi nebem a zemí. V tomto oddělení se nacházela truhla smlouvy, která byla zevnitř i zvenčí potažena zlatem. V ní byly uloženy kamenné desky s deseti příkázáními. Byla nazvána schránou Hospodinovy smlouvy, archou úmluvy, protože deset příkázání tvořilo základ smlouvy mezi Bohem a Izraelem.

Víko schrány bylo nazváno slitovnicí. Bylo zhotoveno z jednoho kusu ryzího zlata a nahoře ozdobeno z každé strany zlatým cherubem. Postavení cherubů, kteří byli obráceni tvářemi k sobě a uctivě shlíželi dolů na schránu, znázorňovalo úctu, s níž nebeské zástupy pohlížejí na Boží zákon, a jejich zájem o plán spasení.

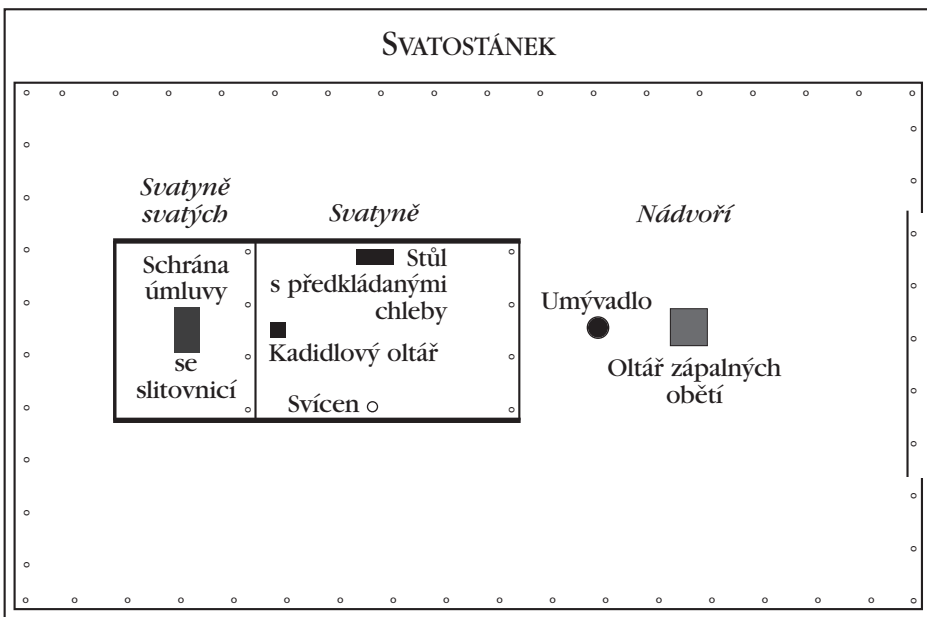
Nad slitovnicí byla Hospodinova sláva, projev Boží přítomnosti. Hlas, který vycházel z oblaku, občas sděloval veleknězi Boží poselství.

Boží zákon uložený ve schráně úmluvy byl ústavou spravedlnosti a soudu. Zákon odsuzoval hříšníka na smrt. Avšak nad zákonem byla slitovnice. Díky smíření bylo hříšníkovi, který činil pokání, darováno odpuštění. „Setkají se milosrdenství a věrnost, spravedlnost s pokojem si dají políbení.“ (Ž 85,11)

Sláva svatyně se nedá vyjádřit lidskou řečí. Zlatem pokryté stěny odrážející světlo ze zlatého svícnu, stůl a kadidlový oltář třpytící se zlatem, posvátná schrána za vnitřní oponou a nad ní Hospodinova sláva, která představovala Boží přítomnost – to vše bylo jen matným odleskem Božího chrámu v nebi, velkého centra Božího díla pro vykoupení člověka.

Stavba stanu setkávání trvala asi půl roku. Když byla dokončena, Mojžíš si prohlédl dílo stavitelů. „Ano, vykonali je přesně tak, jak Hospodin přikázal. A Mojžíš jim požehnal.“ (Ex 39,43) Zástupy Izraele se shromáždily kolem stanu setkávání, aby se podívaly na posvátnou stavbu. Oblakový sloup sestoupil nad svatyni a „příbytek naplnila Hospodinova sláva“ (Ex 40,34). Zjevil se tam Boží majestát a po nějakou dobu ani Mojžíš nemohl vstoupit do stanu setkávání. Lidé se dívali s hlubokým pohnutím na toto znamení, že práce jejich rukou byla přijata. Všech se zmocnila posvátná bázeň. Byli tak šťastní, až jim vyhrkly slzy radosti. Bůh se snížil k tomu, aby s nimi přebýval.

V Abrahamově době bylo kněžství právem prvorozeného syna. Nyní Hospodin vybral pro práci ve svatyni místo prvorozených pokolení Léviho. Avšak

pouze Áron a jeho synové mohli sloužit před Hospodinem. Zbytek kmene byl pověřen prací ve svatostánku a pečováním o jeho zařízení.

OBLEČENÍ JAKO SYMBOL

Pro kněze bylo určeno zvláštní oblečení. Roucho řadového kněze bylo zhotoveno z jednoho kusu bílého lněného plátna a v pase přepásáno bílým lněným opaskem s modrou, fialovou a červenou výšivkou. Jeho oděv doplňoval lněný turban. Než vstoupili do svatyně, měli kněží na nádvoří odložit své sandály, a než přistoupili ke službě ve svatostánku, měli si umýt ruce a nohy. Takto bylo dáno ponaučení, že z těch, kdo vstupují do Boží přítomnosti, musí být odstraněno veškeré znečištění.

Součástí oděvu velekněze byly zhotoveny z drahého materiálu a nádherně řemeslně zpracovány. Kromě bílého šatu řadového kněze nosil velekněz také modré roucho, které bylo rovněž utkáno z jednoho kusu látky. Ke spodnímu lemu této řízy byly připevněny zlaté zvonečky a granátová jablka, vyrobená z modré, fialové a červené látky. Efód, kratší šat, byl přepásán opaskem stejných barev. Byl bez rukávů a na náramenicích byly posazeny dva onyxové kameny, na nichž byla vyryta jména dvanácti izraelských kmenů.

Přes efód se oblékal čtvercový náprsník, který byl modrými šňůrkami zavěšen na náramenicích. Náprsník byl sestaven ze vzácných kamenů. Stejně drahou tvoří dvanáct základů Božího města. Hospodin řekl: „Áron tak bude nosit jména synů Izraele na náprsníku

Božích rozhodnutí na svém srdci, kdykoli bude vstupovat do svatyně, aby je ustavičně připomínal před Hospodinem.“ (Ex 28,29) Podobně Kristus, mocný Velekněz, se prostřednictvím své krve přimlouvá za hříšníky a nese na svém srdci jméno každého člověka, který činí pokání a věří. Na pravé a levé straně náprsníku byly umístěny dva velké kameny, známé jako urím a tumím. Když byly před Hospodina předloženy dotazy, obklopil na znamení Božího souhlasu kámen na pravé straně světelný kruh, zatímco oblak zastiňující kámen na levé straně znamenal zápornou odpověď.

Všechno, co bylo spojeno se vzhledem a službou kněží, mělo v divákovi vzbudit vědomí Boží svatosti a čistoty, požadované od těch, kdo vstupují do Boží přítomnosti.

DENNÍ SLUŽBA

Nejen svatyně, ale i služba kněží byla „náznakem a stínem svatyně nebeské“ (Žd 8,5). Sestávala ze dvou fází, a sice z denní a z roční služby. Denní služba se konala u oltáře zápalných obětí na nádvoří stanu úmluvy a ve svatyni, kdežto roční služba se odehrávala ve svatyni svatých.

Do oddělení svatyně svatých ve svatostánku nesmělo nahlédnout oko žádného smrtelníka kromě nejvyššího kněze. Ten tam směl vejít pouze jednou v roce. Lidé v uctivém tichu čekali na jeho návrat a pozdvihovali svá srdce v modlitbě o Boží požehnání. Nejvyšší kněz konal před slitovnicí smířcí obřady za Izrael a Bůh se s ním setkal v oblaku slávy. Jeho dlouhé setrvávání ve

svatyni svatých naplňovalo lid vážnými obavami, že byl kvůli jejich nebo kvůli svým vlastním hříchům Hospodinovou slávou zabit.

Každé ráno a večer byl na oltáři obětován roční beránek. To symbolizovalo denní posvěcení národa a jejich neustálou závislost na Kristově smírčí krvi. Pouze oběť „bez vady“ (Ex 12,5) mohla být symbolem dokonalé čistoty Toho, který se měl sám obětovat jako „beránek bez vady a bez poskvrny“ (1 Pt 1,19). Apoštol Pavel říká: „Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba.“ (Ř 12,1) Ti, kdo Boha milují celým srdcem, budou toužit po tom, aby mu v životě co nejlépe sloužili, a budou se ustavičně snažit uvést veškerý potenciál své bytosti do souladu s Boží vůlí.

Při obětování kadidla se kněz dostal mnohem bezprostředněji do Boží přítomnosti než při jiných úkonech denní služby. Z prvního oddělení svatyně bylo částečně vidět Boží slávu projevující se nad slitovnicí. Když kněz obětoval kadidlo před Hospodinem, jeho zrak směřoval ke schráně smlouvy. A když Boží sláva sestoupila na slitovnici a naplnila nejsvětější místo, kněz byl často nucen ustoupit ke vchodu stanu setkávání. Tak jako se kněz díval vírou ke slitovnici, kterou nemohl vidět, tak má dnes Boží lid vysílat své modlitby ke Kristu, svému mocnému Veleknězi, který se za něj přimlouvá v nebeské svatyni.

Kadidlo představuje Kristovy zásluhy a jeho prostřednickou službu. Jedině

díky jeho dokonalé spravedlnosti, která je vírou připočtena jeho lidu, může Bůh přijmout bohoslužbu hříšných bytostí. K Bohu bylo možno přistupovat prostřednictvím krve a kadidla – symbolů, které odkazovaly na velkého Prostředníka, skrze něhož jediného může být kajícímu člověku udělena milost a spasení.

Když kněží ráno a večer vstupovali do svatyně, připravovali a přinášeli denní oběť na oltáři na nádvoří. To byla velmi vážná chvíle, kdy měli účastníci bohoslužby ve svatostánku zkoumat svá srdce a vyznávat své hříchy. Jejich modlitby stoupaly s vůní kadidla k nebi, zatímco víra se uchopila zásluh zaslíbeného Spasitele, který byl znázorněn smírčí obětí. Když byli Židé v pozdějších dobách rozptýleni jako zajatci v cizích zemích, stále ve stanovenou dobu obraceli své tváře k Jeruzalému a vysílali k Bohu své prosby za Izrael. V tomto zvyku mají křesťané příklad pro ranní a večerní modlitbu. Bůh pohlíží s velkým zálibením na ty, kdo se ráno i večer sklánějí, aby na modlitbách hledali odpuštění a vysílali své prosby o požehnání.

Předkladný chléb byl stálou obětí a součástí denních služeb. Byl vždy před Hospodinovou tváří (viz Ex 25,30) jako symbol uznání závislosti člověka na Bohu, a to jak v oblasti tělesné, tak i duchovní stravy, kterou přijímáme pouze prostřednictvím Kristovy přímluvné služby. Bůh sytil Izrael chlebem z nebe a lidé byli stále závislí na jeho štědrosti, ať už šlo o časný pokrm, nebo o duchovní požehnání. Jak mana, tak předkladný chléb odkazovaly na Krista – Živý chléb. Kristus sám řekl: „Já jsem chléb

života. Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe.“ (J 6,48.51) Chléb byl každou sobotu nahrazen čerstvými bochníky.

Nejdůležitější částí denní služby byla služba ve prospěch jednotlivců. Kající hříšník přinesl svou oběť ke dveřím svatostánku, položil svou ruku na hlavu obětního zvířete a vyznal svůj hřích. Těmito úkony symbolicky přenášel své hříchy ze sebe na nevinnou oběť. Pak svou vlastní rukou zvíře zabil. Kněz zanesl krev do svatyně a kropil jí před oponou, za kterou byla schrána svědectví, jež obsahovala zákon, který hříšník přestoupil. Tímto obřadem byl hřích prostřednictvím krve symbolicky přenesen do svatyně. Vurčitých případech nebyla krev zanesena do svatyně, ale kněz měl sníst maso oběti, jak Mojžíš přikázal, když řekl: „Vám ji dal, abyste nesli nepravost pospolitosti a konali za ni před Hospodinem smířcí obřady.“ (Lv 10,17) Oba obřady symbolizovaly přenášení hříchu z kajícího do svatyně.

Toto dílo pokračovalo den co den po celý rok. Hříchy Izraele se tak přenášely do svatyně, takže svatostánek byl znesvěcen a bylo třeba zvláštního úkonu k odstranění hříchů. Bůh nařídil, aby byly vykonány smířcí oběti za každé oddělení svatyně, jakož i za oltář. „Tak jej očistí od nečistot Izraelců a posvěti ho.“ (Lv 16,19)

DEN SMÍŘENÍ

Jednou za rok ve velkém Den smíření vstoupil velekněz do svatyně svatých, aby očistil svatyni. Ke vchodu do stanu

setkávání byli přivedeni dva mladí kozlové a losovalo se mezi nimi. Byl určen „jeden los pro Hospodina, druhý pro Azázela“ (Lv 16,8).

Kozel, který byl vylosován jako první, byl zabit jako oběť za hřích lidu. Velekněz měl jeho krev vnést za oponu a pokropit jí slitovnicí. „Tak vykoná smířcí obřady za svatyni pro nečistotu Izraelců, pro jejich přestoupení a všechny jejich hříchy. Stejně bude postupovat při stanu setkávání.“ (Lv 16,16)

„Áron vloží obě ruce na hlavu živého kozla. Vyzná nad ním všechny nepravosti Izraelců a všechna jejich přestoupení se všemi jejich hříchy a vloží je na hlavu kozla; pak ho dá připraveným mužem vyhnat do pouště. Kozel na sobě ponese všechny jejich nepravosti do odlehlé země. Toho kozla vyžene na poušť.“ (Lv 16,21.22) Dokud nebyl kozel odveden, lidé se nemohli považovat za osvobozené od břemena svých hříchů. Každý člověk se měl pokorovat, dokud dílo smíření neskončilo. Měli odložit veškerou práci a celé shromáždění Izraele trávilo den ve vážném pokořování se před Hospodinem na modlitbách, v pústu a důkladném zpytování srdce.

Touto roční službou Bůh učil důležitým pravdám týkajícím se smíření. V obětech za hřích, které se přinášely během roku, byla přijata náhrada za hříšníka, avšak krev oběti nemohla přinést plné usmíření za hřích. Krev byla pouze prostředkem k přenesení hříchu do svatyně. Obětováním krve hříšník vyznal vinu za své přestoupení a vyjádřil víru v Toho, který měl přijít a sejmout

hřích světa. Avšak hříšník nebyl zcela osvobozen od odsouzení zákonem. V Den smíření velekněz obětoval za shromáždění, vešel s krví do svatyně svatých a pokropil jí slitovnici, která přikrývala desky zákona.

Takto byly naplněny požadavky zákona, který si žádal hříšníkův život. Potom velekněz v roli přímluvce vzal hříchy na sebe, a když vyšel ze svatyně, nesl na sobě břemeno viny Izraele. Vložil své ruce na živého kozla a vyznal nad ním „všechny nepravosti Izraelců a všechna jejich přestoupení se všemi jejich hříchy“ (Lv 16,21). Tyto hříchy byly považovány za navždy odňaté od lidu. Taková služba se konala „ve svatyni, která je jen náznakem a stínem svatyně nebeské“ (Žd 8,5).

PRAVÁ SVATYNĚ

Pozemská svatyně byla „podobností pro nynější čas, neboť dary a oběti, které se tam přinášely, nemohly dokonale očistit svědomí toho, kdo je obětuje“ (Žd 9,9). Obě její oddělení byla „jen náznakem nebeských věcí“ (Žd 9,23). Kristus, náš mocný Velekněz, je „v nebesích jako služebník pravé svatyně a stánku, který zřídil sám Hospodin, a nikoli člověk“ (Žd 8,2).

Apoštol Jan viděl Boží chrám v nebi. Spatřil, jak „před trůnem hořelo sedm světél“ (Zj 4,5). Viděl anděla, který „předstoupil se zlatou kadidelnicí před oltář; bylo mu dáno množství kadidla, aby je s modlitbami všech posvěcených položil na zlatý oltář před trůnem“ (Zj 8,3). Zde bylo prorokovi dovoleno pohlednout do prvního oddělení nebeské

svatyně. „Tu se otevřel Boží chrám v nebesích“ (Zj 11,19) a Jan nahlédl za vnitřní oponu do svatyně svatých. Tam spatřil „schránu jeho smlouvy“ (Zj 11,19), která představovala truhlu smlouvy zhotovenou Mojžíšem, v níž byl uložen Boží zákon.

Pavel prohlásil: „Naši praotcové měli na poušti stánek svědeckví; Bůh přikázal Mojžíšovi, aby jej udělal podle vzoru, který mu ukázal.“ (Sk 7,44; srv. s Žd 9,21.23) A Jan tvrdí, že viděl svatyni v nebi. Tato svatyně, v níž Ježíš slouží v náš prospěch, je velkým originálem. Svatyně vybudovaná Mojžíšem byla kopíí.

Prostřednictvím pozemské svatyně a služeb, které se v ní konaly, se mělo vyučovat důležitým pravdám týkajícím se nebeské svatyně a díla, které se tam koná pro vykoupení člověka.

Po svém nanebevstoupení měl náš Spasitel začít konat své dílo jako náš Velekněz. „Vždyť Kristus nevešel do svatyně, kterou lidské ruce udělaly jen jako napodobení té pravé, nýbrž vešel do samého nebe, aby se za nás postavil před Boží tvář.“ (Žd 9,24) Kristova služba se měla týkat dvou velkých úkolů, z nichž každý se měl konat po určitou dobu a měl mít zvláštní místo v nebeské svatyni. Tak i předobrazná služba sestávala ze dvou částí – denní a roční služby – a jednotlivá oddělení svatyně znázorňovala tyto funkce.

Kristus po svém nanebevstoupení přišel do Boží přítomnosti, aby dal svou krev ve prospěch kajících věřících. Podobně kněz v každodenní službě kropil krví obětního zvířete ve svatyni v zájmu hříšníka.

Ačkoli měla Kristova krev osvobodit kajícího hříšníka od odsouzení zákonem, neměla skrýt hřích. Ten zůstane zaznamenán ve svatyni až do konečného usmíření. Tak i v předobrazě krev oběti za hřích odstraňovala hřích z člověka, který činil pokání, avšak ten zůstal ve svatyni až do Dne smíření.

Ve velkém dni konečné odplaty před adventního soudu budou mrtví „souzeni podle svých činů zapsaných v těch knihách“ (Zj 20,12). Tehdy budou hříchy všech, kdo opravdově činili pokání, z nebeských knih vymazány. Takto bude svatyně osvobozena neboli očištěna od záznamů hříchů. V předobrazě bylo toto velké dílo vymazání hříchů představeno v obřadech Dne smíření, kdy se pozemská svatyně očišťovala od nahromaděných hříchů, které ji znešvětily.

V konečném usmíření budou hříchy lidí, kteří opravdově činili pokání, vymazány z nebeských záznamů a už

nebudou připomínány ani nevstoupí na mysl. Stejně tak v předobrazné službě byly hříchy vloženy na kozla pro Azázela a spolu s ním vyhnány do pouště, a tak navždy odděleny od věřících.

Protože satan je bezprostředním strůjcem všech hříchů, které zapříčinily smrt Božího Syna, spravedlnost vyžaduje, aby vytrpěl konečný trest. Kristovo dílo pro vykoupení lidí a očištění vesmíru od hříchu bude ukončeno uvalením všech hříchů na satana, který ponese konečnou odplatu. Proto byla v předobrazné službě roční služba uzavřena očištěním svatyně a vyznáním hříchů na hlavu kozla pro Azázela.

Takto byli lidé obřady, které se konaly ve stanu setkávání, každý den poučováni o velkých pravdách týkajících se Kristovy smrti a služby a jednou za rok byla jejich mysl vedena ke konečným událostem velkého sporu mezi Kristem a satanem, kdy dojde ke konečnému očištění vesmíru od hříchu a hříšníků.

NÁDAB A ABÍHÚ

Smutný konec Áronových synů.

Po vysvěcení stanu setkávání byli ke svému svatému úřadu vysvěceni kněží. Tyto slavnosti trvaly sedm dní. Osmého dne Áron obětoval oběti, které Bůh vyžadoval. Všechno bylo provedeno tak, jak Bůh přikázal, a Hospodin mimořádným způsobem zjevil svou slávu. Z nebe sestoupil oheň a strávil oběť na oltáři. Lid začal jednomyslně a nadšeně chválit Boha a v úctě padli na své tváře.

Avšak brzy poté se v rodině nejvyššího kněze odehrála hrozná tragédie. Dva Áronovi synové vzali každý svou kadidelnici a pálili vonné kadidlo před Hospodinem. Přestoupili však Boží příkaz tím, že použili „cizí oheň“ (Lv 10,1). Místo posvátného ohně, který zapálil sám Bůh, vzali běžný oheň. Pro tento hřích je před zraky lidu strávil oheň, který vyšlehl od Hospodina.

Nádab a Abíhú zastávali v Izraeli nejvyšší postavení hned po Mojžíšovi a Áronovi. Byli Hospodinem zvlášť poctěni, když jim bylo dovoleno, aby spolu se sedmdesáti staršími na hoře spatřili Boží slávu. Z tohoto důvodu byl jejich hřích velice závažný. Protože tito muži přijali velké světlo – neboť jako izraelská knížata vystoupili na horu a měli možnost rozmlouvat s Bohem

ve světle jeho slávy –, nemohli si namlouvat, že mohou beztrestně hřešit a Bůh přísně nepotrestá jejich nepravost. Velké přednosti vyžadují ctnost a svatost, která je v souladu se světlem, které bylo člověku dáno. Velká požeňování nikdy nedávají oprávnění k tomu, abychom hřešili.

Nádab a Abíhú nebyli vychováváni tak, aby si vytvořili návyk sebeovládání. Otcův sklon k povolnosti ho vedl k tomu, že u svých dětí zanedbával disciplínu. Dovolil svým synům, aby si žili, jak je jim libo. Byli tak svázáni neukázněností a hověním sobě, že dokonce ani zodpovědnost nejvyššího úřadu nedokázala tyto návyky zlomit. Neuvědomovali si nutnost důsledné poslušnosti Božích požadavků. Áronova nemístná povolnost zapříčinila, že jeho synové byli Bohem odsouzeni.

Bůh nemůže přijmout polovičatou poslušnost. Nestačilo, aby při této vznešené bohoslužbě bylo téměř všechno uděláno tak, jak Bůh přikázal. Ať nikdo neklame sám sebe přesvědčením, že některá z Božích přikázání jsou nepodstatná nebo že Bůh přijme nějakou náhražku za plnění toho, co nařídil. Bůh nedal ve svém slově zaznamenat žádný

příkaz, o němž by lidé mohli sami rozhodnout, zda ho budou, nebo nebudou poslouchat, aniž by nesli následky.

„Mojžíš pak řekl Áronovi a jeho synům Eleazarovi a Ítamarovi: »Nebudete mít své hlavy kvůli nim neupravené a neroztrhnete svá roucha, abyste nezemřeli. . . , neboť na vás je olej Hospodinova pomazání.« (Lv 10,6.7) Velký vůdce připomněl svému bratrovci Boží slova: »Na těch, kteří jsou mi blízko, ukážu svou svatost, před veškerým lidem osvědčím svou slávu.« (Lv 10,3) Áron mlčel. Smrt jeho synů v tak hrozném hříchu – hříchu, o němž nyní pochopil, že byl výsledkem jeho vlastního zanedbání povinnosti – naplnila otcovu srdce sklíčeností. Avšak nesmí dát najevo zármutek, aby nevybudil dojem, že sympatizuje s hříchem. Shromáždění nesmí být vedeno k reptání proti Bohu.

Hospodin učí svůj lid, aby uznal oprávněnost jeho ukázněvání, které může v jiných vzbuzovat strach. Bůh kárá falešný soucit s hříšníkem, který se snaží omluvit svůj hřích. Přestupník si neuvědomuje, jak odporný je hřích, a bez usvědčující moci Ducha svatého zůstává ke svému prohřešku částečně slepý. Povinností Božích služebníků je poukázat chybujícím lidem na nebezpečí, v němž se nacházejí. Mnozí si kvůli falešnému a zavádějícímu soucitu zničili život.

Nádab a Abihú by se nikdy nedopus-tili takového osudného hříchu, kdyby se

byli předtím poněkud neopili požitím vína. Jejich nestřídmost je učinila nezpůsobilými k zastávání svatého úřadu. Neměli jasnou mysl a jejich morální úsudek byl otupen, takže nemohli rozeznat rozdíl mezi svatým a všedním. Áron a jeho zbývající synové byli varováni: »Ty ani tvoji synové s tebou nesmíte pít víno nebo opojný nápoj, když budete vcházet do stanu setkávání, abyste nezemřeli.« (Lv 10,9) Požívání opojných nápojů přivádí lidi k tomu, že si neuvědomují posvátnost svatých věcí nebo závažnost Božích nařízení. Všichni, kdo zaujímají odpovědné postavení, mají být lidmi důsledně střídmými, aby jejich mysl mohla jasně rozlišovat mezi dobrem a zlem.

Stejná povinnost spočívá na každém Kristově následovníku. »Vy však jste »rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu«, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla.« (1 Pt 2,9) Budou-li křesťané požívat alkoholické nápoje, bude to mít stejné následky jako v případě těchto izraelských kněží. Svědomí pozbude své citlivosti k hříchu, až se nakonec ztratí rozdíl mezi všedním a svatým. »Ať tedy jíte či pijete či cokoli jiného děláte, všecko činite k slávě Boží.« (1 K 10,31) Kristově církvi ve všech dobách je adresováno vážné a naléhavé varování: »Kdo ničí chrám Boží, toho zničí Bůh; neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy.« (1 K 3,17)

STARÁ A NOVÁ SMLOUVA

*Bůh si vyvolil Izrael, aby na něm mohl ukázat
všem ostatním národům, jaký skutečně je.*

Adam a Eva znali Boží zákon hned od stvoření. Byli seznámeni s jeho požadavky. Jeho zásady byly napsány v jejich srdcích. Když člověk zhřešil, zákon se nezměnil, ale bylo dáno zaslíbení, že přijde Spasitel. Oběti ukazovaly na Kristovu smrt jako na velkou obět za hřích.

Boží zákon se v následujících generacích předával z otce na syna. Ovšem jen málo lidí ho bylo poslušno. Svět se stal tak zkaženým, že bylo nutné ho očistit od morálního úpadku potopou. Noe učil své potomky deseti příkázáním. Když lidé potom znovu odešli od Boha, Hospodin vyvolil Abrahama, o kterém řekl: „Abraham uposlechl mého hlasu a dbal na to, co jsem mu svědčil: na má příkázání, nařízení a zákony.“ (Gn 26,5)

Byl mu dán obřad obřízky jako výraz závazku, že zůstane oddělený od modlářství a poslušný Božího zákona. Selhání Abrahamova potomstva v dodržování tohoto závazku bylo příčinou jejich otroctví v Egyptě. Při styku s modloslužebníky a vynuceném podřízení se Egyptanům se Boží nařízení ještě více zkomolila smíšením s bezbožným pohanským učením. Proto Hospodin

sestoupil na Sínaj a se vznešenou majestátností pronesl svůj zákon tak, aby ho slyšel všechen lid.

Bůh věděl, že lidé, kteří tak snadno zapomínají, nebudou mít ani potom na paměti jeho příkázání. Proto je napsal na kamenné desky. A nezůstal jen u vydání Desatera. Prikázal Mojžíšovi, aby zapsal nařízení a zákony, které přesně definovaly Boží požadavky. Tyto další zákony byly jen specifickým rozšířením principů Desatera a měly chránit jeho posvátnost.

Kdyby Abrahamovi potomci dodržovali smlouvu, jejímž znamením byla obřízka, nebylo by nutné vyhlašovat Boží zákon na Sínaji nebo jej vytesat do kamenných desek.

Obětní systém byl rovněž znehodnocen. Během dlouhého styku s modláři přijal Izrael do své bohoslužby mnohé pohanské zvyky. Proto jim Hospodin dal přesné směrnice ohledně obětních obřadů. Ceremoniální zákon byl dán Mojžíšovi a on ho zapsal do knihy. Avšak zákon Desatera byl napsán samotným Bohem na kamenné desky a byl uchováván ve schráně úmluvy.

ZÁKON MORÁLNÍ A CEREMONIÁLNÍ

Mnozí směřují tyto dva systémy, když používají texty, které mluví o ceremoniálním zákonu, aby dokázali, že morální zákon byl zrušen. To je však převrácení Písma. Ceremoniální systém sestával ze symbolů, které poukazovaly na Krista, na jeho oběť a kněžství. Tento obřadní zákon s jeho oběťmi a nařízeními měli Hebrejové dodržovat, dokud se typ (předobraz) nesetká s antitypem (naplněním) v Kristově smrti. Potom měly ustát všechny oběti. Tento zákon Kristus „zrušil tím, že jej přibil na kříž“ (Ko 2,14).

Ale o zákoně Desatera žalmista prohlásil: „Věčně, Hospodine, stojí pevně v nebesích tvé slovo.“ (Ž 119,89) A Kristus sám řekl: „Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit. Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane.“ (Mt 5,17.18) Zde Kristus učí, že požadavky Božího zákona budou platit, pokud bude existovat nebe a země. Nehemjáš řekl o zákoně, který byl vyhlášen ze Sínaje, toto: „Sestoupil jsi na horu Sínaj a mluvil jsi s nimi z nebe, vydal jsi jim přímé řady a spolehlivá naučení, dobrá nařízení a příkázání.“ (Neh 9,13) A Pavel, „apoštol a učitel pohanů“ (viz 1 Tm 2,7 a 2 Tm 1,11), prohlásil: „Zákon je tedy sám v sobě svatý a příkázání svaté, spravedlivé a dobré.“ (Ř 7,12)

Ačkoli Spasitelova smrt ukončila zákon předobrazů a stínů, neubrala nic na požadavcích morálního zákona.

Sama skutečnost, že bylo nutné, aby Kristus zemřel jako smířčí oběť za přestupníka tohoto zákona, dokazuje, že je neměnný.

Ti, kdo tvrdí, že Kristus přišel odstranit Starý zákon, představený náboženstvím Hebrejů a spočívající prý pouze ve formách a ceremoniích, se mylí. Ve všech dobách po pádu do hříchu platilo, že „v Kristu Bůh usmířil svět se sebou“ (2 K 5,19). Kristus byl základem a středem obětního systému. Od chvíle, kdy naši prarodiče upadli do hříchu, svěřil nebeský Otec svět do Kristových rukou, aby mohl skrze jeho prostřednickou službu vykoupit člověka a obhájit autoritu Božího zákona. Veškerá komunikace mezi nebesy a padlým lidstvem se uskutečňovala prostřednictvím Krista. Boží Syn dal našim prarodičům zaslíbení o vykoupení. Adam, Noe, Abraham, Izák, Jákob a Mojžíš pochopili evangelium. Tito svatí muži dávnověku udržovali spojení se Spasitelem, který měl přijít na náš svět v lidském těle.

Kristus byl vůdcem Hebrejů na poušti, Andělem, který šel před nimi zahalen v oblakový sloup. To on dal Izraeli zákon. Uprostřed slávy na Sínaji Kristus vyhlásil deset příkázání zákona svého Otce. On dal Mojžíšovi zákon vyrytý do kamenných desek.

Kristus mluvil ke svému lidu prostřednictvím proroků. Apoštol Petr říká: „Toto spasení hledali a po něm se ptali proroci, kteří prorokovali o milosti, která je vám připravena; zkoumali, na který čas a na jaké okolnosti ukazuje duch Kristův v nich přítomný, když předem svědčí o utrpeních, jež má Kristus vytrpět, i o veliké slávě, která

potom přijde.“ (1 Pt 1,10.11) Prostřednictvím Starého zákona promlouvá Kristův hlas. „Kdo vydává svědectví Ježíšovi, má ducha proroctví.“ (Zj 19,10)

Když žil Ježíš osobně mezi lidmi, obracel jejich mysl ke Starému zákonu. Upozornil je: „Zkoumáte Písma a myslíte si, že v nich máte věčný život; a Písma svědčí o mně.“ (J 5,39) Knihy Starého zákona byly jedinou částí Bible, která v té době existovala.

Ceremoniální zákon vydal Kristus. Dokonce i v době, kdy už neměl být zachováván, prohlašuje velký apoštol Pavel tento zákon za slavný a hodný svého božského Původce. Kouř kadidla, který spolu s modlitbami Izraele stoupal vzhůru, představuje Kristovu spravedlnost, která jediná může způsobit, aby byla hříšnickova modlitba Bohem přijata. Krvácející oběť na oltáři svědčila o Vykupiteli, který přijde. Takto byla uprostřed temnoty a odpadnutí uchovávána v srdcích lidí živá víra až do skutečného příchodu zaslíbeného Mesiáše.

Ježíš byl světlem světa ještě dříve, než přišel v lidské podobě. První záblesk světla, který pronikl temnotou, přišel od Krista. Od něj vychází každý paprsek nebeského jasu, který dopadá na obyvatele země.

Od té doby, co Spasitel prolil svou krev a vystoupil na nebesa, „aby se za nás postavil před Boží tvář“ (Žd 9,24), září světlo z golgotského kříže a z nebeské svatyně. Kristovo evangelium dává ceremoniálnímu zákonu smysl. Jak se postupně zjevuje pravda, jasně se ukazuje Boží povaha a záměry. Každý další paprsek světla přináší plnější porozumění plánu vykoupění. Vidíme novou

krásku v inspirovaném slově a studujeme jeho stránky s dychtivým zájmem.

POŽEHNÁNÍ PRO VŠECHNY

Bůh nechtěl, aby Izrael vybudoval mezi sebou a svými bližními dělicí zeď. Srdce Nekonečné lásky bylo otevřeno pro všechny obyvatele země a toužilo po tom, aby se stali účastníky jeho lásky a milosti. Boží požehnání bylo dáno vyvolenému lidu proto, aby se stali požehnaním pro druhé. Abraham se neuzavíral před lidmi, kteří žili kolem něho. Pěstoval přátelské vztahy s králi okolních národů a Bůh nebes byl zjeven prostřednictvím svého představitele.

Egyptskému lidu se Bůh představil prostřednictvím Josefa. Proč se Hospodin rozhodl povýšit Josefa tak vysoko mezi Egypťany? Dal mu takové postavení v královském paláci proto, aby mohlo nebeské světlo proniknout široko daleko. Josef byl představitelem Krista. Egypťané měli ve svém dobrodinci rozpoznat lásku svého Stvořitele a Vykupitele. Také Mojžíšovým prostřednictvím Bůh ozářil trůn největšího pozemského království, aby se všichni mohli dovést o pravém a živém Bohu.

Vysvobození Izraele z Egypta způsobilo, že se poznání o Boží moci rozšířilo široko daleko. Ještě za několik století po exodu připomněli pelištejští kněží svému lidu egyptské rány a varovali jej před odporem vůči Bohu Izraele (viz 1 S 6,6).

DŮVOD VYVOLENÍ

Bůh povolal Izrael, aby se jeho prostřednictvím zjevil všem obyvatelům země.

Proto mu přikázal, aby si uchoval svou odlišnost od okolních modlářských národů.

Tehdy bylo právě tak jako dnes nutné, aby byl Boží lid čistý a „chránil se před poskvrnou světa“ (Jk 1,27). Nebylo však Božím záměrem, aby se jeho lid uzavřel před světem natolik, že ho nebude moci ovlivňovat. Jejich zlé a nevěrné srdce je vedlo k tomu, že své světlo ukryli, místo aby svítili okolním národům. Ve své pyšné výlučnosti se uzavřeli, jako by Boží láska a péče patřila pouze jim samým.

Smlouva milosti byla s člověkem poprvé uzavřena v ráji. Po pádu do hříchu Bůh zaslíbil, že semeno ženy rozdrtí hadovu hlavu. Tato smlouva nabízela odpuštění všem lidem a poskytovala Boží milost těm, kdo chtěli vírou v Krista poslouchat Boha. Pod podmínkou věrnosti Božím zákonu také slibovala věčný život. Takto patriarchové přijali naději spasení.

Tatáž smlouva byla obnovena Abrahamovi v zaslíbení: „A ve tvém potomstvu dojdou požehnání všechny pronárody země.“ (Gn 22,18) Abraham pevně věřil, že mu jsou v Kristu odpuštěny hříchy. Pro tuto víru byl ospravedlněn. Smlouva s Abrahamem také potvrzuje autoritu Starého zákona. Bůh vydal o Abrahamovi svědectví: „Uposlechl mého hlasu a dbal na to, co jsem mu svěřil: na má přikázání, nařízení a zákony.“ (Gn 26,5) Ačkoli byla tato smlouva uzavřena s Adamem a obnovena s Abrahamem, nemohla být až do Kristovy smrti ratifikována. Existovala ve formě Božího zaslíbení a byla přijímána vírou. Když byla definitivně potvrzena Kristem, byla

označena za „novou smlouvu“. Základem této smlouvy byl Boží zákon. Byla uzavřena jen proto, aby lidi přivedla zpět do souladu s Boží vůlí a uschoptila je zachovávat Boží zákon. Smlouva, která je v Písmu označena jako „stará“, byla uzavřena mezi Bohem a Izraelem na Sínaji a byla potvrzena krví obětí. Smlouva s Abrahamem, potvrzená krví Kristovou, je nazvána „druhou“ nebo také „novou“ smlouvou, protože krev, kterou byla zpečetěna, byla prolita až poté, co skončilo prolévání krve obětních zvířat spojené s první smlouvou.

Avšak když smlouva uzavřená s Abrahamem obsahovala zaslíbení o vykupení, proč byla na Sínaji uzavřena jiná smlouva? Během svého otroctví v Egyptě ztratil Boží lid do značné míry znalost zásad smlouvy uzavřené s Abrahamem. Tím, že je vysvobodil z Egypta, chtěl Bůh Izraelcům zjevit svou moc a milost, aby ho mohli milovat a důvěřovat mu. Připoutal je k sobě jako jejich vysvoboditel z časného otroctví.

Jenže Hebrejové postrádali správnou představu o Boží svatosti, o nesmírné hříšnosti svých vlastních srdcí, o své celkové neschopnosti zachovávat ve své vlastní síle Boží zákon a o své potřebě Spasitele.

Bůh jim dal svůj zákon se zaslíbením velkého požehnání, které ovšem bylo podmíněno poslušností: „Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země. Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým.“ (Ex 19,5.6) Lidé si neuvědomovali, jak hříšná jsou jejich vlastní srdce a že bez Krista

nedokážou zachovávat Boží zákon. Protože se cítili dost silní, aby si sami zajistili svou spravedlnost, prohlásili: „Poslušně budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil.“ (Ex 24,7) Ochetně vstoupili do smluvního vztahu s Bohem. Uplynulo však pouze několik týdnů, když porušili svou smlouvu a uctivě se klaněli lité modle. Když teď poznali svou hříšnost a potřebu odpuštění, přivedlo je to k tomu, že cítili potřebu Spasitele, který byl zjeven ve smlouvě s Abrahamem a předobrazně představen v přinášených obětech. Nyní byli připraveni ocenit požeňání nové smlouvy.

NOVÁ SMLOUVA

„Stará smlouva“ požadovala: Poslouchej a žij. „Vydal jsem jim svá nařízení a seznámil je se svými řády, skrze něž má člověk život, když je plní.“ (Ez 20,11) Ale „buď proklet, kdo nebude plnit slova tohoto zákona a dodržovat je“ (Dt 27,26). „Nová smlouva“ byla založena na „lepších zaslíbeních“ (viz Žd 8,6) – na zaslíbení odpuštění a Boží milosti, která obnovuje srdce a přivádí je do souladu s Božím zákonem. „Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem... Odpustím jim jejich nepravost a jejich hříchy už nebudu připomínat.“ (Jr 31,33.34)

Tentýž zákon, který byl vytesán do kamenných desek, je Duchem svatým

vepsán do srdce. Prostřednictvím stejného Ducha přijímáme Kristovu spravedlnost. Ježíšova krev, prolitá za naše hříchy, nás usmíruje. Je nám nabízena jeho poslušnost. Pak budeme prostřednictvím Kristovy milosti dokonce žít tak, jak žil on. Kristus o sobě ústy proroka prohlásil: „Plnit, Bože můj, tvou vůli je mým přáním, tvůj zákon mám ve svém nitru.“ (Ž 40,9)

Pavel jasně představuje vztah mezi vírou a zákonem v nové smlouvě: „Když jsme tedy ospravedlněni z víry, máme pokoj s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista.“ (Ř 5,1) „To tedy vírou rušíme zákon? Naprosto ne! Naopak, zákon potvrzujeme.“ (Ř 3,31) „Bůh učinil to, co bylo zákonu nemožné pro lidskou slabost“ – člověk totiž nebyl schopen zachovávat zákon –, a proto „jako oběť za hřích poslal svého vlastního Syna v těle, jako má hříšný člověk, aby na lidském těle odsoudil hřích, a aby tak spravedlnost požadovaná zákonem byla naplněna v nás, kteří se neřídíme svou vůlí, nýbrž vůlí Ducha.“ (Ř 8,3.4)

Od prvního zaslíbení evangelia přes dobu patriarchů a Izraele až do dnešních dnů Bůh postupně odhaluje své úmysly v plánu vykoupení. Mraky jsou rozehnány, mlhy a stíny rozptýleny a Ježíš, Vykupitel světa, je zjeven. Ten, který vyhlásil zákon ze Sínaje, je Tím, který pronesl Kázání na hoře. Velké zásady lásky k Bohu jsou jen zdůrazněním toho, co řekl prostřednictvím Mojžíše. Oběma zákonům učí též Učitel.

NESPOKOJENOST LIDU

*Relativně dlouhé putování pouští
zvyšovalo nervozitu izraelského lidu.*

Správa Izraele se vyznačovala důkladnou organizací, nádhernou svou úplností a jednoduchostí. Středem vlády byl Bůh, svrchovaný Vládce Izraele. V jejím čele stál jako vedoucí osobnost Mojžíš, aby v Božím jménu uplatňoval zákon. Později byla zvolena sedmdesátičlenná rada, aby Mojžíšovi pomáhala se všeobecnými záležitostmi národa. Pak zde byli kněží, kteří se radili s Hospodinem ve svatyni. Jednotlivé kmeny spravovali náčelníci nebo knížata. Pod nimi byli „velitelé nad tisíci, nad sty, padesáti a deseti“ (Dt 1,15).

Hebrejský tábor byl rozdělen do tří hlavních útvarů. V jeho středu stál stan setkávání, místo přebývání neviditelného Krále. Kolem něj tábořili kněží a lévijci. Za nimi byly v táboře umístěny všechny ostatní kmeny.

Poloha každého kmene byla přesně určena. Každý měl pochodovat a tábořit pod vlastním praporem, jak přikázal Hospodin (viz Nu 2,2.17). Přimíšenec, kteří se k Izraeli připojili při vyjití z Egypta, měli přebývat na okraji tábora a jejich potomstvo mělo být až do třetí generace vyloučeno ze společenství. „Synové, kteří se jim narodí, smějí

v třetím pokolení vstoupit do Hospodinova shromáždění.“ (Dt 23,9)

Byl vyžadován přísný pořádek a důkladná hygienická opatření. Tato pravidla byla nutná k uchování zdraví tak velkého množství lidí. Bylo také třeba, aby byl udržován dokonalý pořádek a čistota. „Vně za táborem budeš mít vyhrazené místo, kam budeš chodit na stranu. Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, chodí po tvém táboře, aby tě vysvobodil a aby ti vydal tvé nepřátele. Ať je tedy tvůj tábor svatý.“ (Dt 23,13.15)

Kdykoli Izrael putoval, „schrána Hospodinovy smlouvy táhla... před nimi, aby jim vyhlédla místo odpočinutí“ (Nu 10,33). Poblíž tábořili kněží, kteří nesli stříbrné trubky. Tito kněží přijímali od Mojžíše pokyny, které pomocí trubek předávali lidu. Velitel každého oddílu měl za povinnost podle signálu trubek přesně usměrnit pohyb lidí.

Bůh je Bohem pořádku. V celém nebi vládne dokonalý pořádek. Pohyb nebeských andělů se vyznačuje důslednou kázní. Úspěchu může být dosaženo tam, kde vše probíhá podle řádu a činnost je zkoordinována. To platí dnes stejně jako v době Izraele.

Bůh sám vedl Izraelce při jejich putování. Místo jejich táboření bylo určeno sestoupením oblakového sloupu, a pokud měli tábořit, oblak zůstával nad stanem setkávání. Když měli pokračovat v cestě, oblak nad svatostánkem se zvedl do výše.

Kádeš, který se nacházel na hranicích Kenaanu, dělilo od Sínaje pouze jedenáct dní cesty. S výhledem na brzký vstup do zaslíbené země se izraelské zástupy vydaly na cestu, když k tomu dal oblakový sloup pokyn. Jaké pozhánání by jim mohlo být odepřeno nyní, když je Nejvyšší slavnostně přijal za vyvolený lid?

Přesto mnozí váhavě opouštěli místo, kde tábořili. Toto prostředí bylo tak úzce spjato s Boží přítomností a s přítomností svatých andělů, že se zdálo příliš svaté, než aby je bez rozmyslu nebo dokonce s radostí opustili. Avšak na pokyn trubačů se oči všech úzkostlivě pozvedly, aby se podívali, kterým směrem je oblak povede. Když se vydal na východ, kde byly jen těsné horské masivy, tmavé a pusté, srdce mnohých naplnil pocit smutku a pochybností.

Jak postupovali vpřed, cesta byla čím dál obtížnější. Jejich pouť vedla skalnatými roklemi a divokou pustinou, „zemí pustou, plnou výmolů, zemí vyprahlou, zemí šeré smrti, zemí, jíž nikdo neprocházal, v níž člověk nesídlí“ (Jr 2,6). Jejich postup byl pomalý a obtížný a lidé nebyli připraveni snášet nebezpečí a nepohodlí cesty.

Po třech dnech cesty bylo slyšet otevřené stížnosti. Začali s nimi přimíšenici. Mnozí z nich totiž stále nacházeli chyby ve způsobu, jakým je Mojžíš vedl.

Nespokojenost je nakažlivá, a tak se brzy rozšířila po celém táboře.

LID ŽADÁ MASO

Znovu začali volat po masitém pokrmu. Mnozí Egypťané mezi nimi byli zvyklí na bohatou stravu, a proto byli první, kdo si stěžovali.

Bůh jim mohl dát maso tak snadno jako manu. Bylo však jeho záměrem zásobit je potravou, která lépe odpovídala jejich potřebám. Jejich zvrácená chuť měla ozdravět, aby se mohli radovat z jídla původně určeného pro člověka, totiž z plodů země, které dal Bůh Adamovi a Evě v zahradě Eden. Z tohoto důvodu byli Izraelci připraveni o živočišnou stravu.

Satan je pokoušel, aby to považovali za nespravedlivé a kruté. Věděl, že bezuzdné povolování chuti vede k smysluplnosti a že by tímto prostředkem mohl být lid snadněji přiveden pod jeho nadvládu. Prostřednictvím chuti přiváděl lidi ve velké míře k hříchu už od doby, kdy svedl Evu, aby jedla zakázané ovoce. Nestřídmost v jídle a pití připravuje cestu k znevažování všech morálních požadavků.

Bůh vyvedl Izraelce z Egypta, aby je mohl usadit v kenaanské zemi jako čisté, svaté a šťastné lidi. Kdyby byli ochotni zapřít svou chuť, nebyli by mezi nimi známy slabosti a nemoci. Jejich potomci by vykazovali fyzickou a mentální sílu, jasné vnímání pravdy a povinnosti, ostrou rozlišovací schopnost a zdravý úsudek.

Žalmista říká: „Srdcem pokoušeli Boha, chtěli stravu podle vlastní vůle.

A reptali proti Bohu: »Může Bůh prostřít stůl v poušti?... Může však dát také chleba nebo opatřit pro svůj lid maso? Hospodin se rozlítíl, když to vše slyšel.« (Ž 78, 18-21) Byli svědky Boží vznešenosti, moci a milosti. Svou nevěrou a nespokojeností na sebe přivodili větší vinu. Slíbili, že se podřídí Boží autoritě. Jejich nynější reptání bylo vzpourou a jako takové muselo být rychle potrestáno, měli být Izrael ušetřen anarchie a zkázy. »Tu vyšlehl mezi nimi Hospodinův oheň a pohltil okraj tábora.« (Nu 11,1) Rebelanti, kteří se nejvíc provinili, byli zabiti bleskem, který vyšlehl z oblaku.

Lidé v hrůze hledali Mojžíše, aby za ně prosil Hospodina. Mojžíš tak učinil a oheň ustal. Avšak místo aby se ti, kteří přežili, pokorili a činili pokání, zdálo se, že tento soud pouze prohloubil jejich reptání. Na všech stranách se lidé shromažďovali u vchodů svých stanů a plakali a naříkali. »Chátru přimíšenou mezi nimi popadla žádostivost. Rovněž Izraelci začali znovu s pláčem volat: »Kdo nám dá najíst masa? Vzpomínáme na ryby, které jsme měli v Egyptě k jídlu zadarmo, na okurky a melouny, na pór, cibuli a česnek. Jsme už celí seschlí, nevidíme nic jiného než tu manu.« (Nu 11, 4-6) Avšak navzdory těžkostem spojeným s náročným putováním ani jediný člověk ze všech izraelských kmenů nebyl zesláblý.

Mojžíš byl sklíčený. Ve své lásce k nim se modlil, aby bylo z knihy života vymazáno raději jeho jméno, než aby oni zahynuli. Toto byla jejich odpověď. Předhazovali mu všechna svá strádání, a dokonce i své domnělé útrapy. Mojžíš byl

ve svém zoufalství dokonce v pokušení nedůvěřovat Bohu. Jeho modlitba byla téměř stížností: »Proč zachází se svým služebníkem tak zle? Proč jsem u tebe nenalezl milost, žes na mě vložil všechen tento lid jako břímě?... Volají ke mně s pláčem: »Dej nám maso, chceme jíst.« Nemohu sám unést všechen tento lid, je to nad mé síly.« (Nu 11,11.13.14)

JMENOVÁNÍ SEDMDESÁTI

Hospodin naslouchal jeho modlitbě a vedl ho k tomu, aby povolal sedmdesát mužů, kteří měli zdravý úsudek a zkušenost, aby se s ním podělili o zodpovědnost. Svým vlivem pomohou uklidnit vzpouru, avšak jejich povýšení bude mít nakonec za následek vážné zlo. Nikdy by nebyli vybráni, kdyby byl Mojžíš projevil důvěru, která odpovídala důkazům Boží moci a dobroty, jichž byl svědkem. Kdyby byl plně spoléhal na Boha, Hospodin by ho stále vedl a dal by mu sílu, aby zvládl každou mimořádnou situaci.

Mojžíš oznámil jmenování sedmdesáti starších. Výzva velkého vůdce k těmto vybraným mužům může dobře sloužit jako model právní bezúhonnosti pro soudce a zákonodárce v dnešní době: »Vyslechněte své bratry a sudte každého v rozepři s jeho bratrem i s bezdomovcem spravedlivě. Při soudu nebudte straničtí, vyslechněte jak malého, tak velkého a nikoho se nelekejte; soud je věcí Boží.« (Dt 1,16.17)

»Hospodin sestoupil v oblaku, promluvil k němu a odebral z ducha, který byl na něm, a dal jej těm sedmdesáti starším. Sotva na nich duch spočinul,

prorokovali, ale potom už nikdy.“ (Nu 11,25) Byli naplněni mocí z výsosti podobně jako učedníci o letnicích. Hospodin pokládal za vhodné poctít je v přítomnosti celého shromáždění, aby k nim lid získal důvěru.

Silný vítr vanoucí od moře poté přihnál hejna křepelek „a rozhodil je po táboře, asi do vzdálenosti jednodenní cesty na tu i na onu stranu kolem tábora, do výše kolem dvou loket nad zemí“ (Nu 11,31).

Celý den, celou noc a ještě příští den byli lidé zaměstnáni shromažďováním zázračně seslané potravy. Bylo opatřeno obrovské množství masa. Všechno, co hned nepotřebovali, konzervovali sušením, aby zásoby vystačily na celý měsíc, jak bylo slíbeno.

Bůh dal lidem to, co pro ně nebylo nejlepší, protože po tom vytrvale toužili. Museli však trpět následky svého rozhodnutí. V hodování neznali míru a jejich nestrídmost byla okamžitě potrestána. „Hospodin vzplanul proti lidu hněvem a počal lid bít převelikou ranou.“ (Nu 11,33) Ti z nich, kteří se nejvíc provinili, byli zasaženi, jakmile okusili stravu, již byli tolik žádostiví.

ŽÁRLIVOST

V Chaserótu, jejich dalším tábořišti po odchodu z Kibrót-taavy, čekala Mojžíše ještě trpčící zkouška. Áron a Mirjam zaujímali vysoké a čestné postavení a vedoucí úlohu v Izraeli. Oba byli úzce spojeni s Mojžíšem při vysvobozování Hebrejů. Mirjam, bohatě obdarovaná dary poezie a hudby, vedla izraelské ženy, když zpívaly a tančily na břehu

Rudého moře. Pokud jde o náklonnost lidu a poctu nebes, stála na druhém místě hned po Mojžíšovi a Áronovi.

Avšak při jmenování sedmdesáti starších nebyli Áron a Mirjam požádáni o radu, což vzbudilo jejich žárlivost na Mojžíše. Měli pocit, že jejich postavení a autorita jsou přehlíženy. Považovali se za rovnocenné s Mojžíšem, pokud jde o nesení břemene vůdcovství, a jmenování dalších pomocníků pokládali za nežádoucí.

Mojžíš si uvědomoval svou vlastní slabost a radil se s Bohem. Áron byl sebevědomější a méně spoléhal na Boha. Selhal, když dovolil modlářskou bohoslužbu u Sínaje. Nicméně Mirjam a Áron, zaslepeni žárlivostí a ctižádostí, řekli: „Což Hospodin mluví jenom prostřednictvím Mojžíše? Což nemluví i naším prostřednictvím?“ (Nu 12,2)

Mirjam našla důvod ke stížnosti v událostech, které Bůh osobně řídil. Nelíbilo se jí Mojžíšovo manželství. To, že si vybral ženu z jiného národa, místo aby si vzal manželku z hebrejských žen, bylo podle ní urážkou její rodiny a národní hrdosti. Jednala se Siporou se špatně zastíraným opovržením.

Přestože je nazvána „kůšskou ženou“ (Nu 12,1), byla Mojžíšova manželka Midjánka čili potomek Abrahama. Od Hebrejů se lišila tím, že měla poněkud tmavší pleť. Ačkoli nebyla Izraalkou, Sipora uctívala pravého Boha. Byla ostýchavá, držela se v pozadí a byla nesvá, kdykoli se setkala s utrpením. Z tohoto důvodu ji Mojžíš při své cestě do Egypta poslal zpět do Midjánu.

Když se Sipora vrátila ke svému manželovi na poušť, viděla, že jeho velká

zodpovědnost mu ubírá sil. Svěřila se se svými obavami Jitrovi, který navrhl opatření ke zlepšení. Tady byl hlavní důvod, proč Mirjam neměla Siporu ráda. Kdyby byl Áron stál pevně na straně pravdy, mohl by zabránit zlu. Jenže on, místo aby Mirjam ukázal hříšnost jejího počínání, s ní sympatizoval a spojil se s ní v její žárlivosti.

Mojžíš přijal jejich nařčení mlčky a beze stesku. „Mojžíš však byl nejpokornější ze všech lidí, kteří byli na zemi.“ (Nu 12,3) To byl důvod, proč byl obdarován Boží moudrostí a proč ho Bůh vedl více než kohokoli jiného.

Bůh si zvolil Mojžíše. Mirjam a Áron se svým reptáním provinili nejen proti ustanovenému vůdci, ale i proti samotnému Bohu. „Hospodin sestoupil v oblakovém sloupu a stanul u vchodu do stanu. Zavolal Árona a Mirjam a oba předstoupili.“ (Nu 12,5) Nikdo nepopíral jejich tvrzení, že mají prorocký dar. Avšak Mojžíšovi bylo dopřáno ještě užší společenství s Bohem. S ním mluvil Bůh od úst k ústům. „Jak to, že se tedy nebojíte mluvit proti mému služebníku Mojžíšovi?“ Hospodin vzplanul proti nim hněvem a odešel.“ (Nu 12, 8.9)

Na znamení Boží nelibosti byla Mirjam najednou „malomocná, bílá jako sníh“ (Nu 12,10). Áron byl ušetřen, ale byl Mirjaminým trestem přísně

napomenut. Jejich pýcha teď byla poškozena do prachu. Áron vyznal jejich hřích a prosil, aby jeho sestra nebyla ponechána napospas této odporné, zhoubné metle.

V odpověď na Mojžíšovy modlitby bylo malomocenství očištěno. Přesto byla Mirjam na sedm dní vyloučena z tábora. Celý tábor zůstal až do jejího návratu v Chaserótu.

Tento projev Hospodinovy nelibosti byl namířen proti rostoucímu duchu nespokojenosti a nepoddajnosti. Závist je jedním z nejzlobnějších satanových charakteristických rysů, které mohou být v lidském srdci. Právě závist vnesla na počátku nesoulad do nebe a oddávání se jí způsobuje mezi lidmi nevýslovné zlo.

Bible nás učí, abychom se měli na pozoru před lehkovážným vznášením obvinění proti těm, které Bůh povolal k tomu, aby jednali jako jeho vyslanci. „Stížnost proti starším nepřijímej, leda na základě výpovědi dvou nebo tří svědků.“ (1 Tm 5,19) Ten, který vložil na lidi zodpovědnost vedoucích a učitelů svého lidu, bude brát lidi k zodpovědnosti za způsob, jakým s jeho služebníky jednali. Soud, který postihl Mirjam, by měl být výtkou všem, kdo se oddávají žárlivosti a reptají proti těm, na něž Bůh vložil břemeno svého díla.

PŘED ZASLÍBENOU ZEMÍ

*Krok před cílem svého putování prožil Izrael pravdivost přísloví,
že strach má velké oči.*

Hebrejové se utábořili v Kádeši v Páranské poušti, která nebyla daleko od hranic zaslíbené země. Zde lid navrhl, aby byli vysláni zvědové k prozkoumání země. Mojžíš tuto záležitost přednesl Hospodinu, který k tomu dal své svolení. Byli vybráni zvědové a Mojžíš jim nařídil, aby prošli zemí a prohlédli si ji. Měli zjistit, zda lidé v ní jsou silní, nebo slabí, zda jich je málo, či hodně. Měli také prozkoumat půdu a její úrodnost a přinést ovoce země.

Šli, prohlédli si celou zemi a po čtyřiceti dnech se vrátili. Zpráva o návratu zvědů byla přijata s radostí. Lidé spěchali, aby uvítali posly, kteří bezpečně unikli nebezpečím, jež byla spojena s tímto riskantním úkolem. Zvědové přinesli vzorky ovoce, které dokazovaly, že půda je úrodná. Přinesli hrozen, který byl tak velký, že ho museli nést dva muži. Dále přinesli fíky a granátová jablka, které se tam rodily ve velkém množství.

Lid pozorně naslouchal, když zvědové podávali Mojžíšovi hlášení. „Vstoupili jsme do země, do níž jsi nás poslal,“ začali vyzvědači. „Vskutku oplývá mlékem a medem. Toto je její ovoce.“ (Nu 13,27) Lidé byli nadšeni. Byli hotovi

uposlechnout Hospodinova hlasu a okamžitě vyjít, aby tu zemi obsadili.

Jenže všichni zvědové až na dva se obšírně rozhovořili o nebezpečích a vyjádřili své postoje nedůvěry, které jim vnukl satan a které jejich srdce naplnily sklíčeností. Jejich nevěra uvrhla na celé shromáždění stín skleslosti. Lidé zapomněli na úžasnou moc, kterou Bůh tak často projevil ve prospěch vyvolaného národa. Nepřipomínali si, jakými mimořádnými projevy je osvobodil od jejich utlačovatelů, jak pro ně udělal cestu prostředkem moře a jak zničil faraonovu armádu, která je pronásledovala. Boha dali zcela stranou, jako kdyby byli závislí toliko na síle zbraní.

Ve své nevěře opakovali svou dřívější chybu a reptali proti Mojžíšovi a Áronovi. Řekli, že to je konec všech jejich krásných nadějí. Osočili své vůdce, že je podvedli a přivedli Izrael do těžkostí.

Zvedl se bolestný nářek, smíšený se zmatenými, reptajícími hlasy. Káleb se statečně postavil na obranu Boha a učil vše, co bylo v jeho silách, aby neutralizoval špatný vliv svých nevěrných druhů. Nepopíral to, co řekli. Hradby měst byly vysoké a Kenaanci byli silní.

Avšak Hospodin tu zemi zaslíbil Izraeli. Káleb vybízal lid: „Vzhůru! Pojďme! Obsadíme tu zemi a jistě se jí zmocníme.“ (Nu 13,30)

Ale ostatních deset zvěďů ho přerušilo líčením překážek. Prohlásili: „Nemůžeme vytáhnout proti tomu lidu, vždyť je silnější než my.« Pomluvami zhaněli Izraelcům zemi, kterou prozkoumali: »Země, kterou jsme při průzkumu prošli, je země, která požívá své obyvatele, a všechen lid, který jsme v ní spatřili, jsou muži obrovité postavy... Zdálo se nám, že jsme nepatrní jako kobylky, vskutku jsme v jejich očích byli takoví.« (Nu 13,31-33)

VZPOURA

Když už se těchto deset zvěďů dalo touto špatnou cestou, zatvrzele se postavili proti Kálebovi a Jozuovi, proti Mojžíšovi i proti Bohu. Překroutili pravdu, aby posílili svůj zhoubný vliv. Řekli, že je to země, která „požívá své obyvatele“. To nebyla jen špatná zpráva. Byla to i lež. Zvěďové prohlásili, že země je úrodná a že v ní žijí obři, což by bylo nemožné, kdyby bylo podnebí tak nezdravé, že by země „požírala své obyvatele“, jak řekli.

Rychle se rozšířil odpor a otevřená vzpoura. Lidé si počínali jako bez rozumu. Proklínali Mojžíše a Árona a zapomněli na to, že Anděl Boží přítomnosti, zahalený v oblakovém sloupu, je svědkem jejich hněvivého vzplanutí. Pak se jejich city obrátily proti Bohu: „Proč nás Hospodin přivedl do této země? Abychom padli mečem? Aby se naše ženy a děti staly kořistí? Nebude pro nás

lépe vrátit se do Egypta?« I řekli si ve spolek: »Ustanovme si náčelníka a vraťme se do Egypta!« (Nu 14,3.4) Takto osočili nejen Mojžíše, ale i samotného Boha z podvodu, když jim slíbil zemi, do níž nejsou schopni vejít.

Káleb a Jozue se snažili utišit vřavu. Vrhli se mezi lidi a nad bouří odbojného nářku bylo slyšet jejich zvonivé hlasy: „Jestliže nám Hospodin bude přát, uvede nás do této země a dá nám ji. Je to země oplývající mlékem a medem. Nechtějte se přece bouřit proti Hospodinu. Nebojte se lidu té země. Sníme je jako chleba. Jejich ochrana od nich odstoupila, kdežto s námi je Hospodin. Nebojte se jich!“ (Nu 14,8.9)

Země byla Izraeli Boží smlouvou zaručena. Byla však přijata špatná zpráva nevěrných zvěďů. Celé shromáždění bylo oklamáno. Zrádci vykonali své dílo. Kdyby byli pouze dva muži přinesli špatnou zprávu a ostatních deset by je povzbuzovalo, aby ve jménu Hospodiny obsadili zemi, kvůli své bezbožné nevěře by se byli stejně raději chopili rady těch dvou místo oněch deseti.

Lidé začali volat, aby byli Káleb a Jozue ukamenováni. Šílený dav se s divokým řevem hnal kupředu, když tu jim kameny vypadly z rukou. Třáslí se strachy. Bůh zasáhl. Svatostánek ozářila sláva Boží přítomnosti v podobě plápolajícího ohně. Nikdo se neodvážil pokračovat v odboji. Zvěďové, kteří podali špatnou zprávu, byli naplněni hrůzou a vytratilí se do svých stanů.

Mojžíš vstal a vstoupil do stanu setkávání. Hospodin mu řekl: „Jak dlouho mě bude tento lid znevažovat? Jak dlouho mi nebude věřit přes všechna

znamení, která jsem uprostřed něho konal? Budu ho bít morem a vydědím jej, a z tebe učiním větší a zdatnější národ, než je on.“ (Nu 14,11.12) Mojžíš se však opět za svůj lid přimlouval: „Nuže, nechť se prosím vyvýší tvá moc, Panovníku, jak jsi prohlásil. Řekl jsi: »Hospodin je shovívavý a nesmírně milosrdný, odpouští vinu a přestupek, ale viníka nenechá bez trestu, vinu otců stihá na synech do třetího i čtvrtého pokolení.« Promiň prosím tomuto lidu vinu podle svého velikého milosrdenství, jako jsi mu ji odpouštěl od Egypta až sem.“ (Nu 14,17-19)

POKYN K NÁVRATU NA POUŠŤ

Hospodin slíbil, že uchrání Izrael od okamžitého zničení. Avšak kvůli jejich nedůvěře a zbabělosti nemohl projevit svou moc a podmanit jim jejich nepřátele. Proto jim ve svém milosrdenství nařídil, aby se vrátili zpět k Rudému moři.

Ve svém vzpurném postoji lid prohlásil: „Kěž bychom byli zemřeli v egyptské zemi nebo na této poušti!“ (Nu 14,2) Nyní měla být tato prosba vyslyšena: „Naložím s vámi tak, jak jste si o to říkali. Na této poušti padnou vaše mrtvá těla, vás všech povolaných do služby, kolik je vás všech od dvacetiletých výše, kdo jste proti mně reptali. Ale vaše děti, o nichž jste tvrdili, že se stanou kořistí, do ní uvedu, takže poznají zemi, kterou jste zavrhlí.“ (Nu 14, 28.29.31)

A o Kálebovi Hospodin řekl: „Jen svého služebníka Káleba, protože byl jiného ducha a cele se mi oddal, uvedu do země, do níž vstoupil, a jeho potomstvo

ji obsadí.“ (Nu 14,24) Tak jako zvědové strávili na své cestě čtyřicet dnů, tak zástupy Izraele budou chodit po poušti čtyřicet let.

Když Mojžíš lidu oznámil Boží rozhodnutí, věděli, že jejich trest je spravedlivý. Deset nevěrných zvědů bylo zasaženo ranou a před zraky celého Izraele zahynuli. A v jejich údělu lid četl svůj vlastní osud.

Zdálo se, že nyní upřímně činí pokání. Rmoutili se však spíš nad důsledky svého špatného jednání než nad svou nevděčností a neposlušností. Když zjistili, že Hospodin je ve svém rozsudku neoblomný, jejich vlastní vůle opět získala navrch a oni prohlásili, že se nevrátí zpět do pouště. Hospodin vyzkoušel jejich zdánlivé podřízení se a ukázal jim, že není opravdové. Jejich srdce se nezměnila a čekali jen na nějakou záminku k nové vzpouře. Kdyby byli svého hříchu litovali, když jim byl věrně představen, nikdy by byli neřekli nic takového. Ale oni pocítovali lítost nad odsouzením. Jejich smutek nebyl projevem pravého pokání, a nemohl zvrátit rozsudek.

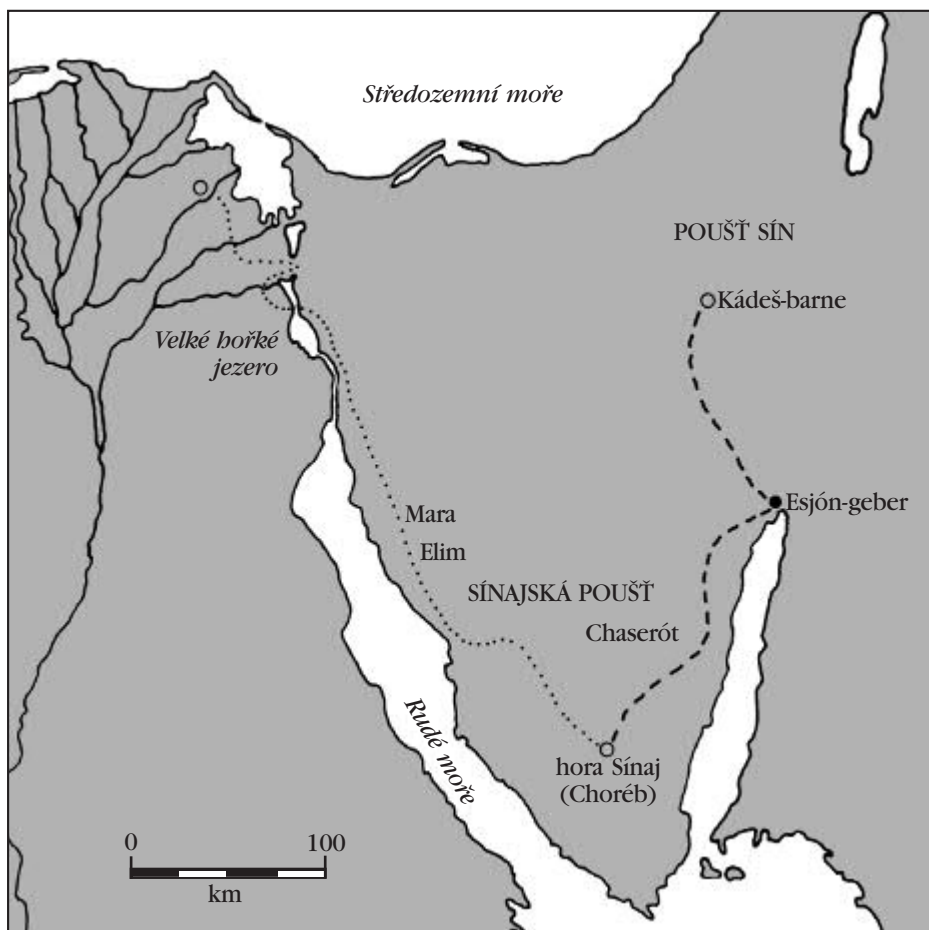
Celou noc strávili nařikáním a k ránu se rozhodli, že svou zbabělost napraví. Když je Bůh vyzýval, aby šli kupředu a obsadili zemi, odmítli. A teď když jim nařídil, aby se stáhli, znovu se vzbouřili.

Jejich předností a povinností bylo vstoupit do země v době, kterou určil Bůh. Ale protože to vědomě zanedbali, bylo povoleno ke vstupu do země vzato zpět. Satan je teď podněcoval, aby tváří v tvář Božímu zákazmu provedli právě to, co odmítli udělat, když je o to

Bůh požádal, a tak je podruhé vedl do vzpoury. Volali: „Zhřěšili jsme proti Hospodinu. Chceme táhnout a bojovat tak, jak nám přikázal Hospodin, náš Bůh.“ (Dt 1,41) Tak hrozně byli zaslepeni! Hospodin jim nikdy nepřikázal, aby „táhli a bojovali“. Nebylo jeho záměrem, aby zemi získali válkou, nýbrž důslednou poslušností jeho přikázání.

„Zhřěšili jsme,“ vyznávali. Tím uznali, že to byla jejich chyba, ne chyba Boha, kterého nestydatě osočili z neplnění slibů. Ačkoli jejich vyznání nebylo výsledkem pravého pokání, posloužilo k obhájení Boží spravedlnosti.

Hospodin stále pracuje stejným způsobem, aby oslavil své jméno tím, že lidi přivádí k uznání své spravedlnosti. Bůh

Izraelci putovali od hory Sínaj, kde bylo Mojžíšovi vydáno Desatero a Izrael strávil přibližně jeden rok, do Kádeš-barne. V Chaserót se Áron a Mirjam postavili proti Mojžíši. Po určité době strávené v Esjón-geber se Izraelci přemístili do Kádeš. Právě odtud byli vysláni zvědové do zaslíbené země.

svými prostředky odhaluje dílo temnoty. Ačkoli se duch, který podnítil zlo, nezmění, jsou činěna vyznání, která obhajují Boží čest a ospravedlňují jeho věrné služebníky, jestliže jim bylo odporováno nebo byli nesprávně představeni. Tak tomu bude, až nakonec nastane vylití Božího hněvu. Každý hříšník bude přiveden k tomu, aby viděl a uznal spravedlnost svého odsouzení.

NEPŘIJETÍ ROZHODNUTÍ A JEHO DŮSLEDEK

Navzdory Božímu rozhodnutí se Izraelci připravovali na dobytí Kenaanu. Podle svého vlastního názoru byli plně připraveni na střet. Přes Boží zákaz a vážné výstrahy svých vůdců vytáhli, aby se utkali s nepřátelskými armádami.

Mojžíš za nimi spěchal s varováním: „Proč zase přestupujete Hospodinův rozkaz? Nezdaří se vám to. Nevystupujte tam - vždyť ve vašem středu není Hospodin -, abyste neutrpěli porážku od svých nepřátel.“ (Nu 14,41.42)

Kenaanci slyšeli o tajemné moci, která, jak se zdálo, chránila tento lid. Shromáždili silné vojsko, aby odrazili vetřelce. Útočící izraelská armáda neměla

vůdce. Nebyla vyslána jediná modlitba, aby je Bůh dovedl k vítězství. Ačkoli nebyli vycvičeni k boji, doufali, že nelítostným útokem zlomí každý odpor. Troufale provokovali nepřítele, který se neodvážil na ně zaútočit. Kenaanci zaujali pozici na skalnaté vyvýšené rovině, jíž bylo možno dosáhnout jen příkrým a nebezpečným výstupem. Obrovský počet Hebrejů učinil porážku Izraele ještě hroznější. Velké a těžké balvany s rachotem padaly dolů a svou cestu poznamenávaly krví pobitých. Ti, kdo po vyčerpávajícím výstupu dosáhli vrcholu, byli nelítostně odrazeni a s velkými ztrátami zahánáni na útek. Izraelská armáda byla na hlavu poražena.

Nepřátelé Izraele, kteří se strachem čekali na střet s tak mocným vojskem, se osmělili k ráznému odporu. Všechny zprávy o úžasných zázracích, které Bůh učinil pro svůj lid a o nichž slyšeli, nyní považovali za falešné. Nebylo důvodu k obavám. Tato první porážka Izraele, která Kenaance povzbudila k odvaze a odporu, velmi ztížila pozdější dobývání země.

Izraeli nezbývalo než se před vítěznými nepřáteli stáhnout na poušť. Věděli, že tam najde svůj hrob celá generace.

KÓRACHOVA VZPOURA

*Další vzpoura -
další obvinění Mojžíše.*

Soudy, které dopadly na Izraelce, způsobilý, že se po určité době zdrželi reptání a nepoddajnosti. Duch vzpoury však byl stále v jejich srdci. Posléze bylo zorganizováno chytře vymyšlené spiknutí, jehož cílem bylo svrhnout autoritu vůdců, které ustanovil sám Bůh.

Duchovním vůdcem tohoto hnutí byl Mojžíšův bratranec Kórach. Byl to schopný a vlivný muž. Nebyl spokojen se svým postavením a usiloval o získání hodnosti kněze. Po nějakou dobu se Kórach tajně stavěl proti Mojžíšově a Áronově autoritě, ačkoli se neodvážil otevřeně vzpoury. Nakonec vymyslel nestoudný plán na svržení občanské i náboženské autority. Dátan a Abíram, dvě knížata, se ochotně připojili k jeho ctižádostivým intrikám a rozhodli se, že se s Kórachem podělí o kněžské tituly.

Lid byl Kórachovi nakloněn. V hořkosti svého zklamání se vrátili ke své dřívější pochybovačnosti, žárlivosti a zášti a jejich stesky se znovu obrátily proti trpělivému vůdci. Zapomněli, že je vede Bůh, předchází je Kristova přítomnost a Mojžíš přijímá nařízení od Hospodina. Nechtěli zemřít na poušti, a tak byli ochotni uvěřit, že to nebyl

Bůh, nýbrž Mojžíš, kdo nad nimi vynesl rozsudek smrti. Ačkoli před sebou dosud měli známky Boží nelibosti nad jejich zatvrzelostí, nevzali si ponaučení k srdci.

Bůh, který čte tajemství všech srdcí, svůj lid varoval a poučil, aby mu umožnil uniknout svodu těchto intrikářských mužů. Viděli Boží soud nad Mirjam kvůli její žárlivosti a stížnostem na Mojžíše. Hospodin prohlásil: „S ním mluvím od úst k ústům.“ A dodal: „Jak to, že se tedy nebojíte mluvit proti mému služebníkovi Mojžíšovi?“ (Nu 12,8) Tyto pokyny nebyly určeny jen Mirjam a Áronovi, nýbrž celému Izraeli.

Kórach a jeho spoluspiklenci byli mezi těmi, kdo vyšli s Mojžíšem na horu a viděli Boží slávu. Avšak pokušení, které bylo zprvu slabé, zakotvilo v jejich myslích, až je ovládl satan. Nejdříve si o své nespokojenosti šeptali mezi sebou a potom o ní mluvili s předáky Izraele. Nakonec si opravdu mysleli, že je k tomu přivedla horlivost pro Boha. Podarilo se jim získat na svou stranu dvě stě padesát knížat. Nabyli přesvědčení, že s těmito vlivnými přívrženci výrazně zlepší Mojžíšovu a Áronovu správu.

Žárlivost dala vzniknout závidi a závist vzpouře. Oklamali sami sebe a jeden druhého v tom, že si mysleli, že Mojžíš a Áron si sami přisvojili postavení, které zastávají, že se sami povýšili na vůdce, když přijali kněžský a vedoucí úřad. Nejsou světější než ostatní lidé a mělo by jim stačit, když budou na stejné úrovni jako jejich bratři, kteří byli stejnou měrou poctěni Boží přítomností a ochranou.

OBVINĚNÍ MOJŽÍŠE

Kórach a jeho společníci si zajistili podporu společenství. Obvinění, že reptání lidu zapříčinilo Boží hněv, bylo prohlášeno za omyl. Tvrdili, že společenství se neprovinilo, neboť neusilovalo o nic jiného než o svá práva. Avšak Mojžíš je panovačný vůdce. Odsuzuje lidi jako hříšníky, zatímco oni jsou svatým lidem.

Kórachovi posluchači si mysleli, že je zcela zřejmé, že jejich těžkostem by se dalo předejít, kdyby Mojžíš zaujal jiný postoj. To, že jim byl odepřen vstup do zaslíbené země, bylo výsledkem nesprávného vedení Mojžíšem a Áronem. Kdyby byl jejich vůdcem Kórach a povzbuzoval je, aby setrvali v konání dobrých skutků, místo kárání jejich hříchů, byla by jejich cesta velmi úspěšná. Místo aby putovali po poušti, šli by přímo do zaslíbené země.

S úspěchem, kterého dosáhl u lidí, vzrostla Kórachova sebedůvěra. Tvrdil, že Bůh ho pověřil, aby změnil správu, dříve než bude příliš pozdě.

Mnozí ovšem nebyli ochotni přijmout Kórachova obvinění, která vznesl proti

Mojžíšovi. Přišla jim na mysl jeho trpělivost a sebeobětavá práce a ozvalo se jejich svědomí. Bylo proto nutné jej nařknout ze sobeckých pohnutek. Bylo oprášeno staré osočení, že je vyvedl z Egypta, aby zahynuli na poušti a on se mohl zmocnit jejich majetku.

Jakmile hnutí zesílilo natolik, aby to bylo dostatečnou omluvou pro otevřenou vzpouru, Kórach veřejně osočil Mojžíše a Árona z uchvácení moci. Spiklenci tvrdili: „Příliš mnoho si osobujete. Celá pospolitost, všichni v ní jsou svatí a Hospodin je uprostřed nich. Proč se povznášíte nad Hospodinovo shromáždění?“ (Nu 16,3)

Mojžíš nečekal tak dobře zosnované spiknutí. Padl na svou tvář v tiché naléhavé prosbě k Bohu. Povstal klidný a silný. Dostalo se mu ujištění o Božím vedení. Řekl: „Ráno oznámí Hospodin, kdo je jeho a kdo je svatý... Koho vyvolí, tomu dovolí, aby k němu přistupoval.“ (Nu 16,5) Ti, kdo usilovali o získání kněžství, měli přijít každý se svou kadidelnicí a obětovat kadidlo ve svatostánku. Kněží Nádab a Abihú byli dokonce zničeni, protože se v rozporu s Božím příkazem odvážili obětovat „cizí oheň“. Nicméně Mojžíš své osočovatele vyzval, aby svou záležitost přednesli Bohu, mají-li odvahu vstoupit na tak nebezpečnou půdu.

Samotnému Kórachovi a lévijcům, kteří ho následovali, Mojžíš řekl: „Je vám to málo, že vás Bůh Izraele oddělil od pospolitosti Izraele a dovolil, abyste k němu přistupovali, vykonávali službu při Hospodinově příbytku, stáli před pospolitostí a přísluhovali jí? Dovolil přistupovat tobě i všem tvým bratřím léviovcům s tebou. A vy se domáháte

i kněžského úřadu. To znamená, že ty a celá tvoje skupina se srocujete proti Hospodinu. Co je Áron, že proti němu reptáte?“ (Nu 16,9-11)

Dátan a Abíram nezaujali tak odvážný postoj jako Kórach. Mojžíš je vyzval, aby se před něj postavili, aby mohl vyleshnout jejich nařčení vůči sobě. Ale oni drze odmítli uznat jeho autoritu: „Což je to málo, že jsi nás vyvedl ze země oplývající mlékem a medem, abys nás umožil na poušti? To se ještě opovažuješ ze sebe dělat nad námi velitele? Ještě jsi nás nevedl do země oplývající mlékem a medem, ještě jsi nám nedal do dědictví pole ani vinice. To chceš vyloupnout těmto mužům oči? Nepřijdeme.“ (Nu 16,13.14)

Takto prohlásili, že se mu už nebudou podřizovat a nedají se vést jako slepí muži nejdřív do Kenaanu a potom zase zpět na poušť podle toho, jak se to nejlépe hodí Mojžíšovým citřádostivým cílům. Jeho charakter byl představen v nejčernějších barvách, jako by byl uchvatitel a tyran. Odpovědnost za to, že nemohli vstoupit do Kenaanu, byla připsána na vrub jemu.

Mojžíš se nesnažil sám sebe obhájit. V přítomnosti společenství se slavnostně obrátil na Boha a odvolal se k němu jako ke svému soudci.

ODSOUZENÍ

Nazítř se se svými kadidelnicemi dostavilo dvě stě padesát knížat s Kórachem v čele, zatímco lid se seběhl v očekávání, jaký bude výsledek. Nebyl to Mojžíš, kdo shromáždil společenství, aby přihlíželo porážce Kóracha a jeho skupiny, ale sami

vzbouřenci ve své slepé domyšlivosti svolali lid, aby se stal svědkem jejich vítězství. Velká část společenství byla otevřeně na Kórachově straně.

Kórach opustil shromáždění a připojil se k Dátanovi a Abíramovi, když Mojžíš v doprovodu sedmdesáti starších přišel s posledním varováním k mužům, kteří se k němu odmítli dostavit. Mojžíš na Boží pokyn prosil lid: „Odstupte od stanů těchto svévolných mužů a nedotýkejte se ničeho, co je jejich, abyste nebyli smeteni spolu se všemi jejich hříchy.“ (Nu 16,26) Lidé uposlechli varování, protože na všech spočinula předtucha nadcházejícího soudu. Hlavní vzbouřenci viděli, že jsou opuštěni těmi, které svedli, avšak spolu se svými rodinami se otevřeně postavili na odpor Božímu varování.

Mojžíš teď před shromážděním prohlásil: „Podle toho poznáte, že mě poslal Hospodin, abych činil všechny tyto skutky, a že nedělám nic z vlastní vůle: Jestliže tito lidé zemřou, jako umírá každý člověk, a postihne je obecný lidský úděl, neposlal mě Hospodin. Jestliže však Hospodin stvoří něco mimořádného a půda rozevře svůj chřtán a pohltí je se vším, co je jejich, takže sestoupí zaživa do podsvětí, poznáte, že tito muži znevážili Hospodina.“ (Nu 16,28-30)

Sotva domluvil, pevná země se rozevřela a vzbouřenci se vším, co jim patřilo, se zaživa propadli do propasti a „zmizeli zprostředku shromáždění“ (Nu 16,33). Lidé se rozutekli a sami sebe odsuzovali jako spoluúčastníky hříchu.

Ovšem soud ještě neskončil. Oheň, který vyšlehl z oblaku, spálil dvě stě padesát knížat, kteří obětovali kadidlo.

Tito muži nebyli zničeni spolu s hlavními spiklenci. Bylo jim dovoleno vidět jejich konec, a tak jim byla dána příležitost k pokání. Avšak pro jejich sympatizování s rebely je stihl stejný osud.

Celé společenství se podílelo na jejich vině, protože všichni s nimi ve větší nebo menší míře sympatizovali. Přesto byla lidem, kteří se dali svést, stále ještě nabízena možnost pokání.

Anděl, který šel před Hebreji, se je snažil zachránit před zničením. Boží soud byl velmi blízko a vyzýval je k pokání. Kdyby byli v té chvíli odpověděli Boží prozívatelnosti, mohli být zachráněni. Jenže oni se ze své vzpoury nevytěžili. V noci se vrátili ke svým stanům ochromeni strachem, ale pokání nečinili.

Kórach jim tak dlouho lichotil, až si skutečně mysleli, že jsou velmi dobrým lidem, který Mojžíš podvedl a zneužil. Kojili se nadějí, že bude brzy ustaven nový řád, v němž pochvala nahradí kárání a pohoda úzkost a spor. Lidé, kteří zahynuli, pronášeli lichotivá slova a prohlašovali o sobě, že o ně mají velký zájem a že je mají rádi, a lid došel k závěru, že Mojžíš nějakým způsobem zapříčinil jejich záhubu.

Izraelci měli v úmyslu usmrtit Mojžíše i Árona. Přesto tuto noc zkoušky nestrávil pokáním a vyznáním hříchů, nýbrž vymyšlením způsobu, jak vyvrátit důkazy, které svědčily o tom, že jsou velkými hříšníci. Stále chovali nenávisť k mužům, které Bůh ustanovil, a vzpírali se jejich autoritě.

„Druhého dne reptala celá pospolitost Izraelců proti Mojžíšovi a Áronovi:

»Vy jste příčinou smrti Hospodinova lidu.« (Nu 17,6) Byli připraveni dopustit se násilí na svých věrných a obětavých vůdcích.

V oblaku nad stanem setkávání se zjevila Boží sláva a k Mojžíšovi a Áronovi promluvil hlas: „Vzdalte se od této pospolitosti! Chci s nimi rázně skoncovat.“ (Nu 17,10)

Mojžíš v této hrozné krizi znovu projevuje zájem pravého pastýře o stádo, které mu bylo svěřeno do péče. Úpěnlivě prosil, aby Bůh zcela nezničil lid, který si vyvolil.

Avšak posel hněvu už vyšel. Pohroma začala své dílo zkázy. Na bratrův pokyn vzal Áron kadidelnici a spěchal do prostřed shromáždění, „aby vykonal smířčí obřady za lid. Postavil se mezi mrtvé a živé.“ (Nu 17,12.13) Pohroma byla zastavena, ale zahynulo při ní přes čtrnáct tisíc Izraelců.

Lidé teď byli přinuceni uvěřit nepopulární pravdě, že musí zemřít na poušti. Volali: „Ach, zajdeme, zhyne, my všichni zhyne.“ (Nu 17,27) Vyznali, že zhřešili, když se vzbouřili proti svým vůdcům, a že Kórach a jeho skupina byli Bohem spravedlivě odsouzeni.

BEZMOCNÝ BŮH

Neexistují i dnes stejná zla, která byla příčinou zničení Kóracha? Pýcha a ctižádost jsou velmi rozšířené a otevírají dveře závisti a touze po moci. Takový člověk se odcizuje Bohu a nevědomky se dostává do satanových řad. Mnozí tak jako Kórach a jeho společníci myslí, plánují a dělají vše pro sebepovýšení, takže jsou ochotni překrucovat

a zkreslovat pravdu a nesprávně představit Hospodinovy služebníky. Neustálým omiláním lží nakonec uvěří, že je to pravda.

Hebrejové nebyli ochotni se podřídit Hospodinovu vedení a kázni. Nechtěli přijmout napomenutí. To bylo tajemství jejich reptání proti Mojžíšovi. V celých dějinách církve musí Boží služebníci čelit stejnému duchu.

Odmítání světla zatemňuje mysl a zatvrzuje srdce, takže je snadnější postoupit v hříchu dále, odmítat stále jasnější světlo, až se nakonec návyky nesprávného jednání upevní. Ten, kdo věrně káže Boží slovo a odsuzuje hřích, je velmi často vystaven nenávisť. Žárlivci a nespokojenci otupují své svědomí klamem a rozsévají v církvi nesoulad a oslabují ruce těch, které by měli podírat.

Každý pokrok učiněný těmi, které Bůh povolal, aby vedli jeho dílo, byl žárlivostí a vyhledáváním chyb nesprávně představen. Tak tomu bylo v době Luthera, bratří Wesleyů a jiných reformátorů. Tak je tomu i dnes.

Kórach a jeho společníci odmítali světlo, až se stali tak zaslepenými, že

ani zřetelné projevy Boží moci nestačily k tomu, aby je přesvědčily. Všechny je přisuzovali lidskému nebo satanskému působení. Stejně si počínal i lid. Přes nejpřesvědčivější důkazy Boží neolibosti se odvážili přisuzovat jeho soudu satanu a prohlásili, že Mojžíš a Áron zapříčinili smrt dobrých a svatých mužů. Zhřešili proti Duchu svatému. Kristus řekl: „Tomu, kdo by řekl slovo proti Synu člověka, bude odpuštěno; ale kdo by řekl slovo proti Duchu svatému, tomu nebude odpuštěno.“ (Mt 12,32) Bůh mluví s člověkem prostřednictvím Ducha svatého. A ti, kdo záměrně odmítají Boží působení jako satanské, znemožňují komunikaci mezi člověkem a nebesy.

Jestliže člověk dílo Ducha svatého s konečnou platností odmítne, Bůh pro něj už nemůže nic udělat. Přestupník se sám oddělil od Boha. Hřích se sám nemůže vyléčit. Bůh pak přikazuje: „Nech ho být.“ (Oz 4,17) „Jestliže svévolně hřešíme i po tom, když jsme už poznali pravdu, nemůžeme počítat s žádnou obětí za hříchy, ale jen s hrozným soudem a »žářem ohně, který stráví Boží odpůrce.«“ (Žd 10,26.27)

ČTYŘICET LET NA POUŠTI

*Selbání na hranicích zaslíbené země
odsoudilo Izrael k dalšímu putování.*

Téměř na čtyřicet let se Izraelci ztratili z dohledu v temnotě pouště. Vzpourou v Kádeši odmítli Boha a Bůh je na čas zavrhl. Protože byli nevěrní smlouvě, kterou s Hospodinem uzavřeli, neměli provádět znamení této smlouvy – obrázku. Jejich touha vrátit se zpět do země otroctví ukazovala, že nejsou hodni svobody, a tak neměli slavit Velikonoce, které byly ustaveny proto, aby připomínaly osvobození z otroctví.

Přesto pokračování služeb ve stanu setkávání svědčilo o tom, že Bůh svůj lid zcela nezavrhl. A jeho prozřetelnost stále naplňovala jejich potřeby. „Hospodin, tvůj Bůh, ti při veškeré práci tvých rukou žehnal; znal tvé putování touto velikou pouští. Už po čtyřicet let je Hospodin, tvůj Bůh, s tebou; v ničem jsi nestrádal.“ (Dt 2,7) Bůh o Izrael pečoval dokonce i během těchto let vyhnanství. „Dával jsi svého dobrého ducha, aby je poučoval. Neodnímal jsi jim od úst svou manu a dával jsi jim vodu, když žíznil. Po čtyřicet let ses o ně na poušti staral, nic jim nescházelo, pláště jim nezvetšely a nohy jim neotekly.“ (Neh 9,20.21)

Poušť měla posloužit jako výchovný prostředek pro novou generaci, jako

příprava na jejich vstup do zaslíbené země. Mojžíš prohlásil: „Připomínej si celou tu cestu, kterou tě Hospodin, tvůj Bůh, vodil po čtyřicet let na poušti, aby tě pokořil a vyzkoušel a poznal, co je v tvém srdci, zda budeš dbát na jeho přikázání, či nikoli. Pokořoval tě a nechal tě hladovět, potom ti dával jíst manu, kterou jsi neznal a kterou neznali ani tvoji otcové. Tak ti dával poznat, že člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk žije vším, co vychází z Hospodinových úst. Uznej tedy ve svém srdci, že tě Hospodin, tvůj Bůh, vychovával, jako vychovává muž svého syna.“ (Dt 8,2.3.5)

„Každým jejich soužením byl sužován a anděl stojící před jeho tváří je zachraňoval; svou láskou a shovívavostí je vykupoval, bral je na svá ramena a nosil je po všechny dny dávné.“ (Iz 63,9)

Výsledkem Kórachovy vzpoury bylo zničení více než čtrnácti tisíc Izraelců. A v ojedinělých případech se projevil stejný duch pohrdání Boží autoritou.

Jednou se stalo, že jeden z přimíšenců, kteří vyšli s Izraelci z Egypta, opustil své místo v táboře a usadil se mezi

Izraelci. Tvrdil, že má právo rozbít tam svůj stan. Mezi ním a jistým Izraelcem došlo k rozepři. Záležitost byla přednesena soudcům, kteří rozhodli v neprospekch přestupníka.

Rozzuřen tímto rozhodnutím, zlořečil soudci a rouhal se Bohu. Byl okamžitě předveden před Mojžíše. Muž byl vzat do vazby, dokud nebude jasná Boží vůle. Bůh sám vynesl rozsudek. Na Boží příkaz byl rouhač vyveden za tábor a ukamenován k smrti. Ti, kdo byli svědky jeho hříchu, položili ruce na jeho hlavu a takto slavnostně dosvědčili pravdivost obvinění, které proti němu bylo vzneseno. Potom hodili první kameny a poté se k vykonání rozsudku připojil lid, který stál v pozadí (viz Lv 24,14; Dt 17,7).

Kdyby hřích tohoto muže nebyl potrestán, podkopalo by to morálku ostatních. V důsledku toho by pak zřejmě mnozí přišli o život.

Přimíšenci, kteří vyšli s Izraelci z Egypta, tvrdili, že se vzdali modlářství a že uctívají pravého Boha. Byli však víceméně zkaženi modlářstvím a scházela jim uctivost. Nakvašovali tábor modlářskými praktikami a reptáním proti Bohu.

Brzy se objevil případ přestoupení soboty. Hospodinovo oznámení, že Izrael vydědí, vyvolalo ducha vzpoury. Jeden muž z lidu, naplněn hněvem, že nemůže vstoupit do Kenaanu, se rozhodl, že ukáže své pohrdání Božím zákonem. Troufl si otevřeně přestoupit čtvrté přikázání tím, že šel v sobotu sbírat dříví. Během pobytu na poušti bylo zakázáno sedmý den rozdělovat oheň. Zákaz se nevztahoval na kenaanskou zemi, ale na poušti nebyl oheň

nutný k zajištění tepla. Bylo to vědomé a úmyslné přestoupení čtvrtého přikázání – hřích troufalosti.

Mojžíš přednesl případ Hospodinu, který vydal tento pokyn: „Ten muž musí zemřít. Celá pospolitost jej ukameňuje venku za táborem.“ (Nu 15,35) Za hřích rouhání a hřích záměrného přestoupení soboty byl stanoven stejný trest. Oba byly ve stejné míře vyjádřením opovržení Boží autoritou.

Mnozí, kdo odmítají sobotu jako židovskou, uvádějí námitku, že kdyby měla být zachována, museli by být její přestupníci postiženi trestem smrti. Avšak rouhání bylo potrestáno stejným způsobem jako přestoupení soboty. Přestože Bůh nyní netrestá přestupníky svého zákona časnými tresty, na posledním soudu bude smrt údělem těch, kdo přestupovali jeho svatá přikázání.

Po celých čtyřicet let, která strávili na poušti, bylo lidem v zázraku padání many každý týden připomínáno, že mají zachovávat sobotu. Přesto Bůh ústy svého proroka prohlásil: „Dal jsem jim také své dny odpočinku, aby byly znamením mezi mnou a jimi, aby věděli, že já Hospodin je posvěcuji. Ale dům izraelský se mi na poušti vzepřel, mými nařízeními se neřídili a znevážili mé řady, skrze něž má člověk život, když je plní, a hrubě znesvěcovali mé dny odpočinku.“ (Ez 20,12.13) Přestupování soboty je vyjmenováno mezi důvody, proč byla první generace Izraelců vyloučena ze vstupu do zaslíbené země.

Období jejich putování po poušti se chýlilo ke konci. „Lid se usadil v Kádeši.“ (Nu 20,1) Údělem milionů lidí, kteří s velkými nadějemi vyšli z Egypta, byla

cesta od radostného výjevu na břehu Rudého moře k hrobu na poušti, v němž skončilo jejich dlouhé putování. Hřích

jim odtrhl od rtů pohár požehnání a roztránil ho. Vezme si z toho příští generace ponaučení?

MOJŽÍŠOVO SELHÁNÍ

*Netrpělivý lid opět reptal
a Mojžíšovi došla trpělivost.*

Poprvé vytryskl proud vody, který občerstvil Izrael na poušti, ze skály na Chorebu, když do ní Mojžíš uhodil. Kdekoli během celého jejich putování vznikla potřeba, vyprýstila vedle jejich tábora zázračně voda.

Občerstvující pramen dával Izraeli Kristus. „Pili týž duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázel, a tou skálou byl Kristus.“ (1 K 10,4) On byl zdrojem všech časných i duchovních požehnání. „Nebudou žíznit, až je povede vyschlými kraji, vodu ze skály jim vyvede jak bystřinu, rozpoltí skálu a v hojnosti potekou vody.“ (Iz 48,21) „Otevřel skálu a vody tekly proudem, valily se jako řeka vyprahlými kraji.“ (Ž 105,41)

Tak jako ze skály, do níž Mojžíš udeřil, proudila životodárná voda, tak z Krista, který byl „raněn, ubit od Boha a pokořen“ a „proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost“ (Iz 53, 4.5), vytryskl proud spasení pro ztracené lidstvo. Tak jako do skály bylo udeřeno jen jednou, tak byl Kristus „jen jednou obětován, aby na sebe vzal hříchy mnohých“ (Žd 9,28). Náš Spasitel neměl být obětován podruhé. Ti, kdo

hledají požehnání Boží milosti, potřebují o ně pouze požádat v Ježíšově jménu. Pak vytryskne čerstvá, životodárná krev, symbolizovaná proudem vody, která byla darována Izraeli.

Těsně před tím, než se Hebrejové dostali do Kádeše, přestal téct životodárný pramen, který po mnoho let vyvěral vedle jejich tábora. Hospodin je zkoušel, zda budou důvěřovat jeho vedení, anebo budou pokračovat v nevěře svých otců.

V té době už měli na dohled kenaanské pahorky a nacházeli se jen kousek cesty od Edómu, jehož územím vedla přímá cesta do Kenaanu. Mojžíš dostal pokyn: „Lidu přikáž: Procházíte územím svých bratří Ezauovců, sídlících v Seíru. Budou se vás bát, ale mějte se na pozoru. Nedrážděte je, neboť z jejich země vám nedám ani šlépěj půdy. Pohoří Seír jsem dal do vlastnictví Ezauovi. Za stříbro si od nich budete kupovat pokrm, abyste měli co jíst, za stříbro si od nich budete opatřovat vodu, abyste měli co pít.“ (Dt 2,4-6)

Tato nařízení měla stačit k vysvětlení, proč byla zastavena dodávka vody. Během přímé cesty do kenaanské země

měli projít úrodnou krajinou, která byla dobře zásobena vodou. Zastavení záračného dodávání vody mělo být proto příčinou radosti, znamením, že jejich pobyt na poušti už končí. Avšak zdálo se, že lidé se vzdali všech nadějí, že je Bůh přivede do Kenaanu, a volali po požehnáních pouště.

Voda přestala téci dříve, než se dostali do Edómu. Byla to příležitost k tomu, aby šli po určitý čas vírou, místo aby spoléhali na to, co se vidí. Avšak první těžkosti ukázaly, že mají stejného ducha jako jejich otcové. Zapomněli na ruku, která po mnoho let uspokojovala jejich potřeby. Místo aby se obrátili o pomoc k Bohu, v zoufalém křiku reptali: „Kéž bychom byli také zahynuli, když zahynuli naši bratři před Hospodinem!“ (Nu 20,3 - Zde jsou míněni ti, kdo zahynuli při Kórachově vzpouře.)

Vůdce Mojžíš a Áron šli ke vchodu do stanu setkávání a padli na své tváře. Mojžíšovi bylo řečeno: „Vezmi hůl, svolj spolu se svým bratrem Áronem pospolitost a před jejich očima promluve ke skalisku, ať vydá vodu. Vyvedeš jim tak vodu ze skaliska a napojíš pospolitost i jejich dobytek.“ (Nu 20,8)

Oba bratři už byli starci. Dlouho snášeli vzpouru Izraele. Teď však nakonec Mojžíšovi došla trpělivost. „Poslyšte, odbojníci!“ zvolal. „To vám z tohoto skaliska máme vyvést vodu?“ (Nu 20,10) A místo aby ke skále promluvil, jak mu Bůh přikázal, dvakrát do ní uhodil holí. Ze skály vytryskl mohutný proud vody, jenže Mojžíš se dopustil velké chyby. Promluvil podrážděně. Řekl: „Poslyšte, odbojníci!“ Toto obvinění bylo sice

pravdivé, avšak ani pravda nemá být vyřčena hněvivě nebo netrpělivě. Když je sám obvinil, zarmoutil Božího Ducha. Bylo zřejmé, že se přestal ovládat. Dal tak lidem příležitost k pochybování, zda v minulosti jednal pod Božím vedením. Nyní našli vytouženou záminku k odmítnutí napomenutí, která Bůh prostřednictvím svého služebníka sesílal.

Mojžíš projevil nedůvěru k Bohu. „To vám z tohoto skaliska máme vyvést vodu?“ zeptal se. Jako by Hospodin někdy neudělal to, co slíbil. „Neuvěřili jste mi,“ řekl Hospodin oběma bratrům, „když jste měli před syny Izraele dosvědčit mou svatost.“ (Nu 20,12) Když se nedostávalo vody, jejich vlastní víra v Boží slib se pod náparem vzpoury lidu zachvěla. První generace byla pro svou nevěru odsouzena k zániku na poušti. Nevejdou ani tito?

Mojžíš a Áron byli unaveni a zmalomyslněni a nepokusili se usměrnit všeobecnou náladu. Mohli lidem představit celou záležitost v takovém světle, aby jim pomohli projít touto zkouškou. Mohli utišit reptání dříve, než žádali Boha, aby jim dal vodu. Jakému řetězu zla by se mohlo předejít!

Do skály, která symbolizovala Krista, bylo už jednou udeřeno, tak jako Kristus měl být jednou obětován. Bylo třeba ke skále jen promluvit, tak jako my musíme žádat o požehnání v Ježíšově jménu. Druhým udeřením do skály byl význam tohoto krásného předobrazu na Krista zničen.

Navíc si Mojžíš a Áron přisvojili moc, která náleží jedině Bohu. Izraelští vůdce měli příležitost ovlivnit lid,

aby k Bohu přicházel s úctou, a posílit víru v Hospodinovu moc a dobrotu. Když v hněvu volali: „To vám z tohoto skaliska máme vyvést vodu?“ postavili se na Boží místo, jako by oni sami byli zdrojem moci. Mojžíš ztratil ze zřetele svého Všemocného pomocníka a Bůh ho nechal, aby svou pověst poskvřnil lidskou slabostí. Muž, který mohl zůstat věrný a nesobecký až do konce svého života, byl nakonec přemožen.

PROVINĚNÍ A TREST

Bůh při této příležitosti nevynesl soud nad těmi, kteří Mojžíše a Árona tak provokovali. Veškeré pokárání dopadlo na hlavu vůdců. Mojžíš a Áron se cítili sami uraženi a ztratil ze zřetele skutečnost, že reptání nebylo namířeno proti nim, nýbrž proti Bohu. Zaměřili se na sebe, a tak nevědomky upadli do hříchu a zanedbali svou povinnost představit lidem jejich provinění proti Bohu.

„Hospodin však Mojžíšovi a Áronovi řekl: »Protože jste mi neuvěřili, když jste měli před syny Izraele dosvědčit mou svatost, neuvedete toto shromáždění do země, kterou jim dám.«“ (Nu 20,12) Musí zemřít, než Izraelci překročí Jordán. Nemohli být obviněni z vědomého a úmyslného hříchu. Byli přemoženi náhlým pokušením a okamžitě svého činu upřímně litovali. Hospodin jejich pokání přijal, ale kvůli škodě, kterou mohl jejich hřích napáchat mezi lidmi, nemohlo jejich jednání zůstat bez trestu.

Mojžíš oznámil lidu, že je nemůže dovést do zaslíbené země, protože selhal, když jim měl představit Boží slávu. Prosil je, aby si povšimli, jak přísný

trest na něj dopadl, a aby přemýšleli o tom, jak musí Bůh pohlížet na jejich reptání, když na něj dopadl soud, který oni sami zapříčinili. Řekl jim, že úpěnlivě prosil Boha, aby změnil tento rozsudek, ale že byl odmítnut.

Když si během svého putování Izraelci stěžovali na těžkosti, s nimiž se setkávali na cestě, Mojžíš jim řekl: „Vaše reptání jsou namířena proti Bohu. Nebyl jsem to já, ale Bůh, kdo vás vysvobodil z otroctví.“ Avšak svými hněvivými slovy „To vám máme vyvést vodu?“ ve skutečnosti souhlasil s reptáním lidí a ospravedlňoval je. Hospodin tento dojem navždy vymaže z jejich myslí tím, že Mojžíšovi nedovolí vejít do zaslíbené země. To byl nepochybný důkaz, že jejich vůdcem nebyl Mojžíš. Hospodin řekl: „Hle, posílám před tebou posla, aby tě opatroval na cestě a aby tě uvedl na místo, které jsem připravil. Měj se před ním na pozoru a poslouchej ho, nevzdoruj mu, neboť přestupky vám nepromine, poněvadž v něm je mé jméno.“ (Ex 23,20.21)

Mojžíš řekl: „Kvůli vám se Hospodin rozhněval i na mne.“ (Dt 1,37) O tomto přestoupení vědělo celé společenství. Kdyby bylo vzato na lehkou váhu, vzbudilo by to dojem, že u lidí, kteří zastávají zodpovědné postavení, lze omluvit netrpělivost, jestliže k ní byli silně vyprovokováni. Když však Mojžíš a Áron kvůli tomuto jedinému hříchu nemohli vstoupit do Kenaanu, lid poznal, že Bůh není přijímačem osob.

Lidé všech budoucích dob musí vidět, že Bůh nebes nikomu nenadržuje a v žádném případě neospravedlňuje hřích. Jeho dobrota a láska ho vede

k tomu, aby jednal s hříchem jako se zlem, které ničí mír a štěstí celého vesmíru.

Bůh lidem odpustil větší přestoupení, ale nemohl se k hříchu vedoucích postavit stejně jako k hříchu těch, kdo byli vedeni. Bůh poctil Mojžíše nad všechny ostatní lidi na zemi. Skutečnost, že se mu dostalo tak velkého světla a poznání, učinila jeho hřích ohavnějším. Věrnost, kterou projevil v minulosti, nevyváží jeden špatný čin. Čím větší světlo a přednosti jsou člověku darovány, tím horší je jeho pád a těžší jeho trest.

Mojžíšův hřích byl jedním z běžných provinění. Žalmista říká, že „jeho rty pronesly nerozvážnost“ (Ž 106,33). Podle lidského soudu se to může zdát jako nezávažná záležitost. Avšak jestliže Bůh zacházel s tímto hříchem tak přísně u svého nejvěrnějšího a nejvýše poctěného služebníka, neomluví ho ani u ostatních. Duch sebepovyšování a sklon kárat

bratry se Bohu nelíbí. Čím důležitější postavení člověk zastává, tím je nutnější, aby pěstoval trpělivost a pokoru.

Jestliže si ti, kdo zaujímají zodpovědná postavení, přisvojují slávu, která náleží Bohu, satan dobyl vítězství. Každé nutkání naší přirozenosti nebo sklon srdce potřebuje být neustále pod kontrolou Božího Ducha. Proto ať máme jakkoli velké poznání, ať se nám dostává sebevětší Boží přízně, musíme zůstat pokorní a prosit ve víře, aby Bůh ovládal všechna naše hnutí mysli.

Na Mojžíše bylo vloženo velmi velké břemeno. Jen několik mužů bude zkoušeno tak těžce jako on. Přesto to nemohlo omluvit jeho hřích. Jakkoli velký tlak je na člověka vyvíjen, přestoupení je jeho vlastním činem. Není v moci země ani pekla přinutit někoho, aby se dopustil zla. Ať jsou útoky sebeostřejší nebo sebeneočekávanější, Bůh poskytuje pomoc a v jeho síle můžeme zvítězit.

CESTA KOLEM EDÓMU

*Opět na hranicích zaslíbené země,
Aronova smrt, bronzový bad.*

Tábor Izraele v Kádeši ležel jen kousek od hranic Edómu a jak Mojžíš, tak lid velmi toužili jít cestou do zaslíbené země přes toto území. Poslali tedy edómskému králi poselství:

„Toto praví tvůj bratr Izrael: Ty znáš všechny útrapy, které nás potkaly... A tak jsme v Kádeši, v městě na pomezí tvého území. Nech nás prosím projít tvou zemí. Nepotáhneme přes pole ani vinice a nebudeme pít vodu ze studní. Půjdeme Královskou cestou a neodbočíme napravo ani nalevo, dokud neprojdeme tvým územím.“ (Nu 20,14-17)

Na tuto zdvořilou žádost přišla výhrůžná odmítavá odpověď: „Mou zemí procházet nebudeš, jinak proti tobě vytažnu s mečem.“ (Nu 20,18)

Vůdcové Izraele poslali králi druhou žádost se slibem: „Potáhneme po silnici. Jestliže budeme pít tvou vodu, my nebo náš dobytek, zaplatíme ji. O nic jiného nejde, než abychom mohli pěšky projít.“ (Nu 20,19)

Odpověď zněla: „Procházet nebudeš.“ (Nu 20,20) Na důležitých místech byly už rozmístěny ozbrojené houfy Edómců a Hebrejům bylo zakázáno

použít násilí. Musí podniknout dlouhou cestu kolem území Edómu.

Kdyby byl lid důvěřoval Bohu, Vůdce Hospodinova vojska by je vedl přes Edóm. Obyvatelé země by jim místo nepřátelství projevíli přízeň. Avšak Izraelci nejednali pohotově podle Božího slova a jedinečná příležitost pominula. Když byli konečně připraveni přednést svou prosbu králi, byla zamítnuta. Od okamžiku, kdy opustili Egypt, se satan činil a stavěl jim do cesty překážky, aby nemohli zdědit Kanaan. A Izraelci mu svou vlastní nevěrou znovu a znovu otevírali dveře.

Když Bůh své děti vybízí, aby šly kupředu, satan je pokouší, aby se svým váháním a odkládáním Hospodinu znelíbily. Snaží se rozdmýchat sváry, reptání nebo nevěru, a tak je připravit o požehnání, jimiž je Bůh touží obdarovat. Boží služebníci by měli být pohotoví. Jakýkoliv odklad z jejich strany poskytuje satanu čas k práci na jejich porážce.

Edómcí byli potomky Abrahama a Izáka. Kvůli těmto svým služebníkům jim Bůh dal za dědictví horu Seír. Neměli být vyhnáni, ledaže by se svými hříchy vyloučili z Božího milosrdenství.

Hebrejové měli naprosto vyhubit obyvatele Kenaanu, kteří naplnili míru své bezbožnosti. Ale Edómci byli stále ještě kandidáty Boží milosti a mělo se s nimi nakládat milosrdně. Bůh projevuje slitováním, dříve než přijdou soudy.

Izraelcům bylo zakázáno, aby se - ať už nyní nebo někdy v budoucnosti - pomstili za urážku, které se jim dostalo odmítnutím povolení k projití edómskou zemí. Nesmějí očekávat, že budou vlastnit nějakou část edómského území.

Bůh jim slíbil, že jim dá dobré dědictví, ale neměli mít pocit, že jen oni sami mají právo na zemi, a snažit se utlačovat všechny ostatní. Měli se mít na pozoru, aby s Edómci nejednali nespravedlivě. Měli s nimi obchodovat, okamžitě zaplatit za všechno, co dostali. Jako povzbuzení, aby důvěřovali Bohu a poslouchali jeho slovo, jim bylo připomenuto: „Hospodin, tvůj Bůh, ti při veškeré práci tvých rukou žehnal; ... v ničem jsi nestrádal.“ (Dt 2,7) Sloužili Bohu, který vlastní bohaté zdroje. Měli být příkladem principu: „Budeš milovat svého bližního jako sebe samého.“ (Lv 19,18)

Kdyby byli procházeli Edómem, jak Bůh zamýšlel, přineslo by toto projití obyvatelům země určité požehnání, protože by se seznámili s Božím lidem a jeho bohoslužbou a byli by svědky, jak Jákobův Bůh žehná těm, kdo ho milují a bojí se ho. Avšak všemu tomu zabránila nevěra Izraele. Znovu musí cestovat pouští a hasit žízeň vodou ze zázračného pramene, který by už nebyl potřebný, kdyby byli důvěřovali Bohu.

ÁRONOVA SMRT

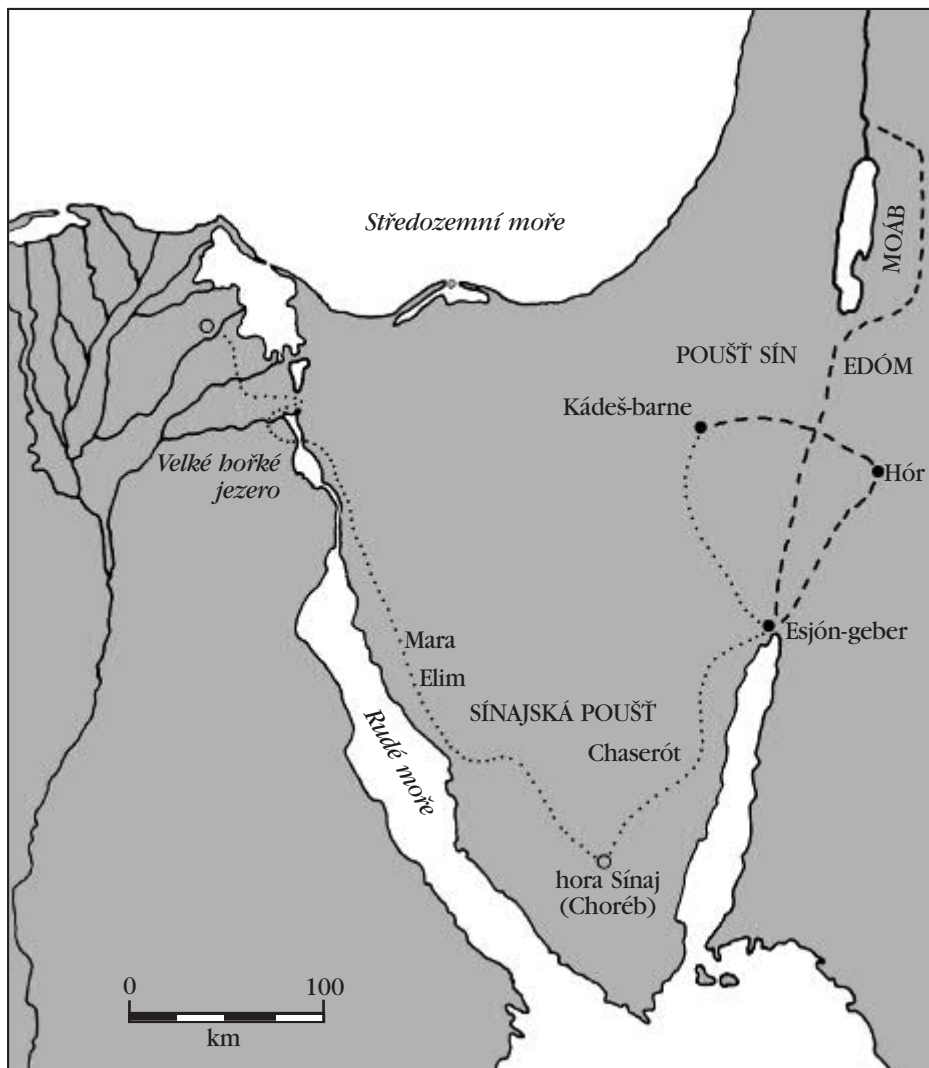
Houfy Izraele tedy opět putovaly neúrodnými pustinami, které se poté, co zahlédli zelená místa mezi pahorky a údolím Edómu, zdály být ještě vyprahlejší. Z pohoří přehlíželi tuto bezútesnou poušť, z níž se zvedá hora Hór, jejíž vrchol se měl stát místem Áronovy smrti a pohřbu. Když Izraelci přišli k této hoře, dostal Mojžíš od Boha pokyn: „Vyved' Árona a jeho syna Eleazara vzhůru na horu Hór. Svlékni Áronovi jeho roucho a oblec do něho jeho syna Eleazara. Áron bude připojen k svému lidu, zemře tam.“ (Nu 20,25.26)

Tito dva starci a další o něco mladší muž spolu vystupovali na vrchol hory. Hlavy Mojžíše a Árona byly bílé. Jejich dlouhý život bohatý na události byl poznamenán hlubokým strádáním a nejvyššími poctami, jaké kdy byly člověku uděleny. Všechny jejich schopnosti byly rozvinuty, povzneseny a zvelebeny společenstvím s Nekonečným. Jejich tváře prozrazovaly velký intelektuální potenciál, pevnost a vznešenost úmyslu i silné city.

Po mnoho let spolu procházeli nespočetnými nebezpečími, avšak nadešel čas, kdy se musí rozdělit. Vystupovali velmi pomalu, protože jim byla vzácná každá chvíle strávená v přítomnosti toho druhého. Výstup byl příkrý a namáhavý, a tak když se často zastavili, aby si odpočinuli, mluvili spolu o minulosti a budoucnosti. Rozvinuly se před nimi scény jejich putování po poušti. V údolí pod nimi tábořily obrovské zástupy Izraele, jemuž tito vyvolení muži věnovali nejlepší část svého života

a pro něž se velmi obětovali. Někde za horami Edómu byla stezka vedoucí do zaslíbené země, té země, z jejichž pohárnání se Mojžíš a Áron nebudou

moci radovat. Na jejich tvářích spočinul těžký smutek, když si vzpomněli na čin, kvůli němuž nemohou vstoupit do dědictví svých otců.

Třetí část putování Izraelců. Cesta začala v Kádeš a pokračovala na východ. Když byli konečně na konci putování, zaměřili k edómské krajině, kde chtěli přejít přes Jordán. Na boře Hór zemřel Áron a odtud pokračovali k Esjónu-geber a na jih k Rudému moři. Dále pak kolem edómských teritorií na východ od Jordánu.

Áronova práce pro Izrael skončila. Před čtyřiceti lety, když mu bylo osmdesát tři let, ho Bůh povolal, aby se spojil s Mojžíšem v jeho velkém poslání. Podpíral ruce velkého vůdce, když hebrejské vojsko bojovalo proti Amálekovi. Směl vystoupit na horu Sínaj a spatřit Boží slávu. Hospodin ho poctil tím, že ho dal vysvětit za nejvyššího kněze. Podpořil ho v jeho svatém úřadě hrozným projevem soudu, při němž zničil Kóřacha a jeho skupinu. Když jeho dva synové zahynuli, protože zneuctili Boží výslovné přikázání, Áron se nevzpouzel, ba ani nereptal.

Přesto byl záznam o jeho šlechetném životě poskvrněn, když na Sínaji vyhověl volání lidu po modle a udělal zlaté tele, a opět tehdy, když se spojil s Mirjam v reptání proti Mojžíšovi. A spolu s Mojžíšem urazili Hospodina v Kádeši, když neuposlechli příkazu, aby promluvili ke skále, která měla vydat vodu.

Áron nosil jména izraelských kmenů na svých prsou. Sděloval lidu Boží vůli. V Den smíření vstupoval za celý Izrael jako prostředník s krví do svatyně svatých. Právě vznešený charakter tohoto svatého úřadu, který představoval poslání našeho Velkého velekněze, způsobil, že Áronův hřích v Kádeši byl tak nesmírně závažný.

V hlubokém zármutku sňal Mojžíš z Árona svaté roucho a oblékl do něj Eleazara, kterého Bůh ustanovil za Áronova nástupce. Kvůli hříchu, kterého se dopustil v Kádeši, byla Áronovi upřena výsada sloužit jako Boží nejvyšší kněz v Kenaanu a přinést první oběť v této krásné zemi. Mojžíš měl pokračovat ve

vedení lidu na samé hranice Kenaanu, avšak neměl do něj vstoupit. Jak jiná by byla budoucnost těchto Božích služebníků, kdyby byli nereptali, když byli zkoušeni v Kádeši! Může se stát, že celoživotní dílo nenahradí to, co se ztratilo v jediném okamžiku pokušení nebo bezmyšlenkovitosti.

Když se lidé rozhlédli po svém velkém společenství, viděli, že téměř všichni dospěli, kteří vyšli z Egypta, zahynuli na poušti. Vzpomněli si na rozsudek vynesený nad Mojžíšem a Áronem. Někteří si uvědomovali důvod této tajuplné cesty na vrchol hory Hór a jejich úzkost zvyšovaly hořké vzpomínky a sebeobviňování.

Konečně bylo možno rozeznat Mojžíše a Eleazara, jak pomalu sestupují z hory. Eleazar měl na sobě kněžské roucho, které svědčilo o tom, že se stal otcovým nástupcem ve svatém úřadě. Když se kolem nich shromáždili lidé, Mojžíš jim řekl, že Áron zemřel v jeho náručí na hoře Hór a že ho tam pochovali. Shromáždění propuklo v nářek a pláč. „Celý dům izraelský Árona oplakával po třicet dní.“ (Nu 20,29) Písmo podává jen jednoduchý záznam: „Tam zemřel Áron a byl tam pochován.“ (Dt 10,6) To je v nápadném kontrastu s dnešní dobou, kdy pohřební slavnosti vysoce postaveného člověka bývají často příležitostí k výstřední okázalosti. Když zemřel Áron, byli tam pouze dva jeho nejbližší přátelé, kteří se zúčastnili jeho pohřbu. Tento osamocený hrob byl navždy skryt před zrakem Izraele. Bůh není poctěn velkolepými projevy a přemrštěnými výdaji spojenými s uložením tělesných ostatků do hrobu.

Áronova smrt Mojžíšovi důrazně připomněla, že se blíží jeho vlastní konec. Hluboce pociťoval ztrátu člověka, s nímž se po tolik let dělil o své radosti a starosti. Mojžíš teď musel pracovat sám. Věděl však, že Bůh je jeho přítelem, a ještě více na něj spoléhal.

LID SE OPĚT BOUŘÍ

Brzy poté, co opustili horu Hór, utrpěli Izraelci porážku v bitvě s Aradem, jedním z kenaanských králů. Ale když hledali pomoc u Boha, Bůh jim přispěchal na pomoc a jejich nepřátelé byli poraženi. Místo aby v nich toto vítězství vyvolalo vděčnost, vzbudilo v nich pýchu a přílišné sebevědomí.

Pokračovali v cestě směrem na jih přes sluncem vyprahlé údolí, kde nebyl žádný stín ani vegetace. Trpěli únavou a žízní. Znovu selhali, když měli zůstat pevní ve zkoušce víry a trpělivosti. Tím, že se v myšlenkách zabývali těžkostmi, ještě více se vzdálili od Boha. Ztratili ze zřetele skutečnost, že by byli ušetřeni cesty kolem Edómu, kdyby nereptali, když přestala téct voda v Kádeši. Namlouvali si, že kdyby Bůh a Mojžíš nezasáhli, mohla jim už patřit zaslíbená země. Poté, co si svůj úděl mnohonásobně ztížili oproti původnímu Božímu plánu, pěstovali hořké myšlenky týkající se toho, jak s nimi Bůh jedná, a nakonec nebyli s ničím spokojeni. Egypt pro ně byl mnohem přitažlivější než svoboda a země, do níž je Bůh vedl.

„Lid propadl na té cestě malomyslnosti a mluvil proti Bohu a proti Mojžíšovi: »Proč jste nás vyvedli z Egypta? Abyste nás na poušti umořili? Vždyť tu není

chléb ani voda! Tato nuzná strava se nám už protiví.«“ (Nu 21,4.5)

Mojžíš lidem věrně představil jejich velký hřích. Bůh sám je svou mocí chránil. „Vodil tě velikou a hroznou pouští, kde jsou ohniví hadi a štíři, žíznivým krajem bez vody.“ (Dt 8,15) Na všech cestách našli vždy vodu, chléb z nebe a pokoj a bezpečí ve stínu oblakového sloupu ve dne a ohnivého sloupu v noci. Andělé jim sloužili, když stoupali do skalnatých vrchů nebo se trmáceli po hrbolatých stezkách pouště. V jejich řadách nebyl jediný nemocný. Nohy jim při dlouhém putování neotékaly a ani jejich oděv nezvetšel. Bůh před nimi vyhnal divoké šelmy a jedovaté plazy, žijící v lesích a na poušti.

Chránění Boží mocí si neuvědomovali nespočetná nebezpečí, která je obklopovala. Ve své nevěře si přáli zemřít a Hospodin nyní dovolil, aby na ně přišla smrt. Jedovatým hadům, jimiž byla zaplavena poušť, se říkalo ohniví, neboť jejich uštknutí způsobovalo bolestivý zánět a rychlou smrt. Když Bůh od Izraelců odňal svou ochrannou ruku, byl velký počet lidí uštknut těmito jedovatými plazy.

BRONZOVÝ HAD

Téměř v každém stanu někdo umíral nebo byl mrtvý. Ticho noci bylo často narušováno pronikavým křikem, který vypovídal o nových obětech. Všichni byli zaměstnání službou trpícím nebo úsilím ochránit ty, kdo ještě nebyli uštknuti. V porovnání se současným utrpením jejich dřívější těžkosti a strádání nestály za řeč.

Lidé teď přišli k Mojžíšovi s vyzná-
ními a naléhavými prosbami. „Zhřešili
jsme,“ řekli, „když jsme mluvili proti Hos-
podinu a proti tobě.“ (Nu 21,7) Teprve
přededávnem ho osočili, že je příčinou
všech jejich těžkostí a neštěstí. Avšak
jakmile přišly skutečné nesnáze, utekli
se k němu jako k jedinému, kdo se za
ně může u Boha přimluvit. „Modli se
k Hospodinu, aby nás těch hadů zbavil.“
(Nu 21,7)

Bůh Mojžíšovi přikázal, aby zhotovil
bronzového hada a vyzdvihl ho mezi
lidmi. Každý, kdo byl uštknut hadem,
měl na něj pohlédnout, aby se mu ule-
vilo. Byla ohlášena radostná novina, že
všichni, kdo byli uštknuti, mohou po-
hlédnout na bronzového hada a budou
žít. Mnozí už zemřeli, a když Mojžíš
vzvedl hada na kůl, mnozí nevěřili, že
by je pouhý pohled na kovovou sochu
mohl uzdravit. Ti ve své nevěře zahy-
nuli.

Přesto mnozí uvěřili v opatření, které
Bůh učinil. Otcové, matky, bratři a ses-
try pomáhali svým trpícím, umírajícím
přátelům, aby svůj mdlý zrak upřeli na
hada. Jestliže tito zesláblí a umírající
nemocní alespoň jednou pohlédli na
hada, byli dokonale uzdraveni.

Vyvýšení bronzového hada mělo
Izraelce naučit něčemu důležitému. Ne-
mohli se sami zachránit před jedem vě-
zícím v jejich ranách. Jedině Bůh byl
schopen je uzdravit. Přesto museli pro-
kázat svou víru v opatření, které Bůh
učinil. Aby žili, museli pohlédnout. Je-
jich víra se projevila pohledem na ha-
da. Věděli, že v hadovi samotném není
žádná uzdravující moc, nýbrž že je
pouze symbolem Zachránce.

Až dosud mnozí přinášeli Bohu obě-
ti a mysleli si, že tímto způsobem do-
statečně usmíří své hříchy. Hospodin je
nyní poučil, že jejich oběti nemají větší
moc než bronzový had. Měly však vést
jejich mysl k Mesiáši - velké oběti za
hřích.

„Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti,
tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby
každý, kdo v něho věří, měl život věč-
ný.“ (J 3,14.15) Každý, kdo kdy žil na
zemi, pocítil smrtelné uštknutí „veliké-
ho draka, toho dávného hada, zvaného
ďábel a satan“ (Zj 12,9). Smrtelné účín-
ky hříchu mohou být odstraněny pou-
ze opatřením, které učinil Bůh. Izraelci
zachránili své životy, protože uvěřili
Božímu slovu a důvěřovali prostředku
danému k jejich uzdravení. Podobně
hříšník smí pohlédnout na Krista a bu-
de žít. Vírou ve smírčí obět přijímá od-
puštění. Kristus má moc a sílu uzdravit
hříšníka, který činí pokání.

Přestože se hříšník nemůže sám za-
chránit, musí něco udělat, aby přijal zá-
chranu. Kristus říká: „Všichni, které mi
Otec dává, přijdou ke mně; a kdo ke mně
přijde, toho nevyženu ven.“ (J 6,37) Mu-
síme k němu přijít, a když činíme po-
kání, musíme věřit, že nás přijímá a od-
pouští nám. Víra je Boží dar. Ale na nás
je, abychom ji použili. Víra je ruka, kte-
rou člověk přijímá Boží nabídku milos-
ti a lásky.

Mnozí chovají myšlenku, že mohou
něco udělat pro to, aby si zasloužili
spasení. Neodvrátili svůj zrak od sebe
a nevěří, že Kristus je Spasitel, který
stačí na všechny hříchy. Nesmíme si
myslet, že nás zachrání naše vlastní zá-
sluhy. Kristus je naší jedinou nadějí.

Když si uvědomujeme svou hříšnost, nemáme se bát, že nám Spasitel není nakloněn, aby nám projevil svou milost. Právě v takové chvíli nás zve, abychom k němu přišli a byli zachráněni.

Mnozí z Izraelců neviděli žádnou pomoc v opatření, které nebesa stanovala. Věděli, že bez Boží pomoci je jejich vlastní osud zpečetěn. Avšak pokračovali v nářku nad svou jistou smrtí, dokud jejich zrak nevyhasl. Mohli být okamžitě uzdraveni. Když si uvědomujeme svou bezmocnost bez Krista, nemáme se poddat sklíčenosti, ale máme se spolehnout na zásluhu ukřižovaného a vzkříšeného

Spasitele. Pohled' a žij! Ježíš zachrání všechny, kdo k němu přijdou. Nikdo, kdo věří v jeho zásluhu, nezahyne.

Mnozí se prodírají bludišti filozofie a hledají důvody, které nikdy nenajdou, zatímco odmítají svědectví, které Bůh laskavě poskytl. Bůh dává dostatek důkazů, na nichž můžeme postavit svou víru. Jestliže ovšem nejsou přijaty, mysl je ponechána v temnotě. Kdyby ti, kdo byli uštknuti hadem, přestali pochybovat a klást otázky, dříve než budou ochotni se podívat, nezahynuli by. Naší povinností je pohlédnout. A pohled víry dává život.

DOBYTÍ BÁŠANU

*Vítězství na hranicích zaslíbené země naznačovalo,
že konec putování pouští se blíží.*

Když minuli jižní část edómského území, obrátili se Izraelci na sever směrem k zaslíbené zemi. Jejich cesta teď vedla širokou vyvýšenou rovinou, kde vál chladivý čerstvý vánek. To byla vítaná změna oproti vyprahlému údolí. Svižně a s nadějí šli neochvějně za svým cílem. Dostali příkaz: „Nedotírej na Moába a nedráždí ho k válce, neboť z jeho země ti nedám do vlastnictví nic. Ar jsem dal do vlastnictví synům Lotovým.“ (Dt 2,9) Stejně poselství dostali ohledně Amónců, kteří byli rovněž Lotovými potomky.

Izraelci brzy dosáhli území Emorejců. Tento silný bojovný lid překročil Jordán, válčil s Moábcí a uchvátil část jejich území. Cesta k Jordánu vedla přímo přes jejich území a Mojžíš poslal emorejskému králi Síchonovi přátelské poselství: „Rád bych prošel tvou zemí. Půjdu jenom po cestě, neodbočím napravo ani nalevo. Za stříbro mi prodáš pokrm, abych měl co jíst, a za stříbro mi dáš vodu, abych měl co pít. Chci pouze pěšky projít.“ (Dt 2,27.28)

Odpovědí bylo rozhodné odmítnutí a bylo shromážděno celé emorejské vojsko, aby se postavilo proti vetřelcům.

Tato hrůzu nahánějící armáda vzbudila v Izraelcích strach. Co se týče válečnického umění, byli jejich nepřátelé ve výhodě. Z lidského pohledu čekal Izrael rychlý konec.

Ale Mojžíš upřel svůj zrak na oblakový sloup. Projev Boží přítomnosti byl stále s nimi. Současně vedl Hebreje k tomu, aby udělali vše, co je v lidských silách, aby se připravili na válku. Jejich nepřátelé si byli jisti tím, že Izraelce vyhladí ze země. Avšak Ten, jemuž patří celá země, dal Izraeli příkaz: „Vzhůru, táhněte dál a přejděte potok Arnón. Hleď, vydal jsem ti do rukou chešbónského krále Síchona, Emorejce, a jeho zemi. Začni ji obsazovat a vydráždi je tak k válce. Dnešním dnem začínám nahánět strach a bázeň z tebe národům pod celým nebem. Až o tobě uslyší zprávu, budou se před tebou třást a chvět úzkostí.“ (Dt 2,24.25)

Tyto národy na hranicích Kenaanu by byly ušetřeny záhuby, kdyby se byly v otevřeném odporu vůči Božímu slovu nepostavily proti Izraeli. Hospodin dal Abrahamovi zaslíbení: „Sem se vrátí teprve čtvrté pokolení, neboť dosud není dovršena míra Emorejcovy

nepravosti.“ (Gn 15,16) Bůh je po čtyři sta let uchovával, aby jim podal neklamný důkaz, že je jediným pravým Bohem. Věděli o všech dívech, které Bůh učinil, když vyváděl Izrael z Egypta. Mohli poznat pravdu, avšak odmítli světlo a drželi se svých model.

Když Hospodin podruhé přivedl svůj lid k hranicím Kenaanu, bylo těmto pohanským národům dáno další svědectví o jeho moci. Viděli, že Bůh byl s Izraelem, když jim dal vítězství nad aradským králem a Kenaanci a zázračně zachránil ty, kdo hynuli v důsledku hadího uštknutí. Při všem svém putování a táboření Izraelci nikdy neutrpěli žádné zranění ani jejich majetek nedoznal újmy. Když dorazili k hranicím země Emorejců, Izraelci požádali o povolení, aby směli přímou cestou pouze projít jejich územím. Slíbili, že budou dodržovat tatáž pravidla, jimiž se řídili při styku s ostatními národy. Když emorejský král odmítl a zpučně shromáždil své vojsko k boji, dovršil tím kalich své nepravosti, a Bůh teď uplatní svou moc, aby byli poraženi.

VÍTĚZSTVÍ

Izraelci přebrodili řeku Arnón a postupovali proti nepříteli. Došlo ke střetu. Izraelská armáda zvítězila a Hebrejové brzy ovládli celé území Emorejců. Velitel Hospodinova vojska rozprášil nepřátele svého lidu. Býval by udělal totéž před třiceti osmi lety, kdyby mu byli Izraelci důvěřovali.

Izraelské vojsko dychtivě postupovalo vpřed a brzy dosáhlo země, která prověří jejich odvahu a víru v Boha.

Před nimi se rozkládalo území mocného bášanského krále s množstvím velkých měst obehnaných kamennými hradbami, která až dodnes vzbuzují údiv světa. „V oné době jsme dobyli všechna jeho města. Nebylo žádné tvrze, kterou bychom jim nevzali, celkem šedesát měst... Všechna tato města byla opevněna vysokými hradbami s branami a závorami; mimoto jsme dobyli velmi mnoho otevřených měst.“ (Dt 3,4.5) Domy byly postaveny z obrovských černých kamenů takových rozměrů, že budovy nebylo možno dobýt žádnou silou, která se proti nim postavila. Byla to země plná divokých jeskyní a skalních tvrzí. Její obyvatelé, potomci obrů, byli neobvykle velcí a silní a svým surovým násilím a krutostí byli postrachem všech okolních národů. Král Óg vynikal svou velikostí i uprostřed národa obrů.

Ovšem oblakový sloup se hnul vpřed a hebrejské vojsko postupovalo do Edreí, kde na střet s nimi čekal obrovitý král. Óg takticky zvolil místo bitvy – město Edreí, ležící na hranici plošiny, která náhle vystupovala z údolí a byla obklopena ostrými skalisky. Bylo přístupné jen po úzkých, strmých a těžko dostupných stezkách. V případě porážky mohlo jeho vojsko nalézt útočiště ve zmešti skalisek, kde je cizinci nemohli pronásledovat.

Král, který si byl jist úspěchem, vytáhl s obrovským vojskem na otevřenou rovinu. Když se Hebrejové dívali na tohoto obra obrů, který čněl nad vojáky své armády, když viděli zdánlivě nedobytné pevnosti, za nimiž se v zákopech skrývaly tisíce dalších bojovníků, srdce

mnohých se chvěla strachy. Avšak Mojžíš zůstal klidný a pevný. Hospodin o bášanském králi řekl: „Neboj se ho, neboť jsem ti ho vydal do rukou, i všechny jeho lid a jeho zemi. Naložís s ním, jako jsi naložil s emorejským králem Sícho-nem.“ (Dt 3,2)

Před Velitelem Hospodinova vojska nemohli obstát mocní obrové ani opevněná města, ozbrojená armáda ani skalní pevnosti. Hospodin vedl armádu, Hospodin porazil nepřátele za Izrael. Obrovský král a jeho armáda byli zničeni a Izraelci brzy obsadili celou zemi. Takto byl ze země vyhlazen tento podivný lid, který se oddal ohavné modloslužbě.

Mnozí si vzpomněli na události, které před téměř čtyřiceti lety odsoudily Izrael k dlouhému putování po poušti. Zpráva zvědě o zaslíbené zemi byla v mnohém ohledu pravdivá. Města byla opevněná a velká a obývali je obři. Nyní však rozpoznali osudnou chybu, jíž se dopustili jejich otcové, když nedůvěřovali Boží moci. To jim zabránilo v okamžikém vstupu do této krásné země.

Bůh svému lidu slíbil, že když uposlechnou jeho hlasu, půjde před nimi

a bude za ně bojovat. Vyžene obyvatele země. Teď však musí Izrael postupovat proti ostražitým a mocným nepřítelům a bojovat s dobře vycvičenými armádami, které jsou připraveny klást jim odpor.

Jejich otcové očividně selhali. Nyní však byly těžkosti mnohem větší než v době, kdy Bůh Izraeli přikázal, aby šel vpřed. Problémy se velmi rozrostly od okamžiku, kdy odmítli obsadit zaslíbenou zemi, když k tomu byli vyzváni.

Bůh stále zkouší svůj lid. Když lidé selžou, postaví je znovu do podobné situace, avšak podruhé bývají těžkosti mnohem náročnější než poprvé.

Mocný Bůh Izraele je naším Bohem. Jemu můžeme důvěřovat, a když se podrobíme jeho požadavkům, bude pro nás pracovat, tak jako pracoval pro svůj starozákonní lid. Cesta bude někdy zahrazena zdánlivě nepřekonatelnými překážkami, které vezmou odvahu těm, kdo se poddají sklíčenosti. Bůh tě však vyzývá, abys šel kupředu. Těžkosti, které tě naplňují strachem, se rozplynou, když v pokorné důvěře v Boha vykročíš po stezce poslušnosti.

BALÁK A BILEÁM

*Ani maximální snaha moábského krále Baláka
neodvrátila vítězství Izraelců.*

Izraelci se připravovali na bezodkladný vpád do Kenaanu. Utábořili se u Jordánu nad jeho ústím do Mrtvého moře přímo naproti jerišské pláni na moábské hranici. Moábcí nebyli Izraelem obtěžováni, přesto s obavami pozorovali všechno, co se odehrávalo v okolních zemích. Emorejci, před nimiž byli Moábcí nuceni se stáhnout, byli Hebreji poraženi. Území, které Emorejci násilím vzali Moábcům, bylo nyní v rukou Izraele. Bášanské vojsko podlehlo tajuplné moci, vycházející z oblakového sloupu, a jejich nedobytné tvrze obsadili Hebrejové.

Moábcí se neodvážili riskovat útok na Izrael, ale rozhodli se podobně jako faraon postavit se proti Božímu dílu za pomoci kouzel. Moábcí byli úzce spjati s Midjánci a moábský král Balák se snažil zajistit si jejich spolupráci v boji proti Izraeli. Poslal jim poselství: „Teď toto společenství spase všechno kolem nás, jako spásá vůl zeleň na poli.“ (Nu 22,4) O Bileámovi z Mezopotámie se šířila zvěst, že vlastní nadpřirozenou moc, a pověst o něm se dostala až do Moábu. Proto byli vysláni poslové, aby zabezpečili jeho věštění a čáry proti Izraeli.

Vyslanci se hned vydali na svou dlouhou cestu. Když Bileáma našli, vyřídili mu poselství svého krále: „Hle, z Egypta vyšel lid a pokryl povrch země; usazuje se naproti mně. Pojď nyní prosím a proklej mi tento lid, neboť je zdatnější nežli já. Snad ho pak porazím a vyženou ze země. Vím, že komu ty požehnáš, je požehnan, a koho ty prokleješ, je proklet.“ (Nu 22,5.6)

Bileám byl kdysi Božím prorokem. Odpadl však a oddal se žádostivosti. Když mu poslové oznámili důvod své návštěvy, dobře věděl, že je jeho povinností odmítnout Balákův úplatek a propustit jeho vyslance. Avšak odvážil se zahrávat si s pokušením a vybídl posly, aby zůstali přes noc. Prohlásil, že jim nemůže dát odpověď, dokud se neporadí s Hospodinem. Bileám věděl, že jeho zlořečenství nemůže Izraeli uškodit. Jeho pýcha však byla polichocena slovy: „Komu ty požehnáš, je požehnan, a koho ty prokleješ, je proklet.“ Vidina bohatých darů podnítila jeho chamtivost, a třebaže předstíral, že je poslušen Boží vůle, pokusil se vyhovět Balákovu přání. V noci přišel k Bileámovi Boží anděl s poselstvím: „Nepůjdeš s nimi

a neprokleješ ten lid, neboť je požehnaný!“ (Nu 22,12)

Ráno Bileám propustil posly, ale neřekl jim, co mu Hospodin sdělil. Rozzloben tím, že se rozplynula jeho vidina zisku, křikl: „Jděte do své země, Hospodin odmítl pustit mě s vámi.“ (Nu 22,13)

Bileámovi „se zalíbila mzda za nepravost“ (2 Pt 2,15). Hřích chamtivosti z něj udělal prospěcháře. Prostřednictvím této jediné slabosti nad ním satan získal úplnou nadvládu. Pokušitel stále nabízí světský zisk a pocty, aby lidi odvedl od služby Bohu. Takto jsou mnozí svedeni, aby se odvážili sejít z cesty přísné poctivosti. Jeden chybný krok usnadňuje dopouštění se dalších poklesků a člověk se pak stává čím dál troufalejším. Když se už jednou oddal hrabivosti a touze po moci, opovází se udělat nejhorsí věci. Mnozí si namlouvají, že mohou na určitý čas opustit přísnou poctivost a pak zase změnit své jednání, když budou chtít. Tak se zaplétají do satanovy léčky a jen zřídkakdy se jim podaří z ní vyváznout.

Když poslové Balákovi oznamovali, že prorok jeho nabídku odmítl, neřekli mu, že mu to Bůh zakázal. Král proto předpokládal, že Bileám si svým otálením chce zajistit bohatší odměnu, a tak vyslal více velmožů a ještě váženějších, než byli předchozí, s tím, aby přistoupili na jakékoli Bileámovy podmínky a požadavky. Balákovo naléhavé poselství znělo: „Nijak se nerozpakuj ke mně přijít. Převelice tě poctím a učiním vše, co mi řekneš. Jen pojď a zatrať mi ten lid!“ (Nu 22,16.17)

Ve své odpovědi Bileám předstíral velkou svědomitost a čestnost. Žádné

množství zlata a stříbra ho prý nemůže přimět k tomu, aby jednal v rozporu s Boží vůlí. Toužil však vyhovět králově žádosti. Ačkoli už znal Boží vůli, naléhal na posly, aby se zdrželi, že se bude dále dotazovat Boha.

V noci se Bileámovi zjevil Hospodin a řekl mu: „Když ti muži tě přišli pozvat, jdi s nimi. Ale budeš dělat jenom to, co ti poručím.“ (Nu 22,20) Hospodin dovolil Bileámovi zajít v prosazování své vůle tak daleko, protože se k tomu tento prorok rozhodl. Zvolil si svou vlastní cestu a pak hledal způsob, jak si zajistit Hospodinův souhlas.

Tisíce lidí v dnešní době jednají stejně. Jejich povinnost je jim jasně představena v Bibli nebo srozumitelně naznačena okolnostmi a zdravým rozumem. Protože jsou však tato svědectví v rozporu s jejich sklony, neberou na ně zřetel a odvažují se žádat Boha, aby jim ukázal, co mají dělat. Dlouho a naléhavě se modlí o světlo. S Bohem si ovšem nelze zahrávat. Často takovým jedincům dovoluje, aby následovali své vlastní žádosti a trpěli následky. „Neuposlechl mě lid můj, Izrael mi povolný být nechtěl. Nechal jsem je tedy být s tím zarputilým srdcem, ať si jdou za svými plány.“ (Ž 81,12.13) Když člověk zřetelně vidí svou povinnost, nemá k Bohu přicházet s prosbou, aby mu prominul její splnění.

Poslové z Moábu byli rozzlobeni Bileámovými průtahy. Očekávali další odmítnutí, a tak se bez dalšího vyjednávání vydali na zpáteční cestu k domovu. Tak byla odstraněna každá záminka k vyhovění Balákově žádosti. Jenže Bileám byl rozhodnut, že získá odměnu.

OSLICE A ANDĚL

Vzal oslici, na níž obvykle jezdil, osedlal ji a nedočkavě a netrpělivě ji popoháněl kupředu, aby snad nepřišel o vytoužený výdělek.

Avšak „Hospodinův posel se mu postavil do cesty jako protivník“ (Nu 22,22). Zvíře vidělo Božího posla, kterého člověk nezpozoroval, a odbočilo z cesty do pole. Krutými ranami donutil Bileám oslici k návratu na cestu. Ovšem anděl se opět objevil, tentokrát na úzkém místě mezi dvěma zdmi. Zvíře ve snaze vyhnout se hrozivé postavě přimáčklo nohu svého pána ke zdi. Bileám nevěděl, že mu Bůh stojí v cestě. Měl vztek a začal oslici nemilosrdně bít, aby ji přinutil pokračovat v cestě.

„Hospodinův posel opět přešel a postavil se v soutěsce, kde nebylo možno uhnout napravo ani nalevo.“ (Nu 22,26) Ubohé zvíře se chvělo strachem a kleslo pod svým jezdcem k zemi. Bileámův hněv neznal mezí. Svou holí mlátil zvíře ještě krutěji než předtím. V té chvíli Bůh otevřel oslici ústa a ona „promluvila lidským hlasem, a tak zabránila prorokovu bláznovství“ (2 Pt 2,16). „Co jsem ti udělala,“ zeptala se, „že mě již potřetí biješ?“ (Nu 22,28)

Rozzuřený Bileám oslici odpověděl, jako by mluvil s inteligentní bytostí: „Protože si ze mne děláš blázný! Mít v ruce meč, byl bych tě už zabil.“ (Nu 22,29)

Tu se Bileámovi otevřely oči a on uviděl Božího anděla, jak stojí s vytaseným mečem a je připraven ho zabít. Vhrůze „se poklonil a padl na tvář“ (Nu 22,31). Anděl řekl: „Hle, to já jsem vyšel

jako tvůj protivník, protože mám tu cestu za pochybenou. Oslice mě spatřila a vyhnula se mi, teď už potřetí. Kdyby se mi nevyhnula, byl bych tě věru zabil a ji nechal naživu.“ (Nu 22, 32.33)

Bileám vděčil za svůj život ubohému zvířeti, které tak krutě týral. Muž, který o sobě tvrdil, že je Hospodinovým prorokem, byl tak zaslepený chamtivostí a ctižádostivostí, že nepostřehl Božího anděla, kterého viděla jeho oslice. „Bůh tohoto světa oslepil jejich nevěřící mysl.“ (2 K 4,4) Kolik lidí se přestupováním Božího zákona žene po zakázaných stezkách a nemohou rozeznat, že Bůh a jeho andělé jsou proti nim! Stejně jako Bileám se hněvají na ty, kteří se snaží zabránit jejich zničení.

„Spravedlivý cítí i se svým dobyt看em, kdežto nitro svévolníků je nelítostné.“ (Př 12,10) Jen málo lidí si náležitě uvědomuje, jak je hříšné týrat zvířata nebo je nechat trpět nedostatečnou péčí. Zvířata byla stvořena, aby člověku sloužila, avšak člověk nemá právo způsobovat jim hrubým zacházením bolest.

Ten, kdo špatně nakládá se zvířaty, protože je má ve své moci, je zbabělec a tyran. Mnozí si neuvědomují, že jejich krutost jednou vyjde najevo. Vždyť přece ubohá nemá zvířata to nemohou prozradit! Ale kdyby se těmto lidem otevřely oči, viděli by Božího anděla, jak stojí jako svědek, aby proti nim svědčil u nebeského soudu. Přichází den, kdy bude vynesena soud proti těm, kdo zneužívali své moci nad Božími tvory.

Když spatřil Božího posla, Bileám v hrůze zvolal: „Zhrěšil jsem. Nevěděl jsem, že ty ses mi postavil do cesty. Avšak jestliže se ti to nelíbí, vrátím se

zpátky.“ (Nu 22,34) Hospodin mu dovolil, aby pokračoval ve své cestě, avšak jeho slova budou usměrněna Boží mocí. Bůh podá Moábcům důkaz, že Hebrejové jsou pod ochranou nebes. Toho dosáhne, když jim ukáže, že není v Bileámově moci pronést zlořečenství nad Izraelem.

U MOÁBSKÉHO KRÁLE

Jakmile moábskému králi oznámili Bileámovy příchod, vyšel prorokovi vstříc, aby ho přivítal. Když vyjádřil své překvapení nad Bileámovým otálením při pohledu na bohatou odměnu, která ho čekala, prorok odpověděl: „Teď jsem k tobě přišel. Budu však vůbec s to něco promluvit? Budu moci mluvit jen to, co mi vloží do úst Bůh.“ (Nu 22,38) Bileám velmi litoval, že dostal takové omezení. Obával se, že nebude moci provést svůj záměr.

Král spolu s nejvyššími hodnostáři království zavedli Bileáma „na Baalova posvátná návrší“ (Nu 22,41), odkud mohl přehlédnout hebrejský tábor. Jak málo věděli Izraelci o tom, co se odehrává tak blízko nich! Jak málo si uvědomovali, jakou péči jim Bůh ve dne v noci věnuje!

Bileám měl určité znalosti o obětních obřadech Hebrejů a doufal, že když je drahými dary předčí, zajistí si tím úspěšné provedení svých hříšných záměrů. Dal postavit sedm oltářů a na každém z nich přinesl oběť. „Potom odešel na holé návrší“ (Nu 23,3), aby se setkal s Bohem.

Král spolu s moábskými knížaty a velmoži stáli vedle oběti a vyhlíželi

prorokův návrat. Konečně přišel a lidé čekali na jeho slova, která navždy ochromí tu tajuplnou moc, která pracuje pro nenáviděné Izraelce. Bileám řekl:

„Z Aramu přivedl mě Balák, z východních hor moábský král: Pojď mi proklít Jákoba, pojď zaklínat Izraele! Jak mám zatratit, když Bůh nezatracuje? Jak mám zaklínat, když Hospodin nezaklíná? Vidím ho z temene skal, z pahorků na něj hledím: Je to lid, který přebývá odděleně, nepočítá se mezi pronárody. Kdo sečte prach Jákobův, kdo spočítá byt jen čtvrtinu Izraele? Kéž umřu smrtí lidí přímých, kéž je můj konec jako jeho!“ (Nu 23,7-10)

Když se Bileám díval na izraelský tábor, viděl s úžasem důkaz jejich prosperity. Byli mu představeni jako divoký, neorganizovaný dav, jehož potulné bandy zaplavují zemi a jsou škůdci a postachem okolních národů. Ale to, co spatřil, bylo pravým opakem toho všeho. Uviděl rozlehlý a bezvadně organizovaný tábor, v němž vládla dokonalá disciplína a řád. Bylo mu ukázáno, s jakým zalíbením Bůh pohlíží na Izrael a jak odlišným charakterem se Hebrejové vyznačují jako Boží vyvolený lid. Neměli být stavěni na stejnou úroveň s ostatními národy, ale měli být nad ně nade všechny vyvýšeni. „Je to lid, který přebývá odděleně, nepočítá se mezi pronárody.“ (Nu 23,9) Jak zřetelně se toto proroctví naplnilo v pozdějších dějinách Izraele! Po všechna staletí zůstali odlišným lidem.

Bileám spatřil rozmach a blahobyt pravého Božího Izraele až do konce času, zvláštní přízeň Nejvyššího, která provází ty, kdo ho milují a bojí se ho. Viděl,

jak je podpírá Boží paže, když vstupují do temného údolí stínu smrti. A spatřil je, jak vycházejí ze svých hrobů, korunováni slávou, ctí a nesmrtelností. Viděl vykoupené, jak se radují v neutuchající slávě přetvořené země. Když spatřil korunu slávy na hlavě každého z nich a hleděl do budoucnosti na jejich věčně šťastný život, pronesl vážnou modlitbu: „Kéž umřu smrtí lidí přímých, kéž je můj konec jako jeho!“ (Nu 23,10)

Kdyby byl Bileám přijal světlo, které mu Bůh dal, okamžitě by rázně zpřerthal veškeré kontakty s Moábcí a v hlubokém pokání by se vrátil k Bohu. Avšak Bileám miloval mzdu nepravosti.

Balák očekával zlořečení, které dopadne jako zničující rána na Izrael, a hněvivě vykřikl: „Cos mi to provedl? Vzal jsem tě, abys mé nepřátele zatratil, a ty jen žehnáš!“ (Nu 23,11) Bileám vyznal, že mluvil svědomitě v souladu s Boží vůlí a že slova, která splynula z jeho rtů, byla vynucena Boží mocí. „Což nemusím dbát toho, abych mluvil, co mi vkládá do úst Hospodin?“ (Nu 23,12)

BALÁKOVO ZKLAMÁNÍ

Balák se domníval, že skvělý pohled na rozsáhlý tábor Hebrejů Bileáma tak zstrašil, že se neodvážil použít proti nim své čáry. Král se tedy rozhodl, že proroka vezme na místo, odkud bude moci vidět jen malou část izraelského společenství. Znovu bylo postaveno sedm oltářů, na nichž byly přineseny stejné oběti jako poprvé. Král a jeho velmoži zůstali u obětí, zatímco Bileám poodešel, aby se setkal s Bohem. Prorok byl opět naplněn Božím poselstvím, které

nebyl s to pozměnit nebo zadržet. Když se objevil, Balák mu položil otázku: „Co mluvil Hospodin?“ (Nu 23,17) Odpověď naplnila srdce krále a velmožů hrůzou.

„Bůh není člověk, aby lhal, ani lidský syn, aby litoval. Zdali řekne, a neučiní, promluví, a nedodrží? Hle, dostal jsem úkol žehnat. On dal požeňání a já to nezvrátím. Nehledí na kouzla proti Jákovovi, nedbá těch, kdo přejí bídu Izraeli. Hospodin, jeho Bůh, je s ním, hlahlí to v něm královským holdem.“ (Nu 23,19-21)

Velký mág vyzkoušel sílu svých kouzel, ale pokud budou Izraelci pod Boží ochranou, žádný lid nebo národ je nebude schopen porazit, a to ani s pomocí vši satanovy moci. Celý svět užasne nad tím, že člověk může být tak ovládnut Boží mocí, aby místo proklínání vyslovil velkolepé a vzácné sliby, vyjádřené překrásnou poezií.

Skličžený a nešťastný moábský král zvolal: „Když jej nemůžeš zatratit, aspoň mu nežehnej!“ (Nu 23,25) Přesto se rozhodl, že to zkusí ještě jednou. Tentokrát Bileáma zavedl na horu Peór, kde stál chrám zasvěcený Baalově smyslné modloslužbě. Zde přinesli stejný počet obětí. Bileám však už nepředstíral kouzlení. Pohlížel na stany Izraele a z jeho rtů splynulo Boží poselství:

„Jak skvělé jsou tvé stany, Jáko, tvé příbytky, Izraeli! Rozprostírají se jako úvaly, jako zahrady nad řekou, jako vonné stromoví vysázené Hospodinem, jako cedry při vodách. Z jeho věder se řinou vody, jeho símě je hojně zavlažováno, jeho král bude vyvýšen nad Agaga, jeho království bude povzneseno...

Kdo ti bude žehnat, buď požehnan, kdo tě bude proklínat, buď proklet.“ (Nu 24,5-9)

Bileám prorokoval, že izraelský král bude větší než Agag. Toto jméno bylo dáváno králům Amálekovců, kteří byli v té době velmi mocným národem. Avšak Izrael, pokud zůstane věrný Bohu, si podrobí všechny své nepřátele. Králem Izraele byl Boží Syn a jeho trůn bude jednoho dne ustaven na zemi a jeho moc bude vyvýšena nad všechna pozemská království.

Balák byl naplněn zklamáním, strachem a hněvem. Byl rozhořčen, že mu Bileám nemohl dát sebemenší náznak příznivé odpovědi. Díval se s opovržením na prorokovo kompromisní a neupřímné jednání a rozzlobeně křikl: „Tak si běž, odkud jsi přišel! Přislíbil jsem ti převelikou poctu, avšak Hospodin tě té pocty zbavil.“ (Nu 24,11) Bileám odpověděl, že krále přece předem varoval, že bude moci pronést jen to, co mu dá Bůh.

BILEÁMOVO PROROCTVÍ

Dříve než se vrátil ke svému národu, pronesl Bileám překrásné proroctví o Vykupiteli světa a konečném zničení Božích nepřátel:

„Vidím jej, ne však přítomného, hledím na něj, ne však zblízka. Vyjde hvězda z Jákoba, povstane žezlo z Izraele. Protkne spánky Moába, téměř všech Šetovců. Bude podroben i Edóm, podroben bude Seír, Jákobovi nepřátelé. Izrael si povede zdatně. Panovat bude ten, jenž vzejde z Jákoba, a zahubí toho, kdo vyvázne z města.“ (Nu 24,17-19)

Bileám ukončil své poselství předpovědmi o úplném zničení Moábu a Edómu, Amálekovců a Kénijců, a tak neponechal moábskému králi jediný paprsek naděje.

Zklamán ve svých nadějích, že získá bohatství a poctu, a vědom si toho, že na sebe přivolal Boží nelibost, vrátil se Bileám ze své svévolné cesty. Moc Božího Ducha, která ho usměrňovala, ho opustila a jeho chamtivost zvítězila. Byl připraven za každou cenu získat odměnu, kterou mu Balák slíbil. Bileám věděl, že zdar Izraele závisí na jeho poslušnosti vůči Bohu. Nebylo jiné cesty, jak přivést Hebreje k pádu, ledaže je svedou k hříchu.

Okamžitě se vrátil do Moábu a předložil králi své plány na odloučení Izraelců od Boha tím, že je zláká k modlářství. Budou-li moci být svedeni k smyslné modloslužbě Baala a Ašstorety, jejich všemocný Ochránce se stane jejich nepřítelem a oni padnou za kořist krutým bojovným národům, které je obklopují. Král tento plán okamžitě přijal a Bileám zůstal, aby pomáhal při jeho uskutečňování.

Bileám byl svědkem úspěchu svých dábelských intrik. Viděl, jak na Hospodinův lid dopadlo Boží zlořečenství a jak v důsledku Božích soudů zahynuly tisíce lidí. Avšak Boží spravedlnost, která ztrestala hřích Izraele, nedovolila, aby pokušitel unikl. Ve válce Izraele proti Midjancům byl Bileám zabit. V předtuše, že se blíží jeho konec, zvolal: „Kéž umřu smrtí lidí přímých, kéž je můj konec jako jeho!“ (Nu 23,10) Nevyvolil si ovšem život lidí spravedlivých. Spojil svůj život s Božími nepřáteli.

Bileámův osud byl podobný údělu Jidášovu. Oba muži se pokusili spojit službu Bohu s touhou po mamonu a setkali se s mimořádným nezdarem. Bileám znal pravého Boha. Jidáš věřil v Ježíše. Bileám doufal, že si ze služby Hospodinu učiní odrazový můstek k získání bohatství a světských poct. Jidáš se domníval, že si spojením s Kristem zajistí bohatství a postavení v pozemském království, které – jak věřil – Mesiáš brzy zřídí. Jak Bileám, tak Jidáš přijali velké

světlo, avšak jediný hřích, který pěstovali, zkazil celou jejich povahu a zapříčinil jejich zkázu.

Jediný hřích, který pěstujeme, krůček za krůčkem pokazí náš charakter. Poddávání se jedinému špatnému návyku podlamuje naši schopnost bránit se a otevírá cestu satanu, aby nás svedl na scestí. Jedinou bezpečnou pomocí je modlit se tak jako David: „Drž mé kroky ve svých stopách, aby moje nohy neuklouzly.“ (Ž 17,5)

MIDJÁNSKÉ ŽENY

*Co nezvládli silní vojáci,
to dokázaly „slabé“ ženy.*

Vítězná izraelská armáda se vrátila z Bášanu s novou vírou v Boha. Izraelci si byli jisti tím, že teď brzy dobudou Kenaan. Od zaslíbené země je dělila pouze řeka Jordán. Hned za řekou se rozprostírala úrodná rovina, zavlažovaná vodními prameny a zastiňovaná bujnými palmami. Na západní straně se tyčily věže a výstavné domy Jericha, „Palmového města“ (Dt 34,3). Na východní straně Jordánu se do určité vzdálenosti podél řeky rozkládala rovina, která byla široká několik kilometrů. Toto chráněné údolí mělo tropické podnebí. Zde se Izraelci utábořili. V akáciových hájích našli příjemné útočiště.

Avšak v tomto krásném prostředí se měli setkat se zlem smrtonosnějším, než jaké představují armády ozbrojených mužů nebo divoké pouštní šelmy. Tato země, tak bohatá na přírodní krásy, byla svými obyvateli poskvrněna. Při veřejném uctívání Baala se odehrávaly ty nejhanebnější scény. Všude byla místa zasvěcená modloslužbě a smyslným praktikám, jejichž názvy prozrazovaly mravní zkaženost.

Mysl Izraelců, která byla neustále podněcována bezbožností, si zvykla na

smyslné myšlenky. Jejich pohodlný život měl za následek morální rozklad. Téměř nepozorovaně odcházel od Boha a dostávali se do situace, v níž mohli snadno padnout za kořist pokušení.

Během jejich táboření u Jordánu se Mojžíš připravoval na obsazení Kenaanu. Velký vůdce se plně věnoval této práci. Ovšem pro lid byla tato doba napjatého očekávání nejtěžší zkouškou trpělivosti, a uplynulo sotva pár týdnů, když byly jejich dějiny poskvrněny hrozným odpadnutím od mravní čistoty a bezúhonnosti.

Do tábora se začaly vkrádat midjánské ženy. Jejich záměrem bylo svést Hebreje k přestoupení Božího zákona a přivést je k modlářství. Tyto pohnutky byly velice pečlivě skrývány pod rouškou přátelství.

Na Bileámův návrh dal moábský král vystrojit velkou slavnost na počest kenaanských bohů. Bylo tajně umluveno, že Bileám přemluví Izraelce k účasti. Považovali ho za Božího proroka, a tak mu nedělalo žádné problémy uskutečnit svůj záměr. Velké množství lidí se spolu s ním přišlo podívat na slavnost. Omámeni hudbou a tancem a okouzlení

krásou pohanských vestálek, odložili svou věrnost Hospodinu. Víno otupilo jejich smysly a strhlo zábrany. Přestali se ovládat. Poté, co své svědomí poskvrnili pohledem na oplzlé výjevy, byli vedeni k tomu, aby se poklonili modlám, přinesli obět na pohanských oltářích a zúčastnili se ponižujících rituálů.

Tento jed se jako smrtelná nákaza rozšířil po celém izraelském táboře. Muži, kteří byli schopni vítězit v bitvách, byli poraženi lstí žen. Zdálo se, že lid je zaslepen. Vládcové a vedoucí byli mezi prvními, kdo zhřešili, a provinilo se tolik lidí, že se odpadnutí stalo celonárodní záležitostí. „Tak se Izrael spřáhl s Baal-peórem.“ (Nu 25,3) Než si Mojžíš všiml šířícího se zla, nejenže se Izraelci zúčastnili smyslné modloslužby na hoře Peór, ale pohanské praktiky se dostaly do izraelského tábora. Staříčkový vůdce byl naplněn rozhořčením a Bůh vzplanul hněvem.

Midjánské ženy svými bezbožnými praktikami dosáhly toho, co všemi svými kouzly nemohl způsobit Bileám – oddělily Izrael od Boha. Tábor zasáhla hrozná morová rána, které padlo za obět více než dvacet tisíc lidí. Bůh nařídil, aby byli vůdcové odpadnutí usmrceni. Tento příkaz byl okamžitě vykonán. Pak byla jejich těla pověšena, aby byla celému Izraeli na očích. Když Izraelci uvidí, jak přísně bylo s předáky naloženo, snad pochopí, s jakým odporem Bůh pohlíží na hřích. Všichni cítili, že trest byl spravedlivý, a lidé v slzách pokorně vyznávali své hříchy.

Zatímco Izraelci takto plakali před Hospodinem u dveří stanu setkávání, Zimrí, předák jednoho izraelského

rodu, troufale vstoupil do tábora v doprovodu midjánské nevěstky a zavedl ji do svého stanu. Dosud nikdy nebyla neřest páchána s takovou nestoudností a sveřepostí. Zimrí podobně jako obyvatelé Sodomy vědomě setrval v hříchu a ještě se jím chvástal (viz Iz 3,9).

PINCHAS

Kněží a vůdcové v hlubokém zármutku a pokoře činili pokání a úpěnlivě prosili Hospodina, aby svému lidu udělil milost, když tento izraelský předák před celým shromážděním dával okázale najevo svůj hřích, jako by pohrdal Boží odplatou a vysmíval se soudcům národa. Pinchas, syn nejvyššího kněze Eleazara, se vzchopil, „vzal do ruky oštěp, vešel za izraelským mužem do ženské části stanu a probodl je oba“ (Nu 25,7.8). Tak byla pohroma odvrácena. Kněz, který vykonal Boží soud, byl poctěn před celým Izraelem.

Pinchas „odvrátil mé rozhořčení od Izraelců tím, že dal uprostřed nich průchod mé žárlivosti, takže jsem ve své žárlivosti s Izraelci neskoncoval. Proto vyhlas: Hle, daruji mu svou smlouvu pokoje. Ta bude pro něho i pro jeho potomstvo smlouvou trvalého kněžství za to, že horlil pro svého Boha. Bude za Izraelce vykonávat smírní obřady.“ (Nu 25,11-13)

Soudy, které postihly Izrael, zahubily ty, kdo ještě zůstali naživu z onoho velkého množství lidí, kteří před čtyřiceti lety slyšeli neodvratný rozsudek, že určitě zemřou na poušti. Během jejich táboření na jordánských rovinách nezůstal „mezi nimi nikdo z těch, kteří byli

povolání do služby tehdy, když Mojžíš s knězem Áronem sčítal Izraelce na Sínajské poušti. Hospodin jim totiž řekl, že určitě zemřou na poušti. Nezbyl z nich žádný, jenom Káleb, syn Jefunův, a Jozue, syn Núnův.“ (Nu 26, 64.65)

Bůh seslal na Izrael soudy, protože se poddali svodům Midjanců, avšak pokusitelé neměli uniknout hněvu Boží spravedlnosti. Bůh rozkázal Mojžíšovi: „Vykonáš za syny Izraele pomstu na Midjancích a pak budeš připojen ke svému lidu.“ (Nu 31,2) Z každého pokolení bylo vybráno tisíc mužů, které Pinchas vedl do boje s Midjanci. „Vypravili se do boje proti Midjánu, jak přikázal Hospodin Mojžíšovi, a pobili všechny muže. Zabili také... pět midjánských králů, mimo ostatní skolené. I Bileáma, syna Beórova, zabili mečem.“ (Nu 31,7.8)

Takový byl konec těch, kdo osnova-li zničení Božího lidu. „Napadají duši spravedlivou, nevinnou krev viní ze svévole. Ale Hospodin... obrátí proti nim jejich ničemnosti, umlčí je jejich vlastní zlobou, umlčí je Hospodin, Bůh náš!“ (Ž 94,21-23)

SILNÍ MUŽI PŘEMOŽENÍ ŽENAMI

Když Hebrejové podlehli pokušení a přestoupili Boží zákon, jejich ochrana od nich odstoupila. Když je Boží lid věrný Božím přikázáním, pak Hospodin „nehledí na kouzla proti Jákobovi, nedbá těch, kdo přejí bídu Izraeli“ (Nu 23,21). Proto satan mobilizuje veškerou svou lstivou dovednost, aby ho svedl k hříchu. Jestliže ti, kdo o sobě prohlašují, že jsou nositeli Božího zákona, začnou přestupovat jeho požadavky,

nebudou schopni obstát proti svým nepřatelům.

Izraelci, které nedokázaly porazit armády ani midjánská kouzla, se stali kořistí jejich prostitutek. Takovou moc má žena, která se dá do služeb satana a snaží se hubit muže. „Mnohé už sklála, přivedla k pádu, všichni, i ti nejzdatnější, byli od ní zavražděni.“ (Př 7,26) Takto byl pokoušen Josef. Takto Samson prozradil tajemství své síly Pelištejcům. Zde klopýtl David. A Šalomoun, nejmoudřejší ze všech králů, se stal otrokem vášně a obětoval svou mravní neporušenost těžce záhudné moci.

Satan po několik tisíciletí s ďábelskou zlomyslností usilovně promýšlel, jak v dalších pokoleních zničit vůdce Božího lidu stejným pokušením, které tak úspěšně uplatnil při slavnosti Baal-peóru. Jak se blížíme ke konci času, k hranicím nebeského Kenaanu, satan znásobuje své úsilí, aby Božimu lidu zabránil vstoupit do této překrásné země. Připravuje svá pokušení pro ty, kdo zastávají svatý úřad. Když se mu podaří svést je k tomu, aby se poskvřili, jejich prostřednictvím pak může zničit mnohé. Pomocí světských přátelství, kouzla krásy, vyhledávání zábav, veselí, slavností nebo pití vína se pokouší svést lidi k přestoupení sedmého přikázání.

Ti, kdo zneuctí Boží obraz a poskvřní chrám svého těla, se nebudou rozpakovat jakkoli jinak zhanobit Boha, jen aby uspokojili touhy svých zkažených srdcí. Člověk, který se stal otrokem vášně, si nemůže uvědomovat posvátnou povinnost zachovávat Boží zákon, ocenit smířcí obět Ježíše

Krista nebo pěstovat pravé hodnoty. Dobrota, čistota, pravda, úcta k Bohu a láska k svatým věcem, to vše je spáleno žářem žádostivosti. Člověk se stává zarputilým zpustlíkem. Bytosti stvořené k Božímu obrazu jsou takto sníženy na úroveň zvířat.

Nejúspěšnější ve svádění Kristových následovníků k hříchu je satan tehdy, když se mu podaří zlákat je, aby se spojili s bezbožnými lidmi a zúčastnili se jejich zábav. Bůh od svého lidu dnes vyžaduje totéž, co požadoval od starého Izraele, totiž aby se svými zvyky, jednáním a zásadami jasně odlišoval od světa. Varování daná Hebrejům, aby se nemísili s pohany, nebyla tehdy vyjádřena výslovněji, než jsou formulována ta, která křesťanům zakazují jednat v duchu a podle zvyků bezbožných lidí. V odmítání přátelství, která se nás snaží ovlivnit, abychom se odloučili od Boha, nemůžeme být nikdy příliš rozhodní. Když se modlíme „Neuveď nás v pokušení“, musíme se od pokušení držet co nejdále.

Když žili Izraelci v pohodlí a bezpečí, byli svedeni k hříchu. Bezstarostnost a neukázněnost nechávají hradby našeho nitra nestřežené, takže do něj mají přístup nečisté myšlenky. Zrádci na hradbách odhazují pevné zásady a vydávají Izrael do satanovy moci. Takto se satan snaží zničit lidi. Dříve než se křesťan dopustí otevřeného hříchu, odehrává se v jeho srdci dlouhý přípravný proces, který není světu zjevný. Mysl se neobrátil od čistoty a svatosti k nemravnosti, zkaženosti a zločinu najednou. Pěstováním nečistých myšlenek se hřích, který si člověk kdysi ošklivil, stává příjemným.

Nemůžeme chodit ulicemi našich měst, aniž bychom se nesetkali s křiklavými reklamami na zločin, který se představuje v různých románech, filmech nebo divadlech. Vulgárnost a nemravný způsob života se lidem podává v časopisech a vše, co podněcuje smyslnost, je jim líčeno v poutavých příbězích. Lidé toho slyší tolik o podlých zločinech, že se jejich svědomí otupuje a oni se nakonec takovými věcmi zabývají s nenasatným zájmem.

Mnohé populární zábavy pěstované těmi, kdo o sobě tvrdí, že jsou křesťané, končí jako podobně jako radovánky pohanů. Prostřednictvím divadelních her satan po mnohá staletí probouzí vášně a oslavuje nemravnost. Satan používá oper, tance a karetních her, aby otevřel dveře smyslnosti. Všude tam, kde se lidé scházejí k zábavám, kde se pěstuje pýcha nebo se hoví chuti, kde jsou lidé vedeni k tomu, aby zapoměli na Boha a ztratili ze zřetele věčné zájmy, všude tam satan svazuje člověka do svých okovů.

Srdce musí být obnoveno Boží milostí. Ten, kdo se snaží vybudovat ctnostný charakter nezávisle na Boží milosti, staví svůj dům na sypkém písku. V nelásky bouřích pokušení bude zcela jistě přemožen. Každý člověk by se měl úpěnlivě modlit jako David: „Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha.“ (Ž 51,12)

Přesto musíme něco udělat, abychom odolali pokušení. Ti, kdo nechťejí padnout za kořist satanovým léčkám, musí střežit cesty ke svému nitru. Musí se vystríhat čtení, sledování a naslouchání tomu, co vyvolává nečisté myšlenky.

To vyžaduje upřímné modlitby a vytrvalou bdělost. Stálý vliv Ducha svatého potáhne mysl vzhůru, aby člověk přemýšlel o čistých a svatých věcech. Žalmista říká: „Jak si mladík udrží svou stezku čistou? Musí se vždy držet tvého slova. Tvou řeč uchovávám v srdci, nechci proti tobě hřešit.“ (Ž 119,9.11)

Hříchy Izraele při slavnosti Baal-peóru přivolal na národ Boží soudy. Stejně hříchy nemusí být dnes potrestány tak rychle, avšak jejich páchaní přináší hrozné důsledky. Dříve nebo později dopadne na každého přestupníka trest. Tyto

hříchy více než kterékoli jiné způsobily hroznou degeneraci lidstva a přinesly strašné nemoci a bídu, které jsou zlořečenstvím světa. Lidé mohou být úspěšní v zakrývání svých přestoupení před jinými lidmi, avšak sklídí jejich výsledky v podobě utrpení, nemoci nebo smrti. A navíc život každého člověka bude nakonec postaven před soud. „Ti, kteří takové věci dělají, nebudou mít podíl na království Božím“ (Ga 5,21), ale budou spolu se satanem a zlými anděly uvrženi „do hořícího jezera. To je druhá smrt.“ (Zj 20,14)

MOJŽÍŠOVO POSELSTVÍ

*Velký vůdce Izraele se rozloučil se svým lidem
a předal žezlo svému nástupci.*

Hospodin Mojžíšovi oznámil, že nadešla doba stanovená k obsazení Kenaanu. Když stál staříčkový prorok na výšinách a pohlížel na zaslíbenou zemi, s hlubokou upřímností prosil: „Panovníku Hospodine, ty jsi začal ukazovat svému služebníkovu svou velikost a svou pevnou ruku. Však také který bůh na nebi nebo na zemi by dovedl vykonat takové činy a takové bohatýrské skutky jako ty! Kéž smím přejít Jordán a spatřit tu dobrou zemi, co je za Jordánem, dobrou hornatou zemi a Libanon!“ (Dt 3, 24.25)

Odpověď zněla: „Máš dost. O této věci už ke mně nemluv. Vystup na vrchol Pisgy a rozhlédni se na západ, na sever, na jih a na východ; na vlastní oči se podívej. Tento Jordán však nepřejdeš.“ (Dt 3, 26.27)

Mojžíš se bez reptání podřídil Božímu rozhodnutí. Nyní měl úzkostnou starost o Izrael. Z hloubi jeho srdce vytryskla modlitba: „Nechť Hospodin, Bůh duchů všech tvorů, ustanoví nad pospolitostí muže, který by před nimi vycházel a vcházel a který by je vyváděl a přiváděl, aby Hospodinova pospolitost nebyla jako ovce bez pastýře.“

(Nu 27,16.17) Hospodin mu odpověděl: „Vezmi k sobě Jozua, syna Núnova, muže, v němž je duch, a vlož na něho ruku. Postavíš ho před kněze Elezara i před celou pospolitost a dáš mu před jejich zraky pověření. Předáš mu díl své velebnosti, aby ho celá pospolitost synů izraelských poslouchala.“ (Nu 27,18-20)

Za jeho nástupce byl vybrán Jozue, moudrý, schopný a hluboce věřící muž. Byl slavnostně oddělen za vůdce Izraele. Mojžíš celému společenství vyřídil slova, která mu Hospodin řekl o Jozuovi: „Na jeho rozkaz budou vycházet a na jeho rozkaz budou vcházet, on a s ním všichni Izraelci, tedy celá pospolitost.“ (Nu 27,21)

Mojžíš se postavil před lid, aby zopakoval svá napomenutí a varování. Tvář mu zářila svatým světlem. Vlasy měl stáří bílé, ale jeho postava byla vzpřímená a oči jasná a nezkalená. S hlubokým pohnutím jim líčil lásku a milost jejich všemocného Ochránce: „Jen se ptej na dřívější časy, které byly před tebou, od chvíle, kdy Bůh stvořil na zemi člověka. Ptej se od jednoho konce nebes ke druhému, zda se stala tak veliká

věc anebo bylo o něčem takovém slycháno. Zdali kdy slyšel lid hlas Boha mluvícího zprostředku ohně, jako jsi slyšel ty, a zůstal naživu, anebo zdali se pokusil nějaký bůh přijít a vzít pronárod zprostředku jiného pronároda zkouškami, znameními, zázraky a bojem, pevnou rukou a vztaženou paží, velkými hroznými činy, jak to vše s vámi učinil Hospodin, váš Bůh, v Egyptě tobě před očima.“ (Dt 4,32-34)

„Ale protože vás Hospodin miluje a zachovává přísahu, kterou se zavázal vašim otcům, vyvedl vás Hospodin pevnou rukou a vykoupil tě z domu otroctví, z rukou faraona, krále egyptského. Poznej tedy, že Hospodin, tvůj Bůh, je Bůh, Bůh věrný, zachovávající smlouvu a milosrdenství do tisícího pokolení těm, kteří ho milují a dbají na jeho příkázání.“ (Dt 7,8.9)

Izraelský lid byl často netrpělivý a vzpurný, protože dlouho putovali po poušti. Avšak Hospodin nemohl za tento odklad vstupu do Kenaanu. Rmoutilo ho to víc než je, protože je nemohl dovést přímo do zaslíbené země a projevit před všemi národy svou úžasnou moc. Kvůli své nedůvěře k Bohu nebyli připraveni vstoupit do Kenaanu. Kdyby se byli jejich otcové ve víře poddali Božímu vedení a řídili se jeho nařízeními, už dávno by jako prosperující, svatý a šťastný národ žili v Kenaanu. Svým váháním zneuctili Boha a ubrali mu v očích okolních národů na slávě.

Mojšís řekl: „Hleď, učil jsem vás nařízením a právům, jak mi přikázal Hospodin, můj Bůh, abyste je dodržovali v zemi, kterou přicházíte obsadit. Bedlivě je dodržujte. To bude vaše moudrost

a rozumnost před zraky lidských pokolení. Když uslyší všechna tato nařízení, řeknou: »Jak moudrý a rozumný lid je tento veliký národ!«“ (Dt 4,5.6)

Pak Hebrejům položil otázku: „A má jiný veliký národ nařízení a práva tak spravedlivá jako celý tento zákon, který vám dnes předkládám?“ (Dt 4,8) Zákony, které dal Bůh starozákonnímu lidu, byly moudřejší, lepší a lidštetší než ty, které si ustanovily nejcivilizovanější národy země. Boží zákon nesl pečeť božskosti.

Jak se tato slova musela dotknout srdcí Izraelců, když si vzpomněli, že tomu, který s takovým zápallem líčil pozhéňání této krásné země, bylo pro jejich hřích zabráněno podílet se na dědictví jeho lidu.

„Země, do níž táhnete a kterou máte obsadit, je země hor a plání. Pije vodu z nebeského deště. Je to země, o níž Hospodin, tvůj Bůh, pečuje. Oči Hospodina, tvého Boha, jsou na ni neustále upřeny, od začátku roku až do konce.“ (Dt 11, 11.12) „Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, tě uvádí do dobré země, do země s potoky plnými vody, s prameny vod propastných tůní, vyvěrajícími na pláni i v pohorí, do země, kde roste pšenice i ječmen, vinná réva, fíkoví a granátová jablka, do země olivového oleje a medu, do země, v níž budeš jíst chléb bez nedostatku, v které nebudeš postrádat ničeho, do země, jejíž kamení je železo a z jejíž hor budeš těžit měď.“ (Dt 8,7-9)

„Až tě Hospodin, tvůj Bůh, přivede do země, o které přísahal tvým otcům Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že ti ji dá, a dá ti veliká a dobrá města, která jsi nestavěl, domy plné všeho dobrého,

kteřé jsi nenaplnil, vykopané studny, kteřé jsi nevykopal, vinice a olivoví, kteřé jsi nevyasadil, a budeš jíst a nasytíš se, pak si dávej pozor, abys nezapomněl na Hospodina. (Dt 6,10-12) „Dávejte si pozor, abyste nezapomněli na smlouvu Hospodina, svého Boha, kteřou s vámi uzavřel..., neboť Hospodin, tvůj Bůh, je oheň šířající, Bůh žárlivě milující.“ (Dt 4,23.24) „Zvrhnete-li se však,“ řekl Mojžíš, „a uděláte si tesanou sochu, zpodobení čehokoli, a dopustíte se toho, co je zlé v očích Hospodina, svého Boha, co ho uráží, beru si dnes proti vám za svědky nebe i zemi, že v zemi, do níž přejdete přes Jordán, abyste ji obsadili, rychle a nadobro vyhynete.“ (Dt 4,25.26)

Mojžíš dokončil sepsání všech zákonů, přikázání a nařizení, která mu Bůh dal, jakož i pravidel týkajících se obětního systému. Kniha obsahující všechny tyto zákony byla umístěna vedle truhly smlouvy, aby byla uchovávána v bezpečí.

ZÁVĚREČNÁ ZASLÍBENÍ

Velký vůdce byl stále ještě naplněn obavami, že lid odejde od Boha. Ve vznešeném a horlivém proslovu před ně představil požehnání, která prožijí za podmínky poslušnosti, a zlořečenství, která dopadnou na přestupníky:

„Jestliže budeš opravdově poslouchat Hospodina, svého Boha, a bedlivě dodržovat všechny jeho příkazy, které ti dnes udílím, vyvýší tě Hospodin, tvůj Bůh, nad všechny pronárody země. A spočinou na tobě všechna tato požehnání, když budeš poslouchat

Hospodina, svého Boha: Požehnaný budeš ve městě a požehnaný budeš na poli. Požehnaný bude plod tvého života i plodiny tvé role, plod tvého dobytka, vrh tvého skotu a přírůstek tvého bravu. Požehnaný bude tvůj koš a tvá díže. Požehnaný budeš při svém vcházení a požehnaný při svém vycházení. Hospodin dá, že tvoji nepřátelé, kteří proti tobě povstanou, budou před tebou poraženi. Jednou cestou proti tobě vytáhnou a sedmi cestami budou před tebou utíkat. Hospodin přikáže, aby s tebou bylo požehnání ve tvých sýpkách a na všem, k čemu přiložíš ruku.“ (Dt 28,1-8)

„Jestliže však nebudeš Hospodina, svého Boha, poslouchat a nebudeš bedlivě dodržovat všechny jeho příkazy a nařizení, která ti dnes udílím, dopadnou na tebe všechna tato zlořečení: Prokletý budeš ve městě a prokletý budeš na poli. Prokletý bude tvůj koš a tvá díže. Prokletý bude plod tvého života i plodiny tvé role, vrh tvého skotu i přírůstek tvého bravu. Budeš předmětem úděsu, pořekadel a posměchu mezi všemi národy, kam tě Hospodin odvede. Hospodin tě rozptýlí do všech národů od jednoho konce země do druhého... Mezi těmi pronárody nebudeš mít klidu, ani tvá noha si neodpočine. Hospodin ti tam dá chvějící se srdce, pohaslé oči a zoufalou duši. Tvůj život bude viset na vlásku, v noci i ve dne se budeš chvět strachem a nebudeš jist svým životem. Ráno budeš říkat: »Kéž by byl večer!« a večer budeš říkat: »Kéž by bylo ráno!« pro strach svého srdce, kterým se budeš chvět, a pro podívanou, na kterou se

budeš muset dívat.“ (Dt 28, 15-18.37.64-67)

Duchem inspirace se Mojžíš zahleděl daleko do budoucnosti a vylíčil hrůzné scény konečného zničení Izraele jako národa a zpusťování Jeruzaléma římskou armádou. Živě vylíčil hrozné utrpení lidu během obležení Jeruzaléma Titem o mnoho století později: „Sevře tě ve všech tvých branách, dokud nepadnou tvé vysoké a pevné hradby, na něž spoléháš po celé své zemi... A v tísní obležení, kterým tě bude tísnit tvůj nepřítel, budeš jíst plod svého života, maso svých synů a dcer, které ti dal Hospodin, tvůj Bůh. Změkčíš a zhýčkaný mezi vámi bude nepřejícně hledět na svého bratra i na svou vlastní ženu a na syny, kteří mu ještě zbyli, aby nemusel některému z nich dát z masa svých dětí, které pojídá, ze strachu, že by jemu nezbylo nic v tísní obležení, kterým tě bude tísnit tvůj nepřítel ve všech tvých branách.“ (Dt 28,52-55)

Mojžíš uzavřel svou řeč těmito působivými slovy: „Dovolávám se dnes proti vám svědectví nebes i země: Předložil jsem ti život i smrt, požehnání i zlořečení; vyvol si tedy život, abys byl živ ty

i tvé potomstvo a miloval Hospodina, svého Boha, poslouchal ho a přimkl se k němu. Na něm závisí tvůj život a délka tvých dnů, abys mohl sídlit v zemi, o které přísahal Hospodin tvým otcům, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že jim ji dá.“ (Dt 30,19.20)

Aby tyto pravdy vtiskl všem co nehlouběji do mysli, pronesl je velký vůdce v posvátných verších. Lidé se měli těmito dějinám vyjádřeným poezií naučit zapaměti a učit jim své děti, vnuky a pravnučky, aby nikdy nebyly zapomenuty.

Když se jich jejich děti v budoucnu zeptají: „Co to jsou ta svědectví, nařízení a práva, která vám přikázal Hospodin, náš Bůh?“ (Dt 6,20), mají jim rodiče vyprávět dějiny Božího milostivého jednání s nimi – jak je Hospodin vysvobodil, aby mohli zachovávat jeho zákon: „Hospodin nám přikázal, abychom dodržovali všechna tato nařízení, báli se Hospodina, svého Boha, aby s námi bylo dobře po všechny dny, aby nás zachoval při životě, jak tomu je dnes. Bude se nám počítat za spravedlnost, budeme-li bedlivě dodržovat každý tento příkaz před Hospodinem, svým Bohem, jak nám přikázal.“ (Dt 6,24.25)

MOJŽÍŠOVA SMRT

*Na vrcholu hory Nebó - s pohledem upřeným na zaslíbenou zemi
a nadějí v srdci - zemřel velký vůdce Izraele.*

Ve všem Božím jednání s jeho lidem se pojí láska s milosrdenstvím, což je zřetelné svědectví o jeho nekompromisní a neustranné spravedlnosti. Velký Vládce národů prohlásil, že Mojžíš nedovede Izrael do oné krásné země, a upřímné prosby Božího služebníka nemohly tento Boží rozsudek zvrátit. Přesto se Mojžíš věrně snažil připravit lid na vstup do zaslíbeného dědictví. Na Boží příkaz vstoupil spolu s Jozuem do stanu setkávání, nad nějž se snesl oblakový sloup a stál nad jeho vchodem. Zde byl lid slavnostně předán do Jozuovy zodpovědnosti. Dílo Mojžíše jako vůdce Izraele skončilo.

Ve svém zájmu o Boží lid zapomněl na sebe. V přítomnosti pospolitosti adresoval Mojžíš v Božím jménu svému nástupci tato slova svatého povzbuzení: „Bud' rozhodný a udatný, neboť ty vejdeš s tímto lidem do země, kterou Hospodin přísahal dát jejich otcům. Ty jim ji předáš do dědictví. Sám Hospodin půjde před tebou, bude s tebou, nechá tě klesnout a neopustí tě; neboj se a neděs.“ (Dt 31,7.8) Pak se obrátil ke starším a předákům lidu a slavnostně je vyzval, aby věrně poslouchali nařízení, která jim od Boha vyřídil.

Když se lid díval na starce, který měl být od nich brzy vzat, připomněli si a nově ocenili jeho otcovskou láskyplnost, moudré rady a neúnavnou práci. S hořkostí vzpomínali, jak jejich vlastní zatvrzelost vyprovokovala Mojžíše k hříchu, pro který musí zemřít.

Bůh je vedl k tomu, aby si uvědomili, že nemají svému budoucímu vůdci ztrpčovat život, tak jak ho ztrpčovali Mojžíšovi. Bůh svému lidu uděluje požehnání, když však není doceněno, odnímá mu je.

Téhož dne dostal Mojžíš příkaz: „Vystup zde na pohoří Abarím, na horu Nebó, která je v moábské zemi, naproti Jerichu, a pohleď na kenaanskou zemi, kterou dávám synům Izraele do vlastnictví. Vystup na tu horu, na ní zemřeš a budeš připojen ke svému lidu.“ (Dt 32, 49.50) Mojžíš se měl nyní vydat na novou, tajuplnou cestu. Musí odejít, aby svůj život odevzdal do rukou svého Stvořitele. Věděl, že zemře osamocen. Žádnému lidskému příteli nebude dovoleno, aby mu v jeho posledních hodinách posloužil. Událost, již se jeho srdce lekalo, byla tajemná a hrozná. Největším utrpením pro něj

bylo, že se musí oddělit od lidu, s nímž byl tak dlouho spojen jeho život. Avšak s bezmeznou důvěrou svěřil sebe a lid do Boží lásky a milosti.

Mojžíš stál naposledy ve shromáždění svého lidu. Znovu na něm spočinul Boží Duch a on vznešenými a dojemnými slovy vyslovil požehnání nad každým kmenem. Svou řeč ukončil požehnáním, které se vztahovalo na všechny: „Domov je v odvěkém Bohu, na jeho věčných pažích. Zahnal před tebou nepřítel a řekl: »Vyhlaď ho!« Izrael přebývá bezpečně – jedinečný je Jákobův Pramen – v zemi obilí a moštu; též jeho nebesa kanou rosou. Blaze tobě, Izraeli! Kdo je ti roven, lide vysvobozený Hospodinem? On je štítem tvé pomoci a mečem tvé velebnosti. Před tebou se lze síla tvých nepřátel, pošlapeš jejich posvátná návrší!“ (Dt 33,27-29)

SÁM NA VRCHOLU HORY

Mojžíš opustil společenství a v tichosti sám vystoupil „na horu Nebó, na vrchol Pisgy“ (Dt 34,1). Stál na tomto opuštěném vrcholu a jasným okem se díval na výjev, který se před ním otevřel.

Daleko na západě se rozprostíraly modré vody Středozemního moře. Na severu se k nebi tyčila hora Chermón. Na východě se táhlo území moábské roviny. Za ní ležela země Bášan, dějiště slavného vítězství Izraele. Na jihu se rozkládala poušť, po níž tak dlouho putovali.

O samotě Mojžíš přehléžel svůj život plný těžkostí od chvíle, kdy se vzdal poct faraonova dvora a opustil perspektivní egyptské království, aby svůj úděl

spojil s Božím vyvoleným lidem. V mysli se mu vybavila dlouhá léta strávená na poušti s Jitrovými stády. Vzpomněl si na Toho, kdo se mu zjevil v hořícím keři, a na své povolání k vysvobození Izraele. V duchu znovu spatřil ony úžasné zázraky Boží moci, které Hospodin vykonal ve prospěch svého lidu, a Boží trpělivé milosrdenství během let jejich putování a vzpour. Pouze dva ze všech dospělých mužů a žen z celého Izraele, kteří vyšli z Egypta, byli shledáni tak věrnými, že mohli vstoupit do zaslíbené země. Jeho život plný těžkostí a sebeobětování se mu jevil jako téměř zbytečný.

Věděl však, že své poslání a práci konal z Božího pověření. Když byl poprvé povolán, aby vyvedl Izrael z otroctví, bál se zodpovědnosti. Přesto neodmítl vzít na sebe toto břemeno. Dokonce ani když mu Hospodin nabídl, že ho tohoto závazku zproští a zničí vzpurný Izrael, Mojžíš s tím nesouhlasil. Radoval se ze zvláštních projevů Boží přízně. Během pobytu na poušti získal bohaté zkušenosti ve styku s Boží láskou. Cítil, že učinil moudré rozhodnutí, když si zvolil raději snášet utrpení s Božím lidem než se načas těšit v hříšných radovánkách.

Když se díval zpět na své zážitky, jeho minulost poskrvnil jeden špatný čin. Cítil, že kdyby toto přestoupení mohlo být vymazáno, nebál by se smrti. Byl ujistěn, že vše, co Bůh vyžaduje, je pokání a víra v zaslíbenou Oběť. Mojžíš znovu vyznal svůj hřích a úpěnlivě prosil Boha o odpuštění.

Nato se k jeho velké radosti před jeho zrakem otevřel panoramatický

pohled na zaslíbenou zemi. Nebyl to obraz zastřený nebo nezřetelný jako v mlhavé dálce, nýbrž jasný, určitý a krásný. V tomto výjevu mu nebyl představen současný stav, ale budoucí země naplněná Božím požehnáním. Byly tu hory porostlé cedry, pahorky plné olivovníků a příjemné vůně vinné révy, širé zelené roviny poseté květinami a bohaté na úrodu, palmy, pole vlnící se pšenicí a ječmenem, slunná údolí osvěžovaná bublajícími potůčky a zpěvem ptáků, krásná města a nádherné zahrady, jezera s hojností vody, stáda pasoucí se na horských úbočích a mezi skalami dokonce úly divokých včel plné medu. Byla to vskutku taková země, jak ji Mojžíš, inspirován Božím Duchem, Izraeli popsal.

VIDĚNÍ BUDOUCNOSTI

Mojžíš viděl vyvolený lid v Kenaanu, každý kmen usazený na svém vlastním území. Byly mu ukázány jejich dějiny – onen dlouhý smutný příběh jejich odpadlictví a potrestání. Spatřil, jak byli rozptýleni mezi pohany a jak od Izraele odešla sláva. Viděl jeho krásné město ležet v ruinách a jeho lid jako zajatce v cizích zemích. Uviděl, jak se Izraelci vrátili zpět do země svých otců a jak nakonec žili pod nadvládou Římanů.

Bylo mu dovoleno spatřit první příchod našeho Spasitele. Viděl Ježíše jako děťátko v Betlémě. Slyšel hlasy andělských zástupů, jak radostně zpívají píseň chval Bohu a přejí zemi pokoj. Viděl na nebi hvězdu, která vedla moudrce z východu k Ježíši, a jeho mysl zaplavilo velké světlo, když si vzpomněl

na Bileáмова prorocká slova: „Vyjde hvězda z Jákoba, povstane žezlo z Izraele.“ (Nu 24, 17) Spatřil Kristův pokorný život v Nazaretě, jeho službu lásky, soucitu a uzdravování a jeho zavržení pyšným a nevěřícím národem. Ohromně naslouchal jejich chvástání se Božím zákonem, zatímco pohrdali Tím, který tento zákon dal, a odmítali ho. Viděl Ježíše na Olivové hoře ve chvíli, kdy se s pláčem loučil s městem, které tak miloval.

Když Mojžíš spatřil konečné odmítnutí tohoto lidu, pro který se tolik namáhal a obětoval, za nějž se tak úpěnlivě modlil a pro který byl ochoten dát vymazat své jméno z knihy života, když naslouchal hrozným slovům: „Hle, váš dům se vám ponechává pustý“ (Mt 23, 38), jeho srdce bylo naplněno úzkostí. Z očí mu kanuly hořké slzy soucitu s trpícím Božím Synem.

Pak Mojžíš ve vidění následoval Spasitele do Getsemane a spatřil jeho smrtelný zápas v zahradě, zradu, posměch, bičování a ukřižování. Mojžíš viděl, že tak jako on povýšil hada na poušti, tak musí být povýšen Boží Syn, „aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3, 16). Mojžíšovo srdce naplnil zármutek, rozhořčení a děs, když viděl pokrytectví a satanskou nenávisť, kterou židovský národ projevil vůči svému Vykupiteli.

Slyšel Kristův srdcervoucí výkřik: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mk 15, 34) Viděl, jak jeho mrtvé tělo leží v Josefově novém hrobě. Zdálo se, že svět obklopila temnota beznaděje. Když se však podíval znovu, spatřil, jak Kristus jako vítěz v triumfálním

průvodu andělů, kteří ho uctívají, vystupuje na nebesa a jako kořist s sebou vede zástup lidí, které vysvobodil z moci smrti.

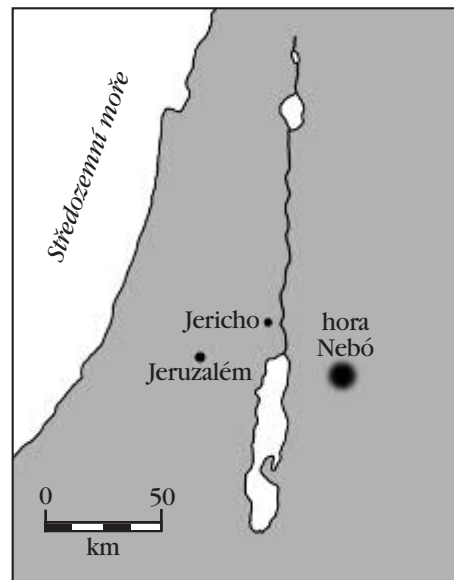
Mojžíš viděl, jak Ježíšovi učedníci vyšli, aby světu přinesli Kristovo evangelium. Ačkoliv Izrael „podle těla“ nesplnil svůj úkol být světlem světa a přišel o své privilegium být vyvoleným národem, Bůh Abrahamovy potomky nezavrhl. Všichni, kdo se přijetím Krista stanou dětmi víry, se budou počítat za Abrahamovo símě, za dědice smlouvy zaslíbení. Byli stejně jako Abraham povoláni k tomu, aby svět seznámili s Božím zákonem a s evangeliem Božího Syna. Mojžíš spatřil, jak díky Ježíšovým učedníkům září světlo evangelia a jak se k tomuto nabízenému světlu shromažďují tisíce lidí z pohanských zemí. Zaradoval se z početního růstu a úspěchu Izraele.

Potom se před ním rozvinul další výjev. Bylo mu ukázáno satanovo dílo, jak vedl Židy k tomu, aby odmítli Krista, přestože tvrdili, že ctí zákon jeho Otce. Poté viděl, že svět propadl podobnému svodu, když věřící vyznávali, že přijímají Krista, ale přitom odmítali Boží zákon. Slyšel zuřivý křik kněží a starších: „Pryč s ním! Ukřižuj ho, ukřižuj ho!“ A pak z úst těch, kdo se prohlašovali za křesťanské učitele, uslyšel volání: „Pryč se zákonem!“

Viděl, jak byla sobota pošlapávána a jak byl na její místo postaven padělek. Mojžíš byl naplněn úžasem a hrůzou. Jak mohli ti, kdo věřili v Krista, odstranit zákon, který je základem Boží vlády v nebi i na zemi? S radostí pohlížel na hrstku věrných, kteří přesto respektovali

a vyvyšovali Boží zákon. Viděl, jak se v posledním velkém sporu pozemské moci snažily zničit ty, kdo zachovávali Boží zákon. Slyšel slova smlouvy pokoje, kterou Bůh uzavřel s těmi, kdo žijí podle jeho zákona, když ji pronesl svým hlasem ze svatého místa svého přebývání. Spatřil Kristův druhý příchod ve slávě, viděl, jak byli spravedliví mrtví vzkříšeni k věčnému životu a žijící svatí proměněni, aniž okusili smrt, a jak s písněmi vděčnosti na rtech společně vystupovali vzhůru k Božímu městu.

Mojžíšovi se naskytl ještě jiná podívaná – pohled na zemi osvobozenou od zlořečenství, která byla mnohem krásnější než půvabná zaslíbená země, již před sebou nedávno spatřil. Není na ní hřích a smrt tam nemůže vstoupit. Mojžíš s nepopsatelnou radostí pohlížel na tento výjev, který představoval

Hora Nebó, na které se Mojžíš rozloučil se zaslíbenou zemí.

mnohem skvělejší vysvobození, než jakého se nadál ve svých neoptimističtějších představách. Pozemské putování věřících navždy skončilo. Boží Izrael konečně vstoupil do překrásné země.

SMRT A VZKŘÍŠENÍ

Vidění se rozplynulo a Mojžíšovy oči spočinuly na kenaanské zemi rozprostírající se v dálce. Potom jako unavený válečník ulehl k odpočinku. „I zemřel Mojžíš, služebník Hospodinův, tam v moábské zemi podle Hospodinovy výpovědi. Pochoval ho v údolí v moábské zemi naproti Bét-peóru. Nikdo až dodnes nezná jeho hrob.“ (Dt 34, 5.6) Mnozí by se dostali do nebezpečí modloslužebnictví nad jeho mrtvým tělem, kdyby byli znali místo, kde byl pochován. Z tohoto důvodu bylo lidem utajeno. Boží andělé pohřbili tělo Božího věrného služebníka a střežili jeho osamělý hrob.

Neměl ovšem zůstat v hrobě dlouho. Sám Kristus spolu s anděly, kteří Mojžíše pochovali, sestoupil z nebe, aby vzkřísil spícího svatého muže. Satan se chvástal svým úspěchem, že Mojžíše svedl do hříchu, a ten se tak dostal pod nadvládu smrti. Velký nepřítel prohlásil, že Boží výrok: „Prach jsi a v prach se navrátíš“ (Gn 3, 19) mu dává právo na mrtvého. Moc smrti nebyla nikdy zlomena a podle satanova tvrzení jsou všichni mrtví jeho zajatci a nemohou být nikdy z hrobu propuštěni.

Když Kníže života a zářící andělské bytosti přistoupili k hrobu, satan se obával o svou nadvládu. Začal se s Kristem, který narušil území, jež satan

považoval za své vlastní, přit. Prohlásil, že dokonce ani Mojžíš nebyl schopen zachovávat Boží zákon. Dopustil se téhož hříchu, který způsobil, že byl satan vyvržen z nebe, totiž přivlastnil si slávu, která náleží Hospodinu, a tímto přestoupením se dostal pod satanovu nadvládu. Arcizrádce znovu opakoval svá původní obvinění, že s ním Bůh jednal nespravedlivě.

Kristus ho mohl volat k zodpovědnosti za kruté dílo, které jeho svody v nebi způsobil, když zapříčinily zkázu velkého množství jeho obyvatel. Mohl poukázat na lež vyřčenou v zahradě Eden, která vedla k Adamovu hříchu a přinesla lidstvu smrt. Mohl satanovi připomenout, že to byl právě on sám, kdo sváděl Izrael k reptání a vzpouře, která vyčerpala tak dlouho projevovanou trpělivost jejich vůdce, takže byl v nestřeženém okamžiku zaskočen a dopustil se hříchu, kvůli němuž se dostal pod nadvládu smrti. Avšak Kristus řekl: „Potrestej tě Hospodin.“ (Ju 9) Tím předal vše k rozhodnutí svému Otci. Spasitel nevstoupil se svým nepřítelem do sporu, ale právě tehdy začal uskutečňovat své dílo: zlomil moc poraženého nepřítele a přivedl mrtvého k životu. To byl důkaz nadvlády Božího Syna. Satan o svou kořist přišel. Spravedlivý mrtvý byl znovu živ. Mojžíš vyšel z hrobu oslavený a vystoupil se svým Osvoboditelem vzhůru do Božího města.

Bůh Mojžíšovi nedovolil vstoupit do Kenaanu, aby dal lidstvu ponaučení, na něž nesmí nikdy zapomenout, totiž že vyžaduje důslednou poslušnost a že si lidé musí dát pozor, aby si nepřivlastňovali

slávu, která patří jejich Stvořiteli. Nemohl vyslyšet Mojžíšovu modlitbu a dát mu podíl na dědictví Izraele, ale nezapomněl na svého služebníka a neopustil ho. Na vrcholu Pisy Bůh Mojžíše povolal k dědictví nekonečně slavnějšímu, než byl pozemský Kenaan.

Mojžíš byl spolu s Eliášem, který byl zaživa proměněn a vzat do nebe,

přítomen na hoře proměnění. Takto byla Mojžíšova modlitba nakonec vyslyšena. Stál na „krásné hoře“ uprostřed dědictví svého lidu a vydával svědectví Kristu, který byl středem všech zaslíbení daných Izraeli. Toto je poslední výjev, který byl lidem zjeven ze života muže, jehož nebesa tak vysoce poctila.

V ZASLÍBENÉ ZEMI

*Naděje se konečně naplnila - Izrael překročil Jordán
a vstoupil do zaslíbené země.*

Teprve teď, když jim byl jejich bývalý vůdce odňat, si Izraelci plně uvědomili hodnotu jeho moudrých rad, jeho rodičovské lásky a jeho neoblomné víry.

Mojžíš byl mrtev, ale jeho vliv žil dál. Tak jako zář zapadajícího slunce osvětluje vrcholky hor i poté, co samo už zapadlo za horizont, tak i dílo svatých a dobrých lidí osvětluje svět dlouho poté, co jeho tvůrčové zemřeli. „Spravedlivý zůstane v paměti věčně.“ (Ž 112,6) Přestože byli lidé naplněni zármutkem nad touto velkou ztrátou, nebyli ponecháni sami. Ve dne zůstával nad stanem setkávání oblakový sloup a v noci sloup ohnivý. Bůh bude stále jejich vůdcem a pomocníkem, pokud se budou řídit jeho příkázáními.

Uznávaným vůdcem Izraele byl nyní Jozue. Byl to muž odvážný a vytrvalý, nezakládal si na sobě a především byl veden živou vírou v Boha. Takový byl charakter člověka, kterého Bůh vybral, aby vedl izraelské zástupy. Za Mojžíše působil jako „předseda vlády“ a jeho tichá a opravdová věrnost, jeho pevnost, když ostatní pochybovali, a jeho rozhodnost stát za pravdou uprostřed nebezpečí svědčily o tom, že je hoděn stát

se Mojžíšovým nástupcem. Jozue pohlížel na práci, která ho v budoucnu čekala, s velkou úzkostí, avšak Bůh jeho obavy rozptýlil ujištěním: „Jako jsem byl s Mojžíšem, budu i s tebou. Nenechám tě klesnout a neopustím tě. Bud' rozhodný a udatný, neboť ty rozdělíš tomuto lidu zemi v dědictví, jak jsem se přísne zavázal jejich otcům, že jim ji dám.“ (Joz 1,5.6) „Dal jsem vám každé místo, na které vaše noha šlápne.“ (Joz 1,3) „Jen bud' rozhodný a velmi udatný, bedlivě plň vše, co je v zákoně, který ti přikázal Mojžíš, můj služebník. Neodchyluj se od něho napravo ani nalevo; tak budeš jednat prozíravě všude, kam půjdeš. Kniha tohoto zákona ať se nevzdálí od tvých úst. Rozjímej nad ním ve dne v noci, abys mohl bedlivě plnit vše, co je v něm zapsáno. Potom tě bude na tvé cestě provázet zdar, potom budeš jednat prozíravě.“ (Joz 1,7.8)

První Boží poselství k Jozuovi znělo: „Nyní tedy vstaň a přejdi s veškerým tímto lidem přes tento Jordán do země, kterou dávám Izraelcům.“ (Joz 1,2) Jozue věděl, že ať Bůh přikáže cokoli, uprostraní cestu, aby to jeho lid mohl splnit. V této víře začal neohrožený

vůdce okamžitě s přípravami na postup. Přímou naproti místu, kde Izraelci tábořili, stálo dobře opevněné město Jericho, klíč k celému území. To pro Izrael představovalo ohromnou překážku. Jozue proto vyslal dva mladé muže jako zvědy, aby zjistili něco o jeho obyvatelích, zdrojích a síle opevnění. Vystrašení a podezřívají obyvatelé města byli ve střehu a poslové se octli ve velkém nebezpečí. Byli však zachráněni jerišskou ženou jménem Rachab, která pro ně nasadila svůj vlastní život. Na oplátku za její laskavost jí dali slib, že ji ochrání, až bude město dobyto.

Zvědové se vrátili s touto zprávou: „Hospodin nám dal celou zemi do rukou. Všichni obyvatelé země propadli před námi zmatku.“ (Joz 2,24) V Jerichu jim bylo řečeno: „Slyšeli jsme, jak Hospodin před vámi vysušil vody Rákosového moře, když jste vycházeli z Egypta, a jak jste v Zajordání naložili se dvěma emorejskými králi, se Síchonem a Ógem, které jste zahubili jako klaté. Jakmile jsme to uslyšeli, ztratili jsme odvahu a pozbyli jsme ducha, poněvadž Hospodin, váš Bůh, je Bohem nahoře na nebi i dole na zemi.“ (Joz 2,10.11)

PŘEKROČENÍ JORDÁNU

Nyní byly vydány příkazy k přípravě na postup vpřed. Lidé měli nachystat jídlo na tři dny a armáda se měla připravit na boj. Izraelci opustili svůj tábor a sestoupili k břehu Jordánu. Všichni věděli, že bez Boží pomoci nemohou doufat, že by ho přešli. V této roční době tající sníh z hor Jordán tak rozvodnil, že se řeka vylévala z břehů, což znemožňovalo

její přebrození. Bůh chtěl, aby byl přechod přes Jordán zázračný.

Na Boží pokyn Jozue lidu přikázal, aby vyznali své hříchy a očistili se od veškeré nečistoty. Řekl: „Hospodin zít-
ra mezi vámi učiní podivuhodné věci.“ (Joz 3,5) Schrána smlouvy, nesená kněžími ze středu tábora k řece, měla ukazovat cestu. „Poznáte, že uprostřed vás je živý Bůh,“ pokračoval Jozue. „Ten před vámi vyžene Kenaance... Hle, před vámi přejde Jordán schrána smlouvy Pána celé země.“ (Joz 3,10.11)

Vurčenou dobu se lid v čele se schránou úmluvy, která spočívala na ramenou kněží, vydal na pochod. Mezi schránou a lidem byl skoro kilometrový odstup. Všichni s velkým zájmem sledovali, jak kněží sestupují po břehu k Jordánu. Viděli, jak se posvátná schrána bez zastavení pohybuje směrem k rychle se ženoucímu říčnímu proudu, až se nohy nosičů pohroužily do vody. Pak proud vody valící se shora náhle ustoupil vzad, zatímco voda pod nimi otekla a ukázalo se dno řeky.

Kněží došli doprostřed koryta a zůstali tam stát, dokud celý Izrael nese-
stoupil do řečiště a nepřešel na druhou stranu. Vody Jordánu zadržela táž moc, která před čtyřiceti lety otevřela před jejich otci Rudé moře. Když všechny lid přešel, byla na západní břeh vynesena i schrána úmluvy. Jakmile nohy kněží spočinuly „nepohnuté na suché zemi“, zadržovaná voda se bez zábran začala proudem valit svým přirozeným korytem.

Dokud kněží, kteří nesli schránu úmluvy, ještě stáli uprostřed Jordánu, vzal každý z dvanácti mužů, kteří k tomu

byli vybráni z jednotlivých pokolení Izraele, kámen z koryta řeky, kde stáli kněží, a vynesl jej na západní břeh. Z těchto kamenů byl v prvním tábořišti za řekou postaven památník, „aby“, jak řekl Jozue, „poznaly všechny národy země, jak mocná je ruka Hospodina, a abyste se báli Hospodina, svého Boha, po všechny dny“ (Joz 4,24).

Tento zázrak byl pro Izrael ujištěním o Boží stálé přítomnosti a ochraně, důkazem, že pro ně bude prostřednictvím Jozua pracovat tak, jak to dělal skrze Mojžíše. Než překročili Jordán, Hospodin Jozuovi řekl: „Dnešního dne jsem tě začal před zraky celého Izraele vyvyšovat, aby poznali, že jsem s tebou, jako jsem byl s Mojžíšem.“ (Joz 3,7)

Když se zpráva o tom, že Bůh před Izraelci zadržel vody Jordánu, donesla k emorejským a kenaanským králům, jejich srdce naplnil strach. Kenaancům, celému Izraeli i samotnému Jozuovi byl podán jednoznačný důkaz, že živý Bůh, Král nebe i země, je uprostřed svého lidu. Neopustí je ani na ně nezapomene. Nedaleko Jordánu si Hebrejové zřídili svůj první tábor na území Kenaanu.

To, že neprováděli obřizku a neslavili Velikonoce, bylo svědectvím o Hospodinově nelibosti nad tím, že si přáli vrátit se zpět do země otroctví. Teď však léta Božího zavržení skončila. Bylo obnoveno znamení smlouvy. Na všech, kteří se narodili na poušti, byl vykonán obřad obřizky a Hospodin Jozuovi řekl: „Dnes jsem od vás odvalil egyptskou potupu.“ (Joz 5,9)

Pohanské národy hanobily Hospodina a jeho lid, protože Hebrejové selhali a neobsadili Kenaan v krátké době po svém odchodu z Egypta. Jejich nepřátelé jásalí, protože Izrael tak dlouho putoval po poušti, a posměšně prohlašovali, že Bůh Hebrejů není schopen dovést je do zaslíbené země. Hospodin nyní nápadně projevils svou moc a přízeň, když před svým lidem rozdělil Jordán.

Hebrejové také opět slavili Velikonoce a „druhého dne, kdy začali jíst z výtěžku země, přestala také mana; teď už Izraelci manu neměli, ale toho roku jedli z úrody kenaanské země“ (Joz 5,12). Dlouhé roky jejich putování po poušti skončily. Nohy Izraelců konečně vkročily do zaslíbené země.

PÁD JERICHA

*Prvním městem, které Izraelci ve svém novém domově obsadili,
bylo bohaté Jericho.*

Hebrejové vstoupili do Kenaanu, ale dosud ho neovládli. Zemi obýval silný národ, který byl připraven odrazit vpád na své území. Kenaanci měli koně a železné válečné vozy, znali tento kraj a byli vycvičeni k boji. To vše jim poskytovalo velkou výhodu. Navíc zemi střežila „města veliká a opevněná až k nebi“ (Dt 9,1). Jen ujištění, že zvítězí v síle, která není jejich, mohlo dát Izraelcům naději na úspěch v nadcházejícím konfliktu.

Velké a bohaté město Jericho leželo kousek od jejich tábora v Gilgálu. Toto pyšné město, obehnané masivními hradbami, se rozhodlo klást Bohu Izraele otevřený odpor. Jericho bylo zvláště zasvěceno bohyni měsíce Aštoretě. Zde se soustřeďovalo všechno, co bylo nejohavnější a nejhanebnější v náboženství Kenaanců. Izraelský lid, v jehož mysli byly čerstvé vzpomínky na hrozné následky jejich hříchu v Bét-peóru, se na toto pohanské město díval s odporem a děsem.

Dobytí Jericha považoval Jozue za první krok k obsazení Kenaanu. Když se vzdálil z tábora, aby meditoval a modlil se, spatřil ozbrojeného bojovníka, který

vypadal jako velitel a měl „v ruce taseňný meč“ (Joz 5,13). Na Jozuův dotaz: „Patříš k nám nebo k našim protivníkům?“ odpověděl: „Nikoli. Jsem velitel Hospodinova zástupu, právě jsem přišel.“ (Joz 5,13.14) Tajuplným cizincem byl Kristus, Vyvýšený. Jozue padl v hluboké úctě na svou tvář a poklonil se mu. Nato uslyšel ujištění: „Hleď, vydal jsem ti do rukou Jericho i jeho krále s udatnými bohatýry.“ (Joz 6,2) Potom dostal instrukce ohledně dobývání města.

Jozue uposlechl Boží příkaz a seřadil izraelské vojsko. Neměli ovšem zaútočit, nýbrž pouze obcházet město, přičemž měli nést Boží schránu a troubit na trumpety. Kněží, oblečení do šatu, který svědčil o jejich svatém úřadu, nesli schránu úmluvy obklopenou září Boží slávy. Za nimi pochodovala izraelská armáda. Tak vypadal průvod, který obcházel odsouzené město.

Nebylo slyšet žádný zvuk, pouze kroky mocné armády a vznešený hlahol trubek, který se odrážel od pahorků a ozvěnou se nesl ulicemi Jericha.

S údivem a obavami podávali strážci města zprávu představitelům Jericha.

Když viděli, jak kolem jejich města jednou denně pochoduje mocná armáda s posvátnou schránou provázenou kněžími, naplňovala tato záhadná podivná srdce kněží a lidu strachem. Znovu prohlédli svá mohutná opevnění a byli si jisti, že mohou odrazit sebesilnější útok. Mnozí se smáli nápadu, že by jim z těchto jednotlivých pochodů mohla vzejít nějaká škoda. Jiným to nahánělo hrůzu, když den co den pozorovali tento průvod. Vzpomněli si, že se před tímto lidem kdysi rozdělilo Rudé moře a že jim byl nedávno umožněn přechod prostředkem řeky Jordánu.

ZKÁZA

Po šest dní Izrael obcházel město. Když nadešel sedmý den, Jozue hned za svítání seřadil Hospodinovo vojsko. Tentokrát měli pochodovat okolo Jericha sedmkrát a na silné zatroubení polnice měli vyrazit mohutný válečný pokřik, protože Hospodin jim vydal město.

Ohromná armáda slavnostně pochodovala kolem hradeb. Nebylo slyšet nic než rytmické kroky mnoha nohou. Strážci na hradbách shlíželi dolů se vzrůstajícím strachem, když po první obchůzce následovala druhá, pak třetí, čtvrtá, pátá a šestá. Jaký je asi záměr těchto tajemných pochodů?

Na odpověď nemuseli čekat dlouho. Když Izraelci dokončili sedmý pochod kolem města, dlouhý průvod se zastavil. Trubky, které byly po určitou dobu zticha, teď zatroubily tak zvučně, že se zachvěla celá země. Pevné kamenné hradby se svými masivními věžemi a cimbuřními se zakymácely, vychýlily se

ze svých základů a pak se s velkým rachotem zřítily. Obyvatelé Jericha byli ochromeni hrůzou a izraelská armáda vstoupila do města a zmocnila se ho.

Izraelci nedobyli vítězství svou vlastní silou. Proto mělo být město se vším, co obsahovalo – tak jako prvotiny země –, zasvěceno jako oběť Bohu. Při dobývání Kenaanu neměli Izraelci bojovat kvůli sobě, neměli dychtit po bohatství a sebepovyšení, ale měli bojovat za slávu Hospodina, svého Krále. Jozue nařídil: „Jenom se mějte na pozoru před tím, co je klaté, abyste nebyli vyhubeni jako klatí, kdybyste vzali něco klatého. Přivolali byste na izraelský tábor klatbu a uvrhli jej do zkázy.“ (Joz 6,18)

Všichni obyvatelé a všechno živé mělo být vyhubeno mečem. Pouze věrná Rachab se svou domácností měla být ušetřena, aby byl splněn slib, který dali zvědové. Městské paláce a chrámy i nádherné domy se vším svým komfortním zařízením, drahocennými závěsy a nákladnými oděvy vzaly za své v plamenech. To, co nemohlo být zničeno ohněm, „všechno stříbro a zlato i bronzové a železné předměty“ (Joz 6,19), mělo být zasvěceno službě ve svatostánku. Jericho nemělo být už nikdy jako pevnost znovu vybudováno. Boží soud hrozil každému, kdo by si troufl obnovit jeho zdi, které Boží moc strhla.

Úplná zkáza obyvatel Jericha byla naplněním příkazu, který byl ohledně obyvatel Kenaanu vydán již dříve: „Hospodin, tvůj Bůh, ti je předá, abys je pobil. Vyhubíš je jako klaté.“ (Dt 7,2) „Ale v městech těchto národů, které ti

dává Hospodin, tvůj Bůh, do dědictví, nenecháš naživu naprosto nikoho.“ (Dt 20,16)

Mnohým připadá, že tato nařízení jsou v rozporu s duchem lásky a milosti, jak je představen v jiných částech Bible. Ve skutečnosti však byly diktovány nekonečnou moudrostí a dobrotou. Bůh začal usazovat Izrael v Kenaanu. Hebrejové neměli být pouze dědici pravého náboženství, ale měli rovněž rozšiřovat jeho zásady po celém světě. Kenaanci se oddali ponižujícímu pohanství a bylo nutné očistit zemi od všeho, co by určitě zabránilo naplnění Božích milostivých záměrů.

Obyvatelům Kenaanu byla mnohokrát nabídnuta příležitost k pokání. Před čtyřiceti lety svědčily soudy nad Egyptem o moci Boha Izraele. Porážka obyvatel Midjánu, Gileádu a Bášanu dále ukázala, že Hospodin stojí nad všemi bohy. Jak se mu hnusí nečistota, bylo ukázáno soudy, které dopadly na Izrael za jejich účast na ohavných slavnostech Baal-peóru. Všechny tyto události byly obyvatelům Jericha známy. Mnozí byli stejně jako Rachab přesvědčeni, že Bůh Izraele „je Bohem nahoře na nebi i dole na zemi“ (Joz 2,11), ale odmítli se podle toho zařídit. Kenaanci žili tak jako lidé před potopou, jen aby se rouhali nebi a poskvřňovali zemi. Zničení těchto vzbouřenců proti Bohu a nepřátel člověka bylo nezbytným projevem lásky i spravedlnosti.

„Izraelští věřili, a proto před nimi padly hradby Jericha, když je obcházeli po sedm dní.“ (Žd 11,30) Velitel Hospodinova zástupu mluvil pouze s Jozuem. Nezjevil se celému společenství,

a bylo na nich, zda uvěří Jozuovým slovům, nebo o nich budou pochybovat. Nemohli vidět zástupy andělů, kteří je pod vedením Božího Syna doprovázeli. Mohli namítnout: „Pochodovat denně kolem městských hradeb a troubit na beraní rohy je přece směšné. To nemůže mít žádný dopad na toto opevněné město s mnoha věžemi.“ Měli si však všítipit do mysli, že jejich síla nespočívá v lidské moudrosti nebo moci, ale pouze v Bohu, který je jejich zachráncem. Bůh dělá velké věci pro ty, kdo mu důvěřují. Pomůže svým dětem, které mu věří, v každé nouzi, pokud mu budou cele důvěřovat a věrně ho poslouchat.

PORÁŽKA U AJE

Brzy po pádu Jericha se Jozue rozhodl zaútočit na Aje, malé město ležící mezi roklemi několik kilometrů na západ od jordánského údolí. Zvědové přinesli zprávu, že má málo obyvatel a že k jeho dobytí stačí malé vojsko.

Velké vítězství, které pro ně Bůh vydobyl, dodalo Izraelcům sebevědomí. Přestali si uvědomovat, že jen Boží pomoc jim může zajistit úspěch. Dokonce i Jozue plánoval dobytí Aje, aniž hledal Boží radu.

Izraelci začali pohlížet na své nepřátele s opovržením. Očekávali snadné vítězství a mysleli si, že na dobytí tohoto sídliště postačí tři tisíce mužů. Ti se dostali téměř až k bráně města, kde se však setkali s rozhodným odporem. Zachvácení panikou nad počtem a důkladnou přípravou svých nepřátel, utíkali zmařeně z příkrého svahu. Kenaanci „je pronásledovali před branou až k lomům

a na stráni je pobíjeli“ (Joz 7,5). Ačkoli ztráta nebyla co do počtu velká (bylo zabito jen třicet šest mužů), porážka Izraele velice sklíčila. „Lid ztratil odvalu, rozplynula se jako voda.“ (Joz 7,5)

Jozue spatřoval v jejich neúspěchu výraz Boží nelibosti. V zoufalství a obavách „roztrhl své roucho, padl před Hospodinovou schránou tváří k zemi, ležel tak až do večera spolu s izraelskými staršími a házeli si prach na hlavu“ (Joz 7,6).

Volal: „Ach, Panovníku Hospodine, proč jsi vlastně převedl tento lid přes Jordán? Chceš nás vydat do rukou Emorejců, aby nás zahubili? Kéž bychom byli raději zůstali na druhé straně Jordánu! Dovol prosím, Panovníku, co mám říci, když se Izrael dal na útěk před svými nepřáteli? Až to uslyší Kenaanci a ostatní obyvatelé země, obklíčí nás a vyhledají naše jméno ze země. Co pak učiníš pro své veliké jméno?“ (Joz 7,7-9)

Hospodin mu odpověděl: „Vstaň! Co je s tebou, že jsi padl na tvář? Izrael zhřešil. Přestoupili mou smlouvu, kterou jsem jim vydal.“ (Joz 7,10.11) Bylo třeba okamžitě a rozhodně jednat, ne zoufat a naříkat. V táboře se objevil skrytý hřích, který musí být odhalen a odstraněn. „Nebudu už s vámi, jestliže ze svého středu nevymýtíte to, co propadlo klatbě.“ (Joz 7,12)

URČENÍ VINÍKA

Jeden z těch, kdo byli pověřeni vykonáním Božích soudů, přestoupil Boží příkaz a národ byl volán k zodpovědnosti za přestupnickou vinu. „Izrael zhřešil. Přestoupili mou smlouvu, kterou jsem

jim vydal. Vzali z věcí propadlých klatbě, kradli, zatajili to a uložili mezi své věci.“ (Joz 7,11) Měl být vržen los, aby se zjistil viník. Záležitost byla po určitou dobu nejistá, aby lid cítil svou zodpovědnost a aby je to vedlo ke zpytování svého svědomí a pokorování se před Bohem.

Brzy ráno Jozue shromáždil všechny lid a slavnostní a působivý obřad začal. Vyšetřování pokračovalo krok za krokem. Hrozné odhalení se stále víc blížilo. Nejprve byl označen kmen, poté rodina, pak domácnost a nakonec konkrétní člověk. Za toho, kdo způsobil Izraeli těžkosti, byl Božím prstem označen Akán, syn Karmího, z pokolení Judova.

Jozue slavnostně vyzval Akána, aby řekl pravdu. Zdrčený muž se plně přiznal ke svému zločinu: „Ano, zhřešil jsem proti Hospodinu, Bohu Izraele; učinil jsem toto: Viděl jsem mezi kořistí jeden pěkný šineárský plášť, dvě stě šekelů stříbra a jeden zlatý jazyk o váze padesáti šekelů. Vzplanul jsem žádostí a vzal jsem si to. Je to ukryto v zemi uvnitř mého stanu a stříbro je vespod.“ (Joz 7,20.21) Poslové kopalí na udaném místě „a hle, bylo to ukryto v jeho stanu a stříbro bylo vespod. Vzali ty věci ze stanu, přinesli k Jozuovi a všem Izraelcům a pohodili je před Hospodinem.“ (Joz 7, 22.23)

Jozue řekl: „Zkázu, kterou jsi uvalil na nás, nechť uvalí Hospodin v tento den na tebe.“ (Joz 7,25) Protože lid byl volán k zodpovědnosti za Akánův hřích a trpěl jeho důsledky, měl se podílet na vykonání trestu. „Všechn Izrael jej kamenoval.“ (Joz 7,25) V knize Paralipomenon je

o něm napsáno: „Akán (to je Zkáza), který přivedl na Izraele zkázu tím, že se dopustil zpronevěry při provádění klatby.“ (1 Pa 2,7)

Akánův hřích byl vykonán v otevřeném vzdoru vůči jasným a vážným varováním a mocným projevům Boží moci. Skutečnost, že Izrael zvítězil výhradně působením Boží moci, že nedobyl Jericho svou vlastní silou, dodávala velkou váhu příkazu, který jim zakazoval vzít si cokoli z kořisti. Bůh porazil tuto pevnost a pouze jemu mělo být město se vším, co obsahovalo, zasvěceno.

CHAMTIVOST

Z milionů Izraelců se pouze jeden muž odvážil přestoupit Boží příkaz. Akánova chamtivost byla podnícena drahým babylonským rouchem. I když stál tváří v tvář smrti, nazval ho „pěkným šineárským pláštěm“. Vzal si zlato a stříbro, které bylo určeno do Hospodinovy pokladnice. Oloupil Boha o prvotiny kenaanské země. Jak zřídka se přestoupení desátého přikázání trestá přísněji než jen kázní! Akánův příběh je pro nás poučením o velikosti tohoto hříchu a jeho hrozných důsledcích.

Akán pěstoval nenasytnou touhu po zisku tak dlouho, až se stala zvykem, který ho spoutával okovy tak pevnými, že je nebylo možno zlomit. Pomyšlení na to, že přivede Izrael do neštěstí, by ho bylo naplnilo hrůzou. Jenže jeho úsudek byl hříchem otupen, a když přišlo pokušení, stal se jeho snadnou kořistí. I nám Bůh zapovídá pěstovat chamtivost, právě tak jako Akánovi zakázal přivlastnit si kořist z Jericha. Jsme

varováni: „Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům.“ (Mt 6,24) „Mějte se na pozoru před každou chamtivostí.“ (L 12,15) „O smilstvu, jakékoliv nezřízenosti nebo chamtivosti ať se mezi vámi ani nemluví.“ (Ef 5,3) Máme před sebou hrozné osudy Akána, Jidáše, Ananiáše a Safiry. V pozadí všech těchto případů stojí Lucifer. Navzdory všem těmto varováním je chamtivost velmi rozšířená.

Všude je vidět její odpornou stopu. Vyvolává rozkol v rodinách. Podněcuje žárlivost a nenávisť chudých vůči bohatým. Ponouká bohaté k vykořisťování chudých. A toto zlo není jen ve světě, ale i v církvi. Jak běžně se setkáváme se sobectvím, lakomstvím, nedostatkem dobročinnosti a s okrádáním Boha o desátky a dary. Mnoho lidí přichází do kostela a usedá ke stolu Páně, třebaže mezi tím, co vlastní, jsou skryté nezákonné zisky, věci, které Bůh zatratil. Pro „pěkný šineárský plášť“ davy lidí obětují svou naději na získání nebe. Křik trpících a nárek chudých zůstává bez povšimnutí. Takové jednání je na překážku světlu evangelia. Nesprávné chování vrhá na křesťanské náboženství falešné světlo. Přesto chamtivý vyznavač pokračuje v hromadění pokladů. Hospodin říká: „Smí člověk okrádat Boha? Vy mě okrádáte. Ptáte se: »Jak tě okrádáme?« Na desátcích a na obětech pozdvihování.“ (Mal 3,8)

Kvůli hříchu jednoho člověka spočívá na církvi Boží nelibost, dokud není přestoupení odhaleno a z jejího středu odstraněno. Vliv, kterého se má církev nejvíc obávat, nepřichází od zjevných odpůrců, nevěrců a rouhačů, nýbrž od těch, kdo jsou nedůslední, kdo zadržují

Boží požehnání Izraeli a oslabují Boží lid. S pokorou a zkoumáním srdce má každý objevit skryté hříchy, které ho zbavují Boží přítomnosti.

Akán viděl poražené a zoufalé izraelské vojsko vracející se z Aje. Přesto nepředstoupil a nevyznal svůj hřích. Viděl Jozua a starší ležet v nevýslovném zármutku na zemi. Přesto stále mlčel. Naslouchal veřejnému oznámení, že byl spáchán velký zločin, a dokonce slyšel, o jaký konkrétní hřích se jedná. Avšak jeho rty byly zapečetěny. Jeho nitro se chvělo hrůzou, když viděl, jak byl označen jeho kmen, pak jeho rodina a jeho domácnost. Přesto se ze svého přestoupení nevyznal, dokud Boží prst neukázal na něj samotného. Teprve až už nemohl svůj hřích déle skrývat, řekl pravdu.

Je obrovský rozdíl mezi připuštěním faktů poté, co byly prokázány, a vyznáním hříchů, o kterých víme jen my

a Bůh. Akánovo vyznání sloužilo pouze k tomu, aby se ukázalo, že byl potrestán spravedlivě. Nebylo v něm ani stopy po pravém pokání, žádná lítost, žádná změna postoje, žádné zošklivení si zla.

Taková vyznání budou pronášet viníci, až budou stát před Božím soudem poté, co už bylo rozhodnuto o údělu každého člověka, zda získá věčný život, nebo propadne věčné smrti. Přiznání k hříchu bude z lidí vynuceno hrozným pocitem odsouzení a strašnou vyhlídkou na odsouzení. Avšak takováto vyznání nemohou hříšníka zachránit.

Až budou otevřeny nebeské záznamy, Soudce neprohlásí člověka za vinného, ale vrhne na něj pronikavý, usvědčující pohled a hříšníkově se v paměti živě vybaví každý skutek a každý čin jeho života. Pak budou hříchy, které před lidmi skrýval, veřejně oznámeny celému světu.

ÉBAL A GERIZÍM

*Na těchto dvou horách si Izrael pravidelně připomínal,
co je pro něj tím nejpodstatnějším.*

Po vykonání rozsudku nad Akánem dostal Jozue příkaz, aby sešikoval všechny bojovníky a aby opět vytáhli proti Aji. Bůh byl svou mocí se svým lidem, takže město brzy dobyli.

Lidé toužili usadit se v Kenaanu. Dosud neměli domy ani pozemky pro své rodiny, a aby je získali, museli vyhnat Kenaance. Avšak v první řadě měli mít na zřeteli vyšší povinnost. Museli obnovit svou smlouvu věrnosti Bohu.

Mojžíš ve svých závěrečných pokynech nařídil, aby se lid shromáždil na horách Ébalu a Gerizímu v Šekemu a tam si připomínal Boží zákon. Celý Izrael „včetně žen a dětí i těch, kdo žili mezi nimi jako hosté“ (Joz 8,35) poslušně opustili Gilgál a šli územím svých nepřátel do šekemského údolí, které se nacházelo téměř ve středu země. Ačkoli byli obklopeni dosud neporaženými nepřáteli, Hebrejové nebyli nikým rušeni, protože „na okolní města padl děs Boží“ (Gn 35,5).

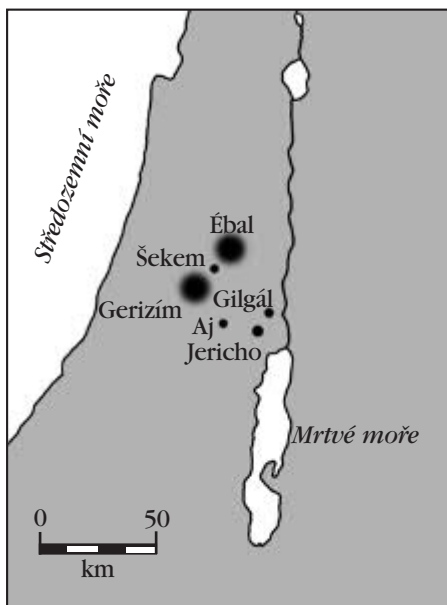
Zde rozbil své stany Abraham i Jákob, který tu koupil pole, na němž Izraelci pochovali Josefovo tělo (viz Joz 24,32). Tady se také nacházela studna, kterou Jákob vykopal.

Vybrané místo bylo hodno toho, aby se stalo jevištěm, kde se měla odehrát tato strhující scéna připomínání Božího zákona. Toto půvabné údolí se zelenými poli osázenými olivovými háji, zavlažované potoky vyvěrajícími z živých pramenů a poseté polními květy, se svůdně táhne mezi pustými pahorky. Hory Ébal a Gerizím, ležící na protějšcích stranách údolí, se jedna druhé téměř dotýkají a jejich úpatí vytvářejí jakoby přírodní kazatelnu. Každé slovo pronesené na jedné z nich je zřetelně slyšet na druhé. Svažující se horská úbočí skýtají prostor pro velké shromáždění.

Na hoře Ébal byl postaven památník z obrovských kamenů. Na těchto kamenech, které byly předem speciálně upraveny, byl napsán zákon, a to nejen deset přikázání vyhlášených z hory Sínaj a vyrytých do kamenných desek, ale i zákon předaný Mojžíšovi a zapsaný do knihy. Vedle tohoto památníku byl vybudován oltář z neotesaného kamene, na němž se přinášely oběti Hospodinu. Přestupováním Božího zákona na sebe Izraelci přivolali zasloužený Boží hněv. Ten by na ně okamžitě dopadl, nebýt Kristovy smírcí oběti, představované

obětním oltářem. Šest izraelských kmenů se postavilo na horu Gerizím, ostatní pak na horu Ěbal. Kněží s truhlou smlouvy zaujali postavení v údolí mezi oběma pahorky. V přítomnosti tohoto obrovského shromáždění přednášel Jozue požehnání, která vyplývají z poslušnosti Božího zákona. Všechna pokolení stojící na hoře Gerizím odpověděla: „Amen.“ Potom předčítal zlořečení a kmeny nacházející se na hoře Ěbal vyjádřily svůj souhlas stejným způsobem. Mnoho tisíc hlasů se tak spojilo ve slavnostní odpovědi. Potom se četl Boží zákon spolu s nařízeními a ustanoveními, která jim sdělil Mojžíš.

Izrael slyšel na hoře Sínaj zákon z úst samotného Boha a tyto posvátné

Město Šekem s borou Ěbal na severu a borou Gerizím na jihu leží ve střední Palestině. Tady se shromáždili Izraelci před dobýtím Kenaanu.

směrnice, napsané jeho vlastní rukou, byly uchovávány ve schráně úmluvy. Teď byly napsány na místě, kde si je každý mohl přečíst. Všichni znali podmínky smlouvy, za nichž si mohou udržet Kanaan ve vlastnictví. Teprve před pár týdny přednesl Mojžíš lidu celou knihu Deuteronomium, přesto nyní Jozue přečetl zákon znovu.

Nejen izraelští muži, ale také všechny ženy a děti naslouchaly čtení zákona, protože bylo důležité, aby i ony znaly a plnily své povinnosti. Mojžíš nařídil: „Každého sedmého roku, v roce určeném k promíjení dluhu, o slavnosti stánků, až přijde celý Izrael, aby se ukázal před tváří Hospodina, tvého Boha, na místě, které vyvolí, budeš předčítat tento zákon před celým Izraelem, aby jej slyšeli. Shromáždí lid, muže i ženy a děti i hosta, který žije v tvých branách, aby slyšeli a učili se bát Hospodina, vašeho Boha, a bedlivě dodržovali všechna slova tohoto zákona. Těž jejich synové, kteří ho ještě neznají, ať poslouchají a učí se bát Hospodina, vašeho Boha, po všechny dny, co budete žít v zemi, do níž přejdete přes Jordán, abyste ji obsadili.“ (Dt 31,10-13)

Satan se neustále snaží překroutit to, co Bůh řekl, znesnadnit porozumění a svést lidi k hříchu. Bůh stále usiluje o to, aby lidi přitáhl pod svou ochranu, aby je satan nemohl svou svůdnou mocí podvádět. Bůh projevil svou blahosklonnost a promluvil k lidem svým vlastním hlasem. Vlastnoručně také napsal životodárné výroky, které dal lidem jako dokonalého průvodce. Protože satan tak šikovně odvádí naši pozornost od Božích zaslíbení a požadavků,

potřebujeme si je o to vytrvaleji vštěpovat do své mysli.

Fakta a ponaučení z biblických dějin musí být představena jednoduchým jazykem, přizpůsobeným chápání mladých lidí. Rodiče mohou podnítit zájem svých dětí o bohaté znalosti, které mohou získat ze stránek Písma svatého. Avšak musí se o ně sami zajímat. Rodiče, kteří si přejí, aby jejich děti

milovaly a ctily Boha, musí mluvit o jeho dobrotě, vznešenosti a moci, jak se zjevuje v Božím slově a ve stvořitelském díle.

Bůh k člověku promlouvá každou kapitolou a každíčkým veršem Bible. Když Boží lid studuje a poslouchá její rady, Bůh ho vede právě tak, jako vedl Izrael ve dne oblakovým sloupem a v noci sloupem ohnivým.

NA POSTUPU

*Izrael nezadržitelně postupoval zaslíbenou zemí
a podroboval si jedno město za druhým.*

Ze Šekemu se Izraelci vrátili do svého tábořiště v Gilgálu. Zde je navštívilo cizí poselstvo. Cizinci tvrdili, že přicházejí z daleké země. Jejich vzhled tomu zdánlivě nasvědčoval. Měli na sobě staré obnošené šaty a záplatované sandály. Jejich zásoby byly zplesnivělé a kožené vaky na víno ztrouchnivělé a ovázané tak, jako by byly jen narychlo opraveny po cestě.

Ve své „daleké“ domovině, která se podle jejich vlastního tvrzení měla nacházet za hranicemi Palestiny, prý slyšeli o dívech, které Bůh vykonal, a proto přišli, aby s Izraelem uzavřeli smlouvu. Hebrejové byli obzvláště varováni, aby neuzavírali žádné smlouvy s kenaanskými modláři, a vůdcům vstoupila na mysl pochybnost, zda jsou slova těchto cizinců pravdivá.

Řekli: „Možná, že sídlíte mezi námi.“ (Joz 9,7) Nato vyslanci odpověděli: „Jsme tvoji otroci.“ (Joz 9,8) Když se jich však Jozue přímo zeptal, kdo jsou a odkud přicházejí, řekli: „Z velmi daleké země přišli tvoji otroci za jménem Hospodina, tvého Boha. Toto je náš chléb. Byl ještě horký, když jsme se jím zásobili při odchodu z našich domů,

než jsme se vydali k vám. A teď se podívejte: je vyschlý a rozdrobený. A tyto vinné měchy byly nové, když jsme je plnili. Podívejte se, jak popraskaly. A toto jsou naše pláště a střevíce; zvetšely, protože cesta byla velmi dlouhá.“ (Joz 9, 9.12.13)

„Izraelští muži si tedy vzali z jejich zásob, aniž se ptali na Hospodinův výrok. Jozue sjednal mír a uzavřel s nimi smlouvu, že je nechá naživu. Předáci izraelské pospolitosti jim to potvrdili přísahou.“ (Joz 9,14.15) Smlouva byla uzavřena. Za tři dny vyšla najevo pravda. „Doslechli se, že jsou z jejich blízkosti a že sídlí mezi nimi.“ (Joz 9,16) Gibeónané použili lsti, aby si zachránili život.

Rozhořčení Izraelců ještě vzrostlo, když po třech dnech cesty dorazili k městům Gibeónanů, která se nacházela téměř ve středu země. Avšak předáci odmítli zrušit smlouvu, třebaže byla postavena na podvodu, protože se „zavázali přísahou při Hospodinu, Bohu Izraele“ (Joz 9,18). „Izraelci je nepobili.“ (Joz 9,18) Gibeónané slavnostně slíbili, že se zřeknou modlářství a budou uctívat Hospodina. Proto nebyl zachováním jejich životů přestoupen Boží příkaz

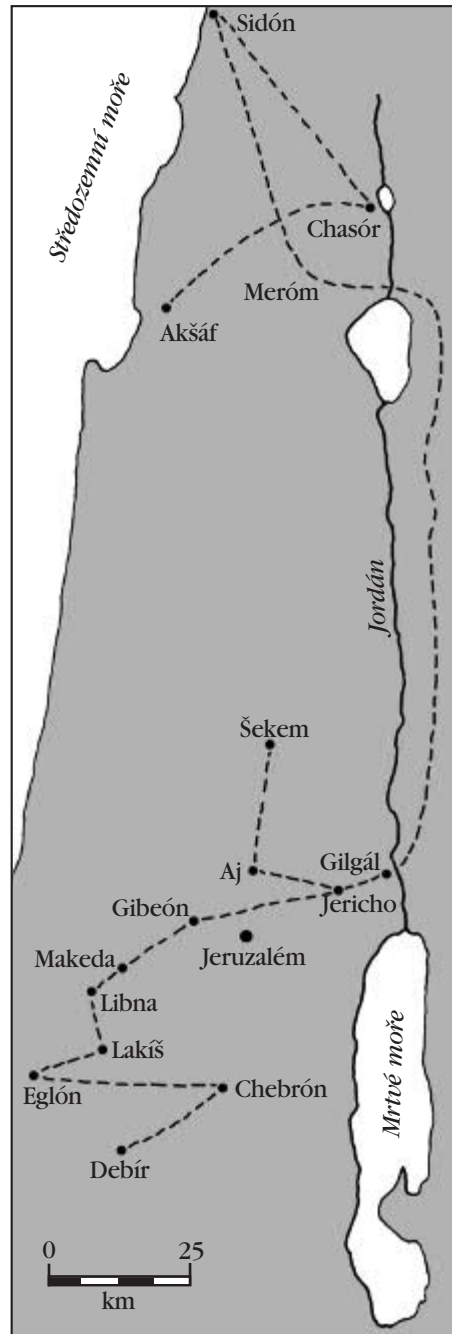
zničit modlářské Kenaance. Ačkoli byl přísežný slib zajištěn podvodem, neměl být porušen. Ani zřetel na zisk, odplatu či vlastní zájem nemůže v žádném případě zrušit neporušitelnost přísahy nebo závazku. „Kdo vystoupí na Hospodinovu horu? A kdo stanout smí na jeho svatém místě? Ten, kdo má čisté ruce a srdce ryzí... , ten, kdo nepřisáhá lstivě“ (Ž 24,3,4) a „nemění, co odpřisáhl, byť i ke své škodě“ (Ž 15,4).

Gibeóňané byli ponecháni naživu, ale byli přiděleni jako otroci k svatyni, aby vykonávali pomocné práce. „Ale onoho dne jim Jozue uložil, aby sekali dříví a čerpali vodu pro pospolitost a pro Hospodinův oltář.“ (Joz 9,27) Gibeóňané vděčně přijali tyto podmínky. Byli rádi, že si zachránili život, a to za jakoukoli cenu. „Teď jsme v tvých rukou,“ řekli Jozuovi. „Nalož s námi, jak uznáš za dobré a správné.“ (Joz 9,25)

Gibeón, nejdůležitější z jejich měst, „byl veliké město jako jedno z měst královských... a všichni jeho muži byli bohatýři“ (Joz 10,2). Toto je jasné svědectví o tom, jaký strach budili Izraelci u obyvatel Kenaanu, když se obyvatelé takového města uchýlili k tomuto úskoku, jen aby si zachránili život.

Přesto by se Gibeóňanům vedlo lépe, kdyby byli s Izraelci jednali čestně. Jejich podvod jim přinesl jen hanbu a porobu. Bůh učinil opatření, aby se všichni, kdo se vzdají pohanství a spojí se s Izraelem, mohli podílet na požehnáních smlouvy. Až na pár výjimek se tato třída lidí měla těšit stejné přízni a přednostem jako Izrael.

Takové postavení mohli získat i Gibeóňané. Pro obyvatele královského

Trasa obsazování země pod vedením Jozueho.

města, v němž „všichni jeho muži byli bohatýři“, nebylo vůbec snadné pokorit se a stát se štípači dříví a čerpači vody. Takto bude jejich otrocké postavení po všechny jejich generace svědčit o tom, že Bůh nenávidí podvod.

DLOUHÝ DEN

Podřízení se Gibeónanů naplnilo krále Kenaanu hrůzou. Okamžitě byly podniknuty kroky k pomstě na těch, kdo uzavřeli mír s vetřelci. Pět kenaanských králů vstoupilo do spojeneckého svazku proti Gibeónu. Gibeónané nebyli připraveni k obraně a poslali Jozuovi do Gilgálu poselství: „Nenechávej své otroky bez pomoci! Pospěš rychle k nám a zachraň nás. Pomož nám, neboť se proti nám srotili všichni emorejští králové, kteří sídlí v pohoří.“ (Joz 10,6) Nebezpečí nehrozilo jen obyvatelům Gibeónu, ale i Izraeli. Toto město ovládalo cesty do střední a jižní Palestiny a musí si je udržet, jestliže mají dobýt zemi.

Obyvatelé obleženého města se báli, že Jozue kvůli podvodu, kterého se dopustili, jejich prosbu odmítne. Ale protože se podřídili Izraeli a začali uctívat Boha, cítil Jozue povinnost chránit je. A Hospodin ho k tomu povzbudil. Boží poselství znělo: „Neboj se jich, neboť jsem ti je vydal do rukou. Žádný z nich před tebou neobstojí.“ (Joz 10,8) „I vytáhl Jozue z Gilgálu a s ním všechen bojeschopný lid, samí udatní bohatýři.“ (Joz 10,7)

Sotva spojenci shromáždili své armády kolem města, Jozue na ně zaútočil. Obrovské vojsko prchalo horským průsmykem k Bétchorónu, a když dosáhlo

vrcholu, hnalo se dolů po strmém srázu na druhou stranu. Tam se na ně sypalo strašlivé krupobití. „Vrhal na ně Hospodin z nebe balvany až do Azeky; tak umírali. Těch, kteří zemřeli po kamenném krupobití, bylo více než těch, které Izraelci pobili mečem.“ (Joz 10,11)

Zatímco Emorejci pokračovali v bezhlavém útěku, Jozue shlížel dolů z horského hřebene a uvědomil si, že den bude příliš krátký na splnění daného úkolu. Nebudou-li jejich nepřátelé zcela rozprášeni, pustí se znovu do boje. „Tedy mluvil Jozue k Hospodinu, v den, kdy Hospodin vydal Izraelcům Emorejce. Volal před očima Izraele: »Zmlkni, slunce, v Gibeónu, měsíci, v dolině Ajalónu.« A slunce zmlklo a měsíc stál, dokud lid nevykonal pomstu nad svými nepřáteli... Slunce stálo v polovině nebes a nepospíchalo k západu po celý den.“ (Joz 10,12.13)

Než nastal večer, Boží slib daný Jozuovi se splnil. Nepřátelé byli vydáni do jeho rukou. Toho dne, který zůstane v paměti Izraele, se dlouho bojovalo. „Nikdy předtím ani potom nebylo dne, jako byl onen, aby Hospodin tak vyslyšel něčí hlas, neboť Hospodin bojoval za Izraele.“ (Joz 10,14) „Do svého obydlí se stáhlo slunce i měsíc, utekly před světlem tvých šípů, před září tvého blyštivého kopí. Rozlícen po zemi kráčíš, po pronárodech ve hněvu dupeš. Vyšel jsi spasit svůj lid.“ (Abk 3,11-13)

Jozue dostal slib, že Bůh porazí tyto nepřátele Izraele. Přesto vyvíjel maximální úsilí, jako by úspěch závisel jen a jen na izraelské armádě. Udělal vše,

co bylo v lidských silách, a pak ve víře prosil o Boží pomoc. Tajemství úspěchu spočívá ve spojení Boží moci s lidským úsilím. Muž, který rozkázal: „Zmlkni, slunce, v Gibeónu, měsíci, v dolině Ajalónu“, je týž muž, který v Gilgálu ležel po celé hodiny na zemi a modlil se. Lidé, kteří se modlí, jsou silní.

Tento mocný zázrak svědčí o tom, že stvoření je pod nadvládou Stvořitele. Tímto zázrakem jsou káráni všichni, kdo vyvyšují přírodu nad Boha přírody. Bůh používá přírodní síly podle své vůle

k tomu, aby porazil moc svých nepřátel. „Oheň, krupobití, sníh i mlha, bouřný víchř... plní jeho slovo.“ (Ž 148,8) V Bibli je představena velká bitva, která se odehraje v závěru dějin světa: „Hospodin otevřel svou pokladnici, vynesl nástroje svého hrozného hněvu.“ (Jr 50,25)

Jan popisuje zkázu, k níž dojde, až mocný hlas z nebeského chrámu oznámí: „Stalo se!“ (Zj 16,17) Píše: „Na lidi padaly s nebe kroupy těžké jako cent.“ (Zj 16,21)

KONEČNĚ DOMA

Po dobytí všech důležitých měst si izraelské kmeny rozdělily zaslíbenou zemi.

Po vítězství u Bétchorónu brzy následovalo dobytí jižního Kenaanu. „Tak vybil Jozue celou zemi, pohoří i Negeb, Přímořskou nížinu i srázy, a všechny jejich krále. Tak se zmocnil Jozue jedním rázem všech těchto králů a jejich zemí, neboť Hospodin, Bůh Izraele, bojoval za Izraele.“ (Joz 10,40.42)

Národy severní Palestiny byly naplněny hrůzou nad úspěchy, jichž dosahovala izraelská armáda, a tak proti Izraelcům vytvořily spolek. „Ti všichni vytáhli se svými šiky.“ (Joz 11,4) Tato armáda byla mnohem početnější než kterákoli z těch, s nimiž se Izraelci až dosud v Kenaanu utkali. Byl to „lid početný jako písek na mořském břehu“ a měl „velmi mnoho koní a vozů. Všichni tito králové se spojili, přitáhli a společně se utabořili u vod Merómu, aby bojovali s Izraelem.“ (Joz 11,4.5)

Jozue dostal znovu povzbuzující poselství: „Neboj se jich, neboť já je zítra v tuto dobu vydám Izraeli všechny skolené.“ (Joz 11,6)

Jozue přepadal tábor spojenců blízko vod Merómu „a Hospodin je vydal Izraeli do rukou. Pobíjeli je a pronásledovali..., že z nich nezůstal nikdo, kdo by

vyvázl.“ (Joz 11,8) Na Boží příkaz byly válečné vozy spáleny a koně byli ochromeni, takže se stali nezpůsobilými k válčení. Izraelci neměli spoléhat na vozy nebo koně, nýbrž měli důvěřovat jménu Hospodina, svého Boha.

Města byla jedno po druhém dobytá a Chasór, který byl baštou spojenců, byl vypálen. Válka pokračovala několik let, ale nakonec Jozue ovládl Kenaan. „A země žila v míru bez válek.“ (Joz 11,23)

Ačkoli byla moc Kenaanců zlomena, nebyli ze země zcela vypuzeni. Jozue však neměl pokračovat ve válce. Celé území, jak to, které již Izraelci obsadili, tak to, které dosud zůstávalo nedobyté, mělo být rozděleno mezi jednotlivé kmeny. Každý kmen měl za povinnost plně ovládnout své dědictví. Kdyby byl lid zůstal Bohu věrný, Bůh by před nimi jejich nepřátele vyhnal.

O území každého kmene bylo rozhodnuto losem. Mojžíš sám určil hranice země, která měla být rozdělena mezi jednotlivá pokolení, a jmenoval z každého kmene předáka, který se měl zúčastnit tohoto rozdělování. Lévijským bylo dáno do dědictví čtyřicet osm měst v různých částech země.

ROZDĚLENÍ ZASLÍBENÉ ZEMĚ

Káleb a Jozue byli mezi zvědy jediní, kdo přinesli dobrou zprávu o zaslíbené zemi a povzbuzovali lid, aby v Božím jménu vyšel a obsadil ji. Káleb teď Jozuovi připomněl zaslíbení, které tehdy v odměnu za svou věrnost dostal: „Ano, země, na niž stoupla tvá noha, bude navěky patřit tobě a tvým synům jako dědičný podíl, neboť ses cele oddal Hospodinu, mému Bohu.“ (Joz 14,9) Proto předložil žádost, aby mu byl dán za dědictví Chebrón. Byl to domov Abrahama, Izáka a Jáкова a tu byli také tito patriarchové v makpelské jeskyni pochováni.

Chebrón byl sídlem obávaných Anákovců, jejichž hrůzu nahánějící vzhled ohromil zvědy a zbavil všechny Izraelce odvahy. Toto místo si Káleb v důvěře v Boží sílu zvolil za své dědictví.

Řekl: „Nuže hle, Hospodin mě uchoval naživu, jak přislíbil. Čtyřicet pět let uplynulo od chvíle, co Hospodin takto promluvil k Mojžíšovi, když Izrael putoval pouští. A hle, je mi už osmdesát pět let. Ale ještě dnes jsem právě tak silný jako tenkrát, když mě Mojžíš vyslal. Moje síla je dnes stejná, jako byla tehdy, abych bojoval a vycházel i vcházel. Nuže, dej mi to pohorí, o němž mluvil onoho dne Hospodin. Slyšel jsi přece v onen den, že jsou tam Anákovci a velká opevněná města. Snad bude Hospodin se mnou a podaří se mi podrobit si je, jak mluvil Hospodin.“ (Joz 14,10-12)

Jeho žádosti bylo okamžitě vyhověno. „Jozue mu poželal a přidělil Chebrón jako dědičný podíl Kálebovi, synu Jefunovu. ..., poněvadž se cele oddal Hospodinu, Bohu Izraele.“ (Joz 14, 13.14)

Káleb uvěřil Božimu zaslíbení, že Hospodin dá svému lidu do vlastnictví Kanaan. Trpělivě snášel dlouhé putování po poušti a sdílel spolu s lidem zklamání a tíhu viny. Přesto si nikdy nestěžoval, nýbrž vyvyšoval Boží milosrdenství, které ho chránilo na poušti, když jeho spolubratři umírali. Nežádal pro sebe území, které už bylo dobyté, ale vybral si místo, o němž si zvědové více než o kterémkoli jiném mysleli, že je nedobytné. Statečný starý válečník chtěl dát lidu příklad, který poctí Boha a povzbudí kmeny, aby si podmanily zemi, kterou jejich otcové považovali za nedobytnou.

Káleb se spolehl na Boha, že s ním bude, a „vyhnal tři Anákovce“ (Joz 15, 14). Když si zajistil vlastnictví pro sebe a svůj dům, neusadil se, aby si užíval svého dědictví, ale pokračoval dál v dobývání pro dobro národa a Boží slávu.

Zbabělci a rebelové zahynuli na poušti, ale věrní zvědové jedli hrozny z Aškalónu. Nevěřící viděli, jak se jejich obavy naplnily. Prohlásili, že je nemožné získat do dědictví Kanaan, a tak ho nezdedili. Ale ti, kdo spoléhali na sílu svého všemocného Pomocníka, vstoupili do krásné země. „Svou vírou dobývali království, uskutečňovali Boží spravedlnost, dosáhli toho, co jim bylo zaslíbeno; ... vedli si hrdinsky v boji, zaháněli na útěk vojska cizinců.“ (Žd 11,33.34) „Neboť kdo se narodil z Boha, přemáhá svět. A to vítězství, které přemohlo svět, je naše víra.“ (1 J 5,4)

V jiném požadavku se projevil duch, který se diametrálně lišil od Kálebova postoje. Josefovi potomci, kmen Efrajmovců a polovina kmene Manasesova, žádali dvojnásobný díl území. Los jim

určil nejbohatší kraj v zemi včetně úrodné šaronské roviny. Jenže mnoho důležitých měst v údolí bylo dosud v držení Kenaanců a tyto kmeny se bály námahy a nebezpečí, které jim hrozilo při dobývání jejich dědictví, a tak požadovaly další území, které už bylo dobyté. Kmen Efrajimovců byl jedním z největších v Izraeli a bylo to pokolení, k němuž náležel sám Jozue. „Proč jsi nám dal za dědictví jeden los a jednu oblast?“ vytykali Jozuovi. „Jsme lid početný, protože Hospodin nám tak mnoho požehnal.“ (Joz 17,14)

Neochvějný vůdce jim však odpověděl: „Jste-li lid početný, vytáhněte do lesů, tam na území Perizejců a Refájců, a vykácejte je, když je pro vás Efrajimské pohoří těsné.“ (Joz 17,15)

Jejich odpověď odhaluje skutečnou příčinu stížnosti. Měli nedostatek víry a odvahy k vyhnání Kenaanců. Namítli: „Pohoří nám nepostačí. A všichni Kenaanci, kteří sídlí v dolině, mají železné vozy.“ (Joz 17,16)

Kdyby byli měli Efrajimovci Kálebovu odvalu a víru, žádný nepřítel by před nimi nemohl obstát. Jejich přání vyhnout se těžkostem a nebezpečím narazilo na Jozuovu rozhodnost. „Jste početný lid a máte velkou sílu,“ řekl jim. „Podrobíte si Kenaance, třebaže mají železné vozy a jsou silní.“ (Joz 17,17.18)

Teď měl být přestěhován svatostánek z Gilgálu na své trvalé místo v Šílu. Toto malé městečko leželo v Efrajimu, tedy téměř uprostřed země, a bylo snadno dosažitelné všemi kmeny. Tato část země byla zcela podmaněna, takže ctitelé Boha nebudou nikým obtěžováni. „Celá pospolitost Izraelců se shromáždila do

Šíla a postavili tam stan setkávání. Zemi si už podmanili.“ (Joz 18,1)

Schrána úmluvy zůstala v Šílu po tři sta let, dokud kvůli hříchům domu Élího nepadla do rukou Pelištejců.

Svatyňová služba byla nakonec přenesena do chrámu v Jeruzalémě a Šílo bylo obráceno v trosky. Dlouho poté byl jeho osud použit jako výstraha pro Jeruzalém. Hospodin Jeremjášovými ústy prohlásil: „Jen jděte do Šíla, na místo, kde jsem dal zpočátku přebývat svému jménu, a podívejte se, jak jsem s ním pro zlobu svého izraelského lidu naložil. Proto naložím s domem, který je nazýván mým jménem a na který spoléháte, s místem, jež jsem dal vám a vašim otcům, stejně, jako jsem naložil se Šílem.“ (Jr 7,12.14)

Když Izraelci „ukončili přidělování země do dědictví podle jednotlivých území“ (Joz 19,49), přišel se svým požadavkem Jozue. Nežádal o rozsáhlé území, nýbrž jen o jedno město, totiž o Timnat-serach, které mu dali ze zbývajících podílů. Místo aby si jako první vzal kořist z dobytého území, počkal vůdce se svým nárokem, dokud nebyl obsloužen ten nejposlednější z jeho lidu.

ÚTOČIŠTNÁ MĚSTA

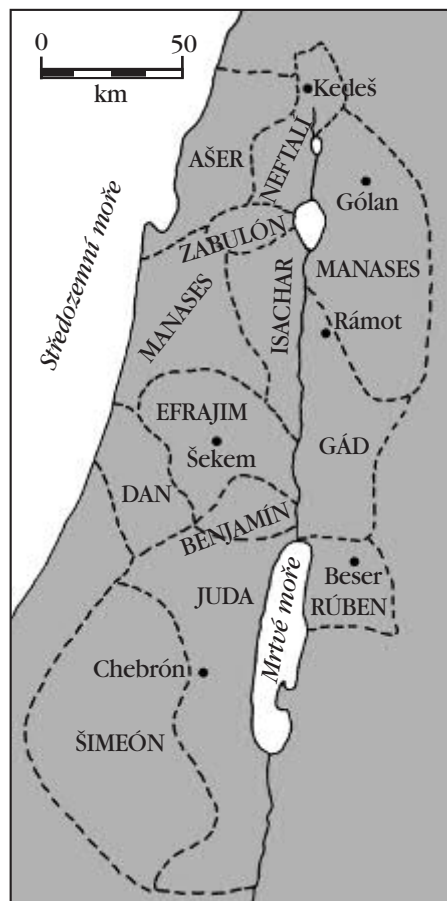
Z měst, která byla přidělena lévijcům, bylo šest určeno za útočištná města. „Tam se uteče ten, kdo zabil, pokud by někoho zabil neúmyslně. Ta města vám budou útočištěm před mstitelem, tak aby ten, kdo zabil, nemusel zemřít, dokud nebude stát na soudu před pospolitostí.“ (Nu 35,11.12) Toto milosrdné opatření bylo nutné, protože potrestání

vraždy připadlo podle tehdejších zvyklostí nejbližšímu příbuznému nebo dalšímu dědici zemřelého. V případech, kdy byla vina nepochybně zřejmá, nebylo nutné čekat na soudní řízení vedené soudci. Krevní mstitel mohl zločince pronásledovat a usmrtit ho, kdekoli ho našel. Hospodin tento zvyk nezrušil, ale udělal opatření k zajištění bezpečí těch, kteří by snad někoho připravili o život neúmyslně.

Útočištná města byla rozmístěna tak, aby jich z kterékoli části země bylo možno dosáhnout za půl dne, a cesty, které k nim vedly, musely být stále udržovány v dobrém stavu. Na rovinách byly vztyčeny ukazatele s výrazným nápisem ÚTOČIŠTĚ, aby se prchající člověk nemusel ani na okamžik zdržovat. Tohoto opatření mohl využít každý, ať to byl Hebrej, cizinec nebo člověk, který se připojil k víře Izraelců. Případ každého uprchlíka měl být pověřenými soudci spravedlivě posouzen, a jen když byl shledán nevinným, protože zabil neúmyslně, byla mu poskytnuta ochrana v útočištném městě. Viník byl vydán do rukou mstitele. Avšak když zemřel velekněz, všichni, kdo vyhledali úkryt v útočištném městě, dostali svobodu a mohli se vrátit do svých domovů.

Při soudním procesu zabývajícím se vraždou nesměl být obžalovaný odsouzen na základě svědectví jednoho svědka, ani kdyby okolnosti události silně svědčily proti němu. „Každého vraha, který někoho zabil, bude možno odsoudit k smrti jen podle výpovědi několika svědků; k jeho usmrcení nestačí výpověď jednoho svědka.“ (Nu 35,30) Tato nařízení pro Izrael

dal Mojžíšovi Kristus. A když tento velký Učitel osobně pobýval na naší zemi, zopakoval toto ponaučení, že svědectví jednoho člověka není dostatečné k odsouzení obviněného. Vyjádření jednoho člověka nestačí k osvětlení sporných otázek. „Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby

Rozdělení Palestiny mezi jednotlivé izraelské kmene. Kmen Lévi neobdržel konkrétní území, ale 48 měst v různých částech země. Šest z nich, která jsou vyznačena na mapě, byla města útočištná.

»ústý dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď.« (Mt 18,16)

Jestliže byl člověk postavený před soud kvůli vraždě shledán vinným, nemohlo ho vysvobodit žádné odčinění viny nebo výkupné. „Za život vraha nepřijmete výkupné; jako svévolník je hoděn smrti a musí zemřít. Neposkrvňujte zemi, v níž jste. Právě krev poskrvňuje zemi a země nemůže být zproštěna viny za krev, která byla na ni prolita, jinak než krví toho, kdo krev prolil.“ (Nu 35, 31.33) Bezpečí a čistota národa vyžadovaly, aby byl hřích vraždy přísně potrestán.

Útočištná města byla symbolem útočiště nabízeného v Kristu. Prolitím své vlastní krve zajistil Spasitel pro přestupníky Božího zákona bezpečné útočiště, do něhož mohou utéct, aby se zachránili před druhou smrtí. Žádná moc nemůže z Kristových rukou vyrvat ty, kdo u něj hledají odpuštění.

Ten, kdo utíkal do útočištného města, nesměl otálet. Neměl čas rozloučit se se svými milovanými. Zapomněl na únavu, nevšímal si překážek. Neodvážil se zvolnit svůj krok, dokud nebyl za hradbami města.

Tak jako otálení a nedbalost mohly připravit uprchlíka o jeho jedinou šanci na život, tak mohou průtahy a vlažnost způsobit zkázu člověka. Náš velký protivník satan je na stopě každého přestupníka Božího svatého zákona a ten, kdo upřímně nehledá ochranu ve věčném Útočišti, se stane kořistí zhoubce.

Vězeň, který na nějakou dobu opustil útočištné město, byl vydán napospas krevnímu mstiteli. Stejně tak nestačí, aby hříšník *uvěřil* v Krista a přijal

odpuštění hříchu. Musí v něm vírou a poslušností *zůstat*.

NEDOROZUMĚNÍ

Dva kmene, Gádovci a Rúbenovci, s polovinou pokolení Manasesova dostaly svá dědictví, ještě než Izraelci překročili Jordán. Rozlehlé náhorní roviny a bohaté lesy Gileádu a Bášanu měly půvaby, jaké nebylo možno nalézt ani v samotném Kenaanu. Dva a půl kmene si přálo usadit se tam, avšak zapřísáhli se, že určitá část ozbrojených mužů půjde se svými bratry přes Jordán a zúčastní se jejich bitev, dokud i oni nezískají své dědictví. Když deset pokolení vstoupilo do Kenaanu, čtyřicet tisíc vojáků z řad Rúbenovců, Gádovců a poloviny kmene Manasesova „táhlo ve zbroji před Hospodinem do boje na Jerišské pustině“ (Joz 4,13). Několik let statečně bojovali po boku svých bratrů. Protože byli spojeni se svými bratry v boji, připadl jim také podíl z kořisti. Vrátili se „s velikými poklady..., s velkým množstvím dobytka, stříbrem, zlatem, mědí a železem a s velkým množstvím rouch“ (Joz 22,8). O to vše se měli rozdělit s těmi, kteří zůstali s rodinami a stády.

Jozue pozoroval jejich odchod s úzkostí v srdci. Věděl, jak silné bude v jejich izolovanosti od ostatních a při jejich kočovném způsobu života pokušení přijmout zvyky pohanských národů, které se zdržovaly v blízkosti jejich hranic.

Zatímco Jozue a ostatní vedoucí byli dosud sužováni neblahými předtuchami, donesly se jim zvláštní zprávy. Dva a půl kmene vybuďovalo u Jordánu

velký oltář, podobný oltáři pro zápalnou oběť v Šílu. Boží zákon pod trestem smrti zakazoval zřízení jiného místa pro bohoslužbu kromě svatyně. To by lid odvedlo od pravé víry.

Bylo rozhodnuto, že tam vyšlou delegaci, aby jim příslušníci dvou a půl kmene vysvětlili své počínání. Bylo vybráno deset předáků, každý z jednoho kmene. V jejich čele stál Pinchas, který se horlivě zastal Boží věci při slavnosti Baal-peóru.

Vyslanci, kteří samozřejmě předpokládali, že se jejich bratři provinili, je ostře napomenuli. Žádali je, aby si uvědomili, jaké soudy dopadly na Izrael, když se spojil s modloslužebníky při slavnostech Baal-peóru. Pinchas Gádovcům a Rúbenovcům řekl, že pokud nejsou ochotni zůstat v této zemi bez oltáře k obětování, budou vítáni na druhém břehu Jordánu, aby tam sdíleli vlastnictví a výsady svých bratří.

Obvinění ve své odpovědi vysvětlili, že jejich oltář není určen k obětování, ale je pouze památkou, který jim má připomínat, že ač jsou oddělení řekou, mají stejnou víru jako jejich bratři v Kenaanu. Obávali se, že v budoucnu by jejich děti mohly být vyloučeny ze společenství Izraele. Tento oltář, vybudovaný podle vzoru Hospodinova oltáře v Šílu, bude svědkem, že jeho stavitelé jsou také ctiteli živého Boha. Vyslanci přijali toto vysvětlení s velkou radostí a lid se spojil v oslavě a chválení Boha.

Gádovci a Rúbenovci poté na svůj oltář umístili nápis, který vysvětloval záměr, s nímž byl postaven. Řekli: „Je mezi námi svědkem, že Hospodin je

Bůh.“ (Joz 22,34) Takto se snažili předejít budoucímu nedorozumění a odstranit to, co by se mohlo stát příčinou pokušení.

Těžkosti často povstávají z obyčejného nedorozumění a bez zdvořilosti a trpělivosti může dojít k vážným následkům. Deset pokolení se rozhodlo jednat rychle a naléhavě. Ovšem místo aby celou záležitost zdvořile vyšetřili, aby zjistili, jaká je skutečnost, zahrnuli své bratry kritikou a odsouzením. Kdyby byli Gádovci a Rúbenovci odpověděli ve stejném duchu, výsledkem by byla válka. Je důležité, abychom se k hříchu nestavěli laxně. Je ovšem stejně důležité, abychom nevynášeli ostrý soud a vyvarovali se neopodstatněného podezírání.

Ještě nikdo nebyl ze svého špatného postoje vyveden nepříznivou kritikou a výčitkou, ale mnozí jsou tak odváženi ještě dál od pravé cesty a zatvrzují svá srdce proti usvědčování z hříchu. Zdvořilé, trpělivé jednání může zachránit chybujiícího.

Zatímco Rúbenovci a Gádovci se skutečně snažili podporovat pravé náboženství, jejich jednání bylo chybně posouzeno a přísně kritizováno. Přesto zdvořile a trpělivě naslouchali obvinění svých bratří, dříve než se pokusili se obhájit. Až poté plně vysvětlili své motivy a prokázali svou nevinu.

I když jsou falešně nařčeni, mohou ti, kdo jsou v právu, zůstat klidní a ohleduplní. Bůh ví o všem, co je lidmi nepsprávně pochopeno nebo falešně vysvětlováno, proto můžeme svůj případ bez rizika ponechat v jeho rukou. On obhájí ty, kdo mu důvěřují.

Kristus se těsně před svým ukřižováním modlil, aby jeho učedníci byli zajedno, tak jako on je zajedno s Otcem, aby svět uvěřil, že ho Bůh poslal. Tato dojemná modlitba proniká staletími až do našich dnů. Přestože nemáme obětovat ani jedinou zásadu pravdy, má být naším stálým cílem dosáhnout takovéto jednoty. Ježíš řekl: „Neprosím

však jen za ně, ale i za ty, kteří skrze jejich slovo ve mne uvěří; aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě.“ (J 17,20.21) „Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým.“ (J 13,34.35)

JOZUOVA POSLEDNÍ SLOVA

*Slibem věrnosti Hospodinu se Izrael rozloučil s mužem,
který jej vedl při dobývání zaslíbené země.*

Války a dobývání skončily a Jozue se odebral ke klidnému odpočinku ve svém domově v Timnat-serachu. „Po mnoha dnech, když Hospodin dal Izraeli odpočinout od všech okolních nepřátel, Jozue, stařec pokročilého věku, svolal celý Izrael, jeho starší a představitele, soudce a správce.“ (Joz 23,1.2)

Když Jozue cítil, že mu věkem ubývá síl, a uvědomil si, že jeho práce brzy skončí, byl naplněn úzkostí o budoucnost svého lidu. Řekl: „Sami jste viděli všechno, co učinil Hospodin, váš Bůh, všem těm pronárodům před vašima očima; neboť Hospodin, váš Bůh, bojoval za vás.“ (Joz 23,3) Ačkoli byli Kenaanci porobeni, stále ještě vlastnili poměrně velkou část území slíbeného Izraeli a Jozue vyzval svůj lid, aby nezapomněli na Hospodinův příkaz vyhnat tyto modlářské národy.

Kmeny se rozešly ke svým dědičným podílům, vojsko bylo rozpuštěno a bylo považováno za obtížné a problematické znovu obnovit válku. Avšak Jozue prohlásil: „Hospodin, váš Bůh, je zapudí od vaší tváře a vyžene je před vámi; a vy obsadíte jejich zemi, jak vám přislíbil Hospodin, váš Bůh. A tak buďte

zcela rozhodní a zachovávejte a číňte všechno, co je napsáno v knize Mojžíšova zákona, abyste se od něho neuchýlili napravo ani nalevo.“ (Joz 23, 5.6)

Bůh věrně splnil sliby, které jim dal. Jozue lidu řekl: „Uznejte tedy celým srdcem a celou duší, že nezapadlo ani jedno ze všech dobrých slov, která o vás mluvil Hospodin, váš Bůh. Všechno se vám uskutečnilo, nezapadlo z toho jediného slovo.“ (Joz 23,14)

Tak jako splnil svá zaslíbení, právě tak Hospodin splní i své hrozby. „A tak se i stane, že jako se na vás uskutečnilo všechno dobro, o němž k vám mluvil Hospodin, váš Bůh, tak na vás Hospodin uvede všechno zlo a vyhladí vás z této dobré země, kterou vám Hospodin, váš Bůh, dal. Jestliže přestoupíte smlouvu Hospodina..., vzplane proti vám Hospodinův hněv a rychle vymizíte z této dobré země, kterou vám dal.“ (Joz 23,15.16)

Bůh jedná se svým stvořením vždy podle zásady spravedlnosti. Odhaluje pravou povahu hříchu a ukazuje, že jeho nevyhnutelným důsledkem je utrpení a smrt. Nikdy neexistovalo a nikdy nebude existovat bezpodmínečné

odpuštění. Takové odpuštění by bezhříšný vesmír naplnilo zděšením. Bůh věrně poukazoval na následky hříchu, a kdyby tato varování nebyla pravdivá, jak bychom si mohli být jisti, že se naplní Boží zaslíbení?

Než Jozue zemřel, shromáždili se představitelé a starší všech kmenů opět v Šekemu. Žádné jiné místo v celé zemi se nepojilo s tolika posvátnými vzpomínkami. Zde se vypínaly hory Ébal a Gerizím, mlčenliví svědci slibů, které teď měli shromáždění v přítomnosti svého umírajícího vůdce obnovit. Bůh jim dal zemi, kterou neobdělávali, města, která nepostavili, a vinice a olivové háje, které nevyasadili. Jozue ještě jednou připomněl dějiny Izraele a vylíčil nádherné Boží skutky, aby si všichni uvědomili Boží lásku a milost, a sloužili Bohu upřímně a věrně.

Na Jozuův pokyn byla ze Šíla přinesena schránka úmluvy. Tento symbol Boží přítomnosti zdůrazní poselství, které si přál sdělit lidu. Poté, co představil Boží dobrotu projevenou Izraeli, vyzval je, aby si vybrali, komu budou sloužit. Do určité míry bylo ještě tajně praktikováno uctívání model a Jozue se je nyní snažil přivést k rozhodnutí vymýtit z Izraele tento hřích. „Jestliže se vám zdá, že sloužit Hospodinu je zlé,“ řekl, „vyvolte si dnes, komu chcete sloužit.“ (Joz 24,15) Jozue je chtěl vést k tomu, aby sloužili Bohu ne z donucení, ale dobrovolně. Sloužit Bohu pouze kvůli naději na odměnu nebo ze strachu před trestem nemá smysl. Otevřené odpadnutí by nebylo Bohu odpornější než pokrytectví a pouze formální bohoslužba.

Starý vůdce nabádal lid, aby uvážili možnosti, které jim předložil. Jestliže se jim zdá zlé sloužit Hospodinu, zdroji jejich moci a prameni požehnání, ať si dnes vyberou, komu budou sloužit, „zda božstvům, kterým sloužili jejich otcové“ v zemi, odkud vyšel Abraham, „nebo božstvům Emorejců, v jejichž zemi sídlí“ (Joz 24,15), anebo pravému Bohu.

Tato poslední slova byla ostrým napomenutím Izraele. Bohové Emorejců nebyli schopni ochránit své ctitele. Kvůli svým ponižujícím hříchům byl tento bezbožný národ zničen a dobrá země, kterou kdysi vlastnili, byla dána Božímu lidu. Jaká by to byla pošestlost, kdyby si Izrael vybral božstva, kvůli jejichž uctívání byli Emorejci zničeni!

SLIB VĚRNOSTI

Jozue prohlásil: „Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu.“ (Joz 24,15) Na lid se přeneslo totéž svaté nadšení, které plnilo srdce vůdce. Jeho výzva vyžadovala jednoznačnou odpověď. „Jsme daleci toho, opustit Hospodina a sloužit jiným bohům!“ zvolali shromáždění (Joz 24,16).

Dříve než může dojít k reformaci, která má trvalé následky, musí lidé cítit, že sami od sebe nejsou prostě schopni poslouchat Boha. Pokud spoléhají na svou vlastní spravedlnost, nemohou přijmout odpuštění. Nejsou s to naplnit požadavky Božího dokonalého zákona a jejich sliby, že budou sloužit Bohu, jsou prázdné. Pouze vírou v Krista mohou přijmout odpuštění hříchů a obdržet sílu k poslušnosti Božího zákona. Musí cele spoléhat na zásluhy zaslíbeného Spasitele.

S hlubokou upřímností Izraelci ještě jednou vyjádřili svůj slib věrnosti: „Budeme sloužit Hospodinu, svému Bohu, a jeho budeme poslouchat.“ (Joz 24,24) „I uzavřel Jozue onoho dne v Šekemu smlouvu s lidem a vydal mu nařízení a právní ustanovení. Tato slova zapsal Jozue do knihy Božího zákona. Pak vzal veliký kámen a postavil jej tam před posvátným stromem, který stál při Hospodinově svatyni. Potom Jozue lid

rozpustil, každého k jeho dědičnému podílu.“ (Joz 24,25.26.28)

Jeho práce byla u konce. Jozue „se cele oddal Hospodinu“ (Joz 14, 8). Nejvzácnějším svědectvím o tom, jakým byl vůdcem, je záznam o generaci, která zažila jeho působení: „Izrael sloužil Hospodinu po celou dobu Jozuovu i po celou dobu starších, kteří Jozua přežili a znali celé Hospodinovo dílo, které pro Izraele vykonal.“ (Joz 24, 31)

DESÁTKY A DARY

*Zásady hebrejského ekonomického systému lidem připomínaly,
kdo je skutečným vlastníkem jejich majetku.*

V hebrejském ekonomickém systému byla jedna desetina příjmu obyvatelstva dávana stranou na podporu činnosti spojené s uctíváním Boha. „Všechny desátky země z obilí země a z ovoce stromů budou Hospodinovy; jsou svaté Hospodinu.“ (Lv 27,30)

Desátkový systém ovšem nemá svůj původ u Hebrejů. Od nejranějších dob Hospodin tvrdil, že desátek patří jemu. Abraham platil desátky Božimu knězi Malkisedekovi. „Tehdy mu dal Abram desátek ze všeho.“ (Gn 14,20) Jákob slíbil Hospodinu: „A ze všeho, co mi dáš, odvedu ti poctivě desátky.“ (Gn 28,22) Bůh je zdrojem každého požehnání seslaného na jeho stvoření a jemu patří vděčnost lidí.

Hospodin prohlašuje: „Mé je stříbro, mé je zlato.“ (Ag 2,8) Bůh dává lidem schopnost získat bohatství. Jako projev uznání, že všechny věci pocházejí od něho, nařídil Hospodin, aby mu část jeho darů byla vrácena.

„Všechny desátky... budou Hospodinovy.“ (Lv 27,30) „Ale sedmý den je den odpočínutí Hospodina, tvého Boha.“ (Ex 20,10) Bůh si vyhradil právo na určitou část času a prostředků,

kteří lidem dává, a žádný člověk si proto nemůže přivlastňovat to, co náleží Bohu.

Desátek měl být věnován výhradně lévíjcům, kteří byli odděleni ke službě ve svatyni. Toto však nebyly jediné prostředky, které se měly dávat na náboženské účely. Svatostánek, stejně jako později chrám, byl postaven jen z dobrovolných darů. Aby bylo na nutné opravy a další výdaje, Mojžíš nařídil, že má každý přispět na služby ve svatostánku částkou půl šekelu. Čas od času byly Bohu přinášeny oběti za hříchy a oběti vděčnosti. A velkorysé opatření bylo učiněno rovněž pro chudé.

Lidem bylo neustále připomínáno, že skutečným vlastníkem jejich polí a jejich stád je Bůh. On jim seslal sluneční svit a dešť v době setí i žně a on je ustanoval za správce svého majetku.

Když se izraelští muži, obtěžkáni první úrodou z polí, zahrad a vinic, shromáždili u svatostánku, byl to veřejný projev vděčnosti za Boží dobrotu. Když kněz přijímal dar, dárce řekl: „Můj otec byl Aramejec bloudící bez domova.“ (Dt 26,5) Pak vylíčil pobyt Izraelců v Egyptě a těžkosti, z nichž je Bůh vysvobodil.

Nakonec prohlásil: „A přivedl nás na toto místo a dal nám tuto zemi, zemi oplývající mlékem a medem. Nyní tedy, hle, přinesl jsem prvotiny z plodů role, kterou jsi mi dal, Hospodine.“ (Dt 26,9.10)

Moudrý muž říká: „Někdo rozdává a přibývá mu stále, kdežto ten, kdo je skoupý, mívá nedostatek.“ (Př 11,24) Stejně ponaučení dává v Novém zákoně apoštol Pavel: „Vždyť kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štedře rozsévá, bude také štedře sklízet. Každý ať dává podle toho, jak se ve svém srdci předem rozhodl, ne s nechutí ani z donucení; vždyť »radostného dárce miluje Bůh«. Bůh má moc zahrnout vás všemi dary své milosti, abyste vždycky měli dostatek všeho, co potřebujete, a ještě vám přebývalo pro každé dobré dílo.“ (2 K 9,6-8)

Bůh chtěl, aby byl Izrael nositelem světla pro celý svět. Hospodin stanovil, že šíření světla a pravdy na zemi bude závislé na úsilí a obětech těch, kdo přijímají nebeské dary. Mohl vyslanci své pravdy učinit anděly. On však ve své lásce a moudrosti povolal lidi, aby se stali jeho spolupracovníky. Vyvolil si je, aby konali toto dílo.

V dobách Izraele bylo k podporování Boží služby třeba desátků a dobrovolných darů. Má dnes Boží lid dávat méně? Podle Kristovy zásady mají být naše oběti Bohu úměrné světlu a přednostem, jichž se nám dostalo. „Komu bylo

mnoho dáno, od toho se mnoho očekává.“ (L 12,48) „Zadarmo jste dostali, zadarmo dejte.“ (Mt 10,8) Když máme před sebou jedinečnou oběť slavného Božího Syna, neměli bychom svou vděčnost vyjádřit bohatšími dary?

Jak se dílo evangelia postupně rozšiřuje, vyžaduje ke svému dalšímu růstu větší finanční podporu, než tomu bylo kdysi. Proto je dnes dodržování zákona o desátkách a darech mnohem naléhavějším a nutnějším požadavkem. Kdyby Boží lid ochotně podporoval Boží dílo dobrovolnými dary, Bůh by byl poctěn a mnohem více lidí by bylo získáno pro Krista. Mojžíšův plán na opatření prostředků ke stavbě svatostánku byl velmi úspěšný. Neuspořádal žádnou velkolepou slavnost. Nepozval lidi k radovánkám, tanci nebo zábavě, ani nezřídil loterii. Hospodin vedl Mojžíše k tomu, aby přijal dary od každého, kdo je dává dobrovolně, od srdce. A dary přicházely v takové hojnosti, že Mojžíš prosil lidi, aby přestali dávat, protože poskytli víc, než kolik mohlo být použito.

Bůh svěřil lidem do správy svůj majetek. Hospodin říká: „Ty, kdo mě ctí, poctím, ale ti, kdo mnou pohrdají, budou zlehčeni.“ (1 S 2, 30) „Radostného dárce miluje Bůh.“ (2 K 9,7) Když lidé přinášejí své dary a oběti Bohu s vděčným srdcem, „ne s nechutí ani z donucení“ (2 K 9,7), bude je, jak zaslíbil, provázet svým pozhěním.

DUCH SOLIDARITY A ŠTĚDROSTI

Sedmý rok, jubilejní rok a další moudrá pravidla byly projevem solidarity, která panovala ve starověkém Izraeli.

K zajištění shromažďování lidu k náboženským slavnostem stejně jako na podporu chudých byl vyžadován druhý desátek ze všech příjmů. O prvním desátku Hospodin prohlásil: „Léviovcům dávám v Izraeli za dědictví všechny desátky za jejich službu.“ (Nu 18,21)

Druhý desátek se měl po dva roky přinášet na místo, kde byla zřízena svatyně. Po předložení oběti vděčnosti Bohu a odevzdání určitého podílu knězi měli obětující její zbytek použít na uspořádání náboženské slavnosti, jíž se měli zúčastnit lévijci, cizinci, sirotci a vdovy.

Každý třetí rok měl být tento druhý desátek použit k podporování lévijců a chudých v místě bydliště. Tento desátek tvořil fond pro charitativní účely a pohostinnost.

Ve prospěch chudých bylo učiněno ještě další opatření. Nic nevystihuje zákony dané Mojžíšem lépe než dobrovolný, laskavý a pohostinný duch projevovaný ve vztahu k chudým. Ačkoli Bůh slíbil, že svému lidu požehná, prohlásil, že v zemi se vždy budou nacházet chudí lidé. Tehdy, stejně jako je tomu dnes, byli lidé vystaveni různým

neštěstím, nemocem a ztrátě majetku. Avšak pokud Boží lid dbal pokynů, které jim Bůh dal, nebyli v jeho středu žebřáci ani nikdo, kdo by hladověl.

Boží zákon dával chudým právo na určitou část úrody. Když měl člověk hlad, směl jít na pole, zahradu nebo vinici svého souseda a dosyta se najíst.

Chudým náležely všechny paběrky po sklizni obilí, ovoce a hroznů. „Když budeš sklízet ze svého pole a zapomeň na poli snop, nevrátíš se pro něj. Bude patřit bezdomovci, sirotku a vdově, aby ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal při každé práci tvých rukou. Když oklátiš plody ze své olivy, nebudeš ještě setřásat zbylé. Ty budou patřit bezdomovci, sirotku a vdově. Když budeš na vinici sbírat hrozny, nebudeš po sobě paběrkovat. Bude to patřit bezdomovci, sirotku a vdově. Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi.“ (Dt 24,19-22; viz také Lv 19,9.10)

SEDMÝ ROK

Každý sedmý rok bylo v zájmu chudých učiněno zvláštní opatření. V době setí, která následovala po sklizni, lidé

neměli osévat půdu. Na jaře neměli ošetřovat své vinice. A neměli očekávat úrodu obilí ani hroznů. To, co vyrostlo, mělo být v tom roce k dispozici cizincům, sirotkům a vdovám, a dokonce i polní zvěři. „Po šest let budeš osévat svou zemi a sklízet z ní úrodu. Sedmého roku ji necháš ležet ladem. Nebudeš ji obdělávat, aby jedli ubožáci z tvého lidu, a co zbude, spase polní zvěř. Tak naložíš i se svou vinicí a se svým olivovím.“ (Ex 23,10.11) „Co po tvé žni samo vyroste, nebudeš sklízet, a hrozny z vinice, kterou jsi neobdělal, nebudeš sbírat. Země bude mít rok odpočínutí.“ (Lv 25,5)

Jestliže však země obvykle rodila jen tolik, aby byly uspokojeny potřeby lidí, z čeho měli být živi v roce, kdy se ne sklízela žádná úroda? Bůh zaslíbil hojnost potravy: „Na můj rozkaz sestoupí na vás šestého roku mé požehnání, takže vydá úrodu na tři roky. Osmého roku budete sít, ale jíst budete z předloňské úrody až do devátého roku; dokud se nesveze jeho úroda, budete jíst ze staré.“ (Lv 25,21.22)

Sobotní rok měl přinést prospěch jak zemi, tak lidem. Půda, která ležela po jednu sezonu ladem, poté přinesla hojnější úrodu. Lidé byli osvobozeni od dřiny na poli. Všichni si mohli dopřát více odpočinku, a měli tak příležitost obnovit své tělesné síly. Měli víc času na rozjímání a seznamování se s Hospodinovým učením i na vzdělávání svých rodin.

V sobotním roce měli být židovští otroci propuštěni na svobodu. „Když ho propustíš na svobodu, nepropustíš ho s prázdnou. Štědře jej obdaruješ ze

svého stáda i humna a lisu. Včem ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal, z toho mu dáš.“ (Dt 15,13.14)

Najatému dělníkovi měla být včas vyplácena mzda. „Dáš mu jeho mzdu ještě téhož dne, než nad ním zapadne slunce, neboť je zchudlý a svým životem na ní závisí, aby nevolal proti tobě k Hospodinu a aby na tobě nebyl hřích.“ (Dt 24,15)

Zvláštní směrnice byly dány také o tom, jak se má zacházet s otroky, kteří utekli ze služby: „Nevydáš otroka jeho pánu, když se k tobě před svým pánem uchýlí. Bude bydlet s tebou uprostřed tebe na místě, které si zvolí, v některé z tvých bran, kde mu bude dobře. Neutiskuj ho.“ (Dt 23,16.17)

Sedmý rok byl rokem odpuštění dluhu chudým. Hebrejové měli svým potřebným bratřím půjčit peníze bezúročně. Brát od chudého člověka úrok za půjčku bylo výslovně zakázáno: „Když tvůj bratr zchudne a nebude moci vedle tebe obstát, ujměš se ho jako hosta a přistěhovalce a bude žít s tebou. Nebudeš od něho brát lichvářský úrok, ale budeš se bát svého Boha. Tvůj bratr bude žít s tebou. Své stříbro mu nepůjčuj lichvářsky, na poskytované potravě nechť vydělávat.“ (Lv 25,35-37) Jestliže dluh zůstal nezaplacen až do sedmého roku, který byl rokem milosti, neměl být vymáhán: „Bude-li u tebe potřebný někdo z tvých bratří... ,nebude tvé srdce zpupné a nezavřeš svou ruku před svým potřebným bratrem. Ochotně mu otvírej svou ruku a poskytni mu dostatečnou půjčku podle toho, kolik ve svém nedostatku potřebuje. Dej si pozor, aby v tvém srdci nevystala ničemná

myšlenka, že se blíží sedmý rok, rok promíjení dluhů; že tedy budeš na svého potřebného bratra nevlídný a nedáš mu nic. On by kvůli tobě volal k Hospodinu a na tobě by byl hřích.“ (Dt 15,7-9) „Potřebný ze země nevymizí. Proto ti příkazuji: Ve své zemi ochotně otvírej ruku svému utištěnému a potřebnému bratru.“ (Dt 15,11)

Nikdo nemusel mít strach, že ho jeho štědrost přivede na mizinu. Bůh řekl: „Vždyť ti Hospodin, tvůj Bůh, požehná, jak ti řekl. Budeš poskytovat půjčky mnohým pronárodům, ale sám si nebudeš vypůjčovat. Budeš ovládat mnohé pronárody, ale tebe neovládnu.“ (Dt 15,6)

JUBILEJNÍ ROK

Po uplynutí údobí „sedmkrát sedmi let“ (Lv 25,8) přicházel velký rok osvobození, tzv. jubileum. „Budete troubit na polnici v celé vaší zemi. Padesátý rok posvětíte a vyhlásíte v zemi svobodu všem jejím obyvatelům. Bude to pro vás léto milostivé, kdy se každý vrátíte ke svému vlastnictví a všichni se vrátí ke své čeledi.“ (Lv 25,9.10)

„Desátého dne sedmého měsíce dáš ryčně troubit na polnici.“ (Lv 25,9) V den smíření zazněla jubilejní trumpeta a vyzývala všechny Jákobovy potomky, aby přivítali rok osvobození.

Stejně jako v sobotním roce měla i v tomto roce země zůstat neoseta a nemělo se sklízet. Vše, co se urodilo, mělo být považováno za právoplatné vlastnictví chudých. Tehdy měli být rovněž osvobozeni hebrejští otroci, kteří nezálskali svobodu v sobotním roce.

Jubilejní rok se však zvlášť vyznačoval tím, že v něm byl veškerý pozemkový majetek navrácen rodinám původního vlastníka. Nikdo nesměl se svými pozemky obchodovat. Ani neměl svou půdu prodat, ledaže by ho k tomu donutila chudoba. Kdykoliv on nebo jeho blízký příbuzný chtěl svou půdu odkoupit zpět, nový majitel mu ji nesměl odmítnout prodat. Pokud nebyla vykoupena dřív, připadla původnímu majiteli nebo jeho dědicům v jubilejním roce.

Hospodin Izraeli řekl: „Země nesmí být prodávána bez práva na zpětnou koupi, neboť země je má. Vy jste u mne jen hosté a přistěhovalci.“ (Lv 25,23) Právoplatným vlastníkem, původním majitelem je Bůh. Všichni si měli vštípit do mysli, že chudí lidé nebo ti, které postihlo nějaké neštěstí, mají stejné právo na místo v Božím světě jako bohatí.

Taková opatření učinil náš milostivý Stvořitel, aby zmenšil utrpení lidí, kteří se nacházejí v bídě a neštěstí, dal jim paprsek naděje a seslal do jejich života trochu slunečního jasu.

Pokračující hromadění bohatství jednou třídou lidí a zbídačování třídy druhé má za následek velká společenská zla. Vědomí tohoto vykořisťování rozněcuje vášně chudší třídy lidí. Pocit beznaděje a zoufalství demoralizuje společnost a otvírá dveře zločinům všeho druhu. Směrnice, které Bůh vydal, měly zajistit sociální rovnost. Sobotní a jubilejní rok do velké míry napravily to, co se ve společnosti a národním hospodářství pokazilo.

Tyto předpisy, které měly zajistit požehnání bohatým právě tak jako

chudým, držely na uzdě hrabivost a podporovaly vznešeného ducha štědrosti. Pěstováním dobré vůle mezi všemi společenskými třídami je zajištěna stabilita vlády.

Všichni jsme navzájem spleteni ve velké pavučině lidství. Všechno, co uděláme ve prospěch druhých, se odrazí v požehnání pro nás. Zákon vzájemné závislosti prostupuje všemi společenskými třídami. Chudí nejsou více závislí na bohatých než bohatí na chudých. Zatímco jedna třída žádá podíl na požehnáních, jimiž Bůh zahrnul jejich zámožnější bližní, ti druzí potřebují věrnou službu a sílu mysli, kostí a svalů, které jsou bohatstvím chudých.

Mnozí s velkým nadšením proklamují, že by se na časných požehnáních měli podílet všichni lidé stejnou měrou. To ovšem nebylo Stvořitelovým záměrem. Různost podmínek je jedním z prostředků, jimiž Bůh zamýšlí rozvíjet charakter člověka. Chce, aby se ti, kdo mají pozemský majetek, považovali za správce Božího bohatství, které jim bylo svěřeno, aby je použili ve prospěch potřebných.

Kristus řekl, že mezi námi vždy budou chudí lidé. Srdce našeho Vykupitele

soucí s těmi nejnuznějšími z jeho pozemských dětí. Říká nám, že jsou jeho představiteli na zemi. Jsou mezi námi proto, aby v našich srdcích probudili lásku, kterou Spasitel cítí k trpícím a utlačovaným. Každá krutost nebo nevíštevost vůči nim je posuzována tak, jako bychom se jí dopustili vůči samotnému Kristu.

Kdyby se stále postupovalo podle zákona, který Bůh dal pro dobro chudých, jak jiný by byl náš současný svět v morální, duchovní i finanční oblasti! Nebyla by tak hrozná chudoba, jakou lze dnes všeobecně vidět v mnoha zemích světa.

Dodržování zásad, podle nichž Bůh přikázal postupovat, by zabránilo hrozným neřádům, které jsou důsledkem vykořisťování chudých bohatými a podezírání a nenávisti chudých vůči bohatým. Místo aby hromadili ohromné bohatství, mohli by zámožní předejít nevědomosti a ponižování desetitisíců svých spolubližních, jejichž špatně placená práce je nutná k vytvoření jejich obrovského majetku. Přinesli by pokojné řešení problémů, které dnes tak ohrožují svět anarchií a krveprolíváním.

RADOSTNÉ SVÁTKY VDĚČNOSTI

Svátky, které Izrael slavil v průběhu roku, byly projevem vděčnosti za minulost i zaslíbením naděje do budoucnosti.

Izraelský národ byl obklopen divokými, bojovnými kmeny, dychtivými zmocnit se jejich území. Přesto měli všichni lidé, kteří byli schopni cesty, třikrát do roka opustit své domovy a odebrat se na místo shromáždění, které se nacházelo téměř ve středu země. Co mělo jejich nepřátele zadržet, aby se nevrhli na jejich domácnosti ponechané bez ochrany a nezpusťovali je ohněm a mečem? Co mělo zabránit invazi, která by Izrael přivedla do područí? Bůh slíbil, že bude ochráncem svého lidu. „Vyženu před tebou pronárody a rozšířím tvé pomezí. Nikdo nebude žádostiv tvé země, když se půjdeš třikrát v roce ukázat před Hospodinem, svým Bohem.“ (Ex 34,24)

Prvním z těchto svátků byly Velikonoce. Slavily se v měsíci abíbu, který je prvním měsícem židovského roku a odpovídá druhé polovině března a začátku dubna podle našeho kalendáře. Zimní chlad byl tentam, skončilo období pozdního deště a celá příroda se radovala ze svěžesti a krásy jara. Na pahorcích a v údolích se zelenala tráva a všechna pole byla ozdobena polním kvítím. Měsíc právě vstupoval do úplňku a večery byly nádherné.

Po celé zemi putovaly skupiny poutníků směrem k Jeruzalému. Pastýři, majitelé stád, rybáři od Galilejského jezera, rolníci od svých polí i proročtí žáci z posvátných škol, všichni zamířili k místu, kde se zjevovala Boží přítomnost. Mnozí šli pěšky. Karavany se mnohdy velmi rozrostly, než dorazily do Svatého města.

Krása přírody probouzela v srdcích Izraelců radost. Zpívali nádherné hebrejské žalmy, jimiž vyvyšovali Hospodinovu slávu a velebnost. Na znamení trubky zazněl za doprovodu cimbálů chvalozpěv díků, k němuž se připojily stovky hlasů: „Zaradoval jsem se, když mi řekli: Půjdem do Hospodinova domu!“ (Ž 122,1)

Když kolem sebe viděli pahorky, kde na svých oltářích zapalovávali ohně pohané, Izraelci zpívali: „Pozvedám své oči k horám: Odkud mi přijde pomoc? Pomoc mi přichází od Hospodina, on učinil nebesa i zemi.“ (Ž 121,1.2)

Když vystoupili na návrší, odkud měli na dohled Svaté město, pohlíželi s posvátnou úctou na dlouhé průvody Božích ctitelů, ubírajících se do chrámu. Jakmile uslyšeli trubky lévijců, ohlašujících

bohoslužbu, zmocnilo se jich nadšení slavnostního okamžiku a oni zpívali: „Veliký je Hospodin, nejvyšší chvály hodný ve městě našeho Boha, na své svaté hoře. Krásně se vypíná k potěše celé země Sijónská hora, ten nejzazší Sever, sídlo velkého Krále.“ (Ž 48,2.3)

„Brány spravedlnosti mi otevřete, vejdu jimi vzdávat chválu Hospodinu.“ (Ž 118,19)

Poutníkům byly otevřeny všechny domy v Jeruzalémě a pokoje byly poskytovány zdarma. To ovšem nedostačovalo, a tak byly na každém volném prostranství ve městě i na okolních pahorcích postaveny stany.

Navečer čtrnáctého dne v měsíci se slavily Velikonoce. Jejich vznešené a působivé obřady oslavovaly vysvobození z egyptského otroctví a poukazovaly na oběť, která je vysvobodí z otroctví hříchu. Když Spasitel obětoval svůj život na Golgotě, smysl Velikonoc se naplnil a byl ustanoven obřad večere Páně jako památka na tutéž událost, jejímž předobrazem byly Velikonoce.

Po Velikonocích následoval sedmidenní svátek nekvašených chlebů. Druhý den tohoto svátku byly Bohu předloženy prvotiny roční úrody. Kněz obracel snopek ječných klasů před Božím oltářem na znamení, že všechno patří Hospodinu. Dokud nebyl vykonán tento obřad, neměla se sklízet úroda.

Za padesát dní po obětování prvotin nastaly letnice, svátek žně. Jako výraz vděčnosti za obilí byly před Boha přineseny dva bochníky kynutého chleba. Letnice se slavily pouze jeden den.

V sedmém měsíci přišel na řadu svátek stánků neboli sklizně. Touto slavností

byl Bůh chválen za hojnost, kterou vydaly zahrady, olivové háje a vinice. Byl to největší svátek sklizně v roce. Obilí bylo shromážděno do sýpek, ovoce, olej a víno uskladněny a lidé nyní přišli se svými dary vděčnosti Bohu.

Tento svátek byl příležitostí k radosti. Slavil se hned po velkém Dni smíření, kdy lidé dostali ujištění, že Bůh už nebude vzpomínat na jejich přestoupení. Byli smířeni s Bohem, práce spojené se sklizní skončily a dřina nového roku ještě nezačala, a tak se lidé mohli oddat posvátným a radostným chvilím odpočinku. Pokud to bylo možné, měla se svátků zúčastnit celá rodina a jako hosty měla ke svému stolu pozvat služebníky, lévíjce, cizince a chudé.

Svátek stánků byl podobně jako Velikonoce svátkem památným. Aby si připomněli své putování po poušti, měli lidé opustit své domovy a bydlet ve stánkách nebo přístřešcích zhotovených ze zelených větví. „Prvého dne si vezmete plody ušlechtilých stromů, palmové ratolesti, větve myrtových keřů a potocních topolů a sedm dní se budete radovat před Hospodinem, svým Bohem.“ (Lv 23,40)

VÝZNAM SVÁTKŮ

Při těchto každoročních shromážděních byli mladí i starí povzbuzováni k službě Bohu. Společenství lidí z různých částí země upevňovalo pouta, která je spojovala s Bohem i navzájem. Tak jako Izrael slavil vysvobození, které Bůh vykonal pro jejich otce, a jejich zázračné přežití během jejich putování z Egypta, tak si i my máme vděčně

připomínat cesty, jimiž nás Hospodin vedl, aby nás vyvedl z temnoty do předivného světla své milosti a pravdy.

Těm, kdo žili daleko od svatostánku, zabrala účast na výročních svátcích každý rok více než měsíc. Tento příklad zbožnosti má zdůraznit důležitost náboženské bohoslužby, nutnost podřídit naše sobecké světské zájmy zájmům duchovním a věčným. Ztrácíme, když se společně nescházíme, abychom se vzájemně povzbuzovali k službě Bohu. Všichni jsme dětmi jednoho Otce a naše štěstí závisí na dobrých vzájemných vztazích. Správné pěstování společenského života nás přivádí k soucitu s našimi duchovními sourozenci a odměňuje nás štěstím.

Svátek stánků neodkazoval jen zpět na pobyt na poušti, ale také do budoucnosti na velký den konečné žně.

Hospodin pošle své žence, aby na jedné straně sebrali koukol a hodili ho na oheň a na druhé straně shromáždili pšenici do jeho sýpky. V té době budou bezbožní zničeni. „Zmizí, jako by nikdy nebývali.“ (Abd 16) A všechny hlasy v celém vesmíru se sjednotí v radostném oslavování Boha.

Když budou Hospodinovi vykoupení bezpečně shromážděni do nebeského Kenaanu a navždy osvobozeni od omezujícího vlivu prokletí, budou jásat „nevýslovnou, vznešenou radostí“ (1 Pt 1,8). Kristovo velké dílo smíření pak bude dokončeno a jejich hříchy navždy vymazány.

„Ti, za něž Hospodin zaplatil, se vrátí. Přijdou na Sijón s plesáním a věčná radost bude na jejich hlavách. Dojdou veselí a radosti, na útek se dají starosti a nářek.“ (Iz 35,10)

IZRAELSKÝ ROK A JEHO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ SVÁTKY		
1. měsíc NÍSAN (ABÍB)	14. den - VELIKONOCE	Březen
2. měsíc ZÍV		Duben
3. měsíc SÍVÁN	49 dnů po Velikonocích - LETNICE	Květen
4. měsíc TAMÚZ		Červen
5. měsíc AB		Červenec
6. měsíc ELÚL		Srpen
7. měsíc ÉTANÍM (TIŠRI)	10. den - DEN SMÍŘENÍ 15-21. den - SVÁTKY STÁNKŮ	Září
8. měsíc BÚL		Říjen
9. měsíc KISLÉV		Listopad
10. měsíc TÉBÉT		Prosinec
11. měsíc ŠEBAT		Leden
12. měsíc ADÁR		Únor
		Březen

GEDEÓN

Příběh pokory a velkého vítězství.

Kmeny, spokojeny s už dobytým územím, ochably ve svém nadšení a přestaly bojovat. „Teprve když se Izrael rozmohl, podrobil Kenaance nuceným pracím, ale nebyl s to podrobit si je úplně.“ (Sd 1,28)

Hospodin ze své strany věrně splnil zaslíbení, která dal Izraeli. Bylo už jen na nich, aby dokončili dílo vyhnání obyvatel země. Oni však selhali a neudělali to. Tím, že se spojili s Kenaanci, přestoupili Boží příkaz a nesplnili podmínku, pod níž jim Bůh slíbil dát Kanaan.

Na Sínaji byli varováni před modlářstvím. „Nebudeš se klanět jejich bohům a nebudeš jim sloužit. Nebudeš se dopouštět toho, co páchají. Úplně je rozmetáš a na kusy roztrháš jejich posvátné sloupy.“ (Ex 23,24) Dokud zůstanou poslušni, Bůh bude přemáhat jejich nepřátele: „Pošlu před tebou svou hrůzu a uvedu ve zmatek všechny lid, k němuž přicházíš; obrátím před tebou všechny tvé nepřátele na útěk. Pošlu před tebou děsy, aby před tebou vypudili Chivejce, Kenaance a Chetejce. Nevypudím je však před tebou za jeden rok, aby země nezpustla a aby se k tvé škodě nerozmnožila polní zvěř. Vypudím je před tebou postupně, dokud se

nerozplodíš a nepřevezeš zemi do dědictví... Dám totiž do vašich rukou obyvatele země a vypudíš je před sebou. Neuzavřeš smlouvu s nimi nebo s jejich bohy. Nebudou v tvé zemi sídlit, aby tě nesvedli ke hříchu proti mně. Kdybys sloužil jejich bohům, stalo by se ti to léčkou.“ (Ex 23,27-33)

Bůh přivedl svůj lid do Kanaanu proto, aby zastavil příliv morální zkaženosti, aby nemohla zaplavit svět. Bůh by jim vydal do rukou větší a silnější národy, než byli Kenaanci. „Vyžene Hospodin před vámi všechny tyto pronárody, takže si podrobíte národy větší a zdatnější, než jste vy. Každé místo, na něž vaše noha šlápne, bude vaše: od pouště po Libanon, od Řeky, řeky Eufratu, až k Zadnímu moři, to vše bude vaše území.“ (Dt 11,23.24) Oni si však zvolili bezstarostnost a pohodlí. Nechali si ujít příležitost k dokončení dobytí země. A po mnoho generací byli sužováni zbytky těchto modlářských národů, které jim byly „trnem v očích a bodcem v boku“ (Nu 33,55).

Izraelci „se smísili s pronárody, učili se dělat to, co ony“ (Ž 106,35). Uzavírali s Kenaanci manželství a modlářství se rozšířilo po celé zemi jako morová rána.

„Sloužili jejich modlářským stvůrám a ty se jim staly léčkou; obětovali své syny a své dcery běsům. Nevinnou krev prolévali, krev svých synů a dcer, které obětovali modlářským stvůrám Kenaanu; proléváním krve zhanobili zemi. Tak se poskvrnili svými činy, svým jednáním porušili věrnost. Hospodin vzplál hněvem proti svému lidu, svoje dědictví si zhnusil.“ (Ž 106, 36-40)

Pokud žila generace, která přijala naučení od Jozua, modlářství se šířilo pomalu, ale rodiče připravili cestu pro odpadnutí svých dětí. Prosté zvyky Hebrejů jim zajišťovaly tělesné zdraví. Spojení s pohany je však vedlo k hověni chuti a poddávání se vášním, které postupně oslabovaly mentální a morální síly. Izraelci se svými hříchy oddělili od Boha a už nebyli s to přemoci své nepřátele. Tak se dostávali pod nadvládu právě těch národů, které si měli podrobit.

„Opustili Hospodina, Boha svých otců, který je vyvedl z egyptské země.“ (Sd 2,12) „Na posvátných návrších ho uráželi, svými modlami ho podnítili k žárlivosti.“ (Ž 78,58) Proto Hospodin „opovrhl svým příbytkem v Šílu, stanem, v němž přebýval mezi lidmi. Vydal do zajetí svoji sílu, svoji čest do rukou protivníka.“ (Ž 78,60.61)

Hospodin však svůj lid zcela nezavrh. Vždy tu byl ostatek, který zůstal Bohu věrný, a Hospodin čas od času povolával věrné a statečné muže, aby učinili přítrž modlářství a vysvobodili Izraelce z rukou jejich nepřátel. Avšak když vysvoboditel zemřel a lidé už nepodléhali jeho autoritě, postupně se vrátili ke svým modlám. Takto se dějiny

odpadnutí a potrestání, vyznání hříchů a vysvobození opakovaly znovu a znovu.

POVOLÁNÍ GEDEÓNA

Izrael byl postupně utlačován králem Mezopotámie, králem Moábu a po nich Pelištejci a Kenaanci z Chasóru, jimž velel Sísera. Bůh povolal Otniela, Šamgara, Ehúda, Debóru a Báraka, aby se stali osvoboditeli jeho lidu. Avšak „synové Izraele se dále dopouštěli toho, co je zlé v Hospodinových očích. Proto je Hospodin vydal na sedm let do rukou Midjanců.“ (Sd 6,1)

Midjanci byli v Mojžíšově době Izraelity téměř vyhubeni, ale od té doby se rozmohli početně i mocensky. Prahli po pomstě, a když teď Bůh od Izraele stáhl svou ochrannou ruku, naskytla se jim k ní příležitost. Celá země trpěla jejich drancováním. Rozlezli se po kraji jako zžírající rána. Přitáhli, jakmile začala dozrávat úroda, a zůstali, dokud nesebírali poslední plody. Plenili pole a okrádali a tloukli obyvatele. Izraelci, kteří žili v otevřené zemi, byli nuceni hledat útočiště v opevněných městech nebo se dokonce skrývat v jeskyních v horách. Tento útlak pokračoval po sedm let. Když pak lid ve svém soužení vyznal své hříchy, Bůh jim opět poslal pomocníka.

Bůh povolal Gedeóna, aby osvobodil svůj lid. Ten právě mlátil pšenici. Neodvažoval se mlátit ji normálně na mlátě, a tak se s ní uchýlil na jedno místo poblíž vinařského lisu. Doba sklizně hroznů byla ještě daleko a vinicím teď byla věnována malá pozornost. Během této tajné práce Gedeón smutně

přemýšlel o situaci Izraele a o tom, jak by mohlo být jeho jejich utlačovateli zlomeno.

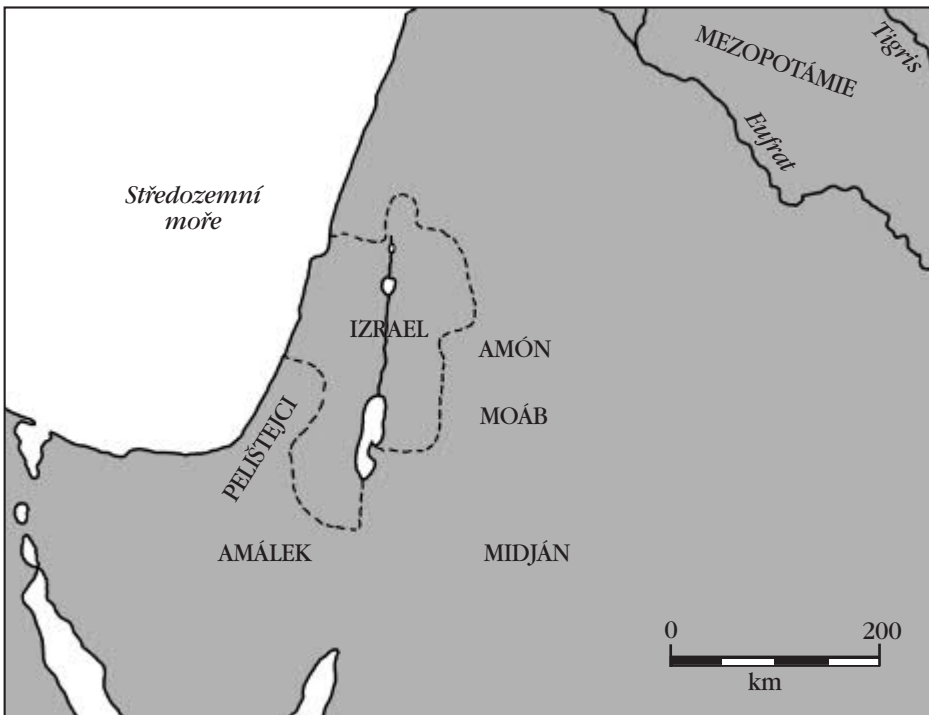
Náhle se mu zjevil „Hospodinův posel“ a oslovil ho těmito slovy: „Hospodin s tebou, udatný bohatýře!“ (Sd 6,12)

„Dovol, můj pane,“ odpověděl Gedeón, „je-li s námi Hospodin, proč nás tohle všechno potkává? Kde jsou všechny jeho podivuhodné činy, o nichž nám vypravovali naši otcové? ... Ale teď nás Hospodin zavrhl a vydal do rukou Midjanců.“ (Sd 6,13)

Nebeský posel odvětil: „Jdi v této své síle a vysvobodíš Izraele z rukou Midjanců. Hle, já tě posílám.“ (Sd 6,14)

Gedeón si přál získat nějaký důkaz, že muž, který ho oslovil, je oním Andělem smlouvy, který v minulosti vedl Izrael. Pospíchal do svého stanu a připravil ze svých skromných zásob kůzle a nekvašené chleby.

Pak pokrm přinesl a předložil jej poslovi. Avšak anděl ho vybídl: „Vezmi maso a nekvašené chleby a polož je na toto skalisko; vývar vylej.“ (Sd 6,20) Gedeón tak učinil a potom mu bylo dáno znamení, po němž toužil: holí, kterou držel v ruce, se anděl dotkl masa a nekvašených chlebů, načež ze skály vyšlehl oheň a pohltil oběť. Poté anděl zmizel.

Izraelci žili obklopeni mnoha nepřátelskými národy. V době Soudců byli trýzněni mezopotámským králem, Moábcí, Midjanci, Pelištejci a Amálekem. Navíc zde žilo původní kenaanské obyvatelstvo.

Gedeónův otec Jóaš, který se podílel na odpadnutí svých krajanů, postavil v Ofře velký oltář Baalovi. Gedeón dostal rozkaz, aby tento oltář zničil a vybudoval na skále, na níž byla strávena jeho oběť, oltář Hospodinu. Na něm měl obětovat Hospodinu. Přinášet oběti bylo úkolem kněží a smělo se tak dít pouze na oltáři v Šílu. Avšak Bůh, který ustanovil obřadní službu, měl moc změnit tyto požadavky. Než vytáhne do války s nepřáteli svého lidu, musí Gedeón vyhlásit válku modlářství.

Gedeón vykonal toto dílo tajně. Za pomoci svých služebníků provedl vše během jedné noci. Muži z Ofry vzpláli hrozným hněvem, když přišli příštího rána uctívat Baala. Jóaš, který se dověděl o návštěvě anděla, se postavil na obranu svého syna. „To vy chcete vést spor za Baala? Copak vy ho zachráníte? Kdo za něj chce vést spor, ať do jitra zemře!“ (Sd 6,31) Jestliže Baal nebyl s to ochránit svůj vlastní oltář, jak mu mohou věřit, že ochrání své ctitele?

Bylo upuštěno od všech záměrů dopustit se na Gedeónovi násilí. Když zastroubil na polnici vyzývající k boji, muži z Ofry byli mezi prvními, kdo se shromáždili pod jeho korouhev. Byli vysláni poslové k jeho vlastnímu kmeni Manases a rovněž k Ašerovi, Zabulónovi a Neftalímu a všichni uposlechli jeho výzvy.

Gedeón se modlil: „Chceš mou rukou vysvobodit Izraele, jak jsi prohlásil? Hle, rozprostírám na humně ovčí rouno. Bude-li rosa jenom na rouně a všude po zemi bude sucho, poznám, že mou rukou vysvobodíš Izraele, jak jsi řekl.“ (Sd 6, 36.37) Ráno bylo rouno

mokré, zatímco země byla suchá. Teď však v Gedeónově mysli vyvstala pochybnost, protože vlna přirozeně absorbuje vzdušnou vlhkost. Zkouška tak nebyla zcela přesvědčivá. Proto Gedeón požádal o opačné znamení. Jeho žádosti bylo vyhověno.

GEDEONOVO VOJSKO

Takto povzbuzen vedl Gedeón své vojsko do boje s vetřelci. „Celý Midján spolu s Amálekem a syny východu se spojili, přešli Jordán a utábořili se v dolině Jizreelu.“ (Sd 6,33) Celé vojsko pod Gedeónovým velením čítalo pouze třicet dva tisíc mužů. Avšak přestože proti nim stála obrovská armáda nepřítelů, Hospodin Gedeónovi řekl: „Je s tebou příliš mnoho lidu, než abych jim vydal Midjánce do rukou, aby se Izrael vůči mně nevychloubal: »Vysvobodil jsem se vlastní rukou.« Nuže, povolj teď k lidu: Kdo se bojí a třese, ať se z Gileádského pohoří vrátí a vzdálí.“ (Sd 7, 2.3) Ti, kteří nebyli ochotni snášet nebezpečí a strádání, by izraelské armádě nebyli žádnou oporou.

Gedeón užasl nad prohlášením, že jeho vojsko je příliš velké. Hospodin však viděl v srdcích svého lidu pýchu a nevíru. Vyburcování Gedeónovými výzvami se sice dali ochotně naverbovat, ale když spatřili ohromnou armádu Midjánců, byli mnozí naplněni strachem. Kdyby Izrael zvítězil, právě tito lidé by si přivlastnili slávu, místo aby přiřkli vítězství Bohu.

Gedeón uposlechl Hospodinova příkazu a s těžkým srdcem pozoroval, jak více než dvě třetiny jeho vojska

odcházejí do svých domovů. Znovu k němu zaznělo Hospodinovo slovo: „Ještě je lidu mnoho. Poruč jim, ať sestoupí k vodě, tam ti je vyzkouším. O kom ti řeknu: Půjde s tebou, ten s tebou půjde. Ale nesmí jít s tebou nikdo, o kom ti řeknu: Ten s tebou nepůjde.“ (Sd 7,4)

Gedeón zavedl lid k řece. Očekávalo se, že budou okamžitě pokračovat v pochodu na nepřítele. Několik z nich si v chvatu nabralo vodu do dlaně a za chůze se napili. Ale téměř všichni si klekli a beze spěchu pili přímo z řeky. Těch, kteří si nabrali vodu do dlaní, bylo jen tři sta z celkového počtu deseti tisíc. Ti byli vybráni. Všichni ostatní byli posláni domů.

Na ty, kteří se v době nebezpečí zaměřili na ukojení svých vlastních potřeb, se v případě nouze nedalo spolehnout. Oněch tři sta vybraných mužů nejenže bylo odvážných a umělo se ovládnout, ale byli to také muži víry. Neposkvrnili se modlářstvím. Bůh je mohl vést a jejich prostřednictvím mohl vysvobodit Izrael. Bůh je poctěn ani ne tak velkým počtem jako spíše charakterem těch, kdo mu slouží.

Izraelci se zastavili na vrcholu hory, odkud mohli přehlédnout údolí, v němž se utábořili vetřelci. „Midjánci s Amálekem a se všemi syny východu leželi totiž v dolině v takovém množství jako kobylky, i jejich velbloudů byl bezpočet, takové množství jako písku na mořském břehu.“ (Sd 7,12) Gedeón se chvěl při pomýšlení na ztřešší bitvu. Ale Hospodin ho vyzval, aby sestoupil do tábora Midjánců. Uslyší tam něco, co ho povzbudí.

Když ve tmě a tichu vyčkával, slyšel, jak jeden voják vypráví svému druhovi sen: „Považ, jaký jsem to měl sen! Na midjánský tábor se valil pecen ječného chleba; přivalil se ke stanu a vrazil do něho, až padl, úplně jej převrátil, že stan zůstal ležet.“ (Sd 7,13) Jeho druh mu odpověděl slovy, která vzpružila srdce ukrytého posluchače: „To nemůže znamenat nic jiného než meč Izraelce Gedeóna, syna Jóašova. Bůh mu dal do rukou Midjánce i s celým táborem.“ (Sd 7,14)

Gedeón poznal Boží hlas, který k němu promluvil prostřednictvím těchto midjánských vetřelců. Když se vrátil k hrstce mužů, jimž velel, řekl: „Vstaňte! Hospodin vám vydal do rukou tábor Midjánců!“ (Sd 7,15)

VÍTĚZNÁ BITVA

Na Boží příkaz byl navržen válečný plán. Tři sta mužů bylo rozděleno do tří oddílů. Každý bojovník dostal polnici a pochodeň ukrytou v hliněném džbánku. Muži byli rozestaveni tak, aby se mohli k midjánskému táboru přiblížit z různých stran. Uprostřed noci zatroubilo na pokyn Gedeónova válečného rohu tři sta mužů na polnice. Poté rozbili své džbány a s obnaženými plápolajícími pochodněmi se s hrozným válečným pokřikem „Meč za Hospodina a za Gedeóna!“ (Sd 7,20) hnali na nepřítele.

Spící armáda byla náhle probuzena. Na všech stranách bylo vidět světlo plápolajících pochodní. Ze všech stran se ozýval zvuk polnic s křikem útočníků. Midjánci si mysleli, že jsou vydáni na milost a nemilost ohromné přesile, a zpanikařili. S divokým řevem se dali

na zběsilý útěk, aby si zachránili život. Své vlastní spolubojovníky přitom omylem pokládali za nepřátele a vzájemně se pobíjeli.

Když se rozšířila zpráva o vítězství, tisíce izraelských mužů, kteří byli propuštěni z armády a odešli do svých domovů, se vrátili a pronásledovali prchající nepřátele. Gedeón vyslal posly k Efrajimovcům se žádostí, aby prchající zastavili na jižním brodu. On sám mezitím se třemi sty bojovníky, „unavenými pronásledováním“ (Joz 8,4), přebrodiv Jordán a stíhal ty, kteří se už dostali na druhou stranu. Přemohl Zebacha a Salmunu, dva midjánské krále, kteří utekli s patnácti tisíci muži. Jejich vojsko zcela rozprášil a vůdce zajal a zabil.

Zahynulo sto dvacet tisíc nepřátel. Moc Midjanců byla zlomena. Už nikdy nebyli schopni s Izraelem válčit. Okolní národy naplnila nevýslovná hrůza, když se dověděly, jakými jednoduchými prostředky Izraelci zvítězili nad mocí tohoto neohroženého bojovného národa.

VÝZNAM POKORY

Vůdce, kterého Bůh vybral, aby porazil Midjance, nebyl žádný velmož, kněz ani lévijec. Považoval se za nejmenšího z otcovského domu. Avšak nespolehal na sebe a ochotně se řídil Hospodinovými radami. Bůh si vyvoluje takové lidi, které může co nejlépe použít. „Slávu předchází pokora.“ (Př 15,33) Bůh je učiní silnými tím, že jejich slabost spojí se svou mocí, a moudrými tím, že k jejich tápání přidá svoji moudrost.

Je málo takových, jimž je možno svěřit velkou míru odpovědnosti a dopřát

úspěch, aniž zapomenou na to, že jsou závislí na Bohu. Proto Hospodin při výběru nástrojů pro své dílo opomíjí ty, které svět ctí a považuje za velké, talentované a geniální. Jsou pyšní a cítí se být kompetentní jednat, aniž by se poradili s Bohem.

Důvěra v Boha a poslušnost jeho vůle jsou v našem duchovním boji právě tak nezbytné, jak byly pro Gedeóna a Jozua v jejich bojích s Kenaanci. Bůh je i dnes stejně ochoten podpořit snahu svého lidu a vykonat velké dílo prostřednictvím slabých nástrojů. Hospodin je schopen „učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit“ (Ef 3,20).

Když se na Gedeónovu výzvu izraelských mužů shromáždili proti Midjancům, Efrajimovci zůstali doma. Protože jim Gedeón neposlal zvláštní povolávací rozkaz, využili to jako záminku, aby se nepřipojili ke svým bratrům. Když se k nim však donesla zpráva o vítězství Izraele, Efrajimovci záviděli, protože na něm neměli podíl.

Po bezhlavém útěku Midjanců se vydali do bitvy a pomohli dovršit vítězství. Přesto žárlili a hněvali se, jako by se Gedeón řídil svou vlastní vůlí a úsudkem. Nepoznali Boží ruku ve vítězství Izraele, a to je učinilo nehodnými, aby byli vybráni za zvláštní Boží nástroje. Když se vrátili s vítěznými trofejemi, rozzlobeně se na Gedeóna ošopili: „Cos nám to udělal, že jsi nás nepovolal, když jsi táhl do boje proti Midjancům?“ (Sd 8,1)

Gedeón řekl: „Copak jsem teď učinil něco tak velikého jako vy? Což není Efrajimovo paběrkování lepší než Abiezérovo vinobraní? Do vašich rukou vydal Bůh

midjánské velmože Oréba a Zéba. Mohl jsem učinit něco tak velikého jako vy?“ (Sd 8,2,3) Gedeónova skromná odpověď otupila hněv efrajimských mužů a oni se v pokoji vrátili do svých domovů. Gedeón projevil vzácnou ohleduplnost, s jakou se člověk hned tak nesetká.

Izraelský lid z vděčnosti za osvobození od Midjanců nabídl Gedeónovi, aby se stal jejich králem. To bylo v přímém rozporu s principy teokracie. Králem Izraele byl Bůh, a kdyby na trůn posadili člověka, znamenalo by to, že odmítají Boha jako svrchovaného Krále. Gedeón si uvědomoval tuto skutečnost. Jeho odpověď ukazuje, jak ryzí a šlechetné byly jeho pohnutky: „Nebudu vaším vladařem, ani můj syn nebude vaším vladařem. Nad vámi bude vládnout Hospodin!“ (Sd 8,23)

GEDEÓNOVA CHYBA

Avšak Gedeón byl sveden k jinému hříchu, který přinesl neštěstí jeho domu a celému Izraeli. Období nečinnosti, které následuje po velkém boji, s sebou často přináší větší nebezpečí než doba zápasů. Tomuto nebezpečí byl nyní Gedeón vystaven. Ovládl ho vnitřní neklid. Místo aby čekal na Boží vedení, začal dělat vlastní plány.

Protože mu bylo přikázáno, aby oběť přinesl na skále, kde se mu zjevil anděl, Gedeón učinil závěr, že byl ustanoven za kněze. Aniž čekal na Boží svolení, rozhodl se zavést tam formu bohoslužby podobné té, která se konala ve svatostánku.

Díky své velké všeobecné popularitě neměl problémy s uskutečněním -

svého záměru. Na jeho žádost mu byly jako jeho válečná kořist odevzdány všechny zlaté nosní kroužky, které Izraelci uloupili Midjancům. Lidé rovněž shromáždili jiné drahocenné předměty spolu s bohatě zdobenými rouchy midjánských králů. Z takto opatřeného materiálu dal Gedeón zhotovit efód a náprsník, jaké nosil velekněz. Jeho počínání se stalo léčkou jemu a jeho rodině stejně tak jako Izraeli. Nezákonná bohoslužba přivedla nakonec mnohé lidi k tomu, že opustili Hospodina a sloužili modlám. Po Gedeónově smrti se velké množství lidí včetně jeho vlastní rodiny připojilo k odpadnutí od víry. Lidé tak byli odvedeni od Boha tímž mužem, který kdysi vymýtil jejich modlářství.

I lidé, kteří zaujímají nejvyšší postavení, mohou zavést na scestí. I ti nejmoudřejší chybují. I ti nejsilnější mohou klopýtnout a upadnout. Bezpeční jsme jedině tehdy, vložíme-li svou cestu v plné důvěře do rukou toho, který řekl: „Následuj mne!“

NESTÁLOST IZRAELE

Po Gedeónově smrti si izraelský lid zvolil za svého vládce jeho nemanželského syna Abímeleka, který až na nejmladšího syna vyvraždil všechny Gedeónovy zákonné děti, aby si zajistil moc. Kruté zacházení Izraelců s Gedeónovou rodinou se dalo čekat od lidí, kteří projevovali tak velký nevědek vůči Bohu.

Po Abímelekově smrti spravovali zemi soudcové, kteří se báli Hospodina. Jejich vláda dočasně učinila přítrž modlářství. Avšak zakrátko se lid vrátil

k praktikám okolních pohanů. Odpadnutí brzy přineslo trest. Amónci si podrobili východní kmeny a po překročení Jordánu napadli území Judy a Efrajima. Na západě vystupovali ze svých rovin u moře Pelištejci a široko daleko vypalovali a plundrovali, co se dalo. Zdálo se, že Izrael je vydán moci zarytých nepřátel.

Lidé znovu hledali pomoc u Hospodina, na něhož zapomněli a kterého uráželi. „I úpěli Izraelci k Hospodinu: »Zhřešili jsme proti tobě, opustili jsme svého Boha a sloužili baalům.«“ (Sd 10, 10) Jenže lidé nařikali proto, že jim jejich hříchy způsobily utrpení, nikoli proto, že přestupováním Božího svatého zákona zneuctili Boha. Právě pokání je rozhodné odvrácení se od zla.

Hospodin jim odpověděl prostřednictvím jednoho ze svých proroků: „Což jsem vás nevysvobodil od Egyptanů, Emorejců, Amónovců a Pelištejců? Také Sidónci, Amálek a Maónci vás utlačovali, ale úpěli jste ke mně a já jsem vás vysvobozoval z jejich rukou. Vy jste mě však zase opustili a sloužíte jiným bohům, proto vás už nevysvobodím. Jděte si úpět k bohům, které jste si vybrali, ať vás v čas vašeho soužení vysvobodí!“ (Sd 10,11-14)

Tentokrát se Izraelci před Hospodinem pokořili. „Odstranili ze svého středu cizí bohy a sloužili Hospodinu.“

(Sd 10,16) A Hospodinovo láskyplné srdce „se ustrnulo nad bídou Izraele“ (Sd 10,16). Jak trpělivý a milosrdný je náš Bůh! Jakmile Boží lid odložil hříchy, které bránily jeho přítomnosti, vyslyšel jejich modlitby a okamžitě začal pracovat v jejich prospěch. Do role vysvoboditele byl povolán Jiftách, který Amoncům vyhlásil válku a úspěšně zlomil jejich moc. V té době trpěl Izrael pod útlakem svých nepřátel už osmnáct let. Přesto znovu zapomněli na ponaučení, které si měli vzít z utrpení.

Když se Boží lid vrátil ke svým zlým cestám, Hospodin dovolil, aby je utiskovali jejich mocní nepřátelé - Pelištejci. Po mnoho let byli tímto krutým bojovným národem ustavičně napadáni a někdy zcela podmaněni. Stýkali se s těmito modláři, spojovali se s nimi v jejich zábavách a bohoslužbách, až se zdálo, že mají stejného ducha a stejné zájmy. Pak se tito údajní přátelé Izraele stali jejich úhlavními nepřáteli a snažili se je úplně zničit.

Bible jasně učí, že mezi Božím lidem a světem nemůže být soulad. Satan se snaží prostřednictvím bezbožných pod rouškou zdánlivého přátelství svést Boží lid k hříchu. Když se věřící takto připraví o Boží ochranu, ďábel pak své pomahače vede k tomu, aby se obrátili proti nim a dokončili jejich zkázu.

SAMSON

*Další izraelský soudce -
rozporuplný příběh vítězství a pádu.*

Uprostřed celonárodního odpadnutí nepřestávali věrní ctitelé Boha úpěnlivě prosit o vysvobození Izraele. Ačkoli se zdálo, že nepřichází žádná odpověď, v raných letech pelištejského útlaku se narodilo dítě, jehož prostřednictvím chtěl Bůh pokořit moc těchto silných nepřátel.

Manóachově bezdětné manželce se zjevil Hospodinův posel a oznámil jí, že se jí narodí syn, jehož prostřednictvím Bůh začne vysvobozovat Izrael. Anděl ji poučil, jak se má ona sama chovat a jak má pečovat o své dítě: „Nepij víno ani opojný nápoj a nejez nic nečistého.“ (Sd 13,4) Stejný zákaz se vztahoval i na dítě, jemuž navíc neměli stříhat vlasy, protože mělo být od narození zasvěceno jako nazír Bohu.

V obavách, aby neudělali nějakou chybu, se manžel modlil: „Dovol prosím, Panovníku, necht k nám znovu přijde muž Boží, kterého jsi poslal, a pouč nás, co máme dělat s chlapcem, který se má narodit.“ (Sd 13,8)

Když se anděl znovu zjevil, Manóach se zeptal: „Nuže, až se splní tvá slova, na co je nutno u toho chlapce dbát a co s ním máme činit?“ (Sd 13,12)

Anděl zopakoval předchozí pokyny: „Ať se žena varuje všeho, o čem jsem jí řekl... Ať bedlivě dbá na všechno, co jsem jí přikázal.“ (Sd 13,13.14)

Aby byly zaslíbenému dítěti zajištěny předpoklady nutné pro jeho důležitý úkol, měly být zvyky matky i dítěte pečlivě usměrňovány. Matčino chování ovlivní sklony jejího dítěte k dobrému nebo ke zlému. Pokud jí jde o blaho jejího dítěte, musí se řídit zásadami, žít střídavě a umět si odříkat. Nemoudří rádci budou matku nabádat, aby vyhověla každému svému přání a nutkání, protože to prý potřebuje. Podle Božího příkazu je však matčinou vznešenou povinností pěstovat sebeovládání.

Na otcích spočívá stejná zodpovědnost jako na matkách. Rodičovská nestřídmost má za následek, že se dětem často nedostává tělesné, mravní a mentální síly. Jestliže rodiče kouří a pijí alkohol, mohou na své děti přenést svou nezkrotnou žádostivost, vznětlivost a přecitlivělé nervy. Prostopášnost potomkům často zanechává přízemní touhy a dokonce i odporné nemoci. A tak je každá další generace slabší a slabší. Rodiče jsou do značné míry

zodpovědní za nezuživost tisíců dětí, které se narodily hluché, slepé, nemocné nebo mentálně postižené.

Mnozí berou vliv matky na dítě před jeho narozením na lehkou váhu, ale poučení, které nebesa seslala těmto hebrejským rodičům, ukazuje, jak se na tuto záležitost dívá náš Stvořitel.

Aby mohli rodiče předat další generaci dobré dědictví, musí se pečlivě cvičit v sebeovládání a vytvářet si správné návyky. Bůh nařídil, aby měl budoucí soudce a vysvoboditel Izraele neustále na zřeteli zákaz pít vína a opojných nápojů. Strídmosti, sebezapření a sebeovládání je třeba se učit od raného dětství.

V pozadí rozlišování mezi čistou a nečistou stravou jsou zdravotní zásady. Prosperita dodržování tohoto rozdílu může být do značné míry doložena úžasnou vitalitou, kterou se po celá tisíciletí vyznačuje židovský národ. Požívání dráždivé a těžko stravitelné potravy často poškozují zdraví a v mnoha případech nakonec vede k opilství. Pravá střídmost nás učí, abychom se zcela zřekli všeho škodlivého a rozumně používali to, co je zdravé. Málo lidí si uvědomuje, jak velice jejich stravovací zvyklosti ovlivňují jejich zdraví, jejich charakter, jejich užitečnost v tomto světě a jejich věčný úděl. Tělo má být ve službách mysli, a ne aby mysl sloužila tělu.

Boží slib daný Manóachovi se po určité době splnil. Narodil se Samson. Jak chlapec rostl, bylo zřejmé, že má mimořádnou fyzickou sílu. Ta nespočívala, jak Samson i jeho rodiče dobře věděli, v jeho dobře vyvinutých svalech, nýbrž v jeho postavení nazíra (Člověka cele

zasvěceného Bohu - pozn. překl.), jehož symbolem byly jeho nestříhané vlasy. Kdyby byl Samson poslouchal Boží příkazy, byl by jeho život slavnější a šťastnější. Avšak spojení s modláři ho zkazilo.

PELIŠTEJCI

Město Sorea se nacházelo v blízkosti země Pelištejců a Samson se s nimi začal přátelsky stýkat. Jedna mladá žena, která žila v pelištejském městě Timnatě, si získala Samsonovy city a on se rozhodl, že si ji vezme za ženu. Svým bohabojným rodičům, kteří se ho snažili od jeho záměru odvrátit, odpověděl: „Vezmi pro mne tuto, protože to je v mých očích ta pravá!“ (Sd 14,3) Nakonec bylo manželství uzavřeno.

Právě v době, kdy se stával mužem a měl být více než kdy jindy věrný Bohu, se Samson spojil s nepřáteli Izraele. Neptal se, zda může lépe oslavit Boha, když se ožení se ženou, kterou si vybral. Bůh slíbil, že dá moudrost všem, kdo se snaží v první řadě ctít jeho. Ale těm, kdo se oddávají samolibosti, nepatří žádné zaslíbení.

Jak často převládá při výběru manželky nebo manželky smyslů! Ti, kteří chtějí vstoupit do manželství, se neptají na Boží radu ani nemají na mysli Boží slávu. Satan se neustále snaží posílit svou moc nad Božím lidem tím, že věřící svádí k uzavírání manželství s nevěřícími. Aby toho dosáhl, snaží se v nich rozlítit neposvěcené vášně.

Avšak Hospodin svému lidu nařídil, aby se nespoilčoval s těmi, v nichž nepřebývá jeho láska: „Jaký souzvuk Krista s Belialém? Jaký podíl věřícího

s nevěřícím? Jaké spojení chrámu Božího s modlami?“ (2 K 6,15.16)

Při své svatbě se Samson blíže seznámil s těmi, kdo nenáviděli Boha Izraele. Ještě než skončila svatební hostina, jeho manželka ho podvedla. Popuzen její proradností, Samson ji načas opustil a odešel sám do svého domova v Soreji. Když po nějaké době jeho zloba polevila a on se vrátil pro svou nevěstu, shledal, že je provdána za jiného. Pomstil se tím, že zpusťoval všechna pole a vinice Pelištejců, čímž je vyprovokoval k tomu, že jeho ženu zabili, přestože ji předtím sami svými výhrůžkami připravili ke lsti, která byla počátkem těchto nesnází.

Samson už dříve podal důkaz o své mimořádné síle tím, že sám zabil mladého lva a třicet aškalónských mužů. Teď, rozhněván barbarskou vraždou své ženy, napadl Pelištejce „a způsobil jim zdrcující porážku“ (Sd 15,8). Protože toužil po bezpečném ústraní, „usadil se ve skalní strži Ětamu“ (Sd 15,8) v Judsku.

Pelištejci ho až sem pronásledovali a velice vyplašení obyvatelé Judska zbaběle souhlasili, že ho vydají jeho nepřítelům. Proto k němu přišlo tři tisíce judských mužů. Samson jim dovolil, aby ho spoutali dvěma novými provazy, a za projevů velké radosti byl přiveden do tábora svých nepřátel. „Tu se ho zmocnil duch Hospodinův.“ (Sd 15,14) Zpřetrhal nové silné provazy, jako by to byly „nitě, které sežehl oheň“. Pak uchopil první zbraň, kterou měl po ruce, oslí čelist, a pobíjel jí Pelištejce. Zanechal na bojišti tisíc mrtvých mužů.

Kdyby byli bývali Izraelci připraveni spojit se se Samsonem a dovést toto

vítězství až do konce, mohli se osvobodit od svých utlačovatelů. Stali se však zbabělými a nechtěli se zhostit úkolu, kterým je Bůh pověřil, když jim přikázal, aby vyhnali pohany. Osvojili si jejich ponižující zvyky. Ochotně se podřídili ponížení, jehož mohli být ušetřeni, kdyby byli poslouchali Boha. Dokonce i když jim Hospodin poslal vysvoboditele, nezřídka ho opustili a spojili se se svými nepřáteli.

Po Samsonově vítězství ho Izraelci ustanovili za soudce. Vládl Izraeli dvacet let. Ovšem Samson přestoupil Boží příkaz a vzal si za ženu Pelištejku. Aby vyhověl své hříšné vášni, znovu se odvážil jít mezi ty, kteří teď byli jeho nepřáteli na život a na smrt. Spoléhaje na svou velkou sílu, šel do Gázy. Tam se zapletl s prostitutkou. Obyvatelé města se dověděli o jeho přítomnosti a dychtili po pomstě. Jejich nepřítel byl bezpečně zavřen uvnitř hradeb jednoho z jejich nejlépe opevněných měst. Byli si jisti svou kořistí a jen čekali do rána, aby završili své vítězství.

O půlnoci naplnil obviňující hlas svědomí Samsona lítostí, když si uvědomil, že porušil svůj nazírský slib. Avšak Boží milost ho neopustila. Jeho ohromná síla mu opět pomohla zachránit se. Když přišel k městské bráně, vytrhl ji z jejího místa a zanesl ji na vrchol hory na cestě směrem k Chebrónu.

DELÍLA

Neodvážil se jít znovu mezi Pelištejce, ale nepřestal vyhledávat smyslné rozkoše, které ho vedly do záhuby. „Potom se zamiloval do ženy v Hroznovém

úvalu“ (Sd 16,4), který byl nedaleko jeho rodiště. Jmenovala se Delíla. Rovněž vinice v Hroznovém úvalu byly pokusem pro kolísavého nazíra, který se už oddal pití vína, čímž přerhl další pouto, které ho vázalo k čistotě a Bohu. Pelištejci se rozhodli, že ho prostřednictvím Delíly zničí.

Netroufali si zaútočit na něj a zmocnit se ho, dokud měl velkou sílu. Jejich záměrem bylo odhalit tajemství jeho síly. Proto podplatili Delílu, aby to zjisti-
la a prozradila jim to.

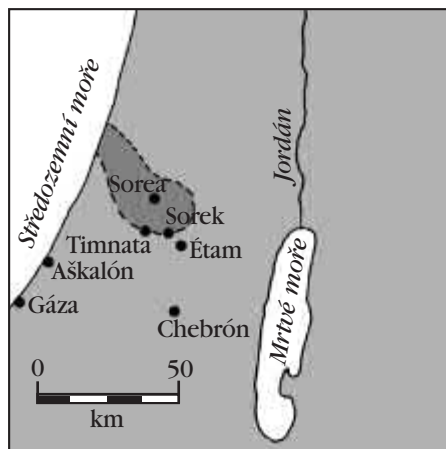
Když zrádkyně na Samsona neustále dorážela svými otázkami, oklamal ji tvrzením, že by byl slabý jako jiní muži, kdyby na něj použili určité metody. Když to zkusila udělat, vyšel jeho podvod najevo. Potom ho obvinila z klamu: „Vidíš, jak jsi mě obelstil a vykládals mi lži. Teď mi však prozrad', čím bys mohl být spoután.“ (Sd 16,10) Třikrát dostal Samson naprosto jasný důkaz o tom, že se Pelištejci spojili s jeho kráskou, aby ho zničili. Ona mu však řekla, že šlo o žert, a Samson slepě zapudil strach.

Den po dni ho k ní připoutávala tajemná moc. Nakonec ho udolala a on jí vyzradil své tajemství: „Nikdy se nedotkla mé hlavy břitva, protože jsem od života své matky Boží zasvěcenec. Kdybych byl oholen, má síla by ode mne odstoupila, zeslábl bych a byl bych jako každý člověk.“ (Sd 16,17)

Delíla bezodkladně vyslala k pelištejským knížatům posla a naléhavě žádala, aby ihned přišli. Zatímco bohatýr spal, těžké prameny vlasů padaly pod břitvou z jeho hlavy. Pak Delíla zvolala: „Samson, jdou na tebe Pelištejci!“ (Sd 16,20) Samson náhle procitl. Myslel si,

že použije svou sílu jako předtím, ale jeho ochablé paže odmítly uposlechnout jeho rozkazů. Poznal, že „Hospodin od něho odstoupil“ (Sd 16,20). Delíla ho začala obtěžovat a způsobovat mu bolest, aby vyzkoušela jeho sílu, protože Pelištejci se k němu neodvážili přiblížit, dokud se nepřesvědčili, že jeho síla je tatam. Pak se ho zmocnili, vypíchli mu obě oči a odvedli ho do Gázy. Tam byl v jejich vězení spoután okovy a odsouzen k těžké práci.

Jaká změna! Slabý, slepý, uvězněný, ponížený a odsouzený k nejpodřadnější práci! Bůh ho dlouho trpělivě snášel. Ale když se tak poddal hříchu, že vyzradil své tajemství, Hospodin ho opustil. V jeho dlouhých vlasech nebyla žádná zvláštní moc. Ty byly jen znamením jeho věrnosti Bohu. Když tento symbol obětoval smyslné vášni, přišel o požehnání, jehož byl znamením.

Nejdůležitější místa ze Samsonova života. Zvýrazněný prostor představuje území kmene Dan, Samsonova rodu. Sorea je místem, kde se Samson narodil (Sd 13,2).

V útrapách a pokoření, když se stal terčem posměchu a vtipů Pelištejců, Samson poznal svou vlastní slabost lépe než kdy předtím. Jeho utrpení ho přivedlo k pokání. Jak jeho vlasy rostly, postupně se mu vracela síla. Jeho nepřátelé ho považovali za spoutaného a bezmocného vězně, a neměli žádné obavy.

POKÁNÍ A TRAGICKÉ VÍTĚZSTVÍ

Pelištejci jásal nad svým vítězstvím a pohrdali Bohem Izraele. Vystrojili slavnost na počest Dágonu, boha ryb. Zástupy pelištejských uctíváčů Dágonu naplnily obrovský chrám a zcela zaplnily i střechní galerie. Byl to obraz oslav a veselé zábavy.

Pak byl jako vrcholná trofej Dágonovy moci přiveden Samson. Lid a velmožové se vysmívali jeho bídě a oslavovali boha, který porazil nepřitele a pustošitele jejich země. Po chvíli Samson, jako by byl unaven, požádal, aby mu dovolili odpochynout si u dvou hlavních pilířů, které podpíraly střechu chrámu.

Pak se tiše modlil: „Panovníku Hospodine, rozpomeň se na mne a dej mi prosím jen ještě tentokrát sílu, Bože, abych rázem mohl vykonat na Pelištejcích pomstu za svoje oči!“ (Sd 16,28) S těmito slovy objal svými mohutnými pažemi sloupy a za zvolání „Ať zhynu zároveň s Pelištejci!“ (Sd 16,30) se do nich opřel. Střecha se zřítíla a jedním rázem bylo zahubeno velké množství lidí. „Takže mrtvých, které usmrtil umíraje, bylo víc než těch, které usmrtil zaživa.“ (Sd 16,30)

Modla a její uctíváči, kněží i prostí lidé, válečníci a knížata, ti všichni byli

společně pohřbeni pod troskami Dágonova chrámu. A mezi nimi ležela i mohutná postava toho, jehož si Bůh vyvolil, aby se stal vysvoboditelem Božího lidu.

Zpráva o této události se donesla do izraelské země a Samsonovi příbuzní, jimž nikdo nekladl odpor, vyprostili tělo padlého hrdiny. „Pochovali ho mezi Soreou a Eštaólem v hrobě jeho otce Manóacha.“ (Sd 16,31)

Jak pochmurná a úděsná zpráva o životě, který mohl být oslavou Boha a chloubou národa! Kdyby byl býval Samson věrný Božímu povolání, mohl se naplnit Boží záměr. Poddal se však pokušení a jeho poslání bylo splněno až v otroctví a smrti.

Fyzicky byl Samson nejsilnějším mužem na zemi, ale pokud jde o sebeovládání, poctivost a pevnost, byl jedním z nejslabších. Člověk, který je ovládán svými vášněmi, je slaboch. Pravá velikost se měří silou citů, které člověk ovládá, nikoli silou citů, které ho ovládají.

Ti, kdo jsou při plnění své povinnosti přivedeni do zkoušky, si mohou být jisti, že je Bůh ochrání. Když se však lidé dobrovolně vystavují moci pokušení, dříve nebo později mu podlehnou. Satan útočí na naše slabá místa a prostřednictvím vad našeho charakteru se snaží získat nadvládu nad celým člověkem. Ví, že pokud tyto chyby pěstujeme, dosáhne úspěchu.

Avšak nikdo nemusí být přemožen. Každý člověk, který opravdově touží po pomoci, ji dostane. Boží andělé, které viděl Jákob ve snu vystupovat a sestupovat po žebříku, pomohou každému, kdo se chce dostat do nebe.

SAMUEL

Vymodlený syn věrné matky.

Elkána, lévijec z Efrajimského pohoří, byl bohatý a vlivný muž, který miloval Hospodina a bál se ho. Jeho manželka Chana byla ženou vroucí zbožnosti a ušlechtilé víry.

V jejich domově se neozývaly radostné dětské hlásky, a tak se Elkána znovu oženil. Avšak tento krok, který učinil v nedostatku víry v Boha, jim nepřinesl štěstí. Domácnost byla sice obdařena syny a dcerami, ale radost a krása Boží posvátné instituce manželství byla zničena a rodinná pohoda narušena.

Penina, Elkánova nová manželka, byla žárlivá a úzkoprsá a chovala se pyšně a povyšenecky. Chaně se zdálo, že se zhroutily její naděje a život se pro ni stal těžkým břemenem. Přesto se k těžkostem postavila s trpělivou pokorou.

Elkána nemusel sloužit jako lévijec v Šílu. Přesto chodíval se svou rodinou v určený čas uctívat Boha a obětovat. I během posvátných slavností, které se pojily se službou Bohu, se mezi ně vkrádal špatný duch, jímž byl sužován jeho dům. Po předložení obětí vděčnosti se celá jeho rodina podle zvyku společně zúčastnila slavností, a přesto radostné hostiny. Elkána dal matce svých dětí její vlastní podíl a také přiděl pro každého

jejího syna a dceru. Chaně dal dvojitou porci, čímž dal najevo, že jeho city k ní jsou stejné, jako kdyby měla syna. Nato se druhá žena, naplněna žárlivostí, dožadovala přednostního práva jako ta, která je vysoce poctěna Bohem, a předhazovala Chaně její bezdětnost.

To se opakovalo rok co rok, až to Chana jednou už nemohla vydržet. Velice se rozplakala a odešla od svátečního stolu. Její manžel se ji marně snažil utěšit. „Chano, proč pláčeš? Proč nejíš? Proč jsi tak ztrápená? Což já pro tebe neznamenám víc než deset synů?“ (1 S 1,8)

Chana mu nic nevyčítala. Břemeno, o které se nemohla podělit s žádným pozemským přítelem, svěřila Bohu. Upřímně a úpěnlivě se modlila, aby jí Hospodin daroval syna, kterého by vychovala pro něho. Slíbila, že bude-li její prosba vyslyšena, zasvětil svého syna hned od jeho narození Bohu.

Chana se přibližovala stále víc ke vchodu do svatostánku „a v hořkosti duše se modlila k Hospodinu a usedavě plakala“ (1 S 1,10). V této bezbožné době bylo zřídka možno spatřit takovéto projevy zbožnosti. Ělíp, nejvyšší kněz, Chanu pozoroval a domníval se, že se opila vínem. Pokládal za nutné udělit jí

zaslouženou výtku, a tak přísně řekl: „Jak dlouho budeš opílat? Zanech už vína!“ (1 S 1,14)

S bolestí a překvapením Chana mírně odpověděla: „Nikoli, můj pane; jsem žena hluboce zarmoucená. Nepila jsem víno ani jiný opojný nápoj, pouze jsem vylévala před Hospodínem svou duši. Nepokládej svou služebnici za ženu ničemnou. Vždyť až dosud jsem mluvila ze své velké beznaděje a žalosti.“ (1 S 1,15.16)

Velebný byl hluboce dojat, protože byl Božím mužem. Místo napomenutí vyslovil požeňání: „Jdi v pokoji. Bůh Izraele ti dá, zač jsi ho tak naléhavě prosila.“ (1 S 1,17)

Chana dostala dar, o který tak upřímně prosila. Když hleděla na dítě, pojmenovala ho Samuel – „Vyžádaný od Boha“. Jakmile byl její maličký dost starý, aby mohl být odloučen od své matky, splnila svůj slib. Byl to její jediný syn, vzácný dar nebes. Ona ho však přijala jako poklad zasvěcený Bohu, a proto neodepřela Dárci to, co mu patří.

Chana šla se svým manželem do Šíla a představila knězi svůj vzácný dar. Řekla: „Dovol, můj pane, při tvém životě, můj pane, já jsem ta žena, která tu stála u tebe a modlila se k Hospodinu. Modlila jsem se za tohoto chlapce a Hospodín mi dal, zač jsem ho tak naléhavě prosila. Vyprosila jsem si ho přece od Hospodina, aby byl jeho po všechny dny, co bude živ. Je vyprošený pro Hospodina.“ (1 S 1,26-28) ělí, který sám jako otec své syny rozmazloval, byl naplněn úctou a zahanben, když viděl úžasnou oběť této matky, která byla ochotna se rozloučit se svým jediným dítětem,

aby ho zasvětila službě Bohu. Pociťoval to jako výtku své vlastní sobecké lásce a v pokoře a úctě se poklonil před Hospodínem a uctíval ho. Matčino srdce bylo naplněno radostí a chválou a ona vděčně oslavovala Boha.

ŠÍLO

Ze Šíla se Chana vrátila do svého domova v Ramatajim-sóřimu, zatímco Samuel zanechala v Božím domě, aby se tam učil sloužit Bohu. Od nejranějšího dětství, kdy to mohl pochopit, vedla svého syna k tomu, aby se pokládal za člověka, který patří Bohu. Každý den se za něj modlila. Každý rok mu zhotovila roucho pro službu ve svatostánku, a když se svým manželem přišla do Šíla uctívat Boha, předala svému synovi toto svědectví své lásky. Každá nitka tohoto šatu byla utkána s modlitbou, aby byl čistý, šlechetný a ryzí. Upřímně prosila, aby dosáhl velikosti, kterou hodnotí nebesa, aby žil k Boží slávě a byl požeňáním pro druhé.

Jaké odměny se Chaně dostalo! A jaké povzbuzení k víře dala svým příkladem! Každé matce jsou svěřeny určité možnosti. Kolotoč všedních povinností, které ženy pokládají za únavný a nepříjemný úkol, by měl být považován za závažné a vznešené dílo. Matka může urovnat životní stezky pro nohy svých dětí, vedoucí sluneční září i stínem k slavným nebeským výšinám. Doufat, že se jí podaří utvářet povahu svých dětí podle Božího vzoru, však matka může jediné za předpokladu, že se ona sama snaží ve svém životě následovat Krista. Ať každá maminka často přichází ke

svému Spasiteli s modlitbou: „Uč nás, na co je nutno u toho dítěte dbát a co s ním máme činit.“ (Viz Sd 13,12.) Bůh jí dá moudrost.

„Mládeneček Samuel však prospíval a byl oblíben u Hospodina i u lidí.“ (1 S 2,26) Samuelovo mládí nebylo prosto špatných vlivů nebo hříšného příkladu. Élího synové se nebáli Boha a nerespektovali svého otce. Avšak Samuel nevyhledával jejich společnost a neřídil se jejich špatným příkladem. Stále se snažil stát se takovým, jakého ho chce mít Bůh.

Samuel si svou příjemnou povahou získal vroucí lásku starého kněze. Byl laskavý, štedrý, poslušný a uctivý. Élí, kterého trápila bezbožnost jeho vlastních synů, nacházel v přítomnosti svého svěřence klid a požehnání. Žádný otec nikdy nemiloval své dítě něžněji než Élí tohoto chlapce. Naplněn úzkostí a výčitkami svědomí kvůli prostopášnému způsobu života svých vlastních synů, obracel se Élí k Samuelovi o útěchu.

Každým rokem byly Samuelovi svěřovány důležitější zodpovědnosti. Přestože byl ještě dítětem, dostal na znamení svého zasvěcení ke službě ve svatyni lněný efód. Už když ho jako malého přivedli, aby sloužil ve svatostánku, musel

Samuel vykonávat různé povinnosti podle svých schopností. Nebyly vždycky příjemné, ale plnil je ochotně. Považoval se za Božího služebníka a svou práci za práci Boží. Jeho úsilí bylo přijato, protože bylo vyvíjeno z lásky k Bohu a z upřímné touhy konat Boží vůli. Tak se stal Samuel spolupracovníkem Pána nebe a země.

Rozhodnutí vykonávat každou povinnost tak, jako bychom ji konali pro Hospodina, dává určité kouzlo i té nejpodřadnější činnosti a spojuje dělníky na zemi se svatými bytostmi, které plní Boží vůli v nebi. Poctivost v malých věcech, nepatrná rozhodnutí k věrnosti a konání drobných skutků lásky naplní životní cestu radostí. A až naše práce na zemi skončí, ukáže se, že každá z těch malých povinností, které jsme věrně vykonali, přispěla svým vlivem k dobru, které nemůže být zničeno.

Dnešní mladí lidé se mohou stát zrovna tak vzácnými v Božích očích, jako byl Samuel. Zůstávají-li věrni svým křesťanským zásadám, mohou silně ovlivnit dílo reformy. Bůh má práci pro každého z nich. Lidé nikdy nedosáhli větších výsledků v práci pro Boha a lidstvo, než jakých může být dosaženo v našich dnech těmi, kdo budou věrně plnit úkol, který jim Bůh svěřil.

ÉLÍ A JEHO SYNOVÉ

Slabost otce s tragickými důsledky.

Élí, který byl knězem a soudcem v Izraeli, měl velký vliv na izraelské kmeny. Neřídil však svou domácnost. Byl shovívavým otcem. Neusměrňoval špatné sklony a vášně svých dětí. Místo aby je vedl, nechal je jít jejich vlastní cestou. Izraelský kněz a soudce nebyl ponechán v temnotě. Znal svou povinnost vychovávat děti, které Bůh svěřil do jeho péče. Ale Élí před touto svou povinností ucouvl, protože by musel odporovat vůli svých synů, což by nutně vedlo k tomu, že by je musel trestat a kázat. Vyhovoval svým dětem ve všem, co si přály, a zanedbával svůj úkol připravit je pro službu Bohu a plnění životních povinností.

Otec se podvoloval svým dětem. Jeho synové náležitě neoceňovali Boží charakter ani posvátnost Božího zákona. Od malička byli zvyklí na svatyni a její služby, ale ztratili veškerý smysl pro její svatost a význam. Otec si jejich neúcty k svatým službám nevšímal, a když dospěli, projevílo se u nich strašné ovoce pochybovačnosti a vzpoury.

Ačkoli pro to byli naprosto nevhodní, byli ustanoveni za kněze ve svatyni, aby sloužili před Bohem. Tito bezbožní muži vnášeli svou neúctu k autoritě

do služby Bohu. Oběti, které poukazovaly na Kristovu smrt, byly určeny k tomu, aby v srdcích lidí uchovávaly víru ve Vykupitele, který přijde. Proto bylo nanejvýš důležité, aby byly přesně dodržovány Hospodinovy směrnice, které se jich týkaly. Při pokojných obětech měl být na oltáři spálen pouze tuk. Určité přesně stanovené části obětních zvířat byly určeny kněžím, ale větší část byla vrácena tomu, kdo obětoval, aby to při obětní hostině spolu se svými přáteli snědl. Takto měli být všichni naplněni vděčností a vírou ve velkou Oběť, která sejme hřích světa.

Élího synové nebyli spokojeni s částí pokojné oběti, která jim byla určena, a požadovali další porci. Tyto oběti poskytovaly kněžím příležitost obohacovat se na úkor lidu. Nejenže žádali víc, než na co měli právo, ale odmítali vyčkat, až shoří tuk jako oběť Hospodinu. Tvrdili, že si mohou vzít kteroukoli část, která se jim líbí, a pokud jim v tom bylo bráněno, vyhrožovali, že si ji vezmou násilím. Tato neúcta olupovala bohoslužby o jejich svatý význam a „lidé znevažovali Hospodinovy obětní dary“ (1 S 2,17). Už v nich neviděli onu velkou předobraznou oběť, kterou měli očekávat. „Hřích

těch mládenců byl před Hospodinem nesmírně veliký.“ (1 S 2,17)

Tito nevěrní kněží svým pohoršlivým, hanebným chováním zneuctívali svůj svatý úřad. Mnozí lidé byli naplněni rozhořčením nad zkažeností Chofního a Pinchasa a přestali se zúčastňovat bohoslužeb. Bezbožnost, prostopášnost a dokonce i modlářství se hrozivě šířily.

Élí velice pochybil, když dovolil, aby jeho synové zastávali svatý kněžský úřad. Omlouval jejich chování jednou výmluvou za druhou, až se stal k jejich hříchům slepý. Ale nakonec už nemohl zavírat oči před zločiny svých synů. Lidé si stěžovali na jejich násilné činy a velekněz se už neodvažoval déle mlčet. Synové viděli zármutek svého otce, ale jejich tvrdého srdce se to nedotklo. Slyšeli jeho mírná napomenutí, ale nic si z nich nedělali. Nezměnili svůj hříšný způsob života. Kdyby měl Élí jednat se svými bezbožnými syny spravedlivě, museli by být zproštěni kněžského úřadu a potrestáni smrtí. Hrozil se toho, že by je měl veřejně zostudit a odsoudit, a proto je podpořil tím, že je ponechal v nejsvětějším úřadě. Dovolil jim, aby znehodnotili Boží službu a zasadili ránu dílu obhajování pravdy do takové míry, že to nebude možné napravit ani za mnoho let. Bůh však vzal celou záležitost do svých rukou.

„Tu přišel k Élímu muž Boží a řekl mu: »Toto praví Hospodin: ... Ctěl jsi své syny více než mne. Ztloustli jste z prvotin všech obětních darů Izraele, mého lidu. Proto slyš výrok Hospodina, Boha Izraele. Prohlásil jsem sice, že tvůj dům a tvůj rod budou přede mnou konat

svůj úřad věčně. Ale nyní je toto Hospodinův výrok: Jsem toho dalek! Ty, kdo mě ctí, poctím, ale ti, kdo mnou pohrdají, budou zlehčeni... Sobě však ustanovím věrného kněze, který bude konat, co mám na srdci a v mysli. Vybuduji mu trvalý dům, kde bude vykonávat po všechny dny svůj úřad před mým pomazaným.«“ (1 S 2,27-35)

ZODPOVĚDNOST RODIČŮ

Ti, kdo ve slepé lásce ke svým dětem vyhovují všem jejich sobeckým přáním a nekárají hřích a nenapravují zlo, ukazují, že ctí více své bezbožné děti než Boha. Élí se měl nejprve pokusit zamezit zlu mírnými prostředky. Kdyby ovšem tyto prostředky nestačily, měl se postavit proti špatnosti přísněji. Jsme zodpovědní za chyby druhých, které můžeme použitím rodičovské nebo pastýřské autority napravit právě tak, jako kdybychom se jich dopustili sami.

Élí přehlížel chyby a hříchy svých synů v jejich dětství a namlouval si, že ze svých špatných sklonů časem vyroste. Mnozí se dnes dopouštějí stejné chyby. Podporují u svých dětí nesprávné sklony s výmluvou: „Jsou příliš malé na trestání. Počkej, až budou starší a bude jim to možné vysvětlit.“ Takto děti vyrůstají s povahovými vlastnostmi, které jsou jejich celoživotním prokletím.

Pro rodiny není nic horšího, než když se dětem dovolí, aby si dělaly, co chtějí. Děti brzy ztratí všechnu úctu ke svým rodičům a veškerý respekt k autoritě a stávají se satanovými zajatci. Vliv špatně vedené rodiny má katastrofální

následky pro společnost. Tak narůstá příliv zla, které zachvacuje rodiny, společnost a vlády.

Rodinný život Élího byl napodobován v tisíce domovech po celém Izraeli. Činy mluví hlasitěji než sebekrásnější zbožná vyznání. Jestliže rodiče neplní věrně své povinnosti, je to v každém případě zlé. Děje-li se tak v rodinách učitelů Božího lidu, je to ovšem ještě desetkrát horší.

Jestliže lidé používají své svaté povolání jako pláštík pro uspokojování svých sobeckých a tělesných zájmů, stávají se účinnými nástroji satana. Jako Chofní a Pinchas způsobují, že lidé „znevažují Hospodinovy obětní dary“. Po určitý čas se jim může dařit své hříšné chování ukrývat, ale když se nakonec ukáže jejich pravý charakter, víra lidí utrpí šok, který často vzbudí nedůvěru ke všem učitelům Božího slova. Poselství pravého Kristova služebníka je přijímáno s pochybnostmi. Stále vyvstává otázka: „Neukáže se, že tento muž je stejný

jako tamten, o němž jsme si mysleli, že je svatý, a přece byl tak zkažený?“

Élího pokárání jeho synů obsahuje velice významná a strašná slova: „Jestliže hřeší člověk proti člověku, je rozhodčím nad ním Bůh. Zhřeší-li však člověk proti Hospodinu, kdo nad ním bude rozhodčím?“ (1 S 2,25) Kdyby byly jejich zločiny způsobily újmu jenom jejich bližním, soudce by to mohl vyřešit uložením trestu a požadováním náhrady. Takto by mohlo být provinilcům odpuštěno. Avšak jejich hříchy byly tak úzce spjaty s jejich postavením kněží Nejvyššího, že bylo Boží dílo před lidmi natolik zneváženo a zneuctěno, že se to nedalo ničím odčinit. Ani jejich vlastní otec, třebaže byl sám veleknězem, se neodvážil za ně přimlouvat. Nemohl je chránit před hněvem svatého Boha. Ze všech hříšníků nesou největší vinu ti, kdo opovrhují prostředky, které nebe nabízí pro záchranu lidí – ti, kdo „znovu křížují Božího Syna a uvádějí ho v posměch“ (Žd 6,6).

SCHRÁNA SMLOUVY V ZAJETÍ

*Smutný příběh lidského modlářství
s dobrým koncem.*

Bůh nemohl být ve styku s veleknězem a jeho syny. Jejich hříchy bránily přítomnosti Božího svatého Ducha. Avšak mladičkový Samuel zůstal věrný nebi a bylo mu jako proroku Nejvyššího svěřeno poselství odsouzení, které postihne dům Élího.

„Jednoho dne ležel Élí na svém místě. Oči mu začaly pohasínat, takže neviděl. Boží kahan ještě nezhasl a Samuel ležel v Hospodinově chrámě, kde byla Boží schrána. Hospodin zavolal na Samuela.“ (1 S 3,2-4)

Chlapec si myslel, že hlas, který slyšel, patří Élímu, a tak běžel ke knězovu lůžku a řekl: „Tu jsem, volal jsi mě.“ Élí odpověděl: „Nevolal jsem, lehni si zase.“ (1 S 3,5) Třikrát byl Samuel volán a třikrát odpověděl stejným způsobem. Poté Élí nabyl přesvědčení, že tajuplný hlas je hlasem Božím. Hospodin pominul svého vyvoleného služebníka, bělovlasého muže, a vešel ve styk s dítětem. Už to samo o sobě bylo hořkým, nicméně zaslouženým pokáráním Élího a jeho domu.

Élího srdce nenaplnila závist a žárlivost. Poučil Samuela, aby odpověděl: „Mluv, Hospodine, tvůj služebník slyší.“ (1 S 3,9)

Hlas se ozval ještě jednou a chlapec odpověděl: „Mluv, tvůj služebník slyší.“ (1 S 3,10)

„Hospodin řekl Samuelovi: »Hle, já učiním v Izraeli něco takového, že bude znít v obou uších každému, kdo o tom uslyší. Onoho dne uvedu na Élího všechno, co jsem ohlásil jeho domu, od začátku až do konce. Oznámil jsem mu, že jeho dům odsuzuji navěky pro nepravost, o které věděl: Jeho synové přivolávají na sebe zlořečení, on však proti nim nezakročil. Proto jsem o Élího domu přísahal: Dům Élího nebude nikdy zbaven viny ani obětním hodem ani obětním darem.«“ (1 S 3,11-14)

Samuel byl ohromen, když si uvědomil, jak strašné poselství mu bylo svěřeno. Ráno šel za svými povinnostmi jako obvykle, ale jeho mladé srdce bylo obtěžkáno velkým břemenem. Hospodin mu nepřikázal, aby vyjevil hrozný odsudek. Proto mlčel. Chvěl se, aby ho nějaká otázka nedonutila vyslovit Boží soudy proti tomu, kterého miloval a k němuž choval úctu. Élí si byl jist, že poselství předpovídá nějaké hrozné neštěstí jemu a jeho domu. Zavolal si Samuela a vyzval ho, aby mu poctivě

řekl, co mu Hospodin zjevil. Mladík uposlechl a stařec se poklonil v pokorném podřízení se děsivému rozsudku. Řekl: „On je Hospodin. Ať učiní, co je dobré v jeho očích.“ (1 S 3,18)

Přesto Ělí neprojevil pravé pokání. Nevzdal se svého hříchu. Hospodin rok od roku odkládal své hrozné soudy. Bylo třeba udělat mnohé k odčinění chyb minulosti, ale starý kněz nepodnikl žádné účinné kroky, aby napravil zlořády, které zneuctily Hospodinovu svatyni a zavedly tisíce Izraelců do záhuby. Výsledkem Boží shovívavosti bylo, že Chofní a Pinchas zatvrdili svá srdce a byli v přestupování Božího zákona ještě troufalejší.

Ělí seznámil s poselstvím varování a napomenutí, jehož se dostalo jeho domu, celý národ. Doufal, že se tak zamezí špatnému vlivu jeho přehlížení hříchů v minulosti. Avšak lidé i kněží vzali varování na lehkou váhu. Lid okolních národů si také počínal čím dál směleji ve své modloslužbě a zločinu. Necítili žádnou vinu za své hříchy, kterou by pocítovali, kdyby byli Izraelci poctivě zachovávali Boží přikázání. Bůh musel zasáhnout, aby byla obhájena čest jeho jména.

SCHRÁNA V ZAJETÍ

„Izrael vytáhl do boje proti Pelištejcům. Utábořili se u Eben-ezeru (tedy u Kamene pomoci); Pelištejci se utábořili v Afeku.“ (1 S 4,1) Tuto výpravu Izraelci podnikli, aniž se poradili s Bohem, bez souhlasu velekněze nebo proroka. Pelištejci „se seřadili proti Izraeli. Rozpoutal se boj a Izrael byl od Pelištejců

poražen; ti pobili v bitvě na poli asi čtyři tisíce mužů.“ (1 S 4,2) Když se rozprášené a sklíčené vojsko vrátilo do svého tábora, izraelští starší řekli: „Proč nás Hospodin dnes před Pelištejci porazil?“ (1 S 4,3) Neuvědomovali si, že příčinou této hrozné porážky byly jejich vlastní hříchy.

A řekli: „Vezměme si ze Šíla schránu Hospodinovy smlouvy, ať přijde mezi nás a zachrání nás ze spárů našich nepřátel.“ (1 S 4,3) Hospodin nedal příkaz ani povolení, aby byla schrána smlouvy přenesena do vojska. Izraelci byli přesto přesvědčeni, že zvítězí, a propukli ve velký jásot, když ji Ělího synové přinesli do tábora.

Pelištejci pohlíželi na schránu Hospodinovy smlouvy jako na boha Izraele. Ptali se: „Co znamená tento mohutný válečný ryk v táboře Hebrejů?“ Pak zjistili, že Hospodinova schrána přišla do tábora. Tu se Pelištejci začali bát. Řekli: »Bůh přišel do jejich tábora.« A naříkali: »Běda nám! Dosud se nic takového nestalo. Běda nám! Kdo nás vysvobodí z rukou těch vznešených bohů? To jsou přece ti bohové, kteří pobili Egypt všílými ranami na poušti. Vzchopte se! Vzmuzte se, Pelištejci, ať neotročíte Hebrejům, jako oni otročili vám. Vzmuzte se a dejte se do boje!« (1 S 4,6-9)

Pelištejci nelítostně zaútočili, což vedlo k velkému vítězství. Třicet tisíc Izraelců zůstalo ležet na bitevním poli a Boží schrána byla vzata do zajetí. Oba Ělího synové padli v boji, když se jim snažili ochránit.

Izraelce postihlo nejstrašnější neštěstí, jaké je mohlo potkat. Boží schrána byla v moci nepřítele. Byl jim vzat

symbol Hospodinovy stálé přítomnosti a moci. Dříve dosahovali zázračných vítězství, kdykoli se objevila. V nejsvětějším oddělení stanu setkávání nad ní zůstával viditelný symbol nejvyššího Boha. Tentokrát jim však nepřinesla vítězství a v celém Izraeli zavládl smutek.

Symbolem Hospodinovy přítomnosti byl Boží zákon, který byl uložen ve schráně, avšak Izraelci přestupovali Boží přikázání a zarmucovali Hospodina Ducha, který mezi nimi přebýval. Když lid nectil zjevenou Boží vůli a nežil v souladu s Božím zákonem, nebyla jim schrána úmluvy o nic prospěšnější než obyčejná bedna. Pohlíželi na ni tak jako modlářské národy na své modly. Přestupovali zákon, který obsahovala, protože jejich uctívání schrány vedlo k pokrytectví a modlářství.

SMRT ĚLIHO

Když vojsko vytáhlo do boje, zůstal Ělív Šílu. S trýznivou předtuchou očekával výsledek bitvy, „neboť se v srdci třásl o Boží schránu“ (1 S 4,13). Den co den sedával u cesty před bránou svatostánku a úzkostlivě vyhlížel příchod posla z bitevního pole.

Konečně do města přispěchal „nějaký Benjamínek“, který měl „roztržený šat a na hlavě hlínu“ (1 S 4,12), a podal dychtivému davu zprávu o porážce. Hlasitý pláč a nárek pronikl až k sluchu strážce svatostánku. Přivedli k němu posla, který řekl: „Izrael utekl před Pelištejci. Lid utrpěl zdrcující porážku. I oba tvoji synové, Chofní a Pinchas, jsou mrtvi.“ (1 S 4,17) Ač to bylo hrozné, Ělív to všechno dokázal snést, protože to čekal.

Když však posel dodal, že „Boží schrána byla vzata“ (1 S 4,17), objevil se v jeho tváři výraz nevýslovné sklíčenosti. Myslenka, že svým hříchem zneuctil Boha a zapříčinil, že byla Izraeli odejmuta Boží přítomnost, bylo víc, než mohl snést. Ělív spadl „nazad ze stolce k pilíři brány, zlomil si vaz a zemřel“ (1 S 4,18).

Pinchasova manželka se bála Hospodina. Smrt jejího tchána a manžela a především hrozná zpráva, že byla uloupena Hospodinova schrána, způsobily její smrt. Cítila, že zmizela poslední naděje Izraele. Proto dala dítěti, které se jí v této těžké hodině narodilo, jméno Í-kábód neboli „Je-po-slávě“. Se smrtí na rtech zašeptala: „Sláva se odstěhovala z Izraele, vždyť Boží schrána je vzata.“ (1 S 4,22)

Ale Hospodin svůj lid úplně nezavrhl a použil schránu k potrestání Pelištejců. Bude ji stále provázet Boží neviditelná přítomnost, která vzbudí v přestupnících Božího svatého zákona hrůzu a zahubí je. Bezbožníci mohou po určitou dobu jásat, když vidí, jak je Izrael utrpením vychováván, avšak přijde doba, kdy se i oni setkají s rozsudkem svatého Boha, který nenávidí hřích.

SCHRÁNA A PELIŠTEJCI

Pelištejci triumfálně odnesli Boží schránu do Ašdódu a vystavili ji v chrámě svého boha Dáгона. Mysleli si, že moc, která schránu úmluvy provázela, teď bude patřit jim, a když se spojí s mocí Dáгона, budou nepřemožitelní.

Když ale následujícího dne vstoupili do chrámu, naskytl se jim pohled, který je naplnil zděšením. Dágon padl před

Hospodinovou schránou na tvář. Kněží uctivě zvedli modlu a vrátili ji na její místo.

Avšak příští den ráno zjistili, že Dágonova modla je neobyčejně zohavena a opět leží na zemi před schránou smlouvy. Horní část této modly měla podobu člověka, dolní část podobu ryby. Teď byla lidská část sochy odlomena a zůstalo pouze tělo ryby. Kněží a lid byli ochromeni hrůzou. Viděli v tom zlé znamení, předzvěst zničení jich samých i jejich model Bohem Hebrejů. Odesli schránu ze svého chrámu a umístili ji v samostatné budově.

Obyvatelé Ašdódu byli postiženi bolestivou a smrtelnou nemocí. Vzpomněli si na rány, které postihly Egypt, a lid přičítal své utrpení tomu, že je mezi nimi přítomna Boží schráná. Bylo rozhodnuto, že ji dopraví do Gatu. I sem však přišla ona rána a muži tohoto města odeslali Boží schránu do Ekrónu. Zde ji obyvatelé přijali s velkým strachem. Křičeli: „Dopravili k nám schránu Boha Izraele, aby umořili nás i náš lid!“ (1 S 5,10) Dílo zkázy pokračovalo, až „volání města o pomoc stoupalo k nebesům“ (1 S 5,12).

Lidé se báli nechat schránu dál mezi lidskými příbytky, a tak ji umístili na pole. Následovala myší pohroma. Myši zaplavily zemi a ničily polní plodiny ve stodolách i na polích. Národu teď hrozilo úplné zničení.

Boží schráná zůstala v pelištejské zemi sedm měsíců. Izraelci nijak neusilovali o její navrácení. Zato Pelištejci si dělali starosti, jak se jí zbavit. Místo aby jim byla zdrojem síly, byla jim břemenem a velkým prokletím. Nevěděli však, jak

to udělat. Lidé povolali velmože národa, kněze a věštce a zeptali se: „Co máme s Hospodinovou schránou udělat? Sdělte nám, jakým způsobem ji odeslat na její místo.“ (1 S 6,2) Bylo jim doporučeno, aby ji vrátili spolu se vzácnými oběťmi za provinění. „Teprve pak budete uzdraveni,“ (1 S 6,3) řekli kněží.

SCHRÁNA POSLÁNA DO BÉT-ŠEMEŠE

Podle tehdejšího pověrečného zvyku nařídili pelištejští velmožové lidem, aby zhotovili symboly ran, které je postihly. „Pět zlatých nádorů a pět zlatých myší podle počtu pelištejských knížat,“ řekli, „neboť stejná pohroma postihla všechny, i vaše knížata.“ (1 S 6,4)

Tito mudrci uznali tajuplnou moc, která provázela schránu. Přesto lidem neporadili, aby se odvrátili od svého modlářství a sloužili Hospodinu. Stále nenáviděli Boha Izraele, ačkoli byli soudy přinuceni podřídit se jeho autoritě. Takové podřízení se nemůže hříšníka zachránit. Srdce musí být odevzdáno Bohu, musí se poddat Boží milosti, než může být přijato pokání.

Jak velká je Boží trpělivost s bezbožnými! Desetitisíce projevů milosrdenství, které zůstaly bez povšimnutí, tiše dopadaly na stezky nevďečných, vzpurných lidí. Když však odmítli naslouchat Božímu hlasu promlouvajícímu v jeho stvořitelském díle a ve varováních, radách a napomenutích Božího slova, byl nucen promluvit prostřednictvím soudů.

Kněží a věstci varovali lid, aby nenapodobovali zatvrzelost faraona a Egypťanů, aby si tak nepůsobili ještě větší

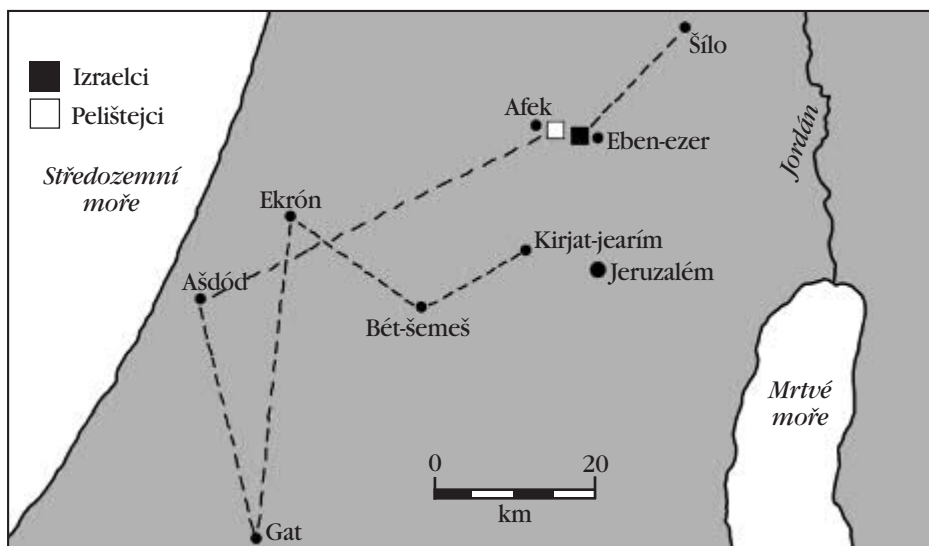
utrpení. Pak byl navržen plán, s nímž všichni souhlasili. Schrána byla spolu se zlatými oběťmi za provinění naložena na nový vůz, aby se tak zamezilo jakémukoli nebezpečí poskvrnění. Do tohoto vozu byly zapřaženy dvě krávy po otelení, na jejichž šíje nebylo ještě nikdy vloženo jho.

Jejich telátka byla zavřena doma a krávy byly ponechány, aby si svobodně šly, kam chtějí. Jestliže bude schrána takto navracena Izraelcům do Bét-šemeše, nejbližšího lévijského města, Pelištejci to přijmou jako důkaz, že jim toto velké

neštěstí způsobil Bůh Izraele. „Jestliže nikoli,“ řekli, „tedy poznáme, že nás neranila jeho ruka, ale stalo se nám to náhodou.“ (1 S 6,9)

Když krávy dostaly volnost, nevrátily se ke svým mládatům, ale vydaly se přímo do Bét-šemeše. Ačkoli je nevedla lidská ruka, udržovala zvířata vytrvale směr své cesty. Boží přítomnost doprovázela schránu a bezpečně ji dovedla na přesně určené místo.

Obyvatelé Bét-šemeše žali v údolí pšenici. „Tu se rozhlédli a spatřili schránu a zaradovali se, že ji vidí. Vůz dojel

Při bitvě v Afeku a Eben-ezeru přinesli Izraelci schránu úmluvy ze Šíla a dali ji do předních řad, protože věřili, že způsobí vítězství. Ale Pelištejci vybráli, schránu ukořistili a vzali ji do Ašdód, pak byla převezena do Gat, potom do Ekrónu, ale vždy působila mezi Pelištejci neštěstí a problémy, ať se nacházela kdekoli. Nakonec Pelištejci poslali schránu úmluvy zpět do Izraele - do Bét-šemeše a odtud byla přestěbována do Kirjat-jearimu, protože také obyvatelé Bét-šemeše prožívali - pro své nevhodné chování - problémy. V Kirjat-jearimu byla schrána nastěbována do domu Abinadaba. Schrána úmluvy se nikdy nevrátila do Šíla, pravděpodobně proto, že Pelištejci toto město zničili přibližně 1100 let před naším letopočtem.

na pole Jósuy Bétšemešského a tam se zastavil.

Byl tam veliký kámen. I rozštíпали dříví vozu a obětovali krávy Hospodinu v zápalnou obět. “(1 S 6,13.14) Pelištejci doprovázeli schránu „až k území Bétšemeše“ (1 S 6,12) a byli svědky jejího přijetí. Rána ustala a oni byli přesvědčeni, že pohromy, které je postihly, byly soudem Boha Izraele.

Obyvatelé Bétšemeše rychle rozšířili zprávu, že schrána úmluvy je v jejich držení, a lidé z okolních území se shromáždili, aby přivítali její návrat. Byly přineseny oběti. Kdyby byli tito vyznavači činili pokání ze svých hříchů, provázelo by je Boží požehnání. Ale i když se radovali z návratu Boží schrány jako posla dobra, neměli správnou představu o její posvátnosti. Dovolili, aby zůstala na poli, kde se konala sklizeň. Když se stále dívali na posvátnou schránu, začali přemýšlet, v čem tkví její mimořádná moc. Nakonec je přemohla zvědavost. Odkryli víko a dovolili si ji otevřít.

Izraelci byli poučeni, že mají na schránu pohlížet s posvátnou bázňí. Pouze jednou v roce směl Boží schránu spatřit nejvyšší kněz. Dokonce ani pohanští Pelištejci se neodvážili odkrýt její víko. Na všech jejích cestách ji vždy doprovázeli neviditelní nebeští andělé. Neuctivá opovržlivost obyvatel Bétšemeše byla okamžitě potrestána. Mnozí byli stiženi náhlou smrtí. Ti, kdo přežili, nebyli tímto soudem přivedeni k pokání za své hříchy, nýbrž jen k tomu, že na schránu pohlíželi s pověřčivým strachem. Horlivě se jí snažili zbavit. A tak Bétšemešané poslali vzkaz obyvatelům Kirjat-jearimu

a vyzvali je, aby si schránu odnesli. Obyvatelé tohoto města přijali svatou schránu s radostí a uložili ji do domu lévijce Abínádaba. Tento muž pověřil svého syna Eleazara, aby se o ni staral, a schrána tam zůstala po mnoho let.

SAMUEL SOUDCEM

Celý národ měl uznat Samuelovo povolání k prorockému úřadu. Poctivým vyřízením Božího varování domu Élího - navzdory tomu, že to byla velmi bolestná a nepříjemná povinnost - Samuel dokázal svou věrnost. „Hospodin byl s ním. Nedopustil, aby některé z jeho slov padlo na zem. Celý Izrael od Danu až k Beer-šebě poznal, že Samuel má od Hospodina prorocké pověření.“ (1 S 3,19.20)

Samuel navštěvoval města a vesnice po celé zemi a snažil se obracet srdce lidí k Bohu jejich otců. Jeho úsilí přineslo dobré ovoce. Po dvacetiletém zakoušení útlaku ze strany svých nepřátel „celý izraelský dům zatoužil po Hospodinu“ (1 S 7,2). Samuel jim radil: „Jestliže se chcete celým srdcem obrátit k Hospodinu, odstraňte ze svého středu cizí bohy i aštarty, upněte se srdcem k Hospodinu a služte jenom jemu. On vás vysvobodí z rukou Pelištejců.“ (1 S 7,3)

V Samuelově době se lidé učili praktickému náboženství, jakému učil i Kristus, když žil na této zemi. Pokání je prvním krokem, který musí udělat každý, kdo se vrací k Bohu. Musíme osobně pokořit své srdce před Bohem a vzdát se svých model. Když jsme udělali vše,

co jsme mohli udělat, Hospodin nás ujistí o spasení.

Bylo svoláno velké shromáždění do Mispy. Drželi tam předepsaný půst. Lid v hluboké pokoře vyznával své hříchy a uvedl Samuela do úřadu soudce.

Pelištejci považovali toto shromáždění za válečnou poradu a rozhodli se rozpráshit Izraelce dříve, než jejich plány uzrají. Zprávy o tom, že se blíží, vyvolaly v Izraeli velký strach. Lid naléhal na Samuela: „Nepřestaň za nás úpěnlivě volat k Hospodinu, našemu Bohu, ať nás zachrání z rukou Pelištejců.“ (1 S 7,8)

Právě když Samuel obětoval jehňátko jako zápalnou oběť, Pelištejci vyrazili k bitvě. Tu Mocný, který rozdělil Rudé moře a otevřel Izraeli cestu přes Jordán, znovu projevil svou moc. Přibližující se armádu zastihla strašná bouře a země byla poseta těly mocných válečníků.

Izraelci stáli a chvěli se nadějí a strachem. Když viděli porážku svých nepřátel, poznali, že Hospodin přijal jejich pokání. Ačkoli nebyli připraveni na bitvu, chopili se mečů padlých Pelištejců a pronásledovali prchající vojsko. Toto vítězství bylo dobyto na tomtéž bojišti, kde byli Izraelci před dvaceti lety Pelištejci poraženi, jejich kněží pobiti a schrána Hospodinovy smlouvy zajata. Pelištejci teď byli zcela podrobeni, takže vydali své pevnosti, které vzali Izraeli, a na mnoho let upustili od nepřátelských útoků. Ostatní národy následovaly tohoto příkladu a Izraelci žili až do konce Samuelova údobí v míru.

Aby se na toto vysvobození nikdy nezapomnělo, vztyčil Samuel jeden velký kámen a tento památník nazval „Eben-ezer (to je Kámen pomoci) a prohlásil: »Až potud nám Hospodin pomáhal.«“ (1 S 7,12)

PROROCKÉ ŠKOLY

*Centra vzdělávání
a duchovního růstu.*

Bůh Hebrejům přikázal, aby své děti seznamovali s tím, jak jednal s jejich předky. Měli jim často připomínat Boží mocné činy a zaslíbení, že přijde Vykupitel. Předobrazy a symboly napomáhaly tomu, aby se ponaučení pevně vtiskla do paměti. Mysl dětí a mladých lidí byla vedena k tomu, aby poznávali Boha v přírodních dějích i ve slovech zjevení. Hvězdy, stromy a květiny, hory, řeky – to vše mluvilo o Stvořiteli. Bohoslužba ve svatyni a výroky proroků zjevovaly Boha.

Takto byl vychováván Mojžíš v Góšenu, Samuel Chanou v Ramatajim-só-fimu, David v Betlémě, Daniel před svým zajetím, které ho odloučilo od jeho rodiny a národa, i Kristus v Nazaretě. Takové výchovy se dostalo mladému Timoteovi, když ho vyučovaly jeho babička Lóis a jeho matka Eunike (viz 2 Tm 1, 5; 3, 15).

Dalším opatřením pro vzdělávání mladých lidí bylo zřizování škol proroků. Jestliže mladý muž toužil proniknout hlouběji do pravdy, aby se mohl stát učitelem v Izraeli, měl přístup do těchto škol. Samuel shromáždil zbožné inteligentní mladé muže s nadáním ke

studiu a vychovával z nich kvalifikované vůdce a učitele. Tak se snažil zabránit růstu zkaženosti, pečovat o morální a duchovní blaho mladých lidí a zajistit prosperitu národa. Říkalo se jim „proročtí žáci“ (např. 2 Kr 1, 7). Jejich učitelé, kteří dobře znali Boží pravdu, žili sami ve společenství s Bohem a přijali Božího Ducha. Těšili se důvěře lidu.

V Samuelově době existovaly dvě takové školy – v Rámě a v Kirjat-jearimu. Ostatní byly založeny později.

Studenti si zajišťovali obživu sami obděláváním půdy nebo jinou činností. V Izraeli se považovalo za zločin nechat děti vyrůstat, aniž by se seznámily s užitečnou prací. Každé dítě se vyučilo nějakému řemeslu, dokonce i ti, kdo byli vychováváni ke svatému úřadu. Mnozí náboženští učitelé se živili manuální prací. Dokonce i v apoštolské době si Pavel a Akvila vydělávali na životí výrobou stanů.

Hlavními studijními předměty v těchto školách byly Boží zákon, dějiny Božího jednání s lidmi, duchovní hudba a poezie. Vyučování se lišilo od výuky na řadě dnešních teologických škol, z nichž mnozí studenti vycházejí s menší

znalostí Boha a náboženské pravdy, než když do nich vstupovali. Záměrem veškerého studia bylo naučit se znát Boží vůli a povinnosti člověka vůči Bohu. V církevních dějinách žáci sledovali, jak Bůh v minulosti jednal se svým lidem a se světem. Seznamovali se s velkými pravdami znázorněnými předobrazy a vírou se chápali ústředního cíle veškerého tohoto studia - Božího Beránka, který má sejmut hřích světa.

Studenti se učili, jak se modlit, jak se přiblížit ke svému Stvořiteli, jak pěstovat víru v něho, jak rozumět učení Hospodina Ducha a jak ho poslouchat. Boží Duch se projevoval v proroctví a duchovní písni.

Posláním hudby je povznášet myšlenky k tomu, co je čisté a vznešené, a probouzet v člověku oddanost a vděčnost vůči Bohu. Kolik lidí však tento dar využívá k vyvyšování sebe, místo aby ho používali k oslavování Boha! Láska k hudbě se stává jedním z nejuspěšnějších nástrojů, jimiž satan odvádí mysl od povinností a od hloubání nad věčnými věcmi.

Hudba je součástí uctívání Boha v nebi, a měli bychom usilovat o to, abychom se ve svých písních chval co nejvíce přiblížili harmonii nebeských sborů. Zpěv je obdobným bohoslužebným úkonem jako modlitba. Srdce musí souznít s duchem písně, abychom jí mohli dát správný výraz.

SMYSL VÝCHOVY

Nebylo by prospěšné, kdyby si dnešní vychovatelé vzali některá ponaučení ze starých hebrejských škol? Skutečný

úspěch ve výchově závisí na tom, jak věrně lidé žijí podle Stvořitelova plánu.

Pravým smyslem výchovy je obnovit v člověku Boží obraz. Hřích tento Boží obraz v člověku téměř smazal. Velkým životním úkolem je přivést člověka zpět k dokonalosti, v níž byl na začátku stvořen. Rodiče a učitelé mají při výchově dětí a mládeže spolupracovat s Bohem a pomáhat mu uskutečnit jeho záměr. To je jejich úkolem. Každá schopnost, každá vlastnost, kterou nás Stvořitel vybavil, má být použita k jeho slávě a k povznesení našich bližních.

Kdyby se této tak důležité zásadě věnovala náležitá pozornost, došlo by k radikálním změnám v některých současných vzdělávacích metodách. Místo aby podporovali pýchu a sobeckou ctižádost, snažili by se učitelé probudit lásku k dobru, pravdě a kráse. Student by se nesnažil vyniknout nad ostatní, ale naplnit Stvořitelův záměr a podobat se mu. Místo aby byl poháněn touhou po sebevyvyšení, čímž zakrňuje a zeslabuje své schopnosti, byla by jeho mysl vedena ke Stvořiteli.

„Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem a poznat Svatého je rozumnost.“ (Př 9,10) Toto poznání by měl učitel žákům předávat a v souladu s ním utvářet jejich charakter. To by mělo být záměrem jeho práce. Žalmista říká: „Z tvých ustanovení jsem nabyl rozumnosti. . . , všechna tvá přikázání jsou spravedlivá.“ (Ž 119, 104.172) Poznání Boha máme získat studiem inspirovaného Písma a knihy přírody. Mysl se postupně přizpůsobuje tomu, čím se zabývá. Pokud přemýšlí jen o všedních věcech, zakrní a zeslábne. Jestliže se

nemusí potýkat s obtížnými problémy, téměř ztratí schopnost růst.

Pokud jde o výchovnou moc, je Bible jedinečná. Vyšla přímo ze zdroje věčné pravdy a Boží ruka po všechna staletí chránila její ryzost. Osvětluje dávnou minulost, do níž se lidské bádání marně snaží proniknout. Jedině v Bibli jsou zaznamenány dějiny lidstva bez příměsi lidských předsudků nebo pýchy. Jsou v ní zachyceny zápas, porážky a vítězství největších mužů, kteří kdy žili na tomto světě. Je tu poodhrnut závěs, který odděluje viditelný svět od světa neviditelného, a my pozorujeme spor protichůdných sil dobra a zla od okamžiku, kdy vznikl hřích, až po konečné vítězství spravedlnosti. To vše není ničím jiným než zjevením Božího charakteru. Student je tak ve spojení s Nekonečným. Není možné, aby takové studium nerozvíjelo a neposilovalo rozumové schopnosti.

Bible představuje zásady, které jsou ochranou rodiny a základním kamenem společnosti. Kdyby lidé studovali Boží slovo a řídili se jím, dalo by jim sílu, pevný charakter, bystré vnímání a zdravý úsudek. Takoví lidé by byli požeňnáním pro svět.

ŘEČ PŘÍRODY

Veškerá pravá věda je výkladem Božích záznamů v hmotném světě. Věda přináší na základě svých výzkumů pouze nové důkazy o Boží moudrosti a moci. Kniha přírody i psané Boží slovo, pokud se správně vykládají, nás seznamují s Bohem tím, že nás zasvěcují do moudrých

a prospěšných zákonů, jejichž prostřednictvím Bůh pracuje.

Učitelé by měli napodobovat příklad Velkého učitele, který používal názorné příklady, aby své učení zjednodušil a vtiskl je hlouběji do myslí svých posluchačů. Ptáci ve větvích stromů, květiny v údolích, statné stromy, úrodná půda, klíčící obilí, neplodná země, zapadající slunce pozlaccující nebe svými zářivými paprsky – to vše sloužilo jako vyučovací prostředek. Ježíš spojoval Stvořitelovo viditelné dílo se slovy života, která pronášel.

Příroda k člověku promlouvá o Stvořitelově lásce. Tento svět není jen samé utrpení a bída. „Bůh je láska“ – je napsáno na každém rozvíjejícím se poupěti, na každém lístku květiny a na každém stéble trávy. Na bodláčí rostou květy a trny jsou zakryty růžemi. Vše v přírodě svědčí o Božím přání učinit své děti šťastnými. Boží zákazy tu nejsou jen proto, aby ukázaly Boží autoritu. Bůh má na mysli dobro svých dětí. Nevyžaduje, aby se vzdaly něčeho, co je v jejich nejvyšším zájmu.

Názor, že náboženství nepřispívá ke zdraví nebo štěstí, je jedním z nejzlobnějších omylů. Písmo říká: „Bázeň před Hospodinem vede k životu; nasycen přečkáš noc a nic zlého tě nepostihne.“ (Př 19,23) Slova moudrosti „dají život těm, kteří je nalézají, a zdraví celému jejich tělu“ (Př 4,22).

Pravé náboženství přivádí člověka do souladu s Božími zákony, a to v tělesné, duševní i mravní oblasti. Učí sebekázně, vyrovnanosti a střídmosti. Náboženství zušlechťuje mysl, tříbí vkus a posvěcuje soudnost. Víra v Boží lásku

a svrchovanou prozřetelnost ulehčuje břemeno starostí a pečování. Naplňuje srdce radostí a spokojeností v příjemných i nepříjemných životních situacích. Náboženství upevňuje zdraví, prodlužuje život a zvyšuje naši radost ze všech požehnaní, která nám poskytuje. Otevírá spolehlivý pramen štěstí. Skutečnou radost nelze najít na cestě, po níž zakazuje chodit Ten, který ví, co je nejlepší.

Bylo by užitečné studovat jak tělesnou, tak i náboženskou výchovu v někdejších hebrejských školách. Mezi myslí a tělem je úzký vztah. Abychom dosáhli vysokého stupně morálních a intelektuálních schopností, musíme rozumět zákonům, jimž podléhá naše tělesná podstata, a respektovat je.

I dnes by se měl – tak jako v dobách Izraele – každý mladý člověk naučit nějakému druhu manuální práce. I kdyby bylo jisté, že se dotyčný člověk nikdy nebude muset živit manuální prací, přesto by se měl naučit pracovat. Bez tělesného cvičení nemůže mít nikdo pevné zdraví. Dobrá pracovní disciplína je nezbytná k získání silné a činorodé mysli a šlechetného charakteru.

Každý student by se měl každý den po určitou dobu věnovat aktivní práci.

Takto by byli mladí lidé uchráněni před mnohým zlem a ponižujícími praktikami, které jsou často výsledkem zahálky. To vše přispívá k dosažení hlavního cíle výchovy.

Ukažme mladým něžnou lásku nebeského Otce, kterou jim projevuje, a důstojnost i čest, k níž jsou povoláni. Vždyť se mají dokonce stát Božími syny a dcerami! Pak se tisíce z nich s opovržením odvrátí od sobeckých cílů a zábah, jimž dosud věnovali veškerou svou pozornost. Naučí se nenávidět hřích ne pouze kvůli naději na odměnu nebo ze strachu před trestem, ale pro jeho nízkost a podlost.

Bůh nevyzývá mladé lidi, aby byli méně snaživí. Tak jako jsou nebesa vyšší než země, tak mají být Boží milostí vedeni k mnohem vyšším cílům než jen k sobeckým a časným zájmům.

A výchova, která začala zde na zemi, bude pokračovat v nebi. „Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují.“ (1 K 2,9) Plné radosti a plného požehnaní bude dosaženo až v budoucnosti. Až věčnost může odhalit nádherný život, jehož bude moci člověk, obnovený k Božímu obrazu, dosáhnout.

PRVNÍ IZRAELSKÝ KRÁL

*Lid toužil po králi -
vyvoleným se stal Saul.*

Správa se v Izraeli prováděla ve jménu Božím. Úkolem Mojžíše, sedmdesáti starších, velmožů a soudců bylo jednoduše prosazovat zákony, které dal Bůh. Sami neměli oprávnění vydávat národu zákony. To byla podmínka existence Izraele jako národa. Hospodín předvídal, že si Izrael vyžádá krále, ale nezměnil zásady, na nichž byl stát založen. Král měl být zástupcem Nejvyššího. Hlavou národa byl Bůh.

Když se Izraelci ponejprv usadili v Keanaanu, národ pod Jozuovým vedením vzkvétal. Avšak styk s ostatními národy přinesl změnu. Lidé přijali mnohé zvyky svých pohanských sousedů a přestali si pokládat za čest být Božím lidem. Přitahovala je okázalost a nádhera pohanských vládců a znelíbila se jim jejich vlastní jednoduchost. Mezi kmeny propukla žárlivost. Vnitřní neshody je zeslabily. Byli vystaveni nájezdům pohanských nepřátel a lidé začali věřit, že kmeny musí být sjednoceny pod silnou centrální vládou. Chtěli se osvobodit od vlády svého svrchovaného Pána. Tak se začal po celém Izraeli šířit požadavek monarchie.

Pod Samuelovou správou národ vzkvétal. Byl obnoven pořádek, prosazovala se

zbožnost a na určitou dobu byl potlačen duch nespokojenosti. Ale s postupem let prorok ustanovil za své pomocníky své dva syny. Tito mladí muži byli posláni do Beer-šeby, aby zajišťovali spravedlnost mezi lidmi na jihu země.

Ukázalo se, že nejsou hodni zastávat takový úřad. „Jeho synové však nechodili jeho cestou, ale propadli lakotě, brali úplatky a převraceli právo.“ (1 S 8,3) Nenapodobovali čistý, nesobecký život svého otce. Byl ke svým synům do určité míry příliš shovívavý a v jejich povaze byl patrný výsledek.

To lidem poskytlo záminku, aby požadovali změnu, po níž už dlouho tajně toužili. „Všichni izraelští starší se tedy shromáždili a přišli k Samuelovi do Rámy. Řekli mu: »Hle, ty jsi už starý a tvoji synové nechodí tvou cestou. Dosad' nyní nad námi krále, aby nás soudil, jako je tomu u všech národů.«“ (1 S 8,4.5)

Kdyby byl Samuel věděl o špatném způsobu jednání svých synů, neprodleně by je sesadil z úřadu. O to ovšem žalobcům nešlo. Samuel poznal, že jejich skutečnou pohnutkou je nespokojenost a pýcha. Proti Samuelovi nebyla vznesena žádná stížnost. Všichni uznávali

poctivost a moudrost jeho vedení. Starý prorok nikoho nepokáral, ale přednesl tuto záležitost na modlitbě Hospodinu a hledal radu pouze od něho.

VAROVÁNÍ

Hospodin Samuelovi řekl: „Uposlechni lid ve všem, co od tebe žádají. Vždyť nezavrhlí tebe, ale zavrhlí mne, abych nad nimi nekraloval. Všim, co dělali ode dne, kdy jsem je vyvedl z Egypta, až dodnes, dokazují, že mě opustili a že slouží jiným bohům; tak jednají i vůči tobě.“ (1 S 8,7.8)

Izrael nejvíc prosperoval v dobách, kdy uznávali Hospodina za svého Krále, kdy považovali zákony a správu, kterou ustanovil, za lepší než zákony a vládu jiných národů. Avšak odchýlením se od Božího zákona Hebrejové selhali a nestali se lidem, jaký si z nich Bůh přál udělat. Nakonec všechno zlo, které bylo důsledkem jejich hříchu a odpadnutí, svalovali na Boží vládu.

Hospodin lid nechal, aby uskutečnili své vlastní rozhodnutí, protože odmítli dát se vést jeho radou. Když si lidé vyberou svou vlastní cestu, Bůh jim velmi často plní jejich přání, aby je přivedl k poznání, že jejich volba byla bláhová. To, co si srdce přeje v rozporu s Boží vůlí, se nakonec stává zlořečenstvím místo požehnáním.

Samuel dostal pokyn, aby žádosti lidu vyhověl. Měl je však zároveň seznámit s Hospodinovým nesouhlasem a upozornit je na důsledky jejich rozhodnutí. Věrně jim představil břemena, která na ně budou vložena, a rozdíl mezi takovým útlakem a jejich nynější svobodou

a blahobytem. Jejich král bude napodobovat okázalost a přepych jiných králů. Bude nutné vybírat vysoké poplatky z osob a majetku. Ty nejurostlejší z jejich mladých mužů si vyžádá do svých služeb. Stanou se z nich jezdcí na vozech a na koních a budou před ním běhat. Budou muset doplňovat šiky jeho armády, budou nuceni pracovat na jeho polích, sklízet jeho úrodu a vyrábět válečnou zbroj pro jeho vojsko. K vydržování svého královského dvora zabere jejich nejlepší půdu. Vezme jim ty nejhodnotnější z jejich služebníků a dobytka a bude je užívat pro sebe. Kromě toho všeho bude král vybírat desátek ze všech jejich příjmů, výsledky jejich práce nebo plody země. Prorok zakončil svou řeč slovy: „Stanete se jeho otroky. A přijde den, kdy budete úpět kvůli svému králi, kterého jste si vyvolili, ale Hospodin vám onoho dne neodpoví.“ (1 S 8,17.18) Když už bude jednou zřízeno království, nebude možné je dle libosti zrušit.

LID ŽADÁ KRÁLE

Avšak lid odpověděl: „Nikoli. Ať je nad námi král! I my chceme být jako všechny ostatní národy. Náš král nás bude soudit a bude před námi vycházet a povede naše boje.“ (1 S 8,19.20)

„Jako všechny ostatní národy.“ Nebýt v tomto ohledu jako ostatní národy bylo zvláštní předností. Bůh Izraelce oddělil od každého jiného národa, aby je učinil svým vlastním mimořádným klenotem. Ale oni toužili napodobovat pohany! Když lidé, kteří vyznávají, že patří Bohu, odcházejí od Hospodina,

začnou toužit po počtách světa. Mnozí tvrdí, že spojením se světem a přijetím jeho zvyků mohou mít na bezbožné větší vliv. Avšak všichni, kdo se vydají tímto směrem, se oddělují od Zdroje své síly. Tím, že se stávají přáteli světa, stávají se nepřáteli Boha.

Samuel naslouchal lidu s hlubokým zármutkem. Ale Hospodin mu řekl: „Ustanov jim krále.“ (1 S 8,22) Prorok věrně představil varování, ale bylo odmítnuto. S těžkým srdcem odešel, aby připravil tuto velkou změnu ve správě země. Samuelův život, vyznačující se bezúhonností a nesobeckou oddaností Bohu, byl napomenutím jak samolibým kněžím, tak pyšnému a přízemnímu společenství Izraele. Jeho práce nesla pečeť nebes. Byl ctěn Vykupitelem světa, pod jehož vedením spravoval židovský národ. Ale lid, jemuž byla jeho zbožnost výčitkou, pohrdl jeho pokornou autoritou a odmítli ho. Zvolili si jiného muže, který jim bude vládnout jako král.

V Samuelově povaze můžeme vidět odlesk Kristovy podoby. Byla to právě Kristova svatost, co proti němu vyvolalo nejkrutější odpor falešných vyznavačů zbožnosti. Židé očekávali Mesiáše, který zlomí jeho utlačovatele. Přitom však pěstovali hříchy, kvůli nimž toto jho na jejich šíjích spočívalo. Kdyby byl Kristus souhlasil s jejich pojetím zbožnosti, přijali by ho za svého krále. Jeho nebojácné napomínání jejich bezbožnosti však nesnesou. Tak tomu bylo na světě ve všech dobách. Když jsou pokrytci napomínáni příkladem těch, kdo nenávidí hřích, stávají se satanovými nástroji k pronásledování věrných.

VYVOLENÍ SAULA

Bůh si pro sebe vyhradil právo vybrat jim krále. Volba padla na Kíšova syna Saula.

„Mezi Izraelci nebylo hezčího muže nad něj.“ (1 S 9,2) Měl vznešené a důstojné chování, byl pohledný a vysoký a vypadal jako rozený vůdce. Přesto Saulovi chyběly právě ony vyšší vlastnosti, které jsou podstatou pravé moudrosti. Nenaučil se ovládat své prudké vášně. Nikdy nepocítil obnovující moc Boží milosti.

Saul byl synem bohatého velmože. Přesto plnil všední povinnosti rolníka. Několik zvířat, která patřila jeho otci, zabloudilo v horách a Saul je šel se svým služebníkem hledat. Protože nebyli daleko od Rámy, Samuelova domova, služebník navrhl, aby se zeptali proroka, kde je jejich ztracený dobytek.

Když se blížili k městu, bylo jim řečeno, že se tam má právě pořádat náboženská slavnost a že prorok už přišel. V té době se uctívání Boha provádělo po celé zemi. Protože se bohoslužby nekonaly ve svatostánku, byly oběti po určitou dobu přinášeny jinde. K tomuto účelu byla vybrána města kněží a lévijců, kam lid přicházel pro poučení. Nejvýše položená místa v těchto městech byla obětním místem, a proto byla nazvána „posvátným návrším“ (viz 1 S 9,13.14).

V městské bráně Saul potkal samotného proroka. Bůh Samuelovi zjevil, že se k němu v té době vyvolený král Izraele sám dostaví. Když teď stáli tváří v tvář, Hospodin Samuelovi řekl: „To je ten muž, o němž jsem ti řekl, že bude spravovat můj lid.“ (1 S 9,17)

Samuel Saula uklidnil, že ztracené oslice se našly. Poté ho vybídl, aby zůstal a zúčastnil se slavnosti. Zároveň mu také naznačil něco o jeho velkém poslání, které má před sebou. „Koho si však Izrael tolik žádá? Zdalipak ne tebe a celý dům tvého otce?“ (1 S 9,20) Touha po králi se stala hlavním zájmem celého národa, leč Saul odpověděl se skromným sebepodceňováním: „Což nejsem Benjamínek? Z těch nejmenších izraelských kmenů? A má čeleď je ze všech čeledí Benjamínova kmene nejnepatrnější! Jak mi můžeš říkat něco takového?“ (1 S 9,21)

Samuel vedl cizince k místu shromáždění. Na prorokův pokyn byl Saul posazen na čestné místo a na slavnosti mu byla předložena nejvybranější porce. Po skončení hostiny vzal Samuel svého hosta do svého vlastního domu a tam s ním rozmlouval. Vysvětlil mu velké zásady, na nichž je postavena správa Izraele. Tak se ho snažil připravit pro jeho vysoké společenské postavení.

Když Saul příštího rána odcházel, prorok šel s ním. Když prošli městem, pobídl sluhu, aby šel napřed. Pak Saula požádal, aby zůstal tiše stát a přijal poselství, které mu Bůh seslal. „Samuel vzal nádobku s olejem, vylil mu jej na hlavu, políbil ho a řekl: »Sám Hospodin tě pomazává za vévodu nad svým dědictvím.«“ (1 S 10, 1) Ujistil Saula, že bude Božím Duchem uschopněn k úřadu, který ho čeká. „Vtom se tě zmocní duch Hospodinův... Až se u tebe tato znamení dostaví, učiň, co se tvé ruce naskytne, neboť Bůh bude s tebou.“ (1 S 10,6.7)

Když Saul pokračoval ve své cestě, všechno se stalo tak, jak prorok řekl.

V Gibej, jeho vlastním městě, se vracela skupina proroků z posvátného návrší. Zpívali k oslavě Boha za doprovodu píšťaly, harfy, bubnu a citary. Když se k nim Saul přiblížil, zapůsobil Duch Hospodinův i na něj a on se připojil k jejich písni chval a prorokoval s nimi. Mluvil velice plynule a moudře a upřímně se připojil k jejich bohoslužbě. Ti, kdo ho znali, řekli v úžasu: „Co se to s Kíšovým synem děje? Což také Saul je mezi proroky?“ (1 S 10,11)

Duch svatý jej velmi změnil. Světlo Boží svatosti zazářilo do temnoty jeho přirozeného srdce. Viděl se tak, jako kdyby stál před Bohem. Viděl krásu svatosti. Byl povolán k tomu, aby začal bojovat proti hříchu, a bylo mu dáno pocítit, že v tomto konfliktu musí jeho síla vycházet cele z Boha. Bylo mu dáno porozumět plánu spasení, který se mu dříve zdál být zamlžený a nejistý. Hospodin ho obdařil odvahou a moudrostí, aby mohl zastávat svůj vysoký úřad.

SAUL PROHLÁŠEN KRÁLEM

Pomazání Saula za krále nebylo národu oznámeno. Boží volba měla být veřejně dána najevo losem. Za tímto účelem svolal Samuel lid do Misy. Byla pronesena modlitba za Boží vedení. Potom následoval slavnostní obřad losování. Shromáždění mlčky očekávalo výsledek. Postupně bylo označeno pokolení, rodina a domácnost a nakonec byl za vyvoleného jedinice vybrán Kíšův syn Saul.

Avšak Saul nebyl ve shromáždění. Obtížen pocitem velké odpovědnosti, která na něj měla být vložena, tajně se vytratil. Byl přiveden zpět do shromáždění, které

s pýchou pozorovalo, že má královské vystupování a impozantní postavu, neboť „od ramen vzhůru převyšoval všechen lid“ (1 S 9,2).

Samuel prohlásil: „Hleďte, koho vyvolil Hospodin, není mu rovného ve všem lidu!“ (1 S 10,24) V odpověď dav propukl v dlouhotrvající hlasité radostné provolávání: „Ať žije král!“ (1 S 10,24)

„Samuel potom promluvil k lidu o právu královském“ (1 S 10,25) a vysvětlil zásady, na nichž je postavena monarchická vláda. Král neměl být svrchovaným panovníkem, ale měl svou moc podřizovat vůli Nejvyššího. Tato promluva byla zapsána do knihy. Ačkoli národ pohrdl Samuelovým varováním, věrný prorok se stále snažil, nakolik to bylo možné, ochránit jejich svobody.

Třebaže většina národa byla připravena uznat Saula za svého krále, byla zde velká skupina, která stála v opozici. Skutečnost, že král byl vybrán z Benjaminovců, nejmenšího izraelského pokolení, zatímco největší a nejmocnější kmeny Judův a Efrajimův byly opomenuty, považovali za urážku, kterou nemohli snést. Ti, kteří nejvíc volali po králi, byli těmi, kdo odmítli přijmout muže, kterého určil Bůh.

Saul ponechal správu země nadále Samuelovi a vrátil se do Gibeje. Nepokoušel se získat své právo na trůn násilím. Tiše plnil své povinnosti rolníka a nechal ujmouti se své pravomoci zcela na Bohu.

VÍTĚZSTVÍ NAD AMÓNCI

Brzy nato napadli území východně od Jordánu Amónci a ohrožovali město

Jábeš v Gileádu. Obyvatelé se snažili zajistit si mír nabídkou, že se stanou poplatníky Amónců. Krutý král souhlasil jen za podmínky, že každému muži vyloupne pravé oko.

Okamžitě byli vysláni poslové, aby hledali pomoc u kmenů sídlících na západ od Jordánu. Saul, který se pozdě večer právě vracel s dobyt看kem z pole, slyšel hlasitý nářek, který svědčil o nějaké velké katastrofě. Když mu zopakovali tuto hanebnou zprávu, probudily se v něm všechny dosud dřímající síly. „Zmocnil se ho duch Boží. Vzplanul nesmírným hněvem. Vzal spřežení dobytka, rozsekal je na kusy a rozeslal po poslech do celého izraelského území se vzkazem: »Tohle se stane s dobyt看kem každému, kdo nevytáhne za Saulem a Samuelem.«“ (1 S 11,6.7)

Pod Saulovým velením se shromáždilo tři sta třicet tisíc mužů. Rychlým nočním pochodem překročil Saul se svou armádou Jordán a „za jitřní hlídky“ dorazil k Jábeši. Rozděлил své vojsko do tří oddílů a přepadl tábor Amónců brzy ráno, kdy neočekávali nebezpečí a byli nejméně ostražití. V nastalé panice byli na hlavu poraženi. „Ti, kteří zůstali, se rozprchli, ani dva z nich nezůstali pospolu.“ (1 S 11,11)

Saulova pohotovost a statečnost, jakož i jeho vojevůdcovská zdatnost byly kvality, které měl podle přání izraelského lidu panovník mít, aby se mohli vypořádat s ostatními národy. Teď ho vítali jako svého krále. Slávu vítězství přirklí lidským nástrojům a zapomněli, že bez zvláštního Božího požehnání by všechno jejich úsilí bylo marné. Někteří navrhli, aby byli usmrceni ti, kteří

zprvu odmítli uznat Saulovu autoritu. Avšak král zakročil. Řekl: „Dnešního dne nebude nikdo usmrcen, neboť dnes Hospodin připravil Izraeli vysvobození.“ (1 S 11,13) Místo aby sám přijal hold, oslavil Boha. Místo aby projevil pomstychtivost, ukázal ochotu odpustit. To byl neklamný důkaz, že v jeho srdci přebývá Boží milost.

SHROMÁŽDĚNÍ V GILGÁLU

Samuel teď navrhl, aby bylo do Gilgálu svoláno celonárodní shromáždění, aby mohlo být království veřejně předáno Saulovi. Stalo se tak a „slavili tam před Hospodinem hody pokojné a Saul se tam se všemi izraelskými muži převelice radoval“ (1 S 11,15).

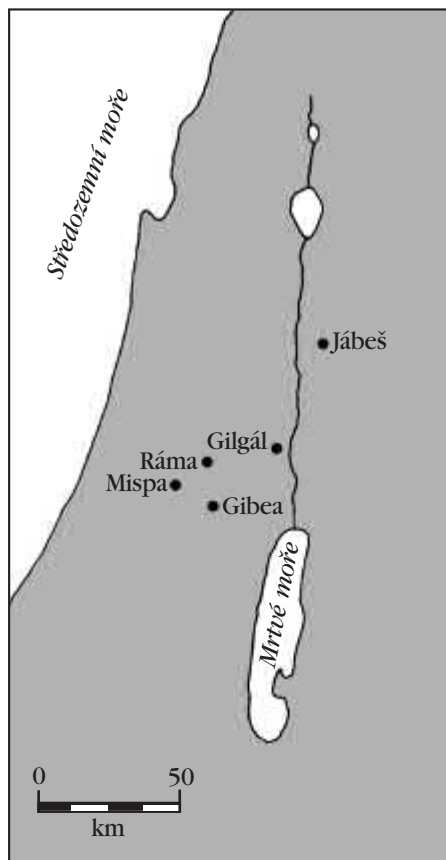
Samuel a Saul stáli na této pláni, která byla spojena s tolika vzrušujícími vzpomínkami. A když dozněly ovace na uvítanou králi, pronesl starý prorok řeč, kterou se s nimi loučil jako soudce národa.

Samuel už dříve představil zásady, jimiž se má řídit jak král, tak lid, a toužil podepřít svá slova váhou svého osobního příkladu. Od dětství byl spjat s Božím dílem. Po celý svůj dlouhý život sledoval vždy jen jediný cíl - oslavit Boha a působit pro nejvyšší dobro Izraele.

V důsledku hříchu Izrael ztratil víru v Boha i v jeho moc a moudrost vládnout národu. Ztratili důvěru v jeho schopnost obhájit svou věc. Dříve než budou moci najít pravý pokoj, musí vidět a vyznat hřích, jímž se provinili.

Samuel vyličil dějiny Izraele ode dne, kdy je Bůh vyvedl z Egypta. Král králů

za ně bojoval v bitvách. Často se svými hříchy zaprodali moci svých nepřátel, ale jakmile se odvrátili od svých zlých cest, Hospodin jim ve svém milosrdenství vzbudil vysvoboditele. Hospodin

Důležitá místa Saulova vzestupu. V Gibeji se Saul narodil, v Ráma potkal Samuele, který ho pomazal za krále. Královská volba se odehrála v Mispě. Nad Amónem Saul zvítězil v Jábeš Gileádském - na východ od Jordánu. V Gilgál byla celonárodní slavnost, kde Samuel promluvil k národu, vzdal se svého vůdcovství a Saul převzal vedení.

poslal Gedeóna, Báraka, Jiftácha a Samuela a vysvobodil je z rukou jejich okolních nepřátel, takže sídlili v bezpečí (viz 1 S 12,11). Přesto když jim hrozilo nebezpečí, dožadovali se: „Ať nad námi kraluje král!“ (1 S 12,12) „Ačkoli,“ dodal prorok, „vaším králem je Hospodin, váš Bůh.“ (1 S 12,12)

Lidé nyní v pokoře vyznali svůj hřích, právě ten hřích, jímž se provinili. „Modli se k Hospodinu, svému Bohu, za své služebníky, abychom nezemřeli za to, že jsme ke všem svým hříchům přidali ještě to zlé, že jsme si vyžádali krále.“ (1 S 12,19)

Samuel neponechal lid ve stavu zoufalství, protože by to zabránilo veškerému úsilí o lepší život. Kdyby se na Boha dívali jako na přísného a neodpouštějícího Boha, vystavilo by je to

četným pokušením. Boží poselství pronesené ústy proroka znělo: „Nebojte se. Ano, dopustili jste se všeho toho zla, avšak neodchylujte se od Hospodina a služte Hospodinu celým srdcem. Neuchylujte se k nicotám, které neprospějí a nevysvobodí; vždyť jsou jen nicotou. Hospodin pro své veliké jméno svůj lid nezavrhně.“ (1 S 12, 20-22)

Samuel nevyslovil jedinou výčitku za nevděčnost, kterou se mu Izrael odplatil za jeho celoživotní odevzdanou službu, ale ujistil je o svém neutuchajícím zájmu o ně. „Jsem dalek toho, abych proti Hospodinu hřešil a přestal se za vás modlit. I nadále vás budu vyučovat dobré a přímé cestě. Jen se bojte Hospodina a věrně mu služte celým srdcem. Hledte, co velikého s vámi učinil.“ (1 S 12, 23,24)

SAULOVA VLÁDA

*Omyly a pády
prvního izraelského krále.*

Po shromáždění v Gilgálu rozpustil Saul armádu, která se na jeho rozkaz shromáždila, aby porazila Amónce. Zde se dopustil velké chyby. Jeho vojsko bylo naplněno nadějí a odvahou z nedávného vítězství, a kdyby byl okamžitě pokračoval v boji proti ostatním nepřátelům Izraele, mohl jim zasadit pořádnou ránu, která by vedla k osvobození národa.

Mezitím se činili Pelištejci. Stále drželi některé horské pevnosti v izraelské zemi a teď se usazovali v samém srdci země. Během dlouhého období své tyranické nadvlády se Pelištejci snažili posílit svou moc tím, že Izraelcům zakázali provozovat kovářské řemeslo, aby nevyráběli válečné zbraně. Pro takovéto výrobky chodívali Hebrejové dosud do pelištejských pevností, když je potřebovali zhotovit. Izraelští muži, ovládaní poddajným duchem, vypěstovaným dlouhodobým útlakem, do značné míry zanedbali potřebu obstarat si válečnou výzbroj. Luky a praky si Izraelci mohli opatřit, ale nikdo z nich kromě Saula a jeho syna Jónatana neměl oštěp nebo meč.

Až do druhého roku Saulovy vlády nebyl učiněn žádný pokus podrobit si

Pelištejce. První ránu jim zasadil Jónatan, který přemohl jejich posádku v Gebě. Popuzení Pelištejci se připravili na rychlý útok proti Izraeli. Saul vyhlásil válku a zvukem polnice povolal všechny bojovníky včetně kmenů sídlících za Jordánem, aby se shromáždili v Gilgálu.

Pelištejci soustředili ohromnou armádu v Mikmásu – „třicet tisíc mužů, šest tisíc jezdců a lidu takové množství jako písku na mořském břehu“ (1 S 13,5). Saul a jeho vojsko v Gilgálu byli zděšeni pomyslením na mocnou armádu, s níž se musí utkat v bitvě. Mnozí byli tak vystrašení, že odmítli zúčastnit se tohoto střetnutí. Jiní se skrývali v jeskyních a mezi skalami v této krajině. Jak se blížil čas bitvy, dezertérství rapidně vzrostlo a ti, kteří neutekli, byli naplněni hrůzou.

Když byl Saul pomazán za krále, dostal od Samuela jasné směrnice, jak má v této chvíli postupovat. Prorok mu řekl: „Potom sestoupíš přede mnou do Gilgálu a já sestoupím k tobě, abych obětoval zápalné oběti a připravil hoď oběti pokojné. Sedm dní budeš čekat, než k tobě přijdu. Pak ti dám vědět, co máš udělat.“ (1 S 10,8)

VELKÉ SELHÁNÍ

Saul čekal den co den, ale nepovzbuzoval lid a neprobouzel v nich důvěru v Boha. Než zcela vypršel čas určený prorokem, nechal se nastalými okolnostmi zmalomyslnit. Místo aby se snažil připravit lid na bohoslužbu, kterou měl přijít Samuel vykonat, poddal se nevěře. Čin hledání Boha obětí byl nejvznešenějším skutkem. Bůh vyžadoval, aby jeho lid zkoumal svá srdce a litoval svých hříchů, aby mohla být oběť přijata a aby jejich úsilí porazit nepřítele provázelo Boží požehnání. Avšak Saul byl čím dál netrpělivější. A lid, místo aby důvěřoval v Boží pomoc, vzhlížel ke králi, aby je vedl a usměrňoval.

Přesto o ně Hospodin stále pečoval a nevzdal se jich. Přivedl je do úzkých, aby se přesvědčili, jak je bláhové spoléhat na člověka, a aby se obrátili k němu jako ke své jediné pomoci.

Nadešel čas Saulovy zkoušky. Spolehne se na Boha a bude podle jeho příkazu trpělivě čekat jako člověk, kterému Bůh může v náročných situacích důvěřovat jako vůdci svého lidu? Anebo zakolísá, a nebude hoden svaté zodpovědnosti, která na něj byla vložena? Uposlechne král Vládce všech králů? Obrátí pozornost svých zbabělých vojáků k Bohu, v němž je věčná síla a vysvobození?

Saul očekával Samuelův příchod se stále vzrůstající netrpělivostí a úzkost a dezerci svých vojáků připisoval prokově nepřítomnosti. Určený čas nadešel, ale Boží muž se neobjevil. Boží prozřetelnost zdržela Hospodinova služebníka. Saul cítil, že je třeba něco

udělat, aby lid uklidnil, a tak se rozhodl svolat shromáždění a obětí si zajistit Boží pomoc. Bůh dal pokyn, že mu mohou předkládat oběti pouze ti, kdo byli odděleni ke kněžskému úřadu. Avšak Saul nařídil: „Přineste ke mně oběť zápalnou a pokojnou.“ (1 S 13,9) Přistoupil k oltáři a obětoval oběť.

„Sotva skončil obětování zápalné oběti, přišel Samuel.“ (1 S 13,10) Samuel okamžitě poznal, že Saul jednal v rozporu s výslovnými příkazy, které mu byly dány. Kdyby byl Saul splnil podmínky, na jejichž základě byla slíbena Boží pomoc, Hospodin by Izraeli způsobil skvělé vítězství. Ovšem Saul byl se sebou tak spokojen, že vyšel prorokovi vstříc jako někdo, kdo by měl být pochválen, a ne odsouzen.

Na Samuelův dotaz: „Cos to udělal?“ (1 S 13,11) předložil Saul výmluvy za svůj opovážlivý čin. „Když jsem viděl, že se lid ode mne rozprchává, neboť tys k určenému dni nepřicházel, a že se Pelištejci shromáždili v Mikmásu, řekl jsem si: Pelištejci teď sejdou proti mně do Gilgálu a já jsem si nenaklonil Hospodina. A tak jsem se opovážil zápalnou obět obětovat sám.“ (1 S 13,11.12)

„Samuel nato Saulovi řekl: »Počínal sis jako pomatenec. Nedbals příkazu, který ti dal Hospodin, tvůj Bůh. Tak by byl Hospodin upevnil tvé království nad Izraelem navěky. Teď však tvé království neobstojí. Hospodin si vyhledal muže podle svého srdce. Jemu Hospodin přikáže, aby byl vévodou nad jeho lidem, protože ty jsi nedbal toho, co ti Hospodin přikázal.« A Samuel hned vystoupil z Gilgálu do Gibeje Benjamínovy.“ (1 S 13,13-15)

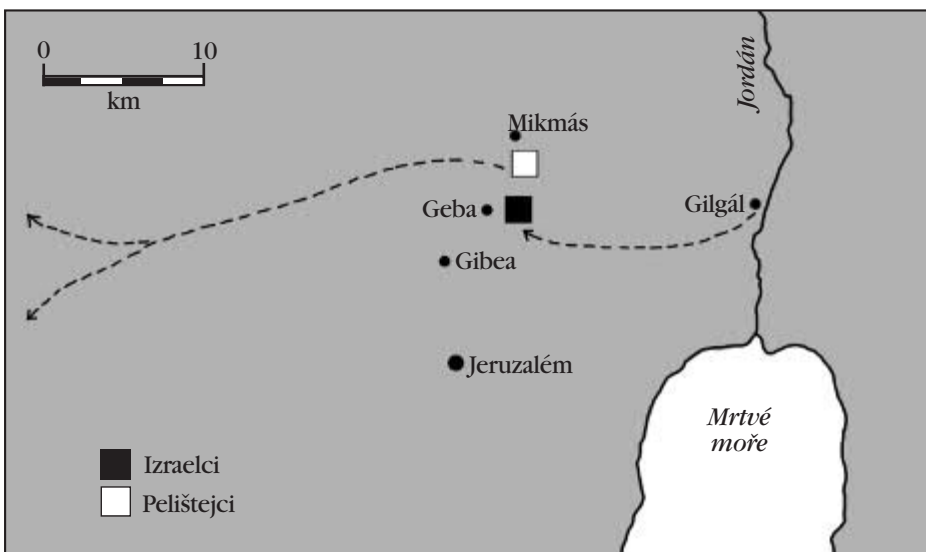
Bud' musí Izrael přestat být Božím lidem, anebo musí být království a národ řízeny Boží mocí. V Izraeli nemůže prospívat žádné království, které ve všech věcech neuzná svrchovanou Boží autoritu.

Saulovo selhání v této době zkoušky ukázalo, že není hoděn být Božím zástupcem pro Hospodinův lid. Zavedl by Izrael na scestí. Rozhodující silou by se místo Boží vůle stala jeho vůle. Protože selhal, Boží záměr musí být uskutečněn někým jiným. Vláda v Izraeli musí být svěřena někomu, kdo bude vládnout v souladu s vůlí nebes.

Přestože Saul ztratil Boží přízeň, nebyl ochoten pokořit své srdce a činit pokání. Věděl o porážce Izraele, když Chofní a Pinchas přinesli do tábora Boží

schránu. I když toto všechno věděl, rozhodl se poslat pro svatou schránu a kněze, který ji měl na starosti. Doufal, že takto znovu shromáždí své rozprchlé vojsko a svede bitvu s Pelištejci. Zbaví se Samuelovy přítomnosti a osvobodí se od prorokovy nepřijemné kritiky a výtek.

Saulovi byl dán Duch svatý, aby osvětlil jeho rozum a obměkčil jeho srdce. A přesto – jak velká byla jeho zvrácnost! Jeho prudká povaha, která nebyla záhy cvičena k podřizování se, byla vždy připravena vzdorovat Boží autoritě. Lidé nemohou po léta zneužívat síly, které jim Bůh dal, a myslet si, že až se později rozhodnou změnit se, najdou dostatek nových sil vydat se jiným směrem.

Bitva v Mikmás mezi Izraelem a Pelištejci. Saul a jeho muži byli shromážděni v Mikmás a Jónatan se svými muži v Gibeji. Jónatan zabral pelištejskou základnu v Gebě. Pelištejci shromáždili obrovskou armádu v Mikmás a Izraelci pod vedením Saule v Gilgál. Zde Saul porušil Boží příkaz a dříve než šli do války – bez kněze – obětoval. Když se rozpoutala bitva, Saul ustoupil do pevnosti v Gebě, odkud Jónatan napadl pelištejské vojsko, které bylo poraženo.

Saulovy snahy zburcovat lid byly marné. Svě vojsko, zredukované na šest set mužů, zavedl do pevnosti v Gibeji, nacházející se na jižní straně hluboké divoké rokle několik kilometrů severně od Jeruzaléma. Na severní straně údolí v Mikmásu se utábořila pelištejská armáda, zatímco její oddíly vyšly různými směry, aby pustošily zemi.

JÓNATANOVO VÍTĚZSTVÍ

Bůh dopustil krizi, aby mohl napomenout Saula a naučit svůj lid pokoře a víře. Kvůli Saulovu hříchu troufalého obětování mu Hospodin neprokáže tu čest, aby porazil Pelištejce. Byl k tomu vybrán králův syn Jónatan, který se bál Hospodina. Z Božího podnětu navrhl svému zbrojnoši, aby tajně zaútočili na nepřátelský tábor. Naléhal: „Pojď, pronikneme k postavení těch neobřezanců. Snad pro nás Hospodin něco udělá. Vždyť Hospodinu nemůže nic zabránit, aby zachránil ať skrze mnoho nebo skrze málo.“ (1 S 14,6)

Zbrojnoš, který byl také mužem víry a modlitby, tento plán podpořil. Společně se potají vytratil z tábora, protože jinak by byl jejich záměr zmařen. S upřímnou modlitbou k Vůdci svých otců se domluvili na znamení, podle kterého se rozhodnou, jak mají pokračovat. Když sestupovali do rokle, oddělující od sebe obě armády, tiše si razili cestu pod útesem, částečně kryti okrajem údolí. Když se blížili k pevnosti, byli odhaleni svými nepřáteli, kteří posměšně řekli: „Hle, Hebrejové vylézají z děr, kam se ukryli... Pojďte k nám nahoru, něco vám povíme!“

(1 S 14,11.12) To znamenalo, že oba Izraelce potrestají za jejich troufalost. Tato výzva byla znamením, na němž se Jónatan a jeho druh dohodli jako na důkazu, že Hospodin požehná jejich podnikem. Bojovníci si vybrali skrytou a náročnou stezku. Vydali se cestou přes útes, který se zdál být nedobytný a nebyl silně strážěn. Takto pronikli do nepřítelova tábora a pobili strážce, které – přemoženy překvapením a strachem – nekladly žádný odpor.

Nebeští andělé chránili Jónatana a jeho společníka. Bojovali po jejich boku a Pelištejci před nimi padali. Země se chvěla, jako by se blížilo velké množství jezdců a vozů. Jónatan poznal znamení Boží pomoci a dokonce i Pelištejci věděli, že Bůh pracuje pro vysvobození Izraele. Jejich vojsko zachvátil hrozný strach. Pelištejci začali ve zmatku pobíjet jeden druhého.

Brzy bylo bitevní vřavu slyšet v izraelském táboře. Králova hlídka podala zprávu o velkém zmatku mezi Pelištejci a hlásila, že se jejich počet zmenšuje. Když Saul poznal, že se Pelištejci setkali s odporem, vedl své vojsko, aby se připojilo k útoku. Hebrejové, kteří zběhli k nepříteli, se teď obrátili proti němu. Velké množství jich také vyšlo z míst, kde se skrývali. Když Pelištejci utíkali, Saulova armáda prchající strašně pobíjela.

LID SE STAVÍ PROTI KRÁLI

Rozhodnut vytěžit ze svého úspěchu co nejvíc, král ukvapeně zakázal svým vojákům po celý den jíst. „Buď proklet muž, který by do večera, dokud se nepomstím svým nepřátelům, pojedl nějaký

pokrm.“ (1 S 14,24) Vítězství už bylo dosaženo, aniž se o ně Saul zasadil nebo se na něm podílel, ale doufal, že se vyznamená úplným zničením rozprášené armády. Rozkaz, aby se vojsko zdrželo jídla, ukázal, že král je lhostejný k potřebám svého lidu, když tyto potřeby stály v cestě jeho touze po sebevyvýšení. Jeho slova prozrazují jeho záměr. Nerekl: „Dokud se Hospodin nepomstí nad svými nepřáteli,“ ale: „Dokud se (já) nepomstím svým nepřátelům.“

Lidé celý den bojovali, byli zesláblí a potřebovali se najíst. Jakmile doba omezení pominula, vrhli se na maso s krví, čímž porušili zákon, který zakazoval jíst krev.

Během dne, kdy probíhala bitva, Jónatan, který neslyšel králův příkaz, ho nevědomky porušil tím, že pojedl trochu medu, když procházel lesem. Saul prohlásil, že přestoupení jeho nařízení bude potrestáno smrtí. Ačkoli se Jónatan nedopustil vědomého hříchu a ačkoli Bůh jeho prostřednictvím způsobil vysvobození, král prohlásil, že rozsudek musí být vykonán. Jeho hrozný výrok zněl: „Ať se mnou Bůh udělá, co chce! Jónatane, ty musíš zemřít!“ (1 S 14,44)

Saul se nemohl pyšnit vítězstvím, ale doufal, že bude poctěn za horlivost, s jakou bude chtít dodržet posvátnost své přísahy. Lid nedovolil, aby byl rozsudek vykonán. Statečně se postavili proti královi hněvu a prohlásili: „Jónatan že

by měl zemřít? Vždyť připravil Izraeli takové veliké vysvobození! Bud' toho dalek! Jakože je živ Hospodin, ani vlásek z hlavy mu nesmí spadnout na zem. S pomocí Boží jednal dnešního dne.“ (1 S 14,45)

Jónatanovo vysvobození bylo přísným pokáráním královy ukvapenosti. Saul měl předtuchu, že jeho zlořečenství se vrátí na jeho vlastní hlavu. Vrátil se domů rozmrzelý a nespokojený.

Ti, kdo jsou nejpohotovější k omlouvání svého hříchu, bývají často nejprísnejší v odsuzování druhých. Mnozí si počínají jako Saul. Když jsou přesvědčeni, že s nimi není Hospodin, odmítají najít příčinu svých těžkostí v sobě. Libují si v krutém odsuzování ostatních, kteří jsou lepší než oni.

Lidé usilující o sebevyvýšení se často dostanou do postavení, kde se odhalí jejich pravý charakter. Tak tomu bylo v případě Saula. Královské pocty mu byly přednější než spravedlnost, milosrdenství nebo shovívavost.

Takto byli lidé přivedeni k poznání svého omylu. Vyměnili zbožného proroka, který se modlil za jejich požehnání, za krále, který na ně svolával zlořečenství.

Kdyby byli izraelští muži nezasáhli, Jónatan, jejich vysvoboditel, by na králův rozkaz zemřel. S jakými obavami se pak musel tento lid podrobovat Saulovu vedení! Jak hořké bylo pomyšlení, že byl dosazen na trůn z jejich vlastního rozhodnutí!

ZAVRŽENÍ

*Saulovo selbání po bitvě s Amálekovci
zpečetilo jeho odsouzení.*

Saulovy chyby nebyly ještě nenapravitelné. Hospodin mu poskytl další příležitost, aby se naučil lekci bezmezné víry v jeho slovo a poslušnosti jeho příkazů.

Když ho prorok v Gilgálu napomenul, Saul měl pocit, že s ním bylo nesprávně nakládáno, a omlouval svou chybu. Samuel Saula miloval jako svého vlastního syna, zatímco Saul Samuelovo napomenutí odmítal, a proto se mu, pokud to bylo možné, vyhýbal.

Avšak Hospodin poslal svého služebníka k Saulovi s dalším poselstvím: „Toto praví Hospodin zástupů: Mám v patrnosti, co učinil Amálek Izraeli; položil se mu do cesty, když vystupoval z Egypta. Nyní jdi a pobij Amáleka; jako klaté zničíte vše, co mu patří. Nebudeš ho šetřit, ale usmrtíš muže i ženu, pachole i kojence, býka i ovci, velblouda i osla!“ (1 S 15,2.3) Hospodin prostřednictvím Mojžíše vynesl nad Amálekovci soud. Záznam o jejich krutosti spáchané na Izraeli byl doplněn příkazem: „Vymažeš památku Amálekovu zpod nebes. Nezapomeň!“ (Dt 25,19)

Po čtyři sta let bylo vykonání tohoto rozsudku odkládáno. Ale Amálekovci se

od svých hříchů neodvrátili. Teď nadešel čas, aby byl tak dlouho oddalovaný rozsudek vykonán.

Našemu milosrdnému Bohu je akt trestání něčím cizím. „Jakože jsem živ, je výrok Panovníka Hospodina, nechci, aby svévolník zemřel, ale aby se odvrátil od své cesty a byl živ.“ (Ez 33,11) Hospodin je „Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hřích; avšak viníka nenechává bez trestu.“ (Ex 34,6.7) Přestože si nelibuje v odplatě, vykoná soud nad přestupníky svého zákona. Je nucen tak jednat, aby obyvatele země ochránil před úplnou zkažeností a záhubou. Aby mohl zachránit některé, musí odstranit ty, kteří zatvrzele setrvávají v hříchu.

Avšak Bůh jedná milosrdně, i když vynáší rozsudek. Amálekovci měli být zničeni, ale Kénijci, kteří mezi nimi bydleli, byli uchováni. Tento národ, ačkoli nebyl zcela oproštěn od modlářství, uctíval Boha a choval se k Izraeli přátelsky.

Když dostal rozkaz, aby vytáhl proti Amálekovcům, Saul okamžitě vyhlásil válku. Na výzvu k boji se izraelsí muži

shromáždili pod jeho korouhev. Izraelci neměli získat slávu vítězství ani kořist svých nepřátel. Jejich účast ve válce měla být pouze výrazem poslušnosti vůči Bohu. Bůh chtěl, aby všechny národy spatřily úděl tohoto lidu, který pohrdl jeho svrchovaností.

„A Saul Amáleka pobíjel... Amáleckého krále Agaga chytil živého... Saul a jeho lid ušetřil Agaga a nejlepší kusy z bravu a skotu, z druhého vrhu, a ze skopců a vůbec ze všeho pěkného, a nechtěli je vyhubit jako klaté. Jako klaté zničili jen to, co bylo podřadné a bezcenné.“ (1 S 15,7-9)

Toto vítězství posloužilo k tomu, že v Saulovi znovu vzplála pýcha, která byla jeho největším nebezpečím. Ve ctižádostivé snaze zvýšit slávu svého triumfálního návratu si Saul dovolil napodobit zvyklosti okolních národů a ušetřil Agaga. Lid si ponechal nejpěknější kusy bravu, skotu a tažných zvířat a svůj hřích omlouvali tím, že dobytek má být přinesen jako oběť Hospodinu. Měli však v úmyslu použít ho jen jako náhradu, aby ušetřili svůj vlastní dobytek.

Saulovo troufalé nerespektování Boží vůle prokázalo, že mu nemůže být svěřena královská moc jako Hospodinu zástupci. Zatímco Saul a jeho armáda opojeni vítězstvím pochodovali domů, Samuel ve svém domě prožíval mučivou úzkost. Dostal od Hospodina poselství: „Lituji, že jsem ustanovil Saula králem, neboť se ode mne odvrátil a mými slovy se neřídí.“ (1 S 15,11) Prorok celou noc plakal a modlil se za zrušení tohoto strašného rozsudku.

Boží lítost není jako lítost člověka. Pokání člověka v sobě zahrnuje změnu

smýšlení. Boží pokání je vyvoláno změnou okolností a vztahů. Člověk může změnit svůj vztah k Bohu tím, že přijme podmínky, na jejichž základě může být přiveden do Boží přízně, anebo může na základě svého vlastního rozhodnutí od těchto příznivých podmínek odstoupit. Saulova neposlušnost změnila jeho vztah k Bohu. Ale podmínky přijetí u Boha zůstaly nezměněny, protože „u něho není proměny ani střídání světla a stínu“ (Jk 1,17).

ROZSUDEK

S těžkým srdcem se prorok příštího rána vydal na cestu, aby se setkal s králem, který sešel z pravé cesty. Samuel doufal, že snad Saul bude činit pokání a bude znovu přijat na Boží milost. Ale Saul, zatvrzelý svou neposlušností, vyšel Samuelovi vstříc se lží na rtech: „Bud' požehnán od Hospodina. Řídil jsem se Hospodinovým slovem.“ (1 S 15,13)

Na prorokovu přímou otázku: „A co to bečení ovcí, jež doléhá k mým uším, a to bučení dobytka, které slyším?“ Saul vysvětloval: „Přivedli je od Amáleka. Lid ušetřil nejlepší kusy z bravu a skotu, aby je obětoval Hospodinu, tvému Bohu. Ale zbytek jsme vyhubili jako klatý.“ (1 S 15,14.15) Aby kryl sám sebe, byl ochoten z hříchu neposlušnosti obvinít lid.

Poselství o Saulově zavržení muselo být vysloveno před izraelským vojskem, když byli naplněni pýchou nad vítězstvím, které přířkli udatnosti a válečnickému umění svého krále, protože Saul nespojoval Boha s úspěchem Izraele v této válce. Když prorok viděl důkaz

Saulovy vzpoury, vzplanul rozhořčením, že svedl Izrael k hříchu.

S pocitem, v němž se mísil smutek s nevolí, prohlásil: „Přestaň! Musím ti oznámit, co ke mně této noci Hospodin promluvil... Cožpak nejsi vůdcem izraelských kmenů, ačkoli sis dříve připadal nepatrný? Hospodin tě pomazal za krále nad Izraelem.“ (1 S 15,16.17) Zopakoval Hospodinův příkaz ohledně Amáleka a ptal se na důvod královny neposlušnosti.

Saul tvrdošjně pokračoval v sebeospravedlňování: „Vždyť jsem Hospodina uposlechl. Šel jsem cestou, na kterou mě Hospodin poslal. Přivedl jsem amáleckého krále Agaga a Amáleka jsem zničil jako klatého. Ale lid si vzal z kořisti, z bravu a skotu, to nejlepší z klatého, aby měl co obětovat v Gilgálu Hospodinu, tvému Bohu.“ (1 S 15,20.21)

Prorok vznešenými slovy smetl tvrz lží a vynesl neodvratný rozsudek: „Líbí se Hospodinu zápalné oběti a obětní hody víc než poslouchat Hospodina? Hle, poslouchat je lepší než obětní hod, pozorně rozvažovat je víc než tuk beranů. Vzдор je jako hříšné věštění a svěhlost jako kouzla a ctění domácích bužků. Protože jsi zavrhl Hospodinovo slovo, i on zavrhl tebe jako krále.“ (1 S 15,22.23)

Když král uslyšel tento děsivý rozsudek, zvolal: „Zhřešil jsem, neboť jsem přestoupil Hospodinův rozkaz i tvá slova. Báť jsem se lidu, proto jsem je uposlechl.“ (1 S 15,24) Vyděšený Saul vyznal své provinění, ale stále svaloval vinu na lid.

Nebyl to zármutek nad hříchem, nýbrž strach z trestu, co vedlo krále Izraele

k tomu, že prosil Samuela: „Nyní však se jmi ze mne prosím můj hřích a vrať se se mnou; chci se poklonit Hospodinu.“ (1 S 15,25) Kdyby byl Saul činil opravdové pokání, byl by svůj hřích vyznal veřejně. Avšak jeho hlavní starostí bylo udržet si své postavení a zachovat si věnost lidu. Chtěl být poctěn Samuelovou přítomností, aby tím posílil svůj vlastní vliv.

Prorok odpověděl: „Nevrátím se s tebou. Zavrhl jsi Hospodinovo slovo, proto Hospodin zavrhl tebe, abys nebyl králem nad Izraelem.“ (1 S 15,26) Když se Samuel obrátil k odchodu, uchopil král v panickém strachu cíp jeho pláště, aby ho zadržel, ale ten mu zůstal v rukou. Samuel nato řekl: „Dnes od tebe Hospodin odtrhl izraelské království a dal je tvému bližnímu, lepšímu, než jsi ty.“ (1 S 15,28)

Zbývalo ještě vykonat jeden přísný a hrozný čin spravedlnosti. Samuel rozkázal, aby před něj předvedli amáleckého krále.

Na prorokův příkaz tedy přišel provinilý a nemilosrdný Agag, který si liboval, že nebezpečí smrti pominulo. Samuel prohlásil: „Jako tvůj meč zbavoval ženy dětí, tak ať je tvá matka bezdětná nad jiné ženy.« A Samuel rozsekal Agaga na kusy před Hospodinem v Gilgálu.“ (1 S 15,33) Když to udělal, vrátil se do Rámy.

SAULOVA HOŘKÁ ZKUŠENOST

Když byl Saul povolán na trůn, nedostávalo se mu znalostí a měl vážné povahové nedostatky. Avšak Hospodin mu dal svého svatého Ducha a postavil ho tam, kde mohl rozvíjet vlastnosti nezbytné

pro vládce Izraele. Kdyby byl zůstal pokorný, každá dobrá vlastnost by se posílila, kdežto špatné sklony by ztratily na síle. To je dílo, které chce Hospodin vykonat pro všechny, kdo se mu odevzdají. Odhalil jim jejich povahové vady a dá jim sílu, aby napravili své chyby.

Ačkoli byl Saul zpočátku pokorný a nezakládal si na sobě, když byl povolán na trůn, úspěch ho učinil příliš sebevědomým. Udatnost a vojenské umění, které prokázal při osvobození Jábeše v Gileádu, podnítily nadšení celého národa. Nejprve připsal slávu Bohu, ale později si pocty přisvojil. Ztratil ze zřetel svou závislost na Bohu a srdcem odešel od Hospodina. Takto byla připravena cesta k jeho troufalému hříchu v Gilgálu. Táž slepá sebedůvěra ho vedla k odmítnutí Samuelova napomenutí. Kdyby uznal svou chybu, tato hořká zkušenost by ho v budoucnu dokázala ochránit. Kdyby se byl Hospodin po události v Gilgálu od Saula zcela odvrátil, nemluvil by s ním opět prostřednictvím svého proroka a nepověřil by ho splněním určitého úkolu, jímž mohl napravit chyby minulosti.

Když Saul setrval ve svém zatvrzelém sebeospravedlňování, odmítl jediný prostředek, kterým ho Bůh mohl zachránit před ním samým. Náboženskými obřady vykonanými v Gilgálu v přímém rozporu s Božím příkazem se Saul postavil mimo pomoc, kterou mu Bůh chtěl poskytnout. Při výpravě proti Amálekově se Hospodinu nelíbila částečná poslušnost. Bůh nedal lidem svobodu, aby se odchylovali od jeho požadavků.

„Poslouchat je lepší než obětní hod.“ (1 S 15,22) Bez trpělivosti, víry

a poslušného srdce byly přineseny oběti bezcenné. Když Saul navrhl, že obětuje to, co Bůh odsoudil k záhubě, otevřeně pohrdl Boží autoritou. Taková bohoslužba by byla urážkou nebes. Přesto mnozí jednájí podobně. Ačkoli odmítají věřit a plnit některé Hospodiny požadavky, nabízejí Bohu svou formální bohoslužbu. Hospodin je nemůže přijmout, jestliže setrvávají ve vědomém přestupování byť jen jednoho z jeho příkázání.

„Vzdor je jako hříšné věštění a svěhlost jako kouzla a ctění domácích bůžků.“ (1 S 15,23) Ti, kdo se stavějí proti Boží vládě, se spolčují s arciodpadlíkem. Satan způsobí, aby se všechno jevílo ve falešném světle. Ti, kdo jsou pod jeho okouzující mocí, se podobně jako naši první rodiče domnívají, že přestoupením Božího zákona získají pouze velké výhody.

Mnozí jsou takto satanem svedeni k sebeklamu a žijí ve víře, že slouží Bohu. V Kristově době projevíli židovští zákoníci a starší velkou horlivost pro Boží čest tím, že ukřižovali Božího Syna. Týž duch stále vládne v srdcích těch, kdo se rozhodli žít podle vlastní vůle v rozporu s vůlí Boží.

Saulovu osudnou troufalost je nutno přičíst satanským kouzlům. Ve své neposlušnosti vůči Božím příkazem byl skutečně inspirován satanem, tak jako jsou jím ovlivněni ti, kdo provozují kouzelnictví. A když byl pokárán, přidal ke vzpouře zatvrzelost. Nemohl by více urazit Božího Ducha, ani kdyby se byl otevřeně spojil s modloslužebníky.

V Saulovi dal Bůh Izraeli krále podle jejich vlastního srdce, jak řekl Samuel:

„Nuže tady je král, kterého jste si zvolili a vyžádali.“ (1 S 12,13) Jeho vzezření bylo v souladu s jejich představami o královské vznešenosti. Jeho osobní statečnost a vojevůdcovské schopnosti byly vlastnosti, které považovali za nejlepší pro zajištění úcty ostatních národů. Nežadovali vůdce se skutečně šlechtěným charakterem, který pěstoval lásku a Boží bázeň. Nevyhledávali Boží cestu, nýbrž svou vlastní. Proto jim dal Bůh

takového krále, jakého si přáli - takového, jehož charakter byl odrazem jejich vlastní povahy. Kdyby byl Saul spoléhal na Boha, Bůh by byl s ním. Když se však rozhodl jednat nezávisle na Bohu, Hospodin byl nucen ho pominout. Potom povolal na trůn „muže podle svého srdce“ (1 S 13,14), muže, který bude spoléhat na Boha a dá se vést Božím Duchem, muže, který když zhřeší, přijme napomenutí a napraví se.

POMAZÁNÍ DAVIDA

*Za nového krále Izraele byl vybrán
mladý pastýř.*

Jako mladý chlapec střežil David svá stáda, která se pásala na pahorcích kolem Betléma. Prostý pastýř zpíval písně, které sám skládal, a zvuk jeho harfy příjemně doprovázel melodii jeho zvučného mladého hlasu. Hospodin připravoval Davida pro dílo, které mu chtěl později světit.

„Hospodin řekl Samuelovi: »Jak dlouho ještě budeš nad Saulem truchlit? Já jsem ho zavrhl, aby nad Izraelem nekraloval. Naplň svůj roh olejem a jdi, posílám tě k Jišajovi Betlémskému. Vyhlédl jsem si krále mezi jeho syny. Pomazeš mi toho, o němž ti povím.« Samuel vykonal, co řekl Hospodin. Když přišel do Betléma, vyděšení starší města mu spěchali vstříc s otázkou: »Přinášíš pokoj?« Odvětil: »Pokoj.« (1 S 16,1.3-5) Starší přijali pozvání k obětování a Samuel povolal Jišaje a jeho syny. Byla přítomna celá Jišajova domácnost s výjimkou Davida, nejmladšího syna, který zůstal hlídat ovce.

Ještě než se pustili do obětního hodu, začal si Samuel prorockým zrakem prohlížet Jišajovy statné syny. Eliáb byl nejstarší a postavou i krásou se podobal Saulovi více než ostatní. Když se

Samuel díval na jeho královské chování, pomyslel si: „Jistě tu stojí před Hospodinem jeho pomazaný.“ (1 S 16,6) A čekal na Boží pokyn, aby ho mohl pomazat.

Jenže Eliáb se nebál Hospodina. Byl by pyšným a panovačným vládcem. Hospodin Saulovi řekl: „Nehleď na jeho vzhled ani na jeho vysokou postavu, neboť já jsem ho zamítl. Nejde o to, nač se dívá člověk. Člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce.“ (1 S 16,7) Můžeme se poučit ze Samuelovy chyby, jak lichý je odhad postavený na kráse tváře nebo vznešenosti postavy. Boží myšlení ve vztahu k jeho stvoření přesahuje naše omezené smýšlení. Avšak můžeme si být jisti, že pokud Boží děti podřídí svou vůli Bohu, bude jim dáno postavení, pro něž mají předpoklady, a budou uschnopněny splnit úkol, který jim byl svěřen.

Samuel si prohlédl Eliába a po něm postupně i jeho šest bratrů, kteří se zúčastnili bohoslužby. Avšak Hospodin nevyvolil ani jednoho z nich. Samuel s bolestným napětím pohlédl na posledního z mladíků. Zmaten a ohromen

se zeptal: „To jsou všichni mládenci?“ (1 S 16,11) Otec odpověděl: „Ještě zbývá nejmladší, ten však pase stádo.“ (1 S 16,11) Samuel ho požádal, aby pro něj poslal. Řekl: „Nebudeme stolovat, dokud sem nepřijde.“ (1 S 16,11)

Osamělý pastýř byl překvapen nenadálou návštěvou posla, který mu oznámil, že do Betléma přišel prorok a posílá pro něj. Proč by si ho prorok a soudce Izraele přál vidět? Ale bezodkladně výzvy uposlechl.

„Byl ryšavý, s krásnýma očima a pěkného vzhledu.“ (1 S 16,12) Když si Samuel prohlížel tohoto hezkého, mužného a skromného mladého pastýře, zazněl Hospodinův hlas: „Nuže, pomaz ho! To je on.“ (1 S 16,12) David se ve svém skromném povolání pastýře ukázal jako odvážný a věrný, a teď ho Bůh vybral, aby se stal vůdcem Božího lidu. „Samuel tedy vzal roh s olejem a pomazal ho uprostřed jeho bratrů. A Duch Hospodinův se Davida zmocňoval od onoho dne i nadále.“ (1 S 16,13) Prorok se s lehkým srdcem vrátil do Rámy.

Obřad pomazání Davida byl vykonán tajně. Pro mladého muže to byl náznak vysoké odpovědnosti, která ho čeká. To to poznání ho mělo uprostřed všech nebezpečí nadcházejících let povzbuzovat k věrnosti Božímu záměru, který má ve svém životě uskutečnit.

Velká čest, která byla Davidovi prokázána, ho nenaplnila pýchou. Mladý pastýř se vrátil na pahorky ke svým stádům stejně pokorný a skromný, jako byl před svým pomazáním. Avšak s novým tvůrčím nadšením skládal své písně a hrál na svou harfu.

Před ním se rozprostírala krajina ne všední a rozmanité krásy. Pozoroval slunce zaplavující nebe světlem, když vycházelo „jak ženich z komnaty...“, ve se jako rek, když běží k cíli“ (Ž 19,6). Viděl statné vrcholy hor tyčící se k obloze. A nad tím vším byl Bůh. Denní světlo, pozlaccující lesy, hory, louky a řeky, povznášelo mysl vzhůru, aby viděl Tvůrce veškerého dobra a každého dokonalého daru. Každodenní odhalování charakteru Stvořitele naplňovalo básníkovy mladé srdce chválou a radostí. Davidovy rozumové schopnosti se rozvíjely a jeho mysl a srdce se dostávaly do stále užšího společenství s Bohem. Jeho mysl neustále pronikala do nových hloubek, z nichž čerpal čerstvá témata pro své písně a které rozeznávaly hudbou jeho harfu. Jeho bohatě melodický hlas se nesl volným prostorem, jako by odpovídal na písně andělů v nebi.

Kdo může posoudit ovoce oněch let námahy a putování po opuštěných pahorcích? Žalmy oblíbeného izraelského pěvce měly v budoucích věcích rozněcovat lásku a víru v srdcích Božího lidu a přivádět jej do užšího společenství s laskavým srdcem Boha, který dává život všemu stvoření.

David se připravoval, aby mohl zaujmout vysoké postavení mezi nejvznešenějšími země. Otevřely se před ním jasnější představy o Bohu. Nejasná témata byla osvětlena, složité záležitosti objasněny a rozpory uvedeny v soulad. Každý paprsek nového světla vyvolal lahodnější chvalozpěv oddanosti k slávě Boha a Vykupitele. Když David viděl projevy Boží lásky ve svém životě, jeho srdce se rozechvělo ještě nadšenější

oslavou a vděčností. Jeho hlas zněl bohatšími melodiemi a jeho harfa se rozvučela ještě jásavější radostí. A mladý

pastýř byl čím dál silnější a jeho poznání se neustále prohlubovalo, protože na něm spočíval Hospodinův Duch.

DAVID A GOLIÁŠ

*Boží vítězství není závislé
na lidské síle či velikosti.*

Když si král Saul uvědomil, že ho Bůh odmítl, byl naplněn hořkou vzpourou a zoufalstvím. Neměl správnou představu o svém hříchu a nenapravil svůj život, nýbrž stále přemýšlel o tom, co považoval z Boží strany za nespravedlivé jednání vůči sobě, když bylo jeho potomkům upřeno nástupnické právo na trůn. Ustavičně se zabýval předpověděnou zkázou, která postihne jeho dům. Nepřijal Boží trest s pokorou, ale ve své nadutosti si tak zoufal, až málem ztratil rozum.

Jeho rádcové mu radili, aby vyhledal dobrého hudebníka v naději, že konejšivé tóny nějakého melodického nástroje uklidní jeho nepokojného ducha. Před krále byl jako znamenitý hráč na harfu předveden David. Jeho nebem inspirované melodie měly požadovaný účinek. Temný mrak nad Saulovou myslí byl jako zázrakem rozeznán.

Kdykoli bylo třeba, byl David znovu povolán, aby upokojil mysl neklidného panovníka. Ačkoli Saul nacházel v Davidovi a jeho hudbě zalíbení, mladý pastýř se vracel z královského paláce na pastviny polí a pahorků s pocitem úlevy.

David získával stále větší oblibu u Boha i u lidí. Pobýval na královském dvoře a poznával vladařské povinnosti. Pronikl do některých tajů v povaze prvního izraelského krále. Poznal, že Saulova domácnost není ve svém soukromém životě vůbec šťastná. To naplňovalo jeho mysl obavami. Ale sáhl po své harfě a vyluzoval melodie, které jeho mysl povznášely k Původci veškerého dobra, a temné mraky, které zdánlivě zahalovaly budoucnost stínem, byly rozptýleny.

Tak jako byl pro svůj úkol vychováván Mojžíš, tak podobně Hospodin připravoval Jišajova syna, aby se stal vůdcem Božího vyvoleného lidu. Liduprázdné pahorky a divoké rokle, jimiž David se svými stády procházel, byly místy, kde se zdržovala dravá zvěř. Nežrídka se stávalo, že jeho stáda napadli hladoví lvi nebo medvědi. David byl vyzbrojen pouze prakem a pastýřskou holí. Přesto prokázal velkou odvahu, když chránil své stádo. Když později popisoval tato střetnutí, řekl: „Když přišel lev anebo medvěd, aby odnesl ze stáda ovci, hnal jsem se za ním a bil jsem ho a vyrval mu ji z tlamy. Když se

proti mně postavil, chytil jsem ho za dolní čelist a bil jsem ho, až jsem ho usmrtil. Tvůj služebník ubil jak lva, tak medvěda.“ (1 S 17,34-36) Jeho zkušenost v něm rozvinula odvahu, pevnost a víru.

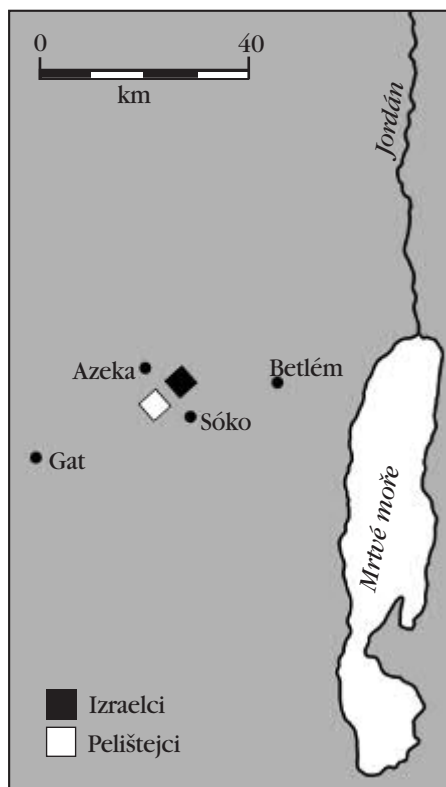
Když Izrael vyhlásil Pelištejcům válku, tři z Jišajových synů vstoupili do Saulovy armády, ale David zůstal doma. Po určité době však šel navštívit tábor. Na otcův příkaz měl přinést vzkaz a jídlo svým starším bratrům. Jišaj ovšem nevěděl, že izraelská armáda je v nebezpečí a že David je veden andělem, aby zachránil svůj lid.

Když se David přiblížil k vojsku, Izraelci a Pelištejci stáli proti sobě v bojovém postavení, armáda proti armádě. Tu vystoupil do popředí hrdina Pelištejců Goliáš a urážlivými slovy vyzýval Izraelce, aby ze svého středu vybrali muže, který by se s ním utkal v boji. Když se David dověděl, že pelištejský posměch na ně dopadá den co den, aniž se nějaký bojovník odváží vychloubače umlčet, vzplanul horlivostí obhájit Boží čest.

Izraelští vojáci byli sklíčeni. Říkali si navzájem: „Viděli jste toho muže, co vystoupil? Vystupuje, aby tupil Izraele.“ (1 S 17,25) S pocitem studu a rozhořčení David zvolal: „Kdo je ten neobřezaný Pelištejec, že tupí řady živého Boha?“ (1 S 17,26)

I jako pastýř projevoval David nevídanou odvahu, statečnost a sílu a Samuelova tajemná návštěva v domě jejich otce vzbudila v Davidových bratrech podezření o skutečném účelu prorokovy návštěvy. Probudila se v nich žárlivost.

A teď Eliab považoval Davidovu otázku za výtku své osobní zbabělosti, že se nepokusil obra umlčet. Starší bratr Davida hněvivě okřikl: „Proč jsi sem přišel? Komu jsi nechal ten houfeček ovcí na stepi? Však znám tvou drzost i tvé zlé srdce! Přišel jsi sem dolů, aby ses mohl dívat na bitvu.“ (1 S 17,28) David odpověděl uctivě, ale rozhodně:

Davidova bitva s Goliášem a rodná místa obou mužů. Betlém byl Davidovým rodným městem. Goliášovo rodné město bylo Gat. Pelištejci se shromáždili na kopci mezi Azeka a Soko, a Izraelci na severovýchod od nich. Mezi nimi se nacházelo údolí, kde se odebrala vlastní bitva.

„Copak jsem udělal? Nejde o královo slovo?“ (1 S 17,29)

DAVID PŘED KRÁLEM

Davidova slova byla ohlášena králi, který k sobě mladíka povolal. Pastýř řekl: „Člověk nesmí klesat na mysli. Tvůj služebník půjde s tím Pelištejcem bojovat.“ (1 S 17,32) Saul se pokusil Davida od jeho záměru odradit, ale mladý muž stál nepohnutě na svém: „»Hospodin, který mě vytrhl ze spárů lva a medvěda, ten mě vytrhne i ze spárů tohoto Pelištejce.« Saul tedy Davidovi řekl: »Jdi; Hospodin buď s tebou!« (1 S 17,37)

Po čtyřicet dnů se Izrael třásl před pelištejským obrem. Goliáš měl na hlavě bronzovou přilbu a byl oděn do šupinatého pancíře, který vážil pět tisíc šekelů bronzu. Na nohou měl bronzové holenice. Pancíř byl zhotoven z bronzových plátů, které se vzájemně překrývaly jako rybí šupiny, takže jím nemohlo proniknout žádné kopí. Obr nosil těžké kopí, vyrobené rovněž z bronzu. „Násada jeho kopí byla jako tkalcovské vratidlo a hrot jeho kopí vážil šest set šekelů železa. Před ním chodíval štítonoš.“ (1 S 17, 7)

Každé ráno a každý večer se Goliáš přiblížil k izraelskému táboru a volal: „Vyberte si někoho, ať ke mně sestoupí. Když mě v boji přemůže a zabije mě, budeme vašimi otroky. Avšak jestliže já přemohu jeho a zabiji ho, budete vy našimi otroky a budete nám sloužit... Dneska jsem potupil izraelské řady.“ (1 S 17,8-10)

Král příliš nedoufal, že bude David ve svém odvážném podniku úspěšný. Dal

příkaz, aby mladíka oděli do jeho osobní královské zbroje. Na hlavu mu nasadili těžkou bronzovou přilbu a oblékli ho do pancíře. Po boku mu visel panovníkův meč. Takto vyzbrojen se vydal za svým posláním. Ale zakrátko své kroky obrátil nazpět. Zneklidnění diváci si mysleli, že se David rozhodl neriskovat svůj život. Na něco takového však statečný mladý muž vůbec nepomyslel.

VÍTĚZSTVÍ ODVAHY A VÍRY

Když se vrátil, odložil královu zbroj a místo toho si vzal jen hůl a obyčejný prak. Z potoka vybral pět vhodných kamenů, vložil je do své pastýřské torby a s prakem v ruce se blížil k Pelištejci. Obr odvážně vykročil vpřed v očekávání, že se utká s nejsilnějším z izraelských bojovníků. Před ním kráčel jeho štítonoš, takže Goliáš vzbuzoval dojem, že mu nikdo nemůže odolat. Když se přiblížil, spatřil pouhého výrostka. Davidova dobře urostlá postava nechráněná výstrojí byla výhodou. Mezi jeho mladistvou siluetou a mohutnými rozměry Pelištejce byl nápadný rozdíl.

Goliáš byl překvapen a rozzloben. Vykřikl: „Copak jsem pes, že na mě jdeš s holí?“ (1 S 17,43) Zasypal Davida strašnými kletbami a pak posměšně křičel: „Pojď ke mně, ať vydám tvé tělo nebeskému ptactvu a polnímu zvířectvu.“ (1 S 17,44)

David nezakolísal. Vykročil vpřed a svému protivníkovi řekl: „Ty jdeš proti mně s mečem, kopím a oštěpem, já však jdu proti tobě ve jménu Hospodina zástupů, Boha izraelských řad, kterého jsi potupil. Ještě dnes mi tě Hospodin vydá

do rukou. Zabiji tě a srazím ti hlavu. Ještě dnes vydám mrtvolu z pelištejského tábora nebeskému plectvu a zemské zvěři. Celý svět pozná, že při Izraeli stojí Bůh. A celé toto shromáždění pozná, že Hospodin nezachraňuje mečem a kopím. Vždyť boj je Hospodinův. On vás vydá do našich rukou.“ (1 S 17,45-47)

Tato slova, která byla pronesena zvučným hlasem, se nesla vzduchem, takže je zřetelně slyšely tisíce naslouchajících vojáků. Rozzuřený Goliáš nadzvedl přílbu, která chránila jeho čelo, a vyrazil kupředu. „Když Pelištejec vykročil a přibližoval se k Davidovi, David rychle vyběhl z řady proti Pelištejci. David sáhl rukou do mošny, vzal odtud kámen, vymrštil jej z praku a zasáhl Pelištejce do čela. Kámen mu prorazil čelo a on se skácel tváří k zemi.“ (1 S 17,48.49)

Obě armády byly přesvědčeny, že bude David usmrcen. Když ale vzduchem zasvištěl kámen a zasáhl přímo cíl, všichni uviděli, jak se mohutný bojovník zapotácel a napřáhl ruce, jako by byl stížen slepotou. Pak zavrával a jako podřatý dub se skácel na zem.

David na nic nečekal. Přiskočil k Pelištejcově ležící postavě, oběma rukama uchopil Goliášův meč, zvedl jej do vzduchu a oddělil vychloubačovu hlavu od trupu. Z izraelského tábora se ozval radostný jásot.

Pelištejce zachvátilo zděšení. Vítězní Hebrejové se hnali za svými prchajícími nepřáteli „až k branám Ekrónu“ (1 S 17,52). „Pak Izraelci přestali Pelištejce stíhat a vyplenili jejich tábo-ry.“ (1 S 17,53)

ŽÁRLIVOST

*Saul těžce snášel
Davidovo poželbnání.*

Po porážce Goliáše si Saul ponechal Davida u sebe a nedovolil mu vrátit se do otcovského domu. A „Jónatan přilnul celou duší k Davidovi, zamiloval si ho jako sebe sama“ (1 S 18,1). Jónatan a David uzavřeli smlouvu, že při sobě budou držet jako bratři, a králův syn „svlékl plášť, který měl na sobě, a dal jej Davidovi, též své oděnění s mečem, lukem a opaskem“ (1 S 18,4). Přesto zůstal David skromný a získal si náklonnost jak lidu, tak i královského dvora. Bylo zřejmé, že mu Bůh žehná.

Saul cítil, že království bude bezpečnější, spojí-li se s ním člověk, který dostává poučení od Hospodina. Davidova přítomnost může být Saulovi ochranou, když s ním bude vycházet do války.

Boží prozřetelnost spojila Davida se Saulem. Davidovo postavení na dvoře mu dovolí seznámit se s královskými záležitostmi a umožní mu získat si důvěru národa. Útrapy, které ho postihnou v důsledku Saulova nepřátelství, ho povedou k tomu, aby cítil svou závislost na Bohu. A Jónatanův přátelský postoj byl rovněž opatřením Boží prozřetelnosti, aby byl uchován život budoucího vládce Izraele.

Když se Saul a David vraceli z bitvy s Pelištejci, „vyšly ze všech izraelských měst zpívající a tančící ženy vstříc králi Saulovi s radostí, s bubínky a loutnami“ (1 S 18,6). Jedna skupina zpívala: „Saul pobil své tisíce,“ zatímco jiný sbor odpovídal: „Ale David své desetitisíce.“ (1 S 18,7) Král se velice rozzlobil, protože David byl nad něho vyvýšen. Místo aby přemohl pocity žárlivosti, zvolal: „Davidovi přiřkli desetitisíce, a mně jen tisíce. Už mu chybí jen to království.“ (1 S 18,8)

Saulova touha po oblibě měla rozhodující vliv na jeho činy a způsob myšlení. Jeho měřítkem pro to, co je správné a co špatné, byla popularita. Saulovou ctižádostí bylo být první v očích lidí. Do královny mysli vstoupilo pevné přesvědčení, že David si získá srdce lidu a bude vládnout místo něho.

Saul otevřel své srdce duchu žárlivosti, která otrávil jeho nitro. Izraelský král se svou vůlí postavil proti vůli Nekočnému. Dovolil, aby jeho sklony ovládaly jeho úsudek, až se nakonec utápěl ve vášnivých návalech vzteku. Upadal do záchvatů zuřivosti, kdy byl schopen připravit o život kohokoliv, kdo se odvažil postavit se proti jeho vůli. Od

tohoto šílenství přecházel do malomyslnosti a pocitů sebeopovržení a jeho nitro naplňovala sebelítost.

Rád naslouchal Davidově hře na harfu a zdálo se, že v těch chvílích je zlý duch zahnán pryč. Avšak jednoho dne, když mladík ze svého nástroje vyluzoval krásnou hudbu, která doprovázela jeho hlas, když zpíval chvály Bohu, Saul znenadání mrštil po hudebníkovi svým kopím. Bůh Davida chránil a ten před hněvem šíleného krále utekl.

Jak Saulova nenávisť vůči Davidovi rostla, stále usilovněji hledal příležitost, aby ho připravil o život. Avšak žádný z jeho úkladů proti Hospodinovu pomazanému nebyl úspěšný. David spolehal na Boha, který je dost silný, aby ho zachránil. „Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem.“ (Př 9,10) A David se modlil, aby vedl dokonalý život před Bohem.

Lidé brzy poznali, že David je schopným člověkem. Záležitosti, které mu byly svěřeny, vykonával moudře a obratně. Radami mladého muže bylo možno se spolehlivě řídit, kdežto Saulův úsudek byl často nehodnověrný.

LÉČKY

Saul se Davida bál, protože bylo zřejmé, že je s ním Hospodin. Králi se zdálo, že Davidův život ho kárá, protože v porovnání s ním se ukazovaly vady jeho vlastního charakteru. Závist udělala ze Saula ubožáka. Kolik nevýslovného neštěstí způsobilo toto zlo v našem světě! Závist je ovoce pýchy, a je-li chována v srdci, může člověka nakonec přivést až k vraždě.

Král Davida pozorně sledoval v naději, že najde nějaký prohrěšek, který mu poslouží jako záminka k tomu, aby mohl mladého muže připravit o život, a přitom byl jeho zlý čin před národem ospravedlněn. Zosnoval léčku, přičemž Davida nabádal, aby bojoval proti Pelištejcům s ještě větší houževnatostí. Za odměnu mu slíbil dát za ženu svou nejstarší královskou dceru. Na tuto nabídku David skromně odpověděl: „Kdo jsem já a co je můj život a má otcovská čeleď v Izraeli, že mám být královým zetěm?“ (1 S 18,18) Panovník projevil své pokrytectví tím, že princeznu prodal za jiného.

Saul nabídl mladému muži svou mladší dceru Míkal za podmínky, že přinese důkaz o tom, že zabil určitý počet jejich nepřátel. „Saul si myslel, že David padne Pelištejcům do rukou.“ (1 S 18,25) Avšak David se z bitvy vrátil jako vítěz a stal se královým zetěm. Saulova dcera Míkal Davida milovala (viz 1 S 18,28) a rozrušený panovník byl ještě více přesvědčen, že je to muž, o němž Bůh řekl, že je lepší než on a že bude vládnout místo něho. Odhodil všechno předstírání a nařídil hodnostářům svého dvora, aby vzali život tomu, kterého nenáviděl.

Jónatan králi připomněl, co všechno David udělal, aby zachránil čest a život národa, a jak hrozná vina by spočinula na vrahovi člověka, jehož Bůh použil, aby rozprášíl jejich nepřátele. To zasáhlo královo svědomí. „A král se zapřísáhl: »Jakože živ je Hospodin, nebude usmrčen.«“ (1 S 19,6) David byl přiveden k Saulovi a sloužil mu jako předtím.

Znovu byla vyhlášena válka a David vedl armádu proti jejich nepřátelům.

Hebrejové dobyli velkého vítězství a lid vychvaloval Davidovu moudrost a hrdinství. To vyvolalo Saulovu dřívější hořkost vůči němu. Když mladý muž hrál a naplňoval palác příjemnou hudbou, přemohl Saula hněv a on mrštil po Davidovi kopím. Hospodinův anděl však odklonil smrtící zbraň. David vyvázl a utekl do svého domu. Saul poslal zvědy, kteří ho měli ráno chytit a usmrtit.

V RÁMĚ

Míkal Davida informovala o záměru svého otce. Naléhala na něj, aby utekl, a spustila ho z okna, aby mohl uprchnout. Utekl k Samuelovi do Rámy, kde prorok uprchlíka přijal.

Právě zde uprostřed hor Hospodinův vážený služebník pokračoval ve své práci. Skupina proroků s ním důkladně studovala Boží vůli a uctivě naslouchala naučením, která vycházela ze Samuelových úst. David se od učitele Izraele naučil vzácným ponaučením. Avšak Davidovo spojení se Samuelem jitrilo královu žárlivost, protože prorok svým vlivem podpořil jeho rivala. Král poslal svou stráž, aby přivedla Davida do Gibeje, kde chtěl provést svůj vražedný plán.

Poslové vyšli na cestu se záměrem připravit Davida o život, ale Ten, který je větší než Saul, je usměrňoval. Když se setkali s neviditelnými anděly, začali prorokovat a vzdávat slávu Hospodinu. Takto Bůh projevil svou moc, aby zamezil zlu. Saul měl vztek a vyslal jiné posly. I ti byli přemoženi Božím Duchem a připojili se k prvním v prorokování. Král poslal třetí vyslance, avšak

rovněž je Boží Duch ovlivnil, takže prorokovali.

Poté se Saul rozhodl, že půjde sám. Měl v úmyslu bez ohledu na následky Davida usmrtit svou vlastní rukou, jakmile ho dostihne.

Avšak setkal se s ním Boží anděl a zmocnil se ho Hospodinův Duch. Pokračoval v cestě, modlil se k Bohu, prorokoval a zpíval. Když přišel do prorokova domu v Rámě, odložil svůj svrchní šat, který byl znamením jeho postavení, a pod vlivem Božího Ducha ležel na zemi před prorokem a jeho žáky. Lidé se shromažďovali, aby se podívali na tento zvláštní výjev, a o králově zkušenosti se vyprávělo široko daleko.

JÓNATANOVO PŘÁTELSTVÍ

Pronásledovatel Davida ujistil, že je mezi nimi vše v pořádku, avšak David královu pokání příliš nedůvěřoval. Toužil se ještě jednou setkat se svým přítelem Jónatanem. Vědom si své vlastní nevinny, vyhledal králova syna a naléhavě si stěžoval: „Co jsem provedl? Jaký je můj zločin? Jaký je můj hřích vůči tvému otci, že mi ukládá o život?“ (1 S 20,1)

Jónatan se domníval, že jeho otec už neusiluje o Davidův život. „Toho buď dalek! Nezemřeš. Vždyť můj otec neudělá ani to nejmenší, aniž se mi svěří. Proč by tohle můj otec přede mnou skrýval? Není tomu tak.“ (1 S 20,2)

Jónatan nemohl uvěřit, že by po tak významném projevu Boží moci chtěl jeho otec Davidovi ublížit. To by byla vzpoura proti Bohu.

Avšak David nebyl přesvědčen. Řekl Jónatanovi: „Nicméně, jakože živ je

Hospodin a jakože živ jsi ty, od smrti mě dělí jen krůček.“ (1 S 20,3)

V době novoluní se v Izraeli slavily náboženské svátky. Očekávalo se, že jak David, tak Jónatan se objeví u královské tabule. Ale David se bál přijít a bylo dohodnuto, že navštíví své bratry v Betlémě. Při svém návratu se měl ukrýt na poli nedaleko hodovní síně a po tři dny se neměl objevit před králem. Jónatan si bude všimát Saulovy reakce. Jestliže král neprojeví žádný hněv, pak bude pro Davida bezpečně vrátit se na králův dvůr.

Když bylo Davidovo místo druhý den prázdné, král se zeptal: „Proč Jišajův syn včera ani dnes nepřišel k hodu?“ Jónatan Saulovi odpověděl: »David mě naléhavě prosil, aby směl do Betléma. Řekl: ‘Propusť mě, naše čeled’ má ve městě obětní hod. Můj bratr mi přikázal přijít. Jestliže jsem tedy získal tvou přízeň, rád bych se uvolnil a podíval se na své bratry.’ Proto se nedostavil ke královu stolu.« (1 S 20,27-29)

Když Saul uslyšel tato slova, byl přemožen hněvem. Prohlásil, že dokud je David naživu, Jónatan nemůže usednout na trůn. Je třeba okamžitě povolát Davida a zabít ho. Jónatan se za něj opět přimlouval: „Proč má zemřít? Co provedl?“ (1 S 20,32) To krále v jeho zuřivosti jen ještě víc popudilo, takže kopím, které bylo určeno pro Davida, mrštíł po svém vlastním synovi.

Princ byl zarmoucen a pokořen. Opustil královskou rezidenci a ve smluvenou dobu odešel na místo, kde se měl David dovědět o králových záměrech. Hořce plakali. Králův zlověstný hněv vrhl stín na tyto mladé muže a jejich

zármutek byl nevýslovný. Když se rozcházel, zněla Davidovi v uších Jónatanova poslední slova: „Jdi v pokoji. Co jsme si my dva v Hospodinově jménu přísahali, toho ať je Hospodin navěky svědkem mezi mnou a tebou i mezi mým a tvým potomstvem.“ (1 S 20,42)

U ACHÍMELEKA

David spěchal do Nóbu. Sem byl ze Šíla přenesen svatostánek a jako velekněz tu sloužil Achímelek. Kněz pohlížel na Davida užasle, když přišel ve spěchu a zcela sám. Chtěl vědět, co ho sem přivedlo. Mladý muž se ve své nouzi uchýlil k podvodu. Řekl knězi, že byl vyslán králem, aby splnil tajný úkol.

David tu projevil nedostatek víry v Boha a jeho hřích zapříčinil veleknězovu smrt. Kdyby se byl Achímelek dověděl celou pravdu, věděl by, co má udělat, aby si zachránil život. Bůh žádá, aby se jeho lid vyznačoval pravdomluvností, a to dokonce i v těch nejtěžších zkouškách.

Dóeg, nejpřednější ze Saulových pastýřů, plnil své sliby na bohoslužebném místě. Tento muž byl svědkem Davidova rozhodnutí utéct na jiné bezpečné místo. David Achímeleka požádal o meč, a ten mu řekl, že žádný nemá, ovšem kromě meče Goliášova, který je uchováván jako památka ve svatostánku. David odpověděl: „Není nad něj, dej mi jej.“ (1 S 21,10)

David utekl ke králi Gatu Akíšovi. Měl totiž pocit, že bude ve větším bezpečí uprostřed nepřátel svého lidu než na území ovládaném Saulem. Avšak Akíšovi bylo oznámeno, že David je oním

mužem, který před několika lety zabil pelištejského bohatýra. Nyní se ten, který hledal útočiště mezi nepřáteli Izraele, nacházel ve velkém nebezpečí. Avšak předstíraným šílenstvím oklamal nepřátele, a tak jim unikl.

Davidovou první chybou bylo, že nedůvěřoval Bohu v Nóbu. Druhé chyby se dopustil podvedením Akíše. Když na něj přišla zkouška, jeho víra se otřásla a projevila se lidská slabost. V každém člověku viděl zvěda a zrádce. Když ho honili a pronásledovali jako divokou zvěř, zmatek a úzkost mu málem zastřeily pohled na nebeského Otce.

Každé selhání Božích dětí je způsobeno nedostatkem víry. Když nás zahalují stíny, musíme se dívat nahoru. Nad tmavými mraky září světlo. David neměl nedůvěřovat Bohu. Byl Hospodinovým pomazaným. Kdyby byl odvrátil svou mysl od obtížné situace, do níž se dostal, a přemýšlel o Boží moci a majestátnosti, prožíval by pokoj i uprostřed stínů smrti.

ÚKRYT V JESKYNI

David vyhledal útočiště v judských horách. Udělal dobře, že se ukryl v jeskyni Adulámu, na místě, kde mohlo i malé vojsko odolat velké armádě. „Když o tom uslyšeli jeho bratři a celý dům jeho otce, sestoupili tam k němu.“ (1 S 22,1) Davidova rodina se nemohla cítit bezpečně, protože věděla, že proti nim mohou být Saulem kdykoli vznesena nerozumná podezření kvůli jejich vztahu k Davidovi. Teď se dověděli to, co se v Izraeli už všeobecně vědělo, totiž že Bůh vybral Davida za budoucího

vládce svého lidu. Věřili, že s ním budou bezpečnější.

V jeskyni Adulámu se rodina sjednotila v soucitu a lásce. Jišajův syn zpíval a hrál na harfu. Okusil hořkost nedůvěry ze strany svých vlastních bratrů a soulad, který nyní nastal, vlil do uprchlíkova srdce radost.

Mnozí ztratili důvěru k vládci Izraele, protože viděli, že už není veden Hospodinovým Duchem. Kolem Davida se shromáždili „všichni utlačovaní, všichni stíhaní věřitelem a všichni, jejichž život byl plný hořkosti. Stal se jejich velitelem. Bylo s ním na čtyři sta mužů.“ (1 S 22,2) Zde měl David své malé království, kde vládl pořádek a disciplína. Ale ani tam nebyl v bezpečí, protože se mu stále dostávalo důkazů o tom, že král se nevzdal svého vražedného záměru.

Hospodinův prorok ho varoval před nebezpečím, proto utekl ze svého úkrytu do lesa Cheretu. Bůh Davida učil sebeovládání, aby byl připraven stát se jak moudrým generálem, tak i spravedlivým a milosrdným králem.

Saul se chystal chytit Davida do pasti v jeskyni Adulámu, a když se ukázalo, že David toto útočiště opustil, zuřil. Davidův útěk byl záhadou. Informovali snad nějakí zrádci v jeho táboře Jišajova syna o jeho plánu?

Saul svým poradcům tvrdil, že proti němu bylo zosnováno spiknutí, a nabídkou bohatých darů a poct je podplatil, aby mu prozradili, kdo z jeho lidu Davidovi pomáhá. Udavačem se stal Dóeg Edómský. Veden ctížádostí, lakomstvím a nenávisí ke knězi, který napomenul jeho syny, podal Dóeg zprávu o Davidově návštěvě u Achímeleka a postavil ji do

takového světla, že Saul vzplanul hněvem proti Božímu muži. Šílený zuřivostí prohlásil, že musí být vyhubena celá kněžova rodina. Na králův rozkaz vyhladila Dóegova vražedná ruka nejen Achímeleka, ale i členy jeho otcovského domu, „osmdesát pět mužů nosících lněný

efód“ (1 S 22,18). Toho byl Saul schopen, když se vydal do satanovy moci.

Tento čin naplnil celý Izrael hrůzou. Takové krutosti se dopustil král, kterého si vybrali. Měli Boží schránu, ale kněží, kteří zde sloužili, byli povražděni mečem.

NA ÚTĚKU

*David pronásledován Saulem
se uchýlil k Pelištejcům.*

„Unikl jen jeden syn Achímeleka, syna Achítúbova, jménem Ebjátar. Uprchl za Davidem. Ebjátar oznámil Davidovi, že Saul Hospodinovy kněze povraždil. David Ebjátarovi řekl: »Věděl jsem onoho dne, že je tam Dóeg Edómský a že to určitě oznámí Saulovi. To jako bych sám napadl všechny příslušníky tvého rodu. Zůstaň se mnou, neboj se. Kdo ukládá o život mně, ukládá o život tobě. U mne jsi pod ochranou.« (1 S 22,20-23)

Protože byl stále honěn králem, uchýlil se Davidův odvážný oddíl na poušť Zíf. V této době, kdy David prožíval tak málo příjemných okamžiků, ho nenadále navštívil Jónatan. Oba přátelé si vzájemně vyprávěli své různé zkušenosti a Jónatan Davidovi dodal odvahy slovy: „Neboj se, ruka mého otce Saula tě nenajde. Ty budeš kralovat nad Izraelem a já budu druhým po tobě. Také můj otec Saul to ví.“ (1 S 23,17) Pronásledovaný štvaneček byl velmi povzbuzen. „Oba uzavřeli před Hospodinem smlouvu. David zůstal v Choreši a Jónatan se odebral ke svému domu.“ (1 S 23,18)

Zífejci poslali Saulovi do Gibeje vzkaz, že vědí, kde se David ukrývá, a že krále

zavedou k jeho úkrytu. Avšak David byl před jejich záměry varován, a tak změnil místo svého pobytu a vyhledal útočiště v horách mezi pouští Maónem a Mrtvým mořem.

Saulovi opět přišel vzkaz: „Hle, David je v poušti Ěn-gedí.« Saul tedy vzal tři tisíce mužů vybraných z celého Izraele a vydal se hledat Davida a jeho muže po Kozorožcích skalách.“ (1 S 24,2.3) Davidův oddíl čítal pouze šest set mužů. Jišajův syn čekal v odlehlé jeskyni na Boží vedení, aby se dověděl, co má dělat.

Když Saul vystupoval do hor, vstoupil sám do téže jeskyně, v níž byl ukryt David se svým oddílem. Když to Davidovi muži uviděli, nabádali svého vůdce, aby Saula zabil. Král byl nyní v jejich moci. To byl jasný důkaz, že Bůh sám vydal nepřítele do jejich rukou, aby ho zničili. David byl pokoušen, aby přijal tento pohled na věc, ale promluvil k němu hlas svědomí. „Je to přece Hospodinův pomazaný!“ (1 S 24,7)

Davidovi muži svému veliteli připomněli Boží slova: „Vydám ti do rukou tvého nepřítele.“ A naléhali: „Můžeš s ním naložit, jak se ti líbí.« David se

příkradl a odřízl cíp Saulova pláště.“ (1 S 24,5)

Saul se postavil a vyšel z jeskyně, aby pokračoval v pátrání, když tu ke svému překvapení uslyšel hlas: „Králi, můj pane!“ (1 S 24,9) Kdo ho volá? Jišajův syn. Muž, kterého si už tak dlouho přejde zabít. David se poklonil a pak Saulovi řekl: „He, na vlastní oči dnes vidíš, že tě dnes v jeskyni vydal Hospodin do mých rukou. Říkali, abych tě zabil. Já jsem tě však ušetřil. Řekl jsem: Na svého pána nevztáhnou ruku. Je to přece Hospodinův pomazaný. Pohleď, můj otče! Pohleď na cíp svého pláště v mé ruce. Odřízl jsem cíp tvého pláště a nezabil jsem tě. Uvaž a pohleď, že na mé ruce nelpí žádné zlo ani nevěrnost. Já jsem se proti tobě neprohřešil, ale ty mi ukládáš o život, chceš mi jej vzít.“ (1 S 24,10-12)

Saul byl hluboce dojat, když si uvědomil, jak byl zcela v moci muže, o jehož život usiloval. Saul roztál a zvolal: „Což to není tvůj hlas, můj synu Davide?“ A Saul se dal do hlasitého pláče.“ (1 S 24,17) Pak Davidovi řekl: „Jsi spravedlivější než já. Ty mi odplácíš dobrým, ale já jsem ti odplácel zlým. Dals mi to dnes najevo, když jsi mi prokázal dobro. Hospodin mě vydal do tvých rukou, ale tys mě nezabil. Kdypak někdo najde svého nepřítele a nechá ho odejít v dobrém? Kéž tě Hospodin odmění dobrým za to, cos mi dnes učinil! Věřu, teď už vím, že kralovat budeš určitě ty. Izraelské království bude v tvých rukou stále.“ (1 S 24,18-21) A David uzavřel se Saulem smlouvu, že nevyhladí jeho jméno.

David nemohl důvěřovat královým ujištěním, proto když Saul odtáhl

domů, zůstal v horách. I poté, co zlomyšlní lidé dělají a říkají ošklivé věci proti Hospodinovým služebníkům, Boží Duch s nimi zápasí, a oni někdy pokoří svá srdce před těmi, které chtěli zničit. Avšak když znovu otevřou dveře Zlému, probudí se staré nepřátelství a oni se vrátí k témuž postoji, z něhož činili pokání. Satan může takové lidi použít s větší mocí než dříve, protože se postavili proti většímu světlu.

SAMUELOVA SMRT

„Když Samuel zemřel, všechen Izrael se shromáždil a oplakával ho. Pochovali ho v jeho domě v Rámě.“ (1 S 25,1) Zemřel velký a dobrý prorok a vynikající soudce. Od svého dětství chodil Samuel před Izraelem v poctivosti svého srdce. Ačkoli Saul byl králem, Samuel měl mnohem větší vliv než on, protože žil věrně a byl oddaný Bohu.

Lidé viděli, jaké chyby se dopustili tím, že si přáli mít krále, aby se nelišili od okolních národů. Mnozí pohlíželi s obavami na situaci ve společnosti, která byla brzy prokvašena bezbožností. Izrael právem truchlil nad smrtí Hospodino-va proroka Samuela.

Národ ztratil toho, k němuž byli lidé zvyklí přicházet se svými velkými nesnázemi. Ztratil člověka, který se za ně u Boha stále přimlouval a měl na mysli jejich nejvyšší blaho. „Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého.“ (Jk 5,16) Zdálo se, že král je téměř šílený. Spravedlnost byla převrácena a rád se změnil ve zmatek.

Lidem se honily hlavou hořké úvahy, když se dívali na Samuelovo tiché místo

odpočinku a připomněli si, jak byli pošetilí, když ho odmítli za svého vůdce. Samuel měl totiž tak úzké spojení s nebesy, že se zdálo, že poutá celý Izrael k Hospodinovu trůnu. Učil je milovat a poslouchat Boha. Teď byl však mrtev. Lidé cítili, že jsou vydáni na milost a nemilost králi, který se postavil na stranu satana a který odvede lid od Boha a nebes.

David věděl, že Samuelovou smrtí bylo zlomeno další pouto, které Saula brzdilo v jeho činech, a cítil se méně bezpečný, než když prorok žil. Proto utekl do Páranské stepi. V této bezútesné pustině, když si uvědomil, že prorok je mrtev a král je jeho nepřitelem, zpíval: „Nedopustí, aby uklouzla tvá noha, nedříme ten, jenž tě chrání. Ano, nedříme a nespí ten, jenž chrání Izraele. Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky.“ (Ž 121,3-8)

NÁBAL A ABÍGAJIL

David a jeho muži chránili dobytek a stáda bohatého muže jménem Nabal, který měl ohromný majetek v Páranu. Nabal byl grobián a skrblík.

Nadešel čas stříže ovcí, doba pohostinnosti. David a jeho muži potřebovali zásoby jídla a Jišajův syn poslal k Nabalovi deset mladých mužů, jimž nařídil, aby ho pozdravili slovy: „Buď zdrav! Pokoj tobě, pokoj tvému domu, pokoj všemu, co máš. Právě jsem

slyšel, že slavíš stříž. Nuže, tvoji pastýři bývali s námi. Neublížovali jsme jim. Nepohřešili nic po všechny dny, co byli na Karmelu. Zeptej se svých mládenců, povědí ti o tom... Dej prosím svým otrokům a svému synu Davidovi něco z toho, co máš po ruce.“ (1 S 25,6-8)

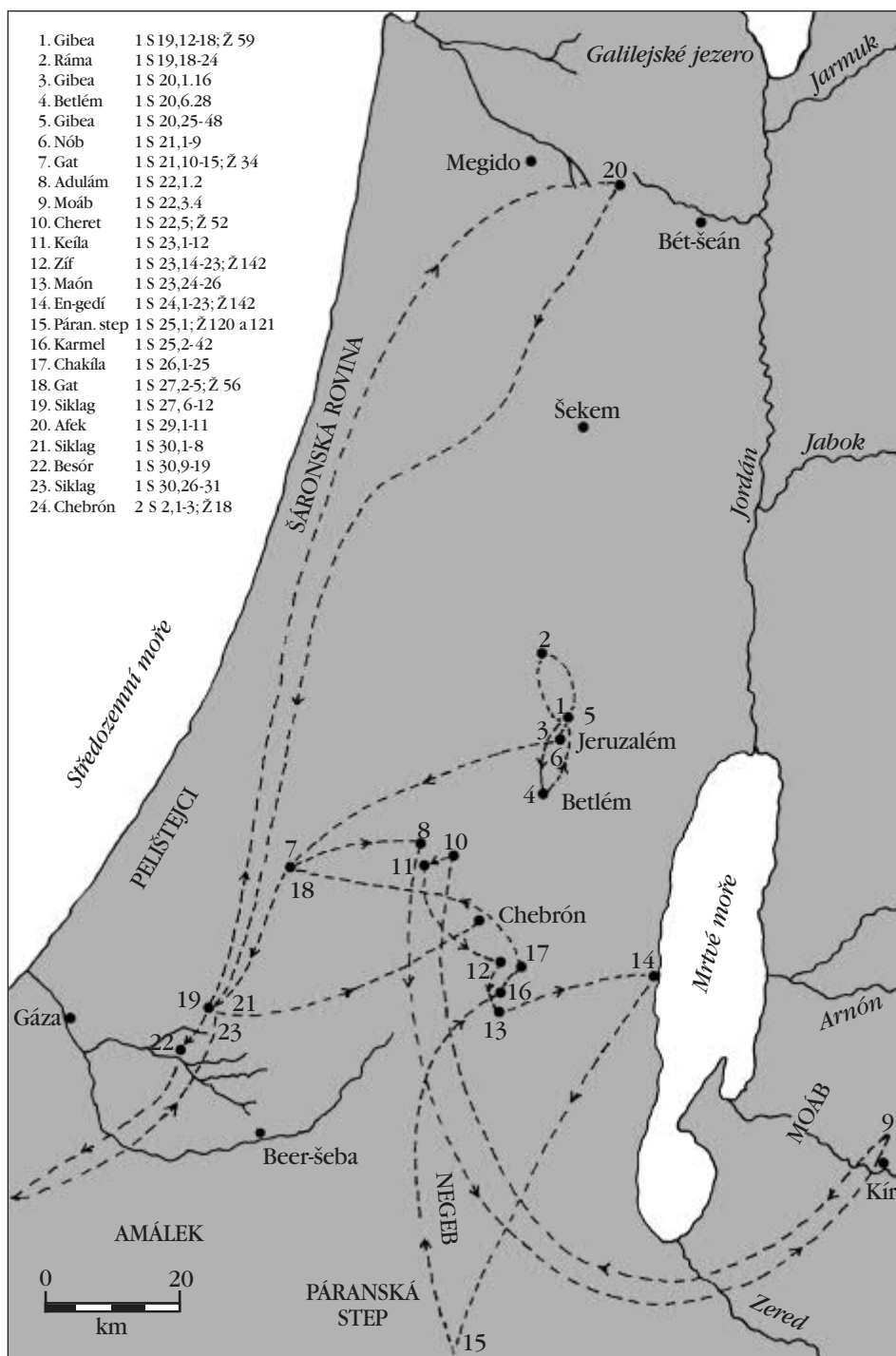
Bohatý muž byl požádán, aby dal něco ze své hojnosti, a naplnil tak potřeby těch, kteří mu prokázali tak cenné služby. Nabalova odpověď vyjevila jeho povahu: „Kdo je David? Kdo je to Jišajův syn? Dnes přibývá otroků, kteří se odtrhují od svých pánů. Mám snad vzít svůj chléb, svou vodu a zvířata, která jsem porazil pro své stříhače, a dát je mužům, o nichž ani nevím, odkud jsou?“ (1 S 25,10.11)

David byl rozhořčen. Rozhodl se, že potrestá muže, který mu odepřel poskytnout to, na co má právo, a ještě ho nespravedlivě urazil. Tato prudká reakce odpovídala spíše Saulově než Davidově povaze. Jišajův syn se ještě musí naučit trpělivosti.

Aniž se poradila se svým manželem, připravila Abígajil hojné zásoby jídla, které po služebnících poslala napřed. Pak se sama vydala na cestu, aby se setkala s Davidem. „Jakmile Abígajil uviděla Davida, rychle sesedla s osla, padla před

---

Davidovo putování na útěku před Saulem. Místa, kudy se David pohyboval, jsou na mapě označena a očíslována. V tabulce jsou jejich jména, která odpovídají jednotlivým číslům, a biblické texty, jež popisují, co se zde odebrálo. Zde jsou také vyznačeny žalmy, které David napsal po prožitých zkušenostech.

Davidem na tvář a poklonila se k zemi. Padla mu k nohám a zvolala: »Má, má je to vina, můj pane. Necht' smí tvá otrokyně k tobě promluvit, vyslechni slova své otrokyně.« (1 S 25,23.24) Abígajil Davida oslovila s takovou uctivostí, jako kdyby mluvila s korunovaným vládcem. Laskavými slovy se snažila utiřit jeho zjitřené city. Plná Boží moudrosti a lásky vysvětlila, že nešlechtné jednání jejího manžela nebylo výrazem uvážení nepřátelského postoje, ale jen projevem jeho nešťastné sobecké povahy. Pak Davidovým mužům na usmířenou nabídla své bohaté zásoby porostlin.

Řekla: „Vždyť Hospodin jistě zbuduje mému pánu trvalý dům. Můj pán vede boje Hospodinovy a po všechny tvé dny se na tobě nenašlo nic zlého.“ (1 S 25,28) Abígajil naznačila, že David má bojovat Boží bitvy. Nemá hledat pomstu za osobní křivdy, ačkoli je pronásledován jako zrádce. „Až Hospodin učiní mému pánu všechno to dobré, jež ti přislíbil, a pověří tě, abys byl vévodou nad Izraelem, nebudeš mít újmu ani výčitky, můj pane, že jsi zbytečně prolil krev, aby sis pomohl.“ (1 S 25, 30.31)

Tak jako květina vydechuje vůni, tak Abígajilina zbožnost zcela mimoděk vyzařovala z její tváře i z jejích slov a činů. Její nitro naplňoval Boží Duch. Její řeč, okořeněná milostí, prozrazovala nebeský vliv. David se zachvěl, když se zamyslel nad svým zbrklým záměrem. „Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími.“ (Mt 5,9) Kéž by bylo mnohem víc lidí podobných této izraelské ženě, lidí, kteří by

rozvážnými a moudrými slovy tišili rozjitřené city, předcházeli ukvapeným činům a bránili velkým hříchům!

Pod mocí Abígajilina vlivu a jejích argumentů Davidův hněv vyprchal. Byl přesvědčen, že nad sebou ztratil kontrolu. Přijal napomenutí s pokorným srdcem, v souladu se svými vlastními slovy: „Spravedlivý ať mě třeba bije, pokládám to za milosrdenství, ať mě trestá, je to pro mou hlavu olej.“ (Ž 141,5) Projevil vděčnost a požehnal Abígajile, protože mu správně poradila. Jak málo lidí přijímá napomenutí s vděčností a blahorečí těm, kdo se je snaží uchránit před špatným jednáním!

Když se Abígajil vrátila domů, našla Nábala a jeho hosty opilé při hlučné zábavě. Až příštího dne řekla svému manželovi, co se přihodilo při jejím rozhovoru s Davidem. Když si uvědomil, že ho jeho bláznivé jednání málem stálo život, ranila ho mrtvice. Byl naplněn hrůzou a upadl do beznadějně netečnosti. Po deseti dnech zemřel. Uprostřed jeho veselí mu Bůh řekl tak jako bohatému muži v podobenství: „Blázne! Ještě této noci si vyžádají tvou duši.“ (L 12,20) David se pak s Abígajilou oženil. Měl už jednu ženu, avšak zvyky národů jeho doby převrátily jeho úsudek. Hořký důsledek toho, že si vzal několik žen, David bolestně pociťoval po celý svůj život.

DAVIDOVA VELKORYSOST

Zífejci Saula znovu informovali o Davidově úkrytu v naději, že si tak zajistí královu přízeň. Saul ještě jednou shromáždil své bojovníky a vedl je při pronásledování Davida. Avšak spojenečtí

zvědové o tom Jišajova syna zpravili a David šel s několika svými muži zjistit pozice svého nepřítele.

Byla noc, když narazili na stany krále a jeho společníků. Nepozorováni viděli, že tábor odpočívá ve spánku. Na Davidovu otázku: „Kdo se mnou sestoupí k Saulovi do tábora?“ okamžitě odpověděl Abišaj: „Já s tebou sestoupím.“ (1 S 26,6)

Krytí stíny pahorků, vstoupili David a jeho společník do tábora. Přišli až k spícímu Saulovi. Jeho kopí bylo zabodnuto do země a u hlavy měl džbánek s vodou. Vedle něj ležel Abnér, generál jeho vojska, a všude kolem nich spící vojáci. Abišaj vzal Saulovo kopí a řekl: „Bůh ti dnes vydal do rukou tvého nepřítele. Teď dovol, ať ho jedinou ranou přirazím kopím k zemi, druhé rány nebude třeba.“ (1 S 26,8) Čekal na svolení, ale k jeho uchu dolehla tichá slova: „Neodpravuj ho! Vždyť kdo vztáhne ruku na Hospodinova pomazaného a zůstane bez trestu? ... Jakože živ je Hospodin, jistě jej Hospodin zasáhne; buď nadejde jeho den, kdy zemře, anebo odejde do boje a bude smeten. Chraň mě však Hospodin, abych vztáhl ruku na Hospodinova pomazaného. Vezmi tady to kopí, které má v hlavách, i džbánek na vodu a odejděme.« Nikdo nic neviděl, nikdo nic nevěděl, nikdo se neprobudil, všichni spali; padla na ně mráko-ta od Hospodina.“ (1 S 26,9-12)

Když byl David v bezpečné vzdálenosti od tábora, zavolal silným hlasem na Abnéra: „Jestlipak odpovíš, Abnére? ... Jsi přece muž. Kdo je ti v Izraeli roven? Proč jsi nestřežil krále, svého pána? Někdo z lidu přišel krále, tvého

pána, odpravit. Nepočínal sis dobře. Jakože živ je Hospodin, jste syny smrti, protože jste nestřežili svého pána, Hospodinova pomazaného. Podívej se teď, kde je královo kopí a džbánek na vodu, který měl v hlavách!« Saul poznal po hlase Davida. Otázal se: »Je to tvůj hlas, můj synu Davide?« David řekl: »Je to můj hlas, králi, můj pane.« Dále řekl: »Proč vlastně můj pán pronásleduje svého otroka? Vždyť čeho jsem se dopustil? Co je na mně zlého?« (1 S 26,14-18)

Z králových rtů znovu splynulo vyznání: „Zhřešil jsem. Vrať se, můj synu Davide. Nic zlého ti už neudělám, protože sis dnes cenil mého života. Počínal jsem si jako pomatenec, převelice jsem chybil.“ (1 S 26,21)

David odpověděl: „Tu je královo kopí. Ať sem přijde někdo z družiny a odnese je.“ (1 S 26,22) Ačkoli Saul slíbil, že mu neudělá nic zlého, David se nevydal do jeho moci.

U PELIŠTEJCŮ

Když se rozcházel, Saul řekl: „Buď požehnán, můj synu Davide! Jistě mnoho vykonáš a dokážeš.“ (1 S 26,25) Avšak Jišajův syn nedoufal, že král dlouho setrvá v takovém rozpoložení mysli.

David ztratil naději na usmíření. Zdálo se, že se nakonec přece jen stane obětí králových bezbožných intrik. Se šesti sty muži, jimž velel, přeběhl k Akišovi, králi Gatu.

David učinil závěr, že Saul uskuteční svůj vražedný záměr, aniž se poradil s Bohem. Přestože Saul osnoval jeho zničení, Hospodin pracoval na tom, aby

Davidovi zajistil království. Když se lidé dívají na vnější okolnosti, pak si těžkosti a zkoušky, které na ně Bůh dopouští, vysvětlují jako něco, co jen způsobí jejich zkázu. David se díval na vnější situaci a neměl na zřeteli Boží sliby. Pochyboval, že by vůbec někdy mohl usednout na trůn. Dlouhotrvající těžkosti oslabily jeho víru a vyčerpaly jeho trpělivost.

Hospodin neposlal Davida, aby hledal pomoc u Pelištejců, nejzarytějších nepřátel Izraele. Přesto se David, který ztratil veškerou důvěru k Saulovi a těm, kdo mu sloužili, vydal na milost a nemilost nepřátelům svého lidu. Bůh ho povolal, aby vztyčil svou korouhev v judské zemi, ale nedostatek víry ho přivedl k tomu, že zapomněl na své zodpovědné postavení.

Pelištejci se Davida báli víc než Saula. Tím, že vyhledal jejich ochranu, odkryl David Pelištejcům slabost svého vlastního národa. Tak tyto neoblomné nepřátele povzbudil k utlačování Izraele. David byl pomazán, aby se postavil na obranu Božího lidu.

Hospodin svým služebníkům nedovoluje, aby povzbuzovali nevěřící tým, že jim odhalí nedostatky Božího lidu. Mimoto tým u svých souvěrců vzbudil dojem, že šel k pohanům, aby sloužil jejich bohům. Tento čin způsobil, že mnozí proti němu získali předsudky. Udělal přesně to, co si přál satan. David se nevzdal uctívání pravého Boha ani oddanosti Boží věci, ale pro své osobní bezpečí obětoval svou důvěru k Bohu.

Pelištejský král přijal Davida srdečně. Obdivoval ho a byl polichocen, že Hebrej hledá jeho ochranu. David s sebou přivedl svou rodinu, své služebnictvo a veškerý svůj majetek a totéž

učinili i jeho muži. Všechno nasvědčovalo tomu, že se přišel natrvalo usadit v pelištejské zemi. To Akíše potěšilo a slíbil, že izraelským uprchlíkům poskytne ochranu.

Na Davidovu žádost mu král blahosklonně věnoval Siklag. Ve městě, které jim bylo dáno zcela k dispozici, mohl David a jeho muži uctívat Boha svobodněji než v Gatu, kde se mohly pohanské obřady stát zdrojem zla.

Když pobýval v tomto odděleném městě, David podnikal výpravy proti Gešúrejčům, Girzejčům a Amálekocům. Nikoho nenechal naživu, aby se zprávy o tom nedonesly do Gatu. Akíšovi dal na srozuměnou, že bojuje proti svému vlastnímu národu, proti judským mužům. Tímto pokrytectvím posiloval sebevědomí Pelištejců, protože král si říkal: „Vzbudil velikou nelibost u svého lidu, Izraele; navždy zůstane mým služebníkem.“ (1 S 27,12) David se ovšem neřídil Božími radami, když podváděl.

„V oněch dnech shromáždili Pelištejci své válečné šiky, aby bojovali proti Izraeli. Akíš řekl Davidovi: »Jistě víš, že potáhneš se mnou v šiku ty i tvoji muži.«“ (1 S 28,1) David králi odpověděl vyhýbavě: „Však poznáš sám, co tvůj služebník udělá!“ (1 S 28,2) Akíš se zapřísáhl, že dá Davidovi vysoké postavení na pelištejském dvoře.

Avšak přestože David plně nedůvěřoval Božím slibům, stále si uvědomoval, že ho Samuel pomazal za izraelského krále. Připomněl si Boží milost, která ho uchovala před Saulem, a rozhodl se, že nezradí svatý úřad. I když mu izraelský král ukládal o život, nespojí své síly s nepřáteli svého lidu.

SAULŮV KONEC

*Po promarněných příležitostech
ukončil první izraelský král svůj život sebevraždou.*

„Pelištejci se shromáždili, vtrhli do země a utábořili se v Šúnemu“ (1 S 28,4), zatímco Saul a jeho vojsko se utábořili několik kilometrů od úpatí hory Gílbóa. Saul se cítil osamělý a bezbranný, protože ho Bůh opustil. Když se díval na pelištejské vojsko, „strachy se celý roztrásl“ (1 S 28,5).

Saul čekal, že se Jišajův syn chopí této příležitosti, aby mu odplatil za všechno zlo, které vytrpěl. Král se dostal do hrozných nesnází. Jeho vlastní nerozumná touha zničit Božího vyvoleného zavedla národ do velkého nebezpečí. Zatímco pronásledoval Davida, zanedbával obranu svého království. Pelištejci využili této situace, kdy král nestřežil své území, a pronikli do samého srdce země. Zatímco satan podněcoval Saula, aby zničil Davida, týž zlovolný duch ponoukal Pelištejce, aby zahubili Saula. Jak často arcinepřítel pohne srdcem některého neposvěceného člověka, aby v církvi vyvolal neshody, a pak tohoto rozdělení Božího lidu využije a podněcuje své nástroje, aby jej zničili.

Nazíří se měl Saul utkat s Pelištejci v bitvě. Stíny blížící se záhuby kolem něj zlověstně houstly. Toužil po vedení.

Marně hledal Boží radu. „I doptával se Saul Hospodina, ale Hospodin mu neodpovídal ani skrze sny ani skrze urím ani skrze proroky.“ (1 S 28,6)

Hospodin se nikdy neodvrací od člověka, který k němu přichází v upřímnosti. Proč neodpovídal Saulovi? Král odmítl Samuelovu radu jako proroka. Vyhnal Davida, Božího vyvoleného. Zavraždil Hospodinovy kněze. Mohl dostat odpověď, když zpřetrhal všechny komunikační kanály, které nebesa nabízejí? Saul nehledal odpuštění hříchů a usmíření s Bohem, ale osvobození od svých nepřátel. Svou vzpourou se oddělil od Boha. Neexistuje jiná možnost návratu než prostřednictvím lítosti nad hříchem a pokání.

„Tu řekl Saul svým služebníkům: »Vyhleďte mi ženu, která vyvolává duchy zemřelých. Půjdu k ní a dotážu se jí.«“ (1 S 28,7) Věštění s pomocí duchů zemřelých bylo Hospodinem zakázáno a nad všemi, kdo provozovali toto nesvaté řemeslo, byl vyhlášen trest smrti. Saul nařídil, aby byli všichni kouzelníci a ti, kdo věštili, usmrceni. Ale teď se ve svém zoufalství uchýlil k tomu, co sám odsoudil k ztracení.

V Ěn-dóru žila žena, která se tajně zabývala věštěním. Uzavřela smlouvu se satanem, že bude provádět jeho záměry, a kníže zla jí na oplátku vyjevoval tajné věci.

Saul se přestrojil a v noci šel se svými dvěma sluhy vyhledat věštkyni. Jak politováníhodný pohled! Král Izraele jako satanův zajatec! Víra v Boha a poslušnost Boží vůle byly jedinými podmínkami, za nichž mohl být Saul králem Izraele.

Kdyby byl žil v souladu s těmito podmínkami, jeho království by bylo bezpečné. Bůh by byl jeho průvodcem a Všemohoucí jeho štítem. Přestože jeho vzpoura a tvrdohlavost téměř umlčely Boží hlas v jeho nitru, byla tu ještě příležitost k pokání. Když se však v nebezpečí obrátil k satanovi, přetal poslední pouto, které ho vázalo k jeho Tvůrci. Cele se vydal pod nadvládu démonských sil, které ho po léta přiváděly na pokraj zničení.

U VĚŠTKYNĚ V ĚN-DÓRU

Pod pláštěm tmy prošel Saul a jeho doprovod bezpečně kolem pelištejského vojska. Překročili horský hřeben a vstoupili do osamělého domu věštkyně v Ěn-dóru. Třebaže byl v přestrojení, Saulova statná postava a jeho královské chování svědčily o tom, že se nejedná o obyčejného vojáka. A jeho bohaté dary ještě posílily její podezření. Na jeho žádost žena odpověděla: „Však ty víš, co udělal Saul, že vyhladil ze země vyvolávače duchů zemřelých a jasnovidce. Proč mi strojíš léčku? Chceš mě vydat na smrt?“ (1 S 28,9) Nato se jí Saul při Hospodinu

zapřísáhl: „Jakože živ je Hospodin, žádný trest tě za to nestihne.“ (1 S 28,10) A když se zeptala: „Koho ti mám přivolat?“, odpověděl: „Přivolej mi Samuela.“ (1 S 28,11)

Po pronesení svých zaklínadel řekla: „Vidím božský zjev, jak vystupuje ze země... Vystupuje starý muž, zahalený pláštěm.« Saul poznal, že to je Samuel, padl na kolena tváří k zemi a klaněl se.“ (1 S 28,13.14)

To, co se objevilo, nebyl Boží prorok. Samuel nebyl přítomen v tomto doupheti zlých duchů. Satan na sebe mohl vzít podobu Samuela právě tak snadno, jako když se při pokoušení Krista na poušti převlékl za anděla světla.

Domnělý prorok přinesl Saulovi toto poselství: „Proč rušíš můj klid? Proč jsi mě dal přivolat?“ (1 S 28,15) Saul odpověděl: „Jsem ve velkých úzkostech. Bojují proti mně Pelištejci a Bůh ode mne odstoupil. Vůbec mi neodpovídá ani prostřednictvím proroků ani skrze sny. Proto jsem zavolał tebe, abys mi oznámil, co mám dělat.“ (1 S 28,15)

Když byl Samuel naživu, Saul pohrdl jeho radou. Teď se však kvůli tomu, aby mohl mluvit s nebeským poslem, obrátil o pomoc k vyslanci pekla! Saul se zcela vydal do satanovy moci. A ten, který si libuje jedině v bídě a ničení, teď co nejvíce využil této příležitosti, aby nešťastného krále zničil. V odpověď splynulo údajně ze Samuelových rtů hrozná poselství:

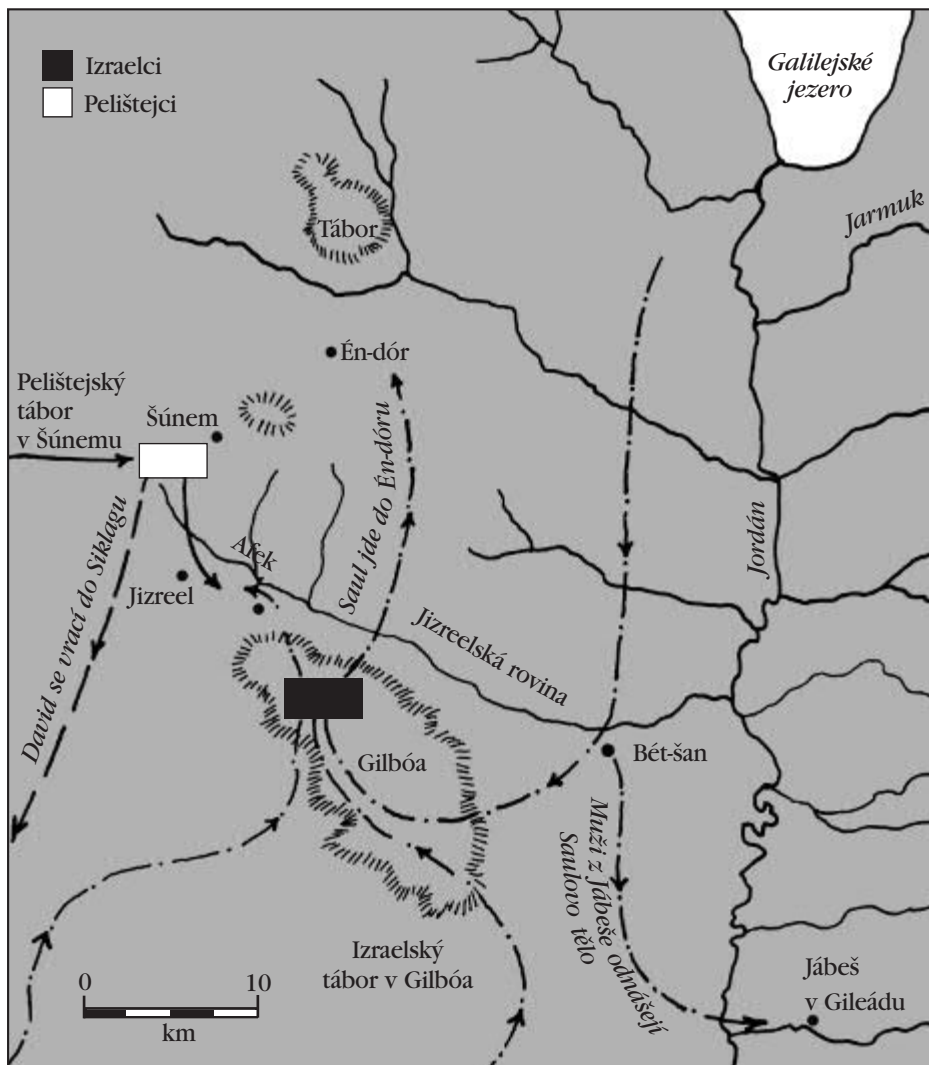
„Proč se ptáš mne, když Hospodin od tebe odstoupil a stal se tvým protivníkem? ... Hospodin vytrhl království z tvé ruky a dal je tvému bližnímu, Davidovi. Žes neuposlechl Hospodina a nestal se vykonavatelem jeho planoucího

hněvu proti Amálekovi, za to ti dnes Hospodin udělá toto: Spolu s tebou vydá Hospodin do rukou Pelištejců též Izraele.“ (1 S 28,16-19)

Satan vedl Saula k sebeospravedlnování, když pohrdl Samuelovými napomenutími a varováními. Teď však na něj zaútočil. Aby ho dohnal k zoufalství,

představil mu obludnost jeho hříchu a tvrdil, že nemá naděje na odpuštění. Nic ho nemohlo lépe přivést k zoufalství a sebevraždě.

Saul byl zesláblý pěstem, vyděšený a pronásledovaný výčitkami svědomí. Zakymácel se a padl jak dlouhý tak široký na zem. Věštkyň se polekala.

Místa, která se týkají poslední Saulovy bitvy.

Izraelský král před ní ležel jako mrtvý. Snažně ho prosila, aby pojedl. Zdůraznila, že podstoupila nebezpečí života, když vyhověla jeho přání. Proto by měl nyní on splnit její žádost, aby uchoval svůj vlastní život. Saul se podřídil a žena mu předložila vykrmeného býčka a chléb, které spěšně připravila.

Jaký to výjev! V divoké jeskyni věštyně v přítomnosti satanova posla se ten, který byl Bohem pomazán za krále nad Izraelem, posadil a jedl, aby se připravil na smrtelné střetnutí následujícího dne.

SEBEVRAŽDA

Tím, že se radil s duchem tmy, zničil Saul sám sebe. Deptán hrozným zoufalstvím, nebude moci povzbuzovat svou armádu k odvaze. Nebude moci vést mysl Izraelců k tomu, aby se dívali na Boha jako na svou pomoc. Takto předpověď zla povede k jejímu skutečnému naplnění.

Izraelské vojsko a pelištejská armáda se střetly v boji na život a na smrt. Ačkoli mu strašná scéna v jeskyni v Éndóru vzala veškerou naději, Saul bojoval se zoufalou statečností. Bylo to však marné. „Izraelští muži před Pelištejci utíkali a padali pobiti v pohoří Gilbóa.“ (1 S 31,1) Saul viděl, jak kolem něho padají jeho vojáci. Jeho tři královští synové byli probodeni mečem. On sám byl raněn a nemohl ani bojovat, ani utéct.

Únik byl nemožný. Saul se rozhodl, že se nevydá živý do rukou Pelištejců. Nalehl na svůj meč a vzal si život.

Tak zahynul první izraelský král. Provinil se sebevraždou. Ve svém životě selhal a zemřel beze cti a v zoufalství.

Zpráva o porážce se roznesla široko daleko a vyvolala v celém Izraeli strach. Lidé prchali z měst a Pelištejci je bez odporu obsazovali. Saulova vláda, prováděná nezávisle na Bohu, málem zapříčinila zkázu jeho lidu.

Následujícího dne Pelištejci objevili těla Saula a jeho tří synů. Usekli Saulovi hlavu a zbavili ho jeho zbroje. Potom jeho hlavu a kreví potřísněnou zbroj nechali jako vítěznou trofej kolovat po celé pelištejské zemi „jako radostné poselství pro dům svých modlářských stvůr i pro lid“ (1 S 31,9). Takto byla sláva vítězství přičtena moci falešných bohů a Hospodinovo jméno bylo zneuctěno.

Mrtvoly Saula a jeho tří synů v řetězech byly pověšeny v Bét-šanu jako kořist pro dravé ptáky. Avšak stateční muži z Jábeše v Gileádu, kteří nezapomněli, jak Saul jejich město v dřívějších šťastnějších letech osvobodil, teď projeví svou vděčnost tím, že se zmocnili těl krále a princů a řádně je pochovávali. Šlechetný čin, vykonaný před čtyřiceti lety, tak zajistil Saulovi a jeho synům pohřeb provedený laskavými a soucitnými rukama v temné hodině jeho porážky a zneuctění.

TAJEMSTVÍ ÉN-DÓRU

*Jaké bylo pozadí
Saulovy návštěvy én-dórské věštkyňe?*

Biblický popis Saulovy návštěvy u ženy v Én-dóru mate mnohé studenty Písma svatého. Někteří zastávají názor, že prorok Samuel byl skutečně přítomen. Avšak Bible poskytuje podklady pro opačný závěr.

Jestliže byl Samuel v nebi, musel by být odtud povolán buď Bohem, nebo satanem. Nikdo však přece ani na okamžik nemůže věřit, že by měl satan moc přivolat proroka z nebe, aby odpověděl na zaklínání bezbožné ženy. Rovněž nemůžeme učinit závěr, že by ho do věštecké jeskyně v Én-dóru poslal Bůh, protože Hospodin už odmítl mluvit se Saulem prostřednictvím snů, urímu nebo proroků.

Samotné poselství je důkazem o jeho původu. Jeho záměrem nebylo přivést Saula k pokání, ale vehnat ho do zkázy. To není Boží, nýbrž satanovo dílo. Navíc je Saulova porada s věštkyňí v Písmu uvedena jako jeden z důvodů, proč byl Bohem odmítnut: „Tak zemřel Saul pro svoji zpronevěru; zpronevěřil se Hospodinu, protože nedbal na Hospodinovo slovo. Dokonce se dotazoval věštího ducha. Hospodina se nedotazoval, proto jej Hospodin usmrtil

a převedl království na Davida, syna Jišajova.“ (1 Pa 10,13.14) Saul nemluvil s Božím prorokem Samuelem, nýbrž se satanem. Satan nemohl přivést skutečného Samuela, ale jen jeho napodobeninu, která posloužila jeho úmyslu oklamat Saula.

Starodávná magie a čarodějnictví byly založeny na víře, že lze komunikovat s mrtvými. Ti, kdo vyvolávali duchy mrtvých, tvrdili, že prostřednictvím duchů zemřelých dostávají poznání o budoucích událostech. „Řeknou vám: »Dotazujte se duchů zemřelých a jasnovidců, kteří sípají a mumlají.« Což se lid nemá dotazovat svého Boha? Na živé se má ptát mrtvých?“ (Iz 8,19)

Lidé věřili, že pohanští bohové jsou zbožštělí duchové zemřelých hrdinů. Takto bylo pohanské náboženství uctíváním mrtvých. Když žalmista mluví o odpadnutí Izraelců, říká: „Pak se spřáhli s Baal-peórem, jedli při obětních hodech k poctě mrtvých model.“ (Ž 106, 28) Zde se mluví o obětech, které byly přinášeny mrtvým.

Téměř v každém pohanském náboženství se věřilo, že mrtví sdělují svou vůli lidem a že jim také mohou poradit,

když jsou dotázáni. Dokonce i v takzvané křesťanských zemích se rozšířila praxe dorozumívání se s bytostmi, které tvrdí, že jsou duchy zemřelých. Duchovní bytosti se někdy zjevují v podobě zemřelých přátel a příbuzných, ličí události spojené s jejich životy a konají činy, které dělali během života. Takto vedou lidi k víře, že jejich mrtví přátelé jsou andělé. Pro mnohé má jejich slovo větší váhu než Boží slovo.

Mnozí považují spiritismus za pouhý podvod. Jeho projevy jsou pokládány za klam. Avšak i když je pravda, že se za pravé nadpřirozené projevy často vydávají výsledky různých triků, existují také zřetelné důkazy působení nadpřirozené moci. A mnozí, kdo odmítají spiritismus jako mazaný lidský vynález, jsou svedeni k uznání jeho tvrzení, když se setkají s projevy, které nemohou vysvětlit.

Moderní spiritismus a starověké čarodějnictví, jejichž hlavním principem je komunikace s mrtvými, jsou založeny na oné první lži, kterou satan svedl Evu v ráji: „Nikoli, nepropadnete smrti. Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojdete, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ (Gn 3,4.5) Obojí spočívá na tomto podvodu, obojí pochází od otce lži.

Bůh řekl: „Živí totiž vědí, že zemrou, mrtví nevědí zhola nic... Jak jejich láska, tak jejich nenávisť i jejich horlení dávno zanikly a nikdy se již nebudou podílet na ničem, co se pod sluncem děje.“ (Kaz 9,5.6) „Jeho duch odchází, on se vrací do své země, tím dnem berou za své jeho plány.“ (Ž 146,4) Hospodin řekl Izraeli: „Kdyby se někdo uchýloval k duchům zemřelých a k vědmám, aby

s nimi smilnil, proti takovému se obrátím a vyobcují jej ze společenství jeho lidu.“ (Lv 20,6)

„Duchové zemřelých“ (Iz 8,19) nejsou duchové mrtvých, nýbrž zlí andělé, satanovi poslové. Když žalmista mluví o Izraeli, říká: „Obětovali své syny a své dcery bésům.“ (Ž 106,37) A v následujícím verši vysvětluje, že je obětovali „modlářským stvůrák Kenaanu“ (Ž 106,38). Domnívali se, že uctívají mrtvé lidi, ve skutečnosti však uctívali demony.

Moderní spiritismus je znovuoživení čarodějnictví a uctívání démonů, které Bůh ve starověku zakázal. V Písmu je předpověděno, že „v posledních dobách někteří odpadnou od víry a přidrží se těch, kteří svádějí démonskými naukami“ (1 Tm 4,1). V posledních dnech vystoupí falešní učitelé (viz 2 Pt 2,1.2). Učitelé okultismu odmítají uzнат Krista za Božího Syna. O takových učitelích milovaný Jan prohlašuje: „Kdo je lhář, ne-li ten, kdo popírá, že Ježíš je Kristus? To je ten antikrist, který popírá Otce i Syna. Kdo popírá Syna, nemá ani Otce. Kdo vyznává Syna, má i Otce.“ (1 J 2,22.23) Popíráním Krista spiritismus popírá jak Otce, tak Syna. A to Bible prohlašuje za projev antikrista.

Lákadlem, jímž spiritismus přitahuje spoustu lidí, je jeho domnělá moc po odhrnout oponu budoucnosti. Bůh nám ve svém slově odhalil velké budoucí události – všechno, co je pro nás podstatné, abychom věděli. Satanovým záměrem však je zničit důvěru lidí v Boha. Vede je k tomu, aby se snažili poznat to, co před nimi Bůh ve své moudrosti zakryl, a aby pohrdli tím, co Bůh ve svém svatém slově zjevil.

Mnozí jsou nervózní, když nemohou vědět, jak dopadnou jejich záležitosti. Nedokážou snést nejistotu a odmítají čekat na Boží spásu. Oddávají se vzpurným pocitům a ve vášnivém zármutku pobíhají sem a tam a snaží se poznat to, co nebylo zjeveno. Kdyby jen důvěřovali Bohu a byli bdělí na modlitbě, našli by u Boha útěchu.

Tento spěch, který nás nutí odkrýt závoj budoucnosti, zjevuje nedostatek víry v Boha, a satan vzbuzuje důvěru ve svou moc předpovídat budoucí věci. Na základě zkušeností, které získal během dlouhých tisíciletí, může často do určité míry přesně předpovídat jisté budoucí události, aby svedl oklamané lidi a přivedl je pod svou moc. Bůh sám je světlem svého lidu. Nabádá své syny a dcery, aby svůj zrak víry upřeli na slávu nebes, která je lidskému zraku skryta. Přijmou-li světlo od nebeského trůnu, nebudou toužit po tom, aby se uchýlovali k satanovým nástrojům.

Ďáblovo poselství určené Saulovi nemělo za cíl ho napravit, nýbrž dohnat k zoufalství a zkáze. Častěji je však satan ve svém záměru úspěšnější, láká-li lidi do záhuby lichotkami. Pravda je brána na lehkou váhu a nečistota povolena. Okultismus prohlašuje, že neexistuje smrt, hřích, soud ani odplata. Nejvyšším zákonem je přání a člověk je zodpovědný jen sám sobě. Zákony, které Bůh ustanovil na ochranu pravdy, čistoty a úcty, jsou přestupovány, a mnozí se tak osmělují hřešit.

Bůh svůj lid odvádí od světských ohavností, aby mohl zachovávat jeho zákon. Kvůli tomu hněv „žalobce našich bratří“ nezná mezí. „Sestoupil k vám ďábel, plný zlosti, protože ví, jak málo času mu zbývá.“ (Zj 12,10.12) Satan je rozhodnut zničit Boží lid a zabránit mu v přijetí jeho dědictví. Výzva „Bděte a modlete se, abyste neupadli do pokušení“ (Mk 14,38) nebyla nikdy aktuálnější než dnes.

DAVIDOVA ZKOUŠKA

*Postavit se na stranu vlastních,
nebo cizinců?*

David a jeho muži se nezúčastnili boje mezi Saulem a Pelištejci, přestože s Pelištejci vytáhli do bitevního pole. Když se obě armády chystaly utkat se v bitvě, Jišajův syn prožíval velké dilema. Má opustit místo, které mu bylo určeno, a odejít z bitevního pole jako nevděčník a zrádce Akíše, který ho ochraňoval? Takový čin by zhanobil jeho jméno a vystavil by ho hněvu nepřátel, kterých by se musel obávat víc než Saula.

Přesto nemohl ani na okamžik souhlasit s tím, že by bojoval proti Izraeli, zradil svou zemi a stal se nepřitelem Boha a svého lidu. To by mu navždy uzavřelo cestu na izraelský trůn. A kdyby byl Saul v bitvě zabit, jeho smrt by byla přiřčena Davidovi.

Bylo by bývalo mnohem lepší, kdyby hledal útočiště v Božích mocných pevnostech v horách než u zapřísáhlých nepřátel Božího lidu. Hospodin však ve svém velkém milosrdenství nepotrestal svého služebníka tím, že by ho v jeho beznaděži a zmatku opustil. Třebáže se David přestal opírat o Boží moc a odvrátil se od cesty, po které ho Bůh vedl, ve svém srdci stále toužil být věrný Bohu. Hospodinovi andělé podnítili

pelištejské velmože k protestu proti tomu, aby se David a jeho vojsko zúčastnili spolu s jejich armádou nadcházející bitvy.

„Co s těmi Hebreji?“ ptali se pelištejští velitelé a dotírali na Akíše. Ten odpověděl: „Vždyť je to David, služebník izraelského krále Saula, který je u mne už rok, ba léta. Neshledal jsem na něm nic zlého ode dne, kdy odpadl od Saula, až dodnes.“ (1 S 29,3)

Avšak velitelé hněvivě naléhali: „Pošli toho muže zpět, ať se vrátí tam na své místo, které jsi mu určil. S námi ať do boje netáhne, aby se v boji nestal naším protivníkem. Čímpak by se více svému pánu zalíbil, než hlavami těchto mužů? Cožpak to není David, kterého opěvovali v tanečním reji: »Saul pobil své tisíce, ale David své desetitisíce«?“ (1 S 29,4.5) Nevěřili, že by David bojoval proti svému vlastnímu lidu. V bitevní vřavě by mohl Pelištejcům způsobit větší škody než celá Saulova armáda.

„Akíš si zavolal Davida a řekl mu: »Jakože živ je Hospodin, ty jsi přímý a tvé vycházení a vcházení u mne v táboře se mi líbí. Neshledal jsem na tobě nic zlého ode dne, kdy jsi ke mně

přišel, až dodnes. Ale nelíbíš se knížatům.“ (1 S 29,6) Takto bylo odstraněno osidlo, do něhož se David zapletl.

Po třídenní cestě dorazil David a jeho šestisetčlenný oddíl do Siklagu, svého pelištejského domova. Jejich zraku se však naskytl hrozný výjev. Amálekovci se pomstili za výpady na své území. Přepadli nestřežené město, a když je vydrancovali a vypálili, odtáhli, přičemž spolu s velkou kořistí odvedli jako zajatce všechny jejich ženy a děti.

Oněmělí hrůzou a ohromením, zírali David a jeho muži na doutnající trosky. Když si pak tito bitvami otrlí válečníci uvědomili rozsah hrozného zpusťování, „dali se do hlasitého pláče a plakali až do úplného vysílení“ (1 S 30,4).

Zde David opět pocítil následky nedostatku víry, který ho vedl k tomu, že se usadil mezi nepřáteli Boha a Božího lidu. David Amálekovce provokoval svými výpady proti nim. Byl si příliš jist svým bezpečím uprostřed nepřátel, takže nechal město nestřežené. Šílení zármutkem a hněvem chtěli teď jeho vojáci svého vůdce ukamenovat.

David přišel o všechno, co mu bylo na zemi drahé. Saul ho vyhnal z jeho země, Amálekovci zpusťovali jeho město, jeho ženy a děti byly zajaty a jeho přátelé mu vyhrožovali smrtí.

V této hodině nejvyšší nouze volal David upřímně k Bohu o pomoc. Vzpomněl si na mnohé důkazy Boží přízně a „našel posilu v Hospodinu, svém Bohu“ (1 S 30,6). V jeho srdci znělo: „Přichází den strachu, já však doufám v tebe.“ (Ž 56,4) Přestože neviděl způsob, jak se dostat z těžkostí, Bůh mu řekne, co má dělat.

Poslal pro kněze Ebjátara. „David se doptával Hospodina: »Mám pronásledovat tu hordu? Dostihnu ji?« On mu řekl: »Pronásleduj! Jistě dostihneš a jistě všechny vysvobodíš.«“ (1 S 30,8)

VYSVOBOZENÍ

David a jeho bojovníci se okamžitě dali do pronásledování prchajícího nepřítele. Jejich pochod byl tak rychlý, že dvě stě jeho vojáků bylo tak vyčerpáno, že zůstali pozadu. Avšak se zbývajících čtyřmi sty muži David postupoval kupředu.

Cestou narazili na egyptského otroka, který očividně umíral vysílením a hladu. Když dostal najíst a napít, ožil. Byl tam ponechán napospas smrti oddílem ve třelců. Když dostal slib, že nebude zabit ani vydán svému pánovi, souhlasil s tím, že Davida zavede k tábořišti jejich nepřátel.

Když se dostali do blízkosti tábora Amálekovců, jejich zraku se naskytl pohled na hlučné hýření. Vítězní Amálekovci „byli roztaženi po celé zemi, jedli, pili a oslavovali všechnu tu velikou kořist, kterou pobrali v pelištejské a judské zemi“ (1 S 30,16). David vydal povel k okamžitému útoku. Amálekovci byli překvapeni a propadli zmatku. Bitva pokračovala, dokud nebyla téměř celá nepřátelská armáda pobita. „Tak vysvobodil David všechno, co Amálekovci pobrali; i obě své ženy David vysvobodil. Nikdo z nich nechyběl, mladí ani staří, synové ani dcery, kořist ani cokoli jim pobrali. Všechno David získal zpět.“ (1 S 30,18.19)

Nebýt Boží ochranné moci, Amálekovci by obyvatele Siklagu pobili.

Rozhodli se ušetřit zajatce, protože si přáli zvýšit svůj triumf tím, že domů přivedou velké množství vězňů a prodají je jako otroky. Takto nevědomky naplnili Boží záměr a uchovali zajatce, aby se mohli vrátit ke svým manželům a otcům.

Vítězové se s velkou radostí vydali na pochod domů. Mezi čtyřmi sty vojáky se našli sobci a vzpurníci, kteří naléhali, aby ti, kteří se neúčastnili bitvy, nedostali žádný podíl z kořisti. Avšak David něco takového nedovolil. Řekl: „Nenakládejte tak, moji bratři, s tím, co nám dal Hospodin. Ochraňoval nás a vydal nám do rukou tu hordu, která na nás přitrhla. Kdo pak vás v této věci uposlechne? Podíl toho, jenž vyšel do boje, bude stejný jako podíl toho, jenž zůstal u výstroje; dostanou stejný díl.“ (1 S 30, 23.24)

David a jeho oddíl ukořistili obrovská stáda dobytka, který patřil Amálekovcům. Tuto kořist označili za „Davidovu kořist“ (1 S 30,20). Když se vrátili do Siklagu, David z ní poslal dary starším svého vlastního judského kmene. Pamatoval na všechny, kdo se k němu a k jeho druhům chovali přátelsky, když byl nucen prchat a skrývat se v horách, které mu posloužily jako tvrz, aby si zachránil život.

DAVID OPLAKÁVÁ SAULA

Když David a jeho bojovníci pracovali na obnově svých zpusťovaných domovů, čekali na zprávy z bitvy mezi Izraelci a Pelištejci. Pojednou vstoupil do města posel „s roztrženým šatem a s prsty na hlavě“ (2 S 1,2). Byl okamžitě předveden před Davida. Poklonil se před

ním jako před mocným vladařem, po jehož přízni touží. Uprchlík podal zprávu o Saulově porážce a smrti a o smrti Jónatana. Avšak šel v líčení dál – za pouhé konstatování faktů. Cizinec doufal, že si jako královrah pro sebe zajistí pocitu. S velkým chvástáním vyprávěl, že našel izraelského krále zraněného a že ho na jeho vlastní žádost zabil. Přinesl Davidovi korunu z jeho hlavy a zlaté náramky z jeho paží. Sebejistě očekával bohatou odměnu za to, co udělal.

Ale „David uchopil svůj šat a roztrhl jej, stejně tak i všichni muži, kteří byli s ním. Naříkali, plakali a postili se až do večera pro Saula a pro jeho syna Jónatana i pro Hospodinův lid, pro dům izraelský, že padli mečem.“ (2 S 1,11.12)

Když se David vzpamatoval z prvního šoku po vyslechnutí hrozných zpráv, vrátil se ve svých myšlenkách k cizímu poslovi a ke zločinu, jímž se podle jeho úsudku tento muž provinil. „Odkud jsi?“ On řekl: »Jsem syn amálekovského bezdomovce.« David se na něj rozkřikl: »Jak to, že ses nebál vztáhnout ruku a zahubit Hospodinova pomazaného?« (2 S 1,13.14) David dvakrát odmítl vztáhnout ruku na muže, který byl na Hospodinův příkaz pomazán, aby vládl nad Izraelem. Ale tento Amálekovec se sám obžaloval ze zločinu, pro který byl hoden smrti. David řekl: „Krev, kterou jsi prolil, ať padne na tvou hlavu. Tvá ústa tě usvědčila, když jsi řekl: »Já jsem usmrtil Hospodinova pomazaného.«“ (2 S 1,16)

Davidův zármutek nad Saulovou smrtí byl upřímný a hluboký. Svědčil o velkorysosti jeho šlechetné povahy. Nežásl nad pádem svého nepřítele.

Překážka, která bránila jeho nástupu na izraelský trůn, byla odstraněna, avšak z toho se neradoval. Teď nevzpomínal na nic ze Saulova života než na to, co bylo ušlechtilé a hodné krále. Saulovo jméno bylo spojeno s Jónatanem, jehož přátelství bylo tak ryzí a nesobecké.

Píseň, v níž David vyjádřil pocity svého srdce, se stala pokladem jeho národa a Božího lidu ve všech následujících generacích.

„Ozdoba tvá, Izraeli, na tvých návrších skolená leží. Tak padli bohatýři! Neoznamujte to v Gatu, nevěstujte to v ulicích Aškalónu, ať se neradují dcery pelištejské, dcery neobřezanců ať nejásají. Hory v Gilbóe, rosa ani déšť ať na vás nesestoupí, ať se v obět

nepozdvihuje nic z vašich polí, neboť tam byl pohozen štít bohatýřů, štít Saulův, nepomazán olejem, nýbrž krví skolených a tukem bohatýřů. Jónatanův luk neselhal nikdy, Saulův meč doprázdna nebil. Saul a Jónatan, v životě hodni líbezné lásky, neodloučili se od sebe ani v smrti. Bývali nad orly bystřejší a nad lvy udatnější. Dcery izraelské, plačte pro Saula, který vás odíval karmínem a rozkošemi, jež zlatou okrasou zdobil váš oděv. Tak padli bohatýři uprostřed boje, Jónatan na tvých návrších skolen! Stýská se mi po tobě, můj bratře Jónatane, byls ke mně pln něhy, tvá láska ke mně byla podivuhodnější nad lásku žen. Tak padli bohatýři, v zmar přišla válečná zbroj!“ (2 S 1,19-27)

DAVID KRÁLEM

*Po Saulově smrti byl David konečně korunován
za nového izraelského krále.*

Saulova smrt odstranila nebezpečí, které z Davida učinilo vyhnance. Teď se mu otevřela cesta k návratu do vlasti. „David se doptával Hospodina: »Mám vystoupit do některého judského města?« Hospodin mu řekl: »Vystup.« David se tázal: »Kam mám vystoupit?« On řekl: »Do Chebrónu.« (2 S 2,1)

David a jeho následovníci se neprodleně připravovali k uposlechnutí. Když karavana vstoupila do města, judští muži už čekali, aby Davida uvítali jako budoucího krále Izraele. Ihned se konaly přípravy k jeho korunovaci. „A pomazali tam Davida za krále nad domem judským.“ (2 S 2,4) Nebyl však učiněn žádný pokus o ustavení jeho vlády nad ostatními kmeny.

Když se David dověděl o odvážném činu mužů z Jábeše v Gileádu, kteří zachránili Saulovo a Jónatanovo tělo a vystrojili jim důstojný pohřeb, vzkázal jim: „Jste Hospodinovi požehnání. Prokázali jste milosrdenství svému pánu Saulovi tím, že jste ho pochovali. Nechtě nyní Hospodin prokáže milosrdenství a věrnost vám. I já vám budu prokazovat dobro za to, co jste učinili.“ (2 S 2,5.6) Peříšejci se nepostavili proti počínání

judského kmene, když tam ustanovili Davida za krále. Doufali, že kvůli jejich dřívější laskavosti, kterou prokázali Davidovi, bude pro ně rozšíření jeho moci výhodné. Ale Davidova vláda se neobešla bez těžkostí.

Bůh vyvolil za krále nad Izraelem Davida. Nicméně sotva byla jeho vláda uznána judskými muži, byl na izraelský trůn jako rival dosazen Saulův syn Íš-bóšet. Ten byl slabým, neschopným představitelem Saulova domu, zatímco David byl nanejvýš způsobilý. Abnér, hlavní osnovatel povýšení Íš-bóšeta do královského postavení, byl nejvýznamnějším mužem v Izraeli. Věděl, že David byl na trůn povolán Hospodinem, ale nechtěl, aby Jišajův syn převzal království.

Abnér byl ctižádostivý a bezzásadový. Byl ovlivněn Saulem, aby pohrdal mužem, kterého Bůh vybral, aby vládl nad Izraelem. Jeho nenávisť vzrostla po ostrém napomenutí, které mu David uštědřil, když vzal džbánek na vodu a královo kopí, které ležely vedle spícího Saula.

Rozhodl se, že způsobil v Izraeli rozkol, aby mohl být sám povýšen. Použil

představitele odstupující královské rodiny, aby prosadil své vlastní sobecké cíle. Věděl, že vojsko nezapomnělo na Saulova první úspěšná tažení. Tento odbojný velitel učinil rozhodné kroky k uskutečnění svých plánů.

Za královskou rezidenci bylo vybráno město Machanajim na druhé straně Jordánu. Zde se uskutečnila korunovace Íš-bóšeta. Jeho vláda se vztahovala na celý Izrael kromě Judy. Saulův syn se po dva roky těšil poctám ve svém odlehleém hlavním městě. Avšak Abnér chtěl jeho moc rozšířit na celý Izrael a připravoval útočnou válku. „Boj mezi domem Saulovým a Davidovým se protahoval, David se stále vzdíral, zatímco dům Saulův stále upadal.“ (2 S 3,1)

Nakonec se Abnér na neschopného Íš-bóšeta rozzlobil, zběhl k Davidovi a nabídl mu, že získá na jeho stranu všechny izraelské kmeny. Jeho návrhy byly přijaty. Avšak příznivé přijetí tak věhlasného bojovníka vzbudilo žárlivost u Jóaba, vrchního generála Davidova vojska. Vztah mezi Abnérem a Jóabem byl zatížen krevní mstou, protože Abnér za války mezi Izraelem a Judou zabil Jóabova bratra Asáela. Jóab teď podle využil příležitosti, počíhal si na Abnéra a zavraždil ho.

Když se David dověděl o tomto prodrném útoku, prohlásil: „Já i mé království jsme před Hospodinem navěky nevinní prolitou krví Abnéra, syna Nérova. Ta ať dopadne na hlavu Jóabovu.“ (2 S 3,28.29) V situaci, kdy jeho království nebylo zajištěno a vrazi byli vlivní, nemohl David tento zločin potrestat. Přesto veřejně vyjádřil svůj odpor. Král kráčel za Abnérovými márami

jako hlavní truchlící a nad hrobem pronesl žalozpěv, který byl ostrým napomenutím vrahů: „Což musel zemřít Abnér, tak jako umírá bloud? Nebyly spoutány tvé ruce ani do okovů sevřeny tvé nohy. Padl jsi jako ten, kdo rukou bídáků padá.“ (2 S 3,33.34)

Uznáním muže, který byl jeho zapřísáhlým nepřítelem, si David získal obdiv celého Izraele. „Všechn lid a celý Izrael onoho dne poznal, že Abnér, syn Nérův, nebyl usmrčen z popudu krále.“ (2 S 3, 37) V úzkém kruhu svých důvěrných poradců a služebníků král přiznal svou neschopnost potrestat vrahy, jak by si přál. Přenechal je Boží spravedlnosti: „Ať Hospodin odplatí tomu, kdo páchá zlo, podle zla, jež spáchal.“ (2 S 3,39)

„Když uslyšel Saulův syn, že Abnér v Chebrónu zemřel, ochably jeho ruce. I celý Izrael se zhrozil.“ (2 S 4,1) Brzy nato jiný zrádný čin zcela zlomil jeho slábnoucí moc. Íš-bóšet byl zavražděn dvěma svými veliteli, kteří mu uřízli hlavu a pospíchali s ní k judskému králi v naději, že si tím získají jeho přízeň.

David si však nepřál ustavit svou moc za pomoci intrik. Řekl těmto vrahům, jaký osud stihl člověka, který se chvástal tím, že zabil Saula. Dodal: „Jakpak když svévolníci zavraždí spravedlivého v jeho domě a na jeho lůžku? To bych vás teď neměl volat k odpovědnosti za jeho krev? To bych vás neměl vymýtít ze země?“ David přikázal družině, aby je popravili.“ (2 S 4,11.12)

Po Íš-bóšetově smrti si vůdcové Izraele všeobecně přáli, aby se David stal králem nad všemi kmeny. Prohlásili: „Tobě Hospodin řekl: ‘Ty budeš pást Izraele,

můj lid, ty budeš vévodou nad Izraelem.« Přišli i všichni izraelští starší ke králi do Chebrónu a král David s nimi v Chebrónu uzavřel před Hospodinem smlouvu.“ (2 S 5,2,3) Takto mu byla Boží prozřetelností otevřena cesta, aby usedl na trůn.

V citech lidu nastala rozhodná změna. Revoluce proběhla tiše a důstojně a byla hodna díla, které uskutečňovali. Do Chebrónu přišlo téměř půl milionu lidí, bývalých Saulových poddaných. Byla určena hodina korunovace. Muž, který byl vypovězen ze Saulova dvora a utekl do hor, pahorků a jeskyní země, aby si zachránil život, měl nyní přijmout nejvyšší poctu, jakou mohou člověku udělit jeho bližní. Kněží a starší, velitelé

a vojáci s nablýskanými kopími a helmami a cizinci z dalekých krajin tu stáli a přihlíželi korunovaci.

David byl oděn do královského roucha. Velekněz mu měl pomazat čelo svatým olejem, protože pomazání Samuelem bylo prorockým předobrazem toho, co se odehraje při korunovaci na krále. Nadešel čas a David byl oddělen ke svému úřadu jako Boží zástupce. Do rukou mu bylo dáno žezlo. Byla sepsána smlouva o jeho právní svrchovanosti a lid mu slíbil svou věrnost. Izrael dostal krále, kterého ustanovil Bůh.

Ten, který trpělivě čekal na Hospodina, viděl, jak se naplnil Boží slib. „David se stále více vzmáhal a Hospodin, Bůh zástupů, byl s ním.“ (2 S 5,10)

DAVIDOVA VLÁDA

*Úspěchy nového krále symbolizovalo
nové hlavní město - Jeruzalém.*

Za budoucí hlavní město království bylo vybráno vhodné místo vzdálené asi třicet kilometrů od Chebrónu. Jmenovalo se Sále. Před osmi sty lety bylo domovem Malkisedeka, kněze Boha Nejvyššího. Nacházelo se ve středu země a bylo chráněno pahorky. Leželo na hranici mezi Benjámínem a Judou, bylo v blízkosti Efrajima a snadno dostupné ostatním kmenům.

Aby si toto místo zajistili, museli Hebrejové vypudit zbytek Kenaanců, kteří zaujímali výhodné pozice v pevnostech na horách Sijónu a Mórija. Tato tvrz byla nazývána Jebús a jeho obyvatelé Jebúsejci. Po staletí se na Jebús pohlíželo jako na nedobytné město. Bylo však dobyt a ovládnuto Jóabem, který byl za odměnu jmenován vrchním velitelem izraelské armády. Jebús se stal hlavním městem celého národa a jeho pohanské jméno bylo změněno na Jeruzalém.

Týrský král Chíram nabídl Davidovi svou pomoc při stavbě jeruzalémského paláce. Z Týru byli vysláni vyslanci, které doprovázeli architekti a řemeslníci, a vzácný materiál.

Sílicí moc Izraele sjednoceného pod Davidovou vládou vzbudila nepřátelství

Pelištejců. Znovu napadli zemi a zaujali postavení jen kousek od Jeruzaléma. David se se svými bojovníky stáhl do sijónské pevnosti. „David se doptával Hospodina: »Mám proti Pelištejcům vytáhnout? Vydáš mi je do rukou?« Hospodin Davidovi odpověděl: »Vytáhni. Určitě ti vydám Pelištejce do rukou.« (2 S 5,19)

David proti nim okamžitě vytáhl, porazil je a vzal jim bohy, které si s sebou přinesli, aby jim zajistili vítězství. Popuzeni svou porážkou, shromáždili Pelištejci větší vojsko a znovu zaútočili. David se opět doptával Hospodina a velký JÁ JSEM vydal pokyny pro izraelskou armádu.

Bůh Davida poučil: „Netáhni za nimi. Obejdi je a napadni je směrem od balzámovníků. Jakmile uslyšíš v korunách balzámovníků šelest kroků, vyrazíš do boje, neboť Bůh vyjde před tebou a pobije tábor Pelištejců.“ (1 Pa 14,14.15) Kdyby si David tak jako Saul zvolil svou vlastní cestu, neprovázel by ho úspěch. On však jednal podle Hospodinova příkazu a „pobili tábor Pelištejců od Gibeónu až do Gezeru. David se stal proslulým ve všech zemích. Hospodin způsobil,

že strach z něho dolehl na všechny národy.“ (1 Pa 1,16.17)

PŘENESENÍ SCHRÁNY

Když David upevnil svůj trůn, zaměřil se na uskutečnění plánu, který choval v srdci – přenést Boží schránu do Jeruzaléma. Slušelo se, aby bylo hlavní město národa poctěno znamením Boží přítomnosti.

David chtěl z této příležitosti udělat velice radostnou událost a velkolepou podívanou. Lid jásal. Velekněz, knížata a představitelé jednotlivých kmenů se shromáždili v Kirjat-jearímu. David zářil svatým nadšením. Schrána byla vyzvednuta z Abínádabova domu a položena na nový vůz tažený voly. Tento povoz řídili dva Abínádabovi synové.

Za ním šli s radostnými výkřiky a písněmi izraelští muži. Množství hlasů se spojilo ve zpěvu za doprovodu hudebních nástrojů. „David a všichni izraelští dům křepčili před Hospodinem za doprovodu různých nástrojů z cypřišového dřeva, citar, harf, bubínků, chřestítek a cymbálů.“ (2 S 6,5) Dlouhý průvod lidí ve slavnostní náladě se vinul cestou přes pahorky a údolí ke Svatému městu.

Avšak „když přišli k Nákonovu humnu, vztáhl Uza ruku k Boží schráně a zachytil ji, protože spřežení vybočilo z cesty. Hospodin vzplanul proti Uzovi hněvem. Bůh ho tam pro neúctu zabil a on tam při Boží schráně zemřel.“ (2 S 6,6.7) Na rozradostněný dav padla hrůza. David se hrozně vyděsil a ve svém srdci pochyboval o Boží spravedlnosti. Proč byl seslán tento strašný soud, aby změnil

veselí v zármutek a nářek? Protože cítil, že není bezpečné mít schránu ve své blízkosti, rozhodl se ponechat ji tam, kde byla. V blízkosti se pro ni našlo místo v domě Oběd-edóma.

Uzova smrt byla Božím rozsudkem nad přestoupením velmi jasně formulovaného zákazu. Nikdo kromě kněží, potomků Árona, se nesměl dotknout schrány, ba ani se na ni jen podívat, jestliže nebyla zakryta. Boží příkaz zněl: „Áron a jeho synové úplně přikryjí svaté předměty...; teprve potom přijdou Kehatovci, aby to nesli. Ne-dotknou se svatých předmětů, aby nezemřeli.“ (Nu 4,15) Kněží měli přikrýt schránu a Kehatovci ji pak museli zvednout pomocí tyčí, které byly umístěny v kruzích na každé straně schrány. Měli nosit schránu „na ramesnou“ (Nu 7,9). Jednalo se tu o neomluvitelné přehlížení Hospodinových nařízení.

David a jeho lid se zúčastnili svatého díla s radostí a ochotným srdcem, ale nekonali ho v souladu s Hospodinovými příkazy. Pelištejci, kteří neznali Boží zákon, položili schránu na vůz, když ji vraceli do Izraele. Ovšem Izraelci měli jasné směrnice o Boží vůli v této záležitosti a jejich nedbalost těchto ustanovení byla zneuctěním Boha. Porušení Božího zákona způsobilo, že si Uza dostatečně neuvědomoval posvátnost schrány. S nevyznanými hříchy, které na něm spočívaly, se proti Božímu zákazu opovážlivě dotkl symbolu Boží přítomnosti. Bůh nemůže přijmout jen částečnou poslušnost, pouze nedbalé zachovávání svých přikázání. Smrt jednoho muže, pokud

přivede lid k pokání, může zabránit odsouzení tisíců.

David cítil, že jeho vlastní srdce není zcela ve správném vztahu k Bohu. Báł se schrány, aby na něj pro nějaký hřích nedopadl také soud. Ale Obéd-edóm přivítal svatý symbol jako příslib Božího požehnání poslušným. Celý Izrael pozoroval, jak se bude dařit jeho domácnosti. „Hospodin Obéd-edómovi i celému jeho domu žehnal.“ (2 S 6,11) David byl veden k tomu, aby si lépe než kdy předtím uvědomil svatost Božího zákona a nutnost důsledné poslušnosti.

Po třech měsících se rozhodl, že učiní nový pokus přemístit schránu. Tentokrát věnoval velkou pozornost tomu, aby se vše konalo podle Hospodinových nařízení. Znovu se shromáždilo velké množství lidí u Obéd-edómova domu. Schrána byla s uctivou pozorností vložena na ramena Bohem určených mužů a obrovský průvod se s chvějícím se srdcem vydal na cestu. Na Davidův pokyn byly přineseny oběti. Pak strach a hrůzu vystřídala radost. Král odložil královské roucho a oblékl se do lněného efódu, jaký nosili kněží. (Efód, šat zhotovený z jednoho kusu látky, někdy nosili i jiní lidé než kněží.) Při tomto svatém obřadu se David před Hospodinem postavil na stejnou úroveň se svými poddanými. Měl být uctíván jen Hospodin.

Znovu k nebi stoupala hudba harfy, rohu, polnice a cimbálu spolu se zpěvem mnoha hlasů. „A David poskakoval před Hospodinem ze vsí síly“ (2 S 6,14) v rytmu hudby.

Davidovo tančení v jásavé radosti před Hospodinem se často uvádí na

ospravedlnění moderního tance, avšak v dnešní době je tanec spojen s poseřtilostí a hýřením.

Morální zásady jsou obětovány tělesné rozkoši. Lidé nemyslí na Boha. Ne-ní tam místo pro modlitbu. Křesťané nemají vyhledávat zábavy, které oslabují lásku k svatým věcem. Hudba a tanec spojené s radostným chválením Boha při stěhování schrány se ani v nejmenším nepodobaly zábavě, která doprovází moderní tance. Davidův tanec vyvyšoval Boží svaté jméno. Moderní tanec vynalezl satan jako prostředek k tomu, aby lidé zapomínali na Boha a zneučtivali ho.

VSTUP DO JERUZALÉMA

Triumfální průvod se přibližoval k hlavnímu městu. Pak zazněla píseň, žádající strážce na hradbách, aby otevřeli brány města:

„Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy.“ (Ž 24,7)

A sbor zpěváků a hudebníků odpovídal:

„Kdo to je Král slávy?“ (Ž 24,8)

Od jiné skupiny přišla odpověď:

„Hospodin, mocný bohatýr, Hospodin, bohatýr v boji.“ (Ž 24,8)

Nato se stovky hlasů spojily v triumfálním sboru:

„Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy.“ (Ž 24,9)

Znovu bylo slyšet: „Kdo to je Král slávy?“ (Ž 24,10) A ve strhující odpovědi zazněl hlas velkého množství lidí, podobající se zvuku mnohých vod:

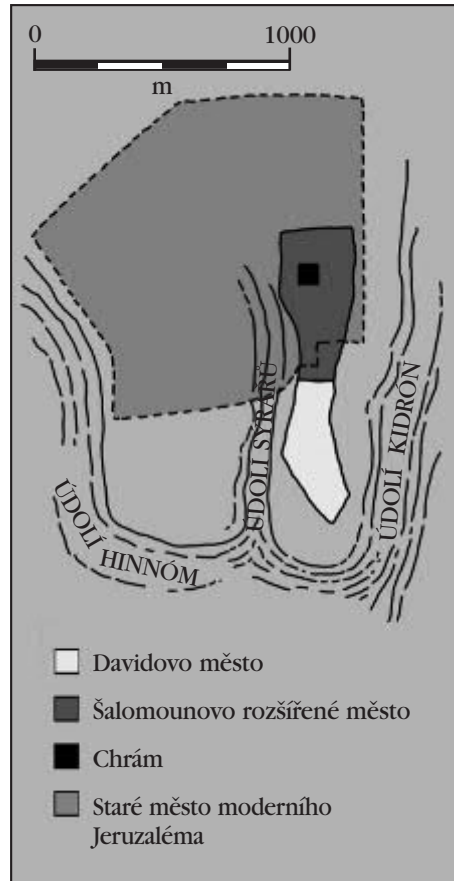
„Hospodin zástupů, on je Král slávy!“
(Ž 24,10)

Potom byly brány dokořán otevřeny a schrána byla s uctívou bázni vnesena do stanu, který byl pro ni připraven. Obřad skončil a král svému lidu požehnal.

Tato oslava byla nejposvátnější událostí, která doposud poznamenala Davidovu vládu. Když poslední paprsky zapadajícího slunce zaplavily svatostánek příjemným světlem, královo srdce vděčně chválilo Boha za to, že požehnaný symbol jeho přítomnosti se nyní nachází tak blízko izraelského trůnu.

Byl tu však někdo, kdo radostnému výjevu přihlížel ve zcela jiném duchu. „Když Hospodinova schrána vstupovala do Města Davidova, Míkal, dcera Saulova, se právě dívala z okna. Viděla krále Davida, jak se točí a vyskakuje před Hospodinem, a v srdci jím pohrdla.“ (2 S 6,16) Vyšla mu naproti a vychrtila na něj proud hořkých, ostrých a zraňujících slov: „Jak se dnes proslavil izraelský král! Pro oči otrokyň svých služebníků se dnes odhaloval jako nějaký blázen.“ (2 S 6,20)

David cítil, že Míkal pohrdla Božím obřadem, a odpověděl: „Před Hospodinem, který mě vyvolil místo tvého otce a místo celého jeho domu a ustanovil mě vévodou Hospodinova lidu, Izraele, před Hospodinem jsem tak dováděl. I když budu ještě víc zlehčován než teď a budu docela maličký i ve vlastních očích, budu vážen právě u těch otrokyň, o nichž jsi mluvila.“ (2 S 6,21.22) K Davidovu napomenutí bylo přidáno Hospodinovo pokárání. Kvůli své pýše

Město Jeruzalém v Davidově a Šalomounově době. Davidovo město bylo prostou pevností na hoře Sijón. Šalomoun rozšířil tuto pevnost na sever na hřeben mezi údolím Sýrařů a Kidrónský úval. Nejvyšším bodem tohoto hřebenu byla hora Mórija, kde Abraham obětoval svého syna Izáka. Zde Šalomoun vybudoval chrám. David již dříve přivezl do Jeruzaléma schránu úmluvy. Později se město rozšířilo směrem na západ přes údolím Sýrařů a směrem severovýchodním do kopcovité oblasti, která na západě sousedí s údolím Hinnóm.

a arogantnosti Míkal „neměla děti až do dne své smrti“ (2 S 6,23).

ZÁMĚR POSTAVIT CHRÁM

Přenesení schrány udělalo na izraelský lid hluboký dojem a znovu roznítilo jeho horlivost pro Hospodina. David se snažil tyto dojmy prohloubit. Píseň se stala běžnou součástí bohoslužby a David skládal žalmy, které měl lid zpívat při svých cestách k výročním svátkům. Tento vliv měl za následek, že se lid osvobodil od modlářství. Mnohé okolní národy byly přivedeny k tomu, aby příznivě smýšlely o Bohu Izraele, který pro svůj lid učinil tak velké věci.

David si dal postavit palác a cítil, že se nehodí, aby Boží schrána přebývala ve stanu. Rozhodl se, že pro ni vybuduje chrám tak vznešený, aby vyjadřoval, jak si Izrael váží trvalé přítomnosti Hospodina, svého Krále. Když o svém záměru řekl proroku Nátanovi, dostal odpověď: „Jen udělej vše, co máš na srdci, neboť Hospodin je s tebou.“ (2 S 7,3)

Ale téže noci k Nátanovi promluvil Hospodin a dal mu pro krále toto poselství: „Hospodin ti oznamuje, že on vybuduje dům tobě... Dám po tobě povstat tvému potomku... Ten vybuduje dům pro mé jméno a já upevním jeho královský trůn navěky.“ (2 S 7,11-13)

Bůh uvedl i důvod, proč nemá David stavět chrám: „Prolil jsi mnoho krve, vedl jsi velké války. Nebudeš budovat dům pro mé jméno, protože jsi na zemi přede mnou prolil mnoho krve. Hle, narodí se ti syn. Ten bude mužem odpočinutí. Jemu dám odpočinout ode všech jeho okolních nepřátel. Vždyť

jeho jméno bude Šalomoun (to je Pokojný). Za jeho dnů poskytnu Izraeli pokoj a mír. On vybuduje dům pro mé jméno.“ (1 Pa 22,8-10)

Třebaže mu bylo odepřeno uskutečnit záměr, který choval ve svém srdci, David přijal poselství s vděčností. Věděl, že by to bylo ke cti jeho jména, kdyby vykonal dílo, které toužil udělat, ale byl připraven podřídit se Boží vůli. Jak často se ti, které už opustila mužná síla, živí nadějí, že vykonají nějaké velké dílo, pro něž se nehodí! Boží prozřetelnost jim může říct, že na nich je, aby připravili cestu pro druhé, kteří to vykonají. Avšak místo aby se vděčně poddali Božímu vedení, mnozí se stáhnou, jako by byli přehlíženi a podceňováni. Jestliže nemohou udělat právě to, co touží vykonat, neudělají nic. Mnozí se zbytečně snaží vykonat práci, pro kterou nemají schopnosti, zatímco dílo, které by mohli udělat, leží nedotčeno. A tím zabraňují uskutečnění většího díla.

Ve své smlouvě s Jónatanem David slíbil, že prokáže laskavost Saulovu domu. Pamětliv svého slibu, král vznesl dotaz: „Zdalipak zůstal ještě někdo ze Saulova domu? Rád bych mu kvůli Jónatanovi prokázal milosrdenství.“ (2 S 9,1) Bylo mu řečeno o Jónatanovu synu Mefibóšetovi, který byl od dětství chromý. Jako dítě spadl chůvě a to ho poznamenalo na celý život. David tedy povolal mladého muže na královský dvůr a předal mu Saulovo osobní vlastnictví, aby byla zabezpečena jeho domácnost. Ale sám Jónatanův syn měl být stálým královým hostem. Mefibóšet byl veden k tomu, aby měl vůči

Davidovi silné předsudky a pokládal ho za uchvatitele. Ale král si svou stálou laskavostí získal srdce mladého muže. Podobně jako jeho otec Jónatan cítil, že jeho zájmy se shodují se zájmy krále, kterého Bůh vyvolil.

Po dosažení Davida na izraelský trůn se národ těšil dlouhému období míru. Okolní národy brzy zjistily, že je rozumnější upustit od otevřeného nepřátelství, a David se zdržel dobytých válek. Nakonec však vyhlásil válku starým nepřátelům Izraele - Pelištejcům a Moábcům - a udělal z nich vazaly.

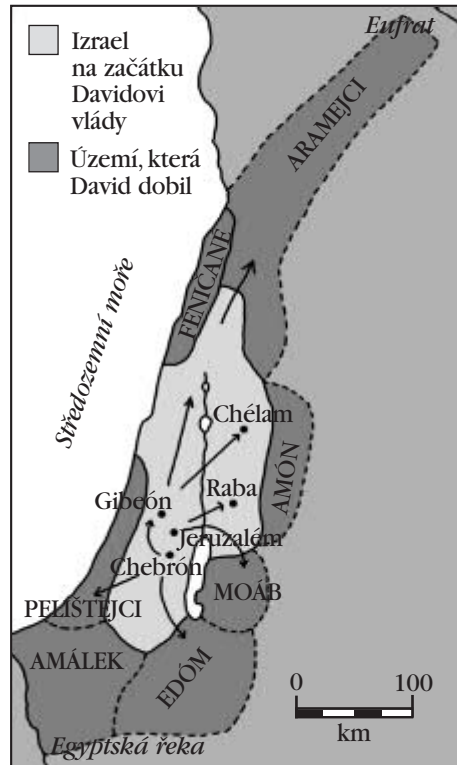
VÁLKA S AMÓNCI

Potom byla proti Davidovi vytvořena velká koalice okolních národů, která dala podnět k největším válkám a nejslavnějším vítězstvím jeho vlády a k nejrozsáhlejšímu rozšíření jeho moci. Tato nepřátelská spojenecká smlouva jím nebyla vůbec vyprovokována. Stalo se to za těchto okolností:

Do Jeruzaléma se dostala zpráva o smrti Náchaše, krále Amónců, který Davidovi prokázal laskavost, když prchal před Saulem. David toužil vyjádřit svou vděčnost za přízeň, kterou mu amónský král projevil v těžkostech, a tak poslal jeho synu Chanúnovi poselství, ve kterém mu vyjádřil svou soustrast.

Chanúnovi poradci si Davidovo poselství špatně vyložili. Amónští velitelé „svého pána Chanúna podněcovali: »Tobě se zdá, že David chce uctít tvého otce? Že k tobě poslal těšitele? Neposlal David své služebníky k tobě proto, aby prozkoumal město, aby je mohl oblehnout a vyvrátit?« (2 S 10,3)

Neměli ani ponětí o šlechtetném duchu, jímž bylo inspirováno Davidovo

Říše krále Davida. Po korunovaci v Chebrónu a smrti svého protivníka Íš-bóšeta se stal vládcem celého izraelského království. Jeho hlavním městem ustanovil tvrz Jebús, kterou přejmenoval na Jeruzalém. Šipky ukazují další Davidův postup. Nejříve porazil Pelištejce a Moábce. Poté co porazil taky Aramejce na severu, jeho království dosahovalo až k Eufratu. Na jihovýchodě vytáhl proti Edóm-cům, pak porazil také Amónce a zmocnil se měst Raba a Chélam. Po těchto taženích sabala Davidova říše na jibozápadě k Egyptské řece a na severovýchodě až k řece Eufrat.

poselství. Chanún naslouchal svým poradcům a začal Davidovy posly považovat za zvědy. Zahrnul je výsměchem a urážkami.

Bůh dopustil, aby Amónci odhalili záměry svého srdce, aby David poznal jejich skutečnou povahu. Nebylo Boží vůlí, aby Izrael uzavřel smlouvu s tímto pohanským národem.

Amónci věděli, že urážka, které se dopustili na Izraelcích, bude brzy odplacena, a tak se připravovali na válku. Obyvatelé krajiny mezi řekou Eufратem a Středozemním mořem se smluvně spojili s Amónci, aby zničili Izrael.

Hebrejové nečekali na útok. Pod vedením Jóaba postupovali k hlavnímu městu Amónců. V první bitvě byla alianční vojska spojenců poražena, ale hned v následujícím roce válku obnovili. David osobně vytáhl do boje a díky Božímu požehnání zasadili Izraelci svým nepřítelům tak katastrofální porážku, že Syřané od Libanonu až k Eufратu nejenže se vzdali války, ale stali se poplatníky Izraele.

Nebezpečí, která hrozila národu zničením, se stala prostředkem k růstu

jeho velikosti. Na připomínku svého vysvobození David zpívá:

„Živ je Hospodin! Buď požehnána moje skála, vyvýšen buď Bůh, má spása! Bůh, jenž mě pověřil vykonáním pomsty, národy mi podrobuje. Vysvoboditeli od nepřátel, pozvedáš mě nad ty, kdo proti mně povstávají, ty mě násilníku vyrveš.“ (Ž 18,47-49)

Davidovy písně vštěpovaly lidu myšlenku, že Hospodin je jejich silou a vysvoboditelem: „Jedni se honosí vozy, jiní koňmi, ale my připomínáme jméno Hospodina, svého Boha.“ (Ž 20,8)

Království Izraele v té době dosáhlo takové rozlohy, že se naplnilo zaslíbení, které dal Bůh Abrahamovi: „Tvému potomstvu dávám tuto zemi od řeky Egyptské až k řece veliké, řece Eufратu.“ (Gn 15,18) Izrael se stal mocným národem, respektovaným a obávaným okolními národy. David vládl tak, jak bylo schopno vládnout jen málo panovníků. Náležely mu city a věrnost jeho lidu. Ctil Boha a Bůh teď poctil jeho.

Avšak v době svého největšího vnějšího triumfu utrpěl David porážku, která ho nejvíc pokořila.

DAVIDŮV PÁD

*Dobrá léta vystřídalo opět
údobí problémů a trápení.*

Bible málokdy chválí lidi. Všechny dobré vlastnosti, které lidé projevují, jsou Božím darem. Jejich dobré skutky jsou vykonány Boží milostí prostřednictvím Krista. Oni jsou jen nástroji v jeho ruce.

Všechny biblické příběhy nás učí, jak je nebezpečné chválit člověka, protože když ztratí ze zřetele svou závislost na Bohu, určitě padne. Bible nám neustále vštěpuje, abychom nedůvěřovali lidské síle, a povzbuzuje nás, abychom spoléhali na Boží moc.

Duch sebevyvyšování připravil cestu pro Davidův pád. Lichocením, moc a blahobytem nezůstaly bez účinku na jeho charakter. Podle zvyků běžných mezi východními panovníky se král mohl beztrestně dopouštět zločinů, které nebyly trpěny jeho poddaným. Tohle všechno otupilo Davidovo vědomí nesmírné ohavnosti hříchu. Začal se spoléhat na svou vlastní moudrost a sílu.

Jakmile se satanovi podaří oddělit člověka od Boha, probudí v něm nesvaté žádosti nebo hříšnou lidskou přirozenost. Dílo nepřítele není zpočátku náhlé a hrozivé. Začíná zdánlivě malými věcmi - zanedbáváním plného

spoléhání se na Boha a náchylností řídit se světskými zvyklostmi.

David se vrátil do Jeruzaléma. Syřané už byli podrobeni a úplná porážka Amónců se zdála být jistá. David vychutnával ovoce vítězství a poct za svou schopnost dobře vládnout. Právě v té chvíli se pokušitel chopil příležitosti a zaujal jeho mysl.

V pohodlí a sebejistotě se David poddal satanovi a poskrnil se proviněním. Ten, kterého nebesa ustanovila za vůdce národa, ten, jehož Bůh vybral, aby prosazoval jeho zákon, sám přestoupil Boží příkázání. Ten, který měl být postrachem zločinců, svým vlastním skutkem posílil jejich ruce.

Provinilý David nečinil pokání a nežádal nebesa o vedení, ale snažil se vymotat se sám z nebezpečí, do něhož ho hřích zavlekl. Bat-šeba, jejíž velká krása se stala králi osidlem, byla ženou Che-tejce Urijáše, jednoho z Davidových nejstatečnějších a nejvěrnějších velitelů. Boží zákon vynášel nad cizoložníkem trest smrti a hrdý velitel, který byl tak hanebně zostuzen, by se mu mohl pomstít tím, že ho připraví o život nebo vyburcuje národ ke vzpouře.

VRAŽDA

Každé úsilí, které David vyvinul, aby zakryl svůj prohřešek, bylo bezvýsledné. Vydal se do moci satana. Obklíčilo ho nebezpečí, hrozilo mu zneuctění daleko horší než smrt. Zdálo se, že existuje jen jedna úniková cesta – přidat k cizoložství vraždu. David se domníval, že kdyby byl Urijáš zabit rukou nepřítele v boji, vina za jeho smrt by nemohla být svalena na krále. Bat-šeba by tak byla volná a mohla by se stát Davidovou manželkou. Zabránilo by se podezření a královská čest by byla zachráněna.

Urijáš se stal doručovatelem rozsudku smrti nad sebou samým. Král rozkázal Jóabovi: „Postavte Urijáše do nejužšího boje a pak od něho ustupte, ať je zabit a zemře.“ (2 S 11,15) Jóab, poskvrněný už jedním zločinem vraždy, neotálel s uposlechnutím králova pokynu a Urijáš padl mečem Amónců.

Davidovo dosavadní kralování si získalo důvěru národa. Avšak když odešel od Boha, stal se na určitou dobu satanovým nástrojem. Přesto měl stále autoritu, kterou mu Bůh dal, a proto vyžadoval poslušnost, která mohla ohrozit duchovní život toho, kdo se jí poddává. Jóab, který byl více oddán králi než Bohu, přestoupil Boží zákon, protože to poručil král.

Když David vydal rozkaz, který byl v rozporu s Božím zákonem, bylo hříchem takový příkaz uposlechnout. Apoštol Pavel prohlašuje, že „není moci, leč od Boha“ (Ř 13,1), avšak vládce nemáme uposlechnout, je-li nařízení v rozporu s Božím zákonem. Tentýž apoštol vyhlašuje zásadu, kterou se máme řídit: „Jednejte podle mého příkladu, jako já

jednám podle příkladu Kristova.“ (1 K 11,1)

Davidovi byla poslána zpráva o vykonání jeho příkazu, ale byla formulována tak pečlivě, aby nevyzradila Jóaba ani krále. „Také tvůj služebník Chetejec Urijáš je mrtev.“ (2 S 11,21)

Král odpověděl: „Vyříd Jóabovi: »Nepokládej to za nic zlého, vždyť meč požírá tak i onak. Zesil svůj boj proti městu a zboř je.«“ (2 S 11,25)

Bat-šeba dodržela obvyklé údobí smutku nad svým manželem a na jeho konci „David pro ni poslal, přijal ji do svého domu a ona se stala jeho ženou“ (2 S 11,27). Ten, který dokonce ani v nebezpečí života nevztáhl ruku proti pomazanému Hospodinovu, klesl tak, že dokázal zneuctít a zavraždit jednoho ze svých nejvěrnějších a nejstatečnějších vojáků, a doufal, že bude nerušeně užívat ovoce svého hříchu.

Šťastní jsou ti, kdo – ačkoli se vydali takovouto cestou – poznají, jak hořké je ovoce hříchu, a odvrátí se od něj. Bůh ve svém milosrdenství nedopustil, aby byl David klamnou odměnou hříchu vlákán do úplné záhuby.

NÁTANOVŮ OBVINĚNÍ

Bůh musel zasáhnout. Davidův hřích s Bat-šebou se stal známým a vzniklo podezření, že zosnoval Urijášovu smrt. Hospodin byl zneuctěn. Povýšil Davida a Davidův hřích poskvrnil Boží jméno. Způsobil, že se v Izraeli snížila úroveň zbožnosti a mnozí lidé už na hřích nepohlíželi s takovým odporem.

Bůh vyzval proroka Nátana, aby Davida napomenul. Přestože se jednalo

o velice přísné napomenutí, Nátan vyřídil Boží soud s takovou nebeskou moudrostí, že vzbudil králův soucit, probudil jeho svědomí a vyloudil z jeho rtů rozsudek smrti nad sebou samým. Prorok vyprávěl příběh o zlu a násilí, které bylo hodno odsouzení.

Řekl: „V jednom městě byli dva muži, jeden boháč a druhý chudák. Boháč měl velmi mnoho bravu a skotu. Chudák neměl nic než jednu malou ovečku, kterou si koupil. Živil ji, rostla u něho spolu s jeho syny, jedla z jeho skývy chleba a pila z jeho poháru, spávala v jeho klíně a on ji měl jako dceru. Tu přišel k bohatému muži návštěvník. Jemu bylo líto vzít nějaký kus ze svého bravu či skotu, aby jej připravil poutníkovi, který k němu přišel. Vzal tedy ovečku toho chudého muže a připravil ji muži, který k němu přišel.“ (2 S 12,1-4)

Král vzplanul hněvem: „Jakože živ je Hospodin, muž, který tohle spáchal, je synem smrti! A tu ovečku nahradí čtyřnásobně zato, že něco takového spáchal a neměl soucitu.“ (2 S 12,5.6)

Nátan upřel svůj pohled na krále a pak slavnostně prohlásil: „Ten muž jsi ty! Proč jsi pohrdl Hospodinovým slovem a dopustil ses toho, co je v jeho očích zlé?“ (2 S 12,7.9) Viník se může tak jako David pokusit zakrýt své hříchy před lidmi, pohřbít navždy zlý čin před lidským zrakem, avšak „nahé a odhalené je všechno před očima toho, je- muž se budeme ze všeho odpovídat“ (Žd 4,13).

Nátan prohlásil: „Chetejce Urijáše jsi zabil mečem a jeho ženu sis vzal za manželku, zavraždils ho mečem Amónovců... Hle, já způsobím, aby proti tobě

povstalo zlo z tvého domu. Před tvýma očima vezmu tvé ženy a dám je tomu, kdo je ti blízký; ten bude s tvými ženami spát za bílého dne. A ačkoli tys to spáchal tajně, já tuto věc učiním před celým Izraelem, a to za dne.“ (2 S 12,9-12)

POKÁNÍ

Prorokovo napomenutí se dotklo Davida srdce. Svědomí se probudilo. Jeho vina vyvstala v celé své velikosti. Třesoucími se rty vyznal: „Zhřešil jsem proti Hospodinu.“ (2 S 12,13) David spáchal odporný hřích jak proti Urijášovi, tak proti Bat-šebě, ale nekonečně víc se prohřešil proti Bohu.

David se chvěl hrůzou, aby nebyl jako viník bez odpuštění hříchů okamžitě smeten Božím soudem. Avšak poselství tlumočené prorokem znělo: „Týž Hospodin hřích s tebe sňal. Nezemřeš.“ (2 S 12,13) Přesto musí být učiněno zadost spravedlnosti. Rozsudek smrti byl přenesen z Davida na dítě, které bylo zplozeno v hříchu. Takto byla králi dána příležitost k pokání, protože utrpení způsobené smrtí dítěte, která byla součástí jeho trestu, bylo mnohem horší, než by byla bývala jeho vlastní smrt.

Když jeho dítě těžce onemocnělo, David se postil a v hlubokém pokoření úpěnlivě prosil o jeho život. Noc co noc ležel v srdcervoucím zármutku a prosil za dítě, které nevinně trpělo kvůli jeho provinění. Když se dověděl, že dítě zemřelo, tiše se podřídil Božímu ortelu. Tak na něj dopadla první rána odplaty, kterou on sám prohlásil za spravedlivou.

VAROVNÝ PŘÍKLAD

Mnozí se při čtení příběhu o Davidově pádu ptají: „Proč Bůh považoval za vhodné odhalit před světem tuto temnou epizodu ze života muže, kterého nebesa tak vysoce poctila?“ Nevěřící poukazují na Davidův charakter a posměšně prohlašují: „To je muž podle Božího srdce!“ Takto jsou Bůh a Boží slovo zneuctěni a mnozí se pod pláštěm zbožnosti osmělují hřešit.

Avšak Davidův příběh není omluvou pro hřích. Mužem podle Božího srdce byl David nazván tehdy, když se řídil Božími radami. Když zhřešil, přestal tento výrok platit, dokud nečinil pokání a ne navrátil se k Hospodinu. „Ale v očích Hospodinových bylo zlé, co David spáchal.“ (2 S 11,27) Ačkoli se David ze svého hřichu kál, sklídl neblahou žeň setby, kterou zasel. Soudy, které na něj dopadly, svědčí o Boží nenávisti a odporu k hřichu.

David sám byl zcela zdeptán vědomím svého hřichu a jeho dalekosáhlými následky. Cítil se pokořen v očích svých služebníků. Jeho vliv byl oslaben. Když teď jeho podřízení vědí o jeho provinění, budou snadněji svedeni k hřichu. Jeho autorita v jeho vlastní domácnosti byla podlomena. Jeho vina ho umlčovala, když měl odsoudit hřích. Jeho špatný příklad ovlivnil jeho syny, a Bůh nezasáhne, aby zabránil těmto následkům. Takto byl David přisně potrestán. Odplata, kterou nebylo možno odvrátit žádným pokáním, zoufalství a stud zatemňovaly celý jeho další život. Ti, kdo se poukazováním na Davidův příklad pokoušejí omluvit

vinu svých vlastních hříchů, by se měli z biblického záznamu poučit, že cesta přestoupení je tvrdá. Důsledky hřichu, které člověk zakouší už během života, jsou hořké a těžko se snášejí.

Bůh si přál, aby příběh Davidova pádu posloužil jako varování, že ani lidé, které Bůh vysoce poctil, si nemají myslet, že jsou mimo nebezpečí. O tom se přesvědčují ti, kdo v pokoře touží pochopit, čemu je chce Bůh naučit. Selháni Davida, který okusil tak hojné Boží požehnání, v nich vyvolává nedůvěru v sebe. Vědí, že jedině v Bohu je jejich síla a bezpečí, a bojí se udělat první krok na satanovu půdu.

Dokonce už předtím, než byl nad Davidem vyneseno Boží rozhodnutí, začal sklízet ovoce svého přestoupení. Zoufalství, které prožíval, vylíčil v Ž 32,3.4: „Mlčel jsem a moje kosti chřadly, celé dny jsem pronáříkal. Ve dne v noci na mně těžce ležela tvá ruka, vysýchal mě morek jako v letním žáru.“

A v Ž 51,12.13.16 David vyjadřuje své pokání poté, co ho Bůh napomenul: „Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. Jen mě neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého mi neber! Vysvobod mě, abych nebyl vinen krví, Bože, Bože, moje spáso, ať plesá můj jazyk pro tvou spravedlnost.“ Takto se izraelský král znovu zmínil o svém hřichu, pokání a naději na odpuštění skrze Boží milost. Toužil, aby se ostatní poučili ze smutného příběhu jeho pádu.

Davidovo pokání bylo upřímné. Ne snažil se ospravedlnit svůj hřích, nechť uniknout soudům, které mu hrozily. Viděl své poskvrněné nitro. Nenáviděl svůj

hřích. Neprosil jen za odpuštění, ale za čistotu srdce. V Božím slibu hříšníkům, kteří činí pokání, viděl důkaz o svém odpuštění a přijetí. „Zkroušený duch, to je oběť Bohu. Srdcem zkroušeným a zdeptaným ty, Bože, nepohrdáš!“ (Ž 51,19)

Ačkoli David zhřešil, Hospodin ho pozdvihl. V radosti nad svým vysvobozením zpíval: „Svůj hřích jsem před tebou přiznal, svoji nepravost jsem nezakrýval, řekl jsem: »Vyznám se Hospodinu ze své nevěrnosti.« A ty jsi ze mne sňal nepravost, hřích můj.“ (Ž 32,5) David se pokořil a vyznal svůj hřích, zatímco Saul pohrdl napomenutím, zatvrdil

své srdce a nečinil pokání. Tento oddíl o Davidově hříchu je jednou z nej působivějších ilustrací, které nám byly dány, o zápasech a pokušeních lidstva i o opravdovém pokání. Ve všech dobách tisíce Božích dětí, které byly svedeny k hříchu, si vzpomněly na Davidovo upřímné pokání a vyznání a byly povzbuzeny, aby činily pokání a snažily se znovu žít podle Božích přikázání.

Kdokoli se pokoří, vyzná svůj hřích a bude činit pokání tak jako David, smít jistotu, že je pro něj naděje. Hospodin nikdy nezavrhne člověka, který činí opravdové pokání.

ABŠALÓMOVA VZPOURA

*Špatná Davidova rozhodnutí vedla nakonec k povstání,
které proti němu zosnoval jeho vlastní syn.*

„Nahradí čtyřnásobně.“ (2 S 12,6) Tak zněl Davidův bezděčný ortel nad sebou samým, když naslouchal podobnosti proroka Nátana. Čtyři z jeho synů padnou a ztráta každého z nich bude důsledek otcova hříchu.

Hanebný zločin svého prvorozeného syna Amnána nechal David bez potrestání. Zákon odsuzoval cizoložníka na smrt. Amnón znásilnil svou nevlastní sestru, čímž se provinil dvojnásobně. Ale David, který se sám odsuzoval za svůj vlastní hřích, nechal násilníka bez spravedlivého odsouzení. Abšalóm, pokrevní ochránce své sestry, která byla tak odporně ponížena, po dva roky osnoval plán pomsty. Při jedné slavnosti byl opilý krvesmilník Amnón na bratrův rozkaz zavražděn.

Královi synové, kteří se vrátili rozhořčení do Jeruzaléma, řekli svému otci, že Amnón byl zabit. „A převelice usedavě plakali; také král a všichni jeho služebníci převelice plakali.“ (2 S 13,36) Ale Abšalóm uprchl. David zanedbal svou povinnost potrestat Amnána a Hospodin nezabránil tomu, aby události nabraly svůj přirozený spád. Když rodiče nebo vládcové nesplní svou povinnost

a nepotrestají nepravost, vyvolá to řetězovou reakci, při níž bude hřích potrestán hříchem.

Zde začalo Abšalómovo odcizování se otci. David, který cítil, že Abšalómův zločin vyžaduje potrestání, mu odmítl dát povolení k návratu. Svým vyhnanstvím vyloučen ze záležitostí království, začal Abšalóm vymýšlet nebezpečné intriky.

Po uplynutí dvou let se Jóab rozhodl, že otce se synem usmíří. Najal do služeb ženu z Tekóje, která byla proslulá svou moudrostí. Žena se Davidovi představila jako vdova, jejíž dva synové byli její jedinou útěchou a podporou. V hádce jeden z nich zabil druhého a příbuzní teď žádali, aby byl ten živý vydán krevní mstě. „Tak,“ řekla matka, „chtějí uhasit i tu jiskřičku, která mi zbývá, aby po mém muži nezůstalo na zemi ani jméno ani potomstvo.“ (2 S 14,7) Krále se to dotklo a ujistil ženu o královské ochraně pro jejího syna.

Požádala krále o shovívavost a prohlásila, že svým výrokem obvinil sám sebe, neboť nedovolil, aby se jeho vyhnaný syn mohl vrátit domů. Řekla: „Vždyť jsme smrtelní, jsme jako po zemi rozlitá

voda, která se nedá sebrat. Bůh však nechce život odejmout a velmi se rozmyšlí, aby zapuzeného od sebe zapudil nadobro.“ (2 S 14,14) Toto laskavé a dojemné zobrazení Boží lásky k hříšníkovi je pozoruhodným svědectvím o tom, že Izraelci znali velké pravdy o vykoupení. Král této výzvě nemohl odolat. Jóab dostal rozkaz: „Jdi, přived' mládence Abšalóma zpátky.“ (2 S 14,21)

Abšalómovi bylo dovoleno vrátit se do Jeruzaléma, ale nesměl se objevit na královském dvoře ani se setkat se svým otcem. Ačkoli David svého krásného a nadaného syna něžně miloval, považoval za nutné projevit odpor k takovému zločinu. Abšalóm žil dva roky ve svém domě a měl zakázán vstup na královský dvůr. Přítomnost jeho sestry mu stále připomínala nenapravitelné zlo, které utrpěla. Podle všeobecného mínění lidu byl princ spíše hrdinou než přestupníkem. Rozhodl se, že si nakloní srdce lidu.

Už svým zevnějškem si získával obdiv všech. „V celém Izraeli nebyl nikdo pro svou krásu tak vyhlášený jako Abšalóm. Od hlavy k patě nebylo na něm poskvrný.“ (2 S 14,25) Davidovo opatření, kterým mu sice dovolil vrátit se do Jeruzaléma, ale odmítl ho osobně přijmout, naklonilo sympatie lidu na Abšalómovu stranu.

David byl teď slabý a váhavý, kdežto před svým hříchem býval odvážný a rozhodný. To se jeho synovi hodilo do jeho plánů.

Díky Jóabovu vlivu byl Abšalóm svým otcem opět přijat. Pokračoval ve svých intrikách, horlivě se ucházel o popularitu a náklonnost a dovedně obracel každý

projev nespokojenosti ve svůj vlastní prospěch. Den co den bylo možno tohoto muže s krásnou tváří vidět u městské brány, kde čekal zástup lidí, aby předložili k odškodnění své křivdy. Abšalóm naslouchal a vyjadřoval soucit s jejich utrpením a lítost nad neschopností vlády. Pak dodal: „Kdybych já byl ustanoven v zemi soudcem, zjednal bych spravedlnost každému, kdo by ke mně se svým sporem a právní záležitostí přišel.“ Když se pak někdo přiblížil, aby se mu poklonil, vztáhl ruku, uchopil ho a políbil.“ (2 S 15,4.5)

SKRYTÁ VZPOURA

Nespokojenost s vládou, podněcovaná princem, se rychle šířila. Abšalóm byl všeobecně považován za dědice království a lidé toužili, aby už mohl nastoupit na trůn. „Tak Abšalóm lstivě získával srdce izraelských mužů.“ (2 S 15,6) Přesto král nic netušil. David si myslel, že přijetím postavení prince Abšalóm sleduje čest královského dvora.

Abšalóm tajně vyslal vybrané muže ke všem kmenům, aby dojednali jednotlivé kroky vzpoury. Nato se oděl pláštěm zbožné oddanosti, aby zamaskoval své zrádné úmysly. Abšalóm řekl králi: „Dovol mi jít do Chebrónu splnit slib, který jsem učinil Hospodinu. Tvůj služebník totiž, když bydlel v Gešúru v Aramu, učinil takovýto slib: Dá-li Hospodin, abych se vrátil do Jeruzaléma, budu sloužit Hospodinu.“ (2 S 15,7.8)

Milující otec, potěšen důkazem synovy zbožnosti, ho propustil se svým požehnáním. Tímto vrcholně pokryteckým činem se Abšalóm nesnažil zaslepit

pouze krále, ale chtěl si jím rovněž získat důvěru lidí, a tak je vést do vzpoury proti Bohem vyvolenému králi.

Abšalóm se vydal do Chebrónu a spolu s ním „šlo z Jeruzaléma dvě stě mužů. Byli pozváni, šli bezelstně, nic netušili.“ (2 S 15,11) Tito muži šli, aniž si uvědomovali, že je jejich láska ke královi synovi zavádí do vzpoury proti jeho otci. V Chebrónu Abšalóm povolal Achítófela, muže, který byl vysoce vážen pro svou moudrost. Achítófelova podpora způsobila, že se Abšalómova věc jevila jako jistý úspěch, protože pod jeho korouhev přivábila mnohé vlivné muže. Když polnice ohlásila propuknutí vzpoury, princovi zvědové rozšířili po celé zemi zprávu, že Abšalóm se stal králem. Shromáždilo se k němu mnoho lidí.

Mezitím se do Jeruzaléma dostaly poplašné zprávy. David náhle prohlédl a pochopil, jaká vzpoura propukla v blízkosti jeho trůnu. Jeho vlastní syn se chtěl intrikami zmocnit jeho koruny a bezpochyby ho také připravit o život. V tomto velkém nebezpečí ze sebe David setřásl depresi, v níž se už dlouho nacházel, a chystal se čelit této hrozně nepředvídané situaci. Abšalóm byl vzdálen pouze asi třicet kilometrů. Rebelové budou brzy v jeruzalémských branách.

David se zachvěl při pomýšlení, že by měl své hlavní město vystavit krveprolévání a pustošení. Má dovolit, aby se Jeruzalém utápěl v krvi? Rozhodl se. Opustí Jeruzalém a pak svůj lid provede tím, že jim dá příležitost, aby se k němu znovu shromáždili a podpořili ho. Bylo jeho povinností vůči Bohu i vůči svému lidu setrvat v postavení, jímž ho nebesa vyznamenala.

DAVID OPOUŠTÍ JERUZALÉM

V pokoře a zármutku prošel David jeruzalémskou branou. Lidé ho následovali v dlouhém smutném průvodu jako o pohřbu. Krále doprovázela jeho osobní tělesná stráž, složená z Keretejců, Peletejců a Gaťanů, kterou vedl Itaj. Avšak David ve své příslovečné nesobeckosti nemohl souhlasit s tím, aby byli tito cizinci zapleteni do jeho problémů. Král řekl Itajovi: „Proč jdeš s námi i ty? Vrať se a zůstaň s králem. Jsi přece cizinec, vyhoštěný ze svého domova. Včera jsi přišel a dnes bych měl chtít, abys jako štvanec šel s námi? Já jdu, protože jít musím, ty však se vrať se svými bratry zpátky. Milosrdenství a věrnost bud s tebou.“ (2 S 15,19,20)

Itaj odpověděl: „Jakože živ je Hospodin a jakože živ je král, můj pán, kdekoli bude král, můj pán, ať mrtev nebo živ, tam bude i jeho otrok.“ (2 S 15,21) Tito muži se obrátili z pohanství a velkoryse dokázali svou věrnost Bohu a svému králi. David přijal jejich oddanost jeho zdánlivě beznadějně věci. Všichni přešli Kidrónský úval a ubírali se cestou do pouště.

Průvod se znovu zastavil. „A hle, i Sádok a všichni lévijci s ním nesli schránu Boží smlouvy.“ (2 S 15,24) Přítomnost tohoto posvátného symbolu byla pro Davidovy následovníky zárukou vysvobození a vítězství. Jej nepřítomnost v Jeruzalémě vzbudí u Abšalómových stoupenců hrůzu.

Při pohledu na schránu naplnila Davidovo srdce na krátkou chvíli radost a naděje. Ale brzy se dostavily jiné myšlenky. Jako ustanovený správce Božího

dědictví měl na mysli především Boží slávu a dobro svého lidu. Bůh řekl o Jeruzalému: „To je místo mého odpočinku navždy“ (Ž 132,14) a ani kněz ani král nemá právo odnést odtamtud symbol Boží přítomnosti. A David měl před sebou vždycky svůj velký hřích. Nepřislušelo mu, aby z hlavního města národa odnesl svatá přikázání, která ztělesňovala vůli jejich svrchovaného Boha, podstatu ústavy a základ úspěchu.

Nařídil Sádokovi: „Dones Boží schránu zpět do města. Naleznu-li u Hospodina milost a on mě přivede zpět, dá mi spatřit ji i svůj příbytek. Řekne-li: »Nelíbí se mi«, ať se mnou naloží, jak uzná za dobré.“ (2 S 15,25.26)

Když se kněží obrátili na cestu k Jeruzalému, padl na odcházející zástup hluboký stín. Jejich král je uprchlík, oni sami jsou vyvrženci, opuštění dokonce i Boží schránou. Budoucnost byla temná. „David pak stoupal po svahu Olivové hory, stoupal a plakal, hlavu měl zahalenou a šel bos. I všechen lid, který byl s ním, stoupal se zahalenou hlavou, stoupal a plakal. David dostal zprávu: »Achítofel je mezi spiklenci s Abšalómem.«“ (2 S 15,30.31) David opět poznal důsledky svého vlastního hříchu. Dezerce Achítofela, nejschopnějšího z politických vůdců, byla pomstou za ponížení jeho vnučky Bat-šeby.

David se modlil: „Hospodine, zhať prosím to, k čemu bude Achítofel radit!“ (2 S 15,31) Když dosáhli vrcholu hory, král se sklonil k modlitbě, v níž své břemeno uvrhl na Boha, a pokorně prosil o Boží milost.

Tu přišel Chúšaj Arkijský, Davidův moudrý a schopný rádce a věrný přítel,

aby svůj úděl spojil se svrženým a prchajícím králem. David jakoby z Božího vnuknutí rozpoznal, že tento muž bude potřebný, aby sloužil zájmům krále v radě v hlavním městě. Na Davidovu žádost se Chúšaj vrátil do Jeruzaléma, aby nabídl své služby Abšalómovi a překazil Achítofelovu úskočnou radu.

VĚDOMÍ VINY

S tímto paprskem světla v temnotě sestupoval král a jeho stoupenci cestou z východní strany Olivové hory přes skalnaté bezútesné pustiny směrem k Jordánu. „Když král David přicházel k Bachurímu, právě odtamtud vycházel muž z čeledi Saulova domu jménem Šimeí, syn Gérúv. Vyšel a zlořečil a házel kamením po Davidovi a po všech služebnících krále Davida, ačkoli po jeho pravici i levici byl veškerý lid a všichni bohatýři. Při svém zlořečení volal Šimeí takto: »Táhni, táhni, vrahu, ničemníku! Na tebe Hospodin obrátil všechnu krev Saulova domu. Na jeho místě stal ses králem, Hospodin však dal království do rukou tvého syna Abšalóma. To máš za všechno to zlo, vždyť jsi vrah!«“ (2 S 16,5-8)

V době Davidova úspěchu mu Šimeí nebyl nevěrný. Dokud seděl na trůnu, choval se k němu uctivě, ale když byl pokořen, zlořečil mu. Inspirován satanem, vychrtil svůj hněv na toho, koho Bůh vychovával.

David se neprovinil proti Saulovi ani proti jeho rodině. Velkou část svého života strávil uprostřed násilí, ale ze všech, kdo prošli takovými životními okolnostmi, bylo jen pár lidí ovlivněno

zlým, demoralizujícím vlivem tak málo jako David.

Davidův synovec Abišaj nedokázal klidně naslouchat urážlivým slovům Šimeiho a zvolal: „Copak tento mrtvý pes smí zlořečit králi, mému pánu? Nejraději bych šel a srazil mu hlavu.“ (2 S 16,9) Král mu to však zakázal. Řekl: „Hle, můj syn, který vyšel z mého lůna, ukládá mi o život. Oč větší důvod má k tomu ten Benjamínek! Nechte ho, ať zlořečí, neboť mu to nařídil Hospodin. Snad Hospodin pohlédne na mé ponížení, snad mi Hospodin za to jeho dnešní zlořečení odplatí dobrem!“ (2 S 16, 11.12)

Zatímco jeho věrní poddaní se podivovali tomuto náhlému osudovému zvratu, králi to nebylo žádnou záhadou. Měl často zlé předtuchy, že přijde taková chvíle. Divil se, že Bůh tak dlouho snášel jeho hříchy. A teď při svém spěšném a smutném útěku přemýšlel o svém milovaném hlavním městě, o místě, které se stalo dějištěm jeho hříchu. Když si vzpomněl na Boží trpělivost, cítil, že Hospodin s ním bude stále jednat milosrdně.

David vyznal svůj hřích a snažil se splnit své povinnosti jako Boží věrný služebník. Pracoval na rozšíření svého království. Shromáždil bohatý materiál na stavbu Božího domu. Mají teď výsledky jeho dlouholeté pozeňnané dřiny přejít do rukou jeho nezodpovědného, vlastizrádného syna?

Příčinu svých těžkostí spatřoval ve svém vlastním hříchu. A Hospodin Davida neopustil. Když na něj dopadlo kruté zlo a urážky, projevil se jako člověk pokorný, nesobecký, velkorysý a poddajný. Opravdu nikdy nebyl izraelský vládce

v očích nebes větší než v této chvíli svého nejhlubšího pokoření.

Ve zkušenosti, kterou prováděl Davida, Hospodin ukazuje, že nemůže tolerovat nebo ospravedlňovat hřích. Davidův příběh nám umožňuje rozpoznat, že Bůh projevuje svou milost i uprostřed hrozných soudů. Způsobil, že David prošel kázní, ale nezničil ho. Ohnivá pec má pročistit, ne zahubit.

ABŠALÓM V JERUZALÉMĚ

Brzy poté, co David opustil Jeruzalém, Abšalóm se svou armádou obsadil hlavní město Izraele. Chušaj byl mezi prvními, kdo přivítal čerstvě korunovaného vládce, a princi zalichotilo, že si získal otcova starého přítele a poradce. Abšalóm věřil v úspěch. Toužil zajistit si důvěru národa a uvítal Chušaje na svém dvoře.

Abšalóm měl k dispozici velké vojsko. To však sestávalo převážně z mužů nevyycvičených v boji. Achítifel dobře věděl, že velká část národa je stále věrná Davidovi. David byl obklopen ostrílenými bojovníky, jimž veleli schopní a zkušení vojevůdci. Achítifel věděl, že po prvním výbuchu nadšení pro nového krále dojde ke zvratu. Kdyby se vzpoura nezdařila, Abšalóm by se mohl smířit se svým otcem. Potom by byl Achítifel jako jeho vrchní poradce považován za hlavního viníka a stihl by ho nejtěžší trest.

Aby Abšalómovi zatarasil cestu zpět, poradil mu Achítifel skutek, který nadobro znemožní usmíření. Tento bezzásadový státník s ďábelskou chytrostí nabádal Abšalóma, aby ke své vzpouře

přidal hřích krvesmilství. Před zraky celého Izraele si měl vzít konkubíny svého otce, a takto vyhlásit, že je následníkem otcova trůnu. A Abšalóm tento ničemný návrh uskutečnil. Tak se naplnilo Boží slovo, tlumočené Davidovi ústy proroka: „Toto praví Hospodin: Hle, já způsobím, aby proti tobě povstalo zlo z tvého domu. Před tvýma očima vezmu tvé ženy a dám je tomu, kdo je ti blízký; ten bude s tvými ženami spát za bílého dne. A ačkoli tys to spáchal tajně, já tuto věc učiním před celým Izraelem, a to za dne.“ (2 S 12,11.12) Ne že by Bůh vedl k takovému jednání, ovšem nepoužil svou moc, aby tomu zabránil.

Achítofelovi se nedostávalo božského osvětlení, neboť jinak by úspěch zrady nezakládal na zločinu krvesmilství. Muži zvráceného srdce osnovali zlo, jako by neexistovala všemocná Prozřetelnost, která může zmařit jejich záměry.

Aby si zajistil svou vlastní bezpečnost, Achítfel vyzval Abšalóma: „Dovol, abych vybral dvanáct tisíc mužů a hned této noci se vydal pronásledovat Davida. Dostihnu ho, až bude zemdlený a skleslý, a překvapím ho. Všechn lid, který je s ním, uteče a já osamoceneného krále zabiji. Všechn lid obrátím k tobě.“ (2 S 17,1-3) Kdyby byl tento plán proveden, David by byl určitě zabit. Avšak „Hospodin přikázal překazit dobrou radu Achítofelovu, aby na Abšalóma uvedl zkázu“ (2 S 17,14).

CHÚŠAJOVA RADA

Chúšaj nebyl k této poradě přizván. Avšak když se shromáždění rozešlo, Abšalóm, který si vysoce vážil úsudku

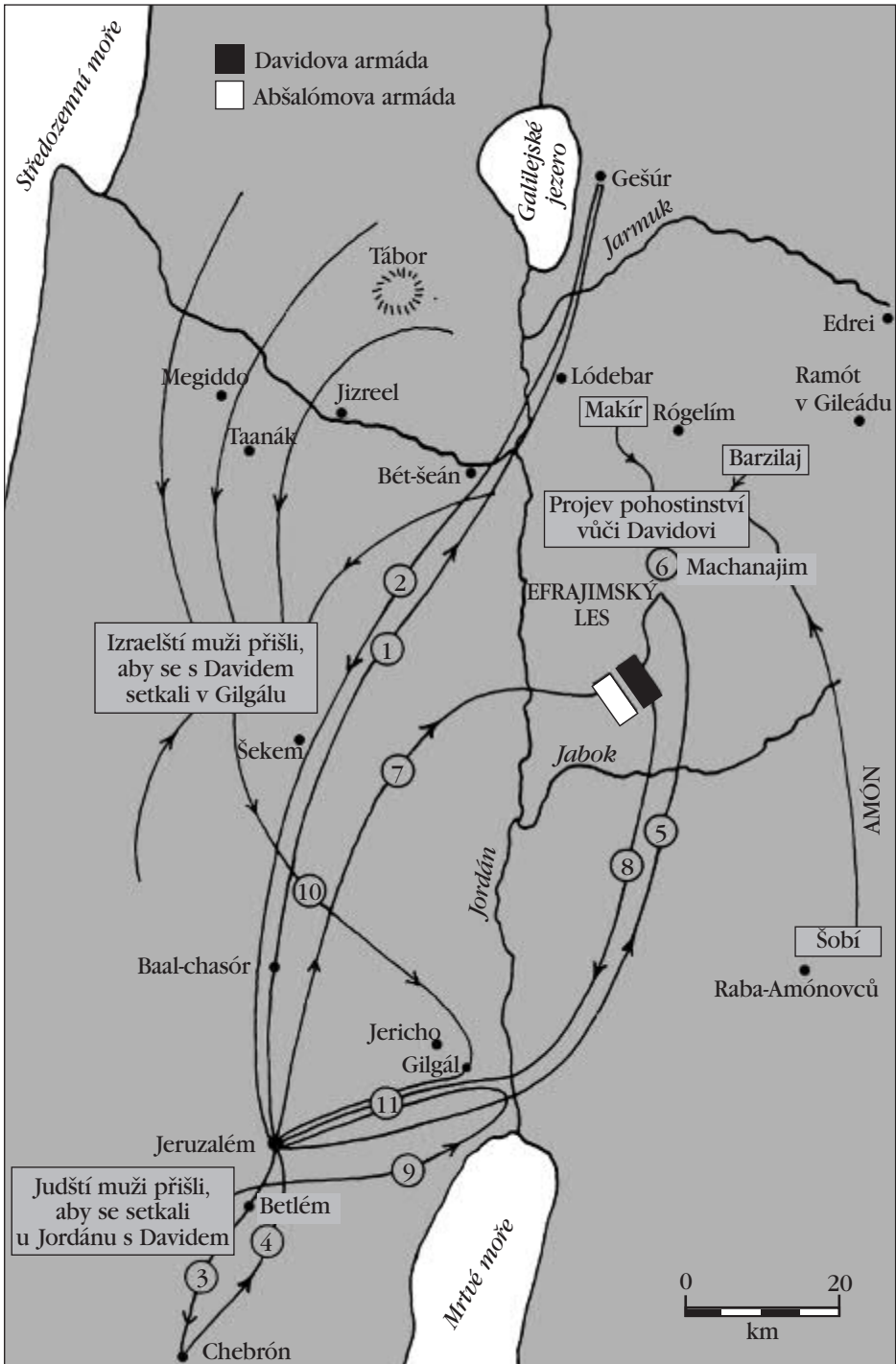
otcova poradce, mu předložil Achítofelův plán.

Chúšaj poznal, že bude-li plán proveden, je David ztracen. Řekl tedy: „Rada, kterou dal Achítofel, není v tomto případě dobrá.“ A Chúšaj pokračoval: „Ty znáš svého otce i jeho muže, že to jsou bohatýři a že jsou rozhořčeni jak osiřelá medvědice v poli. Tvůj otec je bojovník, ten nebude nocovat s lidem. Jistě je už ukryt v nějaké strži nebo na jiném místě.“ (2 S 17,7-9) Bude-li Abšalómovo vojsko Davida pronásledovat, nezajme krále. Utrpí-li porážku, zmalomyslní je to a způsobí to Abšalómovi velikou škodu. „Celý Izrael přece ví,“ řekl Chúšaj, „že tvůj otec je bohatýr a že ti, kteří jsou s ním, jsou muži stateční.“ (2 S 17,10)

Chúšaj navrhl plán, který byl při-
tažlivý pro ješitnou a sobeckou povahu: „Proto ti radím: Necht se k tobě shromáždí celý Izrael od Danu až

Abšalómovo povstání. Když Abšalóm zavraždil Amnána, utekl do Gešúru (1). Za pomoci Joába se však vrátil do Jeruzaléma (2). Poté, co svedl lid, aby ho následoval, odešel do Cbebrónu, kde nechal sám sebe prohlásit za krále (3). Pak zaútočil se svými přívrženci na Jeruzalém (4). Následoval Davidův útek (5). V Mechanajimu obdržel zásoby od členů kmenů na východním břehu Jordánu (6). Abšalóm na něj zaútočil (7), ale utrpěl porážku v Efrajimském lese. Když se David vracel do Jeruzaléma (8), muži z Judy a Izraele ho vyšli přivítat (9, 10), a pak se David navrátil do Jeruzaléma (11).

k Beer-šebě. Bude jich jak mořského písku. A ty táhni do bitvy osobně. Přitrhne na jedno z těch míst, kde se on zdržuje, a padneme na něho jako rosa na roli. Nezbude z něho a ze všech mužů, kteří jsou s ním, ani jeden. Stáhne-li se do města, snesou všichni Izraelci k tomu městu provazy. Budeme vláčet jeho znamení až do úvalu, že se z něho nenajde ani obláček.“ (2 S 17,11-13)

„Abšalóm a všichni izraelští muži prohlásili: »Rada Chušaje Arkijského je lepší než rada Achítifelova.« (2 S 17,14) Byl tam však jeden, který pochopil důsledek této Abšalómovy osudné chyby. Achítifel věděl, že záležitost vzbouřenců je ztracena. Věděl také, že ať už bude osud prince jakýkoliv, není zde žádná naděje pro rádce, který ho naváděl k jeho největším zločinům. Achítifel povzbuzoval Abšalóma k odboji. Poradil mu nejodpornější ohavnost, aby zneuctil svého otce. Radil, aby zabili Davida. Zhatil i tu sebenepatrnější možnost jeho usmíření s králem. A teď dal Abšalóm před ním přednost jinému poradci. Pln žárlivosti, hněvu a zoufalství se Achítifel vydal „na cestu do svého domu ve svém městě. Udělal pořízení o svém domě a oběsil se.“ (2 S 17,23) Takový byl výsledek moudrosti člověka, který se neradil s Bohem.

DAVID PŘEKRAČUJE JORDÁN

Chušaj neztrácel čas a neprodleně varoval Davida, aby bezodkladně utekl za Jordán: „Nezůstávej přes noc ve stepních pustinách. Musíš přejít Jordán. Jinak ti, králi, hrozí záhuba, i všemu

lidu, který je s tebou.“ (2 S 17,16) David, který byl po tomto prvním dni útěku vyčerpaný namáhavým pochodem a zármutkem, dostal poselství, že musí ještě té noci překročit Jordán, protože jeho syn mu usiluje o život. Jaké pocity měl asi otec a král uprostřed tohoto hrozného nebezpečí? V hodině svého nejhlubšího utrpení se David spolehl na Boha a zpíval:

„Hospodine, jak mnoho je těch, kteří mě souží, mnoho je těch, kdo proti mně povstávají! Mnoho je těch, kteří o mně prohlašují: »Ten u Boha spásu nenalezne.« Ze všech stran jsi mi však, Hospodine, štítem, tys má sláva, ty mi zvedáš hlavu. Pozvedám hlas k Hospodinu, a on ze své svaté hory mi už odpovídá. Ulehnu, usnu a probudím se, neboť Hospodin mě podepírá. Nebojím se davu desetitisíců, kteří kolem proti mně se kladou.“ (Ž 3,2-7)

V noční tmě překročil David s celou svou družinou hlubokou a rychle proudící řeku. „Do ranního úsvitu přešli Jordán. Když Jordán přešli, nechyběl ani jeden.“ (2 S 17,22) David a jeho stoupenici se uchýlili do Machanajimu, Íš-bóšetova královského sídla. Toto silně opevněné město obklopené horami bylo vhodným útočištěm v případě války. Území bylo dobře zásobeno a lidé se k Davidovi chovali přátelsky.

ROZHODUJÍCÍ BITVA

Nerozvážný a zbrklý princ Abšalóm se brzy vydal pronásledovat svého otce. Jeho vojsko bylo velké, ale neukázněné a špatně připravené k boji s vycvičenými vojáky jeho otce.

David rozdělil své vojsko do tří oddílů pod vedením Jóaba, Abíšaje a Itaje.

Z machanajimských hradeb bylo dobře vidět dlouhé šiky vzbouřenecké armády. Uchvatitel byl doprovázen obrovským vojskem. V porovnání s tím bylo Davidovo vojsko nepatrné. Když jeho armáda vycházela z městské brány, David své věrné vojáky povzbuzoval a vybízel je, aby šli kupředu ve víře, že Bůh Izraele jim dá vítězství. Když kolem krále procházel v čele svého oddílu Jóab, tu tento muž, který zvítězil ve stovkách bitev, hrdě vztyčil hlavu, aby slyšel vladařův poslední rozkaz: „S ohledem na mne jedněte s mládencem Abšalómem šetrně.“ (2 S 18,5) A Abíšaj a Itaj dostali stejný úkol. Avšak králova péče, která – jak se zdálo – ukazovala, že Abšalóm je mu milejší než věrní stoupenci jeho trůnu, pouze zvýšila rozhořčení vojáků proti jeho zvrácenému synovi.

Dějištěm bitvy se stal les poblíž Jordánu. V lesních houštinách a močálech byli nevyčvičení vojáci Abšalómovy armády zmateni a dali se těžko ovládat. Nepomohlo, že měli velkou početní převahu. „Izraelský lid tam byl Davidovými služebníky poražen. V ten den došlo k velké porážce, bylo dvacet tisíc padlých.“ (2 S 18,7)

Když Abšalóm viděl, že bitva je ztracena, dal se na útek, když tu uvízl hlavou ve větvích košatého stromu. Jeho mezek mu utekl a on zde zůstal bezmocně viset jako kořist vydaná napospas svým nepřátelům. Našel ho voják, který ho ušetřil. Podal však o tom, co viděl, hlášení Jóabovi.

Jóab neměl žádné zábrany. Sprátelil se s Abšalómem, dvakrát se postaral

o jeho usmíření s Davidem a jeho důvěra byla nestoudně zrazena. Nebýt výhod, které Abšalóm díky Jóabovi získal, nemohlo by k této vzpouře nikdy dojít. „Popadl tři oštěpy a vrazil je Abšalómovi do srdce... Abšalóma vzali, hodili ho v lese do veliké strže a navršili na něj převelikou hromadu kamenů.“ (2 S 18,14.17)

DAVID OPLAKÁVÁ ABŠALÓMA

Tak zahynuli osnovatelé vzpoury v Izraeli. Achítifel zemřel svou vlastní rukou. Králův syn Abšalóm, jehož krása byla pýchou Izraele, byl v mužném věku zabit a jeho mrtvé tělo bylo na znamení věčné hanby hozeno do strže a přikryto hromadou kamení. Vůdce vzpoury byl zabit. Okamžitě byli vysláni dva poslové, aby králi donesli zprávu o vítězství.

Přišel druhý posel a volal: „Krále, mého pána, čeká dobrá zvěst; Hospodin ti dnes zjednal právo a vysvobodil tě z rukou všech, kteří proti tobě povstali.“ (2 S 18,31) Z otcových rtů splynula otázka: „Je s mládencem Abšalómem vše v pořádku?“ (2 S 18,32) Posel nemohl zatajit hroznou zprávu. Odpověděl: „Nechť se stane nepřátelům krále, mého pána, jako tomu mládenci, i všem, kteří proti tobě zlovolně povstávají!“ (2 S 18,32) David se už na nic neptal. Se svěšenou hlavou „vystoupil do přístřešku nad branou a plakal. Šel a naříkal: »Můj synu Abšalóme, můj synu Abšalóme! Kéž bych byl umřel místo tebe, Abšalóme, synu můj, synu můj!«“ (2 S 19,1)

Vítězné vojsko se přiblížilo k městu. Jejich vítězný křik se odrážel od hor. Ale když vojáci vstoupili do městské brány,

radostný jásot utichl a ruce s korouhve-
mi jim poklesly, neboť král je neočeká-
val, aby jim vzdal hold. Z přístřešku nad
branou bylo slyšet plačtivý nárek: „Můj
synu Abšalóme, můj synu Abšalóme! Kéž
bych byl umřel místo tebe, Abšalóme,
synu můj, synu můj!“ (2 S 19,1)

Jóab byl naplněn rozhořčením. Bůh
jim dal důvod k nadšení a radosti. Nej-
větší vzpoura, jakou kdy Izrael zažil, by-
la potlačena. Přesto se toto velké vítěz-
ství změnilo v nárek nad tím, za jehož
zločin zaplatily tisíce statečných mužů
svou krví. Drsný, neomalený generál
vnikl násilím ke králi a neohroženě ře-
kl: „Dnes jsi způsobil hanbu všem svým
služebníkům, kteří dnes zachránili ži-
vot tvůj i životy tvých synů a tvých dcer
i životy tvých žen a životy tvých ženin.

Miluješ ty, kdo tě nenávidí, a nenávidíš
ty, kdo tě milují. Vždyť jsi dnes dal na-
jevo, že ti nejsou ničím ani velitelé ani
služebníci. Dnes jsem poznal, že kdyby
zůstal naživu Abšalóm a my všichni byli
dnes mrtvi, měl bys to za správné. Vstaň
nyní, vyjdi a vlídně promluv ke svým
služebníkům! Přisáhám při Hospodi-
nu: Nevyjdeš-li, nebude této noci s tebou
nocovat ani jeden muž. A bude to pro
tebe horší než všechno zlo, které na te-
be dolehlo od tvého mládí až do ny-
nějška.“ (2 S 19,6-8)

Jakkoli tvrdé a strohé bylo toto na-
pomenutí, David to Jóabovi neměl za
zlé. Pochopil, že jeho generál má prav-
du. Sestoupil dolů k bráně a pochval-
nými slovy zdravil své statečné vojáky,
kteří před ním pochodovali.

DAVIDOVO STÁŘÍ

*Šalomoun vystřídal na trůnu svého otce
a začal naplňovat Davidův sen - výstavbu chrámu.*

Porážka Abšalóma nepřinesla hned mír. Protože se k odboji připojila velká část národa, David se nevrátil do hlavního města a neobnovil svou vládu, dokud ho k tomu kmeny nevyzvaly. Král nebyl povolán zpět na trůn žádným rychlým a rozhodným činem. Když se konečně kmen Juda pokusil přivést Davida zpátky, vzbudilo to žárlivost ostatních kmenů. Vypukla kontrarevoluce. Ta však byla rychle potlačena a do Izraele se vrátil mír i král.

Má-li člověk moc, bohatství nebo světské pocty, hrozí mu nebezpečí. Davidova raná léta, v nichž se jako pastýř učil pokoře, trpělivé práci a něžné péči o stádo, jeho styk s přírodou v samotě hor, kdy byly jeho myšlenky obráceny ke Stvořiteli, i jeho dlouhodobé odříkání během života ve vyhnanství - to vše bylo Hospodinem stanoveno jako příprava, aby mohl usednout na izraelský trůn. A přesto světský úspěch a pocty tak oslabily Davidův charakter, že byl přemožen pokušelem.

Styk s pohanskými národy vedl k touze napodobit zvyky jiných národů a podnítil tížádnost dosáhnout světské velikosti. S výhledem na územní zisk se David rozhodl zvětšit svou armádu

zavedením povinné vojenské služby pro všechny, kdo dosáhli určitého věku. Aby to mohl provést, bylo nutné sečíst obyvatelstvo. K tomuto činu přivedla Davida pýcha a ctižádostivost. Sčítání lidu ukáže rozdíl mezi slabostí království v době, kdy David usedl na trůn, a jeho silou a prosperitou pod jeho vládou. Písmo říká: „Proti Izraeli povstal satan a podnítil Davida, aby sečetl Izraele.“ (1 Pa 21,1) Blahobyt Izraele za Davidovy vlády pramenil z Božího požehnání. Avšak zvětšení vojenské moci království vzbudí u okolních národů dojem, že Izrael důvěřuje armádě, nikoli Hospodinu.

Izraelský lid nepohlížel na Davidův plán tak značného rozšíření vojenské služby příznivě. Navržené sčítání lidu vyvolalo velkou nespokojenost. Proto David považoval za nutné, aby tento akt provedli vojenští velitelé místo kněží a úředníků, kteří sčítali lid v minulosti. Tento záměr byl v přímém rozporu se zásadami teokracie. Dokonce i Jóab namítal: „»Což nejsou ti všichni, králi, můj pane, služebníky mého pána? Proč to chce můj pán zjistit? Proč se má Izrael provinít?« Královo rozhodnutí bylo však

pro Jóaba nezvratné. Jóab vyšel a prošel celý Izrael. Pak přišel do Jeruzaléma.“ (1 Pa 21,3.4)

TREST

David byl posléze usvědčen ze svého hříchu. Sám se odsuzoval a volal k Bohu: „Velmi jsem zhřešil, že jsem učinil tuto věc. Nyní přenes prosím vinu svého služebníka, neboť jsem si počínal jako velký pomatenec.“ (1 Pa 21,8)

Příštího rána přinesl prorok Gád poselství: „Toto praví Hospodin: Chystám na tebe trojí. Jedno z toho si vyber a já tak s tebou naložím... Zvol si: Tři roky hladu, nebo tři měsíce být ničen protivníky a stíhán mečem nepřátel, anebo po tři dny Hospodinův meč, totiž mor v zemi, a Hospodinův anděl bude šířit zkázu po celém izraelském území.“ (1 Pa 21,10-12)

Král odpověděl: „Je mi velmi úzko. Nechtě prosím upadnu do rukou Hospodinu, neboť jeho slitování je přenesmírné, jen ať nepadnu do rukou lidských.“ (1 Pa 21,13)

Země byla zasažena morem, který zahubil sedmdesát tisíc Izraelců. „David se rozhlédl a uviděl Hospodinova anděla, jak stojí mezi zemí a nebem. V ruce měl tasený meč, napřažený na Jeruzalém.“ (1 Pa 21,16) Král úpěnlivě prosil Boha za Izrael: „Což jsem sčítání lidu nenařídil já sám? Já sám jsem zhřešil, já sám jsem se dopustil takového zla! Co však učinily tyto ovce? Hospodine, můj Bože, buď tedy tvá ruka proti mně a proti domu mého otce, jen ať ta pohroma nestíhá tvůj lid!“ (1 Pa 21,17)

Lidé pěstovali stejné hříchy, které přivedly Davida k tomuto činu. Tak jako prostřednictvím Abšalómovy vzpoury navštívil Hospodin soudem Davida, tak Davidovou chybou potrestal hříchy Izraele.

Hubící anděl stál na hoře Móríja „u humna Ornána Jebúsejského“ (1 Pa 21,15). Na prorokův pokyn David vystoupil na horu a „obětoval zápalné a pokojné oběti a vzýval Hospodina. Ten mu odpověděl ohněm seslaným z nebe na oltář pro zápalné oběti.“ (1 Pa 21,26) „Hospodin prosby za zemi přijal a pohroma byla od Izraele odvrácena.“ (2 S 24,25)

Místo, na němž byl postaven oltář, bude od té doby provždy považováno za svatou zemi. Bylo to místo, na němž Abraham vybudoval oltář, aby zde obětoval svého syna, a později bylo vybráno za místo pro výstavbu chrámu.

ŠALOMOUN KRÁLEM

David dovršil sedmdesátý rok svého života. Těžkosti a námaha jeho potulného života v mládí, mnohé války a utrpení pozdějších let podkopaly pramen života. Slabost a stáří spolu s touhou po ústraní mu bránily v pohotovém pochopení toho, co se děje v království, a v bezprostřední blízkosti trůnu opět propukla vzpoura.

Tím, kdo nyní bažil po trůnu, byl Adónijáš. „Byl velmi pěkné postavy“ (1 Kr 1,6), ale bezzásadový a lehkomyšlný. Když vyrůstal, „otec ho po celý ten čas nezarmoutil otázkou: »Co to děláš?«“ (1 Kr 1,6) V dětství byl málo kázně a teď se vzbouřil proti autoritě

Boha, který jmenoval na trůn Šalomouna.

Šalomoun byl způsobilejší než jeho starší bratr. Přestože byla Boží volba zřetelně dána najevo, Adónijáš nepolevoval v získávání stoupenců. Jóab, který byl až dosud vždy věrný trůnu, se teď stejně jako kněz Ebjátar připojil k odboji proti Šalomounovi.

Vzpouza uzrála. Vzbouřenci se sešli k velké slavnosti, aby prohlásili Adónijáše králem, když tu byly jejich plány překaženy rychlou akcí kněze Sádoka, proroka Nátana a Šalomounovy matky Bat-šeby. Ti králi představili celou situaci a připomněli mu Boží nařízení, že jeho nástupcem na trůně má být Šalomoun. David se okamžitě vzdal úřadu ve prospěch Šalomouna, který byl ihned pomazán a prohlášen za krále. Vzpouza byla zlomena.

Ebjátarův život byl s ohledem na jeho úřad a dřívější věrnost Davidovi ušetřen, avšak byl sesazen z úřadu nejvyššího kněze, který přešel na Sádoka a jeho potomky. Jóab a Adónijáš byli po nějakou dobu ponecháni naživu, ale po Davidově smrti byli za svůj zločin potrestáni. Vykonání rozsudku na Davidovu synovi završilo čtyřnásobný trest, který svědčil o tom, jak si Bůh ošklivil Davidův hřích.

PŘÍPRAVA NA BUDOVÁNÍ CHRÁMU

Jedním z prvořadých plánů, které David od začátku svého kralování pečlivě choval ve svém srdci, bylo vybudování Hospodinova chrámu. Opatřil k tomu množství drahocenného materiálu - zlata, stříbra, onyxových kamenů, drahokamů

různých barev, mramoru a vzácného dřeva. A teď musí jiné ruce vystavět chrám pro schránku smlouvy, symbol Boží přítomnosti.

Král cítil, že se blíží jeho konec. Povolal tedy představitele všech částí království, aby jim odevzdal tento odkaz. Protože byl tělesně velmi slabý, neočekávalo se, že se tohoto předání osobně zúčastní. Sestoupilo však na něj Boží vnuknutí a on byl schopen se zápalem a mocí naposledy oslovit svůj lid. Řekl jim o své osobní touze vybudovat chrám i o Hospodinově příkazu, že toto dílo bude svěřeno jeho synu Šalomounovi. David vyznal: „Řekl mi: »Tvůj syn Šalomoun, ten vybuduje můj dům a má nádvoří, neboť jsem si ho vyvolil za syna. Já mu budu Otcem. Jeho království upevním navěky, jestliže bude rozhodně dodržovat mé příkazy a právní ustanovení tak jako dnes.« A nyní před zraky celého Izraele, Hospodinova shromáždění, a před sluchem našeho Boha: Bedlivě se vždy dotazujte na všechny příkazy Hospodina, svého Boha, abyste si udrželi tu dobrou zemi a mohli ji předat svým synům do dědictví navěky.“ (1 Pa 28,6-8)

Celé Davidovo nitro se chvělo starostí, aby byli vedoucí Izraele věrní Bohu a aby Šalomoun poslouchal Boží zákon a varoval se hříchů, které oslabilu otcovu autoritu, ztrpčily mu život a zneuctily Boha. Pak se obrátil na svého syna, který již byl uznán za jeho následníka, a řekl: „Ty pak, můj synu Šalomoune, poznávej Boha svého otce a služ mu celým srdcem a ochotnou myslí. Hospodin zkoumá srdce všech, postřehe každý výtvar mysli. Budeš-li se

ho dotazovat, dá se ti najít, jestliže ho opustíš, odvrhne tě navždy. Nyní hled, Hospodin tě vyvolil, abys mu vybudoval dům, svatyni.“ (1 Pa 28,9.10)

David dal Šalomounovi přesné instrukce ohledně budování chrámu. Šalomoun byl ještě mladý a lekal se velké odpovědnosti spojené s výstavbou chrámu a vedením Božího lidu. David řekl: „Buď rozhodný a udatný, jednej! Neboj se a neděs! Hospodin Bůh, můj Bůh, bude s tebou. Nenechá tě klesnout a neopustí tě, dokud veškeré dílo prací na Hospodinově domě nedokončíš.“ (1 Pa 28,20)

David se znovu obrátil ke shromážděným. „Mého syna Šalomouna si vyvolil Bůh jako jediného, ač je mladíček útlého věku a dílo je obrovské. Nejde totiž o hrad pro člověka, ale pro Boha Hospodina. Pro dům svého Boha jsem připravil, co jsem mohl,“ (1 Pa 29,1.2) řekl a vyjmenoval stavební materiál, který shromáždil. „Kdo by chtěl dnes,“ zeptal se shromážděného lidu, „něco ze svého dobrovolně obětovat pro Hospodina?“ (1 Pa 29,5)

Shromáždění pohotově odpovědělo a lidé přinášeli své štědré dary. „Lid se radoval z toho, co bylo dobrovolně darováno, že z celého srdce se odevzdávaly dobrovolné dary Hospodinu. Také král David se převelice radoval.“ (1 Pa 29,9)

„I dobrořečil David Hospodinu před zraky celého shromáždění. Řekl: »Požehnáni jsi, Hospodine, Bože Izraele, našeho otce, od věků až na věky. Nyní, Bože náš, vzdáváme ti chválu a oslavujeme tvé skvělé jméno. Vždyť co jsem já a co je můj lid, že máme možnost

takto přinášet dobrovolné dary? Od tebe pochází všechno. Dáváme ti, co jsme přijali z tvých rukou. Dej, ať můj syn Šalomoun z celého srdce dbá na tvé příkazy, na tvá svědectví a na tvá nařízení, aby vykonal všechno, co je třeba k vybudování hradu, k němuž jsem vykonal přípravy.«“ (1 Pa 29,10. 13.14.19)

S hlubokým zaujetím shromažďoval král velké množství vzácného materiálu na stavbu a výzdobu chrámu. Skládal nádherné hymny, které budou v pozdějších letech zaznívat na jeho nádvořích. Davidovo srdce se teď radovalo v Hospodinu. Předáci rodů izraelských kmenů, velitelé i královští úředníci přinášeli dobrovolné dary ze svého majetku do chrámové pokladnice. Sám Bůh způsobil tuto ochotu svého lidu. On, ne člověk, musí být oslaven. Jeho Duch způsobil, že byli tak štedří. Kdyby byla jeho láska nepohnula srdcem lidu, chrám by nebyl nikdy postaven.

DAVIDŮV ODKAZ

I když už David cítil, že se blíží jeho smrt, ležel mu stále na srdci Šalomoun a Izrael, jehož blaho bude do velké míry záviset na věrnosti jejich krále. „Přikázal svému synu Šalomounovi: »Odcházím cestou všeho pozemského. Ty však buď rozhodný a mužný. Dbej na to, co ti svěřil Hospodin, tvůj Bůh: Choď po jeho cestách a dodržuj jeho nařízení a přikázání, jeho práva a svědectví, jak jsou zapsána v zákoně Mojžíšově, a tak budeš mít úspěch ve všem, co budeš konat, ať se obrátíš kamkoli. A Hospodin splní své slovo, které mi dal:

‘Budou-li tvoji synové dbát na svou cestu tak, aby chodili přede mnou věrně celým srdcem a celou duší, nebude z izraelského trůnu vyhlazen následník z tvého rodu.’« (1 Kr 2,1-4)

Davidův pád byl velký. Činil však hluboké pokání, vroucně miloval Boha a pevně mu věřil. Davidovy žalmy přecházejí z hlubin viny a sebeodsouzení

k nejdůvěrnějšímu společenství s Bohem. Jeho životní příběh ukazuje, že hřích přináší jen hanbu a nesnáze, ale také zvěstuje, že Boží láska a milosrdenství dosáhnou i do těch nejhlubších hlubin.

Víra pozvedne člověka, který činí pokání, aby prožíval přijetí za Božího syna nebo dceru!

REJSTŘÍK VERŠŮ

První Mojžíšova (Genesis)	12,2 52, 54	22,13 67	33,4 91
Gn 1,26.27 14	12,3 52	22,14 67	33,18-20 93
1,31 15	12,5 53	22,16-18 67	34,30 93
2,1 15	12,7 54	22,18 173	35,2,3 93
2,2,3 15	12,11 55	24,2 75	35,4 94
2,8 15	12,18.19 55	24,7 75	35,5 238
2,15 16	13,2 56	24,10 76	35,18 94
2,17 22	13,8,9 56	24,16 76	35,27 94
2,18 15	13,10 56, 69	24,26 76	37,3 95
2,24 15	13,11.12 56	24,49 76	37,7 96
3,1 19	14,20 58, 255	24,50.51 76	37,8 96
3,2-5 19	14,22.23 58	24,58 76	37,9 96
3,4,5 336	15,1 58	24,63-67 77	37,10 96
3,6 20	15,2-4 58	24,67 78	37,19 96
3,9-11 20	15,5 58	25,32 80	37,20 96
3,12 21	15,6 58	25,34 80	37,27 97
3,13 21	15,16 109, 205	26,5 60, 67, 170,	37,32 97
3,14 21	15,18 351	173	37,33 97
3,15 21, 24	16,6 63	27,3,4 81	37,34.35 97
3,16 21	16,8 63	27,31 81	39,2,3 99
3,17-19 21	16,9 63	27,33 81	39,6 99
3,19 227	16,10 63	27,34.36 81	40,8 101
4,4 27	16,11 63	28,13.14 83	40,14.15 101
4,6,7 28	16,12 77	28,15 83	41,15.16 101
4,9 29	17,4 58	28,16.17 84	41,17-24 102
4,10 29	17,16 58	28,18.19 84	41,25 102
4,11.12 29	17,19 63	28,20-22 84	41,30.31 102
4,26 31	17,20 63	28,22 84, 255	41,33-36 102
6,1.2 32	18,17.20.21 60	29,1 85	41,38 102
6,2 32	18,19 61, 62	29,20 86	41,39.40 102
6,5 30	18,25 60	30,25.26 87	41,42.43 102
6,5.11 36	18,27 60	30,27 87	41,54-57 104
6,7 37	19,2 70	30,29.30 87	42,6,7 104
7,1 39, 49	19,7 70	30,42 87	42,9 104
7,2 38	19,10.11 70	31,1,2 87	42,10.11 104
7,11 40	19,13 71	31,3 88	42,13 104
7,16 39	19,14 71	31,15 86	42,18-20 105
8,21.22 43	19,17 71, 73	31,29 88	42,21 105
9,2,3 44	19,20 71	31,42 88	42,22 105
9,8-16 44	19,21 71	31,49.53 88	42,28 105
9,25 49	19,23 72	32,3 89	42,36.38 106
9,26.27 49	21,12 66	32,5 89	43,2 106
9,27 49	22,2 64	32,6 89	43,3-5 106
11,5 51	22,5 66	32,8 89	43,8 106
11,9 50	22,7 66	32,11.12 90	43,11 106
12,1 52	22,8 66	32,27 90, 92	43,13 106
	22,11.12 67	32,29 90	43,14 106

25,8 259	20,25.26 198	3,26.27 219	3,10.11 230
25,9 259	20,29 200	4,5.6 220	4,13 249
25,9.10 259	21,4.5 201	4,8 220	4,24 231
25,21.22 258	21,7 202	4,23.24 221	5,9 231
25,23 259	22,4 207	4,25.26 221	5,12 231
25,35-37 258	22,5.6 207	4,32-34 220	5,13.14 232
27,30 255	22,12 208	6,10-12 221	6,2 232
	22,13 208	6,20 222	6,18 233
Čtvrtá Mojžišova	22,16.17 208	6,24.25 222	6,19 233
(Numeri)	22,20 208	7,2 233	7,5 235
Nu	22,22 209	7,8.9 220	7,6 235
2,2.17 175	22,26 209	8,2.3.5 190	7,7-9 235
4,15 346	22,28 209	8,7.8 54	7,10.11 235
7,9 346	22,29 209	8,7.9 220	7,11 235
10,33 175	22,31 209	8,15 201	7,12 235
11,1 177	22,32.33 209	9,1 232	7,20.21 235
11,4-6 177	22,34 210	9,20 151	7,22.23 235
11,8 138	22,38 210	10,6 200	7,25 235
11,11.13.14 177	22,41 210	11,11.12 220	8,4 269
11,25 178	23,3 210	11,23.24 264	8,35 238
11,31 178	23,7-10 210	15,6 259	9,7 241
11,33 178	23,9 210	15,7-9 259	9,8 241
12,1 178	23,10 211, 212	15,11 259	9,9.12.13 241
12,2 178	23,11 211	15,13.14 258	9,14.15 241
12,3 118,179	23,12 211	17,7 191	9,16 241
12,5 179	23,17 211	20,16 234	9,18 241
12,8 185	23,19-21 211	23,9 175	9,25 242
12,8.9 179	23,21 216	23,13.15 175	9,27 242
12,10 179	23,25 211	23,16.17 258	10,2 242
13,27 180	24,5-9 212	24,15 258	10,6 243
13,30 181	24,11 212	24,19-22 257	10,7 243
13,31-33 181	24,17 225	25,17-19 140	10,8 243
14,2 182	24,17-19 212	25,19 306	10,11 243
14,3.4 181	25,3 215	26,5 255	10,12.13 243
14,8.9 181	25,7.8 215	26,9.10 256	10,14 243
14,11.12 182	25,11-13 215	27,26 174	10,40.42 245
14,17-19 182	26,64.65 216	28,1-8 221	11,4 245
14,24 182	27,16.17 219	28,15-18.37.	11,4.5 245
14,28.29.31 182	27,18-20 219	64-67 221	11,6 245
14,41.42 184	27,21 219	28,52-55 222	11,8 245
15,35 191	31,2 216	29,28 47	11,23 245
16,3 186	31,7.8 216	30,19.20 222	14,8 254
16,5 186	33,55 264	31,7.8 223	14,9 246
16,9-11 187	35,11.12 248	31,10-13 239	14,10-12 246
16,13.14 187	35,30 248	32,4 13	14,13.14 246
16,26 187	35,31.33 249	32,49.50 223	15,14 246
16,28-30 187		33,27-29 224	17,14 247
16,33 187		34,1 224	17,15 247
17,6 188	Pátá Mojžišova	34,3 214	17,16 247
17,10 188	(Deuteronomium)	34,5,6 227	17,17.18 247
17,12.13 188	Dt		18,1 247
17,27 188	1,15 175	Jozue	19,49 247
18,21 257	1,16.17 177	Joz	22,8 249
20,1 191	1,37 195	1,2 229	22,34 250
20,3 194	1,41 183	1,3 229	23,1.2 252
20,8 194	2,4-6 193	1,5.6 229	23,3 252
20,10 194	2,7 190,198	1,7.8 229	23,5.6 252
20,12 194,195	2,9 204	2,10.11 230	23,14 252
20,14-17 197	2,24.25 204	2,11 234	23,15.16 252
20,18 197	2,27.28 204	2,24 230	24,15 253
20,19 197	3,2 206	3,5 230	24,16 253
20,19 197	3,4.5 205	3,7 231	
20,20 197	3,24.25 219		

	24,24 254	3,18 284	14,44 305	24,5 325
	24,25.26.28 254	3,19.20 288	14,45 305	24,7 324
	24,31 254	4,1 284	15,2.3 306	24,9 325
	24,32 238	4,2 284	15,7.9 307	24,10-12 325
		4,3 284	15,11 307	24,18-21 325
Soudců		4,6-9 284	15,13 307	24,17 325
Sd	1,28 264	4,12 285	15,14.15 307	25,1 325
	2,12 265	4,13 285	15,16.17 308	25,6-8 326
	6,1 265	4,17 285	15,20.21 308	25,10.11 326
	6,12 266	4,18 285	15,22 309	25,23.24 328
	6,13 266	4,22 285	15,22.23 308	25,28 328
	6,14 266	5,10 286	15,23 309	25,30.31 328
	6,20 266	5,12 286	15,24 308	26,6 329
	6,31 267	6,2 286	15,25 308	26,8 329
	6,33 267	6,3 286	15,26 308	26,9-12 329
	6,36.37 267	6,4 286	15,28 308	26,14-18 329
	7,2.3 267	6,6 172	15,33 308	26,21 329
	7,4 268	6,9 287	16,1.3-5 311	26,22 329
	7,12 268	6,12 288	16,6 311	26,25 329
	7,13 268	6,13.14 288	16,7 311	27,12 330
	7,14 268	7,2 288	16,11 312	28,1 330
	7,15 268	7,3 288	16,12 312	28,2 330
	7,20 268	7,8 289	16,13 312	28,4 331
	8,1 269	7,12 289	17,7 316	28,5 331
	8,2.3 270	8,3 294	17,8-10 316	28,6 331
	8,23 270	8,4.5 294	17,25 315	28,7 331
	10,10 271	8,7.8 295	17,26 315	28,9 332
	10,11-14 271	8,17.18 295	17,28 315	28,10 332
	10,16 271	8,19.20 295	17,29 316	28,11 332
	13,4 272	8,22 296	17,32 316	28,13.14 332
	13,12 272.279	9,2 296.298	17,34-36 315	28,15 332
	13,13.14 272	9,13.14 296	17,37 316	28,16-19 333
	13,8 272	9,17 296	17,43 316	29,3 338
	14,3 273	9,20 297	17,44 316	29,4.5 338
	15,8 274	9,21 297	17,45-47 317	29,6 339
	15,14 274	10,1 297	17,48.49 317	30,4 339
	16,4 275	10,6.7 297	17,52 317	30,6 339
	16,10 275	10,8 301	17,53 317	30,8 339
	16,17 275	10,11 297	18,1 318	30,16 339
	16,20 275	10,24 298	18,4 318	30,18.19 339
	16,28 276	10,25 298	18,6 318	30,20 340
	16,30 276	11,6.7 298	18,7 318	30,23.24 340
	16,31 276	11,11 298	18,8 318	31,1 334
		11,13 299	18,18 319	31,9 334
		11,15 299	18,25 319	
První Samuelova		12,11 300	18,28 319	
1 S	1,8 277	12,12 300	19,6 319	Druhá Samuelova
	1,10 277	12,13 310	20,1 320	2 S 1,2 340
	1,14 278	12,19 300	20,2 320	1,11.12 340
	1,15.16 278	12,20-22 300	20,3 321	1,13.14 340
	1,17 278	12,23.24 300	20,27-29 321	1,16 340
	1,26-28 278	13,5 301	20,32 321	1,19-27 341
	2,17 280.281	13,9 302	20,42 321	2,1 342
	2,25 282	13,10 302	21,10 321	2,4 342
	2,26 279	13,11 302	22,1 322	2,5.6 342
	2,27-35 281	13,11.12 302	22,2 322	3,1 343
	2,30 256	13,13-15 302	22,18 323	3,28.29 343
	3,2-4 283	13,14 310	22,20-23 324	3,33.34 343
	3,5 283	14,6 304	23,17 324	3,37 343
	3,9 283	14,11.12 304	23,18 324	3,39 343
	3,10 283	14,24 305	24,2.3 324	4,1 343
	3,11-14 283			4,11.12 343

5,2,3 344	První Královská	48,2,3 262	14,12 9
5,10 344	1 Kr 1,6 368	50,3,4 159	14,13.14 10
5,19 345	2,1-4 371	50,23 134	26,10 155
6,5 346		51,9 130	35,10 263
6,6,7 346	Druhá Královská	51,12 217	40,26 48
6,11 347	2 Kr 1,7 290	51,19 356	48,21 193
6,14 347		56,4 339	51,7 158
6,16 348	První Paralipomenon	66,18 154	53,4,5 193
6,20 348	1 Pa 1,16.17 346	78,18-21 177	54,9.10 44
6,21.22 348	2,7 236	78,24.25 139	61,11 159
6,23 349	10,13.14 335	78,58 265	
7,3 349	14,14.15 345	78,60.61 265	Jeremjáš
7,11-13 349	21,1 367	81,12.13 208	Jr 2,6 176
9,1 349	21,3,4 368	85,11 162	7,12.14 247
10,3 350	21,8 368	91,1 74	10,10-12.14.15 157
11,15 353	21,10-12 368	91,9.10.14 45	30,5,7 91
11,21 353	21,13 368	94,21-23 216	31,33.34 174
11,25 353	21,15 368	103,2 137	50,25 244
11,27 353, 355	21,16 368	104,20.21 48	
12,1-4 354	21,17 368	105,156	Ezechiel
12,5,6 354	21,26 368	105,14.15 55	Ez 1,28 44
12,6 357	22,8-10 349	105,18.19 100	16,49.50 69
12,7,9 354	28,6-8 369	105,39 132	20,11 174
12,9-12 354	28,9,10 370	105,41 193	20,12.13 191
12,11.12 363	28,20 370	105,43.45 156,371	28,12.14.15 10
12,13 354	29,1,2 370	106,16 150	28,17 10
13,36 357	29,5 370	106,19.20 149	33,11 306
14,7 357	29,9 370	106,28 335	34,16.22.28 87
14,14 358	29,10.13.14.19	106,33 196	
14,21 358	370	106,35 264	Daniel
14,25 358		106,36-40 265	Da 7,18 159
15,4,5 358	Nehemjáš	106,37 336	
15,6 358	Neh 9,13 171	106,38 336	Ozeáš
15,7,8 358	9,20.21 190	107,8 134	Oz 4,17 189
15,11 359		111,9 144	12,5 90
15,19.20 359	Jób	112,6 229	
15,21 359	Jb 9,5 153	115,8 36	Jóel
15,24 359	38,7 15, 24	116,12 84	Jl 4,16 159
15,25.26 360	38,8.10 38	118,19 262	
15,30.31 360		119,9.11 218	Ámos
15,31 360	Žalmy	119,89 171	Am 3,3 33, 77
16,5-8 360	Ž 3,2,7 364	119,104.172 291	
16,9 361	8, 7-9 14	121,1,2 261	Abdijáš
16,11.12 361	15,4 242	121,3-8 326	Abd 16 263
17,1-3 363	17,5 213	122,1 261	
17,7-9 363	18,47-49 351	132,14 360	Micheáš
17,10 363	19,2 48	141,5 328	Mi 4,8 25
17,11-13 364	19,6 312	145,17 11	5,19
17,14 363,364	20,8 351	146,4 336	
17,16 364	24,3,4 242	147,8 48	Ageus
17,22 364	24,7 347	148,8 244	Ag 2,8 255
17,23 364	24,8 347		
18,5 365	24,9 347	Kazatel	Zachariáš
18,7 365	24,10 347, 348	Kaz 8,11 51	Za 14,7 112
18,14.17 365	25,14 154	9,5,6 336	3,2 74
18,31 365	27,5 45		
18,32 365	32,5 356	Izajáš	Malachiáš
19,1 365, 366	33,6 46	Iz 3,9 215	Mal 3,190
19,6-8 366	33,6,9 14	4,6 87	3,7 72
24,25 368	37,37 112	8,19 335, 336	3,8 236
	40,9 174	9,5 9	3,19 159

Matouš	Římanům	Druhý list Tesalonickým	2,21.22 67
Mt 5,9 328	Ř 1,20 48	2 Te 1,7.8.159	2,22.17 28
5,17.18.171	3,31 174		2,23 67
6,24 73, 236	4,3 58	První list Timoteovi	5,16 325
10,8 256	5,1 174	1 Tm 2,7 171	
11,28 137	6,23 22,159	4,1 41, 336	První list Petrův
11,29 137	7,12 171	5,19 179	1 Pt 1,8 263
12,32 189	8,3,4 174	6,9 74	1,10.11 172
15,9 73	8,3 154		1,12 68
16,27 159	8,32 68	Druhý list Timoteovi	1,19 164
18,16 249	12,1 164	2 Tm 1,5 290	2,9 169
23,38 225	12,10 56	1,11 171	5,4 87
24,38.39 41	13,1 353	3,1 41	
		3,15 290	Druhý list Petrův
Marek	První list Korintským	Židům	2 Pt 2,1.2 336
Mk 14,38 337	1 K 2,9 293	Žd 1,3 9,14	2,15 208
15,34 225	3,17 169	2,9 24	2,16 209
Lukáš	5,7 130	2,18 23	3,3,4 41
L 2,14 24	5,7,8 130	4,3 48	3,10 42
3,38 14	10,1.2 133	4,13 354	První list Janův
10,27 143	10,4 193	6,6 282	1 J 2,4 28
12,15 236	10,31 169	8,2 166	2,22.23 336
12,48 256	11,1 353	8,5 163,166	3,2 23
17,26.30 42	15,51.52 35	8,6 174	4,8 9
18,8 41	15,32 82	9,9 166	5,3 67
21,20.21 73		9,19.20 147	5,4 246
23,34 60	Druhý list Korintským	9,21.23 166	
	2 K 4,4 24, 209	9,23 166	List Judův
Jan	4,17 53	9,23.24 160	Ju 9 227
J 1,1.2 9	5,19 23,171	9,24 166,172	11 32
1,29 130	6,14 78	9,28 193	14.15 34
1,51 84	6,15.16 274	10,26.27 189	
3,14.15 202	9,6-8 256	11,4 27	Zjevení Janovo
3,16 23, 225	9,7 256	11,5 35	Zj 4,2.3 44
3,20 29		11,7 37	4,5 166
4,14 93	Galatským	11,8 52	5,5 111
5,17 47	Ga 3,7 67	11,9 52	5,11 10
5,39 172	3,8 67	11,9.10 74	6,15-17 159
6,37 202	5,21 218	11,13.16 31	8,3 166
6,48.51 165	6,7 126	11,16 74	11,19 166
6,53.54.63 130		11,19 66	12,9 202
8,44 158	Efezským	11,23 115	12,9.11 29
8,56 67	Ef 3,20 269	11,24-26 117	12,10.12 337
10,1-15 87	5,3 236	11,25 117	13,8 23
10,5 87	5,29 15	11,29 135	14,3 35
12,31.32 25		11,30 234	14,8 51
13,34.35 251	Filipským	11,33.34 246	15,2.3 134
17,20.21 251	Fp 2,3,4 56	12,16 81, 82	15,3 30
19,30 26	2,12 94	12,17 82	16,17 244
19,36 130		12,21 142	16,21 244
	Koloským	13,2 59	17,18 73
Skutky	Ko 1,16 9	13,4 15	18,2-8 51
Sk 4,12 28	2,14 171		18,4 73
7,22 116		List Jakubův	19,10 172
7,25 117	První list Tesalonickým	Jk 1,5 118	20,12 167
7,44 166	1 Te 4,16-18 35	1,17 307	20,14 218
17,28 48	5,3 42, 73	1,27 173	21,1 22
		2,17 67	22,11 91

JMENNÝ REJSTŘÍK

- Abarím 223
Ábel 27nn
Abíezer 269
Abígajil 326, 328
Abihú 147, 168n, 186
Abímelek 270
Abinádab 288, 346
Abíram 185, 187
Abišaj 329, 361, 365
Abnér 329, 342n
Abraham 49, 52-71, 74-80, 83, 85, 88, 95, 109n, 113,
117n, 155, 162, 170nn, 178, 197, 204, 220, 222, 226,
238, 246, 253, 255, 351
Abšalóm 357, 358-360, 361, 363-368
Adam 14nn, 19-25, 27, 28, 31nn, 35, 36, 68, 84, 155,
170n, 173, 176, 227
Adónijáš 368n
Adulám 322
Agag 211n, 307n
Achímelek 321nn
Achítifel 359n, 363nn
Achítúb 324
Aj 234, 237n
Ajalón 243n
Akán 235nn
Akiš 321n, 329n, 338
Akvila 290
Amálek 139n, 200, 267n, 271, 306nn, 333
Amálekovci 139n, 212, 306, 330, 339n
Amnón 357
Amónci 204, 271, 298, 301, 350nn
Amrám 115
Anákovci 246
Ananiáš 236
Anér 57
Ar 204
Arábie 117
Arad 201
Aramejci 255
Aram 210, 358
Arnón 204n
Aron 120nn, 127, 131, 140, 147nn, 154, 163, 165, 168n,
178nn, 185nn, 194n, 197nn, 216, 346
Asáel 343
Ašdód 285n
Ašer 267
Aškalón 246, 341
Aštoreta 212, 232
Azazel 165, 167
Azeka 243
Baal 210nn, 267
Baal-peór 215, 218, 234, 250, 335
Bábel 50n
Babylon 51, 73
Bachuri 360
Balák 207nn, 265, 300
Bášan 214, 207, 224, 234, 249
Bat-šeba 352nn, 360, 369
Beer-šeba 76, 288, 294, 364
Beliál 273
Benjamín 104nn, 297, 302, 345
Ben-jamín 94
Benjamínek 285, 297n, 361
Ben-óni 94
Beór 216
Bét-el 54, 56, 84, 88n, 93n
Bétchorón 243, 245
Betlém 225, 290, 311n, 321
Bét-peór 227, 232
Bét-šan 334
Bét-šemeš 286nn
Betúel 76
Bileám 207nn, 225
Dágon 276, 285n
Damašek 76
Daniel 47, 290
Dan 57, 111, 288, 364
Dátan 185, 187
David 111, 213, 216n, 290, 311-371
Debóra 265
Delíla 274n
Dína 93
Dóeg 321nn
Dótan 96, 98, 105
Ébal 238n, 253
Eben-ezer 284, 289
Ebjátar 324, 339, 369
Eden 14nn, 31nn, 157, 176, 227
Edóm 193n, 197nn, 212, 322, 324
Edómci 197n
Edreí 205

Efrajim 110, 246n, 269, 271, 277, 298, 345
 Egypt 54n, 97n, 101-156, 172-207, 224, 230n, 263, 284, 286, 295, 299, 306
 Egyptáné 55, 95, 99, 104nn, 110-140, 148nn, 156, 170nn, 176n, 220, 234, 255, 271, 286, 351
 Ehúd 265
 Ekrón 286, 317
 Élamité 57
 Eleazar 169n, 200, 215, 219, 288
 Élí 247, 277, 278nn, 288
 Elíab 311, 315
 Eliáš 228
 Eliezer 58, 76
 Elkána 277
 Emorejci 204nn, 235, 243, 253, 271
 Ěn-dór 332nn
 Ěn-gedí 324
 Enóš 31
 Eškól 57
 Eštaól 276
 Ětam 132, 274
 Eufrat 50, 88, 264, 351
 Euniké 290
 Eva 14nn, 84, 170, 176, 336
 Ezau 79nn, 87nn, 193

 Gád 368
 Gádovci 249, 250
 Gaťané 359
 Gat 286, 321, 329n, 341
 Gáza 274n
 Geba 301
 Gedeón 265nn, 300
 Gerizím 238n, 253
 Géra 360
 Gešúr 330, 358
 Getsemane 225
 Gezer 345
 Gibeja 297n, 302, 304, 320, 324
 Gibeón 242nn
 Gilbóa 331, 334, 341
 Gileád 88, 234, 249, 267, 298, 309, 334, 342
 Gilgál 232, 238, 241, 243n, 247, 299, 301n, 306, 308n
 Girzejci 330
 Golgota 154, 159, 262
 Goliáš 315nn
 Gomora 60, 72
 Gošen 109n, 124, 126, 132, 290

 Hagar 63n, 77
 Henoch 33nn
 Hór 198, 200n

 Chamór 93
 Chám 49
 Chana 277n, 290
 Chanún 350
 Cháran 53, 75n
 Chaserót 178n
 Chasór 245
 Chebrón 57, 94, 246, 274, 342nn, 358n

 Cheret 322
 Chermón 224
 Chetejci 264, 352, 354
 Chíram 345
 Chívejci 264
 Chofní 281nn, 303
 Choréb 118, 121, 139, 149, 152n, 193
 Choreš 324
 Chúr 140, 147
 Chušaj Arkijský 360nn

 Ěkábód 285
 Ěš-bóšet 342n, 364
 Itaj 359, 365
 Ětamar 169
 Izák 52, 63nn, 74nn, 83, 85, 88, 94n, 110, 113, 118, 171, 197, 220, 222, 246
 Izmael 63n, 77
 Izmaelci 97, 104

 Jábeš 298, 309, 334, 342
 Jákob 52, 74, 79nn, 104-114, 117n, 155, 171, 198, 210n, 216, 220, 222, 224n, 238, 246, 255, 259, 276
 Jakub 67
 Jan 67, 73, 166, 244, 336
 Jebús 345
 Jefet 49
 Jefun 216, 246
 Jeremjáš 157, 247
 Jericho 214, 223, 230, 232nn, 236, 249
 Jeruzalém 73, 164, 222, 247, 261n, 304, 345nn, 350, 352, 357nn, 368
 Jidáš 213, 236
 Jiftách 271, 300
 Jišaj 311, 314n, 321nn, 329, 331, 335, 338, 342
 Jitro 117, 140, 179, 224
 Jizreel 267
 Jóab 343, 351, 353, 357n, 365nn
 Jóas 267, 268
 Jókebed 115
 Jónatan 301, 304n, 318nn, 324, 340nn, 349n
 Jordán 56, 93, 195, 204, 207, 214, 219, 221, 229nn, 239, 249n, 267, 269, 271, 289, 298, 301, 343, 360, 364n
 Josef 95-114, 122, 132, 156, 172, 216, 225, 238, 246
 Jůšua 288
 Jozue 139, 181, 219, 223, 229, 231nn, 242n, 246n, 253n, 265, 269, 294
 Juda 97, 106, 108, 111, 235, 271, 298, 367, 343, 345
 Judsko 73, 274

 Kádeš 176, 180, 190n, 193, 197, 200n
 Kain 27nn, 31n, 34, 36, 67, 77, 152
 Káleb 180nn, 216, 246n
 Karmel 326
 Karmí 235
 Kedorlaómer 57
 Kehatovci 346
 Kenaan 49, 56nn, 75, 87nn, 110n, 132, 137, 139, 148, 176, 184, 187, 191, 193nn, 197n, 200, 204n, 207, 214, 216, 219n, 225, 227n, 231nn, 238n, 242n, 245n, 249n, 263nn, 294, 336

Kenaanci 54, 93, 109, 180, 184, 205, 212, 230nn, 234n,
 238, 242, 245, 247, 252, 264n, 269, 306, 345
 Keretejci 359
 Kibrót-taava 178
 Kirjat-arba 94
 Kirjat-jearim 288, 346
 Kíša 296n
 Kórach 185nn, 194, 200

 Lában 76, 85nn
 Lámech 31
 Lea 86
 Lévi 93, 111, 115, 162
 Léviovci 111, 151, 186, 245, 257
 Libanon 219, 264, 351
 Lóis 290
 Lot 53, 56n, 60, 69nn, 77, 204
 Luther 189

 Machanajim 343, 364
 Malkisedek 58, 255, 345
 Mamre 57, 94
 Manases 110, 247, 249, 267
 Maón 271, 324
 Manóach 272n, 276
 Mara 136
 Massa 139
 Mefibóšet 349
 Meriba 139
 Meróm 245
 Metúšelach 37
 Mezopotámie 61, 75, 83, 86, 88, 207, 265
 Midján 120, 178, 207, 212, 215n, 234, 265nn
 Migdal-eder 111
 Míkal 319n, 348n
 Mikmás 301n, 304
 Mirjam 115, 134, 178n, 185, 200
 Mispa 88, 289, 297
 Moáb 204, 207n, 210nn, 265, 350
 Mojžiš 46n, 111, 116-129, 131, 133-142, 146-154, 156nn,
 162, 165n, 168-182, 184nn, 193nn, 204n, 214nn,
 219-229, 231, 238n, 245n, 248, 252, 255nn, 265,
 290, 294, 306, 314, 370
 Mórija 64, 66n, 345, 368

 Nábal 326, 328
 Nádab 147, 168n, 186
 Náchaš 350
 Náchor 75n, 88
 Nákon 346
 Nátan 349, 353n, 357, 369
 Nazaret 225, 290
 Neftalí 267
 Negeb 245
 Nehemjáš 171
 Nér 343
 Nil 56, 101, 115, 124
 Nób 321n
 Noe 36-45, 49n, 73, 152, 155, 170n
 Nún 216, 219

 Obéd-edóm 346n
 Ofír 103
 Ofra 267
 Óg 205, 230
 Olivová hora 225, 360
 Oréb 270
 Ornáň Jebúsejský 368
 Otníel 265

 Palestína 56, 241, 243, 245
 Páran 326
 Páranská poušť 180, 326
 Patmos 134
 Pavel 67, 130, 132, 164, 166, 171n, 174, 256, 290, 353
 Pelištejci 132, 216, 247, 265, 271, 273nn, 284nn, 301nn,
 315nn, 324, 329nn, 338, 340, 342, 345n, 350
 Penína 277
 Peór 211, 215
 Perizejci 93, 247
 Petr 171
 Pinchas 215n, 250, 281n, 284n, 303
 Pisga 219, 224, 228
 Potifár 98n, 156

 Rachab 230, 233n
 Ráchel 83, 85n, 94nn, 108
 Rákosové moře 230
 Ramatajím-sófim 278
 Rebeka 76nn
 Refájci 247
 Refídím 139, 141
 Rúben 96n, 105, 107, 110n
 Rúbenovci 249n

 Římané 225

 Sádok 359n, 369
 Safira 236
 Sáleem 345
 Salmun 269
 Samson 216, 273nn
 Samuel 278n, 283, 288nn, 294nn, 306nn, 315, 320,
 325n, 330nn, 335, 344
 Sára 53, 55, 58, 63nn, 77n
 Saul 294, 296nn, 301-311, 314nn, 318nn, 328nn,
 337nn, 348nn, 356, 360
 Seír 193, 197, 212
 Siddim 72
 Sidónci 271
 Sichon 204, 206, 230
 Sijón 35, 262n, 345
 Siklag 330, 339n
 Sínaj 138n, 141n, 144, 148n, 152, 156nn, 170n, 173n,
 176, 178, 200, 216, 238n, 264
 Sipora 120, 178n
 Sisera 265
 Sóar 56, 71n, 74
 Sodoma 56n, 59n, 65, 69nn, 77, 215
 Sorea 273

Šalomoun 216, 349, 367nn
Šamgar 265
Šekem 54, 93n, 96, 111, 238, 241, 253n
Šém 49nn
Šét 31n
Šétovci 212
Šílo 111, 247, 250, 253, 265, 267, 277n, 284n, 321
Šimeí 360n
Šimeón 93, 105nn, 110n
Šineár 50
Šúnem 331

Tekóa 357
Terach 52n
Timnata 273
Timnat-serach 247, 252

Timoteus 290
Týr 345

Urijáš 352nn
Uru Kaldejské 53
Uza 346

Zabulón 267
Zéba 270
Zebacha 269

---

n = následující strana
nn = následující strany

VĚCNÝ REJSTŘÍK

- Anděl 9nn, 18, 23n, 43, 50, 66, 70n, 80, 83, 91, 120, 158n, 166, 209n, 227, 256, 266n, 272, 304, 312, 315, 320, 368
Archa 37nn, 43
- Babylonská věž 49nn
Beránek 66n, 129nn
Bible 51, 112, 172, 179, 208, 234, 271, 292
Bohatství 69nn
Bohoslužba 27, 168, 280, 296
Boží obraz 14, 34, 217, 291, 293
Boží příkázání 19n, 30, 31, 35, 352
Boží slovo 47n, 51, 189, 292
Budoucnost 225
Bůžci 93n
- Církev 87, 189, 236
Cizinci 70, 103
Cizoložství 352, 357
- Dary 160, 255n, 370
Davidova vláda 342nn, 345nn, 353nn, 367nn
Den přípravy 138
Den smíření 165nn, 200, 262
Denní služba 163nn
Desátek 58, 84n, 236, 255n, 257
Desatero 143, 170n
Dědictví 82, 140, 198, 245
Dějiny 9, 14nn, 189, 225, 253, 290n, 299
Dlouhý den 243n
Dobro 9nn
Duha 43n
- Efód 163, 347
Evangelium 49, 172, 226, 236, 256
- Faraón 55, 98, 101nn, 109nn, 116nn, 122nn, 129nn, 143, 156, 180, 207, 220
Filozofie 203
- Generace 184, 194
- Had 19nn, 201nn
Harfa 312, 314, 319, 322, 347
Hora 43, 49, 66, 142nn, 154, 159, 189nn, 219, 223nn, 238nn, 268
Hřích 18nn, 23nn, 28nn, 32, 40n, 60, 70nn, 83, 91, 109, 112, 152, 157, 169, 187nn, 191n, 195n, 202n, 209n, 213, 215, 224, 227, 235nn, 250, 275, 280nn, 284, 293, 299n, 305, 308, 314, 329, 352nn, 361, 368, 369
Hudba 178, 290n, 314, 319n, 346n
Hůl 119, 123nn, 134
- Charakter 103, 154, 187, 213, 260, 273, 282, 291, 305, 312, 352, 355
Chrám 160, 162, 169, 216, 349n, 368, 369
- Jubilejní rok 259n
- Kadidlo 161, 164nn, 188
Kámen 84, 317
Kamenné desky 161, 170
Karavana 97, 109
Keř hořící 118
Kmen 225, 239, 245nn, 252, 298, 367
Kněz 58, 62, 280n, 323
Kněžství 111, 162, 169, 171, 186nn
Koráb 37nn, 43, 45, 49
Kozel 165nn
Kráľ, 57, 207nn, 294nn, 321, 345, 358
Krev 27nn, 97, 129, 161, 164nn, 172, 193, 305, 349
- Láska 9n, 16n, 78, 145, 234
Letnice 178, 262
Los, losování 245, 297
- Magie 123, 335nn
Mana 137n
Manželství 15, 63n, 75nn, 85n, 273n
Matka 115, 272, 278
Mesiáš 35, 41n, 45, 159, 225, 262, 296
Milost 72n, 173, 217, 254n
Mír 196, 241, 367
Modla, modlářství 93, 98, 143, 148nn, 156nn, 160, 170, 212, 214nn, 241, 253, 264n, 267, 270, 284, 285n, 288
Modlitba 33, 60, 65n, 76, 78, 92, 140, 152, 161, 184, 191, 217, 244, 251, 276, 277n, 291, 304, 319, 325, 360
Mnohoženství 36, 63, 158
- Náboženství 78, 116, 158, 288, 292n
Nebesa 14, 48, 68
Nejvyšší kněz 163nn, 288, 369
- Obět 23nn, 27nn, 43, 50, 64nn, 160nn, 168n, 210n, 224, 238, 266, 280n, 301n, 347, 368

Obr 181, 205, 315nn
Obřízka 59, 170
Otrok, otroctví 49, 97, 98nn, 104, 107n, 114nn, 195, 258, 339
Ovce 86, 314n

Pád 15, 18nn, 23nn, 31, 36
Památník 238, 250, 289
Pastýř 86n, 111, 311n, 314nn
Patriarcha 58, 61, 67, 75, 80, 91, 93, 110, 157, 174
Písmo 46, 67, 112, 173, 291
Plán záchrany 23nn, 68, 84, 154, 172
Pohanství 49, 59, 67, 99, 103, 217
Pokání 41, 83, 92, 108, 153, 182n, 202, 276, 284, 289, 303, 307n, 352, 354nn, 371
Pokora 169, 289
Pokušení 18nn, 99, 155, 185n, 207, 216n, 236, 352, 356
Pomazání krále 297, 311, 342, 344
Poslušnost 51, 52, 64nn, 168, 183, 228, 308n
Potopa 36nn, 43n
Poušť 136nn, 160nn, 190n
Požehnáni 15, 54, 81, 90, 94, 110n, 173, 221n, 224, 242, 256, 258nn, 298, 347n, 358
Práce 15, 290, 293
Prorocké školy 290n
Prorocství 49, 51, 111, 210n, 290nn
Prorok 171, 207nn, 219, 394nn, 301, 306nn, 320, 322, 326, 349, 353n, 369
Prvorozenství 79nn, 92
Přátelství 318nn
Příkázání 158n, 168, 183, 190, 220
Putování pouští 136nn, 175nn, 182nn, 190nn, 194, 198n, 205, 231, 246, 324
Půst 289, 354

Ráj 15, 173
Rány 121nn, 129, 156, 173, 182
Reformace 189, 253
Reptání 177, 193nn, 200n
Rodiče 61, 77n, 240, 272, 281n
Rozloučení 219, 252, 369n

Saulova vláda 301nn, 306nn, 318nn, 324nn
Sedmý den 15n, 46
Sedmý rok 145, 257nn
Sen 84, 101nn, 104, 106
Schrána smlouvy 161n, 170, 230, 232nn, 253, 283nn, 303, 343nn, 359, 369
Sínaj 142nn, 148nn
Sláva 154, 162nn, 168n, 181, 195, 200, 232
Sloup oblakový 132n, 148n, 171, 204n, 207, 229
Smíření 108nn, 165nn
Smlouva 44, 58, 142nn, 150, 155, 170nn, 173n, 181, 221, 225, 235, 242, 252
Smrt 19nn, 23nn, 29, 32, 65n, 68, 159, 198nn, 223nn, 285, 325, 334, 335nn, 340n, 343, 346, 365
Sobota 138, 144n, 157, 191, 226
Sodoma 69nn
Soud 42, 51, 158n, 187n, 218, 237, 248, 283, 288, 355
Soudce 264nn, 270n, 272nn, 280, 288, 294

Spiritismus 336n
Strom poznání 16, 18
Studna 76, 85, 93, 97, 238
Stvoření 9n, 14nn, 46nn, 157, 170
Svátek stánků 262
Svátky vděčnosti 261nn
Svatyně 147, 153, 160nn, 181, 186, 188, 190, 194n, 247, 255, 363
Svědění 169, 274, 323, 354
Svoboda 11, 19, 80, 130, 190, 258n, 309

Šalomounova vláda 368nn
Štěstí 16, 196

Tanec 346nn
Trest 26, 28n, 151, 182, 195, 367

Útočištné město 247n

Válka 139n, 204nn, 301, 306n, 319n, 331nn, 350n
Velekněz 163, 200, 248, 278, 321, 344
Velikonoce 129nn, 261
Vesmír 157n, 167, 196
Věda 46nn
Věštění 102, 207, 286, 331nn, 335nn
Víra 28, 41, 52nn, 60, 64, 67, 115nn, 130n, 135, 173, 194, 202n, 229n, 234, 246n, 249, 253, 268, 278, 299, 304, 306, 312, 316, 322, 330, 332, 339, 365, 371
Voda 136, 139, 193nn
Voda ze skály 139
Vysvěcení 168
Vyvedení z Egypta 132nn, 156, 172
Vyzvědači 180n, 230, 233n
Vzpouza 10nn, 28nn, 151, 180, 181nn, 185nn, 190nn, 357nn, 369

Zahrada 15, 157, 176, 227
Záchrana 23nn, 28n, 57, 71n, 134nn, 166n, 339nn
Zákon 12, 16, 21, 23, 25, 28, 40, 51, 60, 67, 142nn, 154, 155nn, 161n, 170n, 209, 216, 220n, 226n, 229, 238nn, 253, 257, 284n, 290, 292, 294n, 308, 346, 352n, 369n
Zaslíbená země 180nn, 195, 199, 201, 204nn, 214, 219n, 225, 229nn
Zaslíbení 23nn, 52, 58, 90, 92, 98, 117, 221, 228, 264, 351
Země 14, 22, 54
Zkouška 18, 38, 43, 54, 63nn, 107n, 302, 330, 338nn
Zlaté tele 148nn, 200
Zlo, zlý 9nn, 12, 22, 32, 56, 252, 325
Zlořečenství 210n, 221n
Zmatení jazyků 50n
Znamení 162, 170, 266

Žalm 312, 349, 364, 371
Žena 71, 75nn, 85, 214nn, 273nn, 277nn, 326n, 352nn, 357, 363

---

n = následující strana

nn = následující strany

REJSTŘÍK TEXTŮ

K JEDNOTLIVÝM KAPITOLÁM

1.	-	38.	Nu 20,14-29; 21,1-9
2.	Gn 1; 2	39.	Dt 2; 3,1-11
3.	Gn 3	40.	Nu 22-24
4.	-	41.	Nu 25
5.	Gn 4,1-15	42.	Dt 3-6; 28
6.	Gn 4,25-6,2	43.	Dt 31-34
7.	Gn 6; 7	44.	Joz 1-5,12
8.	Gn 7,20-9,7	45.	Joz 5,13-15; 6; 7
9.	-	46.	Joz 8
10.	Gn 9,25-27; 11,1-9	47.	Joz 9; 10
11.	Gn 12	48.	Joz 10,40-43; 11; 14-22
12.	Gn 13-15; 17,1-16; 18	49.	Joz 23; 24
13.	(Gn 16; 17,18-20; 21,1-14; 22,1-19	50.	-
14.	Gn 19	51.	-
15.	Gn 24	52.	Lv 23
16.	Gn 25,19-34; 27	53.	Sd 6-8; 10
17.	Gn 28-31	54.	Sd 13-16
18.	Gn 32; 33	55.	1 S 1-2, 11
19.	Gn 34; 35; 37	56.	1 S 2,12-36
20.	Gn 39-41	57.	1 S 3-7
21.	Gn 41,54-56; 42-50	58.	-
22.	Ex 1-4	59.	1 S 8-12
23.	Ex 5-10	60.	1 S 13; 14
24.	Ex 11; 12,1-32	61.	1 S 15
25.	Ex 12,34-51; 13-15	62.	1 S 16,1-13
26.	Ex 15,22-27; 16-18	63.	1 S 16,14-23; 17
27.	Ex 19-24	64.	1 S 18-22
28.	Ex 32-34	65.	1 S 22,20-23; 23-27
29.	-	66.	1 S 28; 31
30.	Ex 25-40; Lv 4; 16	67.	-
31.	Lv 10,1-11	68.	1 S 29; 30; 2 S 1
32.	-	69.	2 S 2-5,5
33.	Nu 10-12	70.	2 S 5,6-25; 6; 7; 9; 10
34.	Nu 13; 14	71.	2 S 11; 12
35.	Nu 16; 17	72.	2 S 13-19
36.	-	73.	2 S 24; 1 Kr 1; 1 Pa 21; 28; 29
37.	Nu 20,1-13		

OBSAH

PŘEDMLUVA	7
1. PŮVOD ZLA	9
<i>Boj dobra se zlem je věčným předmětem úvah člověka, málokdo si však uvědomuje, že jeho kořeny nejsou pozemské.</i>	
2. NA ÚSVITU DĚJIN	14
<i>Adam a Eva v zabradě Eden - první obyvatelé Země.</i>	
3. NEDŮVĚRA A JEJÍ DŮSLEDKY	18
<i>Poselství starodávného příběhu prvního lidského pokušení a pádu je živé a má nám co říci i dnes.</i>	
4. ZASLÍBENÍ ZÁCHRANY	23
<i>I když první lidé museli nést nepříjemné důsledky svého rozhodnutí, získali novou naději.</i>	
5. KAIN A ÁBEL	27
<i>Smutný příběh těchto dvou bratrů může být poučením pro každého z nás.</i>	
6. ŠÉT A HENOCH	31
<i>Adamovi synové byli stejní jako dnešní děti - dělali svým rodičům někdy radost, někdy starosti.</i>	
7. POTOPA	36
<i>Největší světová katastrofa znamenala konec, ale také nový začátek.</i>	
8. NOVÝ ZAČÁTEK	43
<i>Po potopě se na obloze objevila duba - znamená nové éry lidstva.</i>	
9. STVOŘENÍ A VĚDA	46
<i>Biblická zpráva a věda si neodporují.</i>	

10. BABYLONSKÁ VĚŽ	49
<i>Kdo a proč ji stavěl?</i>	
11. ABRAHAM	52
<i>Otec národů - vzor věrnosti.</i>	
12. ABRAHAMŮV PŘÍKLAD	56
<i>Návrat do Kenaanu, záchrana Lota, zaslíbení velkého potomstva.</i>	
13. NEJTĚŽŠÍ ZKOUŠKA	63
<i>Zaslíbený syn přinesl do Abrahamova života hodně radosti, ale taky velké trápení.</i>	
14. SODOMA	69
<i>Proč byla zničena?</i>	
15. IZÁKOVO MANŽELSTVÍ	75
<i>Až v dalekém Cháranu našel Abraham vhodnou manželku pro svého syna.</i>	
16. JÁKOB A EZAU	79
<i>Dva Izákovi synové - dramatický příběh lhostejnosti a podvodu.</i>	
17. ÚTĚK	83
<i>Jákos odešel do exilu, kde se seznámil s Ráchel.</i>	
18. JÁKOBŮV NOČNÍ ZÁPAS	89
<i>Z Jákoba se stal Izrael a po dlouhé době se opět setkal se svým bratrem Ezauem.</i>	
19. NÁVRAT DOMŮ	93
<i>Jákobovo usmíření s Ezauem, nejmilejší syn prodán do otroctví.</i>	
20. JOSEF V EGYPTĚ	98
<i>Úžasný příběh otroka, který se stal správcem celé země.</i>	
21. JOSEF A JEHO BRATŘI	104
<i>Josef se usmířil se svými bratry a ti přijali jeho pozvání k přestěbování do Egypta.</i>	

22. MOJŽÍŠ	114
<i>Klidný život v Egyptě vystřídalo pronásledování, uprostřed kterého se narodil zaslíbený vysvoboditel.</i>	
23. EGYPTSKÉ RÁNY	121
<i>Ani strašlivé rány, které postihly Egypt, nepřiměly jeho vládce k tomu, aby propustil izraelské otroky na svobodu.</i>	
24. PRVNÍ VELIKONOCE	129
<i>Teprve poslední, největší rána přinesla Izraelcům vytouženou svobodu.</i>	
25. ODCHOD Z EGYPTA	132
<i>Izraelský národ se vydal na cestu do zaslíbené země, už její začátek však naznačil, že nebude lebká.</i>	
26. PUTOVÁNÍ POUŠTÍ	136
<i>Velké těžkosti i velké zázraky provázely Izrael nejen v prvních měsících jeho putování.</i>	
27. SÍNAJ	142
<i>Pod horou Sínaj uzavřel izraelský národ smlouvu, která jej navždy ovlivnila.</i>	
28. ZLATÉ TELE	148
<i>Izraelský lid velmi brzy porušil uzavřenou smlouvu. Potvrdilo se, že zbavit se své minulosti není nikdy lebké.</i>	
29. VELKÝ SPOR	155
<i>Boj, který se odehrával v myslích Izraelců, byl důsledkem sporu, jenž začal mnohem dříve a poznamenává také dnešní svět.</i>	
30. STAN SETKÁVÁNÍ	160
<i>Izraelci postavili stan setkávání, který byl během jejich putování pouští místem, kde se setkávali se svým Bohem.</i>	
31. NÁDAB A ABÍHŮ	168
<i>Smutný konec Aronových synů.</i>	
32. STARÁ A NOVÁ SMLOUVA	170
<i>Bůh si vyvolil Izrael, aby na něm mohl ukázat všem ostatním národům, jaký skutečně je.</i>	

33. NESPOKOJENOST LIDU	175
<i>Relativně dlouhé putování pouští zvyšovalo nervozitu izraelského lidu.</i>	
34. PŘED ZASLÍBENOU ZEMÍ	180
<i>Krok před cílem svého putování prožil Izrael pravdivost přísloví, že strach má velké oči.</i>	
35. KÓRACHOVA VZPOURA	185
<i>Další vzpoura - další obvinění Mojžíše.</i>	
36. ČTYŘICET LET NA POUŠTI	190
<i>Selhání na hranicích zaslíbené země odsoudilo Izrael k dalšímu putování.</i>	
37. MOJŽÍŠOVO SELHÁNÍ	193
<i>Netrpělivý lid opět reptal a Mojžíšovi došla trpělivost.</i>	
38. CESTA KOLEM EDÓMU	197
<i>Opět na hranicích zaslíbené země, Áronova smrt, bronzový had.</i>	
39. DOBYTÍ BÁŠANU	204
<i>Vítězství na hranicích zaslíbené země naznačovalo, že konec putování pouští se blíží.</i>	
40. BALÁK A BILEÁM	207
<i>Ani maximální snaha moábského krále Baláka neodvrátila vítězství Izraelců.</i>	
41. MIDJÁNSKÉ ŽENY	214
<i>Co nezvládli silní vojáci, to dokázaly „slabé“ ženy.</i>	
42. MOJŽÍŠOVO POSELSTVÍ	219
<i>Velký vůdce Izraele se rozloučil se svým lidem a předal žezlo svému nástupci.</i>	
43. MOJŽÍŠOVA SMRT	223
<i>Na vrcholů hory Nebó - s pohledem upřeným na zaslíbenou zemi a nadějí v srdci - zemřel velký vůdce Izraele.</i>	
44. V ZASLÍBENÉ ZEMI	229
<i>Naděje se konečně naplnila - Izrael překročil Jordán a vstoupil do zaslíbené země.</i>	

45. PÁD JERICHA	232
<i>Prvním městem, které Izraelci ve svém novém domově obsadili, bylo bohaté Jericho.</i>	
46. ĚBAL A GERIZÍM	238
<i>Na těchto dvou borách si Izrael pravidelně připomínal, co je pro něj tím nejpodstatnějším.</i>	
47. NA POSTUPU	241
<i>Izrael nezadržitelně postupoval zaslíbenou zemí a podroboval si jedno město za druhým.</i>	
48. KONEČNĚ DOMA	245
<i>Po dobytí všech důležitých měst si izraelské kmeny rozdělily zaslíbenou zemi.</i>	
49. JOZUOVA POSLEDNÍ SLOVA	252
<i>Slibem věrnosti Hospodinu se Izrael rozloučil s mužem, který jej vedl při dobývání zaslíbené země.</i>	
50. DESÁTKY A DARY	255
<i>Zásady hebrejského ekonomického systému lidem připomínaly, kdo je skutečným vlastníkem jejich majetku.</i>	
51. DUCH SOLIDARITY A ŠTĚDROSTI	257
<i>Sedmý rok, jubilejní rok a další moudrá pravidla byly projevem solidarity, která panovala ve starověkém Izraeli.</i>	
52. RADOSTNÉ SVÁTKY VDĚČNOSTI	261
<i>Svátky, které Izrael slavil v průběhu roku, byly projevem vděčnosti za minulost i zaslíbením naděje do budoucnosti.</i>	
53. GEDEÓN	264
<i>Příběh pokory a velkého vítězství.</i>	
54. SAMSON	272
<i>Další izraelský soudce - rozporuplný příběh vítězství a pádu.</i>	
55. SAMUEL	277
<i>Vymodlený syn věrné matky.</i>	

56. ĚLÍ A JEHO SYNOVÉ	280
<i>Slabost otce s tragickými důsledky.</i>	
57. SCHRÁNA SMLOUVY V ZAJETÍ	283
<i>Smutný příběh lidského modlářství s dobrým koncem.</i>	
58. PROROCKÉ ŠKOLY	290
<i>Centra vzdělávání a duchovního růstu.</i>	
59. PRVNÍ IZRAELSKÝ KRÁL	294
<i>Lid toužil po králi - vyvoleným se stal Saul.</i>	
60. SAULOVA VLÁDA	301
<i>Omyly a pády prvního izraelského krále</i>	
61. ZAVRŽENÍ	306
<i>Saulovo selhání po bitvě s Amálekovci zpečetilo jeho odsouzení.</i>	
62. POMAZÁNÍ DAVIDA	311
<i>Za nového krále Izraele byl vybrán mladý pastýř.</i>	
63. DAVID A GOLIÁŠ	314
<i>Boží vítězství není závislé na lidské síle či velikosti.</i>	
64. ŽÁRLIVOST	318
<i>Saul těžce snášel Davidovo požebrání.</i>	
65. NA ÚTĚKU	324
<i>David pronásledován Saulem se uchýlil k Pelištejcům.</i>	
66. SAULŮV KONEC	331
<i>Po promarněných příležitostech ukončil první izraelský král svůj život sebevraždou.</i>	
67. TAJEMSTVÍ ĚN-DÓRU	335
<i>Jaké bylo pozadí Saulovy návštěvy én-dórské věštkyně?</i>	

68. DAVIDOVA ZKOUŠKA	338
<i>Postavit se na stranu vlastních, nebo cizinců?</i>	
69. DAVID KRÁLEM	342
<i>Po Saulově smrti byl David konečně korunován za nového izraelského krále.</i>	
70. DAVIDOVA VLÁDA	345
<i>Úspěchy nového krále symbolizovalo nové hlavní město - Jeruzalém.</i>	
71. DAVIDŮV PÁD	352
<i>Dobrá léta vystřídalo opět údobí problémů a trápení.</i>	
72. ABŠALÓMOVA VZPOURA	357
<i>Špatná Davidova rozhodnutí vedla nakonec k povstání, které proti němu zosnoval jeho vlastní syn.</i>	
73. DAVIDOVO STÁŘÍ	367
<i>Šalomoun vystřídal na trůnu svého otce a začal naplňovat Davidův sen - výstavbu chrámu.</i>	
REJSTRÍK VERŠŮ	372
JMENNÝ REJSTRÍK	378
VĚCNÝ REJSTRÍK	382
REJSTRÍK TEXTŮ K JEDNOTLIVÝM KAPITOLÁM	384

Ellen Gould Whiteová
NA ÚSVITU DĚJIN

Překlad Dr. Jiří Moskala
Redakce Mgr. Luděk Svrček
Jazyková redakce Mgr. Jana Novotná
Spolupráce na grafické úpravě Ing. Pavel Bárta
Technická redakce Stanislav Staněk
Foto na obálce ISIFA Image Service
Odpovědný redaktor Ing. Peter Polaško

Vydal Advent-Orion s.r.o., Roztocká 5, Praha 6
Vydání první, Praha 2001
Vytiskly Těšínské papírny, s. r. o.

ISBN 80-7172-696-6